

LENIN

OPERE COMPLETE

Proletari din toate țările, uniți-vă!

LENIN

OPERE
COMPLETE

38

TRADUCEREA IN LIMBA ROMANA
APARE IN URMA HOTARIRII C.C.
AL P.C.R. EA A FOST INTOCMITA
DUPA ORIGINALUL IN LIMBA RUSA,
ED. A V-A

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

OPERE
COMPLETE

EDIȚIA A DOUA

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1966

INSTITUTUL DE MARXISM-LENINISM
DE PE LÎNGĂ C.C. AL P.C.U.S.

V. I. LENIN

VOL.

38

Martie — iunie 1919

EDITURA POLITICĂ
BUCUREȘTI — 1966

P R E F A Ț Ă

Volumul al treizeci și optulea al Operelor complete ale lui V. I. Lenin cuprinde lucrările scrise între 12 martie și 27 iunie 1919.

Era perioada când imperialiștii au intensificat intervenția militară împotriva Țării sovietice. La începutul lunii martie 1919 armata lui Kolceak a trecut la ofensivă și a ocupat Ufa; în sud, generalul Denikin a ocupat Luganskul și o parte a Donbassului; în mai a început ofensiva generalului Iudenici împotriva Petrogradului; în nord atacau albgardiștii generalului Miller și detașamente de intervenționiști englezi, americani și francezi.

Poporul sovietic a fost silit să lupte în condiții extrem de grele împotriva intervenționiștilor și contrarevoluției interne. Dușmanii ocupaseră principalele baze producătoare de combustibil, materii prime și alimente. Din lipsă de combustibil, transportul pe căile ferate și fabricile au stagnat; a fost nevoie de eforturi uriașe pentru aprovizionarea armatei și populației de la orașe cu alimente.

Operele incluse în volumul de față relevă activitatea încordată a lui V. I. Lenin, a partidului și guvernului în direcția organizării apărării țării, eforturile eroice ale poporului pe front și în spatele frontului. În pofida condițiilor grele create de intervenția străină, Lenin, partidul bolșevic nutreau credința neclintită în victoria poporului sovietic, în trăinicia orânduirii sovietice, în triumful măreței cauze a Revoluției Socialiste din Octombrie. „Nici-odată nu va fi învins — scria Lenin — poporul ai cărui

muncitori și țărani și-au dat seama, au simțit și au văzut, în majoritatea lor, că își apără propria lor putere, Puterea sovietică, puterea celor ce muncesc, că apără cauza a cărei izbândă le va asigura lor și copiilor lor posibilitatea de a se bucura de toate binefacerile civilizației, de tot ce a creat munca omenească“ (volumul de față, p. 314).

În zilele grele ale războiului, în condițiile unor dificultăți fără precedent, în Țara sovietică n-a încetat activitatea creatoare multilaterală, a continuat construirea noii societăți, s-au înmulțit mlădițele socialismului, s-au extins cuceririle Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. „Într-un an și jumătate, revoluția noastră — arăta Lenin în mai 1919 — a făcut pentru proletariat, pentru clasa pe care o slujim, pentru scopul pe care îl urmărim, pentru răsturnarea dominației capitalului, infinit mai mult decât a făcut revoluția franceză pentru clasa ei“ (p. 367).

Operele scrise de Lenin în această perioadă demonstrează marea atenție acordată de partidul comunist problemelor trecerii de la capitalism la socialism, perspectivelor desfășurării construcției socialiste în Țara sovietică, pregătirii noului program al partidului comunist. Aceste probleme au format obiectul dezbaterilor Congresului al VIII-lea al partidului, care a avut loc în martie 1919. În cuvîntarea ținută la deschiderea congresului, Lenin a subliniat că, în pofida războiului, pe primul plan se află sarcinile construcției, că întreaga activitate a congresului se va desfășura sub semnul acestor sarcini.

Lucrările consacrate elaborării programului partidului, pregătirii și fundamentării documentelor programatice cu privire la atitudinea față de țărănimea mijlocașă și celelalte rezoluții ale Congresului al VIII-lea al partidului dețin locul central în volum. V. I. Lenin a rostit cuvîntări la deschiderea și închiderea congresului, a prezentat raportul de activitate al Comitetului Central, rapoarte cu privire la programul partidului și cu privire la munca la sate.

În centrul atenției congresului s-au aflat dezbaterile și adoptarea noului program al partidului, elaborat sub conducerea lui V. I. Lenin. Materialele referitoare la pregătirea programului, cuprinse în volum, relevă activitatea intensă depusă de Lenin la întocmirea proiectului de program,

elaborarea aprofundată de către el atît a părții teoretice a proiectului de program, cît și a punctelor referitoare la sarcinile practice ale dictaturii proletariului în Rusia.

În „Proiectul de program al P.C. (b) din Rusia“, ca și în raport și în cuvîntul de încheiere la Congresul al VIII-lea al partidului, Lenin a fundamentat multilateral necesitatea ca în partea teoretică a programului partidului să se dea nu numai definiția imperialismului ca stadiul cel mai înalt și ultim al capitalismului, dar și o caracterizare a capitalismului premonopolist și a producției de mărfuri simple. Criticînd pe N. I. Buharin și adepții lui, care s-au ridicat împotriva acestei propuneri, V. I. Lenin sublinia că imperialismul s-a dezvoltat pe baza economiei producătoare de mărfuri și a capitalismului, că imperialismul adîncește și agravează la maximum contradicțiile capitalismului. Pe baza analizei teoretice a dezvoltării societății capitaliste, Lenin a ajuns la concluzia, științific fundamentată, că „un imperialism pur, care să nu aibă la bază capitalismul, n-a existat niciodată, nu există nicăieri și nu va exista vreodată“ (p. 151). Dacă am avea de-a face numai cu imperialismul, arăta Lenin, sarcina desăvîșirii revoluției socialiste și trecerii la socialism ar fi infinit mai ușoară. Într-un asemenea caz nu s-ar mai pune problema complexă și dificilă a trecerii milioaneilor de mici producători de mărfuri pe calea construcției socialiste.

Lenin arăta că menținerea caracterizării producției de mărfuri simplă în programul partidului are o mare însemnătate pentru stabilirea justă a sarcinilor construcției socialiste în Țara sovietică. Pentru victoria socialismului au trebuit să fie lichidate înseși rădăcinile capitalismului, să fie transformată mica producție de mărfuri, care generează elemente capitaliste în permanență și în proporții de masă. Obiectînd împotriva includerii în program a caracterizării producției de mărfuri simplă, Buharin eluda apariția și dezvoltarea elementelor chiaburești din mica gospodărie țărănească producătoare de mărfuri, ceea ce constituia germeii teoriei sale ulterioare a „integrării chiaburului“ în socialism. Propunerile lui Buharin tindeau să abată partidul de la lupta împotriva elementelor capitaliste la sate. Ridicîndu-se împotriva acestor propuneri, Lenin a dezvoltat

inconsistența lor teoretică și caracterul lor dăunător sub aspect politic. El a arătat că ignorarea micii producții de mărfuri ar însemna negarea rolului țărănimii mijlocașe de aliat al clasei muncitoare în construirea socialismului; acest lucru ar submina dictatura proletariatului, a cărui bază este alianța dintre clasa muncitoare și țărănime.

„Pentru a fi un program internațional — spunea Lenin —, programul nostru trebuie să țină seamă de momentele de clasă caracteristice din punct de vedere economic tuturor țărilor“ (p. 176). Pentru toate țările în afară de Republica sovietică era caracteristică dominația capitalismului și existența țărănimii cu gospodărie mică și în statele capitaliste dezvoltate. Buharin și adepții lui ignorau mișcarea revoluționară a țărănimii, mișcarea de eliberare națională a popoarelor asuprite, care constituie o rezervă a revoluției socialiste. Congresul al VIII-lea al partidului a respins propunerile antimarxiste ale lui Buharin și a aprobat tezele lui Lenin.

Programul partidului, spunea Lenin, trebuie construit pe un fundament științific. El trebuie să explice maselor cum a izbucnit revoluția comunistă, de ce este ea inevitabilă, care este însemnătatea, esența, forța ei, ce anume are ea de rezolvat. În Programul P.C. (b) din Rusia adoptat de Congresul al VIII-lea, ale cărui capitole fundamentale au fost scrise de Lenin, se face o caracterizare clară a capitalismului și a stadiului lui cel mai înalt — imperialismul. Dezvoltarea ulterioară a capitalismului mondial și a luptei revoluționare a clasei muncitoare a confirmat într-un totuși justetea analizei marxist-leniniste făcute în Programul partidului elaborat în 1919. Iată de ce principalele teze ale acestei analize sînt reproduse și în noul Program al P.C.U.S., adoptat de Congresul al XXII-lea al partidului.

În proiectul de program întocmit de Lenin se arăta că după victoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, după instaurarea dictaturii proletariatului în Rusia și dezvoltarea revoluției în alte țări, „era revoluției proletare, comuniste mondiale a început“ (p. 103). Programul partidului a stabilit principalele sarcini ale transformării socialiste a societății. El pornea de la teoria leninistă a posibi-

lității victoriei socialismului într-o singură țară, de la faptul că Republica Sovietelor dispune de tot ce este necesar pentru construirea socialismului. În proiectul de program al partidului și în alte lucrări din volumul de față este evidențiat marele rol al dictaturii proletariatului în crearea și consolidarea societății socialiste.

În proiectul de program, în raportul la Congresul al VIII-lea al partidului, precum și în alte lucrări incluse în volumul de față, Lenin a acordat o atenție deosebită caracterizării Puterii sovietice ca formă a dictaturii proletariatului. El a fundamentat științific deosebirea radicală și marea superioritate a democrației sovietice, sau proletare, față de democrația burgheză. Republica Sovietelor este o formă de democrație incomparabil mai înaltă și mai progresistă, deoarece ea asigură în fapt oamenilor muncii posibilitatea de a se bucura de toate libertățile. posibilitatea celei mai largi participări la conducerea statului. Pentru democrația reală, iar nu pe hîrtie, spunea Lenin, noi am făcut cît n-au făcut în sute de ani cele mai democratice republici și nici nu puteau face. „Cea mai democratică republică burgheză n-a fost vreodată și nu putea fi altceva decît o mașină de reprimare a oamenilor muncii de către capital, decît un instrument al puterii politice a capitalului, o dictatură a burgheziei“ (p. 307). Viața demască cu tărie falsele afirmații ale apărătorilor capitalismului, care prezintă statele imperialiste ca state ale „bunăstării generale“, care numesc țările imperialiste „lumea liberă“. În realitate, ea este o lume a exploatării și lipsei de drepturi pentru masele populare, o lume a obscurantismului și reacțiunii politice, o lume a militarismului și a reprimării sîngeroase a oamenilor muncii.

În partea politică a proiectului programului, scrisă de Lenin, sînt trasate căile dezvoltării continue a democrației socialiste și măsurile practice pentru ca fiecare membru al Sovietului să desfășoare obligatoriu o anumită activitate de conducere a statului, pentru ca aceste activități să se schimbe continuu, cuprinzînd întreaga sferă a treburilor de conducere a statului, toate domeniile ei, pentru ca „absolut toată populația muncitoare să fie atrasă să participe ea însăși la conducerea statului“ treptat și

neabătut (p. 93). Tezele lui Lenin au fost dezvoltate în noul Program al partidului adoptat de Congresul al XXII-lea al P.C.U.S., în care, pe baza experienței istorice, se arată că, o dată cu victoria deplină a socialismului, statul dictaturii proletariatului se transformă în stat socialist al întregului popor și sînt trasate căile transformării lui ulterioare în autoadministrare comunistă.

În raportul cu privire la programul partidului și în cuvîntul de încheiere la raportul la Congresul al VIII-lea al partidului, Lenin a acordat o mare atenție capitoului din program referitor la relațiile naționale. Teza fundamentală a proiectului lui Lenin este recunoașterea dreptului fiecărei națiuni la autodeterminare, mergînd pînă la despărțire de stat. Politica P.C. (b) din Rusia, scria Lenin, „constă în propagarea consecventă a apropierei și unirii proletarilor și maselor muncitoare ale tuturor națiunilor în lupta lor revoluționară pentru răsturnarea burgheziei“ ; e necesară „propagarea susținută a egalității și libertății de despărțire a națiunilor în fapt“, ajutorarea națiunilor rămase în urmă în dezvoltarea economiei și culturii lor, realizarea „unei uniuni strînse și liber consimțite a republicilor sovietice ale tuturor națiunilor“.

V. I. Lenin a criticat aspru concepțiile antibolșevice ale lui N. I. Buharin, G. L. Peatakov și adepților lor, care s-au ridicat la congres împotriva includerii în program a dreptului națiunilor la autodeterminare, mergînd pînă la despărțire de stat. Lenin a caracterizat aceste concepții ca o manifestare a șovinismului de mare putere. Congresul al VIII-lea al partidului a confirmat programul leninist în problema națională. Călăuzindu-se după principiile programatice leniniste, Partidul comunist a unit toate popoarele patriei sovietice multinaționale. Creată pe aceste principii, Uniunea Sovietică a devenit un exemplu de stat multinațional, de rezolvare justă a problemei naționale. Strînsa colaborare a tuturor popoarelor în construcția de stat, economică și culturală, prietenia frățească, înflorirea economiei și culturii tuturor naționalităților constituie un rezultat remarcabil al politicii naționale leniniste.

Stabilind sarcinile de primă importanță ale dictaturii proletariatului în domeniul economic, Lenin sublinia în

primul rînd necesitatea lichidării proprietății private, adică necesitatea socializării socialiste a mijloacelor de producție: „Să continue consecvent și să ducă pînă la capăt exproprierea burgheziei, expropriere începută și realizată în linii mari, trecerea mijloacelor de producție și de circulație în proprietate a Republicii sovietice, adică în proprietate comună a tuturor oamenilor muncii“ (p. 96). Proprietatea socială asupra mijloacelor de producție, creată prin naționalizarea industriei grele, transporturilor, pămîntului, băncilor, și sporită prin munca poporului sovietic, a devenit baza economică a societății socialiste, izvorul bunăstării poporului, temelia superiorității socialismului asupra capitalismului.

Una dintre principalele sarcini ale dictaturii proletarietului, se arăta în proiectul de program întocmit de Lenin, este folosirea alianței muncitorilor și țăranilor în vederea trecerii treptate la marea agricultură socialistă. În „Punctul agrar din program“, Lenin a schițat măsurile transformării socialiste a agriculturii: organizarea de mari exploatări socialiste (sovhozuri), stimularea „uniunilor de cultivatori pentru organizarea unor mari gospodării comune“, uniuni create pe baza liberului consimțămînt sub forma comunelor și artelurilor agricole, precum și de întovărășiri pentru lucrarea în comun a pămîntului. Lenin acorda o deosebită însemnătate atragerii țăranimii mijlocașe la construcția socialistă. În „Punctul agrar din program“ se subliniază că partidul își pune sarcina de a delimita țăranimea mijlocașă de chiaburi și a o atrage de partea clasei muncitoare, de a realiza înțelegeri practice cu țăranimea mijlocașă, „făcînd concesiile în ceea ce privește stabilirea metodelor de înfăptuire a transformărilor socialiste“.

O condiție hotărîtoare a victoriei socialismului era dezvoltarea pe toate căile a forțelor de producție ale țării. Lenin vedea în ea cheia construirii socialismului, a transformării societății socialiste în societate comunistă. Lenin a formulat ca sarcină fundamentală creșterea productivității muncii, „deoarece fără ea trecerea definitivă la comunism este cu neputință“. Realizarea acestui obiectiv, explica Lenin, necesită o îndelungată muncă de educare a

maselor și de ridicare a nivelului lor cultural, precum și folosirea largă și multilaterală a specialiștilor din domeniul științei și tehnicii.

În proiectul de program al partidului elaborat de Lenin se sublinia însemnătatea deosebită a dezvoltării și întăririi disciplinei tovărășești, a ridicării conștiinței oamenilor muncii. După victoria revoluției socialiste, în fața partidului și statului proletar se pun sarcinile dificile și complexe ale lichidării deprinderilor create de dominația proprietății private, ceea ce poate fi numai rezultatul unei munci perseverente de reeducare a maselor. Un rol deosebit în educarea socialistă a maselor revine sindicatelor, care, după caracterizarea făcută de Lenin, sînt o școală a conducerii, o școală a gospodăririi, o școală a comunismului.

Proiectul de program elaborat de Lenin și raportul la congresul partidului au pus mari sarcini în domeniul construcției culturale, al dezvoltării științei. Lenin a subliniat cu insistență necesitatea de a se folosi pe toate căile cuceririle științei și tehnicii, moștenirea culturală a trecutului în construirea socialismului și comunismului. În punctul din program cu privire la învățămîntul public, Lenin a formulat importante teze principiale cu privire la rolul școlii, care trebuie transformată din instrument al dominației de clasă a burgheziei în instrument de lichidare a împărțirii societății în clase; școala trebuie să devină promotorul influenței ideologice a proletariatului asupra păturilor semiproletare și neproletare ale maselor muncitoare, în scopul educării unei generații capabile să construiască comunismul. Cele mai importante măsuri indicate în acest scop erau: „1) Introducerea învățămîntului general și politehnic (care să dea cunoștințe teoretice și practice în toate ramurile de producție principale) gratuit și obligatoriu pentru toți copiii de ambele sexe pînă la 16 ani. 2) Realizarea unei legături strînse între învățămînt și munca socială productivă“ (p. 95—96). Aceste puncte din proiectul de program al lui Lenin au fost dezvoltate în practica construcției socialiste. În condițiile construcției desfășurate a comunismului, învățămîntul public bazat pe principiile leniniste contribuie la

formarea unor oameni dezvoltăți multilateral, la lichidarea treptată a deosebirilor esențiale dintre munca intelectuală și munca fizică.

Lenin vedea marea însemnătate a Programului partidului în faptul că el sintetiza experiența construcției socialiste acumulată de poporul sovietic după Revoluția din Octombrie. Dacă la început era clară numai necesitatea transformării radicale a întregii vieți în chip socialist, dar nu se știa cum trebuie făcută ea, în cursul practicii a fost acumulată o prețioasă experiență pe baza activității creatoare a maselor muncitoare din Țara sovietică. În prezent, remarca Lenin, „avem o serie întreagă de indicații date de experiență, și, în măsura în care a fost posibil, am inclus aceasta în programul nostru“ (p. 141).

Programul partidului, elaborat de Lenin, a avut o însemnătate istorică mondială. El este pătruns de spiritul internaționalismului proletar, de ideea unității sarcinilor naționale și internaționale ale clasei muncitoare. Lenin, partidul bolșevic au considerat construirea socialismului în Țara sovietică drept o măreață sarcină internaționalistă a poporului sovietic, corespunzătoare intereselor clasei muncitoare din lumea întreagă. În cuvântarea rostită la închiderea Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia, făcînd o apreciere asupra programului, Lenin a spus : „Programul nostru va fi cel mai bun material pentru propagandă și agitație, va fi un document pe baza căruia muncitorii vor spune : «Aceștia sînt tovarăși de-ai noștri, frați de-ai noștri, aici se înfăptuiește cauza noastră comună»“ (p. 210).

Programul partidului adoptat la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia a trasat principalele sarcini ale construirii socialismului în Țara sovietică. Acest program, spunea Lenin în decembrie 1920, reprezintă un program politic, o enumerare a sarcinilor noastre, o clarificare a relațiilor dintre clase ; el trebuie completat cu un al doilea program al partidului — un plan concret de construcție economică. Acest plan a fost planul leninist de electrificare a Rusiei, prevăzut pe o durată de 10—15 ani. Programul partidului, care și-a găsit concretizarea în planurile de dezvoltare a economiei naționale, a înarmat poporul so-

vietic, dându-i o perspectivă clară, a însuflețit pe oamenii muncii la fapte eroice în lupta pentru socialism. Poporul sovietic a înfăptuit, sub conducerea partidului comunist, într-un termen scurt, industrializarea țării, colectivizarea agriculturii și revoluția culturală, a transpus în fapt planul leninist de construire a socialismului. Mărețul bilanț al îndeplinirii Programului partidului adoptat de cel de-al VIII-lea Congres al P.C. (b) din Rusia l-a constituit victoria deplină și definitivă a socialismului în Țara sovietică.

Noul Program al partidului, adoptat de Congresul al XXII-lea al P.C.U.S., stabilește principalele sarcini și etape ale construcției comuniste pornind de la indicațiile leniniste cu privire la căile construirii comunismului. El stabilește căile și termenele construirii bazei tehnice-materiale a societății comuniste, cele mai importante sarcini ale planului general de dezvoltare a economiei naționale a U.R.S.S., sarcinile referitoare la formarea relațiilor comuniste și la educarea omului nou.

De lucrările din volumul de față consacrate elaborării și fundamentării programului partidului sînt strîns legate lucrările referitoare la atitudinea față de țărăimea mijlocașă. Aproape în toate cuvîntările la Congresul al VIII-lea al partidului și mai ales în raportul cu privire la munca la sate, ca și într-o serie de alte lucrări scrise înainte de congres și după aceea, Lenin fundamentează noua politică stabilită de partid în toamna anului 1918 în ceea ce privește atitudinea față de țărăimea mijlocașă — politica alianței trainice a clasei muncitoare cu țărăimea mijlocașă în condițiile sprijinirii pe țărăimea săracă în vederea luptei împotriva chiaburilor, pentru construirea socialismului prin eforturile comune ale muncitorilor și țăranilor sub conducerea clasei muncitoare. „În această alianță — spunea Lenin — rezidă principala forță și principalul reazem al Puterii sovietice, ea este o cheazășie că vom duce victorios pînă la capăt opera de transformare socialistă, cauza victoriei asupra capitalului, a înlăturării oricărei exploatări“ (p. 235).

În raportul de activitate al C.C. al P.C. (b) din Rusia și în raportul cu privire la munca la sate, Lenin dezvoltă teza că, după victoria revoluției socialiste și afirmarea dic-

taturii proletariatului, problema atitudinii față de țărănimea mijlocașă capătă o deosebită însemnătate. Proletariatul va putea să-și mențină puterea și să construiască socialismul numai dacă va avea sprijinul maselor de bază ale țărânimii, adică al țărânimii mijlocașe, dar „*aceasta este clasa care oscilează*. Ea este în parte o clasă de proprietari, în parte o clasă de oameni ai muncii“. Întreaga istorie a dezvoltării politice ne învață, spunea Lenin, că țăranul urmează sau burghezia, sau clasa muncitoare. De aici importanța rolului conducător al clasei muncitoare în alianța dintre muncitori și țărani, necesitatea unei munci îndelungate de atragere a țărânimii mijlocașe la construcția socialistă.

Dezvoltînd tezele din partea agrară a Programului partidului, Lenin a schițat principalele căi și metode de atragere treptată și sistematică a țărânimii la construirea socialismului. În primul rînd, învăța Lenin, este necesar ca principiul liberului consimțămînt în unirea țăranilor muncitori în arteluri și comune agricole să fie respectat cu strictețe și în mod consecvent. „*A face aici uz de violență înseamnă a duce totul de rîpă*. Aici e nevoie de o muncă de educație îndelungată... *Nu există nimic mai stupid decît însăși ideea de a recurge la violență în domeniul relațiilor economice ale țăranului mijlocaș*“ ; trebuie, arăta Lenin, „*să învățăm de la țăran metodele de trecere la o orînduire mai bună și să nu cutezăm să-i comandăm ! Iată regula pe care ne-am trasat-o*“ (p. 199, 200). Trebuie să li se explice țăranilor muncitori că transformarea micii gospodării în gospodărie socialistă este dictată de interesele lor vitale, deoarece numai socialismul îi va salva de mizerie și de exploatarea chiaburilor, arăta Lenin la 13 martie 1919 la Congresul muncitorilor agricoli din gubernia Petrograd.

În „Rezoluția cu privire la atitudinea față de țărănimea mijlocașă“, scrisă de Lenin și adoptată de Congresul al VIII-lea al partidului, au fost elaborate măsuri practice pentru organizarea de întovărășiri pentru lucrarea în comun a pămîntului, de arteluri și comune agricole, respectîndu-se strict principiul liberului consimțămînt. Totodată, rezoluția sublinia necesitatea ca statul să acorde ajutor

organizatoric și material gospodăriilor colective. Congresul partidului a trasat de asemenea un vast program de ajutorare economică a țărănimii mijlocașe.

Victoria socialismului la sate necesită crearea unei puternice industrii socialiste, capabilă să înzestreze întreaga economie națională inclusiv agricultura cu tehnică modernă. „Dacă am putea să-i dăm mâine — spunea Lenin la congresul partidului — 100 000 de tractoare de primă calitate, să le aprovizionăm cu benzină, să le asigurăm mecanici (știți foarte bine că deocamdată asta-i o fantezie), atunci țăranul mijlocaș ar spune : «Eu sînt pentru comunie» (adică pentru comunism)” (p. 202). Înfăptuind industrializarea socialistă a țării și cooperativizarea țărănimii, partidul a realizat indicația lui Lenin cu privire la înzestrarea agriculturii cu tehnică de clasă superioară.

Lenin a acordat o deosebită atenție construirii de sovhozuri ca întreprinderi consecvent socialiste, chemate să constituie un model de mare gospodărie socialistă și să demonstreze în practică superioritatea acesteia. După terminarea războiului, arăta Lenin la Congresul muncitorilor agricoli din Petrograd, Statul sovietic va înzestra sovhozurile cu tehnică înaltă și va urmări ca „în marile gospodării să se producă prin muncă în comun, mai bine, mai ieftin și mai mult decît pînă acum. Economia sovietică își pune ca sarcină să învețe treptat populația de la sate să-și făurească în mod de sine stătător noua ordine, ordinea muncii comune...”

Primele sovhozuri și colhozuri, care au început să apară imediat după victoria Revoluției din Octombrie, au jucat un rol deosebit ca puncte de sprijin ale transformării socialiste a satului, pregătind trecerea maselor de bază ale țărănimii de la mica gospodărie individuală producătoare de mărfuri la marea gospodărie colectivă. „Trecerea satului sovietic la marea gospodărie socialistă a însemnat o *măreață revoluție în relațiile economice, în întregul mod de viață al țărănimii*. Colectivizarea a izbăvit pentru totdeauna satul de jugul chiaburimii, de diferențierea de clasă, de ruinare și mizerie. Pe baza planului cooperatist al lui Lenin, seculara problemă țărănească și-a găsit adevărata ei rezolvare” — se arată în noul Program al P.C.U.S.

Lucrările din volumul de față, scrise în perioada intervenției străine și a războiului civil, evidențiază rolul deosebit al lui Lenin în mobilizarea tuturor forțelor țării pentru asigurarea victoriei asupra intervenționiștilor și albgardiștilor, în elaborarea bazelor științei militare sovietice, a principiilor politicii militare, a strategiei și tacticii armatei statului socialist. Principiile leniniste de construire a Armatei Roșii, formulate în Programul partidului adoptat de Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia, au stat la baza tezelor Comitetului Central cu privire la problema militară. Problemele politicii militare au ocupat un loc important în raportul de activitate al C.C. al partidului. Lenin arăta că în domeniul creării Armatei Roșii, ca și în alte domenii ale construcției socialiste, partidul a trebuit să străbată căi neexplorate, că această problemă e cu totul nouă, care nu se ridicase pînă atunci în fața partidului nici măcar sub aspect teoretic. Ajungînd la putere, spunea Lenin, clasa muncitoare trebuie să rezolve sarcina îmbinării creației revoluționare a maselor cu folosirea realizărilor științei și tehnicii.

În cuvîntarea cu privire la problema militară, Lenin a fundamentat necesitatea creării unei armate regulate cu o disciplină severă, a atragerii specialiștilor militari care să lucreze sub controlul comisarilor militari și al celulelor de partid. El a apărut cu hotărîre tezele C.C. împotriva spiritului de partizanat susținut de așa-numita „opoziție militară“ (din care făceau parte foștii „comuniști de stînga“ V. M. Smirnov, G. I. Șafarov, G. L. Peatakov și alții, precum și unele persoane care nu întrețineau legături cu grupările opoziționiste). Majoritatea delegaților care au luat cuvîntul au condamnat „opoziția militară“. Totodată au fost aspru criticate greșelile și lipsurile din activitatea Consiliului militar-revoluționar al republicii și în special acțiunile președintelui lui, L. D. Troțki. Congresul a aprobat integral tezele expuse de Lenin în cuvîntările sale și în partea teoretică a Programului, precum și în rezoluția cu privire la problema militară adoptată de congres.

În cuvîntarea rostită la închiderea Congresului al VIII-lea, Lenin a subliniat că în Țara sovietică a fost creată pentru prima oară în lume o armată care știe

pentru ce luptă; este pentru prima oară în lume când muncitorii și țărani, care aduc jertfe nespuse de grele, înțeleg limpede că apără mărețele cuceriri ale Revoluției din Octombrie, Republica sovietică socialistă.

Programul de luptă pentru mobilizarea forțelor partidului și poporului în vederea zdrobirii dușmanului a fost expus în „Tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu situația de pe Frontul de est“, „Scrisoare către muncitorii din Petrograd cu privire la ajutorarea Frontului de est“, „Proiectul directivelor C.C. cu privire la unitatea militară“ și în alte documente scrise de Lenin. În ele erau indicate măsurile concrete de ajutorare a Frontului de est, unde în primăvara anului 1919 apăruse principalul pericol pentru Republica sovietică, unde se hotăra soarta revoluției. Comitetul Central a cerut organizațiilor de partid, sindicale și de stat să transforme mobilizarea oamenilor muncii pentru lupta împotriva lui Kolceak într-o importantă campanie politică. Pentru a explica sarcinile ajutoării frontului, Lenin a vorbit la 11 aprilie 1919 la plenarynara Consiliului Central al Sindicatelor, la 16 aprilie la Conferința feroviarilor de la nodul de cale ferată Moscova, iar în ziua următoare la Conferința comitetelor de întreprindere și sindicatelor din Moscova. Lenin s-a ocupat direct de problemele legate de întărirea Frontului de est, de pregătirea și realizarea celor mai importante operații militare.

La chemarea lui Lenin, a Comitetului Central al partidului de a-și încorda toate forțele și a desfășura energia revoluționară „trecând la muncă în stil revoluționară“, clasa muncitoare a răspuns printr-un nou avânt în muncă, prin eroism de masă în spatele frontului, a cărui manifestare pregnantă au constituit-o subotnicele comuniste, denumite de Lenin „marea inițiativă“.

Într-o serie de lucrări cuprinse în volumul de față (broșura „Succesele puterii sovietice și greutatea ei“, cuvântarea „Despre înșelarea poporului cu lozincile libertății și egalității“, articolul „Eroii Internaționalei de la Berna“ și altele) se fundamentează politica economică a „comunismului de război“, care avea menirea de a mobiliza economia națională, toate forțele țării pentru asigurarea

victoriei în războiul de apărare a patriei împotriva intervenționiștilor și albgardiștilor. În lupta împotriva „dușmanilor camuflați ai poporului” — menșevicii și eserii —, care desfășurau o activitate subversivă în spatele frontului și se pronunțau împotriva politicii sovietice a „comunismului de război”, Lenin a demonstrat că aceasta este singura politică justă în condițiile războiului și ale situației economice dezastruoase, că politica comerțului liber și a proprietății private, politică preconizată de menșevici și eseri, ar condamna Republica sovietică la pieire. Comerțul liber într-o țară ruinată și înfometată înseamnă „libertatea restaurării puterii capitalului. Acesta este programul economic al lui Kolceak” (p. 355).

Lenin i-a înfierat pe lacheii ruși ai burgheziei și pe tovarășul lor de idei K. Kautsky, care prezentau „comunismul de război” ca un comunism „de consum sau un comunism de cazarmă”, acuzînd Puterea sovietică că neglijează interesele dezvoltării producției. Lenin i-a ridiculizat pe acești „socialiști” ca pe niște dogmatici închistați care jonglează cu citate, se joacă cu vorbele că socialismul înseamnă o dezvoltare superioară a producției : „Ei au citit cărți, au învățat pe dinafară și au repetat ce scrie în cărți, dar n-au înțeles absolut nimic din aceste cărți”. Ripostînd criticilor politicii sovietice, Lenin declara : „*Într-o țară ruinată, prima sarcină este salvarea celui ce muncește. Prima forță de producție a întregii omeniri este muncitorul, cel ce muncește. Dacă acesta va trăi, vom salva și vom reface totul*”. Nu trebuie să ne oprim în fața nici unui sacrificiu pentru salvarea muncitorului — iată indicația lui Lenin după care s-au călăuzit partidul și Puterea sovietică în anii grei ai intervenției și războiului civil.

În articolul „Internaționala a III-a și locul ei în istorie” este arătată însemnătatea istorică-mondială a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, care a instaurat pentru prima oară dictatura proletariatului și a transpus în viață marea învățătură a lui Marx. „Istoria mondială — scria Lenin — se îndreaptă neabătut spre dictatura proletariatului, dar nu pe căi simple, directe, netede”. În fața partidelor comuniste — avangarda proletariatului internațional

— stă sarcina „de a înfăptui, a transpune în viață învățătura marxismului și a săvârși idealurile de secole ale socialismului și mișcării muncitorești“. În articolul „Eroii Internaționalei de la Berna“ și în alte lucrări, Lenin caracterizează falimentul ideologic al liderilor Internaționalei a II-a care s-au dezis de marxism, au trădat cauza clasei muncitoare și au trecut în lagărul burgheziei, al contrarevoluției.

Un deosebit interes prezintă lucrările consacrate cuceririi puterii de către proletariat în Ungaria și Bavaria: „Mesaj de salut adresat Republicii Sovietice Bavareze“ și „Salut muncitorilor unguri“. Lenin evidențiază specificul trecerii la dictatura proletariatului în aceste țări și subliniază necesitatea de a aplica în mod creator marxismul și de a folosi experiența sovietică ținând seama de condițiile concrete din aceste țări, avertizează pe comuniștii bavarezi și unguri să se ferească să copieze pur și simplu practica Puterii sovietice din Rusia. „Este cu totul neîndoielnic — scrie Lenin — că simpla imitare a tacticii noastre rusești în toate detaliile ar fi o greșeală în condițiile specifice ale revoluției ungare“. Totodată, Lenin îi sfătuiește să înfăptuiască consecvent cele mai importante transformări care constituie esența trecerii revoluționare de la capitalism la socialism.

În aceste lucrări sînt dezvoltate tezele programatice ale marxismului cu privire la legitățile fundamentale ale trecerii revoluționare de la capitalism la socialism și particularitățile manifestării lor în diverse țări, cu privire la esența și sarcinile dictaturii proletariatului. Lenin arată că reprimarea împotrivirii exploataților, capitaliștii și moșierii, nu poate fi făcută decît prin forță. „Dar esența dictaturii proletare nu constă numai în violență, și nu constă mai ales în violență. Esența ei principală o constituie organizarea și disciplina detașamentului înaintat al oamenilor muncii, avangarda, proletariatul, unicul conducător al celor ce muncesc. Scopul acestuia este să făurească socialismul, să desființeze împărțirea societății în clase, să transforme pe toți membrii societății în oameni ai muncii, să desființeze condițiile care fac posibilă orice exploatare a omului de către om“ (p. 385).

O trăsătură dintre cele mai importante a revoluției socialiste și izvorul adânc al victoriilor ei o constituie organizarea milioanei de oameni ai muncii, arăta Lenin în „Cuvîntarea în memoria lui I. M. Sverdlov“, militant de seamă al partidului comunist și al Statului sovietic. Marile revoluții promovează oameni mari și dezvoltă talente care înainte nu păreau posibile. Revoluția din Octombrie a arătat în mod convingător că partidul bolșevic a educat o cohortă glorioasă de organizatori eminenți, căliți în luptă, în închisori și deportări, devotați cauzei revoluției, conducători strîns legați de mase, „floarea proletariatului nostru“. Lenin își exprimă încrederea că din rîndurile muncitorilor și țăranilor se vor ridica neîncetat cadre de conducători, se va dezvolta „talentul organizatoric colectiv, fără de care armatele de milioane ale proletarilor nu vor putea cuceri victoria“.

În cuvîntarea rostită în Piața Roșie la 1 Mai 1919, Lenin vorbea de viitorul apropiat, cînd pe fundamentul trainic pus de Marele Octombrie va fi construită societatea socialistă. Nepoții noștri vor privi ca pe niște ciudățenii documentele și monumentele epocii orînduirii capitaliste. Cu greu își vor putea închipui cum puteau să aparțină fabricile și uzinele unor persoane particulare, cum puteau exista oameni care să nu muncească. Arătînd spre copii, Lenin declara că ei „se vor bucura pe deplin de roadele muncii revoluționarilor și de roadele jertfelor aduse de ei“. Această previziune a lui Lenin s-a adevărit întru totul. Sub conducerea partidului comunist, poporul sovietic a obținut într-un termen istoric scurt victoria deplină și definitivă a socialismului și desfășoară construirea societății comuniste.

★

★ ★

În volumul de față se publică pentru prima oară „Proiectul de rezoluție la raportul cu privire la situația internă și externă a Republicii sovietice“. În volum mai este inclus proiectul de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la salarizarea specialiștilor“, care n-a mai fost publicat în Operele lui Lenin.

La capitolul „Materiale pregătitoare“ sînt incluse nouă lucrări, dintre care șase se referă la elaborarea programului partidului: „Proiectul de completare la punctul din program cu privire la învățămîntul public“, „Planul celui de-al doilea punct din partea economică a programului“ (primul și al doilea concept), „Planul punctului agrar din program“, „Conspectul secțiunii cu privire la pedepse din punctul programului referitor la justiție“, „Copia punctelor părții economice din program elaborate definitiv de comisie și a problemelor care urmează a fi elaborate“, „Particularitățile noului program al partidului“. Aici mai sînt incluse: „Însemnări despre cooperatie“, „Proiectul hotărîrii Consiliului Apărării cu privire la aprovizionarea feroviarilor cu cereale“, planul de măsuri „Cu privire la problema relațiilor cu țărăimea mijlocașă“.

*Institutul de marxism-leninism
de pe lîngă C.C. al P.C.U.S.*

ȘEDIȚA SOVIETULUI DIN PETROGRAD

12 MARTIE 1919

1

RAPORT CU PRIVIRE LA POLITICA EXTERNĂ ȘI INTERNĂ A CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI

SCURTA RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

(Apariția tovarășului Lenin la tribună este întâmpinată cu ovații furtunoase. Întreaga asistență se ridică în picioare.) Această sală, spune tovarășul Lenin, îmi amintește de prima cuvîntare pe care am rostit-o la Sovietul din Petrograd¹, în care pe atunci mai dominau menșevicii și socialiștii-revoluționari. Am uitat prea repede cele întâmplate în trecutul apropiat. Acum însă dezvoltarea revoluției în alte țări ne readuce în memorie fapte trăite de noi nu de mult. Se credea că în Occident, unde contradicțiile de clasă sînt mai pronunțate, întrucît capitalismul este mai dezvoltat, revoluția va urma o cale oarecum diferită de cea pe care o urmează la noi, că acolo puterea va trece direct din mîna burgheziei în mîna proletariatului. Dar ceea ce se petrece acum în Germania dovedește contrarul. Burghezia germană, unită pentru a se împotrivi maselor proletare, care au ridicat capul, își trage forța din experiența, mai bogată, a burgheziei occidentale și duce o luptă sistematică împotriva proletariatului. Masele revoluționare din Germania nu au încă suficientă experiență; ele o vor căpăta abia în procesul luptei. Ne amintim cu toții de revoluția din 1905, cînd proletariatul rus a pornit la luptă fără a avea nici o experiență. În actuala revoluție însă, noi am ținut seama de experiența dobîndită în revoluția din 1905 și am folosit-o.

Lenin trece apoi în revistă activitatea Consiliului Comisarilor Poporului. El amintește de prima perioadă a re-

voluției, când masele nu știau încă ce au de făcut și nu aveau centre conducătoare îndeajuns de puternice și cu suficientă autoritate.

Noi știam prea bine, arată Lenin, că pentru a asigura succesul luptei începute trebuie să unim cât mai strâns toate masele exploatate și toate elementele muncitoare din țară, și de aceea ni s-a pus inevitabil problema formelor de organizare. Și, ținând bine minte rolul pe care l-au avut Sovietele în 1905, noi le-am reînviat, considerându-le cea mai bună armă în opera de unire a oamenilor muncii și în lupta lor împotriva exploatatorilor. Pînă la revoluția din Germania spuneam mereu că Sovietele sînt cele mai potrivite organe pentru Rusia. Atunci nu puteam afirma că ele vor fi tot atît de potrivite și pentru Occident, dar viața ne-a dovedit contrarul. Vedem că în Occident Sovietele se bucură de o popularitate crescîndă și că lupta pentru Soviete se duce nu numai în Europa, ci și în America. Se creează pretutindeni Soviete, care mai curînd sau mai tîrziu vor lua puterea în mîna lor.

Printr-un moment interesant trece astăzi America, unde se creează Soviete. S-ar putea ca acolo mișcarea să nu meargă pe căile pe care merge la noi; important este însă că și acolo forma de organizare sovietică și-a cîștigat o largă popularitate. Această organizație a luat acum locul tuturor celorlalte forme de organizații proletare. Anarhiștii, care erau împotriva oricărei puteri de stat, după ce au văzut ce reprezintă forma sovietică a puterii de stat au recunoscut Puterea sovietică. Ceea ce înseamnă că ei au dărîmat din temelii teoria anarhismului, care neagă orice putere de stat. Acum doi ani, în Soviete ideea conciliatoristă a colaborării cu burghezia era în floare. A trebuit să treacă un timp ca masele să-și elibereze conștiința de prejudecățile putrede care le împiedicau să se orienteze în evenimente. S-a putut ajunge aici numai prin munca practică desfășurată de Soviete în construcția vieții de stat. În aceeași situație se află astăzi masele muncitorești din Germania, a căror conștiință trebuie eliberată de aceleași prejudecăți; acolo însă acest proces se desfășoară în forme mai acute, mai dure, mai sîngeroase decît la noi.

M-am abătut întrucîtva de la tema ce mi-a fost dată de prezidiul Sovietului din Petrograd, dar era necesar s-o fac.

Nu putem înțelege activitatea desfășurată de Consiliul Comisarilor Poporului în anul care s-a scurs decît apreciind rolul Sovietelor pe scara revoluției mondiale. Se întîmplă adesea ca problemele zilnice, de amănunt, ale muncii de conducere și problemele particulare, care apar inevitabil în opera de construcție, să ne distragă și să ne facă să dăm uitării marea cauză a revoluției mondiale. Numai apreciind rolul Sovietelor pe scară mondială vom putea să ne orientăm just în problemele de amănunt ale vieții noastre interne și să le soluționăm la timp. Înalții revizori de la Berna² afirmă că noi sîntem adepți ai tacticii violenței, dar, făcînd această afirmație, ei nu vor de loc să vadă ce face burghezia lor, care guvernează exclusiv prin violență.

Pînă ce am trecut la forma sovietică de guvernămînt s-au scurs cîteva luni, în care masa s-a pregătit pentru această formă nouă, inexistentă pînă acum, de conducere a statului. Noi am pus guvernul Kerenski în situația de a ajunge la uzură totală, am silit guvernul provizoriu să joace cadrilul ministerial la dreapta și la stînga, în sus și în jos, ceea ce a dovedit definitiv maselor că clica burgheză-conciliatoristă, care avea pe atunci pretenția să dețină puterea, nu este capabilă să guverneze țara, — și abia după aceea am luat puterea în mînă.

Mult mai complicată e situația pe plan mondial. Aici nu ajunge numai violența revoluționară; ea trebuie să fie precedată de aceeași muncă de pregătire ca și la noi, însă, firește, mai de durată. Pacea de la Brest a provocat la timpul său multe dispute, iar unii domni au găsit de cuviință să exploateze în scopurile lor demagogice acest pas al Puterii sovietice, calificîndu-l drept conciliatorism. Dar dacă asta e conciliatorism, cum se afirmă, atunci și faptul că am participat la Duma de stat, spre a o torpila dinăuntru, trebuie calificat drept conciliatorism față de țar. Noi am încheiat pacea de la Brest așteptînd ca în Germania să apară condițiile interne necesare care au

dus la răsturnarea lui Wilhelm, ceea ce arată cât de bine calculat a fost pasul nostru.

În țările Antantei³ observăm în momentul de față o trezire a maselor pe care guvernele din aceste țări se străduiesc s-o împiedice în toate chipurile. În acest scop, întreaga atenție a maselor, încă înconștiente, este dirijată spre „patriotism“. Masele sînt hrănite cu promisiuni și ademenite cu avantajele unei păci victorioase, li se promit nenumărate avantaje după încheierea păcii. Ele sînt hrănite cu iluzii. Cît de justificate sînt speranțele că aceste iluzii se vor realiza, ne putem da seama dintr-o convorbire pe care am avut-o recent cu un comerciant american, care privește lucrurile în spirit realist, negustorește și este străin de interesele noastre. Iată cum caracterizează el situația Franței : guvernul francez promite maselor munți de aur, pe care, chipurile, îi va lua de la germani ; dar pentru asta trebuie ca germanii să aibă de unde plăti ; cum de la un datornic care nu are nimic n-ai ce lua, și toate aceste iluzii, legate de perspectiva încheierii unei păci avantajoase cu Germania, vor da faliment, deoarece pacea care se va încheia va fi o pace falimentară. Asta o simt pînă și dușmanii revoluției, care nu văd nici o altă ieșire din situația creată decît răsturnarea capitalismului. Caracteristică sub acest aspect este acum starea de spirit a mulțimii pariziene, care este deosebit de sensibilă și de receptivă. În timp ce în urmă cu o jumătate de an ea asculta pe cei care-i ponegreau în fel și chip pe bolșevici, acum nu-i lasă să deschidă gura pe cei care vorbesc împotriva bolșevicilor. Burghezia ne-a făcut un mare serviciu în ceea ce privește propagarea ideilor noastre. Atacurile ei au pus masele pe gînduri, le-au făcut să reflecteze, și astfel masele din Paris, cu mintea lor ageră, au ajuns la concluzia că, de vreme ce burghezia îi urăște atît pe bolșevici, înseamnă că aștia știu să lupte împotriva ei. Antanta și-a îndreptat acum atenția spre noi ; ea vrea să plătească din buzunarul nostru conturile care-i sînt prezentate. Avem de înfruntat un dușman puternic, care ne este superior din punct de vedere militar, dar asta nu pentru multă vreme ; victoria va provoca dezamăgiri, și rezultatul va fi falimentul total al oricăror combinații ale

„aliaților“, dacă nu cumva se vor lua la încăierare încă dinainte. Acum toate țările sînt lovite de foamete, și nici o victorie nu va duce la lichidarea ei. Sîntem puși în fața unor probleme complicate pe care le ridică politica externă. De data aceasta avem experiența păcii de la Brest — cel mai important pas din politica externă a Consiliului Comisarilor Poporului. Am încheiat pacea de la Brest cu un dușman puternic, care ne era superior din punct de vedere militar, și asta a provocat divergențe chiar și în rîndurile noastre; dar acesta trebuia să fie primul pas al unui stat proletar înconjurat din toate părțile de rechini imperialiști. Pacea de la Brest a subminat pe puternicul și temutul nostru dușman. Germania, care ne împusese condiții prădalnice, s-a prăbușit la scurtă vreme după aceea, și același lucru este de așteptat și în alte țări, cu atît mai mult cu cît pretutindeni se observă o descompunere a armatelor.

Să ne amintim de timpul cînd descompunerea armatei noastre era explicată prin nerăbdarea rușilor, deși, după cum s-a văzut, aceasta este soarta tuturor țărilor care pășesc pe calea revoluției. Jaful fățiș la care se dedau acum la Paris guvernele „democratice“ deschide ochii maselor, cu atît mai mult cu cît neînțelegerile care se ivesc între aceste guverne la împărțirea prăzii și care adeseori degenerază în încăierări serioase nu mai sînt un secret⁴. Cu toate condițiile defavorabile în care trebuie să trăiască Rusia Sovietică, noi avem un plus, pe care îl subliniază și ziarul burghez „Times“⁵. Într-un articol al comentatorului militar al ziarului, se relevă că în rîndurile armatelor tuturor țărilor se observă o descompunere rapidă, pe care Rusia n-o cunoaște. Numai în Rusia, spune „Times“, armata nu se descompune, ci se făurește. Aceasta a constituit una din laturile esențiale ale construcției noastre în anul care s-a scurs. Înconjurați din toate părțile de dușmani, noi ne apărăm, recucerind fiecare palmă de pămînt din teritoriul Rusiei Sovietice, și lupta noastră ne apropie mereu, cu fiecare lună de revoluția mondială. Sîntem primii în lume care am luat puterea, și astăzi la noi cîrmuiesc Sovietele oamenilor muncii. Vom reuși să păstrăm puterea? Dacă nu vom reuși, înseamnă că cuce-

rirea puterii nu a fost istoricește justificată. Dar chiar de pe acum noi ne putem mândri că am reușit la acest examen și că, îndurînd nenumărate suferințe, am salvat puterea celor ce muncesc.

Tovarășul Lenin vorbește în continuare despre problema specialiștilor.

Unii dintre tovarășii noștri — spune el — sînt indignați de faptul că în fruntea Armatei Roșii se află slugi ale țarului și vechea ofițerime. Firește că, atunci cînd este vorba de organizarea Armatei Roșii, această problemă capătă o deosebită însemnătate și abordarea ei justă va putea asigura succesul muncii de organizare a armatei. Problema specialiștilor trebuie pusă pe un plan mai larg. Trebuie să-i folosim în toate domeniile construcției, deoarece, lipsiți de experiența și pregătirea științifică a vechilor specialiști burghezi, firește, că nu o vom putea scoate la capăt numai cu forțe proprii. Noi nu sîntem utopiști ca să ne imaginăm că opera de construire a Rusiei socialiste poate fi înfăptuită de nu știu ce oameni noi; noi folosim materialul pe care ni l-a lăsat moștenire vechea lume, capitalistă. Noi punem pe oamenii vechi în condiții noi, îi controlăm după cum se cuvine, îi punem sub supravegherea vigilentă a proletariatului și îi silim să facă munca de care avem nevoie. Numai așa se poate construi. Dacă nu puteți construi clădirea cu materialul pe care ni l-a lăsat lumea burgheză, n-o s-o construiți de loc și nu sînteți comuniști, ci niște palavragii. Pentru construcția socialistă trebuie să folosim integral știința, tehnica și în general tot ceea ce ne-a lăsat moștenire Rusia capitalistă. Desigur că vom întîmpina mari dificultăți pe această cale. Greșelile sînt inevitabile. Peste tot mișună transfugi și sabotori mîrșavi. Aici a fost necesară înainte de toate violența. Dar după aceasta trebuie să folosim autoritatea morală a proletariatului, să ajungem la o puternică organizare și disciplină. Nu avem absolut nici un motiv să alungăm pe specialiștii care ne sînt de folos. Dar trebuie să-i punem în condiții care să dea proletariatului posibilitatea de a-i controla. Trebuie să le încredințăm munci și în același timp să-i supraveghem cu vigilență, subordonîndu-i unor comisari și zădărnîcînd urzelile

lor contrarevoluționare. Totodată trebuie să învățăm de la ei. Nu trebuie să facem nici cea mai mică concesie politică acestor domni, dar trebuie să folosim munca lor oriunde acest lucru este posibil. Ceea ce am și realizat în parte. De la reprimarea capitaliștilor am trecut la folosirea lor, și asta este, poate, cea mai mare cucerire a noastră într-un an de construcție internă.

Una din problemele importante ale construcției noastre culturale este problema satului. Existența Puterii sovietice presupune acordarea celui mai larg sprijin oamenilor muncii. La asta s-a rezumat întreaga noastră politică față de sat în tot acest răstimp. Trebuie creată o legătură între proletarii de la orașe și sărăcimea satelor, și noi am făcut-o. Acum s-a statornicit o strânsă legătură, realizată prin mii de fire invizibile. Și aici, ca peste tot, întâmpinăm mari dificultăți, deoarece țăraniii sînt deprinși să se simtă gospodari independenți. Ei sînt deprinși să-și vîndă liber cerealele, și fiecare țaran consideră asta ca un drept inalienabil al său. Acum trebuie să depunem o muncă titanică pentru a-i convinge definitiv că starea de ruină la care ne-a adus războiul nu poate fi lichidată decît prin organizarea economiei pe baze comuniste. Aici nu mai trebuie să acționăm prin violență, ci numai pe calea convingerii. Desigur că și printre țărani avem dușmani fățiși — chiaburii —, dar masa țărănimii sărace și a mijlocașilor, care sînt apropiați de țărănimea săracă, ne urmează pe noi. Împotriva chiaburilor însă, care ne sînt dușmani jurați, nu avem decît o armă : violența. Cînd am început să aplicăm în domeniul aprovizionării politica noastră bazată pe principiul că surplusurile trebuie puse la dispoziția celor înfometateți, s-au găsit oameni care au început să strige țaranului : „Ești prădat !“ Aceștia sînt dușmanii jurați ai țaranilor, ai muncitorilor și ai comunismului, gătiți în straie de menșevici, de socialiști-revoluționari de stînga sau în alte straie de clovni, și vom proceda cu ei și pe viitor așa cum am procedat pînă acum.

2

RĂSPUNS LA BILEȚELE

Tovarăși, vreau să răspund acum la bilețele. Două dintre ele nu prea sînt clare ; totuși unul conține, se pare, două idei importante. În primul rînd, persoana care l-a scris este nemulțumită de bolșevici, care ar fi întrecut măsura ; ea simpatizează cu menșevicii fiindcă aceștia sînt adepți ai evoluției treptate. În al doilea rînd, pune o întrebare în legătură cu răscoalele țărănești.

În legătură cu prima problemă, trebuie să spun că dacă se aduce o asemenea acuzație bolșevicilor, ar trebui să se arate prin ce anume au întrecut ei măsura și de ce anume este bună evoluția treptată. Ceea ce ne-a despărțit în primul rînd de menșevici a fost faptul că noi am insistat asupra necesității trecerii întregii puteri în mîna Sovietelor și am întrecut atît de mult măsura, încît acum doi ani, în octombrie, am luat puterea. Menșevicii însă cereau o evoluție treptată, fiindcă nu voiau această trecere a puterii în mîna Sovietelor. Cunoscutul socialist Kautsky, de pildă, care simpatizează cu menșevicii, scria într-o broșură în august 1918 că bolșevicii nu trebuiau să ia puterea, pentru că nu se vor putea menține și vor pieri, distrugînd astfel un partid întreg. Cred că mersul evenimentelor a infirmat această părere, așa că nu merită să ne oprim asupra ei, mai ales că obiecțiile nu sînt clare. În Germania, Kautsky insista asupra necesității democrației, a unei Adunări constituante. Nu trebuie să se dea Sovietelor puterea, așa spuneau menșevicii noștri și cei germani. În Germania, Adunarea constituantă s-a în-

trunit, și acolo s-au produs în ianuarie și în martie o serie de mari insurecții muncitorești, un război civil, în urma căruia menșevicii germani, în frunte cu Hilferding, au propus în ultimele lor articole ca Adunarea constituantă și Sovietele să fie îmbinate astfel încât comitetul central al Sovietelor să aibă dreptul de a suspenda hotărârile Adunării constituante și de a supune problema unui referendum popular. Asta dovedește că pînă și cei mai buni dintre menșevicii germani s-au încurcat iremediabil. Să îmbini Adunarea constituantă cu Sovietele, să îmbini dictatura burgheziei cu dictatura proletariatului — e o idee care nu merită decît să fie luată în rîs.

S-a pus aici o întrebare în legătură cu răscoalele țărănești. La noi au avut și au loc, evident, o serie de rebeliuni ale chiaburilor. În vara anului trecut s-a produs un val de rebeliuni chiaburești. Chiaburul este dușmanul nostru neîmpăcat. În privința lui nu avem altă cale decît reprimarea. Altfel stau însă lucrurile cu țăranul mijlocăș, el nu ne e dușman. Că în Rusia ar fi fost răscoale țărănești care ar fi cuprins un număr considerabil de țărani, și nu de chiaburi, nu este adevărat. Chiaburilor li se alătură cîte un sat, cîte o plasă, dar răscoale țărănești în care să fi fost antrenați toți țăranii din Rusia n-au avut loc sub Puterea sovietică. Rebeliuni chiaburești au fost și vor mai fi sub un guvern care insistă ca toate surplusurile de cereale să fie date la prețuri fixe celor înfometăți. Aceste rebeliuni sînt inevitabile, pentru că chiaburul, care are mari rezerve de cereale, poate să le vîndă cu cîteva sute de ruble pudul, și știm cu toții la ce prețuri le vînd desăgarii. Dacă vom da chiaburilor această libertate, atunci bogătașii, care țin rezerve ascunse de bancnote, de kerenki *, vor fi sătui, pe cînd majoritatea, care nu are nimic, va flămînze. De aceea, noi nu închidem ochii asupra faptului că rebeliunile chiaburilor împotriva Puterii sovietice sînt inevitabile. Pe vremea cînd puterea se afla în mîna capitaliștilor, erau inevitabile răscoalele muncitorilor împotriva lor și ale țăranilor împotriva moșierilor. Acum, cînd moșierul și capitalistul au fost zdrobiți, re-

* — hani emiși pe vremea guvernului Kerenski. — *Nota trad.*

beliunile chiaburilor vor fi tot mai rare. Trebuie să alegem. Iar dacă cineva ar vrea ca totul să meargă fără nici un fel de rebeliuni și ca bogătanii să ne aducă (pe tavă declarații de dragoste și promisiuni că vor da în mod pașnic toate surplusurile, cred că nimeni n-ar lua în serios pe un astfel de om.

Celălalt bilețel neclar are următorul conținut : cum să procedăm în cazurile când muncitorii, prostiți de îndemnul socialiştilor-revoluționari, nu lucrează pe tărîmul aprovizionării, fac greve și se ridică împotriva Puterii sovietice. Desigur, nu-mi fac iluzia că toți muncitorii, pînă la unul, sînt pentru Puterea sovietică. În 1871, cînd s-a produs la Paris insurecția muncitorilor parizieni, un mare număr de muncitori din alte orașe au luptat împotriva lor în rîndurile trupelor albgardiste și au participat la reprimarea muncitorilor parizieni. Asta nu i-a împiedicat pe socialiștii conștienți să afirme că comunarii parizieni reprezintă întregul proletariat, adică tot ceea ce are el mai bun, mai cinstit, pe cîtă vreme în rîndurile trupelor albgardiste se aflau elemente aparținînd păturilor înapoiate ale muncitorilor. Și la noi există muncitori inconștienți, înapoiați, care n-au înțeles pînă astăzi ce este Puterea sovietică ; noi ne străduim să-i luminăm. Nici un guvern nu a făcut atîta pentru colectivele permanente de muncitori cît au făcut Sovietele, care dau oricărui reprezentant al unei uzine posibilitatea de a-și spune cuvîntul în instituțiile de stat. Noi antrenăm pe cît posibil pe muncitori ca ei înșiși să făurească politica statului ; în condițiile capitalismului, chiar și în republici, muncitorii erau îndepărtați de la aceasta, pe cînd Puterea sovietică face totul pentru a-i antrena pe muncitori ; dar unii dintre ei vor mai trage încă mult timp spre vechile rînduielei.

Printre dv. sînt puțini sau poate chiar se numără pe degete cei care-și amintesc de iobăgie ; doar bătrîni îi mai amintesc de ea ; dar se mai află oameni care-și amintesc de ceea ce a fost acum 30—40 de ani. Cine a fost pe la țară știe că acum 30 de ani se puteau găsi acolo destui bătrîni care spuneau : „Pe vremea iobăgiei era mai bine ; era mai multă rînduială, omul știa de frică, și muierile nu făceau atîta lux“. Dacă citești acum pe

Uspenski, căruia îi ridicăm un monument ca unuia dintre cei mai buni scriitori care au descris viața țaranului, găsești descrieri de prin anii 1890—1900 din care se vede cum țărani bătrâni, sinceri, de bună-credință, iar uneori chiar oamenii în vîrstă, ziceau că pe vremea iobăgiei era mai bine. Atunci cînd se desființează vechile rînduieli sociale, ele nu pot fi înlăturate dintr-o dată din conștiința tuturor oamenilor ; mai rămîn unii, puțini la număr, care trag spre vechile rînduieli.

Unii muncitori, de pildă tipografii, spun că pe vremea capitalismului era bine, apăreau multe ziare, pe cînd acum apar puține ; pe atunci, zic ei, cîștigam bani frumoși, așa că nu ne trebuie nici un socialism. Erau multe ramuri ale industriei care depindeau de clasele avute sau a căror existență se întemeia pe producția de articole de lux. În marile orașe erau pe vremea capitalismului mulți muncitori care își cîștigau existența producînd articole de lux. În Republica sovietică vom fi nevoiți să lăsăm, pentru un timp, fără lucru pe acești muncitori. Unui asemenea muncitor îi vom spune : „Apucă-te de altă muncă, de o muncă folositoare“. El va spune : „Eu mă îndeletnicesc cu o meserie fină, am fost giuvaergiu, aveam o muncă curată, lucrăm pentru boieri, iar acum au venit ghiordanii și i-au alungat pe boieri ; eu vreau să mă întorc înapoi la capitalism“. Acești oameni vor zice că trebuie să ne întoarcem înapoi la capitalism sau, cum spun menșevicii, să mergem înainte spre un capitalism sănătos și spre o democrație sănătoasă. Se vor găsi cîteva sute de muncitori care să declare : „Am dus-o bine pe vremea capitalismului sănătos“. Cei care o duceau bine pe vremea capitalismului formau o infimă minoritate ; noi apărăm interesele majorității, care a dus-o prost pe vremea capitalismului. (A p l a u z e.) Capitalismul sănătos a dus, chiar și în cele mai libere țări, la un măcel mondial. Nu poate exista un capitalism sănătos, ci există un capitalism care, pînă și în cea mai liberă republică, cum este republica americană — civilizată, bogată, înaintată din punct de vedere tehnic —, capitalismul acesta democratic, capitalismul cel mai republican a dus la cel mai cumplit măcel mondial pentru jefuirea întregii lumi. La 15 000 000 de muncitori

nu veți găsi în toată țara decît cîteva mii care au dus-o foarte bine pe vremea capitalismului. În țările bogate, acești muncitori sînt mai numeroși, deoarece ei lucrau pentru un număr mai mare de milionari și miliardari. Ei serveau această mînă de oameni, care îi plăteau deosebit de bine. În Anglia, de pildă, cîteva sute de milionari cîștigau miliarde, pentru că jefuiau India și o serie întregă de colonii. Pentru ei era o nimica toată să arunce o pomă la 10 000—20 000 de muncitori, să le plătească un salariu dublu sau chiar și mai mare ca să lucreze bine special pentru ei. Am citit cîndva o relatare despre amintirile unui frizer american căruia un miliardar îi plătea cîte un dolar pe zi pentru bărbierit. Acest frizer a scris o carte întregă în care proslăvea pe miliardar și minunata lui viață. Pentru o vizită de o oră făcută dimineața majestații sale financiare, el primea un dolar pe zi, era mulțumit și nu voia altceva decît capitalismul. Trebuie să ne punem în gardă împotriva unor asemenea argumente. Imensa majoritate a muncitorilor n-au avut o asemenea situație. Capitaliștii au corupt o infimă minoritate a oamenilor muncii, plătindu-le salarii mari, și au făcut din ei slugi credincioase ale capitalului; noi, comuniștii din întreaga lume, apărăm interesele imensei majorități a oamenilor muncii. Și pe vremea iobăgiei s-au găsit oameni, s-au găsit țărani să spună moșierilor: „Noi sîntem robii dumneavoastră (asta după eliberare), nu plecăm de la dumneavoastră“. Erau mulți de ăștia? Un număr infim. Se putea, oare, ca, referindu-te la aceștia, să respingi lupta împotriva iobăgiei? Desigur că nu. Tot așa și acum nu poți respinge comunismul referindu-te la acea minoritate de muncitori care cîștigau foarte bine la ziarele burgheze sau din producția de articole de lux, din serviciile personale făcute miliardarilor.

Trec acum la întrebările care au fost formulate clar, în primul rînd la întrebarea cu privire la concesiuni în general și la concesiunea Marii căi ferate din nord în special⁶. Se zice că asta înseamnă a da avuția națională pe mîna unor tîlhari. La aceasta voi răspunde că problema este legată în mare măsură de problema specialiștilor burghezi și de cea a imperialismului mondial. Putem noi să

zdrobim acum imperialismul mondial? Dacă am putea-o face, am fi datori s-o facem, dar știți că acum nu sîntem în stare, așa cum în martie 1917 nu eram în stare să-l răsturnăm pe Kerenski; a trebuit să așteptăm ca organizațiile sovietice să se dezvolte, să muncim în această direcție, și nu să ne răsculăm imediat împotriva lui Kerenski. Tot așa și acum, este posibil un război ofensiv împotriva imperialismului mondial? Firește că nu. Dacă am fi mai puternici, dacă mâine am avea multe cereale, mijloace tehnice etc., n-am permite diverșilor Scheidemann să-i secere pe spartachiști, ci i-am doborî. Dar acum asta ar fi o pură fantezie, acum țara noastră singură nu poate răsturna imperialismul mondial atîta timp cît celelalte țări trec printr-o perioadă în care Sovietele nu au de partea lor majoritatea, iar în multe țări Sovietele abia încep să ia ființă; de aceea sîntem nevoiți să facem o concesie imperialiștilor. Nu putem construi acum căi ferate pe scară largă; dea domnul s-o scoatem la capăt cu cîte avem. Ducem lipsă de grîne, de combustibil, de locomotive, pe linia ferată Volga-Bugulma zac cîteva milioane de puduri de cereale pe care nu avem cu ce le transporta. Am hotărît deunăzi în Consiliul Comisarilor Poporului să trimitem delegați cu împuterniciri largi în vederea transportării acestor cereale. La Petrograd și la Moscova poporul flămînzește, iar acolo zac milioane de puduri de cereale pe care nu le putem transporta pentru că n-avem destule locomotive, n-avem combustibil. Și noi spunem că e mai bine să plătim un tribut capitaliștilor străini, dar să construim căi ferate. Nu ne vom prăpădi dacă vom plăti acest tribut, dar dacă nu vom face față problemei transportului feroviar putem să ne prăpădim, pentru că poporul flămînzește; oricît de rezistent ar fi muncitorul rus, rezistența are și ea o limită. De aceea este de datoria noastră să luăm măsuri pentru a îmbunătăți transportul feroviar, chiar și cu prețul unui tribut plătit capitalismului. C-o fi bine așa, c-o fi rău, deocamdată nu avem de ales. Atîta timp cît nu vom fi răsturnat definitiv capitalismul mondial, plătind un tribut noi nu vom duce la pieire Puterea sovietică. Noi am plătit în aur imperialiștilor germani; condițiile păcii de la Brest ne

obligau s-o facem. Astăzi țările Antantei le iau acest aur — tâlharul învingător ia de la tâlharul învins. Noi spunem acum că atîta timp cît mișcarea mondială a proletariatului nu va fi izbîndit, noi ori vom duce război, ori ne vom răscumpăra de la acești tâlhari printr-un tribut, și nu vedem nimic rău în asta. În timp ce ne răscumpărăm de la tâlharii germani, dîndu-le cîteva sute de milioane, în acest timp am întărit Armata noastră Roșie, pe cînd tâlharilor germani nu le-a mai rămas acum nimic. Așa se va întîmpla și cu ceilalți tâlhari imperialiști. (A p l a u z e.)

Un alt tovarăș scrie că a fost arestat și deținut timp de patru zile pentru că este împotriva ruinării țăranilor mijlocași și întrebă ce este țăranul mijlocaș, referindu-se la o serie de rebeliuni țărănești. Desigur că dacă tovarășul a fost arestat pentru că a protestat împotriva ruinării țăranilor mijlocași, s-a făcut o greșală, și, judecînd după faptul că a fost pus în libertate în scurt timp, cred că cineva — chiar cel care l-a arestat sau un alt reprezentant al Puterii sovietice — și-a dat seama că a fost arestat pe nedrept. Voi vorbi acum despre țăranul mijlocaș. El se deosebește de chiabur prin faptul că nu exploatează munca altora. Chiaburul jefuiește banii altora, munca altora. Țărani săraci, semiproletari, sînt aceia care sînt exploatați ei înșiși, iar țăran mijlocaș este acela care nu exploatează pe alții, care trăiește de pe urma gospodăriei lui, căruia cerealele îi ajung de bine, de rău, care nu este chiabur, dar nu face parte nici din țăranimea săracă. Acești țărani oscilează între noi și chiaburi. Un mic număr dintre ei, dacă au noroc, devin chiaburi și de aceea se simt atrași spre chiaburi; cei mai mulți însă nu pot deveni chiaburi. Și dacă socialiștii și comuniștii vor ști să-i vorbească pe înțeles țăranului mijlocaș, ei îi vor dovedi că Puterea sovietică îi convine mai bine decît orice altă putere, fiindcă orice altă putere asuprește și împilează pe țăranul mijlocaș. Dar țăranii mijlocași oscilează. Astăzi ei sînt pentru noi, mâine pentru altă putere; unii dintre ei sînt de partea noastră, alții de partea burgheziei. Și în programul pe care-l vom adopta în cîteva zile, noi ne pronunțăm împotriva oricărei violențe față

de țăranul mijlocaș⁷. Partidul nostru declară asta sus și tare. Dacă se fac arestări, noi le condamnăm și vom repara asemenea greșeli. Sîntem pentru violență față de chiabur, dar împotriva violenței față de țăranul mijlocaș. Aceștia îi spunem : dacă treci de partea Puterii sovietice, noi nu te băgăm cu de-a sila în comună ; noi n-am forțat niciodată pe țărani să intre în comune, și nu există un decret în acest sens. Dacă pe ici-colo se mai petrece așa ceva, e un abuz, pentru care funcționarii respectivi sînt destituiți și deferiți justiției. Este o chestiune foarte importantă. Țăranul mijlocaș se află între două lagăre. Dar politica noastră în această privință este foarte clară, tovarăși : noi sîntem împotriva violenței față de țăranii mijlocași, sîntem pentru o înțelegere cu ei, pentru concesiuni. Țăranul mijlocaș poate să ajungă și va ajunge cu încetul la comunism. Chiar și în cea mai liberă republică capitalistă, țăranul mijlocaș este amenințat de capital, care îl împilează și-l asuprește în diferite chipuri.

Apoi mi se cere părerea asupra flotei din Marea Baltică. N-am studiat problema flotei din Marea Baltică și nu pot răspunde acum ; poate că ea a fost epuizată de tovarășul care a vorbit din partea flotei⁸.

Apoi o întrebare care se referă la faptul că în unele locuri s-a îngrămădit mult mucegai, birocrațism și putregai și că trebuie să luptăm împotriva lor. E perfect adevărat. Cînd Revoluția din Octombrie a răsturnat pe vechii birocrați, ea a făcut-o datorită faptului că a creat Sovietele. Ea i-a dat afară pe vechii judecători și a făcut din justiție o justiție populară. Dar justiția ne-a fost mai ușor s-o reorganizăm, pentru asta nu trebuie să cunoști vechile legi, ci să te conduci numai după simțul dreptății. În tribunale birocrațismul a putut fi ușor lichidat. În alte domenii a fost mult mai greu. I-am dat afară pe vechii birocrați, dar ei s-au reîntors ; își zic „camuniști“, dacă nu pot pronunța corect cuvîntul comunist, își pun în piept o cocardă roșie și umblă după posturi grase. Ce-i de făcut aici ? Trebuie să luptăm fără încetare împotriva acestor nemernici și să-i îndepărtăm de pe unde au reușit să se strecoare, să-i izgonim neîncetat, să fim tot timpul cu ochii pe ei și să-i supraveghem prin intermediul unor

muncitori comuniști și al unor țărani pe care-i cunoaștem nu de azi, de ieri. Mai este și o altă întrebare — un bilețel în care se spune că e rău că se dă prioritate membrilor de partid, pentru că în acest caz se strecoară escroci în partid. Noi luptăm și vom lupta împotriva acestui lucru, tovarăși; acum am hotărît ca la congresul partidului să nu fie admiși ca delegați oameni care sînt în partid de mai puțin de un an, și vom lua și de aici înaintea asemenea măsuri. Cînd partidul se află la putere, sîntem nevoiți să dăm la început prioritate membrilor de partid. Să presupunem că se prezintă doi oameni și că unul declară că e comunist și scoate carnetul de partid, pe cînd celălalt nu are carnet, iar noi nu cunoaștem pe nici unul dintre ei. Atunci, firește, se dă prioritate membrului de partid, celui care are carnet. Cum să-ți dai seama dacă omul a intrat într-adevăr în partid din convingere sau s-a strecurat? Trebuie să se menționeze în carnetul de partid data intrării în partid, să nu se dea carnetul de partid pînă cînd omul nu e pus la încercare, pînă cînd nu trece printr-o școală etc.

Mai este apoi un bilețel referitor la impozitul revoluționar⁹, în care se spune că el apasă asupra mijloacilor. În legătură cu aceasta a avut loc o ședință specială, s-au primit numeroase plîngeri, și pentru a se verifica acest lucru s-a procedat în felul următor: la noi există o Direcție centrală de statistică, unde lucrează cei mai buni specialiști în materie de statistică din Rusia, în majoritate socialiști-revoluționari de dreapta, menșevici și chiar cadeți; comuniști, bolșevici, sînt puțini — ei s-au ocupat mai mult cu lupta împotriva țarismului decît cu treburi practice. Acești specialiști, pe cît am putut să observ, lucrează mulțumitor, ceea ce nu înseamnă, desigur, că nu trebuie să luptăm împotriva unora dintre ei. Am cerut să se facă, de probă, o anchetă în cîteva plăși pentru a se vedea cum au repartizat țărani impozitul revoluționar. Plîngeri nu vin prea multe; presupunînd că din întreaga Rusie vin o mie de plîngeri, această cifră raportată la întreaga Rusie este, desigur, infimă; dacă avem o mie de plîngeri la cîteva milioane de gospodării, asta e o nimica toată; dar dacă la Comitetul Executiv Central

se prezintă zilnic trei reclamanți, în decurs de o lună se adună 90 de plângeri, și asta face impresia că sîntem copleșiți de ele. Pentru a verifica, am hotărît să se facă o anchetă în cîteva plăși și am primit un răspuns precis în raportul lui Popov, căruia i s-a dat din nou citire la ședința Comitetului Executiv Central, în prezența muncitorilor. Acest raport a arătat că în majoritatea cazurilor țărani repartizează just impozitul. Puterea sovietică cere ca țărani săraci să nu plătească nimic, mijlocașii să plătească o sumă modestă, iar bogătașii să plătească mult; desigur, nu se poate stabili precis cine e bogat și cine e sărac, se fac și greșeli, dar în majoritatea cazurilor țărani repartizează just impozitul. Așa și trebuie. (Aplauze.) Au fost, desigur, și greșeli. Dar, de pildă, un mic funcționar de la căile ferate s-a plîns că comitetul de imobil l-a impus pe nedrept. El a adus aceasta la cunoștința Puterii sovietice. Atunci s-a spus: faceți-o o percheziție, e speculant. S-au găsit la el cîteva saci cu un milion de kerenki. Atîta timp cît nu vom găsi un mijloc de-a înlocui toți banii-hîrtie vechi cu alții noi, această situație va dăinui. Cînd vom înlocui acești bani-hîrtie cu alții noi, toți speculanții vor fi dați în vileag. Toți vor trebui să schimbe vechii bani-hîrtie pe bani noi. (Aplauze furtivoase.) Dacă te prezinți cu o sumă mică de bani, atît cît are nevoie un om muncitor, îți dăm rublă pentru rublă; dacă te prezinți cu 1 000—2 000, primești rublă pentru rublă. Dacă însă te prezinți cu mai mult, îți dăm o parte bani gheață, iar restul ți-i trecem la condică — fii bun dumneata și mai așteaptă. (Aplauze.) Pentru a efectua această operație trebuie să pregătim bani-hîrtie noi¹⁰. Cei vechi însumează circa 60 de miliarde. Pentru a-i schimba pe bani noi nu e nevoie de o sumă atît de mare; totuși, după părerea specialiștilor, e nevoie de cel puțin 20 de miliarde bani-hîrtie noi. 17 miliarde avem. (Aplauze.) Și în Consiliul Comisarilor Poporului s-a ridicat problema ca să fie definitiv pregătită în scurt timp această măsură, care va însemna o lovitură dată speculanților. Ea va demasca pe cei care dosesc kerenki. Aplicarea ei necesită o organizare serioasă, ea implică numeroase dificultăți.

Apoi cineva întreabă cum stăm cu însămînțările și spune că însămînțările merg greu. E adevărat, desigur. A fost instituit Comitetul pentru însămînțări¹¹. Tot pe lângă Comisariatul pentru agricultură a fost instituit printr-un decret al Puterii sovietice un Comitet muncitoresc¹², care va fi organizat de comun acord cu sindicatele. Misiunea lui va fi de a veghea ca pămînturile să nu rămînă necultivate, iar acolo unde sînt pămînturi moșierești lăsate în paragină, să fie date muncitorilor. Există o hotărîre în sensul că, dacă țaranul nu ocupă pămîntul, statul va căuta să-l valorifice. Desigur, ducem lipsă de semințe. Aici e nevoie ca țărănimea săracă să-i dea în vileag pe chiaburii care au dosit surplusurile de cereale și nu le-au dat pentru sămînță. Ceea ce-l interesează pe chiabur este să dosească acest surplus, pentru că în lunile de foamete va lua cîte o mie de ruble de pud; cît despre faptul că nu se vor însămînța cereale, că el va pricinui astfel un rău la mii de muncitori, lui nu-i pasă. El este un dușman al poporului și trebuie să fie demascat.

Urmează o întrebare cu privire la salarii: specialistului îi plățiți un salariu de 3 000 de ruble, el trece de la un serviciu la altul și e greu să-l prinzi. Despre specialiști voi spune că ei sînt oameni care posedă știința burgheză și tehnica într-o măsură în care nu o posedă imensa majoritate a muncitorilor și țăranilor. Acești specialiști sînt necesari, iar noi spunem că acum nu putem introduce o egalitate totală a salariilor și sîntem de părere să le plătim peste trei mii. Chiar dacă le vom plăti cîteva milioane pe an, nu e mult dacă cu ajutorul lor vom învăța să lucrăm bine. Un alt mijloc pentru a-i face să lucreze de bunăvoie nu vedem, și atîta timp cît avem puțini specialiști, sîntem nevoiți să le plătim salarii mari. Nu de mult am discutat această problemă cu Șmidt, comisarul poporului pentru muncă; el este de acord cu politica noastră și spune că înainte, pe vremea capitalismului, salariul lunar al unui muncitor necalificat era de 25 de ruble pe lună, iar salariul unui bun specialist era de minimum 500 de ruble pe lună, ceea ce înseamnă un raport de 1 la 20, pe cînd acum cel mai mic

salariu este de 600 de ruble, iar specialiștii primesc 3 000, raportul fiind deci de 1 la 5. Așadar, am făcut destul de mult pentru a ajusta salariile mici și pe cele mari și vom continua și pe viitor ceea ce am început. În momentul de față însă nu putem nivela salariile; atîta timp cît avem specialiști puțini, nu sîntem împotriva majorării salariilor lor. Considerăm că e mai bine să dăm un milion sau un miliard în plus pe an, numai să-i folosim pe toți specialiștii pe care-i avem, căci ceea ce vor învăța ei pe muncitori și pe țărani valorează mai mult decît acest miliard.

Urmează apoi o întrebare referitoare la comunele agricole, și anume dacă foștii moșieri pot fi admiși în comune. Depinde de ce moșieri este vorba. Nu există un decret în sensul ca moșierii să nu fie admiși. Desigur că moșierul inspiră neîncredere pentru că el a asuprit timp de veacuri pe țărani, care îl urăsc; dar dacă sînt moșieri pe care țăranii îi cunosc ca oameni de treabă, ei nu numai că pot, ci trebuie chiar să fie admiși. Trebuie să folosim pe acești specialiști; ei au deprinderea de a organiza gospodării mari și-i pot învăța multe pe țărani și pe muncitorii agricoli.

Apoi cineva pune întrebarea: să-i lăsăm pe mijlocași să participe la cultivarea în comun a pămîntului? Fi-rește că da. În ultimul timp, județe întregi au hotărît să treacă la cultivarea în comun a pămîntului; nu știu în ce măsură va fi îndeplinită această hotărîre; ceea ce importă aici este să-i atragem tocmai pe mijlocași, pentru că țăranii săraci sînt de acord cu noi, pe cînd mijlocașii nu sînt întotdeauna, și pe ei trebuie să-i atragem. Noi sîntem pentru aplicarea violenței împotriva capitaliștilor, împotriva moșierilor, și nu numai pentru violență, ci și pentru exproprierea totală a ceea ce au acumulat ei; sîntem pentru aplicarea violenței împotriva chiaburului, dar nu pentru exproprierea lui totală, deoarece el își cultivă pămîntul, și o parte din ceea ce are este acumulată prin muncă. Această deosebire trebuie s-o înțelegem bine. În ceea ce privește pe moșier și pe capitalist — expropriere totală; chiaburilor însă nu trebuie să le luăm întreaga proprietate, o hotărîre în acest sens nu există; pe țăranul

mijlocaș vrem să-l convingem, să-l atragem prin puterea exemplului, a convingerii. Iată programul nostru. Dacă în unele locuri sînt oameni care se abat de la el, ei încalcă hotărîrea Puterii sovietice, fie că nu vor să aplice hotărîrea noastră, fie că n-au înțeles-o.

Apoi un bilețel în care se spune că trebuie să-i îmboldim pe feroviar și se pune o întrebare în legătură cu suspendarea circulației pe calea ferată¹⁸. În Consiliul Comisarilor Poporului problema a fost examinată foarte minuțios și s-au luat numeroase măsuri. Este o problemă esențială. Milioane de puduri de cereale zac de-a lungul liniei ferate Volga-Bugulma și sînt expuse degradării, deoarece în unele locuri cerealele stau direct pe zăpadă, și cînd va veni dezghețul vor putrezi. Ele sînt umede încă de pe acum (au pînă la 20% umiditate). Aceste cereale trebuie transportate, căci altminteri vor putrezi. Important este că înșiși feroviarii duc mare lipsă de pîine. Pentru aceste motive trebuie suspendat traficul de călători între 18 martie și 10 aprilie, după cum au calculat tovarășii noștri de la Comisariatul pentru căile de comunicație. Această suspendare a traficului de călători ne poate aduce trei milioane și jumătate de puduri de cereale, pe care le putem transporta cu locomotive pentru trenuri de persoane, deși aceste locomotive sînt slabe. Dacă în aceste trenuri ar transporta cereale desăgarii, ei ar aduce cel mult o jumătate de milion de puduri. Cei care se plîng de suspendarea traficului de călători n-au dreptate. Desăgarii ar aduce în cazul cel mai bun o jumătate de milion de puduri, pe cînd noi, dacă vom umple complet vagoanele cu cereale, dacă feroviarii ne vor ajuta, vom aduce trei milioane și jumătate de puduri și vom îmbunătăți astfel aprovizionarea. Iată de ce am spus și spunem că toți tovarășii mai ridicați, mai organizați trebuie să se îndrepte spre munca în domeniul militar și în domeniul aprovizionării. Dați cît mai mulți oameni, oricît de greu v-ar fi. Noi știm prea bine că Petrogradul a dat Rusiei mai mult decît oricare alt oraș, pentru că muncitorii din Petrograd sînt cei mai organizați, cei mai ridicați. Dar acest semestru este un semestru critic. În primul semestru al anului 1918 am colectat 27 000 000 de puduri, în al

doilea 67 000 000 de puduri. Am intrat într-un semestru de foamete. Martie, aprilie, mai și iunie vor fi luni grele. Pentru a preîntîmpina aceasta, trebuie să ne încordăm toate forțele. În fiecare fabrică, în fiecare cerc trebuie văzut dacă nu există un bărbat care să poată fi trimis la muncă într-un atelier de cale ferată; locul lui să-l ia o femeie, iar el să treacă la această muncă. În fiecare cerc, în fiecare grup, în fiecare organizație trebuie să ne gîndim la acest lucru, trebuie să dăm noi muncitori; astfel o vom putea scoate la capăt în acest semestru critic. (A p l a u z e.)

*Publicat pentru prima oară
în 1950, în ed. a 4-a a
Operele lui V. I. Lenin, vol. 29*

Se tipărește după stenogramă

ȘEDINȚA PRIMULUI CONGRES
AL MUNCITORILOR AGRICOLI
DIN GUBERNIA PETROGRAD ¹⁴

13 MARTIE 1919

1

CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU ORGANIZAREA
UNUI SINDICAT AL MUNCITORILOR AGRICOLI

Tovarăși, sînt foarte bucurosi că am posibilitatea să salut, în numele Consiliului Comisarilor Poporului, congresul muncitorilor agricoli, care are sarcina de a înființa un sindicat al muncitorilor agricoli.

Tovarăși, la Comitetul Central al partidului și la Consiliul sindicatelor din Rusia am organizat nu o dată consfătuiri, împreună cu comisarul poporului pentru muncă, tov. Șmidt, și cu membrii Consiliului sindicatelor din Rusia și cu alte persoane, pentru a vedea cum să procedăm la organizarea muncitorilor agricoli. Nicăieri în lume, nici în cele mai înaintate țări capitaliste, în care istoria creării sindicatelor numără nu zeci, ci sute de ani, muncitorii agricoli n-au reușit să creeze un sindicat cu caracter permanent. Știți ce obstacol prezintă sub acest aspect condițiile de viață ale muncitorilor rurali, ale muncitorilor agricoli, ce mare obstacol este faptul că muncitorii agricoli sînt răzlețiți, risipiți și că din această cauză pentru ei este infinit mai greu să se unească într-un sindicat decît pentru muncitorii de la orașe.

Puterea muncitorească-țărănească a pășit, pe toată linia, la construirea societății comuniste. Ea și-a propus ca sarcină nu numai să înlătore definitiv pe moșieri și pe capitaliști — acest lucru aproape l-am și făcut —, dar să și construiască o societate în care să nu mai fie loc nici pentru moșieri, nici pentru capitaliști. Nu o dată s-a întîmplat în cursul revoluțiilor ca moșierii și capitaliștii să fie înlăturați; dar din rîndurile chiaburimii, din rîndurile ță-

ranilor bogați, ale speculanților ieșeau în scurt timp noi capitaliști, care uneori asupreau pe muncitori și mai rău decât vechii moșieri și capitaliști. Iată sarcina pe care trebuie s-o îndeplinim : să facem în așa fel ca nu numai vechii capitaliști să fie lichidați, ci și să nu mai poată apărea alții, ca întreaga putere să aparțină exclusiv celor ce muncesc, celor ce trăiesc din munca lor. Cum să facem asta ? Aici nu există decât o singură cale : crearea unei organizații a muncitorilor, a proletarilor de la sate ; această organizație trebuie să aibă un caracter permanent ; numai într-o organizație de masă permanentă muncitorii agricoli vor putea învăța să conducă ei înșiși marile gospodării agricole, căci dacă ei înșiși nu o vor învăța, atunci — așa cum se spune, după cum știm de mult cu toții, în imnul „Internaționala“ — nu-i nici o mîntuire de la nimeni. Maximum ce poate face Puterea sovietică este să dea tot sprijinul acestei organizări. Organizațiile capitaliste au împiedicat-o din răspuțeri prin toate mijloacele legale, prin diverse subterfugii, prin tertipuri și șicane polițienești, în toate chipurile permise și nepermise. În Germania, cea mai înaintată țară din Europa, nu există nici pînă în ziua de azi libertatea de organizare în sindicate pentru muncitorii agricoli ; acolo mai e și astăzi în vigoare legea cu privire la slugi, și muncitorii agricoli continuă să trăiască în aceleași condiții ca și slugile. Nu de mult am avut ocazia să stau de vorbă cu un englez, un om de vază, care a venit în Rusia în timpul războiului. Înainte el fusese un partizan al capitalismului, iar apoi, în timpul revoluției noastre, a evoluat admirabil, devenind mai întîi menșevic, iar acum bolșevic. Și iată, cînd a venit vorba despre condițiile de muncă din Anglia — notați că în Anglia nu există țărani, ci doar mari capitaliști și muncitori agricoli —, el a spus : „Eu nu văd acest lucru în culori roze, deoarece muncitorii agricoli de la noi trăiesc în condițiile feudalismului, și nu ale capitalismului, atît sînt de abrutizați, de striviți de muncă, atît de greu merge unirea lor“. Și asta în țara cea mai înaintată, în care încă în urmă cu o jumătate de veac un muncitor agricol englez a încercat să creeze un sindicat al muncitorilor agricoli¹⁵. Iată cum

arată progresul în țările capitaliste libere ! La noi puterea de stat a hotărât din capul locului să sprijine organizarea muncitorilor agricoli și a celorlalți muncitori. Trebuie să-i dăm tot sprijinul. Mă bucură foarte mult să văd că aici, la Petrograd, unde sînt atîtea clădiri și palate frumoase, care aveau o destinație cu totul nepotrivită, tovarășii au procedat bine luînd aceste palate și transformîndu-le în localuri pentru adunări, congrese și consfătuiri tocmai ale acelor clase ale populației din munca cărora s-au construit aceste palate, care le-au durat de-a lungul veacurilor și care nu erau lăsate să se apropie de ele nici de la o verstă ! (Aplauze.) Cred, tovarășii, că acum, cînd aproape toate palatele din Petrograd au fost transformate în localuri de întruniri și în case ale sindicatelor pentru muncitorii de la orașe, în primul rînd, și pentru muncitorii de la sate, pentru partea muncitoare a țărănimii, cred că sîntem îndreptățiți să vedem aici un prim pas spre situația în care partea muncitoare, exploatată a populației va avea posibilitatea să se organizeze. Repet, Puterea sovietică va face negreșit, în timpul cel mai scurt, tot ce-i stă în putință ca să ajute această organizare să transforme viața satului, să nu rămîină loc pentru chiabur, ca să nu mai fie speculă, iar munca în tovărășie, în comun, să devină la sate regulă generală. Iată sarcina pe care ne-o punem cu toții. Înțelegeți bine cît de grea este ea, înțelegeți că transformarea tuturor condițiilor vieții satului nu se poate realiza nici prin decrete, nici prin legi, nici prin ucazuri. Prin decrete și prin ucazuri am putut răsturna pe moșieri, pe capitaliști, se poate pune frîu chiaburilor, dar dacă milioanele de muncitori agricoli nu vor avea o organizație proprie, dacă ei nu vor învăța în această organizație să-și rezolve ei înșiși, pas cu pas, toate problemele, nu numai pe cele politice, ci și pe cele economice — iar problemele economice sînt cele mai importante —, dacă nu vor învăța să administreze marile gospodării, dacă nu le vor transforma — de vreme ce acum ele se află în condiții mai bune decît celelalte gospodării — din modele de exploatare, unde înainte muncitorilor li se scurgeau sudorile și sîngele lucrînd, în modele de gospodării bazate pe munca în tovărășie, de vină nu

vor fi decît oamenii muncii. Dar restabilirea vechilor gospodării nu mai e astăzi cu putință ; e cu neputință să avem la 100 de deseatine (socotind cîte 10 deseatine de fiecare 10 gospodării mici) 10 cai buni și 10 pluguri bune. Nu ne-au rămas nici atîția cai, nici atîtea pluguri. Dar dacă aceleași 100 de deseatine vor fi lucrute într-o mare gospodărie, în tovărășie sau în comun sau de către o comună organizată prin liber consimțămînt, s-ar putea ca pentru aceleași 100 de deseatine să nu fie nevoie de 10 cai și de 10 pluguri, ci numai de 3 cai și de 3 pluguri. Iată cum putem să economisim munca omenească și să obținem rezultate mai bune. Dar aici nu se poate ajunge decît pe o singură cale — pe calea alianței între muncitorii de la orașe și cei de la sate. Muncitorii au luat puterea la orașe ; tot ce s-a creat mai bun aici — palate, edificii de cultură — muncitorii pun toate acestea la îndemîna satelor, știind că puterea muncitorilor de la orașe nu e trainică dacă nu există o alianță trainică cu muncitorii agricoli. Numai această uniune, căreia voi îi puneți aici bazele, poate să ducă la transformări solide. În această uniune vor intra de bunăvoie și țărani mijlocași. Desigur, va trebui să depunem o muncă susținută, nimic nu se poate face dintr-o dată. Dacă vă veți crea o uniune proprie, dacă ea va crește, se va dezvolta și se va extinde în întreaga Rusie, dacă va fi în cea mai strînsă unire cu uniunea muncitorilor de la orașe, prin eforturi unite, prin eforturile a milioane de muncitori agricoli și de muncitori de la orașe organizați, vom îndeplini această sarcină grea și vom scăpa de ruina la care au adus cei patru ani de război toate popoarele și ne-au adus și pe noi ; vom scăpa de ea, dar nu ne vom mai întoarce la vechea gospodărie individuală, fărîmițată, gospodărie care condamnă pe oameni la o stare de înapoiere, la mizerie, la răzlețire, ci vom trece la marea gospodărie comună, bazată pe munca în colectiv. Atunci toate cuceririle omenirii în domeniul științei și al tehnicii, toate perfecționările, toate cunoștințele specialiștilor, toate vor trebui să fie puse în slujba muncitorilor uniți. Muncitorii trebuie să devină stăpîni pe toate, să învețe să conducă ei înșiși și să conducă pe cei care pînă acum, așa cum făceau,

de pildă, mulți agronomi, lucrau ca vătăfi ai capitaliștilor, împotriva muncitorilor. Sarcina nu este ușoară, dar la orașe s-a făcut mult pentru rezolvarea ei. Voi faceți acum primii pași în direcția rezolvării ei la sate. Îmi permit să închei salutându-vă încă o dată, în numele Consiliului Comisarilor Poporului, și exprimându-mi convingerea fermă că uniunea voastră, căreia îi puneți bazele aici, se va transforma în viitorul apropiat într-un sindicat unic al muncitorilor agricoli din Rusia. El va fi un ade-vărat reazem al Puterii sovietice la sate, va fi reazemul, armata de avangardă a transformării întregii vieți a satelor, astfel ca pe terenul muncii comune, unite, colective să nu poată reînvia nici un fel de exploatare, nici un fel de dominație a celor bogați asupra celor săraci. Iată ce vă urez eu, tovarăși ! (A p l a u z e.)

*La 14 martie 1919 a apărut
o scurtă relatare în ziarul
„Severnaia Kommuna” nr. 58*

*Publicat în întregime pentru
prima oară în 1923 în revista
„Rabotnik Zemli i Lesa” nr. 4—5*

*Se tipărește după textul
stenogramei, confruntat cu
textul apărut în revistă*

2

RĂSPUNS LA BILEȚELE

Am primit din sală două bilețele în care se pune întrebaarea dacă în gospodăria de stat ai dreptul să ții animale mici, o grădină de legume și păsări de curte. Am cerut acum textul legii care a fost discutată recent la noi în Consiliul Comisarilor Poporului și aprobată de Comitetul Executiv Central; această lege este intitulată „Lege cu privire la organizarea socialistă a teritoriului și la măsurile de trecere la agricultura socialistă“. Nu știu dacă acest text de lege se află aici. Personal, am participat la elaborarea ei, am fost raportor în comisia numită de Comitetul Executiv Central¹⁶. Dacă nu mă înșală memoria — avem multe legi și nu le poți ține minte pe toate fără să consulți textul, iar de atunci s-au mai promulgat multe legi —, în această lege există un articol special, care stipulează că lucrătorii din gospodăriile de stat nu au dreptul să țină în gospodăriile de stat animale proprii și grădini de legume. Rog să se caute această lege și să se vadă ce se spune în articolul respectiv. (Lui Lenin i se înmînează textul legii.) Iată textul articolului 46: „Nici un muncitor sau funcționar nu are dreptul să țină în aceste gospodării animale, păsări de curte și grădini de legume proprii“. Rezultă, așadar, că nu toți aveau cunoștința de această lege. După cum mi-a spus un tovarăș din prezidiu, și între dv. au avut loc în cursul congresului mari discuții în jurul acestei probleme. Eu nu prea înțeleg de ce. Am primit în clipa aceasta numărul din „Izvestiia“ în care a fost publicată

— „Legea cu privire la organizarea socialistă a teritoriului și la măsurile de trecere la agricultura socialistă“. De ce s-a introdus în lege acest articol? Pentru a se ajunge la o muncă în comun în gospodării comune. Dacă ar fi ca acești lucrători să aibă din nou grădini de legume, animale, păsări de curte etc. proprii, s-ar reveni, probabil, la mica gospodărie, cum a fost și pînă acum. Atunci mai merită să ne ocupăm de acest lucru? Mai merită să înființăm gospodării de stat? Firește, dacă veți discuta această problemă ca unii care cunoașteți bine condițiile de muncă din gubernia Petrograd — după cum am aflat, la congresul vostru s-au întrunit numai reprezentanți ai guberniei Petrograd —, dacă din experiența muncii desfășurate în această gubernie, pe care voi o cunoașteți bine, în pofida tuturor considerentelor care pledează în favoarea gospodăriei bazate pe munca în comun, veți ajunge la concluzia că, să zicem, trebuie să facem o excepție temporară pentru gubernia Petrograd, noi vom reexamina problema. Numai că trebuie să vă străduiți să ne dovediți că această excepție este într-adevăr necesară, că gubernia Petrograd prezintă particularități inexistente în alte părți, căci și alții ar putea cere același lucru. Trebuie apoi să precizați că, recomandînd guvernului această măsură sau insistînd asupra ei în fața guvernului, o considerați o măsură temporară, deoarece este indiscutabil că, pentru a-și justifica denumirea, gospodăriile de stat trebuie să se bazeze pe munca în comun. Munca țaranului care lucrează pe bucata lui de pămînt, în gospodăria lui, cu vitele, păsările, grapa, plugul lui de lemn etc. o știm de mulți ani, de veacuri; știm foarte bine că în Rusia și în celelalte țări ea nu poate avea drept rezultat decît înapoierea, mizeria țărănimii, dominația bogătaşilor asupra săracimii, pentru că sarcinilor pe care le pune agricultura nu le poți face față de unul singur. Asta nu poate duce decît la revenirea mizeriei de altă dată, de care unul dintr-o sută sau, poate, cinci dintr-o sută scapă, ajungînd bogați, pe cînd ceilalți se zbat în ea. Iată de ce sarcina noastră este acum să trecem la cultivarea în comun a pămîntului, să trecem la marea gospodărie comună. Nu poate fi vorba însă de vreo constrîngere din partea

Puterii sovietice ; nici o lege nu obligă la asta. Comuna agricolă se întemeiază pe baza liberului consimțământ, trecerea la cultivarea în comun a pământului nu se poate face decît de bunăvoie ; aici nu poate fi vorba nici de cea mai mică constrîngere din partea guvernului muncitoresc-țărănesc, și legea n-o permite. Dacă vreunul dintre voi cunoaște cazuri de constrîngere, trebuie să știți că acestea sînt abuzuri, sînt încălcări ale legii, pe care ne vom strădui din răputeri să le îndreptăm, și le vom îndrepta. Muncitorii agricoli organizați trebuie să ne vină în ajutor ; numai atunci cînd ei vor avea organizația lor proprie vom reuși să punem capăt unor asemenea abuzuri. Altfel stau însă lucrurile cu gospodăriile de stat. Ele sînt gospodării care nu s-au aflat în mîinile unor mici proprietari ; pe acestea Puterea sovietică le ia și spune : vom trimite acolo agronomii pe care-i avem, vom da acestor gospodării toate uneltele agricole care ne-au mai rămas. Dacă vom reuși să terminăm războiul și să încheiem pacea cu America, vom primi de acolo un transport de unelte perfecționate pe care le vom da gospodăriilor de stat, pentru ca în marile gospodării să se producă, prin munca în comun, mai bine, mai ieftin și mai mult decît pînă acum. Gospodăria de stat își pune ca sarcină să învețe treptat populația sătească să făurească ea însăși o nouă rînduială, o rînduială bazată pe munca în comun, astfel ca să nu mai poată reînvia o mîină de bogătani care să asuprească masa țăranimii sărace, așa cum s-a întîmplat întotdeauna, și nu numai în satele noastre, dar și în republicile cele mai libere. Știți bine că la noi au rămas la sate mulți țărani speculanți, care au agonisit în timpul războiului sute de mii de ruble și păstrează aceste kerengi pentru a le pune din nou în circulație și a-l asupra pe țăranul sărac. Ce mijloc de luptă se poate folosi aici ? Numai și numai trecerea la gospodăria comună. Comuna agricolă se înființează pe baza liberului consimțământ, aici nu poate fi vorba de nici un fel de constrîngere ; același lucru este valabil și pentru cultivarea în comun a pământului. Pământul pus la dispoziția gospodăriei de stat este proprietatea întregului popor, — știți că orice proprietate asupra pămîn-

tului a fost desființată, la cererea imensei majorități a țăranilor, la 26 octombrie 1917, în prima noapte după revoluția noastră sovietică. Marile gospodării organizate pe pământul proprietate a întregului popor se numesc gospodării de stat. E cu puțință ca în gospodăriile de stat să se dezvolte din nou mica agricultură de altădată? Cred că veți fi cu toții de acord că asta nu poate, nu trebuie să se întâmple. Dacă, ținînd seama de condițiile economice din gubernia Petrograd, de condițiile economice concrete, pe care voi le cunoașteți foarte bine și de care noi, desigur, nu puteam ține socoteală sau chiar nici nu le cunoașteam —, dacă, ținînd seama de aceste condiții și discutînd problema în amănunțime, sub toate aspectele, veți ajunge la concluzia că pentru gubernia Petrograd se poate face o excepție, se poate admite o excepție temporară —, pentru ca să revenim asupra hotărîrii, străduiți-vă să ne dați dovezi cît mai concrete că acest lucru este necesar, și vă pot făgădui solemn că vom reexamina problema în Consiliul Comisarilor Poporului, în legătură cu hotărîrea congresului vostru, și că o vom examina apoi încă o dată în Comitetul Executiv Central. Vom discuta dacă nu cumva trebuie ca la articolul 46, care interzice să ai grădină de legume, animale mici, păsări de curte etc., să facem o excepție pentru gubernia Petrograd, pe o perioadă scurtă și în anumite condiții. Dacă vom cădea de acord asupra faptului că trebuie să trecem la gospodăria comună, dacă întreaga muncă va fi îndrumată în acest sens, în urma indicațiilor unor oameni care cunosc bine condițiile concrete, vom face totuși anumite excepții; noi nu refuzăm să le facem, deoarece uneori e necesar să faci excepții. Sperăm că dacă se va munci astfel treaba va merge bine și vom reuși să punem bazele unei agriculturi cu adevărat socialiste. (A p l a u z e.)

*Publicat pentru prima oară în 1926,
în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov),
vol. XX, partea a 11-a*

Se tipărește după stenogramă

CUVÎNTARE ROSTITĂ
LA MITINGUL DE LA CASA POPORULUI
DIN PETROGRAD
13 MARTIE 1919¹⁷

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Problema de căpetenie care interesează pe cei mai mulți dintre voi, declară tov. Lenin, este : cum stau lucrurile cu aprovizionarea și ce măsuri a luat în această privință Consiliul Comisarilor Poporului. Îmi voi permite să vă vorbesc pe scurt despre aceste măsuri. Am pășit într-un semestru greu, de foamete, cînd toți dușmanii noștri externi și interni, inclusiv socialiștii-revoluționari de dreapta și de stînga și menșevicii, știind cît de greu o duce populația, încearcă să exploateze această situație, să răstoarne Puterea sovietică și implicit, în mod conștient sau nu, să restaureze puterea moșierilor și a capitaliștilor. Am intrat într-o perioadă în care volumul colectărilor de cereale depășește posibilitățile de transport, iar instaurarea Puterii sovietice în Ucraina¹⁸ ne îndreptățește să sperăm că în semestrul care vine vom face față problemei aprovizionării mai bine decît anul trecut, deși va fi un semestru mai greu încă decît cel care s-a scurs. Un mare plus pentru noi este cotitura făcută de o parte însemnată a maselor țărănești spre Puterea sovietică. Pe unde au trecut cehoslovacii, dincolo de Volga și în gubernia Ufa, starea de spirit, pînă și a țăranilor înstăriți, s-a schimbat simțitor în favoarea Puterii sovietice, deoarece cehoslovacii le-au dat o lecție aspră și concretă. În urmă cu numai cîteva zile, a venit la mine o delegație de țăranii din partea a 5 plăși din județul Sarapul, din partea acelor plăși care au reușit să trimită în ultimul timp la Moscova și Petrograd cîte 40 000 de puduri de cereale. Cînd i-am întrebat pe membrii delegației care este atitu-

dinea țăranilor față de Puterea sovietică, ei mi-au răspuns: „Ehei, cehoslovacii ne-au învățat minte, și acum nimeni nu ne mai poate îndepărta de Puterea sovietică“. Dar și în alte locuri, în regiunea de dincoace de Urali, unde, în treacăt fie zis, există mari rezerve de cereale, țăranii sînt astăzi de partea Puterii sovietice. A fost o vreme cînd, sub influența menșevicilor și a eserilor de stînga — după cum se știe, eserul de stînga Muraviev era cît p-aci să deschidă frontul nostru în fața cehoslovacilor —, țăranii din aceste părți erau împotriva Sovietelor. Dar excesele la care s-au datat ofițerii din armata cehoslovacă, atrocitățile comise împotriva populației, străduința de a restabili pe de-a-ntregul rînduielele țariste și moșierești, toate acestea i-au învățat minte pe țărani. Astăzi în toate aceste gubernii se desfășoară o clocotitoare activitate sovietică, de care aici oamenii nici nu știu, deoarece aici, în centrele mari, poporul e sleit de pe urma foametei îndelungate, pe cînd acolo, existînd rezerve relativ mari de cereale, problema stomacului trece pe planul al doilea.

Voi trece la amănunte. În gubernia Ufa rezervele de cereale se ridică la 60 000 000 de puduri, și colectarea cerealelor se desfășoară rapid. Dar aici ne-am lovit de mari dificultăți legate de transport. Pe liniile ferate Kazan, Sarapul și Volga-Bugulma stau depozitate circa 10 000 000 de puduri de cereale, pe care nu le putem transporta fiindcă nu avem destule locomotive, vagoane, combustibil, iar parcul de locomotive este extrem de uzat. Pentru a mări capacitatea de trafic de mărfuri a căilor noastre ferate a trebuit să recurgem la o măsură drastică: circulația trenurilor de persoane va fi suspendată în întreaga Rusie între 18 martie și 10 aprilie. Înainte de a ne decide la o asemenea măsură, am discutat-o de trei ori cu tovarășii de la căile ferate și cu eminenți specialiști în transportul feroviar. Numai după ce am discutat problema sub toate aspectele și am calculat în prealabil eventualele rezultate ne-am decis să luăm această măsură. Calculele ne-au arătat că suspendarea traficului de călători va elibera 220 de locomotive, care, deși slabe, pot transporta totuși 3 500 000 de puduri de cereale. Dacă vom examina datele cu privire la cerealele transportate de către desăgari

— au fost săptămîni în care a trebuit să permitem transportul liber —, vom constata că în același interval de trei săptămîni ei ar putea transporta cel mult 200 000 de puduri. Calculul acesta a tranșat problema. Desigur că se vor găsi chiaburi, speculanți și chiar unii muncitori care vor face gălăgie, spunînd că li se ia ultima posibilitate de a aduce fie chiar și un pud de cereale ; știm că se vor ivi socialiști-revoluționari și menșevici care vor folosi foamea pentru a incita populația împotriva Puterii sovietice. Dar, ca în toate împrejurările grele, noi contăm și de data aceasta numai pe conștiința maselor muncitorești înaintate. Mai bine să îndurăm lipsuri, să avem de înfruntat agitația ostilă a eserilor și a menșevicilor, dar să privim pericolul drept în față și să declarăm deschis : „Nu vom lichida dificultățile din domeniul aprovizionării dacă nu vom lua măsurile cele mai energice, dacă nu ne vom încorda toate forțele în vederea transportării cerealelor“. În multe locuri cerealele care urmează să fie expediate stau în gări direct pe pămînt. Iar primăvara, cînd va veni dezghețul, vor fi luate de ape. Trebuie să grăbim încărcarea și expedierea lor. Cînd am luat această măsură energetică, am ținut seama de toate circumstanțele accesorii. Știm că înainte de paști circulația muncitorilor pe căile ferate e mai mare, și de aceea circulația va fi restabilită în preajma paștilor. Știm că traficul suburban este absolut necesar pentru muncitori, și de aceea el nu va fi întrerupt. Am trimis pe teren pe tovarășii cei mai energici și mai experimentați ; în gubernia Ufa a fost trimis tovarășul Briuhanov, locțiitor al comisarului poporului pentru aprovizionare, care cunoaște foarte bine această gubernie. El va fi ajutat de tovarăși din departamentul militar, deoarece frontul nu e departe de acolo. Tovarăși din departamentul militar au fost trimiși și pe cealaltă linie ferată, Kazan-Sarapul. Ei au primit sarcina să mobilizeze țărănimea localnică și să pună totul în mișcare pentru transportul cerealelor cel puțin pînă la Kazan ; astfel vom salva cerealele și vom asigura aducerea lor în capitale și în regiunile neagricole. Iată pe ce ne întemeiem nădejdele că vom scăpa de foamete. Planurile fă-

cute de menșevici și eseri de a exploata suferințele poporului vor fi dejucate și de data aceasta.

Spre deosebire de anul trecut, cînd eram atacați de cehoslovaci, care ne-au luat regiunile cele mai bogate în cereale, avem acum două surse noi de cereale, pe care lucrătorii noștri din domeniul aprovizionării nu puteau conta în toamna anului trecut, cînd au întocmit planul lor anual de aprovizionare: Ucraina și regiunea Donului. În toamna anului trecut, germanii mai țineau încă în stăpînire Ucraina. Imperialiștii germani au promis că vor trimite în Germania 60 000 000 de puduri de cereale din Ucraina și că prin acest transport de alimente vor nimici germenele bolșevismului în rîndurile maselor populare din Germania. În practică însă s-a întîmplat cu totul altceva: în loc de 60 000 000 de puduri de cereale, germanii au cărat din Ucraina doar 9 000 000 de puduri. Dar, o dată cu aceste cereale, ei au introdus în Germania bolșevismul, care a dat acolo roade minunate. Astăzi în Germania bolșevismul luptă pe străzile Berlinului împotriva social-trădătorilor, care îneacă Berlinul în sângele muncitorilor. Noi știm că social-trădătorii germani vor fi învinși, așa cum a fost învins la noi Kerenski. (Aplauze.)

Dar, în afară de Ucraina, mai avem și regiunea Donului. Cazacii lui Krasnov s-au menținut tot timpul cu aur străin: la început cu aur german, apoi cu aur anglo-francez. Dar asta nu le-a ajutat la nimic. Victoria noastră asupra cazacilor este asigurată. În prezent ținem în mîinile noastre linia Țarițin-Lihaia, linie care unește resursele de cereale cu resursele de cărbune. Așadar, avem două surse de aprovizionare — Ucraina și regiunea Donului. În Ucraina avem o Republică sovietică frățească, cu care ne aflăm în cele mai bune relații. Această republică rezolvă problema ajutorării noastre nu negustorește, prin metode de speculă, ci fiind călăuzită numai și numai de dorința fierbinte de a ajuta nordul înfometat. Prima îndatorire socialistă a fiecărui cetățean din Ucraina este să ajute nordul. Dar și acolo sînt mari dificultăți. Consiliul Comisarilor Poporului l-a chemat în repetate rînduri pe tov. Racovski pentru tratative și a trimis în Ucraina to-

varăși militari. S-a constatat că, din punct de vedere organizatoric, în Ucraina lucrurile stau astăzi și mai prost decât au stat la noi după Revoluția din Octombrie. Atunci noi aveam un anumit aparat de aprovizionare rămas moștenire de la Kerenski. Desigur că funcționarii din domeniul aprovizionării sabotau și nu veneau la Smolnîi ca să lucreze cu noi, ci ca să se târguiască. Dar noi am înfrînt împotrivirea acestor grupuri și le-am silit în cele din urmă să lucreze. În Ucraina nu există nici un aparat de aprovizionare. Germanii s-au îndeletnicit acolo numai cu jaful, — au jefuit atîta vreme cît au avut puterea în mînă, și se înțelege că de pe urma lor n-a rămas nici o organizare, nici un aparat. În Ucraina nu există lucrători pentru munca de aprovizionare și nici mari centre muncitorești din care să poată fi recrutați. Bazinul Donețului este într-un hal de ruină care întrece orice închipuire. În adîncul bazinului Donețului hălăduiesc pînă astăzi bande de cazaci care jefuiesc fără cruțare populația localnică. Din toate părțile Ucrainei se aude același strigăt : dați-ne muncitori ! Am înființat în Ucraina un birou al aprovizionării, alcătuit din reprezentanți ai mișcării sindicale. Transferăm din guberniile Voronej și Tambov în Ucraina pe cei mai experimentați lucrători din domeniul aprovizionării și atragem în organizațiile de aprovizionare pe cei mai ridicați proletari de la orașe. Cu toate acestea însă, în Ucraina nu există cereale stocate, nu există organe de achiziționare și se observă că țăranii nu au încredere în banii-hîrtie, iar mărfuri nu le putem da în schimb. Cu toate aceste condiții nefavorabile, am trasat tovarășilor ucraineni sarcina de a trimite în Rusia pînă la 1 iunie 1919 50 000 000 de puduri de cereale. Cred că ea nu va fi îndeplinită în întregime, dar dacă se va trimite numai jumătate sau două treimi din această cantitate tot va fi bine.

Tov. Lenin arată apoi că victoriile noastre din regiunea Donului au fost posibile numai și numai datorită intensificării muncii de partid și cultural-educative în rîndurile Armatei Roșii. Aceasta a dus la un reviriment psihologic, și rezultatul a fost că Armata noastră Roșie a

cucerit pentru noi regiunea Donului. (Aplauze furtive.)

În genere, Armata noastră Roșie se întărește pe zi ce trece. Chiar și specialiștii militari burghezi recunosc că în timp ce în țările imperialiste armata se descompune, armata noastră se făurește, prinde puteri și se întărește. Și în regiunea Donului există mari rezerve de cereale. Nici acolo nu există un aparat de aprovizionare, dar există armata noastră disciplinată, care constituie și ea un aparat, un aparat ce ne va furniza cereale cu cheltuieli mai mici și cu rezultate mai bune.

Trebuie să relev faptul că cehoslovacii și cazacii aplică în continuare tactica de a distruge tot ce poate fi distrus. După ce au aruncat în aer podul de cale ferată de peste Volga, au distrus toate podurile și au făcut complet inutilizabile toate arterele principale de cale ferată de dincolo de Volga. În Consiliul Comisarilor Poporului ne-am sfătuit multă vreme cum să refacem măcar două linii ferate: Liski-Rostov și Lihaia-Țarițin. Au fost luate măsuri energice, iar în ultima ședință a Consiliului Apărării, care a avut loc luni 10 martie, s-a putut constata că au și fost aduse toate instrumentele și materialele necesare pentru refacerea acestor linii și că ele vor fi gata până în primăvară, înainte ca drumurile să devină impracticabile.

Subliniind încă o dată ajutorul pe care ni-l vor da în domeniul aprovizionării regiunea Donului și Ucraina, tov. Lenin exclamă: „Acest semestru este ultimul semestru greu!” (Aplauze.)

Situația internațională, deși încă grea, se îmbunătățește, totuși. Ați văzut și ați ascultat cu toții pe delegații străini la Congresul Internaționalei a III-a¹⁹, care în rapoartele și în comunicările lor au subliniat că drumul pe care am pășit noi este just și sigur. Bolșevismul a căpătat o importanță mondială. Asta rezultă de acolo că cele mai înaintate democrații burgheze, care se fălesc atât cu libertatea lor, iau măsuri represive împotriva bolșevicilor. Cea mai bogată republică burgheză — Statele Unite ale Americii —, cu o populație de 9 șută de milioane de locuitori, se gră-

bește să expulzeze de pe teritoriul ei câteva sute de bolșevici ruși, care, în majoritate, nici nu știu limba engleză. De unde această groază în fața bolșevismului? După cum relatează ziarele, la Paris, la adunările muncitorești, chiar și muncitorii care nu simpatizează cu bolșevicii nu permit oratorilor ostili bolșevismului să scoată o vorbă. (Aplauze.) În pofida tuturor minciunilor și a tuturor calomniilor murdare cu care presa burgheză din Europa occidentală îi împroșcă zilnic pe bolșevici, poporul a înțeles totuși adevărul și urmează pe bolșevici. Oricât ar scrie presa burgheză din Franța că bolșevicii sînt niște monștri teratologici, că ei mănîncă copii, muncitorii francezi nu-i dau crezare.

Noi am reușit să facem ca „Soviet“ să fie un cuvînt înțeles în toate limbile. Masele au înțeles că salvarea lor e în Soviete, în puterea muncitorească-țărănească. Iată de ce la Moscova, la Congresul Internaționalei a III-a, ne-a fost atît de ușor să ne înțelegem. În colțurile cele mai depărtate ale lumii, într-un fund de provincie în Italia, argații și muncitorii se adună și declară: „Noi salutăm pe spartachiștii germani și pe sovietiştii ruși și cerem ca programul lor să devină programul muncitorilor din întreaga lume“. Repet aici ceea ce am mai spus la Moscova²⁰. Asta ne dovedește că victoria va fi a noastră. Aici nu poate fi nici o îndoială. Noi ne-am cîștigat simpatia muncitorilor, în pofida tuturor minciunilor presei burgheze. În schimb, imperialiștii nu se pot înțelege la conferința de pace și sînt gata de încăierare. Molima bolșevică s-a întins în toate țările din Europa și din America. Pot să-i tot expulzeze pe bolșevici, asta nu le va fi de nici un folos. Chiar dacă Europa occidentală s-ar izola de noi printr-un zid chinezesc, chiar dacă pe toți bolșevicii ruși i-ar înghiți pămîntul, situația imperialiștilor occidentali nu s-ar ușura. Masele populare au înțeles că parlamentul nu le va aduce nici o îmbunătățire în situația lor. E nevoie de o putere muncitorească, e nevoie de Soviete. În cursul războiului s-au contractat datorii imense, iar imperialiștii dau dovadă de atîta nesăbuință, încît cer popoarelor să

plătească ele împrumuturile de război. Ei spun popoarelor : „Plățiți-ne miliarde, fiindcă am fost atât de milostivi și am consimțit să fie măcelăriți 10 000 000 de oameni pentru a rezolva problema profitului nostru“. În toate țările imperialismul se va rostogoli în prăpastie așa cum s-a întâmplat în Germania. (Aplauze furtunoase.)

„Severnaia Kommuna“ nr. 58
din 14 martie 1919

Se tipărește după textul
apărut în ziar,
confruntat cu textul stenogramei

SUCCESELE PUTERII SOVIETICE ȘI DIFICULTĂȚILE EI ²¹

Publicat în martie-aprilie 1919 în broșură editată de Sovietul de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Petrograd; postfața a fost publicată pentru prima oară în 1922, în Operele lui N. Lenin (V. Ulianov), vol. XVI

*Se tipărește după textul broșurii
Postfața se tipărește după manuscris*

Acum, cînd am reușit să restabilim Internaționala revoluționară, Internaționala Comunistă, acum, cînd forma sovietică a mișcării a devenit de la sine un program teoretic și practic pentru întreaga Internațională a III-a, cînd acest lucru a fost realizat, acum este cel mai nimerit să ne amintim de dezvoltarea generală a Sovietelor. Ce sînt Sovietele? Ce însemnătate are această formă, care a fost creată de mase, și nu născocită de cineva anume?

Cred că numai sub acest aspect pot fi apreciate just atît sarcinile care s-au pus în fața noastră, în fața puterii cucerite de proletariat, cît și felul în care am căutat să ne îndeplinim și am îndeplinit aceste sarcini în cursul ultimului an, cînd în Rusia exista deja dictatura proletariatului.

Numai apreciind rolul general al Sovietelor, importanța lor generală, locul pe care-l ocupă ele în dezvoltarea istorică mondială putem înțelege în ce situație ne-am aflat, de ce a trebuit să acționăm așa, și nu altfel, și cum trebuie să verificăm retrospectiv justetea sau injustetea pașilor făcuți de noi.

Iar aceste criterii de ordin mai general, mai cuprinzătoare ne sînt acum și mai necesare, pentru că în prezent în Rusia membrii de partid trebuie să facă uneori trista constatare că munca lor prezintă deficiențe, lipsuri, este nesatisfăcătoare, din cauză că îndeplinirea practică a sarcinilor urgente, curente, imediate, arzătoare ale muncii de conducere, care au revenit și revin Puterii sovietice, adev-

seori ne distrage, ne mobilizează exclusiv atenția, face ca, în ciuda tuturor eforturilor noastre — aici nu poți face nimic împotriva condițiilor de activitate —, să acordăm prea multă atenție amănuntelor muncii de conducere și să scăpăm din vedere dezvoltarea generală a dictaturii proletariatului pe scară mondială, dezvoltarea ei prin puterea Sovietelor, mai bine zis prin mișcarea sovietică, prin dibuielile maselor proletare în cadrul Sovietelor — fapt pe care l-am trăit cu toții și pe care l-am uitat — și prin încercarea făcută de a înfăptui dictatura în cadrul Sovietelor.

Iată dificultățile noastre și iată, după părerea mea, sarcinile generale asupra cărora trebuie să ne străduim să ne îndreptăm atenția, pentru a ne detașa pe cât posibil de problemele de amănunt ale muncii de conducere, probleme de care trebuie să se ocupe orice om care duce o activitate sovietică practică, și pentru ca să înțelegem ce pas mare ne-a mai rămas nouă de făcut — nouă ca detașament al armatei proletare mondiale.

Victoria deplină, definitivă pe scară mondială nu poate fi obținută numai prin victoria în Rusia; ea nu va putea fi obținută decît atunci cînd proletariatul va învinge cel puțin în toate țările înaintate sau măcar în cîteva dintre cele mai mari țări înaintate. Numai atunci vom putea afirma cu toată certitudinea că cauza proletariatului a izbîndit, că primul nostru țel — doborîrea capitalismului — a fost atins.

Acest țel a fost realizat la noi în privința unei singure țări și ne-a pus în față o a doua sarcină. Dacă puterea Sovietelor a fost creată, dacă burghezia a fost răsturnată într-o țară, cea de-a doua sarcină este lupta pe scară internațională, lupta pe alt plan, lupta statului proletar în ambianța statelor capitaliste.

E o situație cu totul nouă și extrem de critică.

Pe de altă parte, dacă puterea burgheziei a fost răsturnată, sarcina principală devine aceea a organizării construcției.

Socialiștilor galbeni, care acum, după ce s-au întrunit la Berna, vor să ne ferească cu vizita unor iluștri străini, le place nespūs să lanseze fraze ca aceasta: „Bolșevicii

cred în atotputernicia violenței“. Această frază nu arată decît că este lansată de niște oameni care, striviți de violența burgheziei în toiul luptei revoluționare — priviți ce se petrece în Germania —, nu știu să-l învețe pe propriul lor proletariat tactica *violenței necesare*.

Sînt condiții în care violența este și necesară și utilă, și sînt altele în care ea nu poate duce la nici un rezultat. Au fost însă exemple care au dovedit că nu toți au înțeles deosebirea, și despre asta trebuie să vorbim. În Octombrie, violența, răsturnarea burgheziei de către Puterea sovietică, răsturnarea vechiului guvern, violența revoluționară a fost încununată de un succes strălucit.

De ce? În primul rînd pentru că masele erau organizate în Soviete, iar în al doilea rînd pentru că dușmanul — burghezia — fusese săpat, subminat, măcinat de lunga perioadă politică dintre februarie și octombrie, ca un sloi de gheață luat de apele de primăvară, și era cu desăvîrșire epuizat lăuntric. Și de aceea mișcarea din Octombrie, în comparație, de pildă, cu actuala mișcare revoluționară din Germania, a dus atît de ușor la noi la victoria deplină, strălucită a violenței revoluționare.

Se poate presupune o asemenea cale, o asemenea formă de luptă, o asemenea victorie ușoară a violenței revoluționare fără aceste condiții?

Ar fi cea mai mare greșeală să presupunem așa ceva. Și cu cît sînt mai mari victoriile revoluționare reputate în anumite condiții, cu atît mai frecventă devine primejdia de a ne lăsa seduși de aceste victorii, fără să reflectăm atent, calm, cu sînge rece în ce condiții au fost ele cu putință.

Cînd am pus guvernul Kerenski, guvernul de coaliție al lui Miliukov în situația de a se uza pînă la ultima limită, putem spune, cînd i-am pus să ocupe pe rînd fotoliile ministeriale în toate combinațiile, silindu-i să execute cadrulul ministerial de la dreapta la stînga și de la stînga la dreapta, de sus în jos și de jos în sus, s-a văzut că, oricum s-ar fi așezat, tot nu erau buni de muzicanți *, și atunci au zburat ca fulgerul luat de vînt.

* Aluzie la fabula lui Krilov „Cuartetul“. — Nota trad.

Se aseamăna condițiile în care se pune acum sarcina noastră practică în ceea ce privește imperialismul mondial cu această situație? Desigur că nu.

Iată de ce problema păcii de la Brest a pricinuit atâtea dificultăți în domeniul politicii externe. Caracterul de masă al mișcării ne-a ajutat să le învingem.

De unde provin însă erorile care au făcut pe o parte din tovarăși să considere că noi săvârșim o crimă fără precedent? Printre cei care țin condeiul în mână și care cred despre sine că sînt cineva, că au experiență, că pot să dea povețe altora etc. se mai află și astăzi unii originali care susțin că asta a fost o politică de conciliere față de imperialismul german.

Noi am dus, într-adevăr, o asemenea politică de conciliere atunci cînd ne-am „conciliat” cu țarul, participînd la odioasa Dumă reacționară și torpilînd-o din interior.

Puteam noi conta că vom răsturna imperialismul mondial numai recurgînd la violență, fără o dezvoltare corespunzătoare a proletariatului în aceste țări imperialiste?

Dacă așa se pune problema — iar noi, ca marxiști ce sîntem, am arătat tot timpul că așa și numai așa trebuie pusă ea —, aplicarea politicii violenței în acest caz ar fi fost o prostie, o pură absurditate și ar fi denotat o totală neînțelegere a condițiilor în care politica violenței izbîndește.

Acum ne dăm seama de asta. Am acumulat experiență.

În timp ce noi, în perioada păcii de la Brest, a trebuit să strîngem forțe și, cu dificultăți fără seamăn, să punem temelia noii armate, Armata Roșie, într-o țară ruinată și istovită de război cum nu era alta pe lume; în timp ce noi, în prima jumătate și la începutul celei de-a doua jumătăți a anului 1918, am pus piatră cu piatră temelia Armatei Roșii, armată cu adevărat socialistă, în celelalte țări imperialismul era măcinat de descompunerea internă, de creșterea protestului și se epuiza.

În Germania violența revoluționară a izbîndit atunci cînd lupta desfășurată multe luni de zile a subminat imperialismul în această țară, și același lucru se repetă acum într-o anumită măsură — nu într-un tot, ci numai într-o anumită măsură — în țările Antantei.

Un american care a observat foarte atent, direct și fără nici un fel de idei preconcepute ceea ce se petrece în țările din Europa occidentală îmi spunea nu de mult : „Franța va trăi, fără îndoială, o cruntă dezamăgire, i se vor risipi toate iluziile ; francezii sînt hrăniți cu promisiuni — sîntem învingători — li se spune“. Vechile sentimente patriotice ale întregului popor francez, resentimentele stîrnite de dezastrul din 1870, indignarea fără margini provocată de faptul că în cei patru ani de război țara s-a depopulat, s-a istovit, ajungînd la capătul puterilor, — toate acestea sînt folosite de burghezie și orientate pe făgașul șovinismului : „I-am învins pe nemți, acum ne vom umple buzunarele și ne vom odihni“. Dar acest american lucid, care privește lucrurile negustorește, spune : „Neamțul n-o să plătească, fiindcă n-are din ce“.

Tocmai de aceea poporul francez este hrănit cu promisiuni și povești, și i se tot spune că azi-mîine va veni pacea, victoria finală. Dar pacea înseamnă risipirea tuturor speranțelor că din această mlaștină sîngeroasă poți ieși viu, cu chiu cu vai, cu mîinile și picioarele frînte, dar viu. De această pace nu putem scăpa pe baza vechiului capitalism, pentru că în întreaga lume capitalistă s-a adunat un asemenea noian de datorii capitaliste și dezastrul provocat de război a luat atari proporții, încît nu putem scăpa fără a distruge acest noian.

Chiar și oameni care nu sînt revoluționari, care nu cred în revoluție și se tem de ea, discută din punct de vedere teoretic problema revoluției, iar mersul evenimentelor, urmările războiului imperialist îi vor face să se convingă că nu există altă ieșire decît revoluția.

Repet, m-a impresionat aprecierea situației făcută de acest american din punctul de vedere al negustorului, care, bineînțeles că nu se ocupă cu teoria luptei de clasă și crede sincer că astea-s prostii, dar pe care îl interesează milioanele și miliardele și, știind să socotească, se întrebă : vor plăti sau nu vor plăti ? — și răspunde, tot pe baza unui calcul negustoresc absolut practic : „N-au de unde plăti ! N-ai să primești nici măcar 20 de copeici de rublă !“

Iată situația în care în toate țările Antantei asistăm la o mare frământare generală, pornită din simpatia muncitorilor pentru forma sovietică.

De pildă, mulțimea din Paris — mai sensibilă, poate, decât mulțimea din orice țară, pentru că la Paris ea a trecut printr-o școală serioasă, a făcut o serie de revoluții —, mulțimea din Paris, care reacționează mai prompt decât oricare alta și nu permite oratorului să ia nici o notă falsă, întrerupe astăzi pe cei care au cutezanța să vorbească împotriva bolșevismului; și doar acum câteva luni nu puteai spune în fața ei o vorbă în favoarea bolșevismului fără să te întâmpine cu replicile ei batjocoritoare.

La Paris burghezia a pus în mișcare împotriva bolșevismului tot arsenalul ei de minciuni, de calomnii și de înșelătorii. Noi însă știm cum vine asta, fiindcă în 1917, noi, bolșevicii, am avut de suportat atacurile întregii prese burgheze. La noi domnii burghezi și-au cam greșit socotelile, au sărit peste cal, crezând că îi vor prinde pe bolșevici în mrejele minciunii și ale calomniei; și au sărit peste cal, au exagerat atît în atacurile lor, încît ne-au făcut o reclamă gratuită, încît pînă și cei mai înapoiți muncitori au ajuns să-și zică: „Dacă capitaliștii îi înjură atît de rău pe bolșevici, se vede treaba că bolșevicii aștia știu să lupte împotriva capitaliștilor!“

Iată de ce politica pe care a trebuit s-o ducem în perioada păcii de la Brest, cea mai îngrozitoare, mai silnică și mai umilitoare pace, a fost singura politică justă.

Și cred că nu este inutil să ne amintim încă o dată de această politică astăzi, cînd se creează o situație similară în ceea ce privește țările Antantei, cînd toate aceste țări sînt stăpînite și ele de dorința arzătoare de a arunca asupra Rusiei povara datoriilor, a mizeriei și a dezastrului în care se află, de a jefui Rusia, de a o sugruma pentru a abate mînia ce clocotește în masele muncitoare din aceste țări.

Privind lucrurile lucid, sîntem nevoiți să spunem cît se poate de precis, dacă nu vrem să ne amețim pe noi și pe alții — asta e o îndeletnicire dăunătoare pentru un revoluționar —, trebuie să spunem că Antanta ne depășește ca forță militară. Dar, privind lucrurile în evoluția lor,

putem spune tot atât de precis și cu toată convingerea, convingere bazată nu numai pe concepțiile noastre revoluționare, ci și pe experiență, că această forță a țărilor Antantei nu e de lungă durată ; ele se află în ajunul unui imens reviriment în starea de spirit a maselor lor.

Ele au hrănit cu promisiuni și pe muncitorii francezi și pe cei englezi : „Vom termina de jefuit întreaga lume, și atunci veți fi sătui !“ Iată ce strigă întreaga presă burgheză, băgînd toate acestea în capul maselor înapoiate.

Să zicem că peste cîteva luni ele vor încheia pacea, dacă nu cumva vor începe să se încaiere pe loc, — există o serie întregă de indicii foarte serioase în acest sens. Dar dacă vor reuși să încheie pacea fără să se ia de păr și să-și pună unele altora gheara în gît, pacea va marca începutul unui faliment imediat, deoarece ele nu sînt în stare să plătească aceste datorii nemaipomenite și să remedieze starea de nemaipomenit dezastru, cînd în Franța producția de grâu a scăzut la mai puțin de jumătate, cînd foametea bate la ușă pretutindeni, și forțele de producție sînt distruse, — ele nu sînt în stare să remedieze situația.

Dacă privim lucrurile realist, trebuie să recunoaștem că acest mod de apreciere, care ne-a oferit un criteriu atât de just în aprecierea revoluției ruse, ne dă zi de zi noi confirmări și în ceea ce privește revoluția mondială. Știm că șuvoaiele care vor lua cu ele aceste ghețuri ale Antantei — ghețurile Înțelegerii, ale capitalismului, ale imperialismului — devin zi de zi mai puternice.

Pe de o parte, țările Antantei sînt mai puternice decît noi ; pe de altă parte, dată fiind situația lor internă, ele nu se vor putea menține în nici un caz vreme îndelungată.

Din aceeași situație decurg probleme complexe în domeniul politicii internaționale, probleme pe care e posibil și chiar probabil să le avem de rezolvat foarte curînd și în privința cărora nu sînt suficient informat în mod absolut concret, dar despre care aș vrea să vorbesc în primul rînd, tocmai pentru ca experiența dintr-un domeniu de activitate al Consiliului Comisarilor Poporului, cum e domeniul politicii externe, să vă apară, tovarăși, într-o formă clară și sugestivă.

Experiența noastră esențială o constituie pacea de la Brest. Iată faptul esențial în bilanțul politicii externe a Consiliului Comisarilor Poporului. A trebuit să așteptăm să batem în retragere, să manevrăm, să semnăm pacea cea mai umilitoare pentru a căpăta posibilitatea de a construi o temelie nouă pentru o armată nouă, socialistă. Și am pus această temelie, iar dușmanul nostru, cîndva tare și atotputernic, este acum neputincios.

Într-acolo se îndreaptă lucrurile și în întreaga lume; iată învățămîntul principal și esențial pe care trebuie să ni-l însușim cît mai temeinic și să căutăm să-l înțelegem cît mai limpede, pentru a nu comite greșeli în problemele — cît se poate de complexe, grele și încîlcite — de politică externă, care se vor pune foarte curînd în fața Consiliului Comisarilor Poporului, în fața Comitetului Executiv Central și în general în fața întregii Puteri sovietice.

Cu aceasta am epuizat problemele politicii externe, pentru a trece la alte cîteva probleme de mare importanță.

Tovarăși, în ceea ce privește activitatea pe tărîm militar, în februarie și în martie 1918, adică acum un an, noi nu aveam nici un fel de armată. Aveam doar 10 000 000 de muncitori și de țărani înarmați care alcătuiseră vechea armată, care era complet descompusă și pătrunsă de hotărîrea neclintită de a pleca, de a fugi și de a abandona totul cu orice preț.

Era un fenomen considerat pe atunci un fenomen pur rusc. Se credea că rușii, cu nerăbdarea sau insuficienta organizare care le e proprie, nu vor rezista, pe cînd germanii da.

Așa ni se spunea. Dar acum vedem că n-au trecut decît cîteva luni și cu organizarea armatei germane, care era infinit superioară armatei noastre în ceea ce privește nivelul de cultură, tehnica, disciplina, în ceea ce privește condițiile omenești pentru bolnavi și răniți, concediile etc., cu organizarea ei s-a întîmplat și acolo același lucru. Nici chiar masele cele mai civilizate și mai disciplinate n-au rezistat măcelului, acestui măcel care a durat ani de zile; a survenit o perioadă de descompunere totală, cînd și avansata armată germană s-a dat bătută.

Există, evident, o limită nu numai pentru Rusia, ci pentru toate țările. Ea variază de la țară la țară, dar există totuși o limită dincolo de care nu se poate purta război de dragul intereselor capitaliștilor. Iată ce vedem acum.

Imperialismul german și-a demascat pînă la capăt caracterul tîlhăresc. Ceea ce-i mai important e că și în America, și în Franța, aceste faimoase democrații (despre democrații flecăresc trădătorii socialismului, menșevicii și eserii, acești nefericiți care își zic socialiști), în aceste democrații înaintate ale lumii, în aceste republici, imperialismul devine zi de zi mai insolent și apar acolo fiare sălbătice, tîlhari mai înfricoșători ca oriunde. Ei jefuiesc lumea, se încaieră între ei și se înarmează unul împotriva altuia. Este un lucru care nu poate fi ținut ascuns mult timp. El a putut fi ascuns cît timp a ținut beția războiului. Beția se risipește, pacea se apropie, și tocmai în aceste democrații masele văd, în ciuda tuturor minciunilor, că războiul a dus la un nou jaf. Cea mai democratică republică nu este decît un veșmînt pentru tîlharul cel mai bestial, cel mai cinic, care este în stare să ducă la sapă de lemn sute de milioane de oameni pentru a plăti datoriile, adică pentru a plăti domnilor imperialiști, capitaliști fiindcă au binevoit să-i lase pe muncitori să-și taie unul altuia beregata. Pe zi ce trece, masele văd tot mai limpede acest lucru.

Iată o situație care face posibile aprecieri politice ca aceea cuprinsă într-un articol publicat de un comentator militar al ziarului burgheziei celei mai bogate și cu cea mai vastă experiență politică — ziarul englez „Times“, care apreciază evenimentele în termenii următori: „În lumea întregă armatele se descompun; există o singură țară unde armata se făurește, și această țară este Rusia“.

Iată un fapt pe care burghezia, mult mai puternică din punct de vedere militar decît bolșevismul sovietic, e silită să-l recunoască. Și pornind de la acest fapt apreciem noi ceea ce am realizat în acest an de muncă sovietică.

Am reușit să facem o cotitură, astfel că în locul unei armate de 10 000 000 de oameni, care a fugit în întregime, care nu a rezistat urgiilor războiului și care a înțeles că el este un război criminal — a început să se făurească,

înglobînd pe rînd sute de mii de oameni, o armată socialistă, care ştie pentru ce luptă şi care consimte să facă sacrificii şi să îndure lipsuri mai mari decît sub țarism, ştiind că îşi apără propria ei cauză, propriul ei pămînt, propria ei putere în fabrici, că apără puterea oamenilor muncii, iar oamenii muncii din celelalte țări, deşi anevoie, se trezesc totuşi.

Iată situația care caracterizează experiența de un an a Puterii sovietice.

E un război nespus de greu pentru Rusia Sovietică, nespus de greu pentru popor, care timp de patru ani a avut de îndurat urgia războiului imperialist. Pentru Rusia Sovietică e un război nespus de greu. Dar astăzi recunosc şi puternicii noştri duşmani că armata lor se descompune, pe cînd a noastră se făureşte. Asta se datoreşte faptului că pentru prima oară în istorie armata se făureşte pe baza unei apropieri, a unei apropieri strînse, am putea spune a unei uniri indisolubile între Soviete şi armată. Sovietele unesc pe toţi cei ce muncesc şi sînt exploataţi, şi armata se făureşte pe baza apărării socialismului, pe baza conştiinței socialiste.

Un monarh prusian din secolul al XVIII-lea a spus o vorbă înțeleaptă : „Dacă soldații noştri ar înțelege pentru ce purtăm războaie, n-am mai putea duce nici un război“. Bătrînul monarh prusian nu era om prost. Noi însă, comparînd situația noastră cu situația acestui monarh, sîntem în măsură să spunem : noi putem duce război pentru că masele ştiu de ce luptă, şi vor să lupte, în pofida unor nemaipomenite greutăți — repet, greutățile războiului sînt mai mari acum decît sub țarism —, ştiind că aduc jertfe nespus de grele, apărînd cauza lor socialistă şi luptînd alături de muncitorii din celelalte țări care „se descompun“ şi care au început să înțeleagă situația noastră.

Se găsesc proşti care fac zarvă pe tema militarismului roşu ; ei sînt nişte escroci politici, care se prefac a crede această prostie şi aruncă asemenea acuzații în dreapta şi în stînga, folosind priceperea lor avocățească de a inventa argumente false şi de a arunca praf în ochii maselor. Şi menşevicii şi socialiştii-revoluționari urlă : „Priviți, în loc de socialism vi se dă un militarism roşu !“

Într-adevăr, „oribilă“ crimă ! Imperialiștii din întreaga lume s-au năpustit asupra Republicii ruse s-o sugrume, iar noi am pornit să creăm o armată care, pentru prima oară în istorie, știe de ce luptă și de ce face sacrificii și care rezistă cu succes unui dușman mai numeros, apropiind cu fiecare lună de împotrivire, într-o măsură fără precedent, revoluția mondială, — și asta se condamnă ca militarism roșu !

Repet, avem de-a face sau cu niște proști, asupra cărora nu se poate face nici o apreciere politică, sau cu niște escroci politici.

Toată lumea știe că acest război ne-a fost impus ; la începutul anului 1918, noi am terminat vechiul război și n-am început unul nou ; toată lumea știe că albgardiștii au pornit împotriva noastră, în apus, în sud, în răsărit numai datorită ajutorului Antantei, care azvârlea milioanele în dreapta și în stînga ; imensele stocuri de echipament și de material de război rămase din războiul imperialist au fost adunate de țările înaintate și trimise în ajutor albgardiștilor, deoarece acești domni milionari și miliardari știu că aici se hotărăște soarta lor, că vor pieri dacă nu ne vor zdrobi din fașă.

Republica socialistă face eforturi fără precedent, face sacrificii și repurtează victorii ; și dacă astăzi, după un an de război civil, aruncăm o privire pe hartă și vedem ce era Rusia Sovietică în martie 1918, ce a devenit ea în iulie 1918, cînd în vest imperialiștii germani stăteau pe linia stabilită prin pacea de la Brest, cînd Ucraina se afla sub jugul imperialiștilor germani, cînd în est, pînă la Kazan și la Simbirsk, stăpîneau cehoslovacii cumpărați de francezi și englezi, — dacă aruncăm o privire pe hartă astăzi, vedem că ne-am extins foarte mult, că am reputat mari victorii.

Iată o situație în care numai niște josnici și murdari escroci politici pot să folosească cuvinte tari, acuzîndu-ne de militarism roșu.

Istoria nu cunoaște revoluții pe care, după ce le-ai înfăptuit, le pui în buzunar și te culci pe lauri. Cine crede că astfel de revoluții sînt de conceput, nu numai că nu este un revoluționar, dar este cel mai înrăjit dușman al

clasei muncitoare. N-au existat asemenea revoluții, nici chiar cele de mai mică importanță, nici chiar cele burgheze, în care e vorba doar de trecerea puterii din mîna unei minorități avute în mîna alteia. Exemple avem destule ! Revoluția franceză, împotriva căreia vechile puteri s-au coalizat la începutul secolului al XIX-lea ca s-o zdrobească, este denumită marea revoluție tocmai fiindcă a știut să ridice în apărarea cuceririlor sale masele largi populare, care au ținut piept întregii lumi ; acesta este unul dintre marile ei merite.

Revoluția are de înfruntat cele mai grele încercări în faptă, în luptă, în foc. Dacă ești asuprit, exploatat și năzuiești să răstorni puterea exploatatorilor, dacă te-ai hotărît să duci pînă la capăt acțiunea de răsturnare, trebuie să știi că vei avea de ținut piept atacului exploatatorilor din întreaga lume ; și dacă ești hotărît să respingi acest atac și să faci noi sacrificii pentru a rezista în luptă, ești revoluționar ; altminteri vei fi strivit.

Iată cum pune problema istoria tuturor revoluțiilor.

Adevărata piatră de încercare pentru revoluția noastră este faptul că noi, într-o țară înapoiată, am reușit, înaintea altora, să luăm puterea, să cucerim forma sovietică de guvernămînt, puterea celor ce muncesc și sînt exploatați. Vom reuși s-o și păstrăm, măcar pînă ce se vor pune în mișcare masele din celelalte țări ? Și dacă nu vom fi în stare să facem noi sacrificii și să ne menținem, se va spune : revoluția s-a dovedit nejustificată istoricește. Democrații din țările civilizate, înarmați pînă-n dinți, se tem totuși de faptul că într-o republică liberă cu o populație de 100 000 000 de suflete, cum este America, apar o sută de bolșevici ; asta-i o molimă periculoasă, nu-i de glumă cu ea ! Și democrații nu sînt în stare să lupte împotriva a o sută de oameni veniți din Rusia ruînată și înfometată, care se vor apuca să vorbească despre bolșevism ! Simpatia maselor este de partea noastră ! Burghezii au o singură salvare : atîta timp cît mai țin sabia în mînă, cît tunurile se află în mîna lor, să îndrepte aceste tunuri împotriva Rusiei Sovietice și s-o zdrobească în cîteva luni, pentru că după aceea nimeni și nimic nu o va mai putea zdrobi. Iată în ce situație ne aflăm, iată ce a deter-

minat politica militară a Consiliului Comisarilor Poporului în cursul acestui an și iată de ce, referindu-ne la fapte, la rezultate, avem dreptul să afirmăm că rezistăm încercării numai pentru că muncitorii și țaranii, istoviți cu totul de război, făuresc o nouă armată, în condiții și mai vitrege, dînd dovadă de un nou eroism.

Iată, pe scurt, rezultatele politicii Puterii sovietice pe tărîm militar. Îmi voi permite să mai spun aici cîteva cuvinte în legătură cu un punct de tangență între politica dusă în domeniul militar și politica dusă într-un alt domeniu, politica economică : este vorba de specialiștii militari.

Știți, probabil, cîte discuții a provocat această problemă, știți că adesea tovarăși din rîndul celor mai devotați și mai convinși comuniști bolșevici au protestat vehement împotriva faptului că folosim în construirea Armatei Roșii, socialiste, vechi specialiști militari, generali și ofițeri țariști, care s-au pătat servind țarismul, iar cîteodată ordonînd represii sîngeroase împotriva muncitorilor și a țăranilor.

Contradicția e flagrantă, indignarea e în acest caz cît se poate de justificată, am putea spune. Cum să construiești o armată socialistă cu ajutorul specialiștilor de pe vremea țarismului ? !

Iată totuși că am construit-o numai așa. Și, gîndindu-ne la sarcina care ne-a revenit în această privință, nu e greu de înțeles că numai așa o puteam construi. Problema este nu numai de ordin militar, această sarcină s-a pus în fața noastră în toate domeniile vieții publice și ale economiei naționale.

Vechii socialiști utopiști credeau că socialismul poate fi construit numai cu oameni noi, că mai întîi vor forma oameni buni, imaculați, perfect instruiți și apoi vor construi socialismul cu ei. Noi am rîs și am arătat totdeauna că ăsta-i un joc de păpuși, o distracție de domnișoare de pension în ale socialismului, și nu o politică serioasă.

Noi vrem să construim socialismul cu oamenii pe care i-a format capitalismul, pe care i-a stricat, i-a pervertit, dar i-a și călit pentru luptă. Avem proletari atît de căliți, încît sînt în stare de sacrificii de o mie de ori mai mari

decît orice armată ; avem zeci de milioane de țărani asupriți, înapoiți, răzlețiți, dar în stare, dacă proletariatul va aplica o tactică pricepută, să se unească în jurul său în luptă. Și mai sînt și specialiști din domeniul științei, al tehnicii, pătrunși cu toții, pînă în măduva oaselor, de concepțiile burgheze, sînt specialiștii militari care s-au format în condiții burgheze sau, și mai rău încă, în condițiile iobăgiei, în condițiile unui regim al bîtei, în condiții feudale. În economia națională, toți agronomii, inginerii, profesorii, toți se recrutau din rîndurile clasei avute ; doar ei nu picau din cer ! Proletarul sărac de la mașină și țăranul de la coarnele plugului de lemn nu puteau să urmeze universitatea nici sub țarul Nicolaie, și nici sub președintele Wilson. Știința și tehnica sînt pentru cei bogați, pentru cei avuți ; în societatea capitalistă cultura este accesibilă numai unei minorități. Iar noi trebuie să construim socialismul cu ajutorul acestei culturi. Alt material nu avem. Noi vrem să construim socialismul imediat, cu materialul pe care l-am moștenit peste noapte de la capitalism, să-l construim chiar acum, iar nu cu oameni care vor fi crescuți în sere, dacă ar fi să ne amuzăm vreodată făcînd asemenea experimente. Avem specialiști burghezi, n-avem alții. Nu avem alte cărămizi, acesta e singurul material cu care putem construi. Socialismul trebuie să învingă, iar noi, socialiști și comuniști, trebuie să dovedim prin fapte că sîntem în stare să construim socialismul cu aceste cărămizi, cu acest material, să construim societatea socialistă cu proletarii care au beneficiat de cultură într-o măsură infimă și cu specialiștii burghezi.

Dacă nu veți construi societatea comunistă cu acest material, sînteți niște flecari, niște palavragii și nimic mai mult.

Iată cum e pusă problema de moștenirea istorică a capitalismului mondial ! Iată dificultatea care s-a ivit în mod concret în fața noastră cînd am luat puterea, cînd am creat aparatul sovietic !

Aceasta reprezintă o jumătate a sarcinii, partea ei cea mai importantă. Aparatul sovietic înseamnă unirea oamenilor muncii în așa fel, încît prin forța unirii lor de masă să zdrobească capitalismul. Și ei l-au zdrobit. Însă numai

zdrobind capitalismul nu ajungi să te sature. Trebuie să preluăm întreaga cultură pe care ne-a lăsat-o moștenire capitalismul și cu ajutorul ei să construim socialismul. Trebuie să preluăm întreaga știință, întreaga tehnică, toate cunoștințele, întreaga artă. Altfel nu putem făuri viața societății comuniste. Iar această știință, această tehnică, această artă se află în mâinile specialiștilor și în capetele lor.

Așa se pune sarcina în toate domeniile — sarcină contradictorie, după cum contradictoriu este întregul capitalism, sarcină extrem de grea, dar realizabilă. Și ea este realizabilă nu pentru că în douăzeci de ani vom forma specialiști comuniști imaculați, prima generație de comuniști fără prihană; nu, să avem iertare, noi trebuie să organizăm totul astăzi, nu peste douăzeci de ani, ci peste două luni, pentru a lupta împotriva burgheziei, împotriva științei și tehnicii burgheze din întreaga lume. Aici trebuie să învingem. E greu, dar prin forța noastră de masă putem determina pe specialiștii burghezi să se pună în slujba noastră; și dacă vom face acest lucru, vom învinge.

Cînd, mai deunăzi, tov. Troțki mi-a comunicat că în armata noastră sînt cîteva zeci de mii de ofițeri, mi-am putut da seama în mod concret în ce constă secretul utilizării dușmanului nostru: cum să-i facem să construiască comunismul pe cei care au fost împotriva lui, cum să-i facem să construiască comunismul cu cărămizile pregătite cu grijă de către capitaliști împotriva noastră! Alte cărămizi nu avem! Ei bine, trebuie să-i facem pe specialiștii burghezi ca, sub conducerea proletariatului, să construiască cu aceste cărămizi edificiul nostru. Iată care este dificultatea și iată care e chezașia victoriei!

Desigur că pe această cale, nouă și anevoioasă, am comis multe greșeli, că pe această cale ne așteptau multe înfrîngeri; știm cu toții că un număr de specialiști ne-au trădat în mod sistematic: la specialiștii din uzine, din agronomie, din administrație ne-am lovit și ne lovim la tot pasul de o atitudine ostilă față de muncă, de un sabotaj perfid.

Știm că toate acestea sînt dificultăți mari și că nu le putem învinge numai prin violență... Noi, firește, nu știm-

tem împotriva violenței ; noi ridiculizăm pe cei care au o atitudine negativă față de dictatura proletariatului și spunem despre ei că sînt proști și incapabili să înțeleagă că nu poate exista decît dictatura proletariatului sau dictatura burgheziei. Cine susține altceva ori este un idiot, ori este atît de agramat în politică, încît e o rușine să-l lași nu numai la tribună, dar chiar și la o adunare. Nu este posibilă decît ori violența împotriva lui Liebknecht și a Rosei Luxemburg, masacrarea celor mai buni conducători ai muncitorilor, ori reprimarea prin violență a exploataților ; iar cine visează o cale de mijloc este cel mai periculos dușman al nostru. Așa se pune astăzi problema. Astfel încît, atunci cînd vorbim despre folosirea specialiștilor, trebuie să avem în vedere învățămintele politicii sovietice din cursul acestui an ; în cursul acestui an i-am învins și i-am zdrobit pe exploatați, iar acum trebuie să rezolvăm problema folosirii specialiștilor burghezi. Aici, repet, numai cu violența nu faci nimic. Aici, pe lîngă violență, după victoria ei, este necesară organizarea, disciplina și autoritatea morală a proletariatului învingător, care să-și subordoneze și să atragă la munca sa pe toți specialiștii burghezi !

Se va spune : Lenin recomandă în loc de violență influența morală ! Dar e o prostie să-ți închipui că s-ar putea rezolva numai prin violență problema organizării științei și tehnicii noi pe tărîmul construirii societății comuniste. E absurd ! Noi, ca partid, ca oameni care am învățat cîte ceva în acest an de muncă sovietică, nu vom face o asemenea prostie și vom pune în gardă masele împotriva ei. Folosirea întregului aparat al societății burgheze, capitaliste, este o sarcină care necesită nu numai triumful violenței ; ea mai necesită organizare, disciplină, disciplină tovărășească în mase, organizarea influenței proletariatului asupra restului populației, crearea unei atmosfere generale, în care specialistul burghez să vadă că nu are nici o ieșire, că întoarcerea la vechea societate nu este posibilă, că el își poate desfășura activitatea numai cu comuniștii, care se află alături de el, care conduc masele, se bucură de încrederea totală a maselor și luptă pentru ca de roadele științei și ale tehnicii burgheze, de

roadele dezvoltării milenare a civilizației să nu profite un mic număr de oameni, care să le folosească spre a se ridica și a se îmbogăți, ci absolut toți oamenii muncii.

E o problemă, cât se poate de dificilă, care nu poate fi rezolvată total decât în decenii! Iar pentru a o rezolva trebuie să creăm o forță, o disciplină, disciplină tovarășească, disciplină sovietică, disciplină proletară, care să nu se limiteze la a lichida fizicește pe contrarevoluționarii burghezi, ci să-i folosească din plin, să și-i subordoneze, să-i facă să treacă pe făgașul nostru și să servească cauza noastră.

Repet că în opera de construcție militară și de construcție economică, în activitatea fiecărui consiliu economic și a fiecărui comitet de întreprindere, a fiecărei fabrici naționalizate ne-am lovit zilnic de această problemă. N-a fost săptămână în acest an în care problema aceasta să nu se fi pus, într-un fel sau altul, sub o formă sau alta, în Consiliul Comisarilor Poporului și să nu fi fost soluționată de noi într-un anume fel. Și sînt convins că nu există în Rusia comitet de întreprindere, comună agricolă, gospodărie de stat, secție agrară județeană care în acest an de muncă sovietică să nu se fi lovit de zeci de ori de ea.

Iată de ce este o sarcină grea, dar totodată o sarcină într-adevăr de onoare, iată ce trebuie să facem acum, a doua zi după ce forța insurecției proletare a zdrobit pe exploataori. Noi am înfrînt împotrivirea lor, trebuia să facem asta, dar nu numai atît; trebuie ca, prin forța noii organizări, organizarea tovarășească a oamenilor muncii, să-i facem să ne servească, să-i lecuim de vechile me-tehne, să nu-i lăsăm să se întoarcă la vechile lor apucături de exploataori. Ei au rămas aceiași vechi burghezi și se află în posturi de ofițeri, lucrează în statele-majore ale armatei noastre, ocupă posturi de ingineri și agronomi, ei, acești vechi burghezi care își zic menșevici și socialiști-revoluționari. Dar numele nu schimbă nimic, ei tot burghezi din cap pînă-n picioare rămîn, prin concepțiile și deprinderile lor.

Și ce să facem, să-i dăm afară? Doar n-o să dăm afară sute de mii de oameni! Și de i-am da afară, ne-am tăja

craca de sub picioare. N-avem alt material cu care să construim comunismul decît cel creat de capitalism. Nu trebuie să-i dăm afară, ci să le înfrîngem rezistența, su-praveghindu-i pas cu pas și nefăcînd nici un fel de concesii politice, așa cum oamenii lipsiți de tărie sînt gata să facă în orice moment. Oamenii culți cedează politiciii și influenței burgheziei pentru că și-au însușit întreaga lor cultură în mediul burghez și prin el. Iată de ce se poticesc ei la fiecare pas și fac concesii politice burgheziei contrarevoluționare.

Comunistul care afirmă că nu se poate să ajungem să ne murdărim mîinile, că el trebuie să aibă mîini comuniste curate, că va construi societatea comunistă cu mîini comuniste curate, fără să folosească pe odioșii cooperatori burghezi contrarevoluționari, nu este decît un flecar, pentru că, dimpotrivă, nu putem să nu-i folosim.

În momentul de față sarcina practică este să-i facem să ne servească pe cei pe care capitalismul i-a educat împotriva noastră, să-i supraveghem zi de zi, să-i subordonăm unor comisari-muncitori în condițiile organizării comuniste, să curmăm zi de zi tentativele lor contrarevoluționare și în același timp să învățăm de la ei.

Noi posedăm, în cel mai bun caz, știința agitatorului, a propagandistului, a omului călit de soarta afurisit de grea a muncitorului industrial sau a țaranului flămînd, știință care ne învață să rezistăm vreme îndelungată, să fim dîrji în luptă, ceea ce ne-a și salvat pînă acum ; toate acestea sînt necesare ; dar asta e prea puțin, numai cu atît nu putem învinge ; pentru ca victoria să fie deplină și definitivă, trebuie să luăm și tot ce este de preț în capitalism, să luăm întreaga știință și cultură.

S-o luăm de unde ? Trebuie să învățăm de la ei, de la dușmanii noștri ; țaranii noștri înaintați și muncitorii conștienți trebuie să învețe în fabricile lor, la secția agrară județeană de la agronomul, de la inginerul burghez etc. pentru a-și însuși roadele culturii acestora.

În această privință, lupta care s-a desfășurat în partidul nostru anul trecut a fost cît se poate de rodnică ; ea a provocat multe ciocniri aprige, dar nu există luptă fără ciocniri aprige ; am dobîndit însă experiență practică în-

tr-o problemă care nu i s-a mai pus pînă acum, dar fără de care nu vom reuși să înfăptuim comunismul. Problema cum să îmbinăm revoluția proletară victorioasă cu cultura burgheză, cu tehnica și cu știința burgheză, care pînă acum au fost un apanaj al unui mic număr de oameni, este, repet, o problemă dificilă. Aici totul stă în organizarea, în disciplina păturii înaintate a maselor muncitoare. Dacă în Rusia, în fruntea milioaneilor de țărani abrutizați, înapoiați, cu totul incapabili să construiască ei singuri, împilați de veacuri de către moșieri, dacă alături de ei nu s-ar afla pătura înaintată a muncitorilor de la orașe, pe care ei îi înțeleg, care le sînt apropiați, care se bucură de încrederea lor, căroro țăranul le va da crezare ca unor frați de muncă, dacă n-ar exista această organizare, în stare să unească masele muncitoare și să le arate, să le explice, să le convingă de însemnătatea sarcinii de a-și însuși întreaga cultură burgheză, atunci cauza comunismului ar fi pierdută.

Spun asta nu în mod abstract, ci pe baza experienței acumulate zi cu zi în curs de un an. Dacă această experiență cuprinde multe probleme de amănunt, uneori plicticoase, neplăcute, îndărățul tuturor acestor probleme mărunte trebuie să vedem ceva mai profund, trebuie să înțelegem că aceste probleme mărunte ale muncii, că ciocnirile dintre un comitet de întreprindere și un inginer, dintre ostașul roșu și ofițerul burghez, dintre țăranul și agronomul burghez, — că aceste conflicte, aceste fricțiuni, aceste probleme mărunte au un conținut infinit mai profund. Noi am biruit prejudecata că acești specialiști burghezi trebuie dați afară. Noi am luat această mașină, ea funcționează încă prost, — să nu ne facem iluzii: la fiecare pas ea se poticnește, greșește, la fiecare pas se prăvălește în șanț, și noi o scoatem iarăși afară; dar ea a pornit, și o vom conduce pe drumul cel bun. Așa, și numai așa, vom putea ieși din mlaștina haosului, a dificultăților nemaipomenite, a ruinei, a sălbăticitirii, a mizeriei, a foametei în care ne-a tîrît războiul și în care încercăm să ne împingă și să ne facă să ne împotmolim imperialiștii din toate țările.

Și am început să ieșim la liman. Aceștia sînt primii pași.

Anul de muncă sovietică ne-a învățat să înțelegem bine această sarcină în fiecare caz al practicii în fabrică și al practicii agricole și să ne însușim această muncă. Este una dintre cele mai mari cuceriri din acest an ale Puterii sovietice. A meritat să pierdem un an pentru asta. Acum nu vom sta, ca altădată, să discutăm în general, sub aspect teoretic, însemnătatea specialiștilor burghezi și însemnătatea organizațiilor proletare, ci vom folosi fiecare pas al experienței noastre din orice comitet de întreprindere și din orice organizație agrară. Dacă am pus bazele Armatei Roșii, dacă avem un mic fundament, dacă avem întreprinderi naționalizate în care muncitorii și-au înțeles sarcinile și au început să ridice productivitatea muncii cu ajutorul specialiștilor burghezi, care vor să dea înapoi la fiecare pas, dar pe care organizațiile de masă ale muncitorilor îi silesc să meargă înainte, în pas cu Puterea sovietică, — aceasta este cea mai mare cucerire a Puterii sovietice. Aceasta nu este o muncă care să iasă în evidență; ea nu strălucește prin nimic, e greu să-i apreciezi întreaga importanță, dar pasul înainte făcut de mișcarea noastră se vedește tocmai în faptul că de la sarcina simplă a simplei reprimări a exploatatorilor am trecut la sarcina de a învăța noi înșine, de a învăța masele să construiască comunismul cu cărămizi capitaliste, de a-i determina pe specialiștii burghezi capitaliști să lucreze pentru noi. Numai pe această cale vom ajunge la victorie. Și acum știm că, mergînd așa cum am mers pînă acum, vom ajunge într-adevăr la victorie.

Tovarăși, voi trece la ultima problemă de care aș vrea să mă ocup pe scurt, fiindcă mi-am lungit prea mult cuvîntarea, — problema atitudinii față de sat.

Dacă pînă acum am vorbit despre munca pe tărîm militar, despre dictatură, despre folosirea specialiștilor burghezi, aici construirea comunismului se lovește de o mare dificultate.

Ce-i de făcut dacă puterea a trecut în mîinile proletariatului într-o țară în care proletariatul orășenesc constituie o minoritate, iar majoritatea o formează țărani,

care sînt deprinși să-și ducă gospodăria de unul singur, în care deprinderea de a cultiva pămîntul în mod individual este adînc înrădăcinată ?

Cei mai mulți dintre acești țărani sînt însă atît de ruinați, sărăciți și sleiți de asuprirea moșierilor și a capitaliștilor, încît vin bucuroși în ajutorul proletarilor. Dacă muncitorul de la oraș se poartă cu nițel tact, cu pricepere, omenește cu țăranul, iar nu ca unul care vine să-i comande, stîrnindu-i astfel o ură justificată, — dacă muncitorul de la oraș se poartă omenește cu țăranul, găsește la el cea mai tovărășească încredere și un sprijin total. Noi știm asta. Așa se menține Puterea sovietică la sate. Ea a putut să se mențină numai datorită sprijinului celui mai sincer al majorității celor ce muncesc. Am căpătat acest sprijin pentru că între muncitorii de la oraș și sărăcimea satelor s-a creat o legătură pe mii de căi, pe care nici nu le bănuim.

De unde înainte puterea de stat împiedica acest lucru, acum face totul pentru a-l sprijini. Numai datorită lui se menține Puterea sovietică, el este unica cheazășie a victoriei.

Marile dificultăți de care am pomenit mai înainte provin de acolo că țăranul s-a deprins să muncească de unul singur, să-și vîndă liber cerealele, și i se pare că așa-i firesc să fie. Cum se poate — judecă el — ca eu, care am muncit, în sînge și sudoare, ca să scot grînele, să nu pot să le vînd liber ? Asta îi pare țăranului o nedreptate.

Noi știm însă din întreaga experiență a dezvoltării Rusiei că libertatea comerțului înseamnă libertatea de a genera capitaliști ; iar libertatea comerțului într-o țară chinuită de foame, în care omul flămînd e gata să dea totul de pe el și chiar să se bage rob pentru o bucată de pîine, libertatea comerțului atunci cînd țara flămînzește înseamnă libertatea de a se îmbogăți pentru o minoritate și libertatea de a se ruina pentru majoritate.

Trebuie să dovedim că într-o țară chinuită de foame prima sarcină este aceea de a ajuta țăranimea ; dar ea poate fi ajutată numai prin unirea acțiunilor ei, prin unirea maselor, deoarece țăranii sînt răzlețiți, risipiți, deprinși să trăiască și să muncească fiecare de capul lui.

Impedimente exterioare în calea înfăptuirii acestei sarcini grele nu există ; tot ceea ce trebuia făcut aici prin violență s-a făcut ; noi nu renunțăm la violență ; știm că printre țărani sînt chiaburi, care ni se împotrivesc activ, organizînd de-a dreptul rebeliuni albgardiste ; asta nu se referă la întreaga masă a țăranilor. Chiaburii sînt o minoritate ; împotriva lor trebuie să ducem o luptă neos-toită, să-i reprimăm, și noi îi reprimăm ; însă după rezolvarea cu succes a sarcinii reprimării exploataților de la sate se ridică o problemă care nu poate fi rezolvată prin violență ; în acest domeniu, ca și în toate celelalte, sarcina noastră nu poate fi rezolvată decît printr-o organizare de masă, printr-o îndelungă înrîurire educativă a proletariatului de la orașe asupra țărănimii.

Vom putea realiza această sarcină ? — Da, o știm din experiență ; și numai pentru că imensa majoritate a țărănimii are încredere în puterea muncitorească, pe baza experienței acestei încrederi în muncitori, putem construi un fundament, care a și început să fie construit, și trebuie să fie construit mai departe, dar să fie construit pe baza înrîuririi tovarășești și a disciplinei.

Iată sarcina care ni se pune în mod concret.

Cînd am creat comitetele sărăcimii, cînd ne-am străduit să facem schimb de mărfuri cu satul²², noi n-am urmărit ca țăranul bogat să primească mărfuri, ci am urmărit ca puținele mărfuri pe care le putea da orașul să ajungă la țăranul sărac în primul rînd, pentru ca, ajutînd țărănimea săracă, să-l putem învinge cu ajutorul ei pe chiabur și să-i luăm surplusurile de cereale.

Problema aprovizionării populației cu cereale într-o țară imensă, cu mijloace de transport proaste, cu o țărănime răzlețită, a fost greu de rezolvat și ne-a dat cel mai mult de furcă. Gîndindu-mă la toate ședințele Consiliului Comisarilor Poporului, pot spune : n-a existat o problemă la a cărei rezolvare Puterea sovietică să fi lucrat atît de încordat ca la rezolvarea acesteia. La noi țărănii sînt răzlețiți la extrem, la sate domnește înapoierea, deprinderea de a cultiva pămîntul individual ; acolo interzicerea comerțului liber cu cereale este privită ca o nedreptate, și în aceste condiții apar, desigur, escroci politici, tot soiul

de eseri și menșevici, care îi ațîță pe țărani spunîndu-le : „Ăștia vă pradă !“

Căci există ticăloși care după un an de activitate sovietică, atunci cînd, între altele, lucrătorii din domeniul aprovizionării au arătat că în ultimele luni am dat satului 42 000 de vagoane de produse industriale și am primit în schimb numai 39 000 de vagoane de cereale, — există totuși ticăloși care strigă : „Țărani, Puterea sovietică vă pradă !“

În timp ce muncitorii de la orașe se spetesc muncind — și nicăieri foamea nu este atît de cumplită ca la orașe și în regiunile neagricole ale țării —, în timp ce țărani au luat toate pămînturile moșierești și au luat cerealele, în timp ce masa țăranilor — știm acest lucru — au muncit, în primul an de existență a Puterii sovietice, pentru ei, iar nu pentru boier sau negustor, și și-au îmbunătățit alimentația, în aceste momente cînd la orașe și în regiunile neagricole țara se zbate în chinurile foamei și toți capitaliștii caută să ne submineze prin foamete, se găsesc oameni îmbrăcați în straie de menșevici și de socialiști-revoluționari sau în alte veșminte de clovni care au tupeul s-o țină una și bună : „Ăștia vă pradă !“ Ei sînt agenți ai capitalismului, și noi nu-i vom trata și nu trebuie să-i tratăm decît ca pe niște agenți ai capitalismului !

În aceste momente, cînd Puterea sovietică consideră că cea mai mare dificultate o constituie foamea, fiecare cetățean sovietic este dator să dea celor flămînzi toate surplusurile de cereale. E un lucru atît de clar, de evident, atît de firesc pentru orice om al muncii, încît nu poate fi tăgăduit. Un asemenea adevăr simplu, limpede, evident nu poate fi escamotat, denaturat și nu poate fi făcut de neînțeles decît dacă recurgi la înșelătorie, la escrocherie politică.

Pe acest adevăr se bazează muncitorul de la oraș. Tocmai fiindcă acest adevăr este evident, muncitorul își îndeplinește greaua sa muncă. El a spus tot timpul țărănimii sărace : noi împreună sîntem adevăratul sprijin al Puterii sovietice. În acest scop au fost create comitetele sărăcimii, organizațiile pentru schimbul de mărfuri, în acest scop au fost antrenate obligatoriu cooperativele pentru ca ele

să cuprindă întreaga populație. Toate decretelor emise în domeniul agriculturii au fost pătrunse de această idee fundamentală, toate apelurile către muncitorii de la orașe glăsuiau : uniți-vă cu sărăcimea satelor, altfel nu veți rezolva problema cea mai grea și cea mai importantă : problema cerealelor. Iar țăranului îi spuneam : sau te vei uni cu muncitorul de la oraș, și vom învinge, sau te vei lăsa povățuit și convins de capitaliști și de vătăfii și lacheii lor în straie menșevice, care îți șoptesc la ureche : „Nu lăsa să te prade orașul, fă comerț liber ; ban la ban trage, și ce-ți pasă dacă lumea moare de foame“, și atunci vei pieri tu însuși, vei deveni sclavul capitalismului și vei năruia Puterea sovietică. Numai în societatea capitalistă oamenii gîndeau așa : „Fac negustorie, mă îmbogățesc, fiecare pentru el, și Dumnezeu pentru toți“. Așa gîndea capitalismul și a dezlănțuit războiul ; iată de ce muncitorii și țăranii erau săraci lipiți pămîntului, iar un număr infim de oameni erau miliardari.

Problema e cum să ne apropiem în munca practică de țăran, cum să organizăm pe țăranii săraci și mijlocași, să luptăm la tot pasul împotriva regretului lor pentru vremurile de altădată, împotriva încercărilor lor de a se întoarce înapoi, la comerțul liber, împotriva tendinței lor statornice de a gospodări „liber“. Cuvîntul „libertate“ e un cuvînt frumos ; „libertate“ la tot pasul : libertatea de a face comerț, de a vinde, de a te vinde etc. Și se găsesc menșevici și eseri, escroci, care îi dau într-una cu acest minunat cuvînt — „libertate“ — în fiecare ziar și în fiecare cuvîntare ; dar ei sînt cu toții niște șarlatani, niște prostituate ale capitalismului, care trag poporul înapoi.

În sfîrșit, lupta împotriva foametei a constituit în ultimul timp, în ultimele luni și în ultimele săptămîni, obiectul principal al preocupărilor Consiliului Comisarilor Poporului, ca și al preocupărilor Consiliului Apărării și scopul principal al acțiunilor lor.

Foametea tocmai acum, în pragul primăverii, este o mare calamitate pentru noi ; primăvara ne așteaptă perioada cea mai critică. După cum anul trecut sfîrșitul iernii, primăvara și începutul verii au fost perioada cea mai grea, la fel și anul acesta intrăm tocmai acum într-o

perioadă grea. Acum încep iarăși să crească speranțele albgardiștilor, ale moșierilor și ale capitaliștilor că, nefiind în stare să zdrobească Puterea sovietică în luptă deschisă, vor reuși, poate, să mai exploateze o dată foametea.

Dar nici cei care își zic menșevici și socialiști-revoluționari, de dreapta și de stînga, și care au decăzut în așa hal, încît în vorbe se declară partizani ai poporului muncitor, iar atunci cînd situația în domeniul aprovizionării se agravează, cînd se apropie foametea, încearcă s-o exploateze și ațîță masele populare împotriva puterii muncitorilor și țăranilor, — nici acești oameni nu înțeleg că, după cum anul trecut trădarea socialistului-revoluționar de stînga Muraviev pe Frontul de est a costat viața a zeci de mii de muncitori și țărani în războiul împotriva albgardiștilor, așa și acum orice politică de genul acesta, orice agitație și orice uneltiri în legătură cu foametea, pe care socialiștii-revoluționari de stînga le fac, zic ei, spre folosul muncitorilor, nu sînt decît un ajutor direct dat albgardiștilor. Orice agitație de genul acesta ne costă alte mii de jertfe în războiul împotriva albgardiștilor. Anul trecut, cînd Muraviev a trădat, el era cît pe-acî să deschidă întregul front și a provocat o serie întreagă de înfrîngeri grele.

De aceea aș vrea în primul rînd și mai ales să vorbesc foarte pe scurt despre faptele principale.

Dacă în momentul de față situația noastră în domeniul aprovizionării s-a înrăutățit din nou, ca și în primăvara anului trecut, acum avem temeuri serioase să sperăm nu numai că vom învinge dificultățile, dar că vom ieși din ele mai bine decît anul trecut. Speranțele noastre se întemeiază pe faptul că în est și în sud lucrurile stau mult mai bine, iar estul și sudul sînt principalele grînare ale Rusiei. Într-o serie de consfătuiri ale Consiliului Apărării și Consiliului Comisarilor Poporului, care au avut loc în ultimele zile, am stabilit cu precizie că pe liniile ferate dintre Kazan și Saratov și pe linia ferată Volga-Bugulma, la est de Samara, dincolo de Volga s-au colectat circa 9 000 000 de puduri de cereale care zac acolo.

Marea dificultate și marele pericol constau în faptul că transportul nostru este atît de dezorganizat și ducem o atît de mare lipsă de locomotive, încît nu sîntem siguri că vom reuși să transportăm aceste cereale. Aceasta a fost principala noastră preocupare în activitatea desfășurată în ultimul timp și iată de ce am recurs la o măsură atît de drastică ca suspendarea, sistarea totală a traficului de călători între 18 martie și 10 aprilie.

Știm că e un lucru greu. Se vor găsi agitatori care să-i ajute pe albardiști și care vor începe să strige : „Priviți, cînd poporul flămînzește, i s-au luat trenurile de persoane ca să nu se poată transporta cereale“. Sînt asemenea agitatori. Dar noi ne spunem : în toate situațiile grele contăm pe conștiința muncitorilor cinștiți, și ei vor fi de partea noastră.

Suspendarea traficului de călători, după cum ne-au informat specialiștii, va elibera 220 de locomotive. Aceste locomotive pentru trenurile de persoane sînt mai slabe decît locomotivele pentru trenurile de marfă, au o capacitate de transport mai mică, dar noi am calculat că ele sînt în stare să transporte în acest timp circa trei milioane și jumătate de puduri. Dar dacă în acest răstimp ar aduce cereale în mod individual desăgării și flămînzii, care aleargă după ele încotro văd cu ochii, ei ar aduce în cel mai bun caz o jumătate de milion de puduri. Acest adevăr îl va confirma orice muncitor feroviar cu experiență, oricine a fost pe linia ferată de peste Volga și a văzut că uneori cerealele sînt depozitate direct pe zăpadă. Sacii cu cereale pot să putrezească, cerealele sînt și așa umede ; prost va fi mai ales cînd va veni dezghețul. Am recurs la această măsură gravă cu convingerea că adevărul nu poate fi ascuns imensei mase a muncitorilor, că agitatorii socialiștilor-revoluționari de stînga nu-i vor putea abate de pe drumul cel drept și că acest adevăr va învinge.

Această măsură gravă — suspendarea traficului de călători — ne poate asigura cîteva milioane de puduri de cereale. Respingînd minciunile, calomniile și scornelile că suspendarea traficului de călători ar fi dăunătoare, trebuie să spunem că e o măsură care ne va asigura o cantitate suficientă de cereale cu ajutorul muncitorilor din Petro-

grad, Moscova și Ivanovo-Voznesensk, care pornesc după ele în sud. Menționez aici că nici un oraș n-a dat atît de multe forțe pentru organizarea aprovizionării ca Petrogradul ; cele mai bune forțe din Petrograd au și fost trimise la muncă, și tot așa trebuie să procedeze muncitorii din orașele înaintate.

Revoluția socialistă nu poate fi înfăptuită fără clasa muncitoare ; ea nu poate fi înfăptuită dacă clasa muncitoare n-a acumulat suficiente forțe pentru a conduce zecile de milioane de oameni de la sate, abrutizați de capitalism, chinuți, neștiutori de carte și răzlețiți. Iar ei nu pot fi conduși decît de muncitorii înaintați. Dar cele mai bune forțe sînt sleite, istovite, epuizate. Trebuie să le înlocuim folosind elementele mijlocii și tineretul. E posibil ca aceste elemente să comită greșeli, dar nu e nici o nenorocire ; să fie numai devotate cauzei muncitorești, să fie educate în atmosfera luptei proletare.

Am și luat o serie de măsuri pentru ca pe linia ferată Volga-Bugulma să fie trimise cele mai bune forțe. Într-acolo a plecat un detașament de muncitori. Tov. Briuhanov a plecat și el împreună cu ei. Și pe alte linii ferate au fost trimise detașamente militare și, o dată cu ele, muncitori, și, repet, sînt mari speranțe că vom avea cereale. Vom avea un semestru greu, dar acesta va fi ultimul semestru greu, deoarece nu mai avem acum un dușman care se întărește, ci unul care se descompune, căci mișcarea sovietică se dezvoltă în toate țările.

Iată motivele pentru care, cumpănind lucrurile cu prudență și verificînd de mai multe ori calculele, am declarat că suspendarea traficului de călători ne va permite să transportăm cîteva milioane de puduri de cereale și să folosim bogatele grînare din est și din sud. În acest semestru greu vom învinge principalul nostru dușman, foamea, și, în afară de aceasta, ne aflăm acum în condiții mai bune decît anul trecut, căci avem rezerve.

Anul trecut, cehoslovacii ajunseseră pînă la Kazan și Simbirsk, Ucraina se afla sub călcîiul german, Krasnov organiza cu bani de la germani o armată în regiunea Donului, iar sudul era izolat de noi ; acum însă Ucraina se eliberează de sub jugul imperialiștilor germani, care vo-

iau să scoată de acolo 60 000 000 de puduri de cereale, dar au scos în total numai 9 000 000, și, în plus, un lucru pe care nu-l vor putea digera — bolșevismul. Tocmai el le-a venit de hac imperialiștilor germani; el va veni de hac și imperialiștilor francezi și englezi, dacă ei vor avea posibilitatea să înainteze mai mult în adîncul Rusiei.

Avem acum o Ucraină Sovietică. Iar atunci cînd se va pune problema cerealelor, guvernul sovietic din Ucraina ne va fixa prețurile nu negustorește, așa cum le fixează speculantul și țăranul care spune: „Omul cînd e flămînd dă și o mie de ruble pe pud, de aceea scuipe pe monopolul de stat; eu atîta vreau, să mă îmbogățesc, iar dacă poporul flămînzește, cu atît mai bine, voi lua mai mult“. Așa judecă burghezia satelor, așa judecă chiaburii, speculanții, și ei sînt ajutați de toți cei care urlă împotriva monopolului cerealelor, de toți cei care se pronunță pentru „libertatea“ comerțului, libertate de a se îmbogăți pentru țăranul bogat, și libertate de a muri pînă la urmă de foame pentru muncitor, care nu capătă nimic. Și guvernul ucrainean a spus: „Prima sarcină este de a ajuta nordul înfometat. Ucraina va putea rezista și va învinge cu siguranță dacă va ajuta nordul înfometat“.

În Ucraina sînt imense rezerve de cereale. Nu putem lua totul dintr-o dată. Am trimis în Ucraina forțele noastre sovietice cele mai bune și am și primit o comunicare care sună astfel: „Rezervele de cereale sînt enorme, dar nu putem expedia totul dintr-o dată, nu există un aparat“. Germanii au adus Ucraina într-asa o stare de ruină, încît acolo de-abia începe să se înfiripe, de bine de rău, un aparat; acolo domnește haosul. Cele mai rele timpuri, primele săptămîni după Revoluția din Octombrie, cînd ne aflam la Smolnîi și luptam împotriva haosului, au fost floare la ureche în comparație cu dificultățile prin care trece astăzi Ucraina. Tovarășii ucraineni se plîng amarnic că duc lipsă de oameni, că nu are cine construi Puterea sovietică, că nu dispun de nici un fel de aparat, că la ei nu există un centru proletar ca Petrogradul sau Moscova, iar centrele proletare ucrainene se află în mîna dușmanului. Kievul nu este un centru proletar, bazinul Donețului, chinuț de foamete, n-a fost

cliberat de sub stăpînirea cazacilor. „Veniți-ne în ajutor, muncitori din nord!”

Și de aceea, știind că muncitorii din Petrograd au dat mai mult decît oricare alt oraș, noi le spunem, în numele tovarășilor ucraineni: „Mai dați, încordați-vă încă forțele!” Acum putem și trebuie să ajutăm pe tovarășii ucraineni, pentru că ei trebuie să construiască aparatul Puterii sovietice într-o țară pustiită și răvășită de suferințe care întrec tot ce a avut lumea de îndurat și de pătimit în alte părți!

Examinînd situația în Comitetul Central al partidului nostru, am trasat sarcina ca mai întîi să facem totul pentru a construi un aparat în Ucraina, și atunci cînd vom avea un aparat, cînd vom dispune de acest instrument, să pornim la lucru, astfel ca pînă la 1 iunie să primim 50 000 000 de puduri de cereale.

Nu e cîtuși de puțin în intenția mea să vă asigur că sarcina va fi îndeplinită. Știm cu toții că din cîte sarcini ne-am asumat n-am reușit să îndeplinim nici una la termenul fixat. Dar chiar dacă ar fi îndeplinită numai în parte, fiți foarte siguri că în zilele grele, cînd la noi foametea se va agrava, dar în est și în sud întregul aparat de aprovizionare va funcționa din plin, vom avea posibilitatea de a primi un ajutor urgent din sud și de a ne îmbunătăți situația.

În afară de Ucraina mai avem o sursă — regiunea Donului. Acolo victoriile Armatei Roșii au și făcut minuni. Acum cîteva săptămîni, în regiunea Donului, în războiul împotriva lui Krasnov, principalul nostru dușman, împotriva ofițerilor, a cazacilor, care au fost cumpărați cu milioane mai întîi de germani, apoi de englezi și de francezi, care continuă să-i ajute și astăzi, — acum cîteva săptămîni situația noastră era grea; iar acum am cucerit cu o uluitoare rapiditate teritoriul acestei regiuni nu numai pînă la Țarițin, ci am ajuns chiar la sud de Țarițin. Contrarevoluționarii lui Krasnov și cei de la Don au fost înfrinți, cu tot ajutorul pe care l-au primit din partea imperialiștilor.

Ce înseamnă asta? Înseamnă că am ajuns la cărbune și la cereale, fără de care am pieri, deoarece lipsa de

cărbune face să se oprească transportul pe căile ferate și fabricile, iar lipsa de grâne face ca muncitorii de la orașe și în general din regiunile neagricole să îndure chinurile foamei*.

Rezervele de cereale din regiunea Donului, ca și cele din Ucraina, sînt imense; în afară de aceasta, nu putem spune că acolo nu există un aparat; în fiecare unitate militară există o celulă comunistă, comisari din rîndurile muncitorilor, grupuri de aprovizionare formate din muncitori; principala dificultate o constituie acolo faptul că, retrăgîndu-se, albgardiștii au aruncat în aer podurile și de aceea nici una din cele două căi ferate principale n-a fost practicabilă.

Ultima ședință a Consiliului Apărării și a Consiliului Comisarilor Poporului am consacrat-o convocării specialiștilor și consultării lor asupra modalității de a trimite materiale pentru repararea liniilor și de a repara măcar una din ele. La ultima ședință a Consiliului Apărării am putut să ne convingem că, printr-o mare încordare de forțe, nu numai că au fost trimise materialele; am primit asigurări din partea tovarășilor de pe teren că ei aproape ne garantează refacerea ambelor linii înainte de a se porni dezghețul. Această restabilire a transportului pe cele două linii valorează, poate, ea singură cît multe victorii asupra cazacilor, și asta ne îndreptățește să spunem: „trebuie să mai rezistăm cîteva luni grele, să ne încordăm forțele, să primim ajutor din partea muncitorilor din Petrograd, din Moscova, din Ivanovo-Voznesensk“. În afară de partea răsăriteană a țării, de unde este greu să transporti ceva, în afară de Ucraina, unde

*În stenogramă există aici următorul text care n-a intrat în broșură: „Armata Roșie își face datoria în condiții deosebit de grele. Într-o vreme în care întreaga lume era istovită de război, armata noastră a devenit o armată bine organizată. În rîndurile ei luptă oameni care poartă un război neasemuit mai greu decît pe vremea țarului, dar îl poartă fiindcă văd că în preajma fiecărui comandant militar se află un comisar comunist — unul din cei mai buni muncitori de la Petrograd, de la Moscova sau de la Ivanovo-Voznesensk. În fiecare unitate militară se formează celule comuniste, fiecare stat-major se transformă într-un centru de agitație și propagandă. Intreaga forță a armatei rezida numai și numai în faptul că ea păstrează o strînsă legătură cu cei mai buni muncitori din Petrograd, Moscova și Ivanovo-Voznesensk. Iată ce anume a determinat cotitura și a săvîrșit minunea ca dintr-o armată care o rupea la fugă numai la auzul cuvîntului «cazac» să se formeze o armată care în cîteva săptămîni să pună stăpînire pe două linii de cale ferată care reprezintă principalele cai de acces spre cereale și cărbune“. — *Nota red.*

există rezerve imense, dar nu există un aparat, mai avem regiunea Donului, unde Armata Roșie a învins. Iată de ce, procedînd cu precauție, pe baza unui calcul lucid, după ce am verificat toate acestea prin numeroase rapoarte și comunicări de pe teren și am ascultat părerea specialiștilor în domeniul aprovizionării și al transportului feroviar, noi spunem că avem convingerea cea mai întemeiată și mai profundă că putem nu numai să rezistăm, așa cum am făcut anul trecut, dar și să ne îmbunătățim simțitor situația.

Dușmanul nostru se descompune lăuntric, și nici dușmanul extern nu va rezista în nici un caz multă vreme. Tovarăși, ne-am convins de asta mai ales din cele auzite de la tovarășii străini sosiți aici, împreună cu care am întemeiat recent la Moscova Internaționala Comunistă. La întrunirile populare din Paris, oratorii care se dedau la atacuri împotriva bolșevismului sînt dați jos de la tribună. Da, victoria va fi a noastră! Imperialiștii mai pot încă să verse sîngele a mii și mii de muncitori, să asasineze pe o Rosa Luxemburg și pe un Karl Liebknecht și sute dintre cei mai buni reprezentanți ai Internaționalei, pot să umple cu socialiști temnițele Angliei, Franței, Germaniei și Italiei, dar asta nu le va fi de nici un ajutor! Victoria va fi a noastră! Căci în pofida tuturor minciunilor, a potopului de născociri și calomnii murdare, muncitorii din toate țările au înțeles ce sînt Sovietele, ce este Puterea sovietică. Și capitaliștii din toate țările n-au nici o ieșire. Repet, ei se vor încăiera la încheierea păcii. Franța stă gata să se năpustească asupra Italiei, ele nu se vor înțelege la împărțirea prăzii; Japonia se înarmează împotriva Americii. Ei au impus popoarelor un tribut de sînge, împrumuturi de război în valoare de miliarde și miliarde. Dar pretutindeni popoarele sînt istovite de război, pretutindeni se duce lipsă de produse, producția a sistat, pretutindeni e foamete. Antanta, care promite în dreapta și-n stînga că-i va ajuta pe contrarevoluționari, n-are cu ce-și hrăni propriile țări. La Paris, la Londra și la New York masele muncitorești au tradus cuvîntul „Soviet“ pe limba lor, au făcut ca acest cuvînt să fie pe înțelesul fiecărui muncitor, știind că vechă

republică burgheză nu poate îndrepta lucrurile, că de îndreptat nu le poate îndrepta decît puterea muncitorească.

Și dacă în Rusia se ridică în fața Puterii sovietice dificultăți enorme, asta se datorește faptului că asupra Rusiei s-a năpustit forța militară a statelor celor mai bine înarmate, celor mai puternice din lume. Cu toate astea, Puterea sovietică din Rusia a reușit să-și cîștige simpatia, atenția și sprijinul moral al muncitorilor din întreaga lume. Iar pe baza acestor date, fără să le exagerăm cîtuși de puțin, fără să închidem ochii asupra faptului că atît în Germania cît și în alte țări se varsă sînge muncitoresc și pier mulți dintre conducătorii cei mai buni ai socialismului, uciși în mod bestial — știm acest lucru și nu închidem ochii asupra lui —, afirmăm că victoria va fi a noastră, că vom repurta victoria deplină, pentru că imperialiștii din celelalte țări au început să se clatine, pentru că muncitorii se dezmeticesc din starea de amețeală și din mrejele înșelăciunii, iar Puterea sovietică a fost recunoscută de muncitorii din întreaga lume; peste tot oamenii își pun speranțele numai în organizarea de Soviete, văd singura nădejde în luarea puterii de către muncitori.

Iar atunci cînd muncitorii vor afla că pînă și muncitorii cu un nivel mai puțin ridicat, dintr-o țară înapoiată, unindu-se și luînd puterea în mîna lor, au reușit să creeze o forță care se împotrivește imperialiștilor din întreaga lume, că acești muncitori au reușit să ia fabricile de la capitaliști și să dea pămînturile moșierești țărănilor, — cînd acest adevăr va pătrunde în masele muncitorești din toate țările, atunci vom putea spune din nou, în auzul tuturor, cu toată certitudinea, că victoria ne este asigurată pe scară mondială, pentru că burghezia a început să se clatine și nu va mai reuși să înșele pe muncitori, căci pretutindeni a luat naștere o mișcare sovietică și vom asista în curînd, așa cum la 25 octombrie 1917 am asistat la nașterea Republicii sovietice, așa cum nu de mult am asistat, la Moscova, la nașterea Internaționalei a III-a, Comuniste, — vom asista în curînd la nașterea Republicii sovietice internaționale. (Cuvîntarea este întreruptă în repetate rînduri

de aplauze; sfârșitul cuvîntării este acoperit de aplauze prelungite.)

Rog mult pe tovarășii din Petrograd să tipărească cele de mai jos ca *prefață* sau ca *postfață* la cuvîntarea mea, chiar și cu caracterele cele mai mici.

17/IV

Lenin

POSTFAȚĂ *²⁵

Corectînd cu multă trudă stenograma cuvîntării mele, mă văd nevoit să adresez o mare rugămintă tuturor tovarășilor care vor să noteze cuvîntările mele pentru presă.

Rugămintea mea este să nu se bazeze niciodată nici pe înregistrarea stenografică, nici pe vreo altă înregistrare a cuvîntărilor mele, niciodată să nu caute cu tot dinadinsul să le înregistreze, să nu publice niciodată înregistrări ale cuvîntărilor mele.

În loc de înregistrări ale cuvîntărilor mele, să se publice, dacă e nevoie, relatări asupra lor. Am văzut în ziare relatări satisfăcătoare asupra cuvîntărilor mele. Dar n-am văzut niciodată o înregistrare cît de cît satisfăcătoare a lor. N-aș putea spune de ce anume se întîmplă așa, din cauză că vorbesc eu prea repede, din cauză că în cuvîntările mele frazele nu sînt construite corect sau din vreo altă cauză, dar faptul rămîne fapt. N-am văzut niciodată o înregistrare satisfăcătoare a cuvîntărilor mele, nici stenografică, nici de alt fel.

Mai bine o relatare bună asupra unei cuvîntări decît o înregistrare proastă a ei. De aceea rog să nu se publice niciodată înregistrări ale cuvîntărilor mele.

17.IV.1919

N. Lenin

CUVÎNTARE ÎN MEMORIA LUI I. M. SVERDLOV
ROSTITĂ LA ȘEDINȚA EXTRAORDINARĂ
A COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL
DIN RUSIA
18 MARTIE 1919

Tovarăși! În ziua în care muncitorii din lumea întreagă comemorează lupta eroică a Comunei din Paris și tragicul ei sfârșit, noi avem durerea să-l înmormântăm pe Iakov Mihailovici Sverdlov. Tov. Sverdlov a reușit să exprime în cursul revoluției noastre, în victoriile ei, mai complet și mai evident decât oricare altul, trăsăturile cele mai importante și mai esențiale ale revoluției proletare, și aici rezidă, într-o măsură mult mai mare decât în devotamentul lui neșarmurit față de cauza revoluției, valoarea lui de conducător al revoluției proletare.

Tovarăși! După părerea oamenilor care judecă superficial, după părerea numeroșilor dușmani ai revoluției noastre sau a aceluia care pînă în ziua de azi șovăie între revoluție și dușmanii ei, după părerea acestor oameni, trăsătura cea mai pregnantă a revoluției este aceea care și-a găsit expresia în reprimarea fermă și necruțătoare a exploataților și dușmanilor poporului muncitor. Indiscutabil că fără a avea această trăsătură — violența revoluționară — proletariatul n-ar fi putut învinge, dar este tot atît de indiscutabil că violența revoluționară a fost o metodă necesară și legitimă a revoluției numai în anumite momente ale dezvoltării ei, numai în anumite condiții speciale, pe cînd organizarea maselor proletare, organizarea oamenilor muncii a fost și rămîne o trăsătură mult mai profundă, permanentă a acestei revoluții și o condiție a victoriilor ei. Tocmai în această organizare a milioaneilor de oameni ai muncii constau condițiile cele mai bune pentru revoluție, izvorul cel mai profund al

victoriilor ei. Tocmai această trăsătură a revoluției proletare a ridicat în cursul luptei conducători care au întruchipat în cel mai înalt grad această particularitate nemaiîntâlnită pînă acum în revoluție — organizarea maselor. Ea a ridicat și pe un om ca I. M. Sverdlov, care a fost în primul rînd și înainte de toate un organizator.

Tovarăși! Noi, rușii, îndeosebi în vremurile grele pentru revoluționari, în timpurile pregătirii grele, îndelungate, uneori chinuitoare și mult prea lungi a revoluției, am suferit cel mai mult de pe urma neconcordanței dintre teorie, principii, program și activitatea practică, am suferit de cele mai multe ori de pe urma unei cufundări excesive în teoria ruptă de activitatea directă.

Istoria mișcării revoluționare ruse a cunoscut în decurs de multe decenii martiriul unor oameni devotați cauzei revoluționare, dar care nu au avut posibilitatea să găsească o aplicare practică pentru idealurile lor revoluționare. În această privință, revoluția proletară a dat pentru întâia oară elementelor izolate de altădată, eroilor luptei revoluționare, un teren real, o bază reală, condiții reale, un auditoriu real și o armată proletară reală, unde acești conducători s-au putut afirma. În această privință se disting cel mai mult tocmai conducătorii care au știut, ca organizatori care activează practic, să-și cîștige un loc de importanță excepțională, cum și-a cîștigat și cum a deținut, pe merit, I. M. Sverdlov.

Aruncînd o privire asupra vieții acestui conducător al revoluției proletare, ne vom da imediat seama că admirabilul său talent organizatoric s-a format în cursul unei lupte îndelungate, că acest conducător al revoluției proletare și-a făurit singur fiecare din minunatele sale calități de mare revoluționar, trăind și trecînd în diferite perioade prin cele mai grele condiții ale activității de revoluționar. În prima perioadă a activității sale, pe cînd era încă foarte tînăr și de-abia își formase o conștiință politică, el s-a consacrat imediat și integral revoluției. În această perioadă, chiar la începutul secolului al XX-lea, tov. Sverdlov ne apare ca un tip perfect cizelat de revoluționar de profesie, ca un om care a rupt complet cu familia, cu toate comoditățile și deprinderile vechii socie-

tăți burgheze, ca un om care s-a consacrat în întregime, cu trup și suflet revoluției și care ani îndelungați, decenii întregi chiar, ieșind din închisoare ca să meargă în deportare și plecând din deportare ca să intre în închisoare, și-a făurit calități care îi căleau pe revoluționari pentru ani și ani de zile.

Dar acest revoluționar de profesie nu s-a rupt niciodată, nici o clipă de mase. Chiar dacă condițiile țarismului îl condamnau, ca pe toți revoluționarii de atunci, la o activitate cu precădere clandestină, ilegală, și în această activitate clandestină și ilegală tov. Sverdlov a mers totdeauna cot la cot și umăr la umăr cu muncitorii înaintați, care tocmai la începutul secolului al XX-lea au început să ia locul vechii generații de revoluționari proveniți din rîndurile intelectualilor.

Era perioada în care muncitorii înaintați au început să activeze cu zecile și sutele și au ajuns la acea călire pentru lupta revoluționară fără de care, ca și fără o puternică legătură cu masele, n-ar fi fost posibilă o revoluție victorioasă a proletariatului în Rusia. Acest lung drum de muncă ilegală este ceea ce caracterizează pe omul care, participînd permanent la luptă, nu s-a rupt niciodată de mase, n-a parăsit niciodată Rusia, a activat întotdeauna cu cei mai buni dintre muncitori și a știut, cu toată rușerea de viață, la care îl condamnau pe revoluționar persecuțiile, — a știut să se formeze nu numai ca un conducător iubit de muncitori, ca un conducător care cunoștea în cea mai mare măsură și cel mai temeinic practica, ci și ca un organizator al proletarilor înaintați. Și dacă unii credeau — de cele mai multe ori cei care credeau așa erau sau adversari ai noștri, sau cei șovăielnici — că a fi absorbit cu totul de munca ilegală, că această trăsătură rupe de mase pe revoluționarul de profesie, tocmai exemplul activității revoluționare a lui I. M. Sverdlov ne arată cît de profund greșită este o asemenea părere și, dimpotrivă, în ce măsură acest devotament nețărnut față de cauza revoluționară, care caracterizează viața oamenilor ce au trecut prin multe închisori și au stat în cele mai îndepărtate locuri de deportare din Siberia, a creat astfel de conducători, floarea proletariatului.

lui nostru. Iar cînd devotamentul se îmbina cu calitatea de a fi un bun cunoscător de oameni, cu o deosebită pricepere de a îndruma munca organizatorică, numai atunci apăreau marii organizatori. Numai trecînd prin școala cercurilor ilegale, a muncii revoluționare ilegale, a partidului ilegal, pe care nimeni nu l-a întruchipat și nu l-a exprimat atît de complet ca I. M. Sverdlov, numai trecînd prin această școală practică, numai pe această cale a putut el să ajungă la primul post în prima Republică Sovietică Socialistă, la postul de prim organizator al maselor largi proletare.

Tovarăși! Pentru toți cei care au lucrat zi de zi cu tov. Sverdlov, cum am lucrat eu, e cît se poate de clar că numai talentul organizatoric excepțional al acestui om ne-a asigurat toate lucrurile cu care ne-am mîndrit pînă în prezent și ne-am mîndrit pe bună dreptate. El ne-a asigurat pe deplin posibilitatea unei activități sistematice, orientate spre un țel precis și efectiv organizate, a unei munci care să fie demnă de masele proletare organizate și care să corespundă nevoilor revoluției proletare, ne-a asigurat pe deplin posibilitatea unei munci organizate și sistematice, fără de care n-am fi avut nici un singur succes, fără de care n-am fi învins nici una din nenumăratele dificultăți, nici una din grelele încercări prin care am trecut pînă în prezent și prin care sîntem siliți să trecem acum.

În acea luptă clocotitoare care este revoluția, la postul deosebit în care se află fiecare revoluționar, dacă munca chiar și a unui colectiv cît de mic se transformă în discuții, e deosebit de important să existe o mare autoritate morală, dobîndită în luptă și absolut indiscutabilă, o autoritate care-și trage forța, desigur, nu dintr-o morală abstractă, ci din morala luptătorului revoluționar, din morala maselor revoluționare compacte.

Dacă am reușit să facem față timp de mai bine de un an unor dificultăți extraordinare, a căror povară apăsa asupra unui cerc îngust de revoluționari plini de abnegație, dacă grupurile conducătoare au reușit să rezolve în mod atît de ferm, atît de rapid, atît de unanim problemele cele mai grele, asta se datorește numai faptului că

printre ei a ocupat un loc de frunte un organizator excepțional și atât de talentat ca Iakov Mihailovici. Numai el a reușit să unească în persoana sa o uimitoare cunoaștere a cadrelor conducătoare ale mișcării proletare, numai el a reușit în îndelungați ani de luptă — luptă despre care pot vorbi aici numai foarte pe scurt — să-și formeze un admirabil simț de practician, un minunat talent de organizator și acea autoritate absolut indiscutabilă, datorită căreia Iakov Mihailovici a putut să conducă în întregime, el singur, cele mai importante domenii de muncă ale Comitetului Executiv Central din Rusia, muncă pe care nu o putea face decât un grup de oameni. Numai el a reușit să-și cucerească o asemenea poziție, încît, în infinitatea marilor și importantelor probleme de organizare practică, era suficient un singur cuvînt al său pentru ca fără nici un fel de consfătuiri, fără nici un fel de votări formale, în mod indiscutabil, problema să fie rezolvată o dată pentru totdeauna, toți fiind pe deplin convinși că ea a fost rezolvată pe baza unor astfel de cunoștințe practice și a unui astfel de simț organizatoric, încît nu numai sutele și miile de muncitori înaintați, ci și masele vor considera soluția ca definitivă.

Istoria a arătat de mult că marile revoluții ridică în cursul luptei lor oameni mari și dezvoltă talente care înainte ar fi părut imposibile. Nimeni n-ar fi crezut că din școala cercului ilegal și a muncii ilegale, din școala făcută în rîndurile unui mic partid persecutat și din închisoarea din Turuhansk putea să iasă organizatorul care și-a cîștigat o autoritate indiscutabilă, organizatorul întregii Puteri sovietice din Rusia și organizatorul, unic prin cunoștințele lui, al muncii partidului care a creat aceste Soviete și a înfăptuit în practică Puterea sovietică, care săvîrșește acum marșul ei greu, chinuitor, scaldat în sînge, dar victorios, către toate popoarele, prin țările din lumea întreagă.

Un asemenea om, care și-a format acest excepțional talent organizatoric, nu va putea fi înlocuit niciodată dacă ne referim la posibilitatea de a găsi un om, un tovarăș care să întrunească în persoana sa astfel de calități. Nimeni dintre cei care au cunoscut îndeaproape, care au

urmărit activitatea permanentă a lui Iakov Mihailovici nu se poate îndoii că sub acest aspect el e de neînlocuit. Activitatea pe care o depunea el singur în domeniul organizării, al alegerii oamenilor, al numirii lor în posturi de răspundere în cele mai diverse specialități, această activitate vom fi acum în stare s-o ducem numai dacă în fiecare din marile ramuri pe care le conducea tov. Sverdlov singur veți promova grupuri întregi de oameni care, pășind pe urmele sale, să știe să se apropie de ceea ce făcea un singur om.

Dar revoluția proletară este puternică tocmai prin rădăcinile ei adânci. Noi știm că în locul oamenilor care și-au jertfit cu abnegație viața, care și-au consacrat-o acestei lupte, ea ridică șiruri de alți oameni, poate mai puțin experimentați, cu mai puține cunoștințe și mai puțin pregătiți la începutul drumului lor, dar care întrețin legături vaste cu masele și sînt în stare să dea în locul marilor talente dispărute grupuri de oameni care continuă opera lor, care pășesc pe urmele lor și desăvîrșesc cele începute de ei. În acest sens sîntem profund convinși că revoluția proletară din Rusia și din întreaga lume va ridica noi și noi grupuri de oameni, va ridica numeroase pături de proletari, de țărani muncitori, care vor aduce cu sine cunoașterea practică a vieții, talentul organizatoric, dacă nu individual, cel puțin colectiv, fără de care armatele de milioane de proletari nu pot ajunge la victorie.

Amintirea tovarășului I. M. Sverdlov va fi nu numai un simbol veșnic al devotamentului revoluționarului față de cauza sa, va fi nu numai un model de îmbinare a bunului-simț practic și a priceperii practice, a legăturii depline cu masele, cu priceperea de a le îndruma, ci și cheazășia faptului că mase din ce în ce mai largi de proletari, călăuzindu-se după aceste exemple, vor merge înainte, mereu înainte spre victoria deplină a revoluției comuniste mondiale.

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ÎNMORMÎNTAREA
LUI I. M. SVERDLOV
18 MARTIE 1919

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Coborîm în mormînt un conducător proletar care a făcut atît de mult pentru organizarea clasei muncitoare, pentru victoria ei. Acum, cînd Puterea sovietică se extinde în întreaga lume și ideea despre felul în care proletariatul organizat în Soviete luptă pentru realizarea ideilor lui se răspîndește cu iuțeala fulgerului, înmormîntăm pe un reprezentant al proletariatului care a arătat prin exemplu personal cum trebuie să luptăm pentru aceste idei.

Milioane de proletari repetă cuvintele noastre : „Veșnică să fie amintirea tovarășului Sverdlov ; la mormîntul lui jurăm solemn să luptăm cu și mai multă dîrzenie pentru răsturnarea capitalului, pentru eliberarea totală a celor ce muncesc... !“

*Publicat la 19 martie 1919
în ziarul „Vecernie Izvestiia
Moskovskogo Soveta“ nr. 196*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

PROIECT DE PROGRAM AL P.C. (b) DIN RUSIA²⁴

Publicat : ciorna proiectului de program al P.C. din Rusia în ziarul „Petrogradskaia Pravda” nr. 43 din 23 februarie 1919 ; proiectul de program al P.C. (b) din Rusia, fragmentul din partea politică a programului, punctele din program cu privire la învățămîntul public, la relațiile religioase, la partea economică a programului, punctul agrar al programului în ziarul „Pravda” nr. 43, 44, 45 din 25, 26, 27 februarie 1919 ; punctul din program cu privire la relațiile naționale, completarea la proiectul definitiv al punctului din program cu privire la problema națională în 1925, în „Culegeri din Lenin”, vol. III ; completarea la partea politică a programului, introducerea la punctul militar, primul paragraf al punctului cu privire la organizarea judecătorească în 1930, în „Culegeri din Lenin”, vol. XIII

Ciorna proiectului de program al P.C. din Rusia, proiectul de program al P.C. (b) din Rusia și primul paragraf al punctului din program cu privire la organizarea judecătorească se tipăresc după copia dactilografiată ; completarea la partea politică a programului, fragmentul din partea politică, completarea la proiectul definitiv al punctului cu privire la problema națională, introducerea la punctul militar, punctele cu privire la învățămîntul public, la relațiile naționale, la relațiile religioase, partea economică și punctul agrar al programului — după manuscrise

1

CONCEPTUL PROIECTULUI DE PROGRAM AL P. C. DIN RUSIA

Plan : programul cuprinde următoarele părți :

1. Introducere. Revoluția proletară a început în Rusia și se dezvoltă rapid pretutindeni. Pentru a o înțelege trebuie să înțelegem natura capitalismului și inevitabilitatea evoluției lui spre dictatura proletariatului. — 2. Capitalismul și dictatura proletariatului. Aici trebuie să reproducem partea principală din vechiul nostru program marxist²⁵, întocmit de Plehanov, pentru a explica și „rădăcinile istorice“ ale concepției noastre despre lume. — 3. Imperialismul. Din proiectul de program din mai 1917. — 4. Cele trei curente din mișcarea muncitorească internațională și noua Internațională. Schimbarea proiectului din mai 1917. — 5. Principalele sarcini ale dictaturii proletariatului în Rusia. Din proiectul din decembrie 1917—ianuarie 1918²⁶. — 6. Concretizarea acestor sarcini în domeniul politic (nou). — 7. Idem în domeniul național, al religiei, pedagogic (nou). — 8. Idem în domeniul economic (nou). — 9. Idem în domeniul agrar (nou). — 10. Idem în domeniul protecției muncii (de acest punct se ocupă Șmidt). — 11 și 12. Completări la celelalte domenii (n-au fost încă elaborate).

În conceptul de față, multe lucruri nu sînt expuse într-o formă finită, mai ales sub aspectul redactării, și în locul unei formulări cu caracter programatic a fost adoptată uneori, provizoriu, o formulare cu caracter de comentariu.

(1) Revoluția din 25. X. (7. XI) 1917 din Rusia a înfăptuit dictatura proletariatului, care, cu sprijinul țărănimii sărace sau al semiproletariatului, a început să făurească societatea comunistă. Creșterea mișcării revoluționare a proletariatului în toate țările înaintate, apariția și dezvoltarea pretutindeni a formei sovietice a acestei mișcări, formă care urmărește direct înfăptuirea dictaturii proletariatului, și, în sfârșit, izbucnirea și desfășurarea revoluției în Austro-Ungaria și în Germania în special, toate acestea dovedesc în mod concret că era revoluției proletare, comuniste mondiale a început.

(2) Pentru o justă înțelegere a cauzelor, a însemnătății și a țelurilor acestei revoluții, trebuie, în primul rînd, să fie explicată esența, natura fundamentală a capitalismului și a societății burgheze, inevitabilitatea evoluării lor spre comunism, iar în al doilea rînd să fie explicată natura imperialismului și a războaielor imperialiste, care au grăbit falimentul capitalismului și au pus revoluția proletară la ordinea zilei.

(3) Natura capitalismului și a societății burgheze, care domină încă în majoritatea țărilor civilizate și a cărei dezvoltare a dus și duce inevitabil la revoluția comunistă mondială a proletariatului, a fost caracterizată în vechiul nostru program marxist prin tezele care urmează :

(4) „Particularitatea principală a acestei societăți o constituie producția de mărfuri pe baza relațiilor de producție capitaliste, cînd partea cea mai importantă a mijloacelor de producție și de circulație a mărfurilor aparține unei clase puțin numeroase, în timp ce imensa majoritate a populației este formată din proletari și semiproletari, pe care situația lor economică îi obligă să-și vîndă permanent sau periodic forța lor de muncă, adică să se angajeze ca salariați la capitaliști și să creeze prin munca lor veniturile claselor de sus ale societății.

(5) Sfera în care domină relațiile de producție capitaliste se lărgește tot mai mult pe măsură ce continua per-

fecționare a tehnicii, sporind importanța economică a marilor întreprinderi, duce la înlăturarea micilor producători independenți, transformând pe unii dintre ei în proletari, micșorând rolul celorlalți în viața social-economică și punându-i în unele cazuri într-o dependență mai mult sau mai puțin totală, mai mult sau mai puțin evidentă, mai mult sau mai puțin apăsătoare față de capital.

(6) În afară de aceasta, același progres tehnic permite întreprinzătorilor să folosească pe o scară din ce în ce mai largă munca femeilor și a copiilor în procesul de producție și de circulație a mărfurilor. Dar, întrucât acest progres face, pe de altă parte, ca întreprinzătorii să aibă nevoie de relativ mai puțină muncă vie a muncitorilor, cererea de forță de muncă rămîne în mod necesar în urma ofertei ei, ceea ce face să crească dependența muncii salariate față de capital și gradul de exploatare a acesteia.

(7) Această stare de lucruri din țările burgheze și rivalitatea lor pe piața mondială, rivalitate care devine din ce în ce mai acerbă, fac ca desfacerea mărfurilor, produse în cantități din ce în ce mai mari, să devină din ce în ce mai grea. Supraproducția, care se manifestă prin crize industriale mai mult sau mai puțin grave, urmate de perioade mai mult sau mai puțin îndelungate de stagnare industrială, este o consecință inevitabilă a dezvoltării forțelor de producție în societatea burgheză. Crizele și perioadele de stagnare industrială ruinează la rîndul lor și mai mult pe micii producători, accentuează dependența muncii salariate față de capital, accelerează înrăutățirea relativă, iar uneori și absolută, a situației clasei muncitoare.

(8) Așadar, perfecționarea tehnicii, care duce la ridicarea productivității muncii și la sporirea avuției sociale, determină în societatea burgheză creșterea inegalității sociale, mărirea distanței dintre cei avuți și cei neavuți, precum și continua înrăutățire a situației materiale, creșterea șomajului, condamnarea unor pături din ce în ce mai largi ale maselor muncitoare la tot felul de privațiuni.

(9) Pe măsură însă ce se accentuează și se dezvoltă toate aceste contradicții, inerente societății burgheze,

crește și nemulțumirea masei muncitoare și exploatare față de ordinea existentă, crește numărul și coeziunea proletarilor și se ascute lupta lor împotriva exploatare-ilor lor. În același timp, perfecționarea tehnicii, concentrând mijloacele de producție și de circulație și socializând procesul muncii în întreprinderile capitaliste, creează în ritm din ce în ce mai accelerat posibilitatea materială a înlocuirii relațiilor de producție capitaliste prin relații comuniste, adică posibilitatea materială a revoluției sociale, care constituie scopul final al întregii activități a partidului comunist internațional, exponent conștient al mișcării de clasă a proletariatului.

(10) Înlocuind proprietatea privată asupra mijloacelor de producție și de circulație prin proprietatea socială și introducând organizarea planificată a procesului de producție socială pentru asigurarea bunăstării tuturor membrilor societății și a dezvoltării lor multilaterale, revoluția socială a proletariatului va desființa împărțirea societății în clase și va elibera astfel întreaga omenire asupra, punând capăt oricăror forme de exploatare a unei părți a societății de către cealaltă.

(11) O condiție necesară a acestei revoluții sociale este dictatura proletariatului, adică cucerirea de către proletariat a puterii politice care să-i permită reprimarea oricărei împotriviri a exploatare-ilor. Asumându-și sarcina de a face proletariatul capabil să îndeplinească marea lui misiune istorică, partidul comunist internațional îl organizează într-un partid politic independent, opus tuturor partidelor burgheze, conduce lupta de clasă a proletariatului în toate manifestările ei, îi dezvăluie antagonismul ireductibil dintre interesele exploatare-ilor și interesele celor exploatați și-i arată care este însemnătatea istorică și care sînt condițiile necesare ale viitoarei revoluții sociale. Totodată, el arată tuturor celorlalte mase muncitoare și exploatare că în societatea capitalistă situația lor este fără ieșire și că revoluția socială este necesară în interesul propriei lor eliberări de sub jugul capitalului. Partidul clasei muncitoare, partidul comunist, cheamă în

rîndurile sale toate păturile populației muncitoare și exploatate, în măsura în care ele își însușesc punctul de vedere al proletariatului“.

*
* *
*

(12) Capitalismul mondial a ajuns în prezent — aproximativ de la începutul secolului al XX-lea — la treapta imperialismului. Imperialismul, sau epoca capitalului financiar, este economia capitalistă ajunsă la un înalt grad de dezvoltare, cînd uniunile monopoliste ale capitaliștilor — syndicate, carteluri, trusturi — au căpătat o importanță hotărîtoare, capitalul bancar, de o colosală concentrare, s-a contopit cu cel industrial, exportul de capital în țări străine s-a dezvoltat în vaste proporții, întreaga lume este deja împărțită din punct de vedere teritorial între cele mai bogate țări și a început împărțirea lumii din punct de vedere economic între trusturile internaționale.

(13) În aceste condiții, războaiele imperialiste — adică războaiele duse pentru dominația asupra lumii, pentru piețe necesare capitalului bancar, pentru sugrumarea popoarelor mici și slabe — sînt inevitabile. Un astfel de război este primul mare război imperialist din 1914—1918.

(14) Gradul înalt de dezvoltare a capitalismului mondial în general ; înlocuirea liberei concurențe prin capitalismul monopolist ; pregătirea de către bănci, precum și de către uniunile capitaliștilor, a unui aparat pentru reglementarea socială a procesului de producție și de repartiție a produselor ; creșterea scumpetei și a asuprașirii clasei muncitoare de către syndicate, legată de creșterea monopolurilor capitaliste îngreunarea enormă a luptei ei economice și politice ; ororile, urgiile, dezastrul, sălbăticierea pe care le aduce războiul imperialist, — toate acestea fac ca treapta atinsă astăzi în dezvoltarea capitalismului să deschidă era revoluției proletare, socialiste.

Această eră a început.

(15) Numai revoluția proletară, socialistă, poate scoate omenirea din impasul în care au adus-o imperialismul și războaiele imperialiste. Oricare ar fi dificultățile revolu-

lușiei și eventualele ei insuccese temporare sau valurile de contrarevoluție victoria finală a proletariatului este inevitabilă.

(16) Victoria revoluției proletare necesită o încredere totală, o cât mai strânsă alianță frățescă și o cât mai mare unitate de acțiune revoluționară a clasei muncitoare din toate țările înaintate. Aceste condiții nu pot fi realizate fără o ruptură hotărâtă, principială cu denaturarea burgheză a socialismului și fără desfășurarea unei lupte intransigente împotriva acestei denaturări, care a triumfat printre căpeteniile marii majorități a partidelor „social-democrate” și „socialiste” oficiale.

(17) O astfel de denaturare este reprezentată, pe de o parte, de curentul oportunismului și social-șovinismului — socialism în vorbe și șovinism în fapte —, de apărarea intereselor de jaf ale „propriei” burghezii naționale sub masca lozincii „apărării patriei” în general, și în cursul războiului imperialist din 1914—1918 în special. Acest curent a luat naștere datorită faptului că aproape toate țările înaintate, jefuind popoarele coloniale și slab dezvoltate, au dat burgheziei posibilitatea să corupă cu firimituri din acest supraprofit păturile de sus ale proletariatului, să le asigure în timp de pace o existență mic-burgheză comodă și să ia în solda ei pe conducătorii acestei pături. Slugi ale burgheziei, oportuniștii și social-șoviniștii sînt dușmanii de clasă direcți ai proletariatului.

(18) O altă denaturare burgheză a socialismului este curentul „centrist”, curent tot atît de larg și de internațional, care oscilează între social-șoviniști și comuniști, preconizînd unitatea cu cei dintîi și încercînd să reînvie Internaționala a II-a, falită și putredă. Cu adevărat proletară și revoluționară este numai noua Internațională, Internaționala a III-a, Comunistă, care a fost de fapt întemeiată prin formarea într-o serie de țări, și mai ales

în Germania, din vechile partide socialiste a unor partide comuniste, care câștigă tot mai multe simpatii în masele proletariatului din toate țările.

SARCINILE FUNDAMENTALE ALE DICTATURII PROLETARIATULUI ÎN RUSIA

În prezent sarcinile fundamentale ale dictaturii proletariatului în Rusia constau în a duce pînă la capăt, în a desăvîrși exproprierea, deja începută, a moșierilor și a burgheziei, trecerea tuturor fabricilor, uzinelor, căilor ferate, băncilor, flotei și a celorlalte mijloace de producție și de circulație în proprietatea Republicii sovietice ;

În a folosi alianța dintre muncitorii de la orașe și țărani săraci, care a și avut drept rezultat desființarea proprietății private asupra pămîntului și legea cu privire la forma de trecere de la mica gospodărie țărănească la socialism — formă de trecere pe care ideologii de astăzi ai țărănimii care s-a situat de partea proletarilor au denumit-o socializarea pămîntului — pentru a trece treptat, dar sigur la cultivarea pămîntului în comun și la marea agricultură socialistă ;

În a întări și a dezvolta republica federativă a Sovietelor, formă de democrație incomparabil mai înaltă și mai progresistă decît parlamentarismul burghez și singurul tip de stat care, pe baza experienței Comunei din Paris din 1871, precum și a experienței revoluțiilor din 1905 și din 1917—1918 din Rusia, corespunde perioadei de trecere de la capitalism la socialism, perioada dictaturii proletariatului ;

În a folosi sub toate aspectele și prin toate mijloacele făclia revoluției socialiste mondiale, aprinsă în Rusia, pentru ca, paralizînd tentativele statelor burgheze imperialiste de a se amesteca în treburile interne ale Rusiei sau de a se uni într-o luptă fățișă și într-un război fățiș împotriva Republicii sovietice socialiste, să extindă revoluția în țările înaintate și în toate țările în general ;

În a desființa total, printr-o serie de măsuri treptate, dar categorice, comerțul particular, organizînd un schimb de produse regulat și sistematic între comunele de producție și cele de consum în cadrul unui tot economic, cum trebuie să devină Republica sovietică.

Precizînd mai concret sarcinile generale ale Puterii sovietice, P.C. din Rusia le definește astfel în momentul de față :

în domeniul politic

Dacă pînă la cucerirea puterii politice de către proletariat folosirea democrației burgheze și în special a parlamentarismului era (absolut) necesară în vederea educării politice și a organizării maselor muncitorești, acum, după cucerirea puterii politice de către proletariat, în condițiile existenței unui tip superior de democratism, realizat în Republica sovietică, orice pas înapoi, spre parlamentarismul burghez și spre democrația burgheză, ar însemna, indiscutabil, un act reacționar, ar însemna a servi interesele exploataților, moșierilor și capitaliștilor. Lozincă democrației așa-zise a întregului popor, a întregii națiuni, generale, în afara claselor, dar în fapt burgheză, nu servește decît intereselor exploataților, și, atîta timp cît se menține proprietatea privată asupra pămîntului și asupra celorlalte mijloace de producție, cea mai democratică republică rămîne inevitabil o dictatură a burgheziei, o mașină pentru reprimarea imensei majorități a oamenilor muncii de o mîină de capitaliști.

Sarcina istorică ce revine Republicii sovietice — tip nou de stat, de trecere la desființarea totală a statului — este :

1) crearea și dezvoltarea unei organizări multilaterale de masă a claselor asuprite de capitalism, proletariatul și semiproletariatul. Republica burghezo-democratică, în cel mai bun caz, admitea organizarea maselor exploataate, în sensul că o declara liberă, dar în realitate punea întotdeauna nenumărate piedici de ordin practic în calea organizării lor, piedici care erau insolubil legate de proprietatea privată asupra mijloacelor de producție. Puterea sovietică nu numai că înlesnește, pentru prima oară în is-

torie, sub toate aspectele organizarea maselor asuprite de capitalism, dar face din această organizare baza permanentă și indispensabilă a întregului aparat de stat, local și central, de jos pînă sus. Numai astfel se realizează efectiv pentru majoritatea populației democratismul, adică participarea efectivă a imensei majorități a poporului, a oamenilor muncii, la conducerea statului, în locul conducerii efective a statului cu precădere de către reprezentanții claselor burgheze, cum se întîmplă în republicile burgheze cele mai democratice.

2) Organizarea sovietică a statului asigură o oarecare prioritate de fapt tocmai acelei părți a maselor muncitoare care este mai concentrată, mai unită, mai luminată și mai călită în luptă de întreaga dezvoltare capitalistă anterioară socialismului — proletariatului industrial orășenesc. Această prioritate trebuie să fie folosită sistematic, pentru ca — în opoziție cu interesele înguste de breaslă și îngust profesionale pe care capitalismul le cultiva printre muncitori, scindîndu-i în grupuri care se concureau între ele — masele cele mai înapoiate și mai fărîmițate ale proletarilor și semiproletarilor de la sate să se unească mai strîns cu muncitorii înaintați, să se smulgă de sub influența chiaburimii satelor și a burgheziei sătești, să fie organizate și educate pentru construirea comunismului.

3) Democrația burgheză, care proclama solemn egalitatea tuturor cetățenilor, în realitate disimula cu ipocrizie dominația exploataților capitaliști, amăgind masele cu ideea că ar fi posibilă în realitate egalitatea între exploatați și exploatați. Organizarea de stat sovietică lichidează această înșelătorie și această ipocrizie, realizînd un adevărat democratism, adică o adevărată egalitate a tuturor oamenilor muncii, și excluzînd pe exploatați din rîndul membrilor cu drepturi depline ai societății. Experiența întregii istorii universale, a tuturor insurecțiilor claselor asuprite împotriva asupritorilor ne arată inevitabilitatea unei împotriviri înverșunate și îndelungate a exploataților, care luptă pentru menținerea privilegiilor lor. Organizarea de stat sovietică este în măsură să asigure reprimarea acestei împotriviri, fără de care nici nu poate fi vorba de o revoluție comunistă victorioasă.

4) O influență mai directă a maselor muncitoare asupra organizării și conducerii statului, adică o formă mai înaltă de democratism, este asigurată în statul de tip sovietic și prin aceea că, în primul rînd, procedura alegerilor și posibilitatea de a fi efectuate mai frecvent, precum și condițiile revocării deputaților și înlocuirii lor prin noi alegeri, sînt mult mai simple și mai accesibile muncitorilor de la orașe și de la sate decît în cele mai avansate forme de democrație burgheză.

5) În al doilea rînd, prin faptul că, în condițiile Puterii sovietice, unitățile electorale primare și nucleele de bază ale construcției de stat nu sînt circumscripțiile teritoriale, ci unitățile economice, de producție (uzinele, fabricile). Această legătură mai strînsă dintre aparatul de stat și masele de proletari înaintați unite de capitalism, pe lîngă că dă naștere unui democratism mai înalt, creează și posibilitatea unor adînci prefaceri socialiste.

6) Organizarea sovietică a permis să se creeze o forță armată a muncitorilor și țăranilor, forță armată mult mai strîns legată decît în trecut de masele muncitoare și exploatate. Fără ea nu s-ar fi putut realiza una din condițiile principale ale victoriei socialismului, și anume înarmarea muncitorilor și dezarmarea burgheziei.

7) Organizarea sovietică a dat o extindere fără precedent unei laturi a democratismului burghez care istoricește reprezintă un mare progres în comparație cu rînduiriile feudale, și anume participarea populației la alegerea funcționarilor. Niciodată, în nici unul din cele mai democratice state burgheze, masele muncitoare nu au exercitat nici pe departe într-o măsură atît de mare, atît de frecvent, pretutindeni, atît de ușor și de simplu ca în condițiile Puterii sovietice dreptul de vot, pe care burghezia îl acorda formal maselor muncitoare, limitînd însă în fapt exercitarea lui. Totodată însă, organizarea sovietică a desființat laturile negative ale democratismului burghez, pe care Comuna din Paris pornise să le lichideze: îngustimea, caracterul limitat, lucruri evidențiate de mult de marxism, și anume parlamentarismul, care separă puterea legislativă de puterea executivă. Reunind puterea legislativă și puterea executivă, Sovietele apropie aparatul de

stat de masele muncitoare și desființează bariera pe care o reprezenta parlamentul burghez, care înșela masele prin firme ipocrite, care camufla manoperele financiare și de bursă ale afaceriștilor parlamentari și asigura inviolabilitatea aparatului de stat burghez.

8) Numai datorită organizării sovietice a statului a reușit revoluția proletariatului să sfârșime dintr-o dată și să distrugă din temelii vechiul aparat de stat burghez; trecerea la construcția socialistă nu ar fi posibilă altfel. În prezent, în Rusia a fost distrusă complet fortăreața birocratismului, care lega pretutindeni și totdeauna puterea de stat de interesele moșierilor și ale capitaliștilor, atît sub monarhie cît și în cea mai democratică republică burgheză. Dar lupta împotriva birocratismului e departe de a fi luat sfîrșit la noi. Birocrația încearcă să-și recîștige unele din pozițiile pierdute, exploatînd, pe de o parte, faptul că nivelul cultural al maselor populației nu este suficient de ridicat, iar pe de altă parte faptul că pătura cea mai ridicată a muncitorilor de la orașe depune eforturi aproape supraomenești pe tărîm militar. De aceea, continuarea luptei împotriva birocratismului este absolut, este imperios necesară pentru succesul construcției socialiste.

9) Activitatea ce trebuie dusă în această direcție, indisolubil legată de îndeplinirea principalei sarcini istorice a Puterii sovietice, sarcina trecerii la desființarea totală a statului, trebuie să constea, în primul rînd, în faptul că toți membrii Sovietelor vor efectua în mod obligatoriu o anumită muncă în conducerea statului, în al doilea rînd că ei vor trece succesiv prin toate aceste munci, astfel încît să cuprindă întreaga sferă de activitate legată de conducerea statului, toate domeniile ei, și, în al treilea rînd, ca printr-o serie de măsuri treptate și luate cu precauție, dar aplicate cu consecvență, absolut toată populația muncitoare să fie atrasă să participe ea însăși la conducerea statului.

10) În linii generale, deosebirea dintre democrația burgheză și parlamentarism, pe de o parte, și democrația sovietică sau proletară, pe de altă parte, constă în faptul că prima pune accentul pe proclamarea solemnă și gran-

dilocventă a tot felul de libertăți și drepturi, pe cînd în realitate nu permite tocmai majorității populației, muncitorilor și țăranilor, să le folosească într-o măsură suficientă. Dimpotrivă, democrația proletară, sau sovietică, pune accentul nu pe proclamarea de drepturi și libertăți pentru întregul popor, ci pe faptul de a asigura efectiv tocmai maselor muncitoare, în trecut asuprite și exploatare de capital, participarea efectivă la conducerea statului, folosirea efectivă a celor mai bune clădiri și localuri pentru adunări și congrese, a celor mai bune tipografii și a marilor depozite (stocuri) de hîrtie pentru luminarea celor oprimați și abrutizați de capitalism; ea pune accentul pe faptul de a asigura acestor mase posibilitatea reală (efectivă) de a se elibera treptat de prejudecățile religioase etc. etc. Tocmai în aceasta, în a da efectiv celor ce muncesc și sînt exploatați posibilitatea de a se bucura cu adevărat de binefacerile culturii, civilizației și democrației, constă principala activitate a Puterii sovietice, pe care ea trebuie să o continue consecvent și pe viitor.

În problema națională, politica P.C. din Rusia, spre deosebire de proclamarea burghezo-democratică a egalității națiunilor, irealizabilă în condițiile imperialismului, constă în înfăptuirea fermă a apropierii și unirii proletarilor și a maselor muncitoare aparținînd tuturor națiunilor, în lupta lor revoluționară pentru răsturnarea burgheziei. Neîncrederea în velicoruși, moștenire a epocii imperialismului velicorus țarist și burghez, se risipește repede printre masele muncitoare ale națiunilor care făceau parte din Imperiul rus, se risipește pentru că ele încep să-și dea seama ce este Rusia Sovietică, dar această neîncredere nu a dispărut cu desăvîrșire la toate națiunile și la toate păturile masei muncitoare. De aceea trebuie să fim cît se poate de precauți față de sentimentul național, să realizăm efectiv și cu strictețe egalitatea națiunilor, libertatea lor de despărțire pentru a lichida baza acestei neîncredere și pentru a obține o alianță strînsă, liber consimțită, a tuturor Republicilor sovietice naționale. Ajutorul acordat națiunilor rămase în urmă și slabe trebuie intensificat sprijinind organizarea lor independentă și educarea muncitorilor și țăranilor fiecărei na-

ționi în lupta împotriva jugului feudal și a celui burghez, precum și dezvoltarea limbii și literaturii națiunilor care pînă acum erau asuprite sau nu se bucurau de egalitate în drepturi.

În ceea ce privește politica în domeniul religios, sarcina (P.C. din Rusia) a dictaturii proletariatului este de a nu se limita la separarea, decretată deja, a bisericii de stat și a școlii de biserică, măsuri pe care le promitea democrația burgheză, dar pe care nicăieri în lume ea nu le-a dus pînă la capăt din cauza legăturilor multiforme care există de fapt între capital și propaganda religioasă. Dictatura proletariatului trebuie să rupă orice legătură dintre clasele exploatare, moșierii și capitaliștii, și organizarea propagandei religioase, menită să țină masele în întuneric. Dictatura proletariatului trebuie să realizeze consecvent eliberarea efectivă a maselor muncitoare de prejudecățile religioase, căutînd să obțină acest lucru prin propagandă și prin ridicarea conștiinței maselor și evitînd, totodată, cu grijă orice lezare a sentimentelor celor credincioși, care nu ar duce decît la creșterea fanatismului religios.

În domeniul învățămîntului public, P.C. din Rusia își pune ca sarcină să desăvîrșească opera de transformare a școlii dintr-un instrument de dominație de clasă a burgheziei într-un instrument de lichidare a acestei dominații, precum și de desființare totală a împărțirii societății în clase, operă începută prin Revoluția din Octombrie 1917.

În perioada dictaturii proletariatului, perioadă de pregătire a condițiilor care fac posibilă împlinirea deplină a comunismului, școala trebuie să fie nu numai un promotor al principiilor comunismului în general, ci și un promotor al influenței ideologice, organizatorice și educative a proletariatului asupra păturilor semiproletare și neproletare ale maselor muncitoare, în scopul educării unei generații capabile să împlinescă pe deplin comunismul.

Sarcinile imediate pe această cale sînt :

1) Introducerea învățămîntului general și politehnic (care să dea cunoștințe teoretice și practice în toate ra-

murile principale de producție) gratuit și obligatoriu pentru toți copiii de ambele sexe pînă la vîrsta de 16 ani.

2) Realizarea unei strînse legături a învățămîntului cu munca social-productivă.

3) Aprovizionarea tuturor școlărilor cu alimente, uniforme școlare, cărți și rechizite școlare pe cheltuiala statului.

4) Intensificarea agitației și propagandei în rîndurile cadrelor didactice.

5) Pregătirea de noi cadre didactice, pătrunse de ideile comunismului.

6) Atragerea populației muncitoare la o participare activă la rezolvarea problemelor de învățămînt (dezvoltarea comitetelor de părinți, mobilizarea știutorilor de carte etc).

7) Puterea sovietică va sprijini sub toate aspectele studiul individual și ridicarea nivelului cultural al muncitorilor și țăranilor muncitori (prin crearea de biblioteci, de școli pentru adulți, universități populare, cicluri de conferințe, cinematografe, studiouri teatrale etc.).

8) Propagarea pe scară cît mai largă a ideilor comuniste.

Precizînd mai concret sarcinile generale ale Puterii sovietice, P.C. din Rusia le definește în momentul de față astfel :

în domeniul economic

sarcina Puterii sovietice în momentul de față constă în următoarele :

(1) să continue consecvent și să ducă pînă la capăt exproprierea burgheziei — expropriere începută și realizată în linii mari —, trecerea mijloacelor de producție și de circulație în proprietate a Republicii sovietice, adică în proprietate comună a tuturor oamenilor muncii.

(2) Să acorde o deosebită atenție dezvoltării și întăririi disciplinei tovărășești a oamenilor muncii și stimulării sub toate aspectele a inițiativei și a simțului lor de răspundere. Acesta este mijlocul cel mai important, dacă nu singurul mijloc, pentru a învinge definitiv capitalismul și deprinderile cărora le dă naștere dominația proprietății private

asupra mijloacelor de producție. Atingerea acestui scop presupune o muncă îndelungată și perseverentă de reeducare a maselor, și acum, când masele au văzut în fapt înlăturarea moșierului, a capitalistului și a negustorului, această reeducare nu numai că a devenit posibilă, dar se și realizează efectiv pe mii de căi, prin propria experiență practică a muncitorilor și țăranilor. O deosebită însemnătate are în această privință munca pentru unirea oamenilor muncii în sindicate, care niciodată și nicăieri în lume nu s-a desfășurat atât de rapid ca în condițiile Puterii sovietice, dar care trebuie să ajungă pînă la cuprinderea tuturor oamenilor muncii, fără excepție, în sindicate pe ramuri de producție, bine organizate, centralizate, disciplinate. Fără a ne limita în nici un caz la vechiul șablon al mișcării sindicale, trebuie să transformăm în mod sistematic sindicatele, verificînd fiecare pas cu ajutorul experienței practice, pe de o parte, în organe de conducere a întregii economii naționale; trebuie să se ajungă la apropierea și la stabilirea unei strînse legături între sindicate și Consiliul economic superior, Comisariatul muncii, precum și toate celelalte domenii ale conducerii de stat; pe de altă parte, sindicatele trebuie să se transforme în și mai mare măsură în organe de educare a întregii mase muncitoare, fără excepție, în spiritul muncii și al socialismului, astfel ca și păturile mai înapoiate ale muncitorilor să treacă, sub controlul avangărzii muncitorești, la experiența practică a participării la conducere.

(3) Creșterea productivității muncii constituie una dintre sarcinile fundamentale, fără de care nu este posibilă trecerea completă la comunism. Pe lîngă o muncă îndelungată de educare a maselor și ridicare a nivelului lor cultural, atingerea acestui scop reclamă utilizarea imediată, multilaterală și pe scară largă a specialiștilor din domeniul științei și tehnicii, care ne-au fost lăsați moștenire de capitalism și care, de obicei, sînt inevitabil îmbibați cu concepții și deprinderi burgheze. În strînsă legătură cu uniunile sindicale, partidul trebuie să urmeze aceeași linie pe care a mers pînă acum: pe de o parte, să nu facă nici cea mai mică concesie politică acestei pături

burgheze și să reprime fără cruțare orice tentativă contrarevoluționară a ei, iar pe de altă parte să combată cu aceeași intransigență ideea prezumțioasă, pseudoradicală, izvorită în realitate din ignoranță, că oamenii muncii ar fi în stare să lichideze capitalismul și orînduirea burgheză fără a învăța de la specialiștii burghezi, fără a-i folosi, fără a face o îndelungată școală a muncii alături de ei.

Tinzînd la retribuirea egală a oricărei munci și la comunismul deplin, noi nu ne putem pune în nici un caz drept sarcină înfăptuirea imediată a acestei egalități astăzi, cînd abia se fac primii pași pe calea trecerii de la capitalism la comunism. De aceea e nevoie să menținem pentru un anumit timp o retribuire mai bună pentru specialiști, astfel încît ei să lucreze mai bine, și nu mai rău ca înainte, și din aceleași motive nu putem renunța nici la sistemul premiilor pentru succese deosebite în muncă, mai ales în munca organizatorică; în sistemul comunismului deplin, premiile nu vor fi admise, dar în perioada de trecere de la capitalism la comunism, ținînd seama atît de considerentele de ordin teoretic cît și de experiența de un an a Puterii sovietice, nu ne putem dispensa de ele.

Trebuie să depunem în același timp toate eforturile pentru a crea în jurul specialiștilor burghezi o atmosferă de muncă tovarășească în comun, dusă umăr la umăr cu masa muncitorilor simpli, conduși de comuniștii conștienți, și să încercăm cu răbdare, fără a ne lăsa impresionați de inevitabilele insuccese, să trezim în oamenii cu pregătire științifică conștiința faptului că folosirea științei în scopul îmbogățirii personale și al exploatării omului de către om este o mîrșăvie, că există un scop mai nobil, acela de a folosi știința spre a o împărtași întregii mase de oameni ai muncii.

(4) Înfăptuirea comunismului, care cere indiscutabil o cît mai mare și mai strictă centralizare a muncii pe planul întregului stat, presupune implicit lichidarea izolării și risipirii muncitorilor sub aspectul profesional și teritorial, factori care au constituit una din sursele forței capitalului și ale slăbiciunii muncii. Lupta împotriva spiritului îngust și mărginit de breaslă, împotriva egoismului de breaslă, care este strîns legat de lupta pentru lichidarea opoziției

dintre oraș și sat, prezintă mari dificultăți și nu poate fi pornită pe un plan larg fără ca în prealabil productivitatea muncii poporului să se fi ridicat substanțial. Cu toate acestea însă trebuie să trecem imediat la această muncă, la început fie și într-un cadru restrâns, local, și cu titlu de experiență, pentru a se compara rezultatele diferitelor măsuri care vor fi aplicate în cadrul diverselor profesii și în diferite regiuni. Mobilizarea întregii populații capabile de muncă, fără excepție, de către Puterea sovietică, cu participarea sindicatelor, în vederea executării unor lucrări publice trebuie să se realizeze pe o scară incomparabil mai largă și incomparabil mai sistematic decât pînă acum.

(5) În domeniul repartiției, sarcina Puterii sovietice în momentul de față este să continue neabătut înlocuirea comerțului printr-o repartiție planificată a produselor, organizată pe planul întregului stat. Obiectivul este organizarea întregii populații în comune de producție și de consum, capabile să repartizeze cît mai rapid, cît mai planificat, cît mai economic și cu o cît mai mică cheltuială de muncă toate produsele necesare, centralizînd strict întregul aparat de repartiție. Cooperativele sînt un mijloc tranzitoriu spre atingerea acestui scop. Folosirea lor este o problemă similară cu problema folosirii specialiștilor burghezi, în măsura în care în fruntea aparatului cooperatist, moștenit de noi de la capitalism, se află oameni cu deprinderi burgheze în felul de a gîndi și de a lucra. P.C. din Rusia trebuie să-și continue în mod sistematic politica : să oblige pe toți membrii de partid să activeze în cooperative, să îndrumeze în spirit comunist cooperativele, recurgînd și la ajutorul sindicatelor, să dezvolte inițiativa și disciplina populației muncitoare grupate în ele, să facă astfel ca întreaga populație să fie cuprinsă în cooperative și ca ele să se contopească într-o cooperativă unică, care să cuprindă întreaga Republică sovietică în lung și în lat ! În sfîrșit — și acesta e principalul — să asigure în permanență influența preponderentă a proletariatului asupra celorlalte pături ale oamenilor muncii și pretutindeni să se experimenteze în practică diverse măsuri în vederea înlesnirii și realizării trecerii de la cooperativele mic-burgheze de tip vechi, capitalist, la

comune de producție și de consum conduse de proletari și semiproletari.

(6) Desființarea imediată a banilor nu este posibilă în prima perioadă a trecerii de la capitalism la comunism. Datorită acestui fapt, elementele burgheze ale populației continuă să folosească în scopuri de speculă, de îmbogățire și de frustrare a oamenilor muncii banii rămași proprietate particulară, aceste titluri care dau exploatatorilor dreptul de a-și însuși averea socială. Naționalizarea băncilor este insuficientă pentru combaterea acestei rămășițe a jafului burghez. P.C. din Rusia va căuta să înlăptuiască cât se poate mai rapid cele mai radicale măsuri, care să pregătească desființarea banilor; în primul rînd, înlocuirea lor prin carnete de economii, prin cecuri, prin bonuri pe termen scurt, pe baza cărora să se poată obține produse ale societății etc., prin instituirea păstrării obligatorii a banilor la bănci etc. Experiența practică a pregătirii și aplicării acestor măsuri și a altora similare ne va arăta care dintre ele sînt cele mai indicate.

(7) În domeniul finanțelor, P.C. din Rusia va aplica impozitul progresiv pe venit și pe avere în toate cazurile, atunci cînd acest lucru va fi posibil. Dar asemenea cazuri nu pot fi numeroase după desființarea proprietății private asupra pămîntului și asupra majorității fabricilor, uzinelor și a altor întreprinderi. În epoca dictaturii proletariatului și a proprietății de stat asupra celor mai importante mijloace de producție, finanțele statului trebuie să se bazeze pe folosirea directă pentru nevoile statului a unei părți din veniturile pe care le aduc diversele monopoluri de stat. Nu se poate ajunge la echilibrarea balanței de venituri și cheltuieli decît cu condiția unei juste organizări a schimbului de mărfuri, care depinde, la rîndul ei, de organizarea comunelor de producție și de consum, la care se adaugă refacerea transporturilor, unul din principalele scopuri imediate ale Puterii sovietice.

În domeniul agrar

după desființarea proprietății private asupra pămîntului, după exproprierea [aproape] totală a moșierilor și după promulgarea legii cu privire la socializarea pămîntului

tului, care recunoaște prioritatea mării gospodării agricole colective, principala sarcină a Puterii sovietice este să găsească și să experimenteze în practică cele mai potrivite și mai practice măsuri de trecere care trebuie adoptate în această direcție.

Dată fiind această stare de lucruri, linia fundamentală și principiul călăuzitor al politicii agrare a P.C. din Rusia rămâne și de aici înainte tendința de a se sprijini pe elementele proletare și semiproletare ale satului. Ele trebuie să fie, în primul rând, organizate într-o forță independentă, să fie apropiate de proletariatul orășenesc și smulse de sub influența burgheziei sătești și a intereselor de mic proprietar. Organizarea comitetelor sărăcimii a constituit una din măsurile luate în această direcție; organizarea de celule de partid la sate, noile alegeri pentru Sovietele de deputați, din care chiaburii să fie excluși, crearea unor sindicate de tip special ale proletarilor și semiproletarilor de la sate — aceste măsuri și altele asemănătoare trebuie să fie aplicate cu strictețe.

Politica P.C. din Rusia față de chiaburime, față de burghezia satelor, este aceea a unei lupte hotărâte împotriva tendințelor ei de exploatare, a reprimării împotrivirii ei față de politica sovietică, socialistă.

Politica P.C. din Rusia față de țărănimea mijlocașă este aceea a unei atitudini precaute față de ea; trebuie trasă o linie de demarcație între ea și chiaburi, și în nici un caz nu trebuie ca măsurile de reprimare să fie extinse asupra ei; în condițiile trecerii la socialism, țărănimea mijlocașă, în virtutea situației ei de clasă, poate fi un aliat al puterii proletare sau măcar un element neutru. De aceea, în pofida oscilărilor țărânimii mijlocașe și a unor anumite insuccese inevitabile, trebuie să tindem hotărât spre o înțelegere cu ea, avînd o atitudine atentă față de toate dezideratele ei și făcîndu-i concesii în ceea ce privește alegerea mijloacelor de înfăptuire a transformărilor socialiste. Un loc central îl ocupă în cazul de față lupta împotriva abuzurilor acelor reprezentanți ai Puterii sovietice care, uzînd în mod fraudulos de titlul de comunist, duc în realitate nu o politică comunistă, ci o politică birocratică, de comandă; ei trebuie să fie izgoniți fără

milă, instituindu-se un control mai strict atît cu concursul sindicatelor cît și prin alte metode.

În ceea ce privește formele de trecere la agricultura comunistă, P.C. din Rusia va verifica în practică cele trei forme principale create de viață — gospodăriile de stat, comunele agricole și asociațiile (precum și întovărășirile) pentru lucrarea în comun a pămîntului, preocupîndu-se de crearea lor pe scară mai largă și în mod mai regulat, și în special de mijloacele de extindere a participării pe baza liberului consimțămînt a țăranilor la aceste forme noi de agricultură colectivă, precum și de organizarea țăranimii muncitoare, în vederea exercitării unui control de jos și a realizării unei discipline tovărășești.

În ceea ce privește politica în domeniul aprovizionării, P.C. din Rusia susține necesitatea dezvoltării și consolidării monopolului de stat, fără a renunța la folosirea cooperativelor și a comerțanților particulari sau a funcționarilor comerciali și la aplicarea sistemului premial, cu condiția unui control exercitat de Puterea sovietică și în scopul unei cît mai bune organizări. Concesiile parțiale pe care trebuie să le facem în anumite cazuri sînt determinate exclusiv de momentele de necesitate stringentă și nu implică niciodată renunțarea la tendința categorică de a realiza monopolul de stat. Într-o țară cu mică producție țăărănească, realizarea lui e un lucru dificil, care reclamă o muncă îndelungată și experimentarea în practică a unei serii de măsuri tranzitorii, care să ducă pe diferite căi la același scop, adică la organizarea de comune de producție și de consum pretutindeni și la buna lor funcționare, urmînd ca ele să predea statului toate surplusurile de produse alimentare.

2

PROIECT DE PROGRAM AL P.C. (BOLȘEVIC)
DIN RUSIA

(1) Revoluția din 25. X. (7. XI) din Rusia a înfăptuit dictatura proletariatului, care, cu sprijinul țărănimii sărace sau al semiproletariatului, a început să pună temeliile societății comuniste. Dezvoltarea mișcării revoluționare a proletariatului în toate țările înaintate, apariția și dezvoltarea pretutindeni a formei sovietice a acestei mișcări, formă care urmărește direct înfăptuirea dictaturii proletariatului, în sfârșit, izbucnirea și mersul revoluției în Austro-Ungaria și în Germania în special, — toate acestea dovedesc în mod concret că era revoluției proletare, comuniste mondiale a început.

(2) Pentru o justă înțelegere a cauzelor, a însemnătății și a țelurilor acestei revoluții trebuie explicată esența capitalismului și evoluția lui inevitabilă spre comunism prin imperialism și războaiele imperialiste, care grăbesc falimentul capitalismului.

*

*

*

(3) Natura capitalismului și a societății burgheze, care domină încă în majoritatea țărilor civilizate și a cărei dezvoltare duce inevitabil la revoluția comunistă mondială a proletariatului, este just caracterizată în vechiul nostru program (abstracție făcând de faptul că partidul este în mod inexact denumit partid social-democrat) prin tezele care urmează ;

(4) „Particularitatea principală a acestei societăți o constituie producția de mărfuri pe baza relațiilor de producție capitaliste, când partea cea mai importantă a mijloacelor de producție și de circulație a mărfurilor aparține unei clase puțin numeroase, în timp ce imensa majoritate a populației este formată din proletari și semiproletari, pe care situația lor economică îi obligă să-și vîndă, permanent sau periodic forța de muncă, să se angajeze ca salariați la capitaliști și să creeze prin munca lor veniturile claselor de sus ale societății.

(5) Sfera în care domină relațiile de producție capitaliste se lărgeste pe măsură ce continua perfecționare a tehnicii, sporind importanța economică a marilor întreprinderi, ducând la înlăturarea micilor producători independenți, transformînd pe unii dintre ei în proletari, micșorînd rolul celorlalți în viața social-economică și punîndu-i în unele cazuri într-o dependență mai mult sau mai puțin totală, mai mult sau mai puțin evidentă, mai mult sau mai puțin apăsătoare față de capital.

(6) În afară de aceasta, progresul tehnic permite întreprinzătorilor să folosească pe scară din ce în ce mai largă munca femeilor și a copiilor în procesul de producție și de circulație a mărfurilor. Dar, întrucît acest progres face, pe de altă parte, ca întreprinzătorii să aibă nevoie de relativ mai puțină muncă vie a muncitorilor, cererea de forță de muncă rămîne în mod necesar în urma ofertei, ceea ce face să crească dependența muncii salariate față de capital și gradul de exploatare a acesteia.

(7) Această situație din țările burgheze, precum și rivalitatea lor pe piața mondială, rivalitate care devine din ce în ce mai acerbă, fac ca desfacerea mărfurilor, produse în cantități tot mai mari, să devină din ce în ce mai grea. Supraproducția, care se manifestă prin crize industriale mai mult sau mai puțin grave urmate de perioade mai mult sau mai puțin îndelungate de stagnare industrială, este o consecință inevitabilă a dezvoltării forțelor de producție în societatea burgheză. Crizele și perioadele de stagnare industrială ruinează, la rîndul lor, și mai mult pe micii producători, accentuează dependența muncii sala-

riate față de capital, accelerează înrăutățirea relativă, iar uneori și absolută a situației clasei muncitoare.

(8) Așadar, perfecționarea tehnicii, care duce la ridicarea productivității muncii și la sporirea avuției sociale, determină în societatea burgheză creșterea inegalității sociale, mărirea distanței dintre avuți și neavuți, precum și continua înrăutățire a situației materiale, creșterea șomajului și condamnarea unor părți din ce în ce mai largi ale maselor muncitoare la tot felul de privațiuni.

(9) Pe măsură însă ce se dezvoltă și se accentuează toate aceste contradicții, inerente societății burgheze, sporește și nemulțumirea masei muncitoare și exploatate față de ordinea existentă, crește numărul și coeziunea proletarilor și se ascute lupta lor împotriva exploatatorilor lor. În același timp, perfecționarea tehnicii, concentrând mijloacele de producție și de circulație și socializând procesul muncii în întreprinderile capitaliste, creează în ritm tot mai accelerat posibilitatea materială a înlocuirii relațiilor de producție capitaliste prin relații comuniste, adică posibilitatea materială a revoluției sociale, care constituie scopul final al întregii activități a partidului comunist internațional, exponent conștient al mișcării de clasă a proletariatului.

(10) Înlocuind proprietatea privată asupra mijloacelor de producție și de circulație prin proprietatea socială și introducând organizarea planificată a procesului de producție socială pentru asigurarea bunăstării tuturor membrilor societății și a dezvoltării lor multilaterale, revoluția socială a proletariatului va desființa împărțirea societății în clase și va elibera astfel întreaga omenire asuprită, punând capăt oricăror forme de exploatare a unei părți a societății de către cealaltă.

(11) O condiție necesară a acestei revoluții sociale este dictatura proletariatului, adică cucerirea de către proletariat a puterii politice, care să-i permită reprimarea oricărei împotriviri a exploatatorilor. Asumându-și sarcina de a face proletariatul capabil să-și îndeplinească marea lui misiune istorică, partidul comunist internațional îl organizează într-un partid politic independent, opus tuturor partidelor burgheze; el conduce lupta de clasă a prole-

tariatului în toate manifestările ei, îi dezvăluie acestuia antagonismul ireductibil dintre interesele exploataților și interesele celor exploatați și-i arată care este însemnătatea istorică și care sînt condițiile necesare ale viitoarei revoluții sociale. Totodată el arată tuturor celorlalte mase muncitoare și exploatare că în societatea capitalistă situația lor este fără ieșire și că revoluția socială este necesară în interesul propriei lor eliberări de sub jugul capitalului. Partidul clasei muncitoare, partidul comunist, cheamă în rîndurile sale toate păturile populației muncitoare și exploatare, în măsura în care ele își însușesc punctul de vedere al proletariatului“.

(12) Procesul de concentrare și centralizare a capitalului, desființînd libera concurență, a dus la începutul secolului al XX-lea la formarea de puternice uniuni monopoliste ale capitaliștilor — syndicate, carteluri, trusturi —, care au căpătat o importanță hotărîtoare în întreaga viață economică, la contopirea capitalului bancar cu capitalul industrial de o colosală concentrare, la un intens export de capital în țări străine, la începerea împărțirii economice a lumii — deja împărțită din punct de vedere teritorial între cele mai bogate țări — între trusturile care au cuprins grupuri tot mai mari de state capitaliste. Această epocă a capitalului financiar, epocă a unei lupte nemaipomenit de înverșunate între statele capitaliste, este epoca imperialismului.

(13) De aici decurg inevitabil războaiele imperialiste, războaie pentru piețe de desfacere, pentru sfere de investiții de capital, pentru materii prime și pentru mîna de lucru ieftină, adică pentru dominația mondială și pentru sugrumarea popoarelor mici și slabe. Un astfel de război este primul mare război imperialist din 1914—1918.

(14) Înaltul grad de dezvoltare a capitalismului mondial în general; înlocuirea liberei concurențe prin capitalismul monopolist de stat; pregătirea de către bănci, precum și de către uniunile capitaliștilor, a unui aparat

pentru reglementarea socială a procesului de producție și de repartiție a produselor; creșterea scumpetei și a asupririi clasei muncitoare de către sindicate legată de creșterea monopolurilor capitaliste, înrobirea clasei muncitoare de către statul imperialist, îngreunarea enormă a luptei economice și politice a proletariatului și ororile, urgiile, dezastrul adus de războiul imperialist, — toate acestea fac ca treapta atinsă astăzi în dezvoltarea capitalismului să deschidă era revoluției proletare, comuniste.

Această eră a început.

(15) Numai revoluția proletară, comunistă, poate scoate omenirea din impasul în care au adus-o imperialismul și războaiele imperialiste. Oricât de mari ar fi dificultățile revoluției și eventualele ei insuccese temporare sau valurile de contrarevoluție, victoria finală a proletariatului este inevitabilă.

(16) Victoria revoluției proletare mondiale necesită o încredere totală, o cât mai strânsă alianță frățescă și o cât mai mare unitate de acțiune revoluționară a clasei muncitoare din țările înaintate. Aceste condiții nu pot fi realizate fără o ruptură categorică principială și fără desfășurarea unei lupte intransigente împotriva acestei denaturări burgheze a socialismului care a triumfat în conducerea partidelor „social-democrate” și „socialiste” oficiale.

(17) O astfel de denaturare este reprezentată, pe de o parte, de curentul oportunismului și social-șovinismului, socialism în vorbe și șovinism în fapte, de disimularea apărării intereselor prădalnice ale „propriei” burghezii naționale prin lozinca „apărării patriei”, atât în general cât și în special în timpul războiului imperialist din 1914—1918. Acest curent a luat naștere datorită faptului că statele capitaliste înaintate, jefuind popoarele coloniale și slab dezvoltate, au dat burgheziei posibilitatea să corupă cu firimituri din supraprofitul obținut din acest jaf păturile de sus ale proletariatului, să le asigure în

timp de pace o existență mic-burgheză comodă, luînd în solda ei pe conducătorii acestei păтури. Slugi ale burgheziei, oportuniștii și social-șoviniștii sînt dușmani de clasă direcți ai proletariatului, în special astăzi, cînd, în alianță cu capitaliștii, ei reprimă cu forța armelor mișcarea revoluționară a proletariatului atît în țările lor cît și în alte țări.

(18) O altă denaturare burgheză a socialismului este curentul „centrist“, care se manifestă în egală măsură în toate țările capitaliste și care oscilează între social-șoviniști și comuniști, preconizînd unitatea cu cei dintîi și încercînd să reînvie Internaționala a II-a falită. Unicul conducător al luptei proletariatului pentru eliberarea sa este noua Internațională, Internaționala a III-a, Comunistă, care a fost întemeiată de fapt prin formarea într-o serie de țări, și în special în Germania, din elementele cu adevărat proletare din vechile partide socialiste a unor partide comuniste, care cîștigă tot mai multe simpatii în masele proletariatului din toate țările. Această Internațională se întoarce la marxism nu numai prin denumirea pe care și-a luat-o, ci și prin întregul ei conținut ideologic și politic; prin toate acțiunile sale, ea înfăptuiește învățătura revoluționară a lui Marx, purificată de denaturările burgheze oportuniste.

★

★

★

„Pravda“ nr. 43
din 25 februarie 1919

Se tipărește după copia
dactilografiată, corectată
de V. I. Lenin

3

COMPLETARE LA PARTEA POLITICĂ
A PROGRAMULUI

Spre a evita însă o generalizare greșită a unor necesități istorice temporare, P.C. din Rusia trebuie să explice maseselor muncitoare că în Republica sovietică privarea de dreptul la vot a unei părți a cetățenilor nu vizează cîtuși de puțin, așa cum era cazul în cele mai multe republici burghezo-democratice, o anumită categorie de cetățeni, declarați ca lipsiți de drepturi pe viață, ci se referă numai la exploatatori, numai la cei care, în pofida legilor fundamentale ale Republicii sovietice socialiste, persistă în păstrarea situației lor de exploatatori, în menținerea relațiilor capitaliste. Prin urmare, în Republica sovietică, pe de o parte, pe măsură ce socialismul se întărește zi de zi și scade numărul celor care au posibilitatea obiectivă de a rămîne exploatatori sau de a menține relațiile capitaliste, și procentul celor lipsiți de drept de vot scade de la sine. În Rusia, procentul lor nu este astăzi, probabil, mai mare de doi-trei la sută. Pe de altă parte, într-un viitor foarte apropiat, încetarea invaziei din afară și terminarea exproprierii exploatatorilor vor putea crea, în anumite condiții, o situație în care puterea de stat proletară va apela la alte mijloace de reprimare a împotrivirii exploatatorilor și va introduce votul universal ²⁷ fără nici un fel de restricții.

4

FRAGMENT DIN PARTEA POLITICĂ
A PROGRAMULUI ²⁸

Asigurînd maselor muncitoare posibilități incomparabil mai mari decît în condițiile democrației burgheze și ale parlamentarismului de a efectua *alegeri și de a rechema* pe deputați într-un mod cît se poate de simplu și de accesibil muncitorilor și țăranilor, Constituția sovietică lichidează totodată laturile negative ale parlamentarismului, relevate încă de pe timpul Comunei din Paris, în special separarea puterii *legislative de puterea executivă*, izolarea parlamentului de mase etc.

Constituția sovietică apropie de mase aparatul de stat și prin faptul că unitatea electorală și nucleul de bază al statului nu este circumscripția teritorială, ci unitatea de producție (uzina, fabrica).

Legătura mai strînsă a aparatului de stat cu masele, în condițiile existenței Sovietelor, permite crearea...

5

PUNCTUL DIN PROGRAM
CU PRIVIRE LA RELAȚIILE NAȚIONALE

În problema națională, politica proletariatului care a cucerit puterea de stat, spre deosebire de proclamarea formală, burghezo-democratică a egalității națiunilor, irealizabilă în condițiile imperialismului, constă în a realiza consecvent și efectiv apropierea între muncitorii și țărani aparținând tuturor națiunilor și unirea lor în vederea luptei revoluționare pentru răsturnarea burgheziei. Acest scop nu poate fi atins decât prin eliberarea totală a națiunilor coloniale și a celorlalte națiuni care erau asuprite sau nu se bucurau de egalitate în drepturi, acordându-li-se libertatea de despărțire, ceea ce constituie o garanție că neîncrederea maselor muncitoare ale diferitelor națiuni, moștenită de la capitalism, și resentimentele muncitorilor națiunilor asuprite împotriva muncitorilor națiunilor asuprite vor dispărea cu totul și o uniune conștientă și liber consimțită le va lua locul. Muncitorii națiunilor care în capitalism au fost națiuni asuprite trebuie să aibă o atitudine cât se poate de precaută față de sentimentele naționale ale națiunilor asuprite (de pildă, velicorușii, ucrainenii, polonezii față de evrei, tătarii față de bașkiri etc.), să sprijine nu numai înfăptuirea unei egalități reale în drepturi, ci și dezvoltarea limbii și literaturii maselor muncitoare ale națiunilor în trecut asuprite, spre a înlătura orice urmă de neîncredere și de izolare moștenite din epoca capitalismului.

6

COMPLETARE LA PROIECTUL DEFINITIV
AL PUNCTULUI DIN PROGRAM
REFERITOR LA PROBLEMA NAȚIONALĂ ²⁹

În problema : cine este exponentul voinței unei națiuni de a se despărți, P.C. din Rusia se situează pe punctul de vedere istoric și de clasă, ținând seama de treapta de dezvoltare istorică pe care se află națiunea respectivă : pe calea trecerii de la orînduirea feudală la democrația burgheză sau de la democrația burgheză la democrația sovietică sau proletară etc. În orice caz, din partea...

7

INTRODUCERE LA PUNCTUL DIN PROGRAM
REFERITOR LA DOMENIUL MILITAR

În Republica sovietică, în condițiile dictaturii proletariatului, s-a creat următoarea situație în domeniul sarcinilor militare și al activității pe tărîm militar.

Războiul imperialist, așa cum demult a prevăzut partidul nostru, nu se putea termina printr-o pace dreaptă și nici măcar prin încheierea unei păci durabile de către guvernele burgheze. Evoluția evenimentelor a risipit cu totul această iluzie mic-burgheză a democrațiilor, socialiştilor și social-democraților. Dimpotrivă, războiul imperialist s-a transformat și se transformă inevitabil, sub ochii noștri, într-un război civil al maselor muncitoare și exploatate, conduse de proletariat, împotriva exploataților, împotriva burgheziei.

Atît împotrivirea exploataților, care crește pe măsură ce ofensiva proletariatului devine mai puternică și care a devenit considerabil mai intensă în urma victoriei raportate de proletariat în diferite țări, cît și solidaritatea internațională și organizarea internațională a burgheziei duc inevitabil la îmbinarea războiului civil dinăuntrul diferitelor țări cu războaiele revoluționare dintre țările proletare și țările burgheze care apără dominația capitalului. Dat fiind caracterul de clasă al acestor războaie, distincția făcută între războaiele defensive și războaiele ofensive își pierde orice sens.

În general, acest proces de dezvoltare a războiului civil internațional — proces care se desfășoară sub ochii noștri și în mod deosebit de rapid începînd de la sfîrșitul anu-

lui 1918, — este un produs necesar al luptei de clasă în capitalism și o treaptă necesară spre victoria revoluției proletare mondiale.

De aceea, P.C. din Rusia respinge cu hotărâre, ca pe niște iluzii reacționare și filistine ale democrațiilor mic-burghezi, chiar dacă se intitulează socialiști sau social-democrați, speranțele într-o dezarmare în condițiile capitalismului și opune tuturor lozincilor de acest fel, care în realitate nu fac decât jocul burgheziei, lozinca înarmării proletariatului și a dezarmării burgheziei, lozinca reprimării totale și necruțătoare a împotrivirii exploataților, lozinca luptei pînă la victoria asupra burgheziei din întreaga lume, atît în războiul civil intern cît și în războaiele revoluționare internaționale.

Experiența practică în munca de peste un an în domeniul militar și pe tărîmul creării unei armate revoluționare proletare după istovirea, după epuizarea fără precedent a tuturor maselor muncitoare, provocată de război a dus P.C. din Rusia la următoarele concluzii fundamentale :

8

PRIMUL ALINEAT AL PUNCTULUI DIN PROGRAM
REFERITOR LA JUSTIȚIE

Pe calea spre comunism prin dictatura proletariatului, partidul comunist, respingînd lozincile democratice, desființează complet vechile instanțe judecătorești, care sînt și ele organe ale dominației burgheze, înlocuindu-le prin instanțe judecătorești de clasă, formate din muncitori și țărani. Luînd toată puterea în mîna sa, proletariatul înlocuiește vechea formulă vagă : „Judecătorii trebuie să fie aleși de popor“ prin lozinca de clasă : „Judecătorii trebuie să fie aleși dintre oamenii muncii și numai de oamenii muncii“, pe care o aplică în toată organizarea judecătorească. Hotărînd să fie aleși în instanțele judecătorești numai reprezentanți ai muncitorilor și țăranilor, care nu folosesc munca salariată în scopul obținerii de profituri, partidul comunist nu face nici o deosebire pentru femei, stabilind egalitatea în drepturi a ambelor sexe, atît în ceea ce privește alegerea judecătorilor cît și în ceea ce privește exercitarea funcției de judecător. Abrogînd legile guvernelor răsturnate de la putere, partidul dă judecătorilor aleși de către alegătorii sovietici lozinca : să înfăptuiască voința proletariatului, aplicînd decretul lui, iar în cazurile pentru care nu există un decret sau cînd decretul este incomplet să se călăuzească după conștiința socialistă de drept, anulînd legile guvernelor răsturnate de la putere.

9

PUNCTUL DIN PROGRAM
CU PRIVIRE LA ÎNVĂȚĂMÎNTUL PUBLIC

În domeniul învățămîntului public, P.C. din Rusia își pune ca sarcină să desăvîrșească opera de transformare a școlii dintr-un instrument de dominație de clasă a burgheziei, într-un instrument de lichidare a acestei dominații, precum și de desființare totală a împărțirii societății în clase, operă începută de Revoluția din Octombrie 1917. Școala trebuie să devină un instrument al dictaturii proletariatului, adică nu numai un promotor al principiilor comunismului în general, ci și un promotor al influenței ideologice, organizatorice și educative a proletariatului asupra păturilor semiproletare și neproletare ale maselor muncitoare, în vederea reprimării totale a împotrivirii exploatare și a înfăptuirii orînduirii comuniste. În momentul de față, sarcinile imediate pe această cale sînt următoarele :

(1) dezvoltarea continuă a inițiativei muncitorilor și țăranilor muncitori în domeniul învățămîntului, cu concursul multilateral al Puterii sovietice ;

(2) cîștigarea definitivă nu numai a unei părți sau a majorității corpului didactic, cum este cazul astăzi, ci a întregului corp didactic, în sensul îndeplînțirii elementelor burgheze contrarevoluționare incorigibile și al asigurării aplicării conștiințioase a principiilor (a politicii) comuniste ;

(3) introducerea învățămîntului general și politehnic (care să dea cunoștințe teoretice și practice în

toate ramurile de producție principale), gratuit și obligatoriu pentru toți copiii de ambele sexe pînă la vîrsta de 16 ani ;

(4) realizarea unei strînse legături a învățămîntului cu munca social-productivă a copiilor ;

(5) aprovizionarea tuturor școlarilor cu alimente, îmbrăcăminte, cărți și rechizite școlare pe cheltuiala statului ;

(6) atragerea populației muncitoare la o participare activă în rezolvarea problemelor legate de învățămîntul public (dezvoltarea comitetelor de părinți, mobilizarea știutorilor de carte etc.) ;

sau ad 2)

(7) realizarea unei strînse legături între corpul didactic și aparatul de agitație și propagandă al P.C. din Rusia.

10

PUNCTUL DIN PROGRAM CU PRIVIRE LA RELAȚIILE RELIGIOASE

În ceea ce privește religia, politica P.C. din Rusia este de a nu se limita la separarea bisericii de stat și a școlii de biserică — decretată deja —, măsuri pe care democrația burgheză le-a promis mereu, dar pe care nicăieri în lume ea nu le-a dus pînă la capăt, din cauza legăturilor multiforme care există în fapt între capital și propaganda religioasă.

Partidul urmărește distrugerea totală a legăturii dintre clasele exploatoare și organizarea propagandei religioase, precum și eliberarea efectivă a maselor muncitoare de prejudecățile religioase, organizînd în acest scop o cît mai largă propagandă științifică educativă și antireligioasă. Trebuie evitată însă cu grijă orice lezare a sentimentelor credincioșilor, care nu ar duce decît la creșterea fanatismului religios.

11

PUNCTELE PĂRȚII ECONOMICE A PROGRAMULUI

Precizînd mai concret sarcinile generale ale Puterii sovietice, P.C. din Rusia le definește în momentul de față astfel :

în domeniul economic

sarcina Puterii sovietice constă în momentul de față în următoarele :

(1) să continue consecvent și să ducă pînă la capăt exproprierea burgheziei, expropriere începută și în linii mari deja realizată, trecerea mijloacelor de producție și de circulație în proprietatea Republicii sovietice, adică în proprietatea comună a tuturor oamenilor muncii.

(2) Să acorde o deosebită atenție dezvoltării și întăririi disciplinei tovarășești a oamenilor muncii și stimulării sub toate aspectele a inițiativei și a simțului lor de răspundere. Acesta este mijlocul cel mai important, dacă nu singurul mijloc, pentru a învinge definitiv capitalismul și deprinderile cărora le dă naștere dominația proprietății private asupra mijloacelor de producție. Atingerea acestui scop presupune o muncă îndelungată și perseverentă de reeducare a maselor, și acum, cînd masele au văzut în fapt înlăturarea moșierului, a capitalistului și a negustorului, această reeducare nu numai că a devenit posibilă, dar se și realizează efectiv pe mii de căi, prin propria experiență practică a muncitorilor și țăranilor. O deosebită însemnătate are în această privință munca pentru unirea pe scară cît mai largă a oamenilor muncii în sindicate, care niciodată și nicăieri în lume nu s-a desfășurat

atît de rapid ca în condițiile Puterii sovietice, dar care trebuie să ajungă la cuprinderea tuturor oamenilor muncii, fără excepție, în uniuni pe ramuri de producție, bine organizate, centralizate, disciplinate.

8. ³⁰. Sarcina dezvoltării forțelor de producție reclamă utilizarea imediată, multilaterală și pe scară largă a specialiștilor din domeniul științei și al tehnicii care ne-au fost lăsați moștenire de capitalism, deși ei sînt în mod inevitabil îmbibați, în majoritatea cazurilor, de concepții și deprinderi burgheze. În strînsă legătură cu uniunile sindicale, partidul trebuie să urmeze aceeași linie pe care a mers pînă acum; pe de o parte, să nu facă nici cea mai mică concesie politică acestei păтури burgheze și să reprime fără cruțare orice tentativă contrarevoluționară a ei, iar pe de altă parte să combată cu aceeași intransigență ideea prezumțioasă, pseudoradicală, izvorîată în realitate din ignoranță, că oamenii muncii ar fi în stare să lichideze capitalismul și orînduirea burgheză fără a învăța de la specialiștii burghezi, fără a-i folosi, fără a face o îndelungată școală a muncii alături de ei.

Tinzînd la retribuirea egală a oricărei munci și la comunismul deplin, Puterea sovietică nu-și poate pune drept sarcină înfăptuirea imediată a acestei egalități astăzi, cînd abia se fac primii pași pe calea trecerii de la capitalism la comunism. De aceea e nevoie să menținem pentru un anumit timp o retribuire mai mare pentru specialiști, astfel încît ei să lucreze mai bine, și nu mai rău ca înainte, și din aceleași motive nu putem renunța nici la sistemul premiilor pentru succese deosebite în muncă, mai ales în munca organizatorică.

Trebuie să creăm, în același timp, în jurul specialiștilor burghezi o atmosferă de muncă tovarășească în comun, dusă umăr la umăr cu masa muncitorilor simpli, conduși de comuniștii conștienți, contribuind prin aceasta la înțelegerea și apropierea reciprocă a oamenilor muncii fizice și intelectuale, pe care capitalismul i-a separat.

Mobilizarea întregii populații apte de muncă, fără excepție, de către Puterea sovietică, cu participarea sindicatelor, în vederea executării unor anumite lucrări pu-

blice, trebuie să se facă pe o scară incomparabil mai largă și incomparabil mai sistematic decât pînă acum.

În domeniul repartiției, sarcina Puterii sovietice în momentul de față este să continue neabătut înlocuirea comerțului printr-o repartiție planificată a produselor, organizată pe planul întregului stat. Obiectivul este organizarea întregii populații într-o rețea unică de comune de consum, capabile să repartizeze cît mai rapid, cît mai planificat, cît mai economic și cu o cît mai mică cheltuială de muncă toate produsele necesare, centralizînd strict întregul aparat de repartiție.

Pentru atingerea acestui scop, este deosebit de importantă, în momentul actual, moment al unor formațiuni tranzitorii și care îmbină principii diferite, folosirea de către organele sovietice de aprovizionare a cooperativelor ca unic aparat de masă pentru o repartiție planificată, aparat pe care ni l-a lăsat moștenire capitalismul.

Considerînd că o asemenea dezvoltare comunistă a acestui aparat, și nu lichidarea lui, este principal singura sa dezvoltare justă, P.C. din Rusia trebuie să-și continue în mod sistematic politica : să oblige pe toți membrii de partid să activeze în cooperative, să îndrumeze cooperativele — recurgînd și la ajutorul sindicatelor — în spirit comunist, să dezvolte inițiativa și disciplina populației muncitoare grupate în cooperative, să facă astfel ca întreaga populație să fie cuprinsă în cooperative și ca ele să se contopească într-o cooperativă unică, care să cuprindă întreaga Republică sovietică în lung și în lat ; în sfîrșit — și acesta e principalul — ca influența preponderentă a proletariatului asupra celorlalte pături ale oamenilor muncii să fie în permanență asigurată și ca pretutindeni să se experimenteze în practică diverse măsuri menite să îlesnească și să realizeze trecerea de la cooperativele mic-burgheze de tip vechi, capitalist, la comune de consum conduse de proletari și semiproletari.

(6) Desființarea imediată a banilor nu este posibilă în prima perioadă a trecerii de la capitalism la comunism. Datorită acestui fapt, elementele burgheze ale populației continuă să folosească în scopuri de speculă, de îmbogă-

țire și de frustrare a oamenilor muncii banii rămași proprietate particulară, aceste titluri care dau exploatatorilor dreptul de a-și însuși averea socială. Naționalizarea băncilor este insuficientă pentru combaterea acestei rămășițe a jafului burghez. P.C. din Rusia va căuta să înfăptuiască cât se poate mai rapid cele mai radicale măsuri care să pregătească desființarea banilor; în primul rînd, înlocuirea lor prin carnet de economii, prin cecuri, prin bonuri pe termen scurt pe baza cărora să se poată obține produse ale societății etc., prin instituirea păstrării obligatorii a banilor la bănci etc. Experiența practică a pregătirii și aplicării acestor măsuri și a altora similare ne va arăta care dintre ele sînt cele mai indicate.

(7) În domeniul finanțelor, P.C. din Rusia va aplica impozitul progresiv pe venit și pe avere în toate cazurile atunci cînd acest lucru va fi posibil. Dar asemenea cazuri nu pot fi numeroase după desființarea proprietății private asupra pămîntului și asupra majorității fabricilor, uzinelor și a altor întreprinderi. În epoca dictaturii proletarietului și a proprietății de stat asupra celor mai importante mijloace de producție, finanțele statului trebuie să se bazeze pe folosirea directă pentru nevoile statului a unei părți din veniturile pe care le aduc diversele monopoluri de stat. Nu se poate ajunge la echilibrarea balanței de venituri și cheltuieli decît cu condiția unei juste organizări a schimbului de mărfuri, care depinde, la rîndul ei, de organizarea comunelor de consum și refacerea transporturilor — unul din principalele scopuri imediate ale Puterii sovietice.

Урону переписки
В. П. Ду.

(46)

Советская власть, осуществляя ~~уже~~ политику
двойной политики с одной стороны на землю, переписка
уже к проведению в жизнь плана ряда работ, направле-
ных к организации крупного социалистического земледелия,
наибольшим из них уже является ускорение совет-
ских колхозов т.е. крупных социалистических хозяйств, возвы-
шение с.х. колхозов т.е. добровольных союзов земледельцев
уже ведение крупного огульного хозяйства, и огульного, а также
добровольного для огульного хозяйства земли; ~~уже~~
организация государственной помощи уже для части бед-
ных с.х. по их земле, нехватке земли; ~~уже~~ ^{погребенных} ~~уже~~ ^{необход-}
ности для агрохимических работ ~~уже~~ для механизации
уже по повсеместно с.х. культурам и т.д.

~~уже~~
Размер урожая в с.х. уже как единичный
уже к ~~уже~~ ^{уже} необходимости повсеместно проводить
работы земледельческой группы, П.К.П. отменившей
к воссозданию также полностью проведению в жизнь уже
уже, к их распространению на все ^{уже} ~~уже~~ ^{уже} ~~уже~~
и к дальнейшему развитию в том же направлении.

В виду того, что производственные процессы и де-
ревья являются одним из самых важных видов произ-
водства и культурной деятельности человека, а в эпоху
эпохи глубокого кризиса, как известно, работа как
народная и деревенская работа имеет первостепенное
значение в развитии и жизни, П.К.П. видя в этом
важность этой производственной отрасли коренным
образом коммунистическое строительство и ~~уже~~,
наряду с другими задачами работы ~~уже~~

Prima pagină a manuscrisului
lui V. I. Lenin
„Punctul agrar din program“. — 1919

Micșorât

12

PUNCTUL AGRAR DIN PROGRAM

Realizînd desființarea totală a proprietății private asupra pămîntului, Puterea sovietică a și trecut la înfăptuirea unei serii de măsuri în vederea organizării unei mari agriculturi socialiste. Cele mai importante dintre aceste măsuri sînt: organizarea de gospodării de stat, adică de mari exploatați agricole socialiste, stimularea comunelor agricole — uniuni de agricultori organizate pe baza liberului consimțămînt pentru a cultiva în comun o mare gospodărie agricolă — și a asociațiilor, precum și a întovărășirilor pentru lucrarea pămîntului în comun; cultivarea de către stat a tuturor terenurilor necultivate, oricui ar aparține; mobilizarea de către stat a tuturor forțelor agronomice în vederea unor măsuri energice de ridicare a nivelului agrotehnic etc.

Considerînd că toate aceste măsuri constituie singura cale de ridicare, absolut necesară, a productivității muncii agricole, P.C. din Rusia tinde spre înfăptuirea cît mai deplină a acestor măsuri, spre extinderea lor asupra regiunilor mai înapoiate ale țării, și-și propune să ia și alte măsuri în aceeași direcție.

Avînd în vedere că opoziția dintre oraș și sat constituie una dintre sursele cele mai profunde ale înapoierii economice și culturale a satului și că în perioada unei crize atît de serioase ca cea de astăzi ea pune atît orașul cît și satul în fața primejdiei iminente de a degenera și a pieri, P.C. din Rusia consideră că desființarea acestei opoziții este una dintre sarcinile fundamentale ale con-

strucției comuniste și că, paralel cu înfăptuirea măsurilor menționate mai sus, este necesară atragerea sistematică și pe scară largă a muncitorilor industriali la construcția comunistă în agricultură, dezvoltarea activității „Comitetului muncitoresc de sprijin“, comitet pe întreaga țară constituit în acest scop de Puterea sovietică etc.

În întreaga sa activitate la sate, P.C. din Rusia se sprijină, ca și până acum, pe păturile proletare și semiproletare ale satului, pe care le organizează în primul rând într-o forță independentă, înființând comitete ale țăranilor săraci, celule de partid la sate, syndicate de tip special ale proletarilor și semiproletarilor de la sate etc., apropiindu-i pe aceștia prin toate mijloacele de proletariatul orășenesc și smulgându-i de sub influența burgheziei sătești și a intereselor de mic proprietar.

Politica P.C. din Rusia față de chiaburime, față de burghezia satelor, este aceea a unei lupte hotărâte împotriva tentativelor lor de exploatare, a reprimării împotrivirii lor față de politica sovietică, comunistă.

Politica P.C. din Rusia față de țăranimea mijlocașă este aceea de atragere a ei treptată și sistematică la munca de construcție socialistă. Partidul își pune ca sarcină să separe țăranimea mijlocașă de chiaburi, s-o atragă de partea clasei muncitoare printr-o atitudine atentă față de nevoile ei, combătând înapoierea ei prin măsuri de influențare ideologică, și nu prin măsuri represive, căutând să ajungă la o înțelegere practică cu ea ori de câte ori e vorba de interesele ei vitale, făcându-i concesii în ceea ce privește alegerea mijloacelor de înfăptuire a transformărilor socialiste.

CONGRESUL AL VIII-LEA AL P.C. (b) DIN RUSIA ³¹

18—23 MARTIE 1919

Publicat : cuvîntare rostită la deschiderea congresului, raportul de activitate al Comitetului Central, raport asupra programului partidului, cuvînt de încheiere la raportul asupra programului partidului, rezoluția cu privire la atitudinea față de țărănimea mijlocasă, cuvîntare rostită la închiderea congresului — la 20, 21, 22, 25, 27, 28 martie, 1 și 2 aprilie 1919 în ziarul „Pravda”, nr. 60, 62, 64, 70, 71 și „Izvestiia C.E.C. din Rusia”, nr. 60, 61, 62, 66, 67, 70 ; intervenție împotriva propunerii de a se suspenda dezbaterile la raportul cu privire la munca la sate — în 1919, în cartea : „Al VIII-lea Congres al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia. Dare de seama stenografică. 18—23 martie 1919”

Se tipărește : cuvîntare rostită la deschiderea congresului, raportul de activitate al Comitetului Central, raport asupra programului partidului, cuvînt de încheiere la raportul asupra programului partidului, rezoluție cu privire la atitudinea față de țărănimea mijlocasă, intervenție împotriva propunerii de a se suspenda dezbaterile la raportul cu privire la munca la sate, cuvîntare rostită la închiderea congresului — după cartea apărută în 1919

1

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DESCHIDERA CONGRESULUI 18 MARTIE

Tovarăși, primul cuvânt la congresul nostru trebuie să fie consacrat memoriei tov. Iakov Mihailovici Sverdlov. Tovarăși, dacă pentru întregul partid și pentru întreaga Republică sovietică Iakov Mihailovici Sverdlov a fost unul dintre cei mai de seamă organizatori, fapt pe care l-au relevat astăzi numeroși tovarăși la funeraliile sale, pentru congresul partidului el a fost mult mai prețios și mai apropiat. Pierzându-l, am pierdut un tovarăș care și-a consacrat în întregime congresului ultimele zile ale vieții. Aici lipsa lui se va răsfrînge asupra întregului curs al lucrărilor noastre, și congresul îi va resimți lipsa în mod deosebit de acut. Tovarăși, propun să-i cinstim memoria printr-un moment de reculegere. (Întreaga asistență se ridică în picioare.)

Tovarăși, deschidem lucrările congresului partidului nostru într-un moment greu, deosebit de complex și specific al revoluției proletare ruse și al revoluției proletare mondiale. Dacă în prima perioadă după Octombrie forțele partidului și forțele Puterii sovietice au fost absorbite aproape în întregime de sarcina apărării directe, a ripostei directe ce trebuia dată dușmanilor, burgheziei din afara și dinăuntrul țării, care nu admitea ideea unei existențe mai îndelungate a republicii socialiste, treptat am început totuși să ne consolidăm, iar sarcinile construcției, sarcinile organizatorice au început să treacă pe primul plan. Cred că congresul nostru va trebui să se desfășoare în întregime sub semnul acestei munci de construcție și al acestei

munci organizatorice. Atît problemele de program, care prezintă imense dificultăți de ordin teoretic și se reduc mai ales la probleme de construcție, cît și problemele care figurează în mod special pe ordinea de zi a congresului, problema organizatorică, problema Armatei Roșii și îndeosebi problema muncii la sate, toate acestea ne cer să ne încordăm și să ne concentrăm atenția asupra problemei principale, care prezintă cele mai mari dificultăți, dar care constituie în același timp una dintre sarcinile cele mai nobile pentru socialiști: problema organizatorică. Trebuie să subliniem aici în mod deosebit că tocmai acum trebuie să ne punem una dintre cele mai grele probleme ale construcției comuniste într-o țară cu mici țărani: *problema atitudinii față de țărănimea mijlocașă.*

Tovarăși, firește că la început, atunci cînd trebuia să apărăm dreptul la viață al Republicii sovietice, firește că atunci această problemă nu putea fi pusă în toată amploarea ei pe primul plan. Războiul necruțător împotriva burgheziei sătești și a chiaburilor puneau pe primul plan sarcinile organizării proletariatului și semiproletariatului de la sate. Dar pentru un partid care vrea să pună temelii solide societății comuniste, pasul următor îl constituie sarcina rezolvării juste a problemei atitudinii noastre față de țărănimea mijlocașă. Aceasta este o sarcină de ordin mai înalt. Noi n-am putut-o pune în toată amploarea atîta timp cît nu erau asigurate bazele existenței Republicii sovietice. Este o sarcină mai complexă. Ea cere să ne precizăm atitudinea față de o pătură numeroasă și puternică a populației. Atitudinea noastră nu poate fi definită printr-un răspuns simplu: luptă sau sprijin. Dacă în ceea ce privește burghezia sarcina noastră este formulată prin cuvintele „luptă“, „reprimare“, dacă în ceea ce privește proletariatul și semiproletariatul de la sate ea este formulată prin cuvintele „sprijinul nostru“, — aici sarcina este, fără îndoială, mai complexă. În această privință socialiștii, cei mai valoroși reprezentanți ai socialismului de altădată — de pe vremea cînd ei credeau încă în revoluție și se puneau în slujba ei pe tărîm teoretic și ideologic —, vorbeau despre *neutralizarea țărănimii*, adică despre necesitatea de a face din țărănimea

mijlocașă, dacă nu o pătură socială care să sprijine activ revoluția proletariatului, cel puțin o pătură socială care să n-o împiedice, o pătură socială neutră, care să nu treacă de partea vrăjmașilor noștri. Această formulare teoretică abstractă a problemei e pentru noi absolut clară. Dar ea e insuficientă. Noi am intrat într-un stadiu al construcției socialiste când trebuie elaborate concret, amănunțit, pe baza experienței muncii la sate, regulile și directivele principale după care trebuie să ne călăuzim pentru ca să *înfăptuim o alianță trainică* cu țăranul mijlocaș, pentru a exclude posibilitatea repetatelor abateri și anomalii care au îndepărtat de noi pe țăranul mijlocaș, în timp ce, în realitate, noi, ca partid comunist conducător, care a ajutat pentru prima oară pe țăranul rus să scuture cu totul jugul moșierilor și să întemeieze o adevărată democrație pentru sine, am putea conta pe totala lui încredere. Aceasta nu este o sarcină de tipul acelor care presupun o reprimare și o ofensivă necruțătoare și rapidă. Ea este, fără îndoială, mai complexă. Îmi permit însă să-mi exprim convingerea că după o muncă preliminară de un an o vom putea îndeplini.

Și acum câteva cuvinte despre situația noastră internațională. Tovarăși, știți, desigur, cu toții că înființarea Internaționalei a III-a, Comuniste, la Moscova este un act de cea mai mare importanță în ceea ce privește precizarea situației noastre internaționale. Mai avem și acum în fața noastră o forță militară reală și gigantică înarmată pînă-n dinți, cuprinzînd toate statele cele mai puternice din lume. Și totuși noi afirmăm cu toată certitudinea că această forță gigantică în aparență și incomparabil mai puternică decît noi din punct de vedere fizic, că această forță e zdruncinată. Ea nu mai este o forță. Ea nu mai are trăinicia pe care o avea înainte. De aceea sarcina și scopul nostru — de a ieși învingători din lupta împotriva acestui gigant — nu sînt utopice. Dimpotrivă, deși acum sîntem separați în mod artificial de întreaga lume, nu e zi în care ziarele să nu publice știri cu privire la dezvoltarea mișcării revoluționare în toate țările. Mai mult, știm, vedem că această dezvoltare îmbracă forma de so-

viete. Acest fapt este o cheazășie că, înfăptuind Puterea sovietică, noi am descoperit *forma internațională, mondială, a dictaturii proletariului*. Și sîntem ferm convinși că proletariatul din întreaga lume a pășit pe calea acestei lupte, pe calea creării acestor forme ale puterii proletare — puterea muncitorilor și a oamenilor muncii —, că nici o forță din lume nu va putea împiedica drumul revoluției comuniste mondiale spre Republica sovietică mondială. (Aplauze prelungite.)

Tovarăși, permiteți-mi acum ca, în numele Comitetului Central al Partidului Comunist din Rusia, să declar deschis Congresul al VIII-lea și să procedăm la alegerea prezidiului.

2

RAPORTUL DE ACTIVITATE
AL COMITETULUI CENTRAL
18 MARTIE

(Aplauze furtunoase și prelungite; se strigă: „Trăiască Ilici!“, „Trăiască tovarășul Lenin!“) Tovarăși, permiteți-mi să încep cu raportul politic al Comitetului Central. A prezenta un raport de activitate politică desfășurată de Comitetul Central în perioada care s-a scurs de la ultimul congres înseamnă în fond a prezenta un raport cu privire la întreaga noastră revoluție. Și veți fi, șed, cu toții de acord cu mine că e nu numai imposibil ca un singur om să îndeplinească o asemenea sarcină într-un timp atît de scurt, ci că în general nu e posibil ca un singur om să facă față unei asemenea sarcini. De aceea m-am decis să mă limitez la punctele care, după mine, au o deosebit de mare însemnătate nu numai ca istoric al activității desfășurate de partidul nostru în această perioadă, dar și sub aspectul sarcinilor actuale. A mă consacra în întregime istoriei într-o perioadă ca aceea prin care trecem, a aminti de trecut fără a mă gîndi la prezent și viitor mi-ar fi, mărturisesc, peste putință.

Dacă începem cu politica externă, se înțelege de la sine că pe primul loc se situează aici relațiile noastre cu imperialismul german și pacea de la Brest. Și consider că merită să vorbim despre această problemă, care prezintă importanță nu numai sub aspectul istoric. Cred că propunerea făcută de Puterea sovietică puterilor aliate, sau, mai exact, acceptarea de către guvernul nostru a propunerii unanim cunoscute cu privire la întrunirea unei

conferințe pe insulele Prinkipo³², — cred că în această propunere și în răspunsul nostru există un element, și încă unul esențial, care amintește de atitudinea adoptată de noi față de imperialism în perioada păcii de la Brest. Iată de ce cred că, dat fiind ritmul rapid de desfășurare a evenimentelor în prezent, este necesar să aruncăm o privire asupra istoricului acestei perioade.

Pe vremea când problema păcii de la Brest era la ordinea zilei, construcția sovietică, ca să nu mai vorbim de construcția de partid, se afla încă în primul ei stadiu. Știți că pe atunci partidul în ansamblu nu avea nici pe departe experiența necesară pentru a stabili, fie și aproximativ, ritmul mișcării noastre pe calea pe care am pornit. O anumită stare de haos, moștenire inevitabilă a trecutului, făcea ca pe atunci să fie încă greu să cuprinzi cu privirea evenimentele, să-ți dai precis seama de cele ce se petreceau. Și, din cauză că eram atât de izolați de Europa occidentală și de toate celelalte țări, nu dispuneam de nici un fel de materiale obiective din care să ne fi putut face o idee despre ritmul posibil sau despre formele în care se dezvoltă revoluția proletară în Occident. Această situație complexă a făcut ca problema păcii de la Brest să nască numeroase divergențe în partidul nostru.

Evenimentele au arătat însă că această retragere forțată în fața imperialismului german, camuflat îndărătul unei păci cât se poate de silnice, de revoltătoare, de tîlhărești, a fost singura soluție justă în ceea ce privește atitudinea tinerei republici socialiste față de imperialismul mondial (față de o jumătate a acestui imperialism). Pe atunci, când abia răsturnasem pe moșieri și burghezia în Rusia, nu ne rămînea nimic de ales decît să ne retragem în fața forțelor imperialismului mondial. Cei care au condamnat această retragere din punctul de vedere al unui revoluționar s-au situat în realitate pe o poziție cu totul greșită și nemarxistă. Ei au uitat în ce condiții — după desfășurarea atât de lentă și de anevoioasă a perioadei Kerenski și cu prețul unei vaste munci pregătitoare depuse în Soviete — am ajuns în situația ca, după grelele înfrîngeri din iulie, după rebeliunea lui Kornilov,

să se precizeze în sfârșit pe deplin, în Octombrie, în masele imense ale oamenilor muncii hotărîrea fermă de a răsturna burghezia și să se închege forța materială organizată necesară în acest scop. Firește că pe atunci nici vorbă nu putea fi de așa ceva pe plan internațional. Din acest punct de vedere sarcina luptei împotriva imperialismului mondial era următoarea: să acționăm și pe viitor în sensul descompunerii acestui imperialism, în sensul luminării și unirii clasei muncitoare, care începuse pretutindeni să se agite, dar care nu dobîndise încă o orientare precisă în acțiunile sale.

Iată de ce singura politică justă s-a dovedit a fi politica adoptată de noi în problema păcii de la Brest, deși această politică a accentuat, desigur, atunci adversitatea dintre noi și o serie întreagă de elemente mic-burgheze, care nu în orice condiții și nu în toate țările sînt, pot fi sau trebuie să fie ostili socialismului. În această privință istoria ne-a dat o lecție pe care trebuie să ne-o însușim temeinic, căci nu încapе îndoială că va trebui să ne folosim de ea în mai multe rînduri. Această lecție constă în faptul că problema atitudinii partidului proletariatului față de partidul democrat mic-burghez, format din elemente, pături, grupuri, clase care în Rusia sînt deosebit de puternice și de numeroase și care există în toate țările, este o problemă extrem de complexă și de dificilă. Elementele mic-burgheze oscilează între vechea societate și societatea nouă. Ele nu pot fi nici motorul vechii societăți și nici al celei noi. Totodată ele nu sînt partizani ai vechii societăți în aceeași măsură ca moșierii și burghezii. Patriotismul este un sentiment legat tocmai de condițiile economice de trai ale micilor proprietari. Burghezia este mai internațională decît micii proprietari. Ne-am lovit de acest sentiment în perioada păcii de la Brest, cînd Puterea sovietică a pus dictatura mondială a proletariatului și revoluția mondială mai presus de orice jertfe de ordin național, oricît de grele ar fi ele. În aceste condiții am ajuns la un conflict extrem de acut și de violent cu elementele mic-burgheze. În această perioadă s-au unit împotriva noastră, alături de burghezie și moșieri, o serie

întreagă de elemente de acestea, care apoi au început să șovăie.

Problema atitudinii față de partidele mic-burgheze, problemă ridicată aici de unii tovarăși, este examinată pe larg în programul nostru și va fi examinată în mare măsură cînd se va discuta fiecare punct de pe ordinea de zi. În decursul revoluției noastre ea și-a pierdut caracterul abstract, general și a devenit o problemă concretă. În perioada păcii de la Brest, sarcina noastră ca internaționaliști era de a da cu orice preț elementelor proletare posibilitatea de a se întări și a se uni. Asta a îndepărtat atunci de noi partidele mic-burgheze. Știm că după revoluția din Germania, elementele mic-burgheze au început iarăși să șovăie. Aceste evenimente au deschis ochii multora care în perioada de maturizare a revoluției proletare judecau din punctul de vedere al vechiului patriotism, judecau într-un mod nu numai nesocialist, ci în genere greșit. Astăzi, datorită dificultăților din domeniul aprovizionării, datorită faptului că războiul împotriva Antantei mai continuă încă, ne lovim iarăși de un val de oscilări ale democrației mic-burgheze. De aceste oscilări a trebuit să ținem seama și pînă acum, însă — și aici avem de tras cu toții învățăminte de mare însemnătate — vechile situații nu se repetă în aceeași formă. Noua situație este mai complexă. Ca s-o apreciem just și să ducem o politică justă trebuie să ne înarmăm cu experiența păcii de la Brest. Cînd am răspuns că sîntem de acord cu propunerea de a se convoca o conferință pe insulele Prinkipo, știam că urma să acceptăm o pace cît se poate de silnică. Dar, pe de altă parte, acum știm mai multe și în privința faptului că în Europa occidentală se ridică valul revoluției proletare, că frămîntările de acolo se transformă în nemulțumire conștientă, că ele duc la organizarea unei mișcări proletare sovietice mondiale. Dacă atunci mergeam pe dibuite, dacă încercam să ghicim cînd ar putea izbucni revoluția în Europa — și încercam să ghicim acest lucru pe baza convingerilor noastre teoretice că revoluția trebuie să izbucnească —, acum avem o serie întreagă de fapte care dovedesc că și în alte țări se maturizează revoluția, că această mișcare a pornit.

Iată de ce în privința Europei occidentale și a țărilor Antantei trebuie sau va trebui să repetăm multe din cele făcute în perioada păcii de la Brest. După experiența păcii de la Brest ne va fi incomparabil mai ușor s-o facem. Când Comitetul nostru Central a trebuit să examineze problema participării la conferința de pe insulele Prinkipo alături de albi — ceea ce în fond însemna anexarea întregului teritoriu ocupat de albi —, această problemă a armistițiului nu a provocat nici o manifestare de indignare în rîndurile proletariatului, și aceeași atitudine a avut-o și partidul. Cel puțin personal n-am auzit să fi fost undeva vreo manifestare de nemulțumire sau de indignare. Asta se datorește faptului că învățămintele pe care le-am tras în domeniul politicii internaționale și-au arătat roadele.

Cît despre elementele mic-burgeze sarcina partidului nu este încă definitiv rezolvată în această privință. Într-o serie de probleme, de fapt în absolut toate problemele la ordinea zilei, în anul care s-a scurs am pus bazele unei rezolvări juste a ei, în special în ceea ce privește țărănimea mijlocașă. Din punct de vedere teoretic am convenit cu toții că țăranul mijlocaș nu ne este dușman, că față de el trebuie să avem o atitudine deosebită, că în această privință lucrurile se vor schimba în funcție de numeroase momente care intervin în revoluție, între altele în legătură cu rezolvarea problemei: pentru patriotism sau împotriva lui? Pentru noi ele sînt probleme secundare sau chiar de mîna a treia, însă mica burghezie este cu totul orbită de ele. Pe de altă parte, toate aceste elemente șovăie în luptă și devin cu totul lipsite de fermitate. Ele nu știu ce vor și nu sînt în stare să-și apere situația. Aici se cere o tactică cît se poate de elastică, cît se poate de precaută, deoarece uneori trebuie să dăm cu o mîna și să luăm cu cealaltă. Aici vina nu-i a noastră, ci a elementelor mic-burgeze, care nu sînt în stare să-și strîngă forțele. Acest lucru îl vedem acum în practică, și chiar astăzi am avut prilejul să citim în ziare ce urmăresc independenței germani³³, în rîndurile cărora se află asemenea forțe cum sînt un Kautsky sau un Hilferding. Știți că ei au vrut să includă sistemul Sovietelor în

Constituția Republicii democratice germane, adică să unească printr-o căsătorie legitimă „constituanta” cu dictatura proletariatului. Pentru noi asta înseamnă o batjocură atît de mare la adresa bunului simț al revoluției noastre, al revoluției din Germania, al revoluției din Ungaria, al revoluției care se maturizează în Polonia, încît n-avem altceva de făcut decît să ridicăm din umeri. Putem spune că elemente dintr-acestea șovăielnice există în țările cele mai înaintate. Se întîmplă uneori, pînă și într-o țară atît de avansată din punct de vedere capitalist ca Germania, ca elemente instruite, ridicate, intelectuali să aibă manifestări de o sută de ori mai zgomotoase și mai confuze decît ale micii burghezii înapoiate de la noi. Pentru Rusia decurge de aici un învățămînt în privința partidelor mic-burghize și a țărănimii mijlocașe. Sarcina noastră va fi multă vreme o sarcină complexă cu dublu aspect. Multă vreme aceste partide vor face inevitabil un pas înainte și doi înapoi, fiindcă la asta le condamnă situația lor economică, fiindcă ele vor adera la socialism nu din motivul că ar fi absolut convinse de nimicnicia orînduirii burghize. Devotament față de socialism — nici nu le putem pretinde una ca asta. Ar fi ridicol să conțăm pe socialismul lor. Ele vor adera la socialism numai cînd se vor convinge că n-au altă cale de ales, cînd burghezia va fi definitiv înfrîntă și zdrobită.

Nu am posibilitatea să fac un bilanț sistematic al experienței anului care s-a scurs; am aruncat o privire asupra trecutului numai sub unghiul de vedere al necesităților de mîine sau poimîine ale politicii noastre. Principala concluzie care decurge de aici este că trebuie să adoptăm o atitudine de maximă precauție față de țărănimea mijlocașă și față de mica burghizie. Lucrul acesta ni-l impune experiența trecutului și ni l-a arătat exemplul păcii de la Brest. Va trebui să ne schimbăm adeseori linia de conduită, ceea ce unui observator superficial i se poate părea ciudat și inexplicabil. „Cum vine asta? — va spune el —, ieri făceați promisiuni micii burghezii, iar astăzi Dzerjinski declară că socialiștii-revoluționari de stînga și menșevicii vor fi puși la zid. Ce contradicție !...” Da, e o contradicție. Dar însăși comportarea democrației

mic-burgeze, care nu știe unde să se așeze, care încearcă să stea în două luntre, sare dintr-una în cealaltă și cade când pe partea dreaptă, când pe partea stângă, este o contradicție. Noi ne-am schimbat tactica față de ea, și ori de câte ori se îndreaptă spre noi îi spunem : „Poftim“. Noi nu intenționăm cîtuși de puțin să expropriem țărănimea mijlocașă, nu vrem de loc să facem uz de violență față de democrația mic-burgeză. Noi îi spunem : „Voi nu sînteți un dușman serios. Dușmanul nostru este burghezia. Dar dacă veți merge cu ea, vom fi nevoiți să vă aplicăm și vouă măsurile dictaturii proletare“.

Voi trece acum la problema construcției interne și mă voi ocupa pe scurt de principalul element care caracterizează experiența politică, bilanțul activității politice a Comitetului Central în această perioadă. Această activitate politică a Comitetului Central a fost dusă zi de zi în probleme de o uriașă însemnătate. Dacă n-am fi desfășurat o intensă muncă colectivă, despre care am vorbit, n-am fi putut acționa așa cum am acționat, n-am fi putut rezolva sarcinile de luptă. În problema Armatei Roșii, problemă care provoacă astăzi atîtea discuții și căreia i-am consacrat un punct special pe ordinea de zi a congresului, am adoptat o mulțime de hotărîri de mai mică importanță, propuse de Comitetul Central al partidului nostru și aprobate de Consiliul Comisarilor Poporului și de Comitetul Executiv Central din Rusia. Și mai mare este numărul diverselor numiri importante pe care le-au făcut fiecare comisar al poporului în parte, urmînd însă cu toții, sistematic și consecvent, aceeași linie comună.

Problema organizării Armatei Roșii a fost o problemă absolut nouă ; ea nu mai fusese pusă nici măcar pe plan teoretic. Marx spunea cîndva că meritul comunarșilor din Paris a fost acela de a fi aplicat hotărîri pe care nu le împrumutaseră din doctrine preconceptione, ci le erau dictate de necesitatea de fapt³⁴. Aceste cuvinte ale lui Marx conțineau o anumită doză de ironie acidă la adresa comunarșilor, deoarece în Comună predominau două curente — blanquiștii și proudhoniștii —, și ambele curente au fost uneori în situația de a acționa contrar celor preconizate de doctrinele lor. Noi am acționat însă așa

cum ne-a învățat marxismul. Totodată activitatea politică a Comitetului Central, în manifestările ei concrete, a fost determinată în întregime de cerințele absolute dictate de necesitățile imperioase ale momentului. Am fost nevoiți să mergem tot timpul pe dibuite. Acest fapt va fi subliniat în mod expres de orice istoric care va reuși să prezinte în ansamblu activitatea Comitetului Central al partidului și a Puterii sovietice din acest an. Acest fapt devine cu atât mai evident atunci când încercăm să îmbrățișăm trecutul dintr-o privire. Dar asta nu ne-a făcut de loc să ne clintim nici măcar la 10 octombrie 1917, când se hotăra problema luării puterii. Nu ne îndoiam că va trebui, după expresia tovarășului Troțki, să experimentăm, să facem experiențe. Ne-am apucat de un lucru de care nu s-a apucat încă nimeni în lume pe o scară atât de largă.

Tot astfel stau lucrurile și cu Armata Roșie. Când, după terminarea războiului, armata a început să se descompună, mulți au crezut la început că este un fenomen pur rusesc. Vedem însă că revoluția rusă a fost, în fond, repetiția generală sau una din repetițiile revoluției proletare mondiale. Când discutam problema păcii de la Brest, când, la începutul lui ianuarie 1918, s-a pus problema păcii, încă nu știam când și în care alte țări va începe această descompunere a armatei. Am mers din experiență în experiență, am încercat să creăm o armată de voluntari, dibuind, tatonând, încercând să vedem pe ce cale ar putea fi rezolvată problema în situația dată. Problema se pune clar. Fără o apărare armată a republicii socialiste nu puteam exista. Niciodată clasa dominantă nu va ceda puterea clasei asuprite. Aceasta din urmă trebuie însă să se dovedească în fapt capabilă nu numai să răstoarne pe exploatare, ci să se și organizeze în vederea autoapărării, să pună totul în joc. Întotdeauna am spus: „Sînt războaie și războaie“. Am condamnat războiul *imperialist*, dar nu am negat *războiul în general*. S-au încurcat cei care au încercat să ne acuze de militarism. Când am citit o relatare despre Conferința galbenilor de la Berna, unde Kautsky a spus că ceea ce fac bolșevicii nu e socialism, ci militarism, am dat din umeri și am rîs. Ca și cum în istorie ar fi existat realmente o singură revoluție mare

care să nu fi fost legată de război. Desigur că n-a existat ! Noi nu trăim numai într-un stat, ci într-un sistem de state, și o existență îndelungată a Republicii sovietice alături de statele imperialiste nu este de conceput. În cele din urmă unul din doi va învinge. Pînă la acest dezno-dămînt însă se vor produce în mod inevitabil o serie de groaznice ciocniri între Republica sovietică și statele bur-gheze. Aceasta înseamnă că clasa conducătoare, proleta-riatul, dacă vrea să stăpînească și dacă va stăpîni, trebuie să dovedească asta și prin organizarea ei militară. Cum să procedeze clasa căreia pînă acum i-a fost hărăzit rolul de vită necuvîntătoare, la ordinele unor comandanți pro-veniți din clasa imperialistă dominantă, cum să-și for-meze ea comandanții ei, cum să rezolve sarcina îmbinării entuziasmului și a noului spirit creator revoluționar al celor asupriți cu valorificarea a tot ceea ce a acumulat știința burgheză și tehnica militarismului în formele lor cele mai rele, fără de care ea nu va putea să-și însușească tehnica modernă și metodele moderne ale războiului ?

Aici ne-a revenit o sarcină care prin experiența din cursul acestui an s-a generalizat. Atunci cînd în progra-mul revoluționar al partidului nostru am tratat problema specialiștilor, am făcut bilanțul experienței practice a partidului nostru într-una din cele mai importante pro-bleme. Nu-mi amintesc ca vechii dascăli ai socialismului, care au prevăzut multe lucruri și au dat foarte multe indicații în ceea ce privește viitoarea revoluție socialistă, — nu-mi amintesc ca ei să fi spus ceva în legătură cu această problemă. Ea nu exista pentru ei, deoarece s-a pus abia atunci cînd am purces la organizarea Armatei Roșii. Asta însemna : să creăm din clasa asuprită, care fusese redusă la rolul de vită necuvîntătoare, o armată plină de entuziasm și să determinăm această armată să folosească tot ce este mai brutal, mai respingător din ceea ce ne-a rămas moștenire de la capitalism.

Această contradicție de care ne lovim în problema Armatei Roșii există în toate domeniile construcției noastre. Să luăm o problemă de care ne-am ocupat cel mai mult : trecerea de la controlul muncitoresc la con-ducerea industriei de către muncitori. După decretul și

hotărârile Consiliului Comisarilor Poporului și ale organelor locale ale Puterii sovietice — care au făurit cu toatele experiența noastră politică în acest domeniu — Comitetului Central nu-i rămânea, la drept vorbind, decît să facă bilanțul. Fără îndoială că într-o asemenea problemă el nu putea conduce în adevăratul sens al cuvîntului. E suficient să ne amintim cît de naive, de improvizate și întocmite la nimereală erau primele noastre decrete și hotărîri cu privire la controlul asupra industriei. Ni se părea că e o treabă ușor de făcut. În practică asta n-a dovedit decît necesitatea de a construi, dar noi nu am dat nici un răspuns la întrebarea *cum* să construim. Fiecare fabrică naționalizată, fiecare ramură a industriei naționalizate, transporturile, în special transportul feroviar — care este expresia cea mai înaltă a mecanismului capitalist, fiind organizat în chipul cel mai centralizat, pe baza unei tehnici materiale înaintate, fiind un lucru dintre cele mai necesare pentru stat —, toate acestea întruchipau experiența concentrată a capitalismului și ne-au pus în față imense dificultăți.

Și astăzi încă sîntem departe de a fi ieșit din aceste dificultăți. La început noi le priveam în mod cu totul abstract, ca niște revoluționari care știau să facă propagandă, dar nu știau de loc cum să se apuce de treabă. Desigur, ne-au acuzat o mulțime de oameni, și toți socialiștii și social-democrații ne aduc această acuzație pînă azi — că ne-am apucat de această treabă fără să știm cum s-o ducem la capăt. Dar este o acuzație ridicolă, care vine din partea unor oameni morți politicește. Ca și cum se poate face o mare revoluție știind dinainte cum trebuie dusă pînă la capăt! Ca și cum asta s-ar putea învăța din cărți! Nu, hotărîrea noastră nu putea rezulta decît din experiența maselor. Și cred că meritul nostru a fost că, înfruntînd dificultăți nemaipomenite, am trecut la rezolvarea unei probleme pe care n-o cunoșteam decît pe jumătate, că am atras masele proletare la muncă independentă, că am ajuns la naționalizarea întreprinderilor industriale etc. Ne amintim cum emiteam la Smolnîi cîte 10 și 12 decrete o dată. Era o manifestare a hotărîrii și a dorinței noastre de a stimula experiența și inițiativa

maselor proletare. Acum dispunem de o asemenea experiență. Acum, de la controlul muncitoresc am trecut sau sîntem pe punctul de a trece la conducerea industriei de către muncitori. Acum, în locul unei neputințe totale avem o serie întreagă de indicații date de experiență, și, în măsura în care a fost posibil, am făcut bilanțul acestei experiențe în programul nostru. Despre asta vom avea prilejul să vorbim amănunțit în cadrul problemei organizatorice. E o muncă pe care n-am fi putut-o îndeplini dacă nu ne-ar fi ajutat și nu ar fi lucrat alături de noi tovarășii din sindicate.

În Europa occidentală lucrurile stau altfel. Acolo tovarășii văd în sindicate un rău, deoarece acolo sindicatele au ajuns să fie dominate în așa măsură de reprezentanții galbeni ai vechiului socialism, încît comuniștii nu pun mare preț pe sprijinul lor. Mulți reprezentanți ai comuniștilor din Occident, printre care chiar Rosa Luxemburg, proclamă lichidarea sindicatelor³⁵. Asta ne dovedește cu cît mai grea este sarcina noastră în Europa occidentală. Noi însă nu ne-am fi putut menține nici o lună fără sprijinul sindicatelor. În această privință dispunem de experiența unei vaste munci practice, experiență care ne permite să trecem la rezolvarea problemelor celor mai dificile.

Să luăm problema specialiștilor, care la noi se ridică la tot pasul, care se ridică ori de cîte ori se face o numire și care trebuie s-o punem atît în fața reprezentanților economiei naționale, cît și în fața Comitetului Central al partidului. În actuala situație Comitetul Central al partidului nu poate lucra respectînd formele. Dacă n-am fi reușit să găsim tovarăși care în ramura lor de activitate să lucreze independent, n-am fi putut să muncim de loc. Numai datorită faptului că am avut organizatori ca I. M. Sverdlov am putut ca în condițiile războiului să lucrăm în așa fel încît să nu existe la noi nici un conflict care să merite atenție. Iar în această muncă era inevitabil să folosim ajutorul oamenilor care posedau cunoștințe dobîndite în vremurile de altă dată și care ne-au oferit serviciile lor.

Să luăm, în special, problema conducerii departamentului de război. Noi nu putem rezolva problema în acest domeniu fără a avea încredere în statul-major, în marii specialiști organizatori. Au existat la noi aici divergențe în chestiuni de amănunt, dar în ceea ce privește esențialul nu puteau exista îndoieli. Am recurs la ajutorul specialiștilor burghezi, care sînt pătrunși de psihologia burgheză pînă în străfundul sufletului și care ne-au trădat și ne vor mai trăda ani de zile. Cu toate acestea, a pune problema că trebuie să construim comunismul numai cu mîinile comuniștilor puri, și nu cu ajutorul specialiștilor burghezi, este o copilărie. Noi sîntem căliți în luptă, avem forțe, sîntem uniți, și trebuie să înaintăm prin muncă organizatorică, folosind cunoștințele și experiența acestor specialiști. Este o condiție necesară fără de care nu putem construi socialismul. Nu putem construi socialismul fără a folosi moștenirea culturii capitaliste. Nu avem alt material cu care să construim comunismul decît cel lăsat nouă moștenire de capitalism.

Trebuie să construim acum în practică și trebuie să creăm societatea comunistă cu mîinile dușmanilor noștri. Asta pare o contradicție, poate chiar una ireductibilă; în realitate însă numai astfel poate fi rezolvată sarcina construirii comunismului. Și cred că, aruncînd o privire asupra experienței noastre și asupra acestei probleme de care ne lovim zi de zi și văzînd munca practică a Comitetului Central, putem spune că în linii generale partidul nostru a rezolvat această sarcină. Asta a prezentat mari dificultăți, dar numai așa putea fi rezolvată sarcina. Printr-o muncă organizatorică creatoare și unită trebuie să le impunem specialiștilor burghezi astfel să păsească în rîndurile proletariatului, oricît s-ar opune și s-ar lupta cu noi la fiecă pas. Trebuie să-i punem la treabă, să-i folosim ca forță tehnică și culturală, pentru a-i păstra și a face dintr-o țară capitalistă necivilizată și barbară o țară comunistă civilizată. Și cred că în cursul acestui an am învățat să construim, că am pornit pe drumul cel drept și nu ne vom abate de la el.

Aș vrea să mă mai refer pe scurt la problema aprovizionării și la problema satului. Problema aprovizionării

a fost întotdeauna la noi problema cea mai grea. În țara noastră, în care proletariatul a trebuit să ia puterea cu ajutorul țărănimii, în care proletariatului i-a revenit rolul de agent al revoluției mic-burgeze — pînă la organizarea comitetelor sărăcimii, adică pînă în vara sau chiar pînă în toamna anului 1918, revoluția noastră a fost în mare măsură o revoluție *burgheză*. Nu ne temem să declarăm acest lucru. Am înfaptuit atît de ușor Revoluția din Octombrie pentru că țărănimea în ansamblu a mers cu noi, a mers împotriva moșierilor, pentru că a văzut că noi vom merge pînă la capăt, pentru că am înfaptuit prin lege ceea ce se publica în ziarele socialiștilor-revoluționari, — ceea ce mica burghezie, lașă, promitea, fără a putea realiza. Dar din momentul în care au început să se organizeze comitetele sărăcimii, din acest moment revoluția noastră a devenit o revoluție *proletară*. În fața noastră s-a ridicat o problemă pe care sîntem departe de a o fi rezolvat. Este însă extrem de important faptul că am pus-o în mod practic. Comitetele sărăcimii au fost o treaptă tranzitorie. Primul decret cu privire la organizarea comitetelor sărăcimii a fost adoptat de Puterea sovietică din inițiativa tov. Ţiurupa, care pe atunci conducea munca de aprovizionare. Trebuia salvată de la pieire populația neagricolă, care se zbătea în ghearele foamei, și asta nu se putea face decît cu ajutorul comitetelor sărăcimii, ca organizații proletare. Și numai cînd am văzut, în vara anului 1918, că Revoluția din Octombrie a început și s-a desfășurat și la sate, numai atunci am căpătat o bază cu adevărat proletară, numai atunci revoluția noastră a devenit efectiv proletară, iar nu prin proclamații, promisiuni și declarații.

Noi n-am rezolvat încă pînă astăzi sarcina creării formelor de organizare a proletariatului și a semiproletariatului de la sate, sarcină care stă în fața partidului nostru. Am fost nu de mult la Petrograd, unde am participat la unul dintre primele congrese ale muncitorilor agricoli din gubernia Petrograd³⁶. Acolo am văzut că mai dibuim încă în această privință, dar cred că lucrurile vor fi fără îndoială împinse înainte. Trebuie să spun că principalul învățămînt care decurge din exerci-

tarea conducerii politice în cursul acestui an este acela că trebuie să găsim aici un sprijin organizatoric. Am făcut un pas în această direcție, creînd comitetele sărăcimii, efectuînd noi alegeri pentru Soviete și restructurînd politica în domeniul aprovizionării, unde ne-am lovit de dificultăți de neînchipuit. S-ar putea ca în regiunile mărginașe ale Rusiei care în momentul de față devin sovietice — Ucraina, regiunea Donului —, această politică să necesite modificări. Ar fi o greșeală dacă ne-am apuca să dăm decrete-tip pentru toate regiunile Rusiei, dacă comuniștii bolșevici, lucrătorii sovietici din Ucraina și din regiunea Donului s-ar apuca să extindă decretul în bloc, fără discernămint, asupra altor regiuni. Vom cunoaște o mare diversitate de condiții, așa încît nu ne considerăm în nici un caz legați de un șablon și nu decretăm o dată pentru totdeauna că experiența noastră, experiența Rusiei centrale, poate fi transpusă în întregime în toate regiunile periferice. Abia am ajuns la sarcina adevăratei construcții, abia facem primii pași în această direcție, — și ni se deschide în față un imens cîmp de activitate.

Am arătat că primul pas hotărîtor al Puterii sovietice a fost crearea comitetelor sărăcimii. El a fost realizat de lucrătorii din domeniul aprovizionării, fiind dictat de necesități. Dar pentru a ne duce sarcinile pînă la capăt avem nevoie nu de organizații temporare cum sînt comitetele sărăcimii. Alături de Soviete există la noi organizațiile sindicale, pe care le folosim ca o școală de educare a maselor înapoiate. Pătura muncitorilor, care au condus de fapt Rusia anul acesta și au înfăptuit întreaga politică, care au constituit forța noastră, este o pătură extrem de subțire în Rusia. De acest lucru ne-am convins și îl simțim pe pielea noastră. Cînd un viitor istoric va strînge date cu privire la grupurile care au condus Rusia în aceste 17 luni, se va vedea că numai cîteva sute sau cîteva mii de oameni au purtat pe umerii lor întreagă această muncă, întreaga povară, neînchipuit de grea, a conducerii țării, și nimeni nu va crede că acest lucru a putut fi realizat cu forțe atît de infime. Ele au fost infime pentru că în Rusia se aflau puțini conducători politici instruiți, culți și capabili. În Rusia această pătură era

puțin numeroasă și, în cursul luptei care s-a dat, ea s-a surmenat, a muncit din răputeri, a făcut mai mult decât putea. Cred că la actualul congres vom găsi mijloace practice pentru a folosi în industrie și — ceea ce-i mai important — la sate noi și noi forțe masive pentru a antrena în activitatea sovietică pe muncitorii și țărani cu un nivel mediu sau chiar cu un nivel inferior acestuia. Fără ajutorul lor masiv, continuarea activității în viitor este, după părerea noastră, cu neputință.

Întrucât timpul ce mi-a fost rezervat aproape s-a epuizat, vreau să spun doar câteva cuvinte cu privire la atitudinea noastră față de țăranul mijlocaș. Principial și înainte de începerea revoluției a fost limpede pentru noi care trebuie să fie atitudinea noastră față de el. Ni se pune sarcina *neutralizării* țăranimii. La o adunare de la Moscova³⁷ unde s-a pus problema atitudinii față de partidele mic-burgeze am reprodus cuvintele precise ale lui Engels, care nu numai că arăta că țăranimea mijlocașă este aliatul nostru, ci își exprima chiar convingerea că s-ar putea să nu fie necesar să recurgem la presiuni, la măsuri de reprimare nici față de țăranimea cu gospodărie mare. În Rusia această presupunere nu s-a adeverit: noi am fost, sîntem și vom fi într-un război civil direct cu chiaburii. Acest lucru este inevitabil. Am văzut asta în practică. Dar, datorită lipsei de experiență a lucrătorilor sovietici și greutății chestiunii, loviturile destinate chiaburilor se abăteau foarte adesea asupra țăranimii mijlocașe. În această privință am păcătuit mult. Experiența acumulată în această direcție ne va ajuta să facem totul ca să evităm asemenea greșeli pe viitor. Iată sarcina care ne stă în față — nu în teorie, ci în practică. Știți prea bine că e o sarcină grea. Noi nu avem bunuri pe care să le putem da țăranului mijlocaș; el însă e materialist, un om practic și are nevoie de bunuri concrete, materiale, pe care noi nu i le putem da acum și de care țara va trebui să se mai lipsească, poate, timp de luni întregi de luptă grea, luptă care promite de pe acum să ducă la victorie deplină. Dar noi putem face mult în practica noastră administrativă: să ne îmbunătățim aparatul, să lichidăm o mulțime de abuzuri existente. Noi putem și trebuie să îndreptăm linia

partidului nostru, linie care n-a fost suficient orientată către un bloc, către o alianță, către o înțelegere cu țărănimea mijlocașă.

Iată, pe scurt, ceea ce mi-a fost cu puțință să vă relatez acum despre activitatea economică și politică a Comitetului Central în anul care s-a scurs. Urmează să trec acum, foarte pe scurt, la cea de-a doua parte a sarcinii care mi-a fost încredințată de Comitetul Central — raportul organizatoric al Comitetului Central. Această sarcină ar fi putut-o îndeplini cum se cuvine numai Iakov Mihailovici Sverdlov, care fusese numit raportor al Comitetului Central în această problemă. Înzestrat cu o memorie extraordinară, ieșită din comun, el avea în minte o mare parte din raportul său, și faptul că avea cunoștință personal de munca organizatorică de pe teren îi dădea posibilitatea să facă raportul. Eu nu pot să-l înlocuiesc aici măcar într-a suta parte, deoarece în această muncă noi am fost nevoiți să ne biziim întru totul, și aveam toate temeiurile s-o facem, pe tov. Sverdlov, care de cele mai multe ori lua hotărârile singur.

Pot să prezint aici doar fragmente din partea terminată a rapoartelor scrise. Dar Secretariatul Comitetului Central, care n-a putut reuși să-și termine lucrările, ne-a făcut promisiunea fermă că săptămîna viitoare rapoartele scrise vor fi gata pentru publicare, vor fi multiplicare și puse la dispoziția tuturor membrilor congresului. Ele vor completa indicațiile fugitive și fragmentare pe care le pot da eu aici. În materialul privitor la raport, care există în scris în momentul de față, găsim în primul rînd date cu privire la numărul hîrtilor intrate: în decembrie 1918 au intrat 1 483, în ianuarie 1919 — 1 537, iar în februarie — 1 840. Există o repartizare procentuală a acestor hîrtii, căreia însă îmi permit să nu-i dau citire. Tovarășii pe care îi interesează chestiunea vor vedea din raportul care va fi împărțit că în noiembrie, de pildă, s-au prezentat la Secretariat 490 de persoane. Iar tovarășii care mi-au transmis raportul afirmă că el nu poate cuprinde decît jumătate din activitatea de resort a Secretariatului, deoarece tov. Sverdlov primea zilnic zeci de

delegați și probabil că mai mult de jumătate nu erau lucrători din aparatul de stat, ci activiști de partid.

Trebuie să vă atrag atenția asupra raportului cu privire la activitatea federației grupurilor de străini³⁸. Acest domeniu de activitate îmi este cunoscut în măsura în care am avut posibilitatea să frunzăresc materialele referitoare la grupurile de străini. La început erau 7 grupuri, acum sînt 9. Tovarășii care locuiesc în regiuni pur velicoruse și care nu au avut posibilitatea să cunoască direct aceste grupuri sau n-au citit relatările publicate în ziare să binevoiască să citească extrasele din presă, pe care îmi permit să nu le reproduc integral. Trebuie să spun că aici se poate vedea adevărata bază a celor realizate de noi pentru Internaționala a III-a. Internaționala a III-a a fost întemeiată la Moscova la un congres de scurtă durată; tov. Zinoviev va prezenta un raport amănunțit cu privire la acest congres, precum și cu privire la toate propunerile Comitetului Central în toate problemele referitoare la Internațională. Dacă în scurt timp am reușit să facem atît de multe la congresul comunistilor de la Moscova, asta se datorește faptului că Comitetul Central al partidului nostru și tov. Sverdlov, organizatorul congresului, au desfășurat o gigantică muncă de pregătire. S-a făcut propagandă și agitație printre străinii aflați în Rusia și au fost organizate o serie de grupuri de străini. Zeci de membri ai acestor grupuri au fost perfect inițiați — în linii mari — în planurile fundamentale și în sarcinile politice generale. Întorcîndu-se în Ungaria, în Germania, în Austria, sutele de mii de prizonieri de război din armatele pe care imperia-liștii le-au creat exclusiv în scopurile lor au făcut ca virusul bolșevismului să pătrundă adînc în aceste țări. Și dacă acolo predomină grupurile sau partidele solidare cu noi, aceasta se datorește muncii — modestă în aparență și prezentată sumar și fugitiv în raportul organizatoric — a grupurilor de străini din Rusia, care au înscris una din cele mai de seamă pagini în activitatea Partidului Comunist din Rusia — una din celulele Partidului comunist mondial.

În materialele ce mi-au fost puse la dispoziție există apoi date care atestă în ce fel și de la ce organizații s-au primit informații la Comitetul Central ; aici lipsa noastră de organizare pur rusească, care ne face de rușine, apare în toată goliciunea ei. Organizațiile din 4 gubernii au trimis informații în mod regulat, organizațiile din 14 gubernii în mod neregulat, iar organizațiile din 16 gubernii în mod accidental. Numele guberniilor figurează în listă, dar permiteți-mi să nu le citesc. Desigur, împrejurările de război civil explică în bună parte această neorînduială a noastră, această totală lipsă de organizare, dar n-o explică nicidecum complet. Și n-ar trebui să invocăm cîtuși de puțin aceste împrejurări spre a ne pune la adăpost, spre a ne găsi scuze și pretexte. Rușii în general și bolșevicii în special n-au strălucit niciodată în activitatea organizatorică, iar *sarcina organizatorică* este principala sarcină a revoluției proletare. Nu degeaba problema organizatorică ocupă aici un loc de frunte. Aici trebuie să ducem o luptă hotărîită și fermă, neîncetată, prin toate mijloacele. Fără o îndelungată muncă de educare și reeducare nu vom face nimic aici. Este un domeniu în care violența revoluționară și dictatura sînt folosite pentru a face abuzuri, și mi-aș îngădui să vă pun în gardă împotriva unor asemenea abuzuri. Violența revoluționară și dictatura sînt lucruri admirabile dacă sînt folosite cînd trebuie și împotriva cui trebuie. Dar ele nu pot fi folosite în domeniul organizării. Această sarcină a educării, a reeducării și a desfășurării unei munci organizatorice de lungă durată nu am rezolvat-o cîtuși de puțin și trebuie să ne apucăm în mod sistematic de ea.

Aici avem un raport financiar amănunțit. Dintre diferitele articole, principalul este cel privitor la ziare și la editarea cărților pentru muncitori : 1 000 000, 1 000 000 și încă 1 000 000, în total 3 000 000. Pentru organizațiile de partid : 2 800 000 ; cheltuielile redacționale : 3 600 000. Cifre mai amănunțite se găsesc în acest raport, care va fi multiplicat și împărțit tuturor delegaților. Deocamdată tovarășii pot lua cunoștință de ele prin reprezentanții grupurilor. Permiteți-mi să nu citesc cifrele. Tovarășii care au prezentat rapoarte au arătat aici faptul

cel mai important și mai edificator, și anume: rezultatele generale ale muncii de propagandă sub aspect editorial. Editura „Kommunist“³⁹ a publicat 62 de titluri. Ziarul „Pravda“ a realizat în 1918 un beneficiu net de 2 000 000 și a avut un tiraj de 25 000 000 de exemplare. Ziarul „Bednota“⁴⁰ a realizat un beneficiu net de 2 370 000 și a avut un tiraj de 33 000 000 de exemplare. Tovarășii din Biroul Organizatoric al Comitetului Central au promis că vor prelucra cifrele de care dispun, astfel încât să se poată compara cel puțin două puncte de plecare. Atunci va putea vedea oricine gigantica muncă educativă desfășurată de partid, care pentru prima oară în istorie folosește nu pentru burghezie, ci pentru muncitori și țărani tehnica tipografică capitalistă modernă, înaintată. Ni s-a adus și ni se aduce de mii și milioane de ori acuzația că am încălcat libertatea presei, că am renunțat la democrație. Acuzatorii noștri numesc democrație faptul că presa era cumpărată de capital, pentru ca cei bogați să poată folosi presa în scopurile lor. Noi numim asta nu democrație, ci plutocrație. Noi le-am luat tot ceea ce cultura burgheză a creat pentru a înșela poporul și a apăra pe capitaliști, le-am luat pe toate pentru a satisface necesitățile politice ale muncitorilor și ale țăranilor. Am făcut în această privință cât nu a reușit să facă nici un alt partid socialist într-un sfert sau într-o jumătate de veac. Și totuși am făcut extrem de puțin din câte trebuie făcute.

Ultimul material pe care mi l-a transmis Biroul îl constituie circularele. Ele sînt în număr de 14, și tovarășii care nu le cunosc sau nu le cunosc îndeajuns sînt rugați să ia cunoștință de ele. Desigur că în această privință activitatea Comitetului Central e departe de a fi completă. Dar trebuie să luăm în considerație faptul că atunci cînd trebuie să lucrezi în condițiile în care am lucrat noi, cînd zi de zi trebuie să dăm directive politice într-o serie de probleme și cînd numai în cazuri excepționale, ba chiar rare, am putut face asta prin Biroul politic sau prin plenara Comitetului Central, — în asemenea condiții nu se poate presupune că am fi recurs des la circulare politice.

Repet: ca organ combativ al unui partid combativ, într-o epocă de război civil, nu putem proceda altfel. A proceda altfel ar însemna sau să spunem lucrurile pe jumătate, sau să facem parlamentarism, iar prin parlamentarism în epoca dictaturii nu poți nici să rezolvi problemele, nici să îndrumezi partidul sau organizațiile sovietice. Tovarăși, în această perioadă, când folosim aparatul tipografiilor și al presei burgheze, însemnătatea circularelor Comitetului Central a scăzut. Noi dăm directive numai atunci când e vorba de lucruri care nu pot fi publicate, căci în activitatea noastră, care, deși e atît de vastă, a fost publică, am menținut totuși, menținem și vom mai menține munca ilegală. Nu ne-am temut că ni se va reproșa munca noastră ilegală și secretul acțiunilor noastre. Noi ne-am făcut din asta un punct de mîndrie. Iar atunci cînd, după ce răsturnasem burghezia, am fost puși în situația de a ne afla față în față cu burghezia europeană, am păstrat în parte secretul acțiunilor noastre și munca noastră ilegală.

Cu acestea, tovarăși, îmi închei raportul. (A p l a u z e.)

3

RAPORT ASUPRA PROGRAMULUI PARTIDULUI
19 MARTIE

(Aplauze.) Tovarăși, potrivit împărțirii temelor, așa cum am căzut de acord cu tovarășul Buharin, îmi revine sarcina de a expune punctul de vedere al comisiei într-o serie întregă de chestiuni concrete și dintre cele mai controversate sau care interesează cel mai mult partidul nostru în momentul de față.

Voi începe pe scurt cu punctele pe care tov. Buharin le-a atins la sfârșitul raportului său, acestea fiind punctele asupra cărora există divergențe între noi în cadrul comisiei. Primul punct se referă la structura părții generale a programului. După părerea mea, tov. Buharin n-a expus tocmai exact motivele pentru care majoritatea comisiei a respins toate încercările de a omite în alcătuirea programului tot ce s-a spus despre vechiul capitalism. El a prezentat faptele de așa manieră, încît uneori ajungeai să crezi că majoritatea membrilor comisiei s-au temut de ceea ce se va spune despre asta, s-au temut să nu fie acuzați de lipsă de respect față de trecut. Firește că, prezentată astfel, poziția majorității comisiei pare cu totul ridicolă. Dar asta e departe de adevăr. Majoritatea comisiei a respins asemenea tentative ca nejuste. Ele nu corespundeau situației reale. Un imperialism pur, care să nu aibă la bază capitalismul, n-a existat niciodată, nu există nicăieri și nu va exista vreodată. Este vorba de o greșită generalizare a tot ce s-a spus despre sindicate, carteluri, trusturi, capitalism financiar, cînd capitalismul financiar

era prezentat ca și cum nu ar avea la bază vechiul capitalism.

Este inexact. Este inexact mai ales pentru epoca războiului imperialist și pentru epoca ce i-a urmat. Încă Engels, referindu-se într-una din considerațiile sale la viitorul război, scria că acest război va aduce o pustiire mai înspăimântătoare decît aceea de după războiul de treizeci de ani, că omenirea se va sălbătici într-o mare măsură, că aparatul nostru artificial de comerț și de industrie va da faliment⁴¹. La începutul războiului, social-trădătorii și oportuniștii se făleau cu vitalitatea capitalismului și își băteau joc de noi, numindu-ne „fanatici sau semianarhiști”. „Vedeți — spuneau ei —, aceste prorociri nu s-au adevărit. Evenimentele au arătat că ele au fost adevărate numai pentru un foarte mic număr de țări și pentru o foarte scurtă perioadă de timp!” Acum începe însă nu numai în Rusia și nu numai în Germania, ci și în țările învingătoare o asemenea uriașă distrugere a capitalismului contemporan, care suprimă pretutindeni acest aparat artificial și face să renască vechiul capitalism.

Cînd tov. Buharin a afirmat că am putea încerca să prezentăm un tablou unitar al distrugerii capitalismului și imperialismului, noi i-am obiectat în comisie și trebuie să răspund și aici: încercați și vă veți da seama că nu veți izbuti. Tovarășul Buharin a făcut acolo, în comisie, o asemenea încercare, la care în cele din urmă a renunțat singur. Sînt absolut convins că, dacă cineva ar putea s-o facă, tov. Buharin ar fi mai indicat s-o facă decît oricine altul, deoarece el s-a ocupat foarte mult și foarte serios de problemă. Eu afirm că încercarea nu poate reuși deoarece problema este pusă greșit. În Rusia suportăm urmările războiului imperialist și trăim începutul dictaturii proletarietului. În același timp, într-o serie întreagă de regiuni ale Rusiei, mai izolate acum una de alta decît în trecut, asistăm la tot pasul la renașterea capitalismului și la dezvoltarea primului său stadiu. Este un fapt care nu poate fi trecut cu vederea. Dacă am întocmi programul așa cum voia tov. Buharin, el ar fi greșit. În cel mai bun caz, el ar reda ce-i mai bun din cele ce s-au spus despre capitalismul financiar și imperialism, dar nu ar reda rea-

litatea, pentru că realității îi lipsește tocmai acest caracter unitar. Un program alcătuit din părți eterogene este inestetic (ceea ce, desigur, nu prezintă importanță), pe cînd un alt program ar fi pur și simplu greșit. De această eterogenitate, de această alcătuire a programului din material diferit, oricît de neplăcută, oricît de nearmonioasă ar fi ea, nu vom putea scăpa încă multă vreme. Cînd vom reuși să scăpăm de ea, vom întocmi un alt program. Dar atunci vom trăi în societatea socialistă. Ar fi ridicol să pretindem că atunci va fi la fel ca acum.

Trăim vremuri cînd o serie întreagă de fenomene de bază dintre cele mai elementare ale capitalismului au reînviat. Să luăm, de pildă, starea de dezastru a transporturilor, pe care o simțim atît de bine sau, mai bine zis, atît de rău pe pielea noastră. Ea se constată doar și în alte țări, chiar și în țările învingătoare. Ce înseamnă o stare dezastruoasă a transporturilor în sistemul imperialist? — Întoarcerea la formele cele mai primitive ale producției de mărfuri. Noi știm prea bine ce sînt desăgarii. Cuvîntul era, pare-se, pînă acum de neînțeles pentru străini, dar acum? Vorbiți cu tovarășii care au venit la Congresul Internaționalei a III-a. Ei vă vor spune că asemenea cuvinte încep să apară și în Germania, și în Elveția. Iar această categorie nu o vom putea subsuma nici unui fel de dictatură a proletariatului, ci va trebui să ne reîntoarcem la începuturile societății capitaliste și ale producției de mărfuri.

A voi să sari din această tristă realitate întocmind un program unitar și armonios înseamnă a sări în vid, în ireal, înseamnă a întocmi un program greșit. Și nu respectul pentru ceea ce e vechi, cum foarte amabil a lăsat să se înțeleagă tov. Buharin, ne-a determinat să introducem în program pasaje din vechiul program. Cum ar veni, programul a fost elaborat în 1903, cu participarea lui Lenin, și este prost, fără discuție, dar cum bătrînilor le place grozav să-și amintească de trecut, ca și din respect față de ceea ce e vechi, s-a întocmit într-o epocă nouă un program nou, în care se repetă ceea ce e vechi. De-ar fi așa, asemenea originali n-ar merita decît să fie luați în rîs. Eu afirm însă că nu-i așa. Capitalismul care a fost în-

fățișat în 1903 continuă să existe și în 1919 în Republica proletară sovietică tocmai datorită destrămării imperialismului, în virtutea falimentului său. Acest capitalism poate fi găsit, de pildă, și în gubernia Samara, și în gubernia Veatka, care nu sînt prea îndepărtate de Moscova. Într-o epocă în care războiul civil sfîșie țara în bucăți, nu vom putea ieși curînd din această situație, nu vom putea scăpa curînd de negoțul cu desaga. Iată de ce o altă structurare a programului ar fi greșită. Lucrurile trebuie înfățișate așa cum sînt : programul trebuie să cuprindă ceea ce este absolut incontestabil, ceea ce este stabilit efectiv ; numai atunci el va fi un program marxist.

Teoreticește, tov. Buharin înțelege perfect acest lucru și declară că programul trebuie să fie concret. Dar una e să înțelegi, și alta să aplici în practică. Concretul tovarășului Buharin nu este decît o expunere livrescă a capitalului financiar. În realitate observăm fenomene eterogene. În fiecare gubernie agricolă remarcăm alături de industria monopolizată libera concurență. Nicăieri în lume capitalismul monopolist n-a existat și nu va exista fără libera concurență într-o serie întregă de ramuri. A înfățișa un asemenea sistem ar însemna a înfățișa un sistem rupt de viață și greșit. Dacă Marx a spus despre manufactură că este o suprastructură a micii producții de masă⁴², imperialismul și capitalismul financiar constituie suprastructura vechiului capitalism. Dacă le vom distruge vîrfurile, va apărea vechiul capitalism. A te situa pe punctul de vedere că există un imperialism unitar, care nu se bazează pe vechiul capitalism, înseamnă a lua dorința drept realitate.

Eroarea este firească, și oamenii cad foarte ușor în ea. Dacă am avea de-a face cu un imperialism unitar, care să fi transformat total capitalismul, sarcina noastră ar fi de o sută de mii de ori mai ușoară. Am avea atunci un sistem în care totul ar fi subordonat exclusiv capitalului financiar. Atunci nu ne-ar rămîne decît să rețezăm vîrfurile și să trecem restul în mîna proletariatului. Ar fi foarte plăcut, dar așa ceva nu există în realitate. În realitate, dezvoltarea e de așa natură, încît trebuie să procedăm cu totul altfel. *Imperialismul este suprastructura capitalismului.* Cînd imperialismul se distruge, avem

de-a face cu distrugerea vârfului și dezgolirea temeliei. Iată de ce programul nostru, dacă vrea să fie un program just, trebuie să înfățișeze lucrurile așa cum sînt ele. Vechiul capitalism există, iar într-o serie întreagă de domenii s-a transformat în imperialism. Tendințele sale sînt pur imperialiste. Problemele fundamentale nu pot fi analizate decît din punctul de vedere al imperialismului. Nici o problemă importantă de politică internă sau externă nu poate fi rezolvată altfel decît pornindu-se de la această tendință. Programul nu vorbește acum de asta. În realitate există un uriaș substrat, vechiul capitalism. Există suprastructura imperialistă, care a dus la război, și din acest război își trage obîrșia dictatura proletariatului. E o fază pe care nu o putem ocoli. Faptul caracterizează însuși ritmul de dezvoltare a revoluției proletare în lumea întreagă, și el va rămîne fapt pentru mulți ani.

Revoluțiile din Europa occidentală se vor desfășura poate mai lin, dar reorganizarea lumii întregi, reorganizarea majorității țărilor va cere ani și ani. Ceea ce înseamnă că în perioada de trecere pe care o trăim acum nu vom putea ocoli această realitate pestriță. Această realitate, alcătuită din elemente eterogene, nu poate fi nesocotită, oricît de inestetică ar fi ea, nu poți trece cu vederea nici o părțică din ea. Un program întocmit altfel decît programul de față ar fi greșit.

Noi declarăm că am ajuns la dictatură. Dar trebuie să știm *cum* am ajuns. Trecutul ne ține, ne cuprinde cu mii de brațe și nu ne lasă să facem un pas înainte sau ne silește să facem rău acești pași, așa cum îi facem. Și atunci spunem: pentru a ne da seama în ce situație ne aflăm, trebuie să vedem cum am mers, ce ne-a adus la revoluția socialistă. Ne-a adus imperialismul, ne-a adus capitalismul, în formele lui inițiale de economie bazate pe producția de mărfuri. Trebuie să înțelegem toate astea, pentru că numai ținînd seama de realitate vom putea rezolva probleme cum ar fi atitudinea față de țărănimea mijlocașă. Într-adevăr, de unde a putut apărea țăranul mijlocaș în epoca capitalismului pur imperialist? El n-a existat nici măcar în țările capitaliste pur și simplu. Dacă

am căuta să rezolvăm problema atitudinii noastre față de acest fenomen aproape medieval (țărănimea mijlocașă), situându-ne exclusiv pe punctul de vedere al imperialismului și al dictaturii proletariatului, n-am scoate-o nici-odată la capăt și ne-am alege cu multe cucuie. Dar dacă e să ne schimbăm atitudinea noastră față de țărănimea mijlocașă, — faceți bine și arătați și din punct de vedere teoretic de unde a apărut țăranul mijlocaș și ce este el. Țăranul mijlocaș este un mic producător de mărfuri. Iată abc-ul capitalismului, pe care trebuie să-l arătăm, deoarece noi n-am trecut încă de acest abc. A căuta să ocolești acest fapt declarînd: „De ce să stăm la abecedar, din moment ce noi am studiat deja capitalismul financiar!“ ar fi cu totul neserios.

Același lucru trebuie să-l declar și în ceea ce privește *problema națională*. Și aici tov. Buharin ia dorința drept realitate. El afirmă că nu se poate recunoaște dreptul națiunilor la autodeterminare. Națiunea înseamnă burghezia împreună cu proletariatul. Noi, proletarii, să recunoaștem dreptul la autodeterminare al acestei odioase burghezii! Asta n-are nici un sens! Ba, s-avem iertare, are sens, căci corespunde realității. Dacă scoatem asta din program, ajungem la o fantezie. Dv. invocați procesul de diferențiere care are loc în sînul națiunii, procesul de separare a proletariatului de burghezie. Dar mai rămîne de văzut cum se va desfășura această diferențiere.

Să luăm, de pildă, Germania, acest model de țară capitalistă înaintată, care sub raportul organizării capitalismului, a capitalismului financiar, întrecea America. Germania era inferioară în multe privințe: în privința tehnicii și producției, din punct de vedere politic, dar în ceea ce privește organizarea capitalismului financiar, transformarea capitalismului monopolist în capitalism monopolist de stat — ea întrecea America. S-ar părea că Germania este un model. Dar ce se petrece acolo? Proletariatul german s-a diferențiat el de burghezie? Nu! Doar numai despre cîteva orașe mari s-a anunțat că majoritatea muncitorilor sînt acolo împotriva scheidemanniștilor. Dar cum s-a ajuns aici? Prin alianța spartachiștilor⁴³ cu menșevicii-independenți germani, fie ei bleste-

mați de mii de ori, căci încurcă totul și vor să unească prin căsătorie sistemul Sovietelor cu Adunarea constituantă! Iată ce se petrece în această Germanie, care este doar o țară înaintată...

Tov. Buharin spune: „La ce ne trebuie dreptul națiunilor la autodeterminare?” Trebuie să repet ceea ce i-am obiectat în vara anului 1917, când el a propus să aruncăm cât colo programul-minimum și să păstrăm numai programul-maximum. I-am răspuns atunci: „Nu te fâli când te duci la război, fălește-te când te întorci”. După ce vom cuceri puterea, vom mai aștepta nițel și apoi o vom face*. Am cucerit puterea, am mai așteptat nițel, și acum sînt de acord s-o facem. Am pășit din plin la construirea socialismului, am respins primul atac care ne amenința, — acum este momentul s-o facem. Același lucru se poate spune și despre dreptul națiunilor la autodeterminare. „Eu vreau să recunosc numai dreptul la autodeterminare al claselor de oameni ai muncii”, spune tov. Buharin. Va să zică vreți să recunoașteți ceea ce în realitate nu s-a realizat în nici o țară, în afară de Rusia. Este ridicol.

Priviți Finlanda, țară democratică, mai dezvoltată și mai civilizată decît noi. În această țară se desfășoară un proces de cristalizare, de diferențiere a proletariatului, și se desfășoară într-o manieră sui-generis, mult mai anevoios decît la noi. Finlandezii au cunoscut dictatura Germaniei, acum cunosc dictatura Antantei. Dar faptul că noi am recunoscut dreptul națiunilor la autodeterminare a înlesnit acolo procesul de diferențiere. Îmi amintesc bine scena petrecută la Smolnîi când a trebuit să înmînez actul respectiv lui Svinhufvud⁴⁴ — ceea ce în traducere înseamnă „cap de porc” —, reprezentant al burgheziei finlandeze, care a jucat un rol de călău. El mi-a strîns amabil mîna, ne-am complimentat reciproc. Cît era de penibil! Dar trebuia s-o facem, pentru că această burghezie înșela pe atunci poporul, înșela masele muncitoare, afirmînd că muscalii, șoviniștii, velicorușii vor să-i sugrume pe finlandezi. Trebuia s-o facem.

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 34, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 390. — Nota red.

Și ieri n-a trebuit să procedăm la fel față de Republica Bașkiră⁴⁵? Când tov. Buharin a spus: „Se poate recunoaște unora acest drept“, eu mi-am notat chiar că el a pus în această categorie pe boșimani, pe hotentoți și pe hinduși. Ascultînd această enumerare, mă întrebam: cum se face că tov. Buharin a uitat un mic amănunt, a uitat pe bașkiri? Boșimani nu există în Rusia, și nici despre hotentoți n-am auzit să fi pretins o republică autonomă, dar există la noi doar bașkiri, kirghizi, o serie întreagă de alte popoare, și acestora nu le putem refuza dreptul la autodeterminare. Nu putem refuza asta nici unuia dintre popoarele care trăiesc în cuprinsul fostului imperiu rus. Să presupunem chiar că bașkirii ar răsturna pe exploatare și că noi i-am ajuta să o facă. Dar acest lucru nu este posibil decît atunci cînd revoluția se maturizează pe deplin. Și el trebuie făcut cu prudență, pentru ca să nu frînăm prin amestecul nostru tocmai procesul de diferențiere a proletariatului, pe care trebuie să-l grăbim. Ce putem face cu popoare ca kirghizii, uzbekii, tadjiicii, turkmenii, care se mai află și acum sub influența imamilor lor? La noi, în Rusia, după o îndelungată experiență cu popii, populația ne-a ajutat să-i răsturnăm. Dv. însă știți cît de puțin satisfăcător este aplicat încă decretul cu privire la căsătoria civilă. Putem oare să venim la aceste popoare și să le spunem: „Noi îi vom răsturna pe exploatare voștri?“ Nu putem s-o facem pentru că ei sînt supuși cu totul imamilor lor. Trebuie să așteptăm ca această națiune să se dezvolte, ca proletariatul să se diferențieze de elementele burgheze, ceea ce este inevitabil.

Tov. Buharin nu vrea să aștepte. El este plin de nerăbdare: „Pentru ce? După ce am răsturnat burghezia, am proclamat Puterea sovietică și dictatura proletariatului, de ce să procedăm așa?“ Asta sună ca o îmbărbătare, conține o indicație în privința drumului de urmat, dar, dacă în program vom proclama numai acest lucru, el nu va fi un program, ci o proclamație. Putem proclama Puterea sovietică și dictatura proletariatului, putem să ne exprimăm disprețul total față de burghezie, pe care ea îl merită de o mie de ori, dar în program trebuie să

înscriem cu o exactitate totală starea de fapt. Atunci programul nostru va fi în afară de orice discuție.

Noi ne situăm pe un punct de vedere strict de clasă. Ceea ce înscriem în program constituie recunoașterea a ceea ce s-a petrecut în fapt după epoca în care am înscris dreptul națiunilor la autodeterminare în general. Pe atunci nu existau încă republici proletare. Când ele au apărut, și numai în măsura în care au apărut, am putut înscrie ceea ce am înscris aici: „O uniune federativă de state organizate după *tipul sovietic*“. Tipul sovietic nu înseamnă încă Sovietele așa cum există ele în Rusia, dar tipul sovietic devine internațional. Nu putem spune decît atît. A merge mai departe cu un pas, cu o iotă ar fi o greșeală, și de aceea este impropriu pentru program.

Noi declarăm: trebuie să luăm în considerare treapta pe care se află națiunea respectivă pe calea de la rînduiriile medievale la democrația burgheză sau de la democrația burgheză la democrația proletară. Ceea ce este absolut just. Toate națiunile au dreptul la autodeterminare, — și nu este cazul să-i menționăm în mod special pe boșimani și hotentoți. Această caracterizare este valabilă pentru nouă zecimi din populația globului pămîntesc, poate chiar pentru 95%, deoarece toate țările se află pe drumul de la feudalism spre democrația burgheză sau de la democrația burgheză spre democrația proletară. Această cale este absolut inevitabilă. Mai mult nu se poate spune, pentru că ar fi inexact, pentru că n-ar mai corespunde realității. A respinge formula dreptului națiunilor la autodeterminare și a enunța dreptul oamenilor muncii la autodeterminare ar fi cu totul greșit, pentru că a pune problema astfel înseamnă a ignora cît de anevoios, cît de întortocheat este drumul pe care îl urmează diferențierea în cadrul națiunilor. În Germania ea se desfășoară altfel decît la noi: în unele privințe mai repede, iar în altele pe o cale mai lentă și mai sîngeroasă. La noi nici un partid n-a adoptat o idee atît de monstruoasă ca îmbinarea Sovietelor cu Adunarea constituantă. Noi trebuie doar să trăim alături de aceste națiuni. Scheidemannistii au și început să spună că noi vrem să cucerim Germania. Este, desigur, ridicol, este o

prostie. Dar burghezia are interesele ei și presa ei, care urlă despre asta în lumea întreagă în sute de milioane de exemplare, și Wilson sprijină această campanie în interesul său. Bolșevicii — zic ei — au o 'armată mare și vor să sădească bolșevismul lor făcînd cuceriri în Germania. Oamenii cei mai buni din Germania — spartachiștii — ne-au arătat că muncitorii germani sînt ațîțați împotriva comuniștilor! Priviți — li se spune — cît de prost stau lucrurile la bolșevici! Și că la noi e foarte bine — asta n-am putea-o spune. Dar iată că dușmanii noștri din Germania influențează masele, argumentînd că o revoluție proletară în Germania ar însemna aceeași dezordine ca și în Rusia. Dezordinea de la noi este boala noastră, o boală lungă. Înfăptuind la noi dictatura proletară, avem de luptat împotriva unor nemaipomenite dificultăți. Atîta timp cît burghezia sau mica burghezie, sau măcar o parte dintre muncitorii germani sînt influențați de această gogoriță: „Bolșevicii vor să instaureze cu de-a sila regimul lor“, — formula „dreptului oamenilor muncii la autodeterminare“ nu va ușura situația. Trebuie să facem în așa fel ca social-trădătorii germani să nu poată spune că bolșevicii impun sistemul lor universal, care poate, chipurile, să fie dus la Berlin în vîrful baionetelor ostașilor roșii. Dacă am nega principiul autodeterminării națiunilor, lucrurile ar putea apărea tocmai în felul acesta.

Programul nostru nu trebuie să vorbească despre autodeterminarea oamenilor muncii, pentru că asta e o greșeală. Programul trebuie să vorbească despre ceea ce este în realitate. Din moment ce națiunile se află pe porțiuni diferite ale drumului de la evul mediu spre democrația burgheză sau de la democrația burgheză spre democrația proletară, această teză din programul nostru este întru totul justă. La noi, acest drum a făcut multe cotituri. Fiecare națiune trebuie să capete dreptul la autodeterminare, și asta va favoriza autodeterminarea oamenilor muncii. În Finlanda procesul de delimitare a proletariatului de burghezie se desfășoară deosebit de pregnant, de puternic și de profund. Acolo lucrurile se vor desfășura, în orice caz, altfel decît la noi. Să declarăm că nu

recunoaştem naţiunea finlandeză, ci numai masele muncitoare ar fi o curată absurditate. Nu poţi să nu recunoşti realitatea ; căci te va sili ea însăşi s-o recunoşti. În diferitele ţări delimitarea proletariatului de burghezie are loc pe căi deosebite. În această direcţie trebuie să acţionăm cu maximă prudenţă. Deosebit de prudenţi trebuie să fim faţă de diferitele naţiuni, căci nu poate fi lucru mai rău decât neîncrederea din partea unei naţiuni. La polonezi are loc autodeterminarea proletariatului. Iată ultimele cifre cu privire la compoziţia Sovietului de deputaţi ai muncitorilor din Varşovia ⁴⁶ : social-trădători polonezi — 333, comunişti — 297. Acest fapt ne arată că, după calendarul nostru revoluţionar, acolo octombrie nu mai este departe. Situaţia de acolo este asemănătoare cu cea din august sau septembrie 1917. Dar, în primul rând, nu s-a emis încă un decret în virtutea căruia toate ţările ar trebui să trăiască după calendarul revoluţionar bolşevic, şi, chiar dacă s-ar fi emis, el nu ar fi fost aplicat. Iar în al doilea rând, lucrurile stau astfel : majoritatea muncitorilor polonezi, mai înaintaţi, mai luminaţi decât ai noştri, se situează pe poziţia social-defensismului, a social-patriotismului. Trebuie să aşteptăm. Nu se poate vorbi în cazul de faţă despre autodeterminarea maselor muncitoare. Trebuie să propagăm această diferenţiere. Noi o facem, dar e în afară de orice îndoială că nu poţi să nu recunoşti acum autodeterminarea naţiunii poloneze. Asta e limpede. Mişcarea proletară poloneză merge pe acelaşi drum pe care a mers şi a noastră, merge spre dictatura proletariatului, însă nu ca în Rusia. Muncitorii din Polonia sînt intimidaţi spunîndu-li-se că muscalii, velicoruşii, care au asuprit dintotdeauna pe polonezi, vor să introducă în Polonia şovinismul lor velicorus, camuflat sub denumirea de comunism. Comunismul nu se introduce prin violenţă. Unul dintre cei mai buni tovarăşi comunişti polonezi, cînd i-am spus : „Voi veţi face altfel“, mi-a răspuns : „Nu, vom face acelaşi lucru, dar îl vom face mai bine decât voi“. La acest argument n-am avut ce obiecta. Trebuie să le dăm posibilitatea să-şi realizeze această modestă dorinţă : să înfăptuiască Puterea sovietică

mai bine decît noi. Nu putem să nu ținem seama de faptul că acolo lucrurile se desfășoară într-un fel întrucîtva diferit și nu putem spune: „Jos dreptul națiunilor la autodeterminare! Noi acordăm dreptul la autodeterminare numai maselor muncitoare!”. Autodeterminarea se face pe o cale grea și complicată. Ea nu există decît în Rusia, și, prevăzînd toate stadiile de dezvoltare din celelalte țări, nu trebuie să decretăm nimic de la Moscova. Iată de ce această propunere este principial inacceptabilă.

Trec la punctele următoare, pe care, potrivit planului elaborat de noi, urmează să le elucidez eu. Pe primul loc am pus problema *micilor proprietari și a țărănimii mijlocașe*. În legătură cu aceasta, în paragraful 47 se prevăd următoarele:

„Politica P.C. din Rusia față de țărănimea mijlocașă constă în atragerea ei treptată și sistematică la munca de construire a socialismului. Partidul își pune ca sarcină s-o delimiteze de chiaburi, s-o atragă de partea clasei muncitoare printr-o atitudine plină de atenție față de nevoile ei, combătînd înapoierea ei prin măsuri de influențare ideologică, și nicidecum prin măsuri represive, căutînd să ajungă la o înțelegere practică cu ea ori de cîte ori e vorba de interesele ei vitale, făcîndu-i concesii în ceea ce privește alegerea mijloacelor de înfăptuire a transformărilor socialiste“.

Mi se pare că noi formulăm aici ceea ce întemeietorii socialismului au arătat în repetate rînduri cu privire la țărănimea mijlocașă. Acest punct nu are alt cusur decît că nu este suficient de concret. Nu știu dacă în program am putea spune mai mult. La congres trebuie însă să punem nu numai probleme de ordin programatic, iar problemei țărănimii mijlocașe trebuie să-i acordăm o atenție îndoită, întreită. Dispunem de informații care arată că răscoalele care au avut loc în unele locuri dovedesc limpede existența unui *plan general*, și acest plan este legat evident de planul militar al albgardiștilor, care au hotărît pentru luna martie o ofensivă generală și organizarea unei serii de răscoale. La prezidiul congresului se află depus proiectul unui apel ce urmează a fi lansat de congres, proiect care vă va fi prezentat⁴⁷. Aceste răscoale

ne arată cât se poate de limpede că eserii de stînga și o parte din menșevici — la Briansk menșevicii au participat la pregătirea răscoalei — joacă rolul de agenți direcți ai albgardiștilor. O ofensivă generală a albgardiștilor, răscoale la sate, întreruperea circulației pe căile ferate — poate așa vom izbuti să-i răsturnăm pe bolșevici? Aici apare deosebit de clar, deosebit de concret și de evident rolul țărănimii mijlocașe. La congres trebuie nu numai să subliniem în mod deosebit atitudinea noastră conciliantă față de țărănimea mijlocașă, dar să ne gîndim și la o întreagă serie de măsuri cât mai concrete, care să dea direct măcar ceva țăranului mijlocaș. Aceste măsuri le reclamă imperios și interesele de autoconservare și interesele luptei împotriva tuturor dușmanilor noștri, care știu că țăranul mijlocaș șovăie între noi și ei, și caută să-l depărteze de noi. În situația în care ne aflăm acum, avem rezerve uriașe. Știm că revoluțiile poloneză și ungară se apropie, și încă foarte rapid. Aceste revoluții ne vor da rezerve proletare, ne vor ușura situația și vor consolida imens baza noastră proletară — care este slabă la noi. Asta se poate întîmpla în lunile care vin, dar nu știm cînd anume se va întîmpla. Știți că a survenit acum un moment critic; de aceea problema țărănimii mijlocașe capătă acum o uriașă însemnătate practică.

Aș mai vrea să mă opresc apoi asupra *cooperăției*, despre care se vorbește în § 48 al programului nostru. Paragraful acesta este într-o anumită măsură învechit. Atunci cînd l-am redactat în comisie, exista la noi cooperăție, dar n-aveam cîmune de consum; peste cîteva zile s-a dat însă un decret privitor la contopirea tuturor formelor de cooperăție într-o comună de consum unică. Nu știu dacă decretul⁴⁸ a fost dat publicității și dacă majoritatea celor de față îl cunosc. Dacă nu, el va fi publicat mîine sau poimîine. Din acest punct de vedere, paragraful este deja învechit; totuși cred că el este necesar, căci știm cu toții foarte bine că de la decrete și pînă la aplicarea lor este o distanță considerabilă. Problema cooperativelor ne frămîntă încă din aprilie 1918, de atunci ne zbatem cu ea, și, deși am obținut un succes considerabil, n-am obținut încă succesul hotărîtor. Organizarea populației în

cooperative a luat în unele locuri asemenea amploare, încît în multe județe 98% din populația satelor este deja organizată în cooperative. Dar aceste cooperative, care au existat în societatea capitalistă, sînt îmbibate de spiritul societății burgheze și sînt conduse de menșevici și socialiști-revoluționari, de specialiști burghezi. N-am reușit încă să le supunem influenței noastre; aici sarcina noastră rămîne nerealizată. Decretul nostru face un pas înainte în sensul creării de comune de consum, prevăzînd că toate formele de cooperare din întreaga Rusie trebuie să se contopească. Dar și acest decret, chiar dacă va fi aplicat în totul, păstrează cooperarea muncitorească ca o secție autonomă în cadrul viitoarei comune de consum, deoarece reprezentanții cooperăției muncitorești, care cunosc în mod practic problema, ne-au spus și ne-au dovedit că cooperarea muncitorească, fiind o organizație mai dezvoltată, trebuie să fie păstrată, întrucît activitatea ei este impusă de necesități. În partidul nostru nu puține au fost divergențele și discuțiile cu privire la cooperare, și se mai produc fricțiuni între bolșevicii din cooperative și bolșevicii din Soviete. Cred că, principial, chestiunea trebuie să fie rezolvată, fără îndoială, în sensul că acest aparat, singurul pe care capitalismul l-a pregătit în mase, singurul care funcționează în masele țărănești, ce se mai află încă în stadiul capitalismului primitiv, trebuie să fie păstrat cu orice preț, trebuie să fie dezvoltat și în nici un caz nu trebuie desființat. Este o sarcină grea, deoarece cooperativele sînt conduse în majoritatea cazurilor de specialiști burghezi, adeseori veritabili albardiști. Din cauza aceasta s-a născut ura față de ele, o ură legitimă, de aici a pornit lupta împotriva lor. Dar această luptă trebuie dusă, desigur, cu pricepere: *trebuie să punem capăt tentativelor contrarevoluționare ale cooperabilor, dar aceasta nu trebuie să ia forma unei lupte împotriva aparatului cooperatist*. Înlăturînd pe acești conducători contrarevoluționari, trebuie să ne supunem aparatul însuși. Problema se pune aici întocmai ca în cazul specialiștilor burghezi; asta e o altă problemă pe care am vrut s-o subliniez.

Problema *specialiștilor burghezi* stîrnește numeroase fricțiuni și divergențe. Zilele acestea am luat cuvîntul în Sovietul din Petrograd; cîteva din întrebările care mi s-au pus în scris priveau problema salariilor. Am fost întrebat: este admisibil ca într-o republică socialistă să se plătească salarii pînă la 3 000 de ruble? De altfel am vorbit despre această problemă în program, pentru că nemulțumirile pe care ea le-a generat au luat proporții destul de mari. Problema specialiștilor burghezi se pune pretutindeni, în armată, în industrie, în cooperative. Ea este una din problemele de mare importanță ale perioadei de trecere de la capitalism la comunism. Nu vom putea construi comunismul decît atunci cînd, folosind mijloacele științei și ale tehnicii burgheze, îl vom face mai accesibil maselor. Altfel nu se poate construi societatea comunistă. Iar pentru a o putea construi în felul acesta trebuie să preluăm aparatul creat de burghezie, trebuie să atragem în muncă pe toți acești specialiști. Intenționat am dezvoltat problema mai pe larg în program, pentru a o rezolva în mod radical. Știm prea bine ce înseamnă înapoierea culturală a Rusiei, cîte neajunsuri pricinuieste ea Puterii sovietice, care a dat în principiu democrația proletară, infinit superioară, care a dat modelul acestei democrații lumii întregi; știm cît de mult dăunează această lipsă de cultură Puterii sovietice și face să renască birocrația. În vorbe aparatul sovietic este accesibil tuturor oamenilor muncii, în fapt însă, după cum știm cu toții, el este departe de a fi accesibil tuturor. Și asta nu pentru că legile ar constitui o piedică, cum se întîmpla în regimul burghez; dimpotrivă, legile noastre favorizează acest lucru. Dar legile nu sînt suficiente aici. Mai e nevoie de multă muncă educativă, organizatorică și culturală, — ceea ce nu poate fi înfăptuit rapid prin lege; pentru asta se cere o muncă vastă și îndelungată. Problema aceasta a specialiștilor burghezi trebuie rezolvată la congresul de față în mod absolut precis. O astfel de rezolvare va da tovarășilor, care urmăresc, fără îndoială, lucrările congresului, posibilitatea de a se sprijini pe autoritatea congresului și de a vedea dificultățile de care ne lovim. Ea va fi de ajutor tovarășilor care se lovesc la fiecare pas de

această problemă să participe cel puțin la munca de propagandă.

Tovarășii care reprezintă pe spartachiști la congres, aici, la Moscova, ne-au relatat că în Germania de vest, unde industria este deosebit de dezvoltată și unde influența spartachiștilor printre muncitori este mult mai mare, că, deși acolo spartachiștii n-au învins încă, totuși în foarte multe întreprinderi mari inginerii și directorii veneau la spartachiști și le spuneau : „Vom fi alături de voi“. La noi nu s-a întâmplat una ca asta. Se vede că acolo muncitorii au un nivel cultural mai ridicat, personalul tehnic este mai proletarizat și mai există poate și o serie întreagă de alte cauze pe care nu le cunoaștem și care au creat asemenea relații, oarecum deosebite de cele de la noi.

În orice caz, aici e una din principalele piedici în calea mersului nostru continuu înainte. Trebuie chiar acum, fără a aștepta sprijinul altor țări, acum imediat să dezvoltăm forțele de producție. Aceasta nu se poate face fără specialiștii burghezi. Trebuie s-o spunem o dată pentru totdeauna. Desigur că majoritatea acestor specialiști sînt total pătrunși de concepții burgheze. Trebuie să-i înconjurăm de o atmosferă de colaborare tovarășească, creată de comisari muncitori, de celule comuniste, trebuie să-i punem în condiții din care să nu se poată smulge, dar trebuie să le dăm posibilitatea să lucreze în condiții mai bune decît în regimul capitalist, deoarece altfel această pătură, educată de burghezie, nu va lucra. Este posibil să forțezi o pătură întreagă să lucreze sub amenințarea bîtei, — o știm bine din propria experiență. Îi putem sili să nu ia parte activă la contrarevoluție, putem băga spaima în ei, așa încît să le fie frică să întindă mîna să ia o proclamație albgardistă. În această privință, la noi, la bolșevici, se acționează energic. Acest lucru poate fi făcut, și-l facem destul. Asta am învățat s-o facem cu toții. Dar prin astfel de mijloace nu poți sili o pătură întreagă să muncească. Acești oameni sînt obișnuiți cu munca în domeniul culturii, ei au făcut să progreseze cultura în regimul burghez, adică au îmbogățit burghezia cu uriașe cuceriri materiale, iar proletariatul îi rezervau din ele o parte infimă. Dar ei au făcut totuși să progre-

seze cultura, căci asta le era meseria. Pe măsură ce văd că din sînul clasei muncitoare se ridică pături înaintate, organizate, care nu numai că prețuiesc cultura, dar și ajută la răspîndirea ei în mase, ei își schimbă atitudinea față de noi. Cînd un medic vede că în combaterea epidemiilor proletariatul stimulează inițiativa oamenilor muncii, el ia cu totul altă atitudine față de noi. Avem o mare pătură de medici, ingineri, agronomi, cooperatori burghezi, și atunci cînd ei vor vedea în fapt că proletariatul atrage mase tot mai largi la această operă, ei vor fi nu numai separați politicește de burghezie, ci și înfrînți *moralicește*. Atunci sarcina noastră va deveni mai ușoară. Atunci ei vor fi atrași de la sine în aparatul nostru, vor deveni o parte integrantă a acestuia. Pentru asta este nevoie de sacrificii. A cheltui aici chiar două miliarde este o nimica toată. A ne teme de un asemenea sacrificiu ar fi o copilărie, deoarece ar însemna să nu înțelegem sarcinile care ne stau în față.

Dezorganizarea transporturilor, dezorganizarea industriei și a agriculturii subminează însăși existența Republicii sovietice. Aici trebuie să luăm cele mai energice măsuri, care să determine o încordare maximă a tuturor forțelor țării. Față de specialiști nu trebuie să ducem o politică de șicane mărunte. Acești specialiști nu sînt slugile exploatatorilor, ei sînt intelectuali care în societatea burgheză serveau pe burghezi și despre care toți socialiștii din lume spuneau că în societatea proletară ei ne vor servi *pe noi*. În această perioadă de trecere trebuie să le oferim condiții de trai cît se poate de bune. Va fi cea mai bună politică, gospodărirea cea mai economicoasă. Altfel, economisind cîteva sute de milioane, riscăm să pierdem atît de mult, încît să nu putem compensa paguba nici cu miliarde.

Cînd am discutat problema salariilor cu tov. Șmidt, comisarul muncii, el mi-a relatat următoarele fapte. Tov. Șmidt arăta că am făcut pentru ajustarea salariilor atîta cît n-a făcut și nu poate să facă un stat burghez în zeci de ani. Luați salariile dinainte de război: un muncitor necalificat primea o rublă pe zi, adică 25 de ruble lunar, în timp ce un specialist primea 500 de ruble

lunar, fără a socoti pe specialiștii care erau plătiți cu sute de mii de ruble. Un specialist primea de 20 de ori mai mult decît un muncitor. Salariile noastre de azi variază între 600 și 3 000 de ruble — raportul e numai de 1 la 5. Am făcut mult în ceea ce privește ajustarea salariilor. Desigur, noi plătim acum specialiștilor mai mult decît li s-ar cuveni, însă a le plăti ceva în plus pentru cunoștințele lor nu numai că merită, dar este obligatoriu și teoreticește necesar. După părerea mea, problema este tratată destul de amănunțit în program. Însemnătatea ei trebuie subliniată în mod special. Ea trebuie să fie rezolvată aici nu numai principial, ci trebuie să și facem în așa fel, încît toți membrii congresului, plecînd de aici, să facă, prin rapoartele pe care le vor prezenta organizațiilor lor și prin toată activitatea lor, ca acest lucru să fie realizat.

Am obținut deja un mare reviriment în rîndurile intelectualității șovăielnice. Dacă ieri vorbeam de legalizarea partidelor mic-burgheze, iar azi areștăm pe menșevici și pe eseri, noi aplicăm în aceste oscilări un sistem bine determinat. Toate aceste oscilări sînt străbătute de o linie unică, o linie cît se poate de fermă, și anume: *contrarevoluția să fie nimicită, iar aparatul cultural-burghez să fie folosit*. Menșevicii sînt dușmanii cei mai detestabili ai socialismului, deoarece se travestesc în proletari, dar menșevicii sînt o pătură neproletară. În această pătură numai vîrfuri infime sînt proletare, dar ea este formată ca atare din mici intelectuali. Această pătură vine la noi. Vom cîștiga toată această pătură ca atare. De fiecare dată cînd acești oameni vin la noi, le spunem: „Fiți bineveniți“. La fiecare din aceste oscilări, o parte din ei vin la noi. Așa s-a întîmplat cu menșevicii și cu grupul de la „Novaia Jizn“⁴⁹, așa s-a întîmplat cu socialiștii-revoluționari, tot așa se va întîmpla cu toate elementele șovăielnice, care mult timp ni se vor mai încurca printre picioare, se vor văicări, vor trece dintr-o tabără într-alta, — cu aștia n-ai ce face. Dar de pe urma tuturor acestor șovăieli vom căpăta pături de intelectuali culți care vor intra în aparatul sovietic și vom putea da deoparte elementele care continuă să sprijine pe albgardiști.

O altă problemă de care, conform împărțirii temelor, urmează să mă ocup este problema *birocratismului și a atragerii maselor largi în munca aparatului sovietic*. Plîngerii cu privire la birocratism auzim de mult, și ele sînt, fără îndoială, întemeiate. Am făcut în lupta împotriva birocratismului ce n-a făcut nici un stat din lume. Acel aparat care era pătruns în întregime de un spirit birocratic, de un spirit burghez de asuprire și care rămîne astfel pînă și în cele mai libere republici burgheze, noi l-am distrus din temelii. Să luăm, de pildă, justiția. Este adevărat că în acest domeniu sarcina noastră era mai ușoară ; aici n-a fost nevoie să creăm un aparat nou, căci oricine poate să judece, pe baza simțului revoluționar de dreptate al claselor de oameni ai muncii. Mai avem mult de făcut în acest domeniu, dar într-o serie întregă de regiuni am făcut din justiție ceea ce trebuia ea să fie. Am creat organe de justiție la care poate participa oricine : nu numai bărbații, ci și femeile, elementul cel mai înapoiat și mai static.

Slujbașii din alte domenii administrative sînt niște funcționari birocrati mai anchilozați. Aici sarcina este grea. Să ne lipsim de acest aparat, nu putem : în toate ramurile administrative este nevoie de el. Suferim în această privință din cauză că Rusia n-a fost îndeajuns de dezvoltată din punct de vedere capitalist. Germania, pe cît se pare, va depăși mai ușor această fază, deoarece aparatul ei birocratic a trecut printr-o mare școală, care stoarce toată vîlaga, dar care te silește să muncești, și nu să rozi scaunul, cum se întîmplă în cancelariile noastre. Am îndepărtat acest vechi element birocratic, l-am priment și apoi am început să-l punem din nou în posturi noi. Birocrații țariști au început să intre în instituțiile sovietice, să introducă birocratismul, să se travestească în comuniști și, pentru a-și asigura mai bine cariera, să-și procure carnete de membru al P.C. din Rusia. Așadar, dacă-i dai afară pe ușă, ei intră pe fereastră. Situația se datorează mai ales lipsei de forțe intelectuale. Acești birocrati ar putea fi ușor înlăturați, dar nu-i poți reeduca dintr-o dată. Aici ne stau în față în primul rînd sarcini organizatorice, culturale și educative.

Numai cînd toată populația va participa la conducerea statului, numai atunci se va putea lupta pînă la capăt, pînă la victoria deplină asupra birocratismului. Acest lucru nu numai că era imposibil în republicile burgheze, *dar era împiedicat chiar de lege*. În cele mai bune republici burgheze, oricît de democratice ar fi ele, există o mie de obstacole de ordin legislativ care împiedică participarea oamenilor muncii la conducerea statului. Am făcut totul ca aceste piedici să nu mai existe la noi, dar n-am reușit pînă azi să facem ca masele muncitoare să fie în stare să ia parte la conducerea statului. În afară de legi, mai e problema nivelului cultural, care nu poate fi supus nici unei legi. Din cauza acestui nivel cultural scăzut, Sovietele, care, conform programului lor, trebuie să fie organe de conducere *prin oamenii muncii*, sînt în realitate organe de conducere *pentru oamenii muncii*, organe de conducere prin pătura înaintată a proletariatului, iar nu prin masele muncitoare.

Sarcina pe care o avem în acest domeniu nu poate fi îndeplinită decît printr-o educație îndelungată. Acum ea este peste măsură de grea pentru noi, deoarece, așa cum am avut prilejul să arăt în repetate rînduri, pătura de muncitori care conduce este extrem de *subțire*. Trebuie să primim ajutor. Sînt toate indiciile că în țară se formează o asemenea rezervă. Setea de învățatură fără margini și imensele succese obținute în domeniul instruirii, de cele mai multe ori extrașcolare, — uriașul succes obținut pe tărîmul culturalizării maselor muncitoare este un fapt în afară de orice îndoială. Acest succes nu poate fi situat în nici un cadru școlar; el este însă uriaș. Sînt toate indiciile că într-un viitor apropiat vom avea o rezervă uriașă, care să ia locul păturii subțiri de reprezentanți ai proletariatului, care au ajuns la epuizare totală. În orice caz, acum situația noastră este extrem de grea în această privință. Birocrația a fost înfrîntă. Exploatatorii au fost izgoniți. Dar nivelul cultural a rămas scăzut, și din această cauză birocrații ocupă vechile lor posturi. Birocrația poate fi înlăturată numai prin organizarea proletariatului și a țărănimii pe o scară mult mai largă decît pînă acum, paralel cu aplicarea efectivă a măsurilor pen-

tru atragerea muncitorilor la conducerea statului. Știți cu toții care sînt aceste măsuri în domeniul fiecărui comisarariat al poporului, așa că nu mă voi opri asupra lor.

Ultimul punct pe care urmează să-l ating este problema *rolului conducător al proletariatului și problema privării de dreptul de vot*. Constituția noastră consfințește prioritatea proletariatului față de țărănime și privează pe exploatarea de dreptul de vot. Acest punct a fost atacat cel mai mult de democrații puri din Europa occidentală. Noi le-am răspuns și le răspundem că ei au uitat tezele fundamentale ale marxismului, au uitat că democrația lor este o democrație burgheză, pe cînd noi am trecut la democrația *proletară*. Nu există țară pe lume care să fi făcut măcar a zecea parte din ceea ce a făcut Republica sovietică în lunile ce au trecut pentru muncitori și pentru țărani săraci, în sensul atragerii lor la conducerea statului. Acesta este un adevăr absolut. Nimeni nu va nega că pentru democrația reală, iar nu pe hîrtie, pentru atragerea muncitorilor și a țărănilor am făcut atît cît n-au făcut și n-au putut face în sute de ani nici cele mai democratice republici. Asta a determinat însemnătatea Sovietelor ; datorită acestui fapt Sovietele au devenit lozinca proletariatului din toate țările.

Dar asta nu desființează cîtuși de puțin faptul că ne lovim de nivelul cultural insuficient de ridicat al maselor. Problema privării burgheziei de dreptul de vot noi n-am privit-o de loc ca absolută, deoarece din punct de vedere teoretic este pe deplin admisibil ca dictatura proletariatului să reprime la fiece pas burghezia, dar poate să nu o lipsească de dreptul de vot. Teoreticește faptul este pe deplin admisibil, și noi nu prezentăm Constituția noastră ca un model pentru alte țări. Noi afirmăm numai că cine consideră că trecerea la socialism este posibilă fără reprimarea burgheziei nu este socialist. Dar dacă este necesar să reprimi burghezia ca clasă, nu este necesar să o privezi de dreptul de vot și de egalitate. Noi nu dorim libertate pentru burghezie, nu admitem egalitate între exploatarea și exploatați, dar în program privim această problemă în sensul că măsuri ca aceea a inegalității dintre muncitori și țărani nu sînt nicidecum prescrise de Consti-

tuție. Constituția le-a înscris *după* ce ele au apărut în viață. De altfel nu bolșevicii sînt cei care au elaborat Constituția Sovietelor ; au elaborat-o menșevicii și socialiștii-revoluționari împotriva lor înșiși încă înainte de revoluția bolșevică. Au elaborat-o așa cum fusese elaborată de viață. Organizarea proletariatului s-a produs mult mai rapid decît organizarea țărănimii, ceea ce a făcut ca muncitorii să devină sprijinul revoluției și să aibă prioritate în fapt. De acum înainte se pune sarcina de a se trece treptat la desființarea inegalității dintre proletariat și țărănime. Burghezia nu a fost izgonită din Soviete nici înainte de Revoluția din Octombrie, nici după revoluție. *Ea a ieșit singură din Soviete.*

Iată cum stau lucrurile cu dreptul de vot al burgheziei. Sarcina noastră este de a pune problema cu toată claritatea. Nu ne scuzăm cîtuși de puțin pentru comportarea noastră, dar înșirăm faptele întocmai cum sînt ele. Constituția noastră a fost nevoită, așa cum am arătat, să introducă această inegalitate deoarece la noi nivelul cultural este scăzut, deoarece organizarea este slabă. Noi însă nu ne facem din asta un ideal, ci, dimpotrivă, în programul său, partidul se obligă să muncească sistematic pentru desființarea acestei inegalități dintre proletariat, care e mai organizat, și țărănime. Noi vom desființa inegalitatea de îndată ce vom reuși să ridicăm nivelul cultural. Atunci vom putea renunța la aceste restricții. Ele au încă de pe acum, după aproape 17 luni de la revoluție, o mică însemnătate sub aspect practic.

Iată, tovarăși, punctele principale asupra cărora am socotit necesar să mă opresc analizînd programul în linii generale, urmînd ca el să fie examinat în continuare în cadrul discuțiilor. (A p l a u z e.)

4

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL ASUPRA
PROGRAMULUI PARTIDULUI
19 MARTIE

(Aplauze.) Tovarăși, n-am reușit să mă consult în prealabil cu tov. Buharin, pentru a împărți între noi această parte a problemei tot atît de amănunțit, cum am făcut în ceea ce privește raportul. S-ar putea ca nici să nu fie nevoie. Consider că discuțiile care s-au desfășurat aici au arătat în esență un lucru : lipsa oricărei contrapropuneri precise și închegate. Mulți dintre vorbitori au tratat problema fragmentar, ocupîndu-se de un anume aspect sau de altul, dar nu s-a făcut nici o contrapropunere. Mă voi opri asupra principalelor obiecții, îndreptate în primul rînd împotriva părții introductive. Tov. Buharin mi-a declarat că se numără printre cei care sînt de părere că caracterizarea capitalismului și caracterizarea imperialismului pot fi îmbinate în introducere într-un tot, dar, cum asta nu s-a făcut, va trebui să adoptăm proiectul existent.

Mulți dintre vorbitori au susținut ideea — și tov. Podbelski a susținut-o cît se poate de energic — că proiectul, în forma în care v-a fost prezentat, este greșit. Tov. Podbelski a adus argumente extrem de ciudate. De pildă, argumentul că în primul paragraf revoluția este denumită revoluția din ziua cutare. Asta, nu știu de ce, i-a făcut tov. Podbelski impresia că pînă și revoluția ar purta un număr de ordine. Pot spune că la Consiliul Comisarilor Poporului ne trec prin mîină foarte multe hîrtii cu numere de ordine, ceea ce ne obosește de multe ori, dar de ce să aducem și aici această impresie ? Ce caută aici numă-

rul? Noi fixăm data unei sărbători și o prăznuim. Cum se poate nega că puterea a fost luată la 25 octombrie? Dacă am încerca să schimbăm asta în vreun fel, am introduce un element de artificialitate. Dacă am numi revoluția Revoluția din Octombrie-Noiembrie, am putea spune prin asta că ea nu s-a săvârșit într-o singură zi. Ea s-a desfășurat, desigur, într-o perioadă mai îndelungată — nu numai în octombrie și noiembrie, și chiar nu numai într-un an. Tov. Podbelski se leagă de faptul că într-un paragraf se vorbește despre revoluția socială *viitoare*. Din acest motiv el prezintă programul ca un fel de tentativă de „lezmajestate“ față de revoluția socială. Noi ne aflăm în plină revoluție socială și ni se vorbește despre ea ca despre o revoluție viitoare! Argumentul este, evident, neîntemeiat, deoarece în programul nostru este vorba despre revoluția socială pe scară mondială.

Ni se spune că abordăm problema revoluției din punct de vedere economic. Trebuie spus sau nu acest lucru? Aici mulți tovarăși care se aprind iute au mers pînă acolo că au vorbit de un consiliu economic mondial și de subordonarea tuturor partidelor din diferite țări față de Comitetul Central al P.C. din Rusia. Cam așa ceva a preconizat tov. Peatakov. (P e a t a k o v (d e l a l o c u l s ă u) : „Credeți că asta ar fi rău?“) Tov. Peatakov îmi strigă că asta n-ar fi rău. Trebuie să răspund că dacă așa ceva ar figura în program, nici n-ar mai fi cazul ca el să fie criticat: autorii acestei propuneri și-ar da singuri la cap. Tovarășii care se aprind iute nu au ținut seama de faptul că în program trebuie să plecăm de la ceea ce este. Unul dintre acești tovarăși, pare-se Sunița, care a criticat foarte vehement programul, calificându-l drept anemic etc., unul dintre acești tovarăși care se aprind iute a declarat că el nu poate fi de acord că trebuie să fie ceea ce este, preconizînd să fie ceea ce nu este. (R î s e t e.) Cred că o astfel de formulare, evident greșită, a problemei provoacă pe bună dreptate rîsete. Eu n-am spus că trebuie să fie numai ceea ce este. Am spus că trebuie să *pornim de la ceea ce este stabilit în mod absolut*. Trebuie să spunem proletarilor și țăranilor muncitori și să le dovedim că revoluția comunistă este inevitabilă. A zis cineva aici că acest

lucru nu trebuie spus? Dacă cineva ar fi încercat să facă o asemenea propunere, i-am fi dovedit că nu are dreptate. Nimeni nu a afirmat și nu va afirma așa ceva, fiindcă este cert că partidul nostru a ajuns la putere sprijinindu-se nu numai pe proletariatul comunist, ci și pe întreaga țărăniime. Să ne limităm numai la a spune tuturor acestor mase, care astăzi pășesc alături de noi: „Sarcina partidului este numai de a realiza construcția socialistă. Revoluția comunistă a fost săvârșită, înfăptuiți comunismul“. Ideea este cu totul neîntemeiată și greșită din punct de vedere teoretic. Partidul nostru a atras spre el în mod direct, și mai mult încă indirect, milioane de oameni care astăzi se orientează în problema luptei de clasă, în problema trecerii de la capitalism la comunism.

Putem spune acum, și, desigur, fără nici o exagerare, că nicăieri, în nici o altă țară populația muncitoare nu s-a interesat în așa măsură de problema transformării capitalismului în socialism cum se interesează astăzi la noi. La noi oamenii se gândesc la acest lucru mult mai mult decât în oricare altă țară. Oare partidul nu trebuie să dea răspuns la această problemă? Noi trebuie să demonstrăm în mod științific cum se desfășoară această revoluție comunistă. În această privință toate celelalte propuneri sînt imprecise. N-a vrut nimeni ca această chestiune să fie scoasă în întregime. S-au spus lucruri vagi: poate că am putea să renunțăm să nu cităm vechiul program, pentru că este greșit. Dar, dacă ar fi greșit, cum am fi putut să ne bazuim pe el atîția ani în munca noastră? Poate că vom avea un program general cînd va fi creată Republica sovietică mondială, dar pînă atunci vom mai întocmi, firește, încă vreo cîteva programe. Ar fi însă prematur să le întocmim acum, cînd există o singură Republică sovietică în locul vechiului Imperiu rus. Chiar și Finlanda, care merge, fără îndoială, spre o Republică sovietică, nu a înfăptuit-o încă, — Finlanda, care se distinge de toate celelalte popoare care populau fostul Imperiu rus printr-un mai înalt nivel de cultură. Așa că ar fi cea mai mare greșală să pretinzi astăzi să înfățișăm în program un proces încheiat. Ar fi ca și cum am vorbi acum în program de un consiliu economic mondial. Nici noi

nu ne-am putut obișnui încă cu acest cuvînt oribil „sov-narhoz“ *, iar cît despre străini, se zice că se întîmplă să caute în ghid dacă nu e cumva vreo gară cu acest nume. (Rîsete.) Noi nu putem decreta întregii lumi aceste cuvinte.

Pentru a fi un program internațional, programul nostru trebuie să țină seama de momentele de clasă caracteristice, sub raport economic, pentru toate țările. Pentru toate țările este caracteristic faptul că în foarte multe locuri capitalismul continuă să se dezvolte. Acest adevăr este valabil pentru întreaga Asie, pentru toate țările care trec la democrația burgheză, este valabil pentru multe părți ale Rusiei. Iată, tov. Rîkov, care cunoaște foarte bine faptele în domeniul economic, ne spune că la noi există o nouă burghezie. E adevărat. Aceasta ia naștere nu numai din mediul funcționarilor noștri sovietici — ea poate lua naștere și de aci, dar într-o măsură cu totul neînsemnată —, ea ia naștere din mediul țăranilor și al meșteșugarilor, eliberați de sub jugul băncilor capitaliste și avantajați acum de lipsa transportului feroviar. Acesta este un fapt. Cum vreți să ocolim acest fapt? N-am face astfel decît să ne legănăm în iluzii sau să venim cu lucruri spuse ca la carte, dar nu prea bine gîndite, să venim cu ele în fața realității, care este mult mai complexă. Realitatea ne arată că chiar și în Rusia producția de mărfuri capitalistă trăiește, acționează, se dezvoltă, generează burghezia, ca în oricare societate capitalistă.

Tov. Rîkov a declarat: „Noi luptăm împotriva burgheziei, care ia naștere la noi din cauză că economia țărănească n-a dispărut încă, iar această economie generează burghezie și capitalism“. Nu avem date precise în această privință, dar este neîndoielnic că fenomenul se produce. În întreaga lume, Republica sovietică există deocamdată numai în cuprinsul fostului Imperiu rus. Ea crește și se dezvoltă într-o serie întreagă de țări, dar nu există încă în nici o altă țară. De aceea, pretenția ca în programul nostru să fie înscris ceva ce încă nu există este

* — prescurtare a cuvintelor sovet narodnovo hozeistva, consiliu economic.
— Nota trad.

o fantezie, este expresia dorinței de a evada din realitatea neplăcută care ne arată că în alte țări durerile nașterii republicii socialiste sînt, incontestabil, mai mari decît au fost la noi. La noi acest lucru s-a făcut ușor, pentru că la 26 octombrie 1917 am legiferat ceea ce cereau țărani în rezoluțiile socialiștilor-revoluționari. Așa ceva nu există în nici o altă țară. Un tovarăș elvețian și unul german au relatat că în Elveția țărani s-au înarmat ca niciodată împotriva greviștilor și că în Germania nu se simte la sate nici o adiere de vînt proaspăt în sensul creării de Soviete ale muncitorilor agricoli și ale micilor țărani. La noi, după primele luni de revoluție, Sovietele de deputați ai țărănilor au cuprins aproape întreaga țară. Noi, țară înapoiată, le-am creat. Aici se ridică o problemă gigantică pe care popoarele din țările capitaliste n-au rezolvat-o încă. Am fost noi un model de națiune capitalistă? Pînă în 1917 mai existau la noi rămășițe ale iobăgiei. Nici o națiune organizată în mod capitalist nu arătase încă cum se rezolvă această problemă în practică. Noi am luat puterea în condiții excepționale, cînd jugul țarismului ne-a silit să înfăptuim impetuos o schimbare rapidă și radicală, și în aceste condiții excepționale am putut să ne sprijinim timp de cîteva luni pe întreaga țărănimie. Acesta este un fapt istoric. Nu mai puțin decît pînă în vara anului 1918, pînă la formarea comitetelor sărăcimii, ne-am menținut la putere pentru că ne-am sprijinit pe întreaga țărănimie. Acest lucru nu e cu puțință în nici o țară capitalistă. Atunci cînd vorbiți despre o modificare radicală a întregului program, uitați tocmai acest fapt economic fundamental. Dacă nu vom lua în considerare acest fapt, programul nostru nu va avea un fundament științific.

Noi sîntem datori să pornim de la teza marxistă, unanim recunoscută, că programul trebuie să fie construit pe un fundament științific. El trebuie să explice maselor cum a apărut revoluția comunistă, de ce este ea inevitabilă, în ce constă însemnătatea ei, esența ei, forța ei, ce are ea de rezolvat. Programul nostru trebuie să fie un îndreptar pentru agitație, un îndreptar cum au fost toate programele, cum a fost, de pildă, Programul de la Erfurt⁵⁰. Din

fiecare paragraf al acestui program agitatorii puteau extrage sute de mii de cuvântări și de articole. Fiecare paragraf al programului nostru conține ceea ce trebuie să știe, să înțeleagă și să-și însușească fiecare om al muncii. Dacă nu înțelege ce este capitalismul, dacă nu înțelege că mica țărănime și producția meșteșugărească generează constant, necesar și inevitabil, capitalismul, dacă nu înțelege acest lucru, atunci, chiar de s-ar declara de o sută de ori comunist și ar arbora cel mai radical comunism, acest comunism nu face nici două parale. Noi prețuim comunismul numai atunci când este fundamentat economic.

Revoluția socialistă va schimba multe chiar și în unele țări înaintate. Modul de producție capitalist continuă să existe în întreaga lume, păstrându-și adeseori formele mai puțin dezvoltate, deși imperialismul a adunat și a concentrat capitalul financiar. În nici o țară, oricât ar fi ea de dezvoltată, nu vei găsi capitalism pur în forma cea mai desăvârșită. Așa ceva nu există nici măcar în Germania. Atunci când culegeam material referitor la sarcinile noastre concrete, tov. director al Biroului central de statistică ne-a comunicat că în Germania țaranul german *a ascuns* de organele de aprovizionare 40% din surplusurile sale de cartofi. Într-un stat capitalist în care capitalismul se află în plină ascensiune continuă să existe mici gospodării țărănești, cu mic comerț liber și mică speculă. Asemenea fapte nu trebuie scăpate din vedere. Cîți dintre cei 300 000 de membri de partid reprezentați aici se descurcă cum trebuie în această problemă? Ar fi ridicol și prezumțios să credem că, din moment ce noi, care am avut fericirea să întocmim proiectul, cunoaștem toate acestea, ele au ajuns să fie înțelese și de masa comuniștilor. Nu, ei au nevoie de aceste abc-uri, au nevoie de ele de o sută de ori mai mult decît noi, căci nu poate fi vorba de comunism la oameni care n-au înțeles, n-au ajuns să se lămurească ce este comunismul și ce este producția de mărfuri. În fiecare zi, în fiecare problemă care privește politica economică practică, politica în domeniul aprovizionării, în domeniul agriculturii sau Consiliul economic superior, ne lovim de aceste fapte din domeniul micii producții

de mărfuri. Și iată că se pretinde că în program nu trebuie să vorbim despre toate astea. Dacă am proceda așa, n-am face decît să arătăm că nu știm să rezolvăm această problemă, că succesul revoluției în țara noastră se datorește unor condiții excepționale.

Tovarăși din Germania vin la noi să se lămurească asupra formelor orînduirii socialiste. Și trebuie să procedăm astfel ca să arătăm tovarășilor din străinătate în ce constă forța noastră, ca ei să vadă că în revoluția noastră nu ieșim nicidecum din limitele realității, ca să le oferim un material pe deplin convingător. Ar fi ridicol să prezentăm revoluția noastră ca un ideal pentru toate țările, să ne imaginăm că ea a făcut o serie întregă de descoperiri geniale și a introdus o mulțime de inovații socialiste. Eu nu am auzit acest lucru de la nimeni și afirm că nu-l vom auzi de la nimeni. Noi avem experiența practică a realizării primilor pași în direcția nimicirii capitalismului într-o țară cu un raport deosebit între proletariat și țără-nime. Asta e tot. Dacă vom face ca broasca, ne vom opinti și ne vom umfla, vom ajunge de rîsul lumii, vom fi niște lăudăroși și nimic mai mult.

Noi am educat partidul proletariatului în spiritul programului marxist și trebuie să educăm în același spirit zecile de milioane de oameni ai muncii de la noi. Ne-am adunat aici ca conducători ideologici, și trebuie să spunem maselor : „Noi am educat proletariatul pornind întotdeauna și înainte de toate de la o analiză economică precisă“. Asta nu-i o chestiune de manifest. Manifestul Internaționalei a III-a este o chemare, o proclamație, el atrage atenția asupra a ceea ce se află în fața noastră, el face apel la sentimentele maselor. Dați-vă osteneala să demonstrați științific că aveți o bază economică și că nu clădiți pe nisip. Dacă nu puteți face acest lucru, nu vă apucați să întocmiți un program. Iar pentru a face acest lucru, nu avem altă alternativă decît să analizăm evenimentele prin care am trecut în ultimii 15 ani. Dacă acum 15 ani spuneam că ne îndreptăm spre revoluția socială viitoare, iar acum am ajuns la ea, asta ne slăbește ? Asta ne întărește, ne face mai puternici. Totul se reduce la faptul că capitalismul se transformă în imperialism, iar

imperialismul duce la începutul revoluției socialiste. Procesul este anevoios și îndelungat, și nici o țară capitalistă n-a ajuns încă la capătul lui. Dar el trebuie să fie menționat în program.

Iată de ce obiecțiile de ordin teoretic care au fost făcute nu rezistă nici unei critici. Nu mă îndoiesc că dacă am pune la lucru câte 3—4 ore pe zi 10—20 de publiciști, oameni versați în expunerea ideilor lor, într-o lună ei ar elabora programul mai bine, mai încheșat. Să pretinzi însă ca acest lucru să fie făcut într-o zi, două, cum a afirmat tov. Podbelski, este ridicol. Noi am lucrat mai mult de o zi, două, și chiar peste două săptămîni. Repet, dacă am putea desemna o comisie alcătuită din 30 de persoane, care timp de o lună să lucreze cîteva ore pe zi, fără să fie deranjată de zbîrnîitul telefonului, fără îndoială că ea ar elabora un program de zece ori mai bun. Nimeni n-a contestat aici fondul problemei. Un program care nu vorbește despre bazele producției de mărfuri și ale capitalismului nu este un program marxist internațional. Ca un program să fie internațional, nu e suficient să proclame republica sovietică mondială, sau desființarea națiunilor, așa cum a declarat tov. Peatakov: n-avem nevoie de națiuni, avem nevoie de unirea tuturor proletarilor. Desigur, este un lucru admirabil, și așa va fi, însă într-un cu totul alt stadiu al dezvoltării comuniste. Tov. Peatakov, cu un vădit aer de superioritate, spune: „În 1917 erați în urmă, iar acum ați avansat“. Am avansat atunci cînd am înscris în program ceea ce începuse să corespundă realității. Cînd am spus că națiunile trec de la democrația burgheză la puterea proletară, am spus ceea ce corespunde realității, pe cînd în 1917 asta era ceea ce voi doreați.

Cînd între noi și spartachiști se va stabili încrederea tovărășească deplină, care e necesară pentru comunismul unic, încredere tovărășească care se înfiripă zi de zi și care, poate, în cîteva luni va deveni o realitate, atunci ea va fi înscrisă în program. Dar, atîta timp cît ea nu există încă, a o proclama înseamnă a-i atrage pe ei la un lucru la care n-au ajuns încă prin propria lor experiență. Noi spunem că tipul sovietic a căpătat însemnătate inter-

națională. Tov. Buharin s-a referit la comitetele de delegați ai întreprinderilor din Anglia. Ele nu sînt întru totul identice cu Sovietele. Ele se dezvoltă, dar sînt încă în germene. Cînd se vor dezvolta pe deplin, „vom vedea“. A spune însă că noi facem în dar muncitorilor englezi Sovietele rusești e o afirmație care nu rezistă la nici o critică.

Trebuie să mă opresc apoi la problema autodeterminării națiunilor. Critica noastră a atribuit acestei probleme o însemnătate exagerată. Aici s-a vădit slăbiciunea criticii noastre prin faptul că acestei probleme, care în structura generală a programului, în ansamblul cerințelor programului are în fond o însemnătate mai puțin decît secundară, ea i-a atribuit o însemnătate specială.

Ascultîndu-l pe tov. Peatakov, stăteam și mă minunam : ce-i asta, o discuție asupra programului, sau o discuție între două birouri organizatorice? Cînd tov. Peatakov a spus că comuniștii ucraineni acționează conform directivelor C.C. al P.C.(b) din Rusia, nu mi-am dat seama pe ce ton a vorbit. Pe un ton de regret? Nu-l bănuiesc pe tov. Peatakov de așa ceva, dar sensul cuvîntării lui a fost acesta : la ce bun toate aceste autodeterminări, din moment ce la Moscova există un Comitet Central admirabil! Este un punct de vedere pueril. Ucraina a fost separată de Rusia datorită unor condiții excepționale, și mișcarea națională n-a prins acolo rădăcini. În măsura în care ea s-a manifestat, germanii au înăbușit-o. Acesta este un fapt, dar un fapt excepțional. Acolo, chiar și în ceea ce privește limba, situația este de așa natură, încît astăzi nu se știe dacă limba ucraineană este o limbă de masă sau nu. Masele muncitoare ale celorlalte națiuni erau pline de neîncredere față de velicoruși, privindu-i ca pe o națiune exploataoare și asupritoare. Acesta este un fapt. Un reprezentant finlandez mi-a relatat că în rîndurile burgheziei finlandeze, care ura pe velicoruși, se fac auzite glasuri care spun : „Germanii s-au dovedit o fiară mai cumplită, Antanta — și ea o fiară cumplită, mai bine să vină bolșevicii“. Iată ce victorie uriașă am reperțat asupra burgheziei finlandeze în problema națională. Ceea ce nu ne împiedică cîtuși de puțin să luptăm împotriva ei ca împotriva unui dușman

de clasă, alegînd mijloacele potrivite în acest scop. Republica sovietică, care s-a format într-o țară în care țarismul a asuprit Finlanda, trebuie să declare că ea respectă dreptul națiunilor la independență. Cu guvernul roșu din Finlanda, care a existat scurtă vreme, am încheiat un tratat⁵¹, i-am făcut unele concesii de ordin teritorial, concesii din cauza cărora am avut de auzit multe obiecții pur șoviniste: „Acolo sînt exploatări piscicole importante, iar voi le-ați cedat“. Astea-s obiecții de genul aceloră despre care am spus: sînt comuniști pe care dacă îi zgîrii puțin dai de șovinistul velicorus.

Cred că acest exemplu referitor la Finlanda ne arată, ca și cel referitor la bașkiri, că în problema națională nu se poate susține că trebuie să obținem unitatea economică cu orice preț. Desigur că trebuie s-o obținem! Dar trebuie s-o obținem prin propagandă, prin agitație, printr-o uniune liber consimțită. Bașkirii sînt neîncredători față de velicoruși, pentru că velicorușii au un nivel cultural mai ridicat și s-au folosit de el spre a-i jefui. De aceea, în aceste locuri îndepărtate, velicorus înseamnă pentru bașkiri „asupritor“, „pungaș“. Trebuie să ținem seama de acest lucru, trebuie să luptăm împotriva lui. Asta e însă o chestiune de durată. E un lucru pe care nu-l poți înlătura prin nici un decret. Trebuie să fim foarte precauți în această privință. Precauția este cît se poate de necesară din partea unei națiuni ca națiunea velicorusă, care și-a atras ura înverșunată a tuturor celorlalte națiuni; abia acum am învățat să remediem această situație, și tot n-o facem cum trebuie. La noi sînt, de pildă, la Comisariatul învățămîntului sau în preajma lui, comuniști care declară: avem școală unică, așa că să nu cutezați să predați în altă limbă decît limba rusă! După mine, un asemenea comunist este un șovinist velicorus. Cusurul acesta îl au mulți dintre noi și trebuie să luptăm împotriva lui.

Iată de ce trebuie să declarăm celorlalte națiuni că sîntem internaționaliști pînă la capăt și tindem spre o uniune liber consimțită a muncitorilor și țăranilor tuturor națiunilor. Asta nu exclude de loc războaiele. Războiul este o altă problemă, care decurge din esența imperialismului. Dacă luptăm împotriva lui Wilson, și Wilson face

dintr-o națiune mică un instrument al său, noi spunem : vom lupta împotriva acestui instrument. Nu ne-am pronunțat niciodată împotriva acestui lucru. Nu am afirmat vreodată că republica socialistă ar putea exista fără forță armată. În anumite condiții războiul poate fi o necesitate. Iar aici, în problema autodeterminării naționalităților, esențialul este că diferite națiuni merg pe aceeași cale istorică, însă pe cărări și cu ocolișuri foarte diferite, și că națiunile mai civilizate merg, evident, altfel decât cele mai puțin civilizate. Finlanda a mers într-un fel. Germania merge în alt fel. Tov. Peatakov are de o sută de ori dreptate când declară că avem nevoie de unitate. Dar trebuie să luptăm pentru unitate cu ajutorul propagandei, al influenței partidului, al creării de sindicate unice. Dar nici aici nu se poate acționa după un șablon. Dacă am suprima acest punct sau l-am redacta altfel, am elimina din program problema națională. Asta s-ar putea face dacă ar exista oameni fără particularități naționale. Dar asemenea oameni nu există, și într-alt fel nu putem în nici un caz să construim societatea socialistă.

Cred, tovarăși, că programul propus aici trebuie luat ca bază, că el trebuie dat comisiei, după ce ea va fi fost completată cu reprezentanți ai opoziției sau, mai exact, cu tovarășii care au făcut aici propuneri concrete, și că această comisie trebuie să prezinte : 1) îndreptările enumerate la proiect și 2) obiecțiile teoretice în privința cărorora nu se poate ajunge la un acord. Cred că va fi modul cel mai practic de a pune problema și care ne va permite să ajungem cât se poate de rapid la o soluție justă. (Aplauze.)

5

PROIECTUL CELUI DE-AL TREILEA PUNCT
DIN PARTEA POLITICĂ GENERALĂ
A PROGRAMULUI(PENTRU COMISIA DE ÎNTOCMIRE A PROGRAMULUI INSTITUITA
DE CONGRESUL AL VIII-LEA AL PARTIDULUI)

Democrația burgheză se limita la proclamarea unor drepturi formale, extinse în mod egal asupra tuturor cetățenilor, cum ar fi, de pildă, libertatea întrunirilor, a asociațiilor, libertatea presei. În cel mai bun caz, în cele mai democratice republici burgheze erau anulate toate îngrădirile legislative referitoare la aceste puncte. În realitate însă, atât practica administrativă, cât și, mai ales, robia economică a oamenilor muncii îi puneau întotdeauna pe aceștia, în condițiile democratice burgheze, în imposibilitatea de a se folosi pe o scară mai largă de drepturi și de libertăți.

Dimpotrivă, democrația proletară sau sovietică nu se mulțumește să proclame formal drepturi și libertăți, ci le acordă efectiv înainte de toate acelor clase ale populației care erau oprimite de capitalism, adică proletariatului și țăranimii. Puterea sovietică expropriează în acest scop burghezia de clădiri, tipografiile, depozite de hârtie, pe care le pune la dispoziția totală a oamenilor muncii și a organizațiilor lor.

Sarcina P.C. din Rusia este de a atrage mase din ce în ce mai largi ale populației muncitoare la folosirea drepturilor și libertăților democratice și de a extinde posibilitățile materiale de folosire a lor.

*Scris în jurul datei de
20 martie 1919*

*Publicat pentru prima oară
la 22 aprilie 1956
în ziarul „Pravda” nr. 113*

Se tipărește după manuscris

6

RADIOTELEGRAMA DE SALUT ADRESATĂ
GUVERNULUI REPUBLICII SOVIETICE UNGARE
ÎN NUMELE CONGRESULUI ⁵²

Către guvernul Republicii Sovietice Ungare,
Budapesta

Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist din Rusia trimite un salut înflăcărat Republicii Sovietice Ungare. Congresul nostru este încredințat că nu este departe vremea când comunismul va învinge în întreaga lume. Clasa muncitoare din Rusia se străduiește din răputeri să vă vină cât mai curînd în ajutor. Proletariatul din întreaga lume urmărește cu atenție încordată lupta voastră și nu va permite imperialiștilor să ridice mîna asupra noii Republici sovietice.

Trăiască republica comunistă internațională !

Scris la 22 martie 1919

*Publicat la 25 martie 1919
în limba maghiară
în ziarul „Népszava” nr. 71*

*Publicat pentru prima oară
în limba rusă în 1927 în revista
„Proletarskaia Revoliuția” nr. 5*

*Se tipărește după textul
ajărut în ziar
s'raducere din limba maghiară*

7

RAPORT ASUPRA MUNCII LA SATE
23 MARTIE

(Aplauze prelungite.) Tovarăși, trebuie să vă cer iertare pentru faptul că n-am reușit să iau parte la toate ședințele secțiunii alese de congres pentru problema muncii la sate⁵³. De aceea, tovarășii care au participat de la început la lucrările secțiunii mă vor completa prin luările lor de cuvînt. Secțiunea a elaborat în cele din urmă tezele care au fost remise comisiei și care vă vor fi prezentate. Aș vrea să mă opresc asupra însemnătății generale a problemei, așa cum se pune ea în fața noastră ca rezultat al lucrărilor secțiunii și așa cum, după părerea mea, se pune acum în fața întregului partid.

Tovarăși, este întru totul firesc ca în cursul dezvoltării revoluției proletare să trebuiască să punem pe primul plan cînd una, cînd alta din problemele de mare importanță și de mare complexitate ale vieții sociale. Este întru totul firesc ca în desfășurarea unei revoluții care atinge, și nu poate să nu atingă, temeliile cele mai profunde ale vieții, cele mai largi mase ale populației, — nici un partid, nici un guvern, chiar cel mai apropiat de mase, să nu fie în stare să cuprindă *dintr-o dată* toate laturile vieții. Și dacă e să ne oprim acum asupra problemei muncii la sate și să desprindem în mod special din această problemă situația țărănimii mijlocașe, — aici nu poate fi nimic straniu sau anormal din punctul de vedere al dezvoltării revoluției proletare în general. Revoluția proletară trebuia să pornească fără doar și poate de la relația fundamentală dintre cele două clase ostile, dintre proletariat și burghezie.

Sarcina fundamentală era de a trece puterea în mîna clasei muncitoare, de a asigura dictatura ei, de a răsturna burghezia și de a o lipsi de sursele economice ale puterii sale, care constituie, fără îndoială, o piedică în calea oricărei construcții socialiste. Întrucît cunoaștem marxismul, noi toți nu ne-am îndoit vreodată de adevărul că în societatea capitalistă, în virtutea a însăși structurii economiei, însemnătatea hotărîtoare n-o pot avea decît fie proletariatul, fie burghezia. Vedem acum mulți foști marxști — de pildă din tabăra menșevicilor — care afirmă că în perioada luptei hotărîtoare dintre proletariat și burghezie ar putea să domnească *democrația în general*. Așa zic menșevicii, care sînt în totul de acord cu socialiștii-revoluționarii. Ca și cum nu chiar burghezia creează sau desființează democrația după cum îi vine ei la socoteală! Așa stînd lucrurile, în perioada luptei înverșunate dintre burghezie și proletariat nici vorbă nu poate fi de democrație în general. E uimitor cît de repede se demască acești marxști sau pseudomarxști — de pildă menșevicii noștri —, cît de repede iese la iveală adevărata lor natură, natura de democrați mic-burghezi.

Marx a luptat toată viața cel mai mult împotriva iluziilor democrației mic-burgheze și împotriva democratismului burghez. El a ironizat mai mult decît orice palavrele despre libertate și egalitate, atunci cînd ele camuflează libertatea muncitorilor de a muri de foame, sau egalitatea dintre omul care își vinde forța de muncă și burghezul care ar cumpăra munca acestuia în mod liber și ca de la egal la egal pe piața liberă etc. Marx a explicat aceste lucruri în toate scrierile sale economice. Se poate spune că întreg „Capitalul” lui Marx este consacrat explicării adevărului că *forțele fundamentale ale societății capitaliste sînt și nu pot fi decît burghezia și proletariatul*: burghezia în calitate de constructor al acestei societăți capitaliste, de conducător, de forță motrice a ei, iar proletariatul ca gropar al ei, ca singura forță capabilă s-o înlocuiască. Nu știu dacă există un singur capitol în oricare din lucrările lui Marx care să nu fie consacrat demonstrării acestui adevăr. Se poate spune că socialiștii Internaționalei a II-a din întreaga lume s-au

jurat de nenumărate ori în fața muncitorilor că înțeleg acest adevăr. Dar când s-a ajuns la lupta efectivă și încă hotărâtoare pentru putere între proletariat și burghezie, am văzut ca menșevicii și eserii noștri, precum și conducătorii vechilor partide socialiste din lumea întreagă l-au uitat și s-au pus să repete pur mecanic frazele filistine despre democratism în general.

La noi uneori aceste cuvinte sînt făcute să sune mai „tare“, întrebunțîndu-se expresia: „dictatura democrației“, ceea ce nu este decît o absurditate. Știm prea bine din istorie că dictatura burgheziei democratice n-a însemnat nimic altceva decît reprimarea muncitorilor răsculați. Așa s-a întîmplat începînd din 1848, în orice caz nu mai tîrziu, dar exemple pot fi găsite și înainte. Istoria ne arată că tocmai în cadrul democrației burgheze se desfășoară intens și în voie cea mai acută luptă între proletariat și burghezie. De justețea acestui adevăr ne-am putut convinge în practică. Și dacă măsurile luate de guvernul sovietic începînd din octombrie 1917 s-au deosebit prin fermitate în toate problemele fundamentale, asta a fost tocmai pentru că nu ne-am abătut niciodată de la acest adevăr, pentru că nu l-am uitat niciodată. Numai dictatura unei singure clase — dictatura proletariatului —, în lupta pentru dominație împotriva burgheziei, poate rezolva problema. Numai dictatura proletariatului poate învinge burghezia. Numai proletariatul poate răsturna burghezia. Numai proletariatul poate duce după sine masele împotriva burgheziei.

De aici nu rezultă însă nicidecum — ar fi cea mai mare greșeală să se creadă așa ceva — că și în construcția ulterioară a comunismului, cînd burghezia este răsturnată, cînd puterea politică se află în mîna proletariatului, — că și ulterior ne-am putea lipsi de participarea elementelor mijlocii, intermediare.

Este firesc ca la începutul revoluției — al revoluției proletare — toată atenția militanților ei să fie concentrată asupra a ceea ce este principal, fundamental: dominația proletariatului și asigurarea ei prin victoria asupra burgheziei, — asigurarea condițiilor necesare ca burghezia să nu poată reveni la putere. Știm foarte bine că burghe-

zia mai deține avantaje legate de averiile ei în alte țări, sau care constau, uneori chiar și la noi, în averi bănești. Știm prea bine că sînt elemente sociale care au mai multă experiență decît proletarii și care ajută burghezia. Știm prea bine că burghezia n-a renunțat la ideea revenirii la putere, că ea nu încetează să facă încercări de a-și restabili dominația.

Dar nu numai atît. Burghezia, al cărei principiu suprem este : „Unde-i bine, acolo e patria“, ea, care atunci cînd era vorba de bani a fost întotdeauna internațională — *burghezia este încă și acum mai puternică decît noi pe scară mondială*. Dominația ei este subminată în ritm rapid, ea are în față exemple, cum este revoluția din Ungaria — fapt pe care am avut fericirea să vi-l aducem ieri la cunoștință și care este confirmat de știrile primite astăzi —, ea începe să priceapă că dominația ei se clatină. Ea nu mai este liberă în acțiunile sale. Dar acum, dacă ținem seama de posibilitățile ei materiale pe scară mondială, trebuie să recunoaștem că, din punct de vedere material, burghezia, în momentul de față, mai este încă mai puternică decît noi.

Iată, atenția noastră, activitatea noastră practică au fost și trebuiau să fie îndreptate în proporție de nouă zecimi către problema fundamentală — răsturnarea burgheziei, statornicirea puterii proletariatului, evitarea oricărei posibilități de revenire la putere a burgheziei. Faptul este absolut firesc, legitim, inevitabil, și în această privință au fost realizate cu succes foarte multe lucruri.

Acum însă trebuie să punem la ordinea zilei problema altor păături sociale. Trebuie — și asta a fost concluzia noastră a tuturor în secțiunea agrară, și sîntem convinși că asupra acestui lucru vor fi de acord toți activiștii de partid, deoarece noi nu am făcut decît să sintetizăm experiența lor —, trebuie să punem la ordinea zilei, în toată amploarea ei, *problema țărănimii mijlocase*.

Se vor găsi, desigur, oameni care, în loc să reflecteze asupra desfășurării revoluției noastre, asupra sarcinilor care ne stau acum în față, vor exploata orice pas al Puterii sovietice spre a stîrni chicoteli și spre a face critică de dragul criticii, așa cum vedem că fac domnii

menșevici și socialiști-revoluționari de dreapta. Ei sînt oameni care n-au priceput nici pînă astăzi că trebuie să aleagă între noi și dictatura burgheză. Noi am dat dovadă de multă răbdare și chiar de bunăvoință față de ei și le oferim încă o dată posibilitatea de a se convinge de mărinimia noastră, dar și această răbdare și bunăvoință a noastră va avea curînd un sfîrșit, iar dacă ei nu se vor hotărî să aleagă, îi vom pofti cît se poate de serios să se ducă la Kolceak. (A p l a u z e.) Nu ne așteptăm să vedem la acești oameni aptitudini intelectuale prea strălucite. (R î s e t e.) Dar ar fi de așteptat ca, după ce au simțit pe pielea lor bestialitățile lui Kolceak, să înțeleagă că avem dreptul să le cerem să aleagă între noi și Kolceak. Dacă în primele luni de după Revoluția din Octombrie mulți naivi au fost atît de proști încît să creadă că dictatura proletariatului este trecătoare, întîmplătoare, acum pînă și menșevicii și socialiștii-revoluționari ar trebui să priceapă că există ceva firesc în lupta care se desfășoară în condițiile presiunii întregii burghezii internaționale.

În realitate nu există decît două forțe: dictatura burgheziei și dictatura proletariatului. Cine n-a aflat asta citind operele lui Marx, cine n-a aflat-o citind lucrările tuturor marilor socialiști, n-a fost niciodată socialist, n-a înțeles nimic din socialism și este socialist doar cu numele. Acestor oameni le dăm un scurt termen de gîndire și le cerem să rezolve problema. Am amintit de ei pentru că ei spun acum sau vor spune: „Bolșevicii au pus problema țărănimii mijlocașe, ei vor să cocheteze cu ea“. Știi prea bine că o argumentare de soiul acesta sau chiar una mult mai slabă își găsește un spațiu larg în presa menșevică. Noi n-o luăm în seamă, n-am dat niciodată importanță flecărelii adversarilor noștri. Oamenii care sînt în stare ca pînă în ziua de azi să facă naveta între burghezie și proletariat pot să spună ce-or vrea. Noi ne urmăm drumul.

Drumul nostru este determinat în primul rînd de evaluarea forțelor din punct de vedere de clasă. În societatea capitalistă se desfășoară lupta între burghezie și proletariat. Atîta timp cît ea nu este încă terminată, ne vom

concentra toată atenția pentru a o duce pînă la capăt. Ea nu a fost încă dusă pînă la capăt. Am reușit să facem mult în această luptă. Acum burghezia internațională nu mai poate acționa nestingherită. Cea mai bună dovadă în acest sens este revoluția proletară din Ungaria. E limpede deci că munca noastră de construcție la sate a depășit cadrul în care totul era subordonat cerinței esențiale a luptei pentru putere.

Această muncă de construcție la sate a trecut prin două faze principale. În octombrie 1917 am cucerit puterea *împreună cu întreaga țărănimă*. Aceasta a fost o revoluție burgheză, întrucît lupta de clasă nu începuse să se desfășoare încă la sate. Așa cum am mai spus, abia în vara anului 1918 a început adevărata revoluție proletară la sate. Activitatea noastră n-ar fi fost completă dacă nu am fi reușit să dezlănțuim această revoluție. Prima etapă a fost luarea puterii la orașe și instaurarea formei sovietice de guvernămînt. A doua etapă a fost ceea ce constituie esențialul pentru toți socialiștii și fără de care socialiștii nu sînt socialiști: delimitarea elementelor proletare și semiproletare la sate și unirea lor cu proletariatul orășenesc în vederea luptei împotriva burghezicii de la sate. Această etapă este și ea în linii generale terminată. Organizațiile pe care le-am creat la început în acest scop, comitetele sărăcimii, sînt acum în așa măsură consolidate, încît am considerat posibil să le înlocuim cu Soviete alese în toată regula, adică să reorganizăm Sovietele sătești astfel încît ele să devină organe de dominație de clasă, organe ale puterii proletare la sate. Măsurile cum e legea cu privire la organizarea socialistă a teritoriului și la măsurile de trecere spre o agricultură socialistă, lege adoptată de curînd de Comitetul Executiv Central și care vă este, desigur, cunoscută tuturor, fac bilanțul perioadei scurse din punctul de vedere al revoluției noastre proletare.

Eszențialul, ceea ce constituie prima și principala sarcină a revoluției proletare, l-am făcut. Și tocmai pentru că am înfăptuit această sarcină, la ordinea zilei se pune acum o problemă și mai complexă: *atitudinea față de țărănimă mijlocașă*. Cine consideră că punerea acestei probleme în-

seamnă o slăbire a caracterului puterii noastre, o slăbire a dictaturii proletariatului, o schimbare, fie și parțială, fie și cu totul neînsemnată a politicii noastre de bază, nu înțelege nimic din sarcinile proletariatului, din sarcinile revoluției comuniste. Sînt convins că asemenea oameni nu se vor găsi în partidul nostru. Am vrut să previn numai pe tovarăși împotriva acelor oameni din afara partidului muncitoresc care vor spune acest lucru nu fiindcă ar ține de concepțiile lor, ci numai și numai să ne pună bețe-n roate și să-i ajute pe albgardiști, — cu alte cuvinte să ațîțe împotriva noastră pe țaranul mijlocaș, care a șovăit dintotdeauna, care nu poate să nu șovăie și va mai șovăi multă vreme. Pentru a-l ațîța împotriva noastră, ei vor spune: „Uită-te la ei cum vă fac ochi dulci! Va să zică răscoalele voastre i-au pus pe gînduri, va să zică au lăsat-o mai moale“ etc. etc. Trebuie ca toți tovarășii noștri să fie înarmați împotriva unei asemenea agitații. Și sînt convins că ei vor fi înarmați dacă vom reuși acum să facem ca problema să fie abordată din punctul de vedere al luptei de clasă.

Este absolut clar că această problemă fundamentală constituie o sarcină mai complexă, dar nu mai puțin arzătoare: *cum să definim în mod precis atitudinea proletariatului față de țărănimea mijlocașă?* Tovarăși, pentru marxiști problema nu prezintă nici o dificultate din punct de vedere teoretic, punct de vedere pe care și l-a însușit imensa majoritate a muncitorilor. Vă voi aminti, de pildă, că în cartea lui Kautsky despre problema agrară, scrisă pe vremea cînd Kautsky expunea corect învățătura lui Marx și era considerat o autoritate incontestabilă în acest domeniu, în această carte despre problema agrară se spun următoarele în ceea ce privește trecerea de la capitalism la socialism: sarcina partidului socialist este de *a neutraliza țărănimea*, adică de a face în așa fel ca țaranul să rămîină neutru în lupta dintre proletariat și burghezie, ca el să nu poată da burgheziei un ajutor activ împotriva noastră.

În decursul îndelungatei perioade de dominație a burgheziei, țărănimea a sprijinit puterea ei, s-a situat de partea ei. Faptul este explicabil dacă ținem seama de

forța economică a burgheziei și de mijloacele ei politice de dominație. Nu ne putem aștepta ca țaranul mijlocaș să treacă imediat de partea noastră. Dar, dacă vom duce o politică justă, aceste șovăieli vor lua sfârșit după un timp oarecare, și țaranul va putea trece de partea noastră.

Încă Engels, care împreună cu Marx a pus bazele marxismului științific, învățatură după care partidul nostru se călăuzește în permanență, și în special în timpul revoluției, — încă Engels a stabilit împărțirea țărănimii în țărănime cu gospodărie mică, mijlocie și mare, și această împărțire corespunde și acum realității în marea majoritate a țărilor europene. Engels spunea : „S-ar prea putea ca nici chiar țărănimea cu gospodărie mare să nu trebuia să fie reprimată pretutindeni prin violență“. Dar nici un socialist cu mintea întreagă nu s-a gândit vreodată că am putea recurge cândva la violență față de țărănimea mijlocașă (țărănimea cu gospodărie mică ne este prietenă). Așa scria Engels în 1894, cu un an înainte de a muri, atunci când problema agrară se afla la ordinea zilei⁵⁴. Acest punct de vedere demonstrează un adevăr uneori dat uitării, dar asupra căruia în teorie sîntem cu toții de acord. În ceea ce privește pe moșieri și pe capitaliști, sarcina noastră este exproprierea totală. *Dar noi nu admitem nici un fel de violență față de țărănimea mijlocașă*. Chiar și în ceea ce privește țărănimea bogată noi nu spunem tot atît de categoric ca în ceea ce privește burghezia : exproprierea totală a țărănimii bogate și a chiaburimii. În programul nostru am făcut această distincție. Noi spunem : reprimarea împotrivirii țărănimii bogate, reprimarea tentativelor ei contrarevoluționare. Asta nu înseamnă expropriere totală.

Deosebirea fundamentală care determină atitudinea noastră față de burghezie și față de țărănimea mijlocașă — exproprierea totală a burgheziei, alianța cu țărănimea mijlocașă, care nu exploatează pe alții —, această linie fundamentală este admisă în teorie de toată lumea. În practică însă ea nu este aplicată consecvent ; pe teren oamenii n-au învățat încă s-o aplice. Atunci cînd proletariatul, după ce a răsturnat burghezia și și-a consolidat puterea, a trecut la făurirea noii societăți sub toate as-

pectele, problema țărănimii mijlocașe s-a pus pe primul plan. Nici un socialist din lume n-a negat faptul că făurirea comunismului se va desfășura în chip diferit în țările cu mare agricultură și în țările cu mică agricultură. Este un adevăr elementar, de abecedar. Din acest adevăr rezultă că, pe măsură ce ne apropiem de sarcinile construirii comunismului, atenția noastră trebuie, într-o anumită măsură, să se concentreze în principal tocmai asupra țărănimii mijlocașe.

De felul în care vom defini atitudinea noastră față de țărănimea mijlocașă depind multe. Problema este rezolvată din punct de vedere teoretic, dar noi am văzut prea bine, cunoaștem din proprie experiență deosebirea dintre rezolvarea teoretică a unei probleme și transpunerea practică în viață a hotărârii. Ne-am lovit îndeaproape de această deosebire, atât de caracteristică pentru marea revoluție franceză, când Convenția franceză lua măsuri de mare anvergură fără a avea reazemul necesar pentru aplicarea lor și fără a ști măcar pe ce clasă trebuie să se sprijine pentru aplicarea cutărei sau cutărei măsuri.

Noi ne aflăm în condiții incomparabil mai fericite. Datorită unui secol întreg de dezvoltare, noi știm pe ce clasă ne sprijinim. Știm însă tot așa de bine că această clasă are o experiență practică cu totul și cu totul nelăstătoare. Esențialul — răsturnarea puterii burgheziei și preluarea puterii de către muncitori — a fost clar pentru clasa muncitoare, pentru partidul muncitoresc. Dar *cum* s-o faci? Ținem minte cu toții câte dificultăți am întâmpinat, câte greșeli am comis atunci când s-a trecut de la controlul muncitoresc la conducerea industriei de către muncitori. Și aceasta a fost doar o acțiune desfășurată înăuntrul clasei noastre, în rîndurile proletariatului, cu care am avut de-a face întotdeauna. Acum însă trebuie să ne precizăm atitudinea față de o clasă nouă, o clasă pe care muncitorul de la oraș nu o cunoaște. Trebuie să ne precizăm atitudinea față de o clasă care n-are o situație stabilă, bine definită. Proletariatul este în masă pentru socialism, burghezia este în masă împotriva socialismului — raportul dintre aceste două clase este ușor de definit. Când trecem însă la o pătură ca țărăni-

mea mijlocașă, constatăm că *ea este o clasă care șovăie*. Țăranul mijlocaș este în parte proprietar, în parte muncitor. El nu exploatează pe alți oameni ai muncii. Timp de decenii el a fost nevoit să-și apere situația cu prețul unor mari strădanii; el a simțit pe pielea lui exploatarea moșierilor și capitaliștilor, a trecut prin multe, dar în același timp este proprietar. De aceea atitudinea noastră față de această clasă care șovăie prezintă mari dificultăți. Bazându-ne pe experiența noastră de mai bine de un an, pe munca noastră proletară dusă la sate mai bine de o jumătate de an, pe faptul că diferențierea de clasă a satului s-a produs deja, trebuie să ne ferim aici cel mai mult de orice pripeală, de teoretizări neîndemânaticе, de pretenția de a socoti încheiat ceea ce este abia în curs de elaborare, ceea ce n-am elaborat încă complet. Rezoluția pe care v-o propune comisia aleasă de secție și căreia îi va da citire unul dintre cei care vor urma la cuvînt constituie o avertizare suficientă în această privință.

Din punct de vedere economic este limpede că trebuie să venim în ajutorul țărănimii mijlocașe. Din punct de vedere teoretic nu există nici o îndoială în această privință. Date fiind însă moravurile noastre, nivelul nostru cultural, forțele insuficiente pe care le-am putea oferi satului în domeniul cultural și tehnic, dată fiind neputința de care dăm dovadă adesea în relațiile cu satul, tovarășii recurg adeseori la măsuri de constrîngere, stricînd astfel toată treaba. Nu mai departe decît ieri, un tovarăș mi-a dat o broșură intitulată „Instrucțiuni și dispoziții cu privire la organizarea muncii de partid în gubernia Nijni Novgorod“, editată de Comitetul Nijni Novgorod al P.C. (b) din Rusia, — și în această broșură citesc, de pildă, la pag. 41 : „Decretul cu privire la impozitul excepțional trebuie să apese cu toată greutatea asupra chiaburilor, speculanților și în *general asupra elementului mijlociu al țărănimii*“. Bine au mai „înțeles“ oamenii ! S-ar putea să fie o greșeală de tipar, dar este inadmisibil să scape asemenea greșeli de tipar ! Sau e o lucrare făcută în pripă și care ne arată cît de primejdioasă este orice pripeală în acest domeniu. Sau — și aceasta ar

fi ipoteza cea mai gravă, pe care nu vreau s-o fac în privința tovarășilor din Nijni Novgorod — aici este vorba pur și simplu de neînțelegerea problemei. Se prea poate să nu fie decît o simplă inadvertență⁵⁵.

În practică se petrec cazuri ca acesta relatat de un tovarăș din comisie. Țăranii au făcut roată în jurul lui și fiecare îl întreba : „Spune, sînt eu țăran mijlocaș sau nu ? Am doi cai și o vacă. Am două vaci și un cal“ etc. Prin urmare, acest agitator care cutreieră toate județele ar trebui să aibă un fel de termometru miraculos, pe care să-l poată pune țăranului și să spună dacă este sau nu țăran mijlocaș. Pentru a stabili acest lucru este nevoie să cunoști toată istoria gospodăriei acestui țăran, raportul lui față de categoriile superioare și inferioare ; și asta n-o putem ști exact.

Aici este necesar mult simț practic, este necesară cunoașterea condițiilor locale. Și asta ne lipsește încă. Nu este o rușine s-o recunoaștem ; trebuie s-o recunoaștem deschis. N-am fost niciodată utopiști și nu ne-am închipuit niciodată că vom construi societatea comunistă cu mîinile curățele ale unor comuniști curățeți care urmează să se nască și să fie educați într-o societate pur comunistă. Astea-s povești de adormit copiii. Noi trebuie să construim comunismul pe ruinele capitalismului, și numai clasa care s-a călit în lupta împotriva capitalismului poate s-o facă. Proletariatul — o știți prea bine — nu este lipsit de defectele și slăbiciunile societății capitaliste. El luptă pentru socialism și în același timp împotriva propriilor sale defecte. Cea mai înaintată și valoroasă parte a proletariatului, care timp de decenii a dus o luptă înverșunată la orașe, a avut posibilitatea să-și însușească în cursul acestei lupte toată cultura vieții de oraș și de capitală, și și-a însușit-o într-o anumită măsură. Știți că chiar și în țările înaintate satul a fost condamnat la incultură. Noi vom ridica, desigur, nivelul cultural al satului, dar aceasta este o chestiune de ani și ani. Iată ce uită pretutindeni tovarășii noștri și iată ce ne înfățișează concret fiecare cuvînt al oamenilor veniți din provincie, nu al intelectualilor de aici, al celor care lucrează în diferite departamente — pe aceștia i-am tot auzit —, ci al unor oameni care observă pe teren

munca ce se desfășoară la sate. Aceste voci au fost deosebit de prețioase pentru noi în secția agrară. Ele vor fi deosebit de prețioase acum — sînt convins de asta — pentru întregul congres al partidului, deoarece ele nu pornesc din cărți sau din decrete, ci din însăși viața.

Toate acestea ne îndeamnă să ne dăm toată osteneala pentru a clarifica cît mai bine atitudinea față de țărăniimea mijlocașă. Este un lucru foarte greu, deoarece *în viață o asemenea claritate nu există*. Problema nu numai că n-a fost soluționată, ea este chiar *insolubilă* dacă am vrea s-o rezolvăm *dintr-o dată și imediat*. Există oameni care zic : „Nu trebuia să emitem atîtea decrete“ și reproșează guvernului sovietic faptul că s-a apucat să întocmească decrete fără să știe cum să le aplice în viață. În fond acești oameni nu-și dau seama că trag spre albgardiști. Am fi iremediabil idioți dacă ne-am aștepta ca o sută de decrete să schimbe viața satului din temelii. Dar, dacă am renunța să trasăm prin decrete calea de urmat, am fi trădători ai socialismului. Aceste decrete, care în mod practic n-au putut fi aplicate pe deplin și dintr-o dată, au jucat un mare rol propagandistic. Dacă altădată noi făceam propagandă cu adevăruri generale, acun *facem propagandă prin muncă*. Este tot propagandă, însă o propagandă prin acțiune, numai că nu în sensul unor acțiuni izolate ale unor aventurieri, care au făcut obiectul sarcasmelor noastre în epoca anarhiștilor și a vechiului socialism. Decretul nostru este o chemare, dar nu o chemare în spiritul celor de altădată : „Muncitori, sculați-vă și răsturnați burghezia !“ Nu, el este o chemare adresată masei, o chemare la munca practică. *Decretele sînt instrucțiuni care cheamă masele la munca practică*. Iată ce este important. Admit că decretele conțin multe lucruri improprii, multe lucruri care nu-și vor găsi aplicare în viață. Dar ele conțin material necesar muncii practice, și menirea decretului este de a învăța sute, mii și milioane de oameni care ascultă glasul Puterii sovietice să facă pași practici. Este o probă de acțiune practică în domeniul construcției socialiste la sate. Dacă vom privi astfel lucrurile, vom trage multe foloase din ansamblul legilor, decretelor și hotărîrilor noastre. Nu le vom privi ca pe niște hotărîri

absolute, care trebuie să fie aplicate cu orice preț, imediat și dintr-o dată.

Trebuie evitat tot ce ar putea încuraja, în practică, abuzurile. Pe alocuri s-au strecurat printre noi carieriști, aventurieri, care își zic comuniști și ne înșală, care au venit la noi pentru că comuniștii sînt acum la putere și pentru că elementele mai cinstite dintre „slujbași“ n-au venit să lucreze la noi din cauza ideilor lor înapoiate, în timp ce carieriștii n-au nici un fel de idei, nici un fel de cinste. Oamenii aceștia, care nu vor decît să parvină, recurg în munca lor pe teren la măsuri de constrîngere, închipuindu-și că așa e bine. În realitate însă rezultatul este uneori acela că țăraniii spun : „Trăiască Puterea sovietică, dar *jos comunia!*“ (adică comunismul). Asemenea cazuri nu sînt născocite, ci sînt luate din realitatea vie, din informațiile furnizate de tovarășii care duc munca pe teren. Nu trebuie să uităm ce rău imens aduce orice exagerare, orice grabă, orice pripeală.

A trebuit să ne grăbim cu orice preț, să facem un salt îndrăzneț și să ieșim din războiul imperialist, care ne-a dus la dezastru ; a trebuit să facem eforturile cele mai mari pentru a strivi burghezia și forțele care amenințau să ne strivească pe noi. Toate astea erau necesare, fiindcă altfel nu puteam învinge. Dar dacă am proceda la fel față de țărănimea mijlocașă, — ar fi o negliobie atît de mare, o atît de mare tîmpenie, ar fi atît de dezastruos pentru cauză, încît numai niște provocatori ar putea proceda așa în mod conștient. Sarcina trebuie pusă aici cu totul altfel. Aici nu este vorba de a reprima împotrivirea exploatatatorilor notorii, de a-i învinge și de a-i răsturna — sarcină pe care ne-o puneam mai înainte. Nu, pe măsură ce am îndeplinit această sarcină principală, la ordinea zilei se pun sarcini mult mai complexe. Aici prin violență nu faci nimic. *Violența față de țărănimea mijlocașă este cel mai mare rău.* Țărănimea mijlocașă formează o pătură numeroasă, care numără milioane și milioane de oameni. Nici măcar în Europa, unde țărănimea mijlocașă nu reprezintă nicăieri o forță atît de considerabilă, unde tehnica și cultura, viața de oraș, căile ferate sînt colosal de dezvoltate, unde ar fi fost cel mai ușor să se conceapă asta,

nimeni, niciunul dintre socialiștii cei mai revoluționari n-a propus măsuri de violență față de țărănimea mijlocașă.

Cînd am luat puterea, ne-am sprijinit pe întreaga țărănime. Atunci toți țăraniile aveau aceeași sarcină — lupta împotriva moșierilor. Dar prejudecata împotriva mării gospodării persistă la ei pînă astăzi. Țăranul își zice: „Dacă va fi marea gospodărie, înseamnă că am să fiu din nou argat“. Desigur că e greșit. Dar la țăran noțiunea de mare gospodărie este legată de un sentiment de ură, ea îi amintește de asuprirea poporului de către moșieri. Acest sentiment a rămas, el n-a dispărut încă.

Trebuie să ne bazăm, mai presus de toate, pe adevărul că aici, prin însăși firea lucrurilor, nu putea obține nimic prin metode de violență. Aici problema economică se pune cu totul altfel. Aici nu există un vîrf pe care să-l poți reteza, lăsînd în picioare întreaga temelie, întregul edificiu. Nu există un vîrf cum erau capitaliștii la orașe. *A face aici uz de violență înseamnă a duce totul de rîpă.* E nevoie de o muncă de educație îndelungată. Țăranului, care nu numai la noi, dar și în întreaga lume, este un om practic și realist, trebuie să-i dăm exemple concrete pentru a-i dovedi că „comunismul“ este mai bună decît orice. Desigur că nu vom ajunge la nici un rezultat dacă la sate vor apărea niște oameni pripitiți, care pică acolo de la oraș și, după ce au flectat și au stîrnit cîteva gîlcevi intelectuale sau chiar neintelectuale și s-au certat în lege, o iau din loc. Așa se mai întîmplă. În loc să inspire respect, acești oameni provoacă, pe bună dreptate, ilaritate.

În această chestiune trebuie să spunem că noi încurajăm comunele, dar ele trebuie să fie organizate în așa fel *încît să cîștige încrederea țăranului.* Pînă atunci însă noi vom fi elevii țăranilor, iar nu dascălii lor. Nu există ceva mai stupid decît ca niște oameni care nu cunosc agricultura și particularitățile ei, care au năvălit la sate numai pentru că au auzit de folosul gospodăriei obștești și pentru că viața de oraș i-a obosit și vor să muncească la țară, — decît ca acești oameni să se considere dascăli ai țăranului în toate. *Nu există ceva mai stupid decît însăși ideea de a recurge la violență în domeniul relațiilor economice ale țăranului mijlocaș.*

Aici sarcina este nu de a expropria pe țăranul mijlocaș, ci de a ține seama de condițiile speciale de viață ale țăranului, de a învăța de la țăran metodele de trecere la o orînduire mai bună și *a nu cuteza să-i comanzi!* Iată regula pe care ne-am trasat-o. (În *t*regul congres aplaudă.) Iată regula pe care am căutat s-o expunem în proiectul nostru de rezoluție, căci, tovarăși, într-adevăr am păcătuit mult în această privință. Nu ne este de loc rușine s-o mărturisim. Nu am avut experiență. Însăși lupta împotriva exploataților ne-a fost dictată de experiență. Dacă uneori ni se face o vină din această luptă putem spune: „Domnilor capitaliști, voi înșiși sînteți vinovați de ea. Dacă n-ați fi opus o rezistență atît de sălbatică, atît de absurdă, de înverșunată și de neobrăzată, dacă nu v-ați fi aliat cu burghezia din întreaga lume, revoluția ar fi luat forme mult mai pașnice“. Acum, după ce am respins iureșul turbat dezlănțuit împotriva noastră din toate părțile, putem trece la alte metode, pentru că noi nu acționăm ca un cerc restrîns, ci ca partid care duce după sine milioane de oameni. Aceste milioane de oameni nu pot înțelege dintr-o dată noua orientare, și de aceea se întîmplă adeseori ca loviturile destinate chiaburilor să nimerească pe țăranul mijlocaș. Asta nu-i de mirare. Trebuie numai să înțelegem că toate acestea se datoresc condițiilor istorice perimate și că noile condiții și noile sarcini în legătură cu această clasă cer o nouă psihologie.

Decretele noastre cu privire la gospodăria țărească sînt, în esență, juste. N-avem nici un motiv să renunțăm la vreunul din ele sau să ne pară rău că le-am întocmit. Dar *dacă decretul e just, nu este însă just ca ele să fie impuse țăranilor cu forța.* Nici un decret nu prevede una ca asta. Ele sînt juste în sensul că trasează căile, în sensul că îndeamnă la măsuri practice. Cînd spunem: „Incurajați asocierea“, noi dăm directive care trebuie să fie încercate de multe ori spre a găsi *forma* definitivă a aplicării lor. Din moment ce s-a spus că trebuie să căutam să obținem liberul consimțămînt, înseamnă că trebuie să-l convingem pe țăran, și trebuie să căutăm să-l convingem prin fapte. Țăranii nu se vor lăsa convinși

numai prin vorbe, și bine vor face că nu se vor lăsa. Ar fi rău dacă ei s-ar lăsa convinși numai citindu-li-se decretele și manifeste. Dacă viața economică ar putea fi astfel transformată, — toată această transformare n-ar face nici două parale. Trebuie mai întâi să dovedești că această asociere este ceva mai bun, trebuie să unești pe oameni astfel încât ei să se unească într-adevăr, și nu să se ocărăscă și să plece, — să dovedești că este un lucru avantajos. Așa pune țăranul problema și așa o pun și decretetele noastre. Dacă pînă acum n-am putut obține acest lucru, nu e nici o rușine; trebuie s-o recunoaștem deschis.

Pînă acum am rezolvat doar sarcina fundamentală a oricărei revoluții socialiste — sarcina obținerii victoriei asupra burgheziei. Noi am rezolvat această sarcină în linii generale, deși acum începe o jumătate de an extrem de grea, în care imperialiștii din întreaga lume vor face ultimele eforturi spre a ne zdrobi. Acum putem spune fără a exagera de loc că *au înțeles ei înșiși că, după această perioadă de o jumătate de an, cauza lor e definitiv pierdută*. Sau ei vor profita în clipa de față de epuizarea noastră și vor învinge o țară, sau noi vom fi învingători nu numai în țara noastră. În această jumătate de an, cînd criza în domeniul aprovizionării și criza transporturilor s-au îngrămădit laolaltă, iar țările imperialiste încearcă să dezlănțuie ofensiva pe mai multe fronturi situația noastră este cît se poate de grea. *Dar este ultima perioadă grea*. Este necesar să ne încordăm, ca și pînă acum, toate forțele în lupta împotriva dușmanului din afară, care ne atacă.

Cînd vorbim însă despre sarcinile muncii la sate, trebuie, cu toate greutățile existente, cu toate strădaniile noastre care au ca țel direct zdrobirea exploatatorilor, — trebuie să ținem minte și să nu scăpăm din vedere că sarcinile noastre la sate în ceea ce privește țăranul mijlociaș se prezintă cu totul altfel.

Toți muncitorii conștienți din Petrograd, din Ivanovo-Voznesensk, din Moscova, care au fost la țară, — toți ne-au relatat cazuri în care o mulțime de neînțelegeri care păreau cu totul inevitabile, o serie întreagă de conflicte care păreau foarte grave au fost lichidate sau

atenuate atunci cînd au intervenit muncitori pricepuți, care n-au vorbit ca din carte, ci pe înțelesul țăranilor, n-au vorbit ca niște comandanți care-și permit să dea porunci fără a cunoaște viața satelor, ci ca niște tovarăși care explică situația, apelînd la sentimentul lor de oameni ai muncii împotriva exploataților. Și, datorită acestor lămuriri tovarășești, ei au obținut ceea ce nu au putut obține sute de alți tovarăși care s-au comportat ca niște comandanți, ca niște șefi.

Iată spiritul de care este pătrunsă în întregime rezoluția pe care o supunem acum atenției voastre.

În scurtul meu raport am încercat să mă opresc asupra laturii principale, asupra însemnătății politice generale a rezoluției. Am încercat — și vreau să cred că am reușit — să dovedesc că din punctul de vedere al intereselor întregii revoluții, luată în ansamblu, n-a intervenit la noi nici o cotitură, nici o schimbare de linie. Albgar-diștii și acoliții lor urlă sau vor urla despre asta. Urle cît vor. Nu ne impresionează. Noi ne îndeplinim în modul cel mai consecvent sarcinile. Trebuie să ne îndreptăm atenția de la sarcina zdrobirii burgheziei la sarcina organizării vieții țăranimii mijlocașe. Trebuie să trăim în pace cu țăranul mijlocaș. Țărănimea mijlocașă va fi în societatea comunistă de partea noastră numai dacă-i vom ușura și-i vom îmbunătăți condițiile economice de trai. Dacă am putea să-i dăm mîine 100 000 de tractoare de primă calitate, să le aprovizionăm cu benzină, să le asigurăm mecanici (știți foarte bine că deocamdată asta-i o fantezie), țăranul mijlocaș ar spune: „Eu sînt pentru comunie“ (adică pentru comunism). Dar, ca să înfăptuim asta trebuie mai întîi să învingem burghezia internațională, trebuie s-o silim să ne dea aceste tractoare sau să ridicăm productivitatea muncii la noi în așa măsură, încît să le putem furniza noi înșine. E singurul mod just de a pune problema.

Țăranul are nevoie de industria de la orașe, el nu se poate lipsi de ea; iar industria se află în mîna noastră. Dacă ne vom pune pe treabă cum trebuie, țăranul ne va fi recunoscător că-i vom aduce aceste produse, aceste unelte, această cultură de la oraș. Toate acestea îi vor fi

aduse nu de exploatatori, nu de moșieri, ci de tovarăși, oameni ai muncii ca și el, pe care el îi prețuiește mult, dar îi prețuiește din punct de vedere practic, prețuiește numai ajutorul lor real, respingînd — și pe bună dreptate — comanda și „prescripțiile“ de sus.

Întîi ajutați-l, apoi căutați să-i cîștigați încrederea. Dacă vom ști să conducem just această acțiune, dacă fiecare pas făcut de fiecare grupă a noastră din județ, din plasă, din detașamentele de aprovizionare și din orice organizație va fi just, dacă fiecare pas al nostru va fi controlat cu atenție din acest punct de vedere, vom cîștiga încrederea țaranului, și numai atunci vom putea păși mai departe. Acum trebuie să-i dăm ajutor, să-i dăm un sfat. Asta nu va fi ordinul unui comandant, ci sfatul unui tovarăș. În aceste condiții țaranul va fi în întregime de partea noastră.

Iată, tovarăși, ce conține rezoluția noastră, iată ce trebuie, după părerea mea, să devină hotărîre a congresului. Dacă o vom adopta, dacă ea va determina întreaga muncă a organizațiilor noastre de partid, ne vom îndeplini și a doua sarcină mare care ni se pune în față.

Cum să doborîm burghezia, cum s-o zdrobim — asta am învățat, și sîntem mîndri de acest lucru. Cum să reglementăm relațiile cu milioanele de țărani mijlocași, cum să le cîștigăm încrederea, asta n-am învățat încă, — trebuie s-o spunem deschis. Dar sarcina am înțeles-o, ne-am fixat-o și acum spunem cu toată speranța, în deplină cunoștință de cauză și cu toată hotărîrea: vom îndeplini această sarcină, și atunci socialismul va fi absolut invincibil. (Aplauze prelungite.)

*Se tipărește după stenograma
corectată de V. I. Lenin*

8

INTERVENȚIE ÎMPOTRIVA PROPUNERII
DE A SUSPENDA DEZBATERILE LA RAPORTUL
CU PRIVIRE LA MUNCA LA SATE
23 MARTIE

Tovarăși, nu pot fi în nici un caz de acord cu cele spuse de vorbitorul dinaintea mea, deoarece sînt convins că în această seară nu puteți nicidecum amîna problema muncii la sate. Noi, cei din comisie, am considerat că vorbim aici, la congres, nu pentru cei adunați în această mică sală, ci pentru întreaga Rusie, care nu numai că va citi hotărîrea congresului nostru, dar va voi să știe în ce măsură partidul împărtășește interesul față de munca la sate. De aceea trebuie să ascultați pe tovarășii din organizațiile locale. Munca la sate nu va avea de suferit dacă veți pierde cu asta o oră sau o oră și jumătate. De aceea, în numele comisiei, v-aș ruga insistent să nu regretați această oră sau oră și jumătate. Fără îndoială că multe elemente noi nu vom putea afla de la practicienii care se vor face auziți aici, dar pentru întreaga Rusie, care citește ziarele, aceste cîteva ore din activitatea noastră vor fi cît se poate de utile.

9

REZOLUȚIE CU PRIVIRE LA ATITUDINEA
FAȚĂ DE ȚĂRĂNIMEA MIJLOCAȘĂ

În problema muncii la sate, Congresul al VIII-lea, situându-se pe poziția programului de partid adoptat la 22 martie 1919 și sprijinind integral legea — deja adoptată de Puterea sovietică — cu privire la organizarea socialistă a teritoriului și la măsurile de trecere spre o agricultură socialistă, consideră că, în momentul de față, o deosebit de mare importanță are o mai justă aplicare a liniei de partid față de țărănimea mijlocașă, în sensul unei atitudini mai atente față de nevoile ei, al lichidării actelor arbitrare din partea autorităților locale și al tendinței de a ajunge la o înțelegere cu ea.

1) A confunda pe țărani mijlocași cu chiaburii, a extinde asupra lor, într-un sens sau altul, măsurile îndreptate împotriva chiaburimii înseamnă a încălca în modul cel mai grosolan nu numai toate decretelor Puterii sovietice și întreaga ei politică, ci și toate principiile fundamentale ale comunismului, care preconizează înțelegerea proletariatului cu țărănimea mijlocașă în perioada luptei decisive a proletariatului pentru răsturnarea burgheziei, ca pe una dintre condițiile necesare pentru o trecere nedureroasă spre desființarea oricărei exploatați.

2) Din cauza rămânerii în urmă a tehnicii agricole față de cea industrială chiar și în statele capitaliste înaintate, fără a mai vorbi de Rusia, țărănimea mijlocașă, care are rădăcini economice relativ puternice, se va menține un timp destul de îndelungat după începerea revoluției proletare. De aceea, tactica cadrelor sovietice la sate, la

fel ca și aceea a activiștilor de partid, trebuie să aibă în vedere o perioadă îndelungată de colaborare cu țărănimea mijlocașă.

3) Partidul trebuie să obțină cu orice preț ca activiștii sovietici de la sate să-și însușească cât se poate de limpede și ferm adevărul, pe deplin stabilit de socialismul științific, că țărănimea mijlocașă nu face parte din rîndul exploataților, deoarece nu trage profituri din muncă străină. Această clasă de mici producători nu poate să piardă de pe urma socialismului, ci, dimpotrivă, câștigă foarte mult de pe urma răsturnării jugului capitalului, care o exploatează în mii de chipuri în orice republică, fie ea și cea mai democratică.

Politica pe deplin justă a Puterii sovietice la sate asigură astfel alianța și înțelegerea dintre proletariatul victorios și țărănimea mijlocașă.

4) Stimulînd întovărășirile de tot felul, precum și comunele agricole ale țăranilor mijlocași, reprezentanții Puterii sovietice nu trebuie să recurgă nici la cele mai mici acte de constrîngere la crearea lor. Sînt valabile numai acele asociații care au fost create de țărani înșiși, din libera lor inițiativă și ale căror avantaje au fost verificate de ei în practică. Graba excesivă în acest domeniu este dăunătoare, căci nu face decît să întărească ideile preconcepute ale țărânimii mijlocașe împotriva a tot ce este nou.

Acei reprezentanți ai puterii sovietice care își permit să folosească metode de constrîngere, nu numai directă, ci chiar și indirectă, cu scopul de a încadra pe țărani în comune, trebuie trași la răspundere cu cea mai mare severitate și scoși din munca la sate.

5) Orice fel de rechiziții arbitrare, adică care nu se fac pe baza unor indicații precise ale legilor puterii centrale, trebuie să fie pedepsite fără cruțare. Congresul insistă asupra intensificării controlului exercitat în această privință de Comisariatul poporului pentru agricultură, de Comisariatul poporului pentru afacerile interne, precum și de C.E.C. din Rusia.

6) În momentul de față, dezastrul total provocat în toate țările lumii de cei patru ani de război imperialist

pentru interesele tîlhărești ale capitaliștilor și care s-a agravat cu deosebire în Rusia pune pe țărani mijlocași într-o situație grea.

Luînd în considerație acest lucru, spre deosebire de toate legile tuturor guvernelor burgheze din lume, legea impozitului excepțional, instituită de Puterea sovietică, insistă ca povara impozitului să cadă în întregime asupra chiaburilor, a micului număr de țărani exploatare, care au făcut mari averi în timp de război. Țărănimea mijlocașă însă trebuie să fie impusă foarte moderat, numai în limite suportabile și neîmpovărătoare pentru ea.

Partidul cere ca în ceea ce privește țărănimea mijlocașă măsurile pentru perceperea impozitului excepțional să fie în orice caz atenuate, admitînd chiar reducerea sumei totale a impozitului.

7) Statul socialist trebuie să dea țărănimii un ajutor cît mai larg, care să conștie mai ales în aprovizionarea țărănilor mijlocași cu produse ale industriei orășenești și în special cu unelte agricole perfecționate, cu semințe și cu tot felul de materiale pentru ridicarea nivelului tehnic al agriculturii și pentru asigurarea muncii și traiului țărănilor.

Dacă actuala situație economică dezastruoasă nu permite ca aceste măsuri să fie aplicate imediat și în întregime, este de datoria autorităților sovietice locale să caute tot felul de căi pentru a acorda țărănimii sărace și mijlocașe sub diferite forme un ajutor real, care s-o susțină în momentele grele de astăzi. Partidul consideră necesar să se aloce în acest scop un important fond de stat.

8) Trebuie urmărită îndeosebi aplicarea efectivă și integrală a legii promulgate de Puterea sovietică, care cere gospodăriilor de stat, comunelor agricole și tuturor asociațiilor de acest fel să acorde un ajutor imediat și multi-lateral țărănilor mijlocași din împrejurimi. Numai pe baza unui asemenea ajutor acordat în mod efectiv poate fi realizată înțelegerea cu țărănimea mijlocașă. Numai astfel se poate și trebuie să-i cîștigăm încrederea.

Congresul atrage atenția tuturor activiștilor de partid asupra necesității de a traduce în fapt imediat și efectiv

toate cerințele arătate în partea agrară a programului partidului, și anume :

a) îmbunătățirea condițiilor de folosire a pământului de către țărani (lichidarea fîșiiilor intercalate, a sforilor de pământ etc.), b) aprovizionarea țăranilor cu semințe selecționate și îngrășăminte chimice, c) îmbunătățirea rasei de vite ale țăranilor, d) răspîndirea cunoștințelor agronomice, e) ajutor agronomic pentru țărani, f) repararea inventarului agricol țărănesc în atelierele de reparații ale statului, g) organizarea de centre de închiriat mașini agricole, de stațiuni experimentale, de ogoare model etc., h) ameliorarea pămînturilor țărănești.

9) Asocierea țăranilor în cooperative în scopul ridicării producției agricole, în special în scopul prelucrării produselor agricole, al ameliorării pămînturilor țărănești, al sprijinirii industriei meșteșugărești etc., trebuie să se bucure de un larg ajutor, atît financiar cît și organizatoric din partea statului.

10) Congresul reamintește că nici în hotărârile partidului, nici în decretele Puterii sovietice n-au existat vreodată abateri de la linia de înțelegere cu țărănimea mijlocașă. Astfel, de pildă, în problema extrem de importantă a construirii Puterii sovietice la sate, atunci cînd au fost create comitetele sărăcimii, s-a publicat o circulară semnată de președintele Consiliului Comisarilor Poporului și de comisarul poporului pentru aprovizionare, în care se arăta necesitatea de a include în comitetele sărăcimii și reprezentanți ai țărănimii mijlocașe. La desființarea comitetelor sărăcimii, Congresul general al Sovietelor din Rusia a subliniat încă o dată necesitatea de a include în Sovietele de plasă reprezentanți ai țărănimii mijlocașe. Politica guvernului muncitoresc-țărănesc și a partidului comunist trebuie dusă și pe viitor în acest spirit al înțelegerii proletariatului și țărănimii sărace cu țărănimea mijlocașă.

10

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ÎNCHIDEREA
CONGRESULUI
23 MARTIE

Tovarăși, ordinea noastră de zi a fost epuizată. Permiteți-mi să spun acum câteva cuvinte în legătură cu încheierea lucrărilor congresului.

Tovarăși ! Ne-am întrunit într-un moment greu, greu nu numai fiindcă am pierdut pe Iakov Mihailovici Sverdlov, cel mai bun organizator al nostru și cel mai bun conducător practician. Ne-am întrunit într-un moment deosebit de greu fiindcă imperialismul internațional — acum nu mai încape nici o îndoială în această privință — face ultima încercare, cât se poate de serioasă, de a strivi Republica sovietică. Pentru noi nu încape îndoială că puternica ofensivă pornită dinspre vest și est, concomitent cu o serie întreagă de rebeliuni ale albgardiștilor, cu încercările întreprinse în mai multe locuri de a demonta liniile de cale ferată, — că toate acestea reprezintă o acțiune bine gândită a imperialiștilor Antantei, care, după cât se vede, a fost hotărâtă la Paris. Știm cu toții, tovarăși, cât de greu i-a fost Rusiei, care avusese de îndurat timp de patru ani războiul imperialist, să pună din nou mâna pe armă pentru a apăra Republica sovietică împotriva rechinilor imperialiști. Știm cu toții, tovarăși, cât de greu este acest război și cum ne istovește el. Dar noi mai știm că, dacă el este dus cu și mai multă energie, cu și mai mare eroism, asta se datorește numai faptului că pentru prima oară în lume a fost creată o armată, o forță armată care știe pentru ce luptă și că pentru prima oară în lume muncitorii și țăranii, care aduc jertfe neînchipuit de grele, știu

bine că apără Republica sovietică socialistă, puterea oamenilor muncii asupra capitaliștilor, că apără cauza revoluției socialiste proletare mondiale.

În aceste condiții grele am reușit să realizăm în scurt timp un lucru extrem de important. Am reușit să adoptăm, și încă în unanimitate — așa cum au fost adoptate toate hotărârile esențiale ale congresului —, am reușit să adoptăm programul. Sîntem convinși că, în ciuda numeroaselor sale lipsuri de ordin redacțional și de altă natură, el a intrat în istoria Internaționalei a III-a ca un program care face bilanțul noii etape a mișcării mondiale de eliberare a proletariatului. Sîntem convinși că într-o serie întregă de țări, în care avem mult mai mulți aliați și prieteni decît bănuim, simpla traducere a programului nostru va fi cel mai bun răspuns la întrebarea ce a făcut Partidul Comunist din Rusia, care este unul dintre detașamentele proletariatului mondial. Programul nostru va fi cel mai bun material pentru propagandă și agitație, va fi un document pe baza căruia muncitorii vor spune: „Ei sînt tovarăși de-ai noștri, frați de-ai noștri, aici se înfăptuiește cauza noastră comună“.

Tovarăși, la prezentul congres am reușit să adoptăm și alte hotărâri de cea mai mare importanță. Am aprobat crearea Internaționalei a III-a, Comuniste, care a fost întemeiată aici, la Moscova. Am ajuns la o hotărâre unanimă în problema militară. Oricît de mari păreau la început divergențele, oricît de contradictorii au fost părerile multor tovarăși, care au vorbit aici absolut deschis despre deficiențele politicii noastre pe tărîm militar, am reușit să ajungem cît se poate de ușor, în comisie, la o hotărâre întru totul unanimă și plecăm de la congres cu convingerea că Armata Roșie, principalul nostru apărător, pentru care întreaga țară face nenumărate sacrificii, va găsi în toți membrii congresului, în toți membrii partidului cei mai înflăcărați sprijinitori, conducători, prieteni și colaboratori, devotați ei cu trup și suflet.

Tovarăși, în problema organizatorică am rezolvat atît de ușor problemele care ne-au stat în față pentru că istoria relațiilor dintre partid și Soviete a fost cea care a indicat toate aceste hotărâri. Nu ne-a rămas decît să facem bi-

lanțul. În problema muncii la sate, congresul nostru, printr-o hotărâre adoptată rapid și în unanimitate, a trasat linia într-o problemă deosebit de importantă și de dificilă, care în alte țări este considerată chiar insolubilă, — problema atitudinii proletariatului care a răsturnat burghezia față de țărănimea mijlocașă, care numără milioane de suflete. Sîntem convinși cu toții că această rezoluție a congresului va întări Puterea sovietică. Sîntem convinși că în clipele grele prin care trecem, cînd imperialiștii fac ultima încercare de a răsturna prin forță Puterea sovietică, cînd criza acută de alimente, cînd dezorganizarea transporturilor aduc iarăși și iarăși într-o situație disperată sute, mii și milioane de oameni, — sîntem convinși că în aceste clipe grele rezoluția adoptată de noi și spiritul de care au fost animați membrii congresului ne vor ajuta să facem față acestei încercări, ne vor ajuta să ieșim din acest semestru greu.

Sîntem convinși că *acesta va fi ultimul semestru greu*. Știrea pe care am comunicat-o zilele trecute congresului — știrea cu privire la victoria revoluției proletare în Ungaria — ne întărește foarte mult această convingere. Dacă pînă acum Puterea sovietică învinsese numai în interior, la popoarele care făceau parte din fostul Imperiu rus, dacă pînă acum oameni miopi, care se dezbară greu de rutină, de vechea mentalitate (chiar dacă fac parte din tabăra socialiștilor), au putut crede că numai particularitățile Rusiei au determinat această neașteptată cotitură spre democrația sovietică proletară, că în particularitățile acestei democrații se reflectă, poate, ca într-o oglindă strîmbă vechile particularități ale Rusiei țariste, — dacă o asemenea idee a putut dăinui pînă în prezent, acum ea a fost complet înlăturată. Tovarăși, știrile pe care le-am primit astăzi ne înfățișează tabloul revoluției ungare. Din comunicatele de astăzi aflăm că puterile aliate au adresat Ungariei un ultimatum brutal, cerîndu-i să permită trecerea trupelor lor. Guvernul burghez, văzînd că puterile aliate vor să-și treacă trupele prin Ungaria, văzînd că pe umerii Ungariei amenință să cadă iarăși greaua povară a unui nou război, — guvernul burghezo-conciliatorist și-a dat el însuși demisia, a

început el însuși tratative cu comuniștii, cu tovarășii unguri care se aflau în închisori, și a recunoscut el însuși că nu există altă soluție decât trecerea puterii în mâna poporului muncitor. (A p l a u z e.)

Tovarăși! Dacă s-a spus despre noi că sîntem niște uzurpatori; dacă la sfîrșitul anului 1917 și la începutul anului 1918 burghezia și mulți dintre partizanii ei nu aveau pentru revoluția noastră alte cuvinte decât „viololență“ și „uzurpare“; dacă pînă în prezent se mai aud păreri că puterea bolșevică se menține prin violență, păreri a căror absurditate totală am dovedit-o în repetate rînduri; dacă această absurditate a putut fi repetată pînă în prezent, — acum exemplul Ungariei face imposibile aceste aberații. Pînă și burghezia și-a dat seama că nu poate exista altă putere decât puterea Sovietelor. Burghezia unei țări mai civilizate și-a dat mai limpede seama decât și-a dat seama burghezia noastră în preajma lui 25 octombrie că țara va pieri, că poporul trece prin încercări din ce în ce mai grele, — deci că puterea trebuie să se afle în mâna Sovietelor, că muncitorii și țărani din Ungaria, noua democrație proletară sovietică trebuie să salveze țara.

Dificultățile revoluției ungare sînt imense, tovarăși. Această țară mică, în comparație cu Rusia, poate fi su-grumată mult mai ușor de către imperialiști. Dar, oricare ar fi dificultățile care mai stau, fără îndoială, în fața Ungariei, noi înregistrăm aici, în afară de victoria Puterii sovietice, o *victorie morală*. Burghezia conciliatoare cea mai radicală, cea mai democratică a recunoscut că într-un asemenea moment extrem de critic, cînd asupra țării istovite de război se abate un nou război, Puterea sovietică este o necesitate istorică, a recunoscut că într-o astfel de țară nu poate exista altă putere decât puterea Sovietelor, decât dictatura proletariatului.

Tovarăși, noi sîntem urmașii multor revoluționari care și-au dat viața pentru eliberarea Rusiei. Cei mai mulți dintre acești militanți revoluționari au avut o soartă grea. Ei au suferit persecuțiile țarismului și n-au avut fericirea să vadă victoria revoluției. Dar noi, noi am avut parte de o fericire mult mai mare. Noi nu numai

că am văzut victoria revoluției, nu numai că am văzut cum, înfruntând greutăți nemaipomenite, ea s-a întărit și a creat noi forme ale puterii care ne atrag simpatia întregii lumi, ci vedem încă cum sămînța aruncată de revoluția rusă încolțește în Europa. Acest fapt ne insuflă convingerea totală, nestrămutată că, oricît de grele ar fi încercările care ne-ar mai aștepta, oricît de mari ar fi suferințele pe care ar putea să ni le mai pricinuiască imperialismul internațional — această fiară muribundă —, el va pieri și socialismul va învinge în întreaga lume. (Aplauze prelungite.)

Declar închis Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist din Rusia.

SALUT ADRESAT PRIN RADIO GUVERNULUI REPUBLICII SOVIETICE UNGARE

Aici Lenin. Trimit un sincer salut guvernului proletar al Republicii Sovietice Ungare, și în special tov. Béla Kun. Am transmis salutul vostru congresului Partidului Comunist bolșevic din Rusia. Entuziasm indescriptibil. Vă vom trimite cât de curînd posibil hotărîrile Congresului de la Moscova al Internaționalei a III-a, Comuniste, precum și comunicatul cu privire la situația militară. O legătură permanentă prin radio între Budapesta și Moscova este absolut necesară.

Cu salutări comuniste
și cu o călduroasă strîngere de mînă,

Lenin

Scris la 22 martie 1919

*Publicat la 23 martie 1919
în limba maghiara în ziarul
„Népszava” nr. 70*

*Publicat pentru prima oară
în limba rusă în 1927,
în revista
„Proletarskaia Revoluția” nr. 5*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar
Tradus din limba maghiară*

RADIOTELEGRAMĂ TRIMISĂ LUI BÉLA KUN

Lenin către Béla Kun. Budapesta

Comunicați-mi, vă rog, ce garanții reale aveți că noul guvern ungar va fi într-adevăr un guvern comunist, și nu unul pur și simplu socialist, adică social-trădător ?

Dețin comuniștii majoritatea în guvern ? Când va avea loc congresul Sovietelor ? În ce constă recunoașterea în fapt de către socialiști a dictaturii proletariatului ?

Este în afară de orice îndoială că simpla imitare a tacticii noastre rusești, în toate amănunțele ei, în condițiile specifice ale revoluției ungare ar fi o greșeală. Țin să vă pun în gardă împotriva unei asemenea greșeli, dar aș dori să știu care sînt, după părerea dv., garanțiile reale.

Ca să fiu sigur că îmi răspundeți dv. personal, vă rog să-mi relatați în ce sens am discutat cu dv. despre Adu-narea națională cînd ați fost ultima oară la mine la Kremlin.

Cu salutări comuniste,

Lenin

*Scris în limba germană
la 23 martie 1919*

*Publicat pentru prima oară în 1932,
în ed. a 2-a—a 3-a a Opereilor
lui V. I. Lenin, vol. XXIV*

*Se tipărește după manuscris
Tradus din limba germană*

RĂSPUNS LA SCRISOAREA DESCHISĂ A UNUI SPECIALIST

Am primit astăzi cele de mai jos :

„Scrisoare deschisă a unui «specialist» către tov. Lenin

Am citit în «Izvestiia» raportul dv. cu privire la specialiști și mi-e greu să-mi înăbuș un strigăt de indignare. E cu puțință să nu înțelegeți că nici un specialist cinstit, dacă mai are măcar un pic de respect față de sine, nu poate accepta să muncească de dragul fericirii animalice pe care vă propuneți să i-o asigurați? V-ați izolat atât de mult în singurătatea dv. de la Kremlin, încît nu vedeți viața ce vă înconjură, nu vedeți că printre specialiștii ruși se găsesc atîția care, ce-i drept, nu-s comuniști guvernamentali, dar sînt adevărați lucrători, care și-au căpătat cunoștințele de specialitate cu prețul unor grele eforturi, nu din mîinile capitaliștilor și nu pentru a le pune în slujba capitalului, ci printr-o luptă înverșunată împotriva condițiilor ucigătoare ale vieții studentești și academice din vechiul regim. Aceste condiții n-au devenit mai bune pentru ei sub puterea comunistă (care pentru mine nu coincide cu noțiunea de orînduire comunistă). Împotriva acestor oameni — proletari cu totul autentici, deși provin din diferite clase —, care au slujit pe fratele muncitor de la primii pași ai vieții lor conștiente și cu gîndul, și cu vorba, și cu fapta, împotriva acestor oameni, pe care i-ați băgat în aceeași oală, în tagma ciumată a «intelectualilor», au fost asmuțiți comuniști inconștienți, de ultimă oră — foști sergenți de stradă, foști uriașnici, mici funcționari, prăvăliași, din rîndurile cărora în provincie se recrutează adeseori în bună parte reprezentanții «autorităților locale»; și e greu de descris toată urgia umilințelor și suferințelor pe care le îndură acești oameni. Neconținute denunțuri și acuzații absurde, percheziții la care nu se descoperă nimic, dar care sînt cît se poate de umilitoare, amenințări cu împușcarea, rechiziții și confiscări, imixtiune în aspectele cele mai intime ale vieții personale (șeful unui detașament încartiruit în instytutul unde predau mi-a cerut să dorm neapărat într-un pat cu soția). Iata în ce condiții au fost siliți să lucreze pînă în ultimul timp mulți specialiști cu studii superioare. Și toți acești «mic-burghezi» nu și-au părăsit posturile și și-au îndeplinit cu sfințenie obligația morală care și-au luat-o, și anume de a păstra cu prețul oricăror

sacrificii cultura și cunoștințele pentru cei care din îndemnul conducătorilor lor îi ofensau și-i umileau. Ei au înțeles că nu trebuie să confunde necazurile și neplăcerile lor personale cu problema construirii unei vieți noi, mai bune, și asta i-a ajutat și îi ajută să rabde și să muncească.

Puteți fi însă siguri că pe nici unul dintre acești oameni, pe care i-ați botezat în bloc burgezi, contrarevoluționari, sabotori etc. numai pentru că concep altfel decât dv. și discipolii dv. metodele de înfăptuire a viitoarei orînduirii socialiste și comuniste, pe nici unul dintre ei nu-l veți putea cumpăra la prețul la care visați. Iar «specialiștii» care vă vor servi numai din interes nu vor aduce nici un folos țării. Specialistul nu e o mașină, el nu poate fi montat și pus în funcțiune printr-o simplă apăsare de buton. Un specialist căruia îi lipsește entuziasmul, focul sacru, care nu simte nevoia de a crea nu va da nimic, oricît de mult l-ați plăti. Pe cînd un voluntar care muncește și creează în mijlocul unor tovarăși, colaboratori care îl stimează, ca un conducător competent, și nu ca un om supra-vegheat, păzit de un comisar dintre comuniștii din recolta 1919, va da totul.

Dacă doriți să aveți «specialiști» nu de dragul lefurilor, dacă doriți ca noi voluntari cinstiți să se alăture specialiștilor, care și acum lucrează în unele locuri în mod conștiincios alături de voi, deși principial nu sînt de acord cu voi în multe probleme, deși tactica voastră îi pune adesea în situații umiltoare, deși în multe instituții sovietice domnește un haos birocratic de nedescris, care înăbușă uneori inițiativele cele mai vii, — dacă doriți asta, trebuie, înainte de toate, să vă curățiți partidul vostru și instituțiile voastre guvernamentale de Mitläufer-ii * necinstiți, să puneți șaua pe profitorii, aventurierii, lichelele și bandiții care, sub paravanul steagului comunismului, fie că, din ticăloșie, pradă avutul poporului, fie că, din prostie, rețază rădăcinile vieții poporului prin forfota lor stupidă și dezorganizatoare.

Dacă doriți «să utilizați» pe specialiști, nu-i cumpărați, ci învățați să-i respectați ca oameni, nu-i priviți ca pe un inventar viu și mort de care aveți deocamdată nevoie.

M. Dukelski

Profesor la Institutul agronomic din Voronej. Președintele Direcției centrale a întreprinderilor de stat pentru industria pielăriei“.

O scrisoare plină de năduf și, pare-se, sinceră, la care vreau să răspund.

După mine, autorul scrisorii este dominat totuși de iritarea personală, care nu i-a permis să examineze eveni-

* — tovarăși de drum. — *Nota trad.*

mentele sub aspectul lor general și în succesiunea lor reală.

După el, rezultă că noi, comuniștii, am respins pe specialiști, „botezându-i“ cu tot soiul de vorbe de ocară.

Lucrurile nu stau așa.

Muncitorii și țărani au creat Puterea sovietică, răsturnînd burghezia și parlamentarismul burghez. Cred că oricine poate să-și dea seama acum că n-a fost o „aventură“ și o „trăsnaie“ a bolșevicilor, ci începutul trecerii pe scară mondială de la o epocă a istoriei universale la alta : de la epoca burgheziei la epoca socialismului, de la epoca parlamentarismului capitaliștilor la epoca instituțiilor de stat sovietice ale proletariatului. Dacă acum un an și mai bine majoritatea intelectualilor n-au vrut (și în parte n-au putut) să vadă acest lucru, ce vină avem noi aici ?

Sabotajul l-au pornit intelectualii și funcționarii, care în majoritatea lor sînt burghezi și mic-burghezi. Aceste expresii conțin o caracterizare de clasă, o apreciere istorică, care poate fi adevărată sau greșită, dar care în nici un caz nu poate fi considerată o vorbă de ocară sau un epitet injurios. Sabotajul intelectualilor îi întărită inevitabil pe muncitori și țărani, și dacă se poate face cuiva o „vină“ din asta, desigur că nu se poate face decît burgheziei și complicilor ei, voluntari și involuntari.

Dacă „am asmuți“ lumea împotriva „intelectualilor“, am merita să fim spînzurați. Dar noi nu numai că nu am asmuțit poporul împotriva lor, ci am propagat în numele partidului și în numele puterii ideea că trebuie să oferim intelectualilor condiții mai bune de muncă. Eu am făcut acest lucru începînd din aprilie 1918, dacă nu chiar mai înainte. Nu știu la ce număr al ziarului „Izvestiia“ se referă autorul, dar unui om obișnuit să se ocupe cu politica, adică să analizeze fenomenele sub aspectul lor general, și nu din punct de vedere personal, îi apare foarte ciudată părerea că a susține necesitatea unor salarii mai mari atestă neapărat o intenție nedemnă sau în general condamnabilă de „a cumpăra“ pe cineva. Să mă ierte onorabilul autor, dar asta îmi amintește, zău, de tipul „domnișoarei de pension“ înfățișate în literatură,

Să zicem că ar fi vorba de salarii mari pentru un grup special de persoane, alese în mod artificial, adică pentru un grup care înainte, în virtutea unor cauze sociale de ordin general, nu avea și n-ar fi putut avea salarii mai mari. Atunci s-ar putea presupune că guvernul urmărește „să cumpere” acest grup. Dar când este vorba de sute de mii, dacă nu de milioane de oameni care au primit *întotdeauna* salarii mai bune, cum poate cineva, decît doar dacă se lasă stăpînit de o furie cumplită, care-l face să se lege de orice, cum poate să vadă nu știu ce lucrătură sau nu știu ce „ofensă” în faptul de a susține ideea necesității, pentru un anumit timp, a unor salarii scăzute, dar totuși mai mari decît cele medii?

Nu numai că asta este în general o absurditate. Autorul își dă singur la cap considerînd o nemaipomenită ofensă și o comportare umilitoare cazul cînd comandantul unui detașament încartiruit în institut a cerut profesorului să doarmă neapărat într-un pat cu soția.

În primul rînd, dacă dorința oamenilor civilizați de a avea două paturi, unul pentru soț și unul pentru soție, este o dorință legitimă (și ea este, indiscutabil, legitimă), nu e mai puțin adevărat că pentru a o putea îndeplini trebuie să ai un salariu superior celui mediu. Căci nu se poate ca autorul scrisorii să nu știe că în „medie” n-a revenit niciodată un pat de fiecare cetățean rus!

În al doilea rînd. Oare comandantul detașamentului nu a avut dreptate în cazul *de față*? Dacă nu este vorba de o grosolanie, dacă n-a făcut-o cu intenții jignitoare, în bătaie de joc etc. (lucru care *s-ar fi putut* întîmpla și trebuie pedepsit), dacă, repet, *nu este vorba* de așa ceva, după mine, *el a avut dreptate*. Soldații sînt extenuați, nu mai știu de luni de zile ce-i un pat și, probabil, nici măcar un culcuș acceptabil. Ei, care apără republica socialistă înfruntînd greutăți nemaipomenite, în condiții groaznice, n-au dreptul să-și ia un pat pentru a se odihni cîtva timp? Nu, soldații și comandantul lor au avut dreptate.

Noi sîntem împotriva ca condițiile generale de trai ale intelectualilor să coboare dintr-o dată la nivelul celor mijlocii, prin urmare sîntem împotriva scăderii salariilor lor la nivelul salariilor medii. Dar războiul își subordo-

nează totul, și, pentru a da soldaților posibilitatea de a se odihni, intelectualii trebuie să se restrângă. Aceasta nu este o cerință umilitoare, ci o cerință justă.

Autorul cere o atitudine tovărășească față de intelectualii. Asta-i just. O cerem și noi. Această cerință este formulată clar, precis și răspicat în programul partidului nostru. Pe de altă parte, dacă se vor găsi grupuri de intelectuali fără partid sau aparținând partidelor ostile bolșevicilor care să ceară tot atât de clar adepților lor să aibă o atitudine tovărășească față de soldații extenuați, față de muncitorii surmenați, întăritați de veacurile de exploatare, apropierea dintre oamenii muncii fizice și oamenii muncii intelectuale va progresa cu pași giganti.

Autorul cere să ne curățim partidul și instituțiile noastre guvernamentale de „tovarășii de drum întimplători și necinstiți, de profitori, aventurieri, lichele și bandiți“.

Cerința este justă. Noi am formulat-o de mult și o realizăm. Noi nu dăm frâu liber „novicilor“ în partidul nostru. Congresul a hotărât chiar să se procedeze la o reînregistrare specială⁵⁸. Pe bandiții, profitorii și aventurierii prinși asupra faptului îi împușcăm și îi vom împușca și de aici încolo. Dar, pentru ca curățirea să se desfășoare mai din plin și mai rapid, trebuie ca intelectualii fără partid sinceri să ne dea și ei ajutor. Când vor alcătui grupuri de oameni care să se cunoască personal între ei, când vor lansa în numele lor chemarea de a munci loial în instituțiile sovietice, chemarea de „a sluji pe fratele muncitor“, ca să folosim expresia din scrisoarea deschisă, atunci durerile facerii noii orînduiri sociale se vor micșora și se vor ușura simțitor.

N. Lenin

27 martie 1919

„Pravda“ nr. 67 din
28 martie 1919

Se tipărește după textul
apărut în ziar

ÎN LEGĂTURĂ CU CANDIDATURA LUI
M. I. KALININ LA POSTUL DE
PREȘEDINTE AL C.E.C. DIN RUSIA

CUVINTARE ROSTITĂ LA CEA DE-A XII-A ȘEDINȚĂ A C.E.C.
DIN RUSIA. 30 MARTIE 1919

Tovarăși! Este foarte greu să găsești un om care să poată înlocui cu adevărat pe tovarășul Iakov Mihailovici Sverdlov, deoarece este aproape cu neputință ca un singur om să întrunească în persoana sa pe activistul de partid cu muncă de răspundere și pe un bun cunoscător al istoriei partidului, fiind în același timp un foarte bun cunoscător de oameni care să știe să-i aleagă pentru posturi de răspundere în organele sovietice. Ar fi cu neputință ca un singur tovarăș să dețină toate funcțiile pe care le-a deținut tovarășul Sverdlov — asupra acestui lucru s-a declarat de acord toată lumea atunci când s-a discutat în partid problema candidaturii — și de aceea trebuie ca diferitele funcții să fie încredințate unor colegii întregi, care să se întrunească zilnic și să conducă diferitele domenii de activitate. În ceea ce privește însă președintele, aici problema se pune astfel: el trebuie să fie un om care să știe să promoveze linia partidului față de țărănime.

Știți că atitudinea noastră față de țărănimea mijlocașă, așa cum s-a precizat ea la congresul partidului, nu reprezintă o schimbare a politicii noastre generale. Sarcinile în legătură cu țărănimea mijlocașă trebuie îndeplinite după ce va fi rezolvată prima sarcină — reprimarea burgheziei. Problema atitudinii față de țărănimea mijlocașă se pune pentru noi mai acut decât pentru tovarășii noștri din Europa, și trebuie să facem astfel ca în fruntea Puterii sovietice să vină un tovarăș care să poată arăta că hotărîrea

noastră în ceea ce privește atitudinea față de țărănimea mijlocașă va fi într-adevăr transpusă în fapt.

Cred că putem și trebuie să găsim un tovarăș care să se consacre în întregime sarcinii aplicării liniei partidului conducător față de țărănimea mijlocașă. Știm că în momentul de față sarcina informării și înștiințării este deosebit de acută. Știm că în condițiile dificultăților în transporturi, în condițiile războiului civil, care face ca uneori nu numai gubernii, ci chiar regiuni întregi să aibă o slabă legătură cu centrul, — știm că în aceste condiții sarcina informării și înștiințării reclamă o atenție deosebită.

Știm că, dacă vom găsi un tovarăș care să întrunească în persoana sa experiența vieții și cunoașterea vieții țărânului mijlocaș, vom putea rezolva această sarcină, și cred că candidatura despre care ați citit azi în ziar satisface toate aceste condiții. Este vorba de candidatura tovarășului Kalinin.

Este un tovarăș care are în urma sa aproape douăzeci de ani de muncă de partid; el însuși țăran din gubernia Tver, are strânse legături cu gospodăria țărănească, legătură pe care o reînnoiește și o reîmprospătează mereu. Muncitorii din Petrograd s-au putut convinge că el știe să se apropie de păturile largi ale maselor muncitoare lipsite de pregătire de partid; pe când propagandiștii și agitatorii nu reușeau să se apropie de ele tovarășește și cu pricepere, tovarășul Kalinin reușea să rezolve această sarcină. În momentul de față, toate acestea sînt deosebit de importante. Desigur că întreaga țărănime mijlocașă, tot ce este mai bun în rîndurile ei ne acordă un sprijin hotărîtor, care ne va face să biruim toate greutățile, să lichidăm rebeliunea chiaburilor de la sate și a neînsemnatei minorități a masei țărănești care îi urmează. Știm că într-o țară cu mică agricultură sarcina noastră principală este să asigurăm o alianță de nezdruccinat între muncitori și țărănimea mijlocașă. Măsurile noastre agrare — desființarea totală a proprietății moșierești și acordarea celui mai larg sprijin țărănimii mijlocașe —, aceste măsuri au și început să dea roade și datorită lor numărul țărănilor mijlocași a sporit în decurs de un an. Dar în pro-

vincie erau folosiți adesea oameni care ca administratori nu corespundeau sarcinilor lor.

Au fost cazuri de abuzuri, dar noi nu sîntem vinovați de ele. Noi știm că am făcut totul pentru a atrage pe intelectuali, dar ne separau divergențe de ordin politic. Știm că epoca parlamentarismului burghez a luat sfîrșit, că simpatia muncitorilor din întreaga lume este de partea Puterii sovietice, că, oricîți conducători ai proletariatului ar ucide burghezia, așa cum face în Germania, — victoria Puterii sovietice este inevitabilă. Întregul mers al lucrurilor va aduce inevitabil pe intelectuali în mod definitiv în rîndurile noastre, și vom căpăta materialul cu ajutorul căruia vom putea conduce. Vom face ca cei care s-au strecurat în organele Puterii sovietice să fie înlăturați, căci acesta este un motiv de nemulțumire pe care noi nu ne temem să-l considerăm îndreptățit. Trebuie să acordăm cea mai mare atenție luptei împotriva acestui rău. La congresul partidului am stabilit ferm să prescriem tuturor activiștilor această linie de conduită.

Trecînd la agricultura socialistă, trebuie să spunem că noi nu concepem înfăptuirea ei decît printr-o serie de înțelegeri tovarășești cu țărănimea mijlocașă. Trebuie să apelăm cît mai mult la țăranul mijlocaș.

Știm că tovarășii care au muncit cel mai mult în perioada revoluției și au fost absorbiți cu totul de această muncă n-au știut să se apropie cum trebuie de țăranul mijlocaș, n-au știut să facă acest lucru fără greșeli, și dușmanii se agățau de fiecare dintre aceste greșeli, fiecare dintre aceste greșeli dădea naștere la anumite îndoieli, complica problema atitudinii țăranului mijlocaș față de noi.

Iată de ce este foarte important, în legătură cu toate acestea, să găsim un tovarăș care să întrunească calitățile despre care am vorbit. Trebuie să-l ajutăm prin experiența noastră organizatorică, pentru ca țăraniile mijlocașe să vadă în reprezentantul suprem al întregii Republici sovietice pe omul ei, pentru ca hotărîrea partidului nostru că trebuie să ne apropiem cu pricepere de țăranul mijlocaș, că sîntem gata să examinăm, să studiem, să verificăm fiecare pas al nostru din punctul de vedere al

experienței pe care o avem, — pentru ca această hotărîre să nu rămînă pe hîrtie.

Știm că numărul aliaților noștri crește, știm că în lunile ce vin el va spori considerabil, dar acum această povară apasă numai asupra țării noastre, care este sărăcită și foarte ruinată. Acest efort este peste măsură de greu pentru țaranul mijlocaș. Trebuie să știm să ne apropiem de el și să facem tot ce ne stă în putință, trebuie să-l facem să înțeleagă și să-i arătăm în faptă că sîntem ferm hotărîți să aplicăm hotărîrile congresului partidului nostru.

Iată de ce candidatura unui tovarăș ca tovarășul Kalinin ar trebui să ne unească pe toți. Alegerea lui ne va ajuta să organizăm practic o serie întreagă de legături directe între reprezentantul suprem al Puterii sovietice și țărănimea mijlocașă, ne va ajuta să ne apropiem de ea.

Această sarcină nu poate fi rezolvată dintr-o dată; nu ne îndoim că hotărîrea pe care urmează s-o luăm este justă, dar știm că avem puțină experiență practică în această direcție. Reprezentantul suprem al Republicii sovietice să înceapă el însuși, cel dintîi, să dobîndească cu ajutorul nostru, al tuturor, această experiență, să acumuleze o sumă de cunoștințe necesare, să verifice totul, și putem fi convinși că vom rezolva această sarcină, că Rusia va deveni nu numai un model de țară în care dictatura proletariatului este înfăptuită ferm și burghezia este reprimată fără cruțare — acest lucru l-am și realizat —, ci și un model de țară în care problema relațiilor dintre muncitorii de la orașe și țărănimea mijlocașă este rezolvată satisfăcător, pe baza sprijinului tovarășesc și a noii experiențe, — iar asta constituie una dintre principalele cheazăii ale victoriei depline a revoluției proletare.

Iată de ce îmi permit să vă recomand această candidatură — candidatura tovarășului Kalinin.

O scurtă relatare a apărut în ziarul „Izvestia C. E. C. din Rusia” nr. 70 din 1 aprilie 1919

Publicat pentru prima oară în întregime în 1932, în ed. a 2-a—a 3-a a Opereilor lui V. I. Lenin, vol. XXIV

Se tipărește după textul stenogramei

CUVÎNTĂRI ÎNREGISTRATE PE PLĂCI DE GRAMOFON ⁵⁷

Inregistrate la sfîrșitul lunii martie 1919

Publicate : In memoria tov. I. M. Sverdlov, președintele C.E.C. din Rusia ; Internaționala a III-a, Comunistă ; Comunicare cu privire la convorbirea avută prin radio cu Béla Kun ; Apel către Armata Roșie ; Despre țărani mijlocași ; Despre incitățile pogromiste împotriva evreilor — în februarie-martie 1924, în revista „Molodaia Gvardiia” nr. 2—3 ; Ce este Puterea sovietică ? — la 21 ianuarie 1928, în ziarul „Pravda” nr. 18 ; Cum îi vom izbăvi pentru totdeauna pe oamenii muncii de asuprirea moșierilor și capitaliștilor — în 1932, în ed. a 2-a—a 3-a a Opereilor lui V. I. Lenin, vol. XXIV

*Se tipărește după înregistrările de
pe plăcile de gramofon*

1

ÎN MEMORIA TOVARĂȘULUI IAKOV
MIHAILOVICI SVERDLOV, PREȘEDINTELE
COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL DIN RUSIA

Pentru cei care au lucrat zi de zi cu tovarășul Sverdlov este cît se poate de clar că talentul său organizatoric excepțional ne-a asigurat toate acele lucruri cu care ne-am mîndrit pe bună dreptate. El ne-a asigurat posibilitatea unei munci colective, organizate și orientate spre un țel precis, care să fie demnă de masele proletare organizate, a unei munci fără de care n-am fi putut înregistra succese și care a corespuns întru totul nevoilor revoluției proletare. Amintirea tovarășului Iakov Mihailovici Sverdlov va fi nu numai un simbol al devotamentului revoluționarului față de cauză, nu numai un model de îmbinare a bunului simț practic și a priceperii practice, a legăturii depline cu masele, cu știința de a le îndruma, ci și cheazășia faptului că mase din ce în ce mai largi ale proletariatului vor merge înainte, mereu înainte, spre victoria deplină a revoluției comuniste.

2

INTERNAȚIONALĂ A III-a, COMUNISTĂ

În martie anul curent, 1919, a avut loc la Moscova congresul internațional al comuniștilor. La acest congres a fost întemeiată Internaționala a III-a, Comunistă — Uniunea muncitorilor din întreaga lume, care tind la instaurarea Puterii sovietice în toate țările.

Prima Internațională, întemeiată de Marx, a ființat din 1864 pînă în 1872. Înfrîngerea eroicilor muncitori parizieni, a celebrei Comune din Paris, a însemnat sfîrșitul acestei Internaționale. Internaționala I va rămîne veșnic în amintirea noastră și în istoria luptei muncitorilor pentru eliberarea lor. Ea a pus temelia edificiului republicii socialiste mondiale, pe care avem acum fericirea să-l construim.

Internaționala a II-a a ființat din 1889 pînă în 1914, pînă la război. Această perioadă a fost perioada celei mai line și mai pașnice dezvoltări a capitalismului, o perioadă fără mari revoluții. În acest răstimp, mișcarea muncitorească s-a consolidat și s-a maturizat într-o serie de țări. Dar conducătorii muncitorilor din majoritatea partidelor, deprinzîndu-se cu vremurile pașnice, n-au mai fost în stare să ducă luptă revoluționară. În 1914, cînd a izbucnit războiul care timp de patru ani a înecat globul pămîntesc în sînge, războiul între capitaliști pentru împărțirea profiturilor, pentru dominația asupra popoarelor mici și slabe, acești socialiști au trecut de partea guvernelor lor. Ei au trădat pe muncitori, au contribuit la prelungirea războiului, au devenit dușmani ai socialismului, s-au dat de partea capitaliștilor.

Masele de muncitori au întors spatele acestor trădători ai socialismului. În întreaga lume s-a înfăptuit o cotitură înspre lupta revoluționară. Războiul a arătat că capitalismul și-a trăit traiul. O nouă ordine vine să-i ia locul. Vechiul cuvînt socialism a fost terfelit de trădătorii socialismului.

Acum, muncitorii care au rămas credincioși cauzei răsturnării jugului capitalului își zic comuniști. Uniunea comuniștilor crește în lumea întreagă. Într-o serie de țări, Puterea sovietică a și învins. Nu va mai trece multă vreme și vom vedea victoria comunismului în întreaga lume, vom vedea întemeierea Republicii Federative Mondiale a Sovietelor.

*Se tipărește după înregistrarea
pe placa de gramofon,
confruntată cu manuscrisul*

3

COMUNICARE CU PRIVIRE LA
CONVORBIREA AVUTĂ
PRIN RADIO CU BÉLA KUN

Îl cunosc bine pe tovarășul Béla Kun încă de pe cînd era prizonier de război în Rusia și venea deseori la mine să discutăm despre comunism și despre revoluția comunistă. De aceea, cînd a sosit comunicarea cu privire la revoluția comunistă din Ungaria, comunicare semnată de tovarășul Béla Kun, am vrut să vorbim cu el și să ne lămurim mai precis cum stau lucrurile cu această revoluție. Primele comunicări cu privire la revoluție ne-au inspirat anumite temeri: n-o fi la mijloc o înșelăciune din partea așa-numiților socialiști, a social-trădătorilor, nu i-or fi lăsat cumva deoparte pe comuniști, mai ales că aceștia erau întemnițați? Și iată că a doua zi după prima comunicare cu privire la revoluția din Ungaria am trimis o radiotelegramă la Budapesta *, rugîndu-l pe Béla Kun să vină la aparat; i-am pus întrebări de natură să-mi permită să verific dacă la aparat se află el personal și l-am întrebat ce garanții reale există cu privire la caracterul guvernului, la politica lui reală. Răspunsul pe care l-a dat tovarășul Béla Kun a fost întru totul satisfăcător și ne-a risipit orice îndoială. Rezultă că socialiști de stînga au venit la Béla Kun, care se afla în închisoare, ca să se consulte în privința formării guvernului. Și numai acești socialiști de stînga, care simpatizau cu comuniștii, precum și unele elemente de centru au format noul guvern, iar socialiștii de dreapta, social-trădătorii, neînduplecați și incorigibili, ca să spunem așa, au părăsit parti-

* Vezi volumul de față, p. 215. — *Nota red.*

dul cu totul, nefiind urmați de nici un muncitor. Comunicările ulterioare au arătat că politica guvernului ungar a avut o orientare comunistă atît de fermă, încît, dacă noi am început cu controlul muncitoresc și numai treptat am trecut la socializarea industriei, Béla Kun, datorită autorității lui, datorită convingerii că are de partea lui mase uriașe, a putut promulga imediat o lege cu privire la trecerea tuturor întreprinderilor industriale capitaliste din Ungaria în proprietate socială. Deși nu s-au scurs decît două zile de atunci, sîntem ferm convinși că revoluția ungară a trecut dintr-o dată, extraordinar de rapid, pe făgașul comunismului. Burghezia a predat ea însăși puterea în mîna comuniștilor din Ungaria. Burghezia a arătat întregii lumi că, atunci cînd survine o criză grea, cînd națiunea este în pericol, ea nu este în stare să conducă. Și numai puterea Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor este o putere cu adevărat populară, cu adevărat iubită de popor.

Trăiască Puterea sovietică din Ungaria !

4

APEL CĂTRE ARMATA ROȘIE

Tovarăși ostași roșii ! Capitaliștii din Anglia, America și Franța duc război împotriva Rusiei. Ei se răzbună pe Republica sovietică a muncitorilor și țăranilor pentru că ea a răsturnat puterea moșierilor și a capitaliștilor, dând astfel un exemplu tuturor popoarelor lumii. Capitaliștii din Anglia, Franța și America ajută cu bani și muniții pe moșierii ruși, care trimit împotriva Puterii sovietice trupe din Siberia, din regiunea Donului, din Caucazul de nord, vrînd să restaureze puterea țarului, puterea moșierilor, puterea capitaliștilor. Nu, asta nu se va întîmpla. Armata Roșie și-a strîns rîndurile, s-a ridicat la luptă, a alungat trupele moșierești și pe ofițerii albgardiști de pe Volga, a recucerit Riga, a recucerit aproape întreaga Ucraină și se apropie de Odesa și de Rostov. Încă cîteva eforturi, încă cîteva luni de luptă împotriva dușmanului, și victoria va fi a noastră. Armata Roșie este puternică fiindcă merge conștient la luptă, ca un singur om, pentru pămîntul țăranilor, pentru puterea muncitorilor și țăranilor, pentru Puterea sovietică.

Armata Roșie este de neînvins pentru că a unit în rîndurile ei milioane de țărani muncitori cu muncitorii care au învățat acum să lupte, au învățat să respecte disciplina tovarășească, nu-și pierd curajul, se oțlesc în urma unor mici înfrîngeri și merg cu tot mai mult curaj împotriva dușmanului, știind că înfrîngerea lui totală e aproape.

Tovarăși ostași roșii ! Alianța dintre muncitorii și țărani din rîndurile Armatei Roșii este o alianță trainică, strînsă, indisolubilă. Chiaburii și țărani foarte bogați încearcă să organizeze rebeliuni împotriva Puterii sovietice, dar ei sînt o minoritate cu totul neînsemnată. Nu pentru multă vreme și rar izbutesc ei să-i înșele pe țărani. Țărani știu că numai în alianță cu muncitorii vor învinge pe moșier. Uneori la sate se intitulează comuniști cei mai înrăiți dușmani ai poporului muncitor, zbiri care s-au alăturat puterii în scopuri egoiste, care recurg la înșelătorii, care își permit să nedreptățească și să obijduiască pe țăranul mijlocăș. Guvernul muncitoresc-țăranesc a hotărît să lupte ferm împotriva acestor oameni și să curețe satele de ei. Țăranul mijlocăș nu este un dușman, ci un prieten al muncitorului, un prieten al Puterii sovietice. Muncitorii conștienți și oamenii cu adevărat sovietici privesc pe țăranul mijlocăș ca pe un tovarăș. Țăranul mijlocăș nu jefuiește munca altuia, nu se îmbogățește pe spinarea altuia, așa cum fac chiaburii, țăranul mijlocăș muncește el însuși, trăiește din munca lui. Puterea sovietică va reprima pe chiaburi, va curăța satele de cei care nedreptățesc pe țăranii mijlocași, va înfăptui cu orice preț alianța muncitorilor cu întreaga țărănire muncitoare — atît cu țărănimea săracă, cît și cu cea mijlocășă.

Această alianță se dezvoltă în lumea întreagă. Revoluția se apropie, crește pretutindeni. Deunăzi ea a învins în Ungaria. În Ungaria a fost instaurată Puterea sovietică — guvernul muncitoresc. Toate popoarele vor ajunge inevitabil aici.

Tovarăși ostași roșii ! Țineți-vă bine, ferm, ca un singur om ! Înainte cu curaj împotriva dușmanului ! Victoria va fi a noastră. Puterea moșierilor și a capitaliștilor, care a fost zdrobită în Rusia, va fi învinsă în întreaga lume !

29/III.

5

DESPRE ȚĂRANII MIJLOCAȘI

Problema cea mai importantă care se pune acum în fața partidului comunist și care s-a aflat în centrul atenției ultimului congres al partidului este problema țăranilor mijlocași.

Firește că prima întrebare care se pune în mod obișnuit e aceasta : ce este țăranul mijlocaș ?

Desigur că tovarășii membri de partid v-au povestit nu o dată că la sate au fost întrebați ce este un țăran mijlocaș. La această întrebare, noi răspundem : țăranul mijlocaș este un țăran care nu exploatează munca altuia, nu trăiește din munca altuia, nu-și însușește în nici un fel, nici în cea mai mică măsură, roadele muncii altuia, ci muncește el însuși, trăiește din munca sa.

În capitalism erau mai puțini țărani dintr-aceștia decât acum, deoarece majoritatea țăranilor erau nevoiași și numai o minoritate cu totul neînsemnată erau atunci, ca și acum, chiaburi, exploataatori, țărani bogați.

Numărul țăranilor mijlocași a crescut după ce a fost desființată proprietatea privată asupra pământului. Și Puterea sovietică este ferm hotărâtă să stabilească cu orice preț relații cu totul pașnice și de înțelegere deplină cu țăranii mijlocași. Se înțelege că țăranul mijlocaș nu poate trece dintr-o dată de partea socialismului, deoarece el ține morțiș la vechile lui deprinderi, este precaut față de orice inovații, verifică mai întâi în fapt, în practică, cele ce i se propun, nu se hotărăște să-și schimbe felul de

viață pînă nu se convinge că o asemenea schimbare este necesară.

Tocmai de aceea noi trebuie să știm, să ținem minte și să traducem în fapt un lucru : muncitorii comuniști care vin la sate sînt datori să caute să ajungă în relații tovrășești cu țaranul mijlocaș, să stabilească relații tovrășești cu el, să țină minte că un om al muncii care nu exploatează munca altuia este pentru muncitor un tovarăș cu care putem și trebuie să realizăm o alianță liber consimțită, bazată pe sinceritate totală, pe încredere deplină. Diversele măsuri propuse de puterea comunistă trebuie considerate doar ca un sfat, ca o indicație dată țaranului mijlocaș, ca o propunere de a trece la o nouă orînduire.

Și numai printr-o muncă în comun, în cadrul căreia să verificăm aceste măsuri în practică, să controlăm dacă ele nu sînt greșite, să înlăturăm eventualele greșeli, să ajungem la o înțelegere cu țaranul mijlocaș, — numai printr-o asemenea muncă va fi asigurată alianța între muncitori și țărani. În această alianță rezidă principala forță și principalul reazem al Puterii sovietice, ea este o cheazășie că vom duce victorios pînă la capăt opera de transformare socialistă, cauza victoriei asupra capitalului, a înlăturării oricărei exploatări.

6

CE ESTE PUTEREA SOVIETICĂ ?

Ce este Puterea sovietică ? În ce constă esența acestei noi puteri, pe care în cele mai multe țări unii nu vor sau nu pot s-o înțeleagă încă ? Esența ei, care atrage tot mai mult pe muncitorii din toate țările, constă în aceea că, pe cîtă vreme înainte statul era condus într-un fel sau altul de bogătași sau de capitaliști, acum, pentru prima oară, conduc statul, participă în proporții de masă la conducerea statului tocmai clasele care fuseseră asuprite de capitalism. Chiar și în cea mai democratică republică, chiar și în republica cea mai liberă, atîta timp cît se menține proprietatea privată asupra pămîntului, statul este condus întotdeauna de o mică minoritate, provenită în proporție de nouă zecimi din rîndurile capitaliștilor sau ale bogătașilor.

Pentru prima oară în lume, la noi, în Rusia, puterea de stat este în așa fel construită, încît numai muncitorii, numai țărani muncitori, exploatatorii fiind excluși, alcătuiesc organizațiile de masă care sînt Sovietele, și aceste Soviete dețin întreaga putere în stat. Iată de ce, oricît ar calomnia reprezentanții burgheziei din toate țările Rusia, în întreaga lume cuvîntul „Soviet“ a ajuns acum nu numai un cuvînt pe înțelesul tuturor, ci și un cuvînt popular, un cuvînt scump muncitorilor, tuturor oamenilor muncii. Și iată de ce Puterea sovietică, oricît de prigo-niți ar fi în diferite țări partizanii comunismului, iată de ce Puterea sovietică va învinge neapărat, inevitabil, într-un viitor apropiat, în întreaga lume.

Știm bine că mai avem multe lipsuri în organizarea Puterii sovietice. Puterea sovietică nu este un talisman miraculos. Ea nu poate lichida dintr-o dată racilele trecutului, analfabetismul, incultura, moștenirea lăsată de un război barbar, moștenirea capitalismului prădalnic. În schimb, ea ne dă posibilitatea să trecem la socialism. Ea dă celor care au fost asupriți posibilitatea să se ridice și să ia ei înșiși într-o măsură tot mai mare în mână întreaga conducere a statului, întreaga conducere a economiei, întreaga conducere a producției.

Puterea sovietică este calea spre socialism găsită de masele muncitoare, și de aceea este ea o cale sigură, de aceea este de neînvins.

7

CUM ÎI VOM IZBĂVI PENTRU TOTDEAUNA
PE OAMENII MUNCII DE ASUPRIREA
MOȘIERILOR ȘI CAPITALIȘTILOR

Dușmanii oamenilor muncii — moșierii și capitaliștii — spun : muncitorii și țărani n-o să poată trăi fără noi. Cine o să facă ordine, cine o să repartizeze munca, cine o să constrângă la muncă, dacă nu noi ? Fără noi, totul se va prăbuși, statul se va destrăma. Am fost izgoniți, dar dezorganizarea ne va readuce la putere. Aceste vorbe ale moșierilor și capitaliștilor nu tulbură, nu intimidează, nu înșală pe muncitori și pe țărani. În armată este necesară cea mai severă disciplină. Și totuși muncitorii conștienți au reușit să unească în cadrul ei pe țărani, au reușit să ia în solda lor pe vechii ofițeri țariști, au reușit să creeze o armată victorioasă.

În Armata Roșie a fost făurită o disciplină extraordinar de severă, bazată nu pe constrângere, ci pe conștiința, pe devotamentul și pe spiritul de abnegație al muncitorilor și țăranilor înșiși.

Pentru a salva pentru totdeauna pe oamenii muncii de asuprirea moșierilor și a capitaliștilor, de primejdia restaurării puterii lor, trebuie să creăm o mare armată roșie a muncii. Această armată va fi invincibilă dacă în ea va exista disciplina muncii. Muncitorii și țărani trebuie să dovedească și vor dovedi că ei știu să realizeze singuri, fără moșieri și împotriva lor, fără capitaliști și

împotriva lor, o justă repartizare a muncii, o disciplină și un devotament nețărmurit în munca de folos obștesc.

Disciplina în muncă, energia clocotitoare în muncă, spiritul de sacrificiu, alianța strânsă între țărani și muncitori — iată ce va izbăvi pentru totdeauna pe oamenii muncii de asuprirea moșierilor și capitaliștilor.

8

DESPRE INCITĂRILE POGROMISTE
ÎMPOTRIVA EVREILOR

Antisemitism se cheamă propagarea urii împotriva evreilor. Când blestemata monarhie țaristă își trăia ultimele zile, ea a încercat să ațîțe pe muncitorii și pe țăranii înapoiți împotriva evreilor. Poliția țaristă, în cîrdășie cu moșierii și capitaliștii, a organizat pogromuri împotriva evreilor. Moșierii și capitaliștii au căutat să îndrepte ura muncitorilor și țăranilor chinuți de mizerie împotriva evreilor. Și în alte țări putem vedea adeseori cum capitaliștii ațîță ura împotriva evreilor pentru a arunca praf în ochii muncitorilor, pentru a le abate privirile de la adevăratul dușman al oamenilor muncii — capitalul. Ura împotriva evreilor persistă numai acolo unde jugul moșierilor și capitaliștilor ține în întuneric pe muncitori și pe țărani. Numai oameni cu totul înapoiți, complet abrutizați pot crede minciunile și calomniile răspîndite pe seama evreilor. Avem de-a face aici cu rămășițe din vechile vremuri ale feudalismului, cînd popii impuneau ca ereticii să fie arși pe rug, cînd țăranii trăiau în robie, cînd poporul era oprimat și nu avea cuvînt. Această înapoiere, rămășiță a feudalismului, dispare. Poporul deschide ochii.

Nu evreii sînt dușmanii celor ce muncesc. Dușmanii muncitorilor sînt capitaliștii din toate țările. Printre evrei sînt muncitori, oameni ai muncii, — aceștia formează majoritatea. Ei sînt frați de-ai noștri, sînt asupriți de capital, sînt tovarășii noștri de luptă pentru socialism. Printre evrei sînt bogătași, exploatatori, capitaliști, ca și

printre ruși, ca și în rîndurile tuturor națiunilor. Capitaliștii caută să semene și să ațîțe ura între muncitorii de diferite credințe, de diferite naționalități, de diferite rase. Cei care nu muncesc se mențin prin forța și puterea capitalului. Evreii bogați, ca și rușii bogați, ca și bogătașii din toate țările, în alianță unii cu alții, împilează, asupresc, jetuiesc, dezbină pe muncitori.

Rușine blestematului țarism, care a chinuit și a prigonit pe evrei ! Rușine celor care seamănă ura față de evrei, care seamănă ura față de alte națiuni !

Trăiască încrederea frățească și alianța de luptă a muncitorilor de toate națiunile în lupta pentru răsturnarea capitalului !

TELEFONOGRAMĂ CĂTRE COMISIA EXTRAORDINARĂ DIN RUSIA

Comisia extraordinară din Rusia ne-a comunicat că s-au primit din Petrograd știri că agenți ai lui Kolceak, Denikin și ai aliaților au încercat să arunce în aer uzina de apă din Petrograd. La subsolul uzinei au fost descoperite substanțe explozive, precum și o mașină infernală, care a fost ridicată de un detașament special spre a fi distrusă; dar mașina a explodat pe neașteptate, comandantul detașamentului a fost ucis și 10 ostași răniți.

În diferite puncte se fac încercări de a arunca în aer podurile și de a paraliza transportul pe calea ferată.

Se fac încercări de a demonta liniile de cale ferată pentru a lipsi Moscova roșie și Petrogradul de alimente.

Printre cei care îndeamnă la greve, la răsturnarea Puterii sovietice, socialiștii-revoluționari și menșevicii au un rol activ.

Având în vedere știrile primite, Consiliul Apărării dispune să se ia cele mai urgente măsuri pentru a paraliza orice încercări de a provoca explozii, deteriorări ale liniilor ferate și orice încercări de îndemn la greve.

Consiliul Apărării dispune să se pună în vedere tuturor lucrătorilor din Comisiile extraordinare să fie vigilenți și să raporteze Consiliului Apărării de măsurile luate.

Președintele Consiliului Apărării,
V. Ulianov (Lenin)

Scris la 1 aprilie 1919

*Publicat la 2 aprilie 1919
în „Izvestiia C.E.C. din
Rusia” nr. 71*

*Se tipărește după textul
apărut în ziar*

**ȘEDIȚA EXTRAORDINARĂ A PLENAREI
SOVIETULUI DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR
ȘI OSTAȘILOR ROȘII DIN MOSCOVA**

3 APRILIE 1919 **

1

**RAPORT CU PRIVIRE LA SITUAȚIA EXTERNĂ ȘI
INTERNĂ A REPUBLICII SOVIETICE**

Tovarăși! Trebuie să-mi încep raportul cu privire la situația externă și internă a Republicii sovietice prin a arăta că tocmai în aceste luni, o dată cu venirea primăverii, trecem iarăși printr-o situație cât se poate de grea. Cred că atât condițiile războiului civil, cât și cele ale războiului împotriva Antantei ne permit în orice caz, judecând chiar cu cea mai mare prudență — despre aceste condiții voi mai vorbi când voi ajunge la situația internațională —, ne permit să afirmăm, chiar dacă judecăm cu cea mai mare prudență, că acest semestru, la mijlocul căruia ne aflăm, va fi ultimul semestru greu, deoarece capitaliștii francezi și englezi nu vor fi în stare să repete un atac ca acela pe care îl desfășoară acum încordându-și toate forțele. Pe de altă parte, toate cuceririle pe care Armata noastră Roșie le-a făcut în Ucraina și în regiunea Donului și pe care avem posibilitatea să le consolidăm vor duce la o însemnată ușurare a situației interne, ne vor asigura aprovizionarea cu cereale și cărbune, cu produse alimentare și combustibil. Acum însă, când lupta nu s-a terminat încă, când mai întâmpinăm enorme dificultăți în munca de colectare a cerealelor în Ucraina, — acum, când o dată cu venirea primăverii drumurile devin impracticabile, situația este foarte grea.

Noi am declarat în repetate rînduri că toată forța Puterii sovietice se bazează pe încrederea și pe atitudinea conștientă a muncitorilor. Am arătat în repetate rînduri că oricît de numeroși ar fi dușmanii care ne înconjură

și spionii pe care-i trimite la noi Antanta și pe care-i ajută oameni care, poate, nu se consideră ajutoari ai albgardiștilor, dar îi ajută, și deși nu ne amăgim de loc și știm prea bine că orice cuvînt care va fi pronunțat aici va fi răstălmăcit, că agenții albgardiștilor vor trage cu urechea la mărturisirile noastre, — noi spunem: fie! Vom folosi mult mai mult spunînd adevărul deschis și răs-picat, căci sîntem convinși că, dacă vom spune adevărul fără ocolisuri, chiar dacă e un adevăr dureros, orice reprezentant conștient al clasei muncitoare și orice țaran muncitor vor trage de aici singura concluzie justă.

Ei vor trage, în cele din urmă, singura concluzie posibilă, și anume că victoria cauzei noastre în întreaga lume este apropiată și că, oricît de grea, oricît de groaznică ar fi situația maselor muncitoare, istovite, înfometate, extenuate după patru ani de război imperialist și, acum, după doi ani de cumplit război civil — oricît de grea ar fi această situație, oricît s-a agravat ea în momentul de față —, avem cele mai serioase șanse de victorie nu numai în Rusia, ci și în întreaga lume. De aceea, deși ne așteaptă 4—5 luni deosebit de grele, vom ști și de astă dată să biruim aceste greutăți și să arătăm astfel dușmanilor, să arătăm capitaliștilor coalizați din lumea întreagă că atacul împotriva Rusiei nu va reuși.

Fără îndoială că tocmai acum, după un plan conceput dinainte, ei încearcă să ne zdrobească și dinspre apus și dinspre răsărit prin forța armelor, pentru a salva de la pieire bandele lui Krasnov. Ieri s-a anunțat că a fost ocupat Mariupolul. Rostovul este prins deci într-un semicerc. Într-un cuvînt, țările Antantei depun toate eforturile pentru a-l salva pe Krasnov și pentru a ne da tocmai în această primăvară o puternică lovitură. Ele acționează, fără îndoială, în înțelegere cu Hindenburg. Un tovarăș din Letonia ne-a arătat în ce situație se află tovarășii de acolo. O mare parte a țării a îndurat suferințe pe care muncitorii din Moscova nici nu le bănuiesc, suferințe provocate de invazie și de pustiirea în mai multe rînduri a satelor de către hoardele de soldați în trecere. Acum germanii se îndreaptă spre Dvinsk pentru a izola Riga. La nord ei sînt ajutați de albgardiștii estoni, plătiți de

Anglia și avînd ajutorul voluntarilor pe care îi trimite suedezii și danezii, corupți pînă în fundul sufletului de miliardarii din Anglia, Franța și America. Ei acționează după un plan comun, absolut clar pentru noi, profitînd de faptul că în Germania au reușit prin represiuni sîngeroase să slăbească mișcarea spartachiștilor și a revoluționarilor. Și, deși simt că se duc pe copcă, au găsit totuși că momentul este destul de potrivit pentru a pune la dispoziția lui Hindenburg o parte din trupe și a înteeți atacul dinspre apus asupra Letoniei istovite și chinuite și a ne amenința pe noi. Pe de altă parte, Kolceak a repurtat o serie de victorii în răsărit, pregătind astfel condițiile pentru atacul ultim și hotărît al țărilor Antantei.

Și, ca întotdeauna, ei nu se limitează la un atac din afară, ci acționează și în interiorul țării, punînd la cale comploturi, rebeliuni, aruncarea de bombe, aruncarea în aer a uzinei de apă din Petrograd, fapt despre care ați citit în ziare, încercînd să demonteze linia de cale ferată din apropiere de Samara — principala linie de cale ferată pe care ne sînt trimise acum cereale din răsărit. O parte din aceste cereale s-au pierdut, a pus mîna Kolceak pe ele. S-au făcut încercări de a se demonta linia de cale ferată Kursk-Harkov, pe care a început transportarea cărbunelui recucerit de Armata Roșie în bazinul Donețului. Toate la un loc ne arată limpede că țările Antantei, că imperialiștii și miliardarii francezi fac ultima încercare de a zdrobi Puterea sovietică prin forța armelor.

Și menșevicii, și socialiștii-revoluționari de dreapta, și socialiștii-revoluționari de stînga, care n-au înțeles nici pînă acum că lupta se apropie de sfîrșit, că este vorba de un război înverșunat și necruțător, continuă să îndemne fie la greve, fie la încetarea războiului civil. Oricum ar sta lucrurile în privința lor, ei îi ajută pe albgardiști; despre ei voi vorbi mai departe, acum am vrut să arăt numai că situația este într-adevăr grea.

Toate forțele capitaliștilor internaționali vor să dea în această primăvară ultima luptă împotriva noastră. Din fericire, sînt forțele unui bătrîn vlăguit, bolnav incurabil, muribund care este capitalismul internațional. În orice caz însă, forțele armate concentrate în momentul de față

Împotriva noastră sînt extrem de mari. Îndeosebi Kolceak și-a pus în mișcare toate rezervele; el dispune de voluntari albgardiști, bande de proporții impresionante, primește din partea Angliei și a Americii ajutor sub formă de armament și de provizii în mari cantități. Iată de ce situația creată ne impune să ne dăm bine seama cît de grea este situația Republicii sovietice.

Sîntem convinși că masele muncitoare au înțeles pentru ce se poartă războiul. Ele își dau seama că aceste cîteva luni vor hotărî soarta revoluției noastre și, într-o măsură însemnată, soarta revoluției internaționale, că încercările capitaliștilor de a zdrobi Rusia Sovietică au devenit atît de intense, că ei se năpustesc cu atîta furie asupra noastră pentru că știu că în țările lor au în față același dușman — mișcarea bolșevică. Ea se dezvoltă și acolo repede și irezistibil.

Ceea ce face situația noastră deosebit de grea, ceea ce ne silește să cerem și de data aceasta ajutorul tuturor muncitorilor conștienți sînt dificultățile din domeniul aprovizionării și al transporturilor. Timp de patru ani transporturile au fost distruse de războiul imperialist, și, într-o țară atît de înapoiată cum este Rusia, urmele acestor distrugereri n-au putut fi lichidate nici pînă astăzi și ele nu pot fi lichidate decît printr-o muncă extrem de încordată de luni sau chiar de ani de zile. Fără combustibil însă nu se poate lucra. Abia în ultimul timp am început să primim cărbune din bazinul Donețului. Știți că englezii au pus mîna pe petrolul de la Baku. Ei au capturat o parte din vasele din Marea Caspică și au ocupat orașul Groznîi, împiedicîndu-ne să folosim petrolul. Iar fără combustibil nu poate lucra nici industria și nu pot funcționa nici căile ferate. Trebuie să ne încordăm toate puterile.

Noi spunem încă o dată tuturor tovarășilor: trebuie să atragem mai multe forțe în munca în domeniul aprovizionării și transporturilor. În ceea ce privește munca în transporturi, lucrurile se prezintă astfel: în răsăritul Rusiei, dincolo de Volga, avem mai multe milioane de puduri de cereale — zece-douăzeci de milioane de puduri sînt adunate și depozitate, dar n-avem cu ce le trans-

porta. O parte din aceste cereale le-am pierdut în urma ultimei înaintări a trupelor lui Kolceak, care au ocupat Ufa, silind trupele noastre să se retragă. Este o pierdere grea și simțitoare. Munca în domeniul transporturilor reclamă încordarea tuturor forțelor. La fiecare adunare, muncitorii trebuie să-și pună întrebarea : ce-am putea face ca să ajutăm transporturile ? N-am putea să-i înlocuim pe bărbați cu femei în muncile de aici și să-i trimitem fie la atelierele de reparații, fie în ajutorul feroviarilor ? Muncitorii știu mai bine cum să facă asta ; ei știu pe cine să dea la cutare sau cutare specialitate. O știu mai bine oamenii practicii, care trebuie să caute noi și noi mijloace de ajutorare. Sperăm, sîntem convinși că în ultimul timp Comisariatul căilor de comunicație și Comisariatul aprovizionării au și obținut anumite succese. Oricît ar cleveti dușmanii noștri, luna destinată transportului de mărfuri, suspendarea traficului de călători, a și adus anumite îmbunătățiri, însă trebuie să depunem eforturi înzecite, ca să obținem succese și mai mari. În „Izvestiia“ de ieri au fost publicate cifre cu privire la aceasta. Le voi prezenta pe cele mai importante dintre ele. La începutul lunii martie au sosit zilnic la Moscova, în medie, cîte 118 vagoane cu produse alimentare, dintre care 25 cu cereale. La sfîrșitul lunii martie au început să sosească zilnic cîte 209 vagoane cu produse alimentare, dintre care 47 cu cereale. Adică aproape dublu. Ceea ce înseamnă că, adoptînd această măsură drastică, suspendarea traficului de călători, am procedat bine. Asta înseamnă că am dat un ajutor populației înfometate din Moscova, din Petrograd și din întreaga regiune industrială. Dar e departe de a fi tot ce se poate face. Iar mai tîrziu, cînd drumurile vor fi desfundate complet, vom avea o perioadă mult mai grea, de lipsuri și mai mari. Iată de ce spunem că aici este nevoie de o muncă energetică și cît se poate de susținută. Trebuie să contăm, în primul rînd, nu pe lucrătorii din rîndurile intelectualilor, care, deși au intrat în slujba noastră, au în rîndurile lor multe elemente necorespunzătoare, ci pe masele de muncitori.

Trebuie să ținem seama și de situația din Ucraina. În anul cînd întreaga Ucraină era ocupată de germani și în-

treaga regiune a Donului se afla într-o situație atît de grea, am avut prea mult de suferit. În prezent, situația noastră se îmbunătățește. În Ucraina avem 258 000 000 de puduri de cereale, din care 100 000 000 de puduri au și început să fie repartizate, însă tot greul e că în Ucraina țărani sînt înspăimîntați de moarte de germani și de jafurile lor. Am auzit că acolo țărani sînt atît de înspăimîntați de germani, încît, deși știu care este situația Puterii sovietice aici, nu îndrăznesc nici acum să ia pămînturile moșierești. Iar acum încep muncile agricole de primăvară. Dar țărani ucraineni au simțit atît de rău pe pielea lor toată urgia jafurilor germanilor, încît și în prezent sînt extrem de nehotărîți. Trebuie spus că acolo s-a desfășurat tot timpul un război de partizani. Acest război se desfășoară și acum în sud. Acolo nu sînt trupe regulate. Din cauză că nu sînt trupe regulate, acolo nu s-a obținut pînă acum o victorie deplină. Am trimis acolo trupe de-ale noastre regulate, însă asta e prea puțin. Munca trebuie intensificată considerabil, și de aceea trebuie să vă spun că în fiecare adunare muncitorească trebuie pusă în mod precis problema aprovizionării și problema transporturilor. Trebuie să rezolvăm în timpul cel mai scurt chestiunea : cum să remediem situația și să folosim ceea ce putem folosi acum.

Trebuie să înțelegem bine că numai prin forța clasei muncitoare ne vom putea pune zdravăn pe picioare, vom putea repurta strălucitele noastre victorii, și de aceea cele mai bune forțe ale proletariatului nostru trebuie să le trimitem acolo, pe front. Trebuie să trimitem pe front lucrători cu munci de răspundere. Dacă aici va avea de suferit o instituție oarecare, asta ne va aduce, desigur, anumite prejudicii, dar nu vom pieri ; dar, dacă nu vom avea destui muncitori în armată, vom pieri de bună seamă. Armata noastră suferă și astăzi de pe urma faptului că nu e destul de încheată, destul de organizată ; aici tot ajutorul trebuie să ne vină de la muncitori, în ei trebuie să ne punem toată nădejdea. Numai muncitorii care au trecut prin toate luptele, care pot împărtăși cele ce-au trăit și ce-au pățimit ei, numai acești muncitori pot in-

fluența armata și pot face din țărani luptători conștienți, de care avem nevoie.

De aceea am venit din nou aici și am hotărât să vă adunăm pe toți, pentru a vă arăta situația grea din domeniul transporturilor, provocată de faptul că situația generală este grea. Subliniem că trebuie să rezistăm încă 3—4 luni și că numai așa vom obține victoria deplină. Dar pentru asta ne trebuie forțe. De unde să le luăm? Oare nu vedem că numai muncitorii, pe umerii cărora a apăsât întreaga povară a dezastrului atunci când după luptă a fost urmată de invaziile albgardiste, când, în urma acestui fapt, ei au avut de suportat întreaga povară și au căpătat astfel o mare experiență, — că numai acești muncitori, numai aceste detașamente înaintate ale noastre ne pot ajuta? Știm foarte bine că ei sînt extenuați la culme, că sînt istoviți de munca supraomenească pe care au trebuit s-o depună. Știm toate astea și totuși vă spunem acum, aici că trebuie să ne încordăm toate puterile, să ne gîndim cum să facem ca să adunăm toate forțele pentru revoluție, pentru a-i asigura o victorie strălucită. Acum ne așteaptă perioada cea mai dificilă, perioadă nemaipomenit de critică, și trebuie să acționăm ca niște revoluționari. Trebuie să sorbim forțe din masele muncitoare.

Ieri a avut loc aici o adunare a activiștilor de seamă ai mișcării sindicale din Moscova și din întreaga Rusie. Toți participanții la adunare au căzut de acord că în momentul de față trebuie să atragem în muncă elementele de nivel mediu, pe care noi toți nu le consideram pînă acum capabile să îndeplinească o asemenea muncă. Acum însă este cît se poate de clar că, pentru a putea înlocui cadrele obosite, trebuie să atragem în muncă elemente de nivel mediu; dar, înainte de asta, ele trebuie să fie instruite de cadrele care au îndeplinit pînă acum muncile respective. Trebuie să ne păstrăm forțele, să înlocuim pentru un timp cadrele noastre cu munci de răspundere prin cadre de nivel mediu. Trebuie să promovăm zeci de mii de lucrători dintr-aceștia. Să nu ne temem că nu vor lucra atît de bine cum ar fi lucrat lucrătorii cu experiență. Dacă îi vom pune în posturi de răspundere,

greșelile pe care le vor comite la început nu trebuie să ne sperie. Important pentru noi este să-i promovăm în posturi superioare, de răspundere. În aceste posturi, ei vor ști să-și valorifice forțele și să-și desfășoare munca, deoarece vor acționa cu încredere, știind că au în spatele lor cadre de bază, experimentate, care au o experiență de un an în Rusia. Ei știu că într-un moment critic tovarășii lor mai experimentați le vor ușura sarcina. Această nouă pătură de muncitori vor putea lucra bine dacă muncitorii înaintați îi vor promova în posturi de conducere. Putem face asta fără a avea nimic de suferit, pentru că această pătură largă are instinct proletar, spirit proletar și conștiința proletară a datoriei. Pe ei ne putem bizui și putem spune că ei ne vor ajuta la greu. Rusia s-a deosebit prin aceea că în vremurile cele mai grele s-au găsit în ea totdeauna mase care puteau fi împinse înainte, ca o rezervă în care se aflau noi forțe atunci când cele vechi începeau să se epuizeze. Da, muncitorii înaintați sînt istoviți și pătura care îi urmează va lucra mai prost, dar nu e nici o nenorocire, nu vom avea nimic de suferit, nu va fi nici o catastrofă dacă vom promova aceste forțe noi, dacă le vom îndruma, evitînd astfel dezastrul.

În aceste condiții nu putem să nu amintim de socialiștii-revoluționari și de menșevici. În ultimul timp, Puterea sovietică a început să le suspende ziarele și să-i aresteze. Văzînd una ca asta, unii tovarășii muncitori spun: „Va să zică n-au avut dreptate bolșevicii — printre ei mă număr și eu —, care ne-au silit să facem anumite concesi democratice mic-burgeze. De ce am mai făcut concesi dacă acum trebuie să le suspendăm ziarele și să-i arestăm? Unde ne e consecvența?”

Iată ce le răspund aici. Într-o țară ca Rusia, în care elementele mic-burgeze țin în mîna întreaga agricultură, într-o asemenea țară nu ne putem menține multă vreme fără sprijinul păturii mic-burgeze. În momentul de față, această pătură nu merge spre țel de-a dreptul, ci cu ocolișuri. Dacă urmăresc un inamic care nu merge de-a dreptul, ci cu ocolișuri, pentru a-l ajunge, trebuie să merg și eu la fel. Vorbînd în limbaj politic, masele mic-burgeze se află între muncă și capital, și ele trebuie

să mănânce bătaie de o sută de ori ca să ajungă să priceapă că nu e posibilă decît sau dictatura burgheziei, sau dictatura clasei muncitoare. Cine ține seama de acest lucru înțelege situația din momentul de față. Și muncitorii o înțeleg. Conștiința lor s-a pătruns, prin experiență și dintr-o serie întregă de observații, de înțelegerea faptului că nu sînt posibile decît aceste două feluri de putere : sau puterea deplină a clasei muncitoare, sau puterea deplină a burgheziei, — cale de mijloc nu există, nu există a treia cale. Clasa muncitoare a înțeles asta de mult, din experiența luptei greviste și revoluționare. Mica burghezie n-o poate înțelege dintr-o dată ; sutele de indicații date de viață nu pot învăța și deprinde mica burghezie cu această idee, și ea nu încetează să cugete la o unire cu marea burghezie, deoarece nu poate pricepe că nu e cu putință decît sau dictatura proletariatului, sau dictatura burgheziei.

Socialiștii-revoluționari și menșevicii au învățat și au înțeles din experiența cu Kolceak că nu întîmplător, cu toată lupta crîncenă, înverșunată, cu tot ajutorul străin, democrația nu a dat nimic. Asupra lor acționează două forțe, și nu există nimic altceva în afară de aceste forțe : ori dictatura burgheziei, ori puterea și dictatura totală a clasei muncitoare ; nicăieri calea de mijloc nu a putut da nimic, nicăieri ea nu a dus ța nimic. Nici cu Adunarea constituantă nu a ieșit nimic. Socialiștii-revoluționari și menșevicii și mica burghezie au simțit asta pe pielea lor.

Cînd socialiștii-revoluționari și menșevicii au spus : „Noi ne lepădăm de Kolceak și de toți cei care îl susțin pe el și intervenția Antantei“, asta n-a fost numai o fățarnicie din partea lor, n-a fost numai o viclenie politică, deși o parte din acești oameni își ziceau : „o să-i tragem pe sfoară pe bolșevici și o să-i facem să ne dea posibilitatea să ne întoarcem la cele vechi“. Noi am ținut socoteală de această viclenie și, bineînțeles, am luat măsuri împotriva ei, însă atunci cînd menșevicii și socialiștii-revoluționari spuneau asta nu a fost numai fățarnicie și viclenie, ci a fost *convingerea* multora dintre ei. Printre ei se află nu numai un grup de publiciști, ci și pături mic-burgheze de

tehnicieni, ingineri etc. Atunci cînd menșevicii au declarat că sînt împotriva intervenției aliaților și cînd le-am propus să lucreze la noi, ei au primit bucuroși propunerea noastră. Acum însă sîntem perfect îndreptății să luăm măsuri represive împotriva lor, împotriva păturii mic-burgheze, deoarece această pătură este de o obtuzitate nemaipomenită. A dovedit-o și în perioada Kerenski, și prin faptele ei de acum. După ce au intrat în serviciul nostru, ei au spus: „Am renunțat la politică, vom munci bucuroși“. Acestor oameni le răspundem: „Noi avem nevoie de funcționari din rîndurile menșevicilor pentru că ei nu sînt delapidatori și ultrareacționari care să se strecoare printre noi, să se declare comuniști și să ne saboteze“. Dacă acești oameni cred în Adunarea constituantă, noi le spunem: „Credeți, domnilor, și în Adunarea constituantă, ba chiar și în Dumnezeu, dar vedeți-vă de treabă și nu vă țineți de politică“. Printre ei crește numărul acelor care își dau seama că s-au compromis în politică: ei țipau că Puterea sovietică este o născocire monstruoasă, care nu-i cu puțință decît în sălbatica Rusie. Ei spuneau că dizolvarea Adunării constituate este actul unor barbari formați în condițiile țarismului. Asta se spune și în Europa. Acum ne sosesc din Europa știri că Puterea sovietică vine să ia locul Adunării constituate burgheze în întreaga lume. Astea-s învățăminte pe care le au în față toți intelectualii care intră în serviciul nostru. La noi lucrează acum de două ori mai mulți funcționari decît acum o jumătate de an. Este un câștig că avem acum funcționari care lucrează mai bine decît ultrareacționarii. Cînd îi invitam să intre în serviciul nostru, ei spuneau: „Sînt de partea ta, dar nu vreau să te ajut căci mă tem de Kolceak. Am să mă exprim ca un parlamentar de cea mai pură speță, ca și cînd m-aș afla în Adunarea constituantă, dar să nu cutezi să te atingi de mine că eu sînt democrat“. Acestor grupuri care vorbesc despre Adunarea constituantă le spunem: „Dacă aveți de gînd să mai vorbiți mult de ea, o să vă expediem la Kolceak sau în Gruzia“. (A p l a u z e.) Altfel ar începe o polemică, s-ar crea opoziția unui grup legal. Opoziție, noi nu admitem. Imperialiștii din întreaga lume ne iau de

gît, își încordează toate forțele ca să ne biruie printr-un atac armat, și noi trebuie să luptăm, să luptăm pe viață și pe moarte. Dacă ai venit aici să ne ajuți —poftim ; dar dacă ai să scoți ziare, ai să instigi pe muncitori la greve, atunci cînd de pe urma grevelor ostașii noștri roșii pier pe fronturi, cînd de pe urma fiecărei zile de grevă zeci de mii de oameni din fabricile noastre îndură lipsuri, se zbat în chinurile foamei, fapt care ne frămîntă atît de mult, — din punctul de vedere al Adunării constituante oi fi avînd dreptate, dar din punctul de vedere al luptei noastre și al răspunderii pe care o purtăm nu ai dreptate, nu ne poți ajuta, și șterge-o în Gruzia, șterge-o la Kolceak sau ai să stai la închisoare ! Și așa vom și face.

Tovarăși ! Sper că vom adopta în unanimitate rezoluția care va fi propusă la sfîrșitul adunării și în care încercăm să dăm indicațiile necesare pe care am vrut să le fundamentez în raportul meu. Aș vrea acum să trec la două probleme : situația țaranului mijlocaș și situația internațională, care are o imensă importanță.

Despre țaranul mijlocaș am vorbit la congresul partidului și am stabilit linia pe care trebuie s-o urmeze partidul nostru față de țărănimea mijlocașă. Partidul nostru a ales într-un post de mare răspundere, în postul de președinte al C.E.C. din Rusia, un post cu atît mai de răspundere cu cît a fost deținut pînă acum de tov. Sverdlov, un organizator excepțional de înzestrat, partidul nostru a ales în acest post pe tov. Kalinin, muncitor din Petersburg, care întretine și astăzi legături cu satul. Astăzi a apărut în ziare știrea că un tovarăș Kalinin a fost ucis de către socialiștii-revoluționari. Este vorba de un alt Kalinin. Asta ne arată la ce mijloace recurg socialiștii-revoluționari. Tov. M. I. Kalinin este țaran mijlocaș din gubernia Tver, pe care o vizitează în fiecare an. Țărănimea mijlocașă este pătura cea mai numeroasă, care a sporit după revoluția noastră datorită faptului că am desființat proprietatea moșierească asupra pămîntului. Țărănimea și-a văzut îmbunătățită situația în urma revoluției noastre, deoarece a luat toate pămînturile moșierești, și datorită acestui fapt numărul țaranilor mijlocași

a crescut considerabil. Dacă se observă în rîndurile ei o stare de nemulțumire, noi spunem că ea e provocată de cei de sus și trebuie să știm în ce măsură este ea legitimă, ținînd seama de faptul că nu avem suficiente forțe. Voi, cei de aici, din capitală, știți cît de grea este lupta împotriva birocrațismului, împotriva cancelaristicii. Trebuie să folosim pe vechii funcționari, fiindcă nu sînt alții. Trebuie să-i reeducăm, să-i învățăm, și asta cere timp. Putem trimite noi muncitori în organizațiile de aprovizionare pentru a ocupa posturi de răspundere, însă în Controlul de stat se află și acum un număr peste măsură de mare de funcționari vechi, și de aceea suferim de pe urma birocrațismului, a cancelaristicii. Ne străduim să dăm noi și noi muncitori care să participe la munca de control, în Comisariatul căilor de comunicație, alături de specialiști. Iată cum luptăm împotriva birocrațismului și cancelaristicii. Dar cîte eforturi ne costă asta chiar și aici, la Moscova ! Dar ce se petrece la sate ? — Acolo, unii care se intitulează membri de partid sînt adesea niște aventurieri care se dedau la silnicii în modul cel mai nerușinat. Și de cîte ori trebuie să luptăm cu oameni fără experiență, care nu fac deosebire între chiabur și țăranul mijlocaș ! Chiabur este acela care trăiește din munca altuia, care jefuiește munca altuia și profită de pe urma mizeriei ; țăran mijlocaș este acela care nu exploatează și nici nu este exploatat, care trăiește din mica sa gospodărie, din munca sa. Nici un socialist din lume nu s-a gîndit vreodată să-i ia proprietatea micului proprietar. Acesta va mai exista ani și ani. Aici cu decretul nu faci nimic ; trebuie să aștepti pînă cînd țăranul se va deprinde să țină seama de experiență. Cînd va vedea că gospodăria colectivă este mult mai bună, va fi cu noi. Noi trebuie să-i cîștigăm încrederea. Aici trebuie să luptăm împotriva abuzurilor. De luptat putem lupta numai prin forța muncitorilor de la orașe, pentru că ei au strîns legături cu țăranul și din rîndurile lor se pot recruta sute de mii de cadre. Știm prea bine că nici numirea unor tovarăși în posturi înalte, nici circularele, nici decretul nu ne vor fi de ajutor ; trebuie ca muncitorii din fiecare grupă,

din fiecare cerc să se apuce ei de treabă, — ei au legături deosebit de strânse cu satul.

Am spus că prima preocupare a muncitorilor trebuie să fie aceea de a ajuta din toate puterile la ducerea războiului; a doua preocupare trebuie să fie: să ajute pe țăranul mijlocaș, stabilind o legătură cu el ca să nu rămână nepedepsit nici un asalt puternic al dușmanului la sate. Trebuie să arătăm că muncitorul de la oraș ajută pe țăranul mijlocaș ca pe un tovarăș, deoarece țăranul mijlocaș este și el un om al muncii, cu deosebirea numai că a crescut în alte condiții, că trăiește izolat, în întunecimea satelor, și răzbește mult mai greu. Și trebuie să știm că prin perseverența tovarășilor vom realiza legătura cu țăranul mijlocaș. O parte infimă din țărani vor deveni chiaburi, vor face răskoale, — știm asta. Și, dacă așa stau lucrurile, cum să ajutăm pe țăranul mijlocaș, cum să-i câștigăm încrederea, cum să-l ajutăm împotriva abuzurilor de orice fel? Dacă în această privință am făcut puțin, nu e vina noastră: ne-a împiedicat lupta împotriva burgheziei. Trebuie să înțelegem asta, trebuie să punem această problemă fiecărui muncitor și să-i spunem: noi, muncitorii, luați laolaltă, avem o legătură cu țărănimia mijlocașă și o folosim; vom face ca fiecare țăran mijlocaș să afle de ajutorul nostru nu numai prin numirea tov. Kalinin, ci și să primească efectiv un ajutor cât de mic, fie chiar și un sfat tovarășesc. Și țăranul va prețui acum acest ajutor mai mult ca orice. El trebuie să înțeleagă de ce situația noastră grea ne împiedică să-i dăm ajutorul de care are nevoie și care este în civilizația orașului. Țăranului îi trebuie produse de la oraș, civilizația orașului, și noi sîntem datori să i le dăm. Numai atunci cînd proletariatul îi va da acest ajutor, țăranul va vedea că muncitorul îl ajută cum nu-l ajutau exploataorii. Sarcina de a ajuta pe țăran să se ridice la nivelul orașului trebuie să și-o asume fiecare muncitor care are legături cu satul. Muncitorul de la oraș trebuie să-și spună că acum, primăvara, cînd situația în domeniul aprovizionării s-a agravat deosebit de tare, el trebuie să-i vină țăranelui în ajutor; și dacă fiecare va face măcar o mică parte din această muncă, vom vedea că edificiul nostru

nu are numai fațadă și că opera noastră de asigurare a Puterii sovietice va fi înfăptuită, căci țăranul spune : „Trăiască Puterea sovietică, trăiască bolșevicii, jos comunia !“ El ocărăște „comunია“, care e organizată prostete, care îi este impusă. El privește cu neîncredere, cu legitimă neîncredere orice lucru care îi este impus. Trebuie să mergem la țăranul mijlocăș, să-l ajutăm, să-l învățăm, însă numai în domeniul științei și al socialismului, iar în domeniul agriculturii trebuie să învățăm noi de la el. Iată sarcina care se pune deosebit de imperios în fața noastră.

Trecem acum la problema situației internaționale. Afirm că imperialiștii din Anglia, Franța și America fac ultima încercare de a ne pune genunchiul pe grumaz, dar ea nu le va reuși. Oricît de grea ar fi situația, putem spune cu certitudine că vom învinge imperialismul internațional. Vom învinge pe miliardarii din întreaga lume. Îi putem învinge din două motive. În primul rînd, pentru că sînt niște fiare care s-au încleștat atît de tare în lupta dintre ele, încît se mușcă într-una, fără să se uite că sînt pe marginea prăpastiei. Iar în al doilea rînd pentru că Puterea sovietică crește neîncetat în întreaga lume. Nu trece zi să nu citim despre asta în ziare. Astăzi citim o știre transmisă din Lyon de agenția telegrafică americană, din care rezultă că acești oameni, care discutau într-o comisie de 10 persoane, au restrîns comisia și acum discută în 4 : Wilson, Lloyd George, Clemenceau și Orlando⁵⁹. Conducătorii a numai patru națiuni, și nici aceia nu pot să cadă la o înțelegere : Anglia și America nu consimt să cedeze Franței profitul de pe urma extracției de cărbune. Sînt niște fiare care au jefuit întreaga lume și care acum nu ajung să se împace la împărțirea prăzii. Acești patru oameni s-au închis într-un grup de patru pentru ca, doamne ferește, să nu iasă vreun zvon — toți sînt mari democrați —, dar pun ei înșiși în circulație tot felul de zvonuri, trimițînd o radiogramă în care declară că nu consimt să cedeze profitul de pe urma extracției de cărbune. Un tovarăș francez care a vorbit cu prizonieri francezi mi-a relatat că acești prizonieri spun : „Ni s-a zis că trebuie să mergem în Rusia să luptăm îm-

potriva germanilor, fiindcă germanii ne-au sugrumat țara. Dar acum, după ce s-a încheiat armistițiul cu Germania, împotriva cui mergem să luptăm ?” Despre asta nu li s-a spus nimic. Dar iată că numărul acelor care își pun această întrebare crește pe zi ce trece, ajungând la milioane. Acești oameni, care au cunoscut ororile războiului imperialist, se întreabă : „Pentru ce ne ducem să luptăm ?” Dacă înainte bolșevicii le arătau prin manifeste ilegale pentru ce se duc să lupte, acum imperialiștii trimit radio-telegrame în care declară : Anglia nu consimte să cedeze Franței profitul de pe urma extracției de cărbune. Așadar, după expresia unui ziarist francez, ei saltă dintr-o cameră într-alta, încercând zadarnic să rezolve problema. Ei vor să hotărască cui să dea mai mult, și sînt cinci luni de zile de cînd se tot bat între ei ; aceste fiare au ajuns să-și piardă orice stăpînire de sine, și se vor bate pînă nu le vor mai rămîne decît cozile. Și noi afirmăm că situația noastră internațională, care la început era atît de proastă încît ei ne-ar fi putut zdrobi în cîteva săptămîni, acum, cînd nu-și pot împărți prada, fiindcă au început să se mănînce unii pe alții, — acum situația noastră este mai bună. Ei promet soldaților : învingeți Germania și veți obține avantaje imense. Ei discută cît să ia Germaniei, 60 sau 80 de miliarde. Problema extrem de principială, extrem de interesantă, mai ales cînd spui asta muncitorului sau țăranului. Dar, dacă vor mai discuta mult, nu vor lua nimic. Iată ce-i cel mai interesant !

Iată de ce putem spune fără nici o exagerare, și nu ca socialiști, ci pur și simplu ca oameni care cîntăresc lucid forțele care se îndreaptă împotriva noastră, că situația Republicii sovietice se îmbunătățește văzînd cu ochii. Dușmanii nu se pot împăca între ei. Sînt cinci luni de cînd au ieșit învingători și nu încheie pacea. Camera franceză a votat nu de mult alte sute de milioane pentru pregătiri de război. Ei își sapă singuri groapa și acolo, la ei, sînt oameni care îi vor coborî în groapă și îi vor îngropa cu nădejde. (A p l a u z e.) Și asta pentru că mișcarea sovietică se dezvoltă în toate țările, iar revoluția din Ungaria a arătat că atunci cînd spunem că

luptăm nu numai pentru noi, ci pentru Puterea sovietică în întreaga lume, că ostașii noștri roșii își varsă sîngele nu numai pentru tovarășii înfometati, ci și pentru victoria Puterii sovietice în întreaga lume, — exemplul Ungariei a arătat că asta nu-i doar o previziune și o promisiune, ci o realitate vie și palpabilă.

În Ungaria, revoluția s-a produs într-un mod cu totul original. Kerenski al ungarilor, care se numește Károlyi, a demisionat de bunăvoie, și conciliatorii unguri, menșevicii și socialiștii-revoluționari de acolo, au înțeles că trebuie să se ducă la închisoare, la tovarășul Béla Kun, unul dintre cei mai buni comuniști unguri. S-au dus la el și i-au spus: „Trebuie să luați puterea!” (A p l a u z e.) Guvernul burghez a demisionat. Socialiștii burghezi, menșevicii și socialiștii-revoluționari din Ungaria, au intrat în partidul bolșevic din Ungaria și au format un partid unic, un guvern unic. Tov. Béla Kun, tovarăș al nostru și comunist, care a parcurs în întregime drumul practic al bolșevismului din Rusia, cînd am vorbit cu el prin radio, mi-a spus: „Nu am majoritatea în guvern, dar voi obține victoria, pentru că masele sînt de partea mea și se convoacă congresul Sovietelor”. Este o revoluție de importanță istorică mondială.

Pînă acum, toți muncitorii din Europa erau mințiți; iată ce li se spunea despre Rusia Sovietică: „Acolo nu-i nici o putere, e curată anarhie, ăia sînt niște bătăuși, și nimic mai mult”. Nu de mult, ministrul francez Pichon a vorbit despre Rusia Sovietică în următorii termeni: „Anarhie, asupritori, uzurpatori!” — „Uitați-vă la Rusia — spuneau menșevicii germani muncitorilor lor —: război, foamete, ruină! Asta-i socialismul pe care-l doriți?” și reușeau să-i sperie astfel pe muncitori. Ungaria oferă însă un exemplu de revoluție care ia naștere cu totul altfel. Fără îndoială că în Ungaria va trebui să se dea o luptă grea împotriva burgheziei, acest lucru este inevitabil. Fapt este însă că, atunci cînd au simțit că în Ungaria va izbucni revoluția, aceste fiare care sînt imperialiștii englezi și francezi au vrut s-o anihileze, să împiedice nașterea ei. Situația noastră a fost grea prin faptul că a trebuit să creăm Puterea sovietică împotriva

patriotismului. A trebuit să lichidăm patriotismul, să încheiem pacea de la Brest. A fost o lichidare cât se poate de grea, crâncenă și sîngeroasă. În țările vecine, burghezia și-a dat seama oine trebuie să conducă. Cine dacă nu Sovietele? E ca în vremurile de altădată, cînd țarii, regii și prinții, văzînd că puterea lor slăbește, spuneau : „E nevoie de o constituție, să ia burghezia frînele puterii !“ Și dacă regele începea să slăbească din puteri, primea o pensie sau un post gras. Ceea ce se întîmpla cu țarii și regii în urmă cu 50—60 de ani se întîmplă acum cu burghezia din întreaga lume. Cînd imperialiștii englezi și francezi au formulat nemaipomenite pretenții față de capitaliștii maghiari, aceștia au spus : „Noi nu putem lupta. Poporul nu ne va urma, însă noi, ca patrioți maghiari, vrem să dăm o ripostă. Ce putere trebuie să vină deci? — Puterea sovietelor“. Burghezia maghiară a recunoscut în fața întregii lumi că părăsește arena de bunăvoie și că nu există pe lume decît o singură putere în stare să conducă popoarele într-un moment greu — puterea Sovietelor. (A p l a u z e.) Iată de ce revoluția maghiară, prin faptul că a luat naștere cu totul altfel decît a noastră, va arăta întregii lumi ceea ce în privința Rusiei era ascuns, și anume că bolșevismul este legat de o democrație nouă, proletară, muncitorească, care vine să ia locul vechiului parlament, de pe vremea cînd muncitorii erau înșelați și suportau înrobirea capitalistă. În locul vechiului parlament burghez vine Puterea sovietică mondială, care a cîștigat simpatia tuturor muncitorilor pentru că este puterea celor ce muncesc, puterea a milioane de oameni care domină ei înșiși, conduc ei înșiși. Poate că ei conduc prost, ca și noi în Rusia, noi însă ne aflăm și în condiții foarte grele. Într-un stat în care burghezia nu va opune o împotrivire atît de înverșunată, sarcinile Puterii sovietice vor fi mai ușoare, ea va putea lucra fără violență, fără să trebuiască să străbată drumul sîngeros pe care ni l-au impus domnii Kerenski și domnii imperialiști. Noi vom străbate și un drum mai greu. Rusia a trebuit să aducă jertfe mai mari decît alte țări. Și nu e de mirare dacă ținem seama de faptul că nouă ne-a rămas moștenire situația economică dezastruoasă

din trecut. Alte țări ajung pe o altă cale, mai omenească, la același lucru — la Puterea sovietică. Iată de ce exemplul Ungariei va avea o însemnătate hotărâtoare.

Oamenii învață din experiență. Dreptatea Puterii sovietice nu poate fi arătată în cuvinte. Atâta timp cât exemplul venea numai de la Rusia, el nu era înțeles de muncitorii din întreaga lume. Ei știau că în Rusia sînt Soviete — ei sînt cu toții pentru Soviete, însă îi înspăimîntau ororile unei lupte sîngeroase. Exemplul Ungariei va fi hotărîtor pentru masele proletare, pentru proletariatul și țărănimea muncitoare din Europa: într-un moment greu numai Puterea sovietică poate conduce țara.

Vă amintiți cum spun oamenii bătrîni: „Copiii mi-au crescut, sînt oameni în rînd cu lumea, acum pot să închid ochii“. Noi nu avem de gînd să murim, noi mergem spre victorie, însă cînd vedem copiii ca Ungaria, în care există Puterea sovietică, spunem că ne-am înfăptuit misiunea nu numai în Rusia, ci și pe scară internațională, și că vom face față tuturor dificultăților, oricît de mari, pentru a repurta victoria deplină, pentru ca Republicii sovietice ruse și celei maghiare să li se adauge — și vom vedea că li se va adăuga — Republica sovietică internațională. (A p l a u z e.)

„Pravda“ nr. 76 și 77
din 9 și 10 aprilie 1919

Se tipărește după stenogramă, confruntată cu textul „Dărilor de seamă stenografice ale Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova. Primul semestru (13 ianuarie — 10 iunie) al anului 1919“. Moscova, 1919

2

PROIECT DE REZOLUȚIE LA RAPORTUL CU
PRIVIRE LA SITUAȚIA EXTERNĂ ȘI INTERNĂ
A REPUBLICII SOVIETICE

Adunarea reprezentanților clasei muncitoare și ai țărănimii din R.S.F.S.R. declară că Republica sovietică a intrat într-o perioadă deosebit de critică. Antanta face ultimele încercări desperate spre a ne zdrobi prin forță armată. Situația în domeniul aprovizionării este foarte grea primăvara, transporturile sînt total dezorganizate.

De aceea, numai printr-o maximă încordare a forțelor ne putem salva. Victoria este posibilă. Revoluția din Ungaria constituie o dovadă categorică a creșterii mișcării sovietice în Europa occidentală și a victoriei ei apropiate. Avem mulți aliați în lume, mai mulți decît ne închipuim. Ca să învingem dușmanul trebuie însă să rezistăm patru-cinci luni grele.

Adunarea înfierează pe socialiștii-revoluționari de stînga *, pe menșevici și pe socialiștii-revoluționari de dreapta, care, în vorbă, sînt pentru Puterea sovietică, sau împotriva intervenției militare a Antantei, iar *în fapt îi ajută pe albgardiști*, făcînd agitație pentru greve sau pentru încetarea războiului civil (deși noi am propus pace tuturor⁶⁰!) sau pentru a se face concesii comerțului liber etc.

Adunarea declară tuturor menșevicilor și socialiștilor-revoluționari care sînt gata să ne ajute în greua noastră luptă că le vom garanta libertatea deplină de cetățeni ai Republicii sovietice.

* Prima foaie de manuscris nu s-a păstrat. Textul pînă la aceste cuvinte se tipărește după copia dactilografiată. — *Nota red.*

Adunarea declară însă un război necruțator acelor menșevici și socialiști-revoluționari care, asemenea grupărilor politice și de publiciști constituite în jurul publicațiilor „Vsegda Vpered!”⁶¹ și „Delo Naroda”⁶², pun piedici în fapt luptei noastre, *ajută* în fapt pe albgardiști.

Adunarea cheamă pe toți muncitorii, toate organizațiile muncitorești, pe toți țărani muncitori să-și încordeze toate forțele spre a apăra Republica sovietică, spre a da o ripostă dușmanilor ei și spre a intensifica activitatea în domeniul aprovizionării și în transporturi.

1. Să fie atrase elemente de nivel mediu din rîndurile muncitorilor și ale țăranilor, adică elemente mai puțin experimentate decît muncitorii și țăranii înaintați, spre a lua locul frunțașilor istoviți.

2. Să se trimită în număr cît mai mare atît frunțași cît și muncitori din masă pentru a lucra în domeniul aprovizionării, al transporturilor și în armată.

3. Să fie atrași cît mai mulți muncitori și țărani conștienți să lucreze în cadrul Comisariatului poporului pentru căile de comunicație și în cadrul Controlului de stat, în vederea îmbunătățirii muncii și a stîrpirii birocratismului, tergiversărilor și cancelaristicii.

4. Să se trimită cît mai multe forțe din orașele înfometate în agricultură, în livezi, la sate, în Ucraina, în regiunea Donului etc., în vederea sporirii producției de cereale.

Să se depună toate eforturile pentru a veni în ajutorul țăranului mijlocaș și pentru a lupta împotriva abuzurilor de pe urma cărora suferă atît de des, pentru a-i da un sprijin tovărășesc, pentru a scoate din posturi pe acei lucrători sovietici care nu vor să aplice această politică, singura justă, sau nu o înțeleg.

5. Să se lupte împotriva tuturor manifestărilor de obo-seală, de demoralizare, a șovăielilor, să fie încurajați prin toate mijloacele cei ce manifestă asemenea simptome, să facem să crească tăria sufletească, conștiința și disciplina tovărășească. Clasa muncitoare și țăranimea din Rusia au

avut de suportat dificultăți de neînchipuit. Ultimele luni au fost nemaipomenit de grele. Adunarea declară însă că tăria de caracter a muncitorilor nu a slăbit, că clasa muncitoare stă la postul său, că ea va învinge toate greutățile și va salvarda cu orice preț victoria Republicii sovietice socialiste atât în Rusia cât și în întreaga lume.

*Scris în jurul datei de
3 aprilie 1919*

*Se tipărește pentru prima oară,
după manuscrisul confruntat cu
copia dactilografiată*

3

REZOLUȚIE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA
SITUAȚIA EXTERNĂ ȘI INTERNĂ
A REPUBLICII SOVIETICE

În greaua și glorioasa luptă pe care o duc în fruntea tuturor popoarelor, Republica sovietică intră în cea mai critică perioadă din existența sa. Lunile ce vin vor fi luni de criză. Antanta face ultimele eforturi desperade spre a ne zdrobi pe calea armelor. Situația din domeniul aprovizionării se agravează mult. Transporturile sînt cu totul dezorganizate.

Numai printr-o încordare la maximum a forțelor ne putem salva. Victoria este, totuși, întru totul posibilă. Revoluția din Ungaria constituie dovada definitivă a creșterii rapide a mișcării sovietice în Europa și a victoriei ei apropiate. Avem în toate țările lumii mai mulți aliați decît ne închipuim. Ca să ajungem la victoria deplină, trebuie să rezistăm încă 4 sau 5 luni, poate cele mai periculoase și mai amare. Și în asemenea momente, acești demenți și aventurieri care își zic menșevici, socialiști-revoluționari de stînga și socialiști-revoluționari de dreapta — care în vorbe se alătură Puterii sovietice și protestează împotriva intervenției militare a Antantei — fac agitație pentru greve sau pentru a face concesiile comerțului liber, sau pentru încetarea războiului civil, uitînd că noi am propus tuturor pacea și că războiul nostru este o apărare dreaptă, legitimă, inevitabilă. Evident că o asemenea agitație este un ajutor real și cît se poate de activ dat albgardiștilor, care, printr-o ultimă încordare, ne pregătesc un dezastru. Adunarea înfierează fără cruțare pe acești dușmani camuflați ai poporului.

Ea declară tuturor menșevicilor și socialiștilor-revoluționari care sînt cu adevărat gata să ne ajute în greaua noastră luptă că puterea muncitorească-țăărănească le va acorda deplină libertate și le va asigura toate drepturile de cetățeni ai Republicii sovietice.

Adunarea declară că în momentul de față sarcina Puterii sovietice este să ducă un război necruțător împotriva acelor menșevici și socialiști-revoluționari care, asemenea grupărilor politice și de publiciști constituite în jurul publicațiilor „Vsegda Vpered!” și „Delo Naroda”, în realitate pun piedici luptei noastre și sînt aliați ai dușmanilor noștri jurați. Ea cheamă toate organizațiile muncitorești, pe toți proletarii și țărani muncitori să-și încordeze toate forțele spre a apăra Puterea sovietică, spre a da o ripostă dușmanilor ei, precum și spre a normaliza aprovizionarea și transporturile.

În acest scop, adunarea consideră necesar :

1) Să fie atrase elemente de nivel mediu din rîndurile clasei muncitorilor și ale țărănilor, adică reprezentanți ai acestor clase mai puțin experimentate decît muncitorii și țărani înaintați, spre a lua locul fruntașilor istoviți.

2) Să se trimită în număr cît mai mare atît fruntași cît și muncitori din masă pentru a lucra în domeniul aprovizionării, al transporturilor și în armată.

3) Cît mai mulți muncitori și țărani conștienți să fie atrași să lucreze în cadrul Comisariatului poporului pentru căile de comunicație și în cadrul Controlului de stat, în vederea îmbunătățirii muncii și a stîrpirii birocratismului, tergiversărilor și cancelaristicii.

4) Să fie trimise cît mai multe forțe din orașele înfometate la sate, la muncile agricole — în livezi, în Ucraina. în regiunea Donului etc., în vederea sporirii producției de cereale și de alte produse agricole.

5) Să se depună toate eforturile pentru a veni în ajutorul țaranului mijlocăș și pentru a stîrpi abuzurile de pe urma cărora el suferă atît de des, pentru a-i da un sprijin tovărășesc. Lucrătorii sovietici care nu înțeleg această politică, singura justă, sau care nu știu să o transpună în viață trebuie să fie imediat scoși din muncă.

6) Lupta împotriva oricăror manifestări de oboseală, de demoralizare, de șovăială este la ordinea zilei pentru toți. Trebuie să sădim curajul în inimi, să cerem tărie de caracter, să facem să crească nivelul de conștiință și să întărim disciplina tovarășească.

Clasa muncitoare și țărănimea din Rusia au trecut prin dificultăți de neînchipuit. În ultimele luni, suferințele lor au crescut. Adunarea declară însă că voința muncitorilor n-a slăbit, că clasa muncitoare stă, ca și înainte, la postul său, că ea are toată siguranța că va învinge orice dificultăți, că va salvarda cu orice preț victoria Republicii sovietice socialiste în Rusia și în întreaga lume.

„Pravda” nr. 73 din
4 aprilie 1919

Se tipărește după textul
apărut în ziar, conștientat
cu manuscrisul

SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII DIN PETROGRAD ÎN LEGĂTURĂ CU AJUTORAREA FRONTULUI DE EST

Către tovarășii muncitori din Petrograd

Tovarăși ! Situația de pe Frontul de est s-a agravat foarte mult. Uzina din Votkinsk a fost cucerită astăzi de Kolceak, iar Bugulma este pe punctul de a fi pierdută ; după cât se pare, Kolceak va înainta încă.

Ne amenință o primejdie de moarte.

Astăzi am luat în Consiliul Comisarilor Poporului o serie de măsuri urgente în vederea ajutorării Frontului de est ⁶³ ; vom intensifica munca de agitație.

Cerem muncitorilor din Petrograd să *pună totul în mișcare, să mobilizeze toate forțele* pentru ajutorarea Frontului de est.

Acolo, soldații-muncitori vor avea hrană pentru ei și vor putea să-și ajute și familiile, trimițându-le colete cu alimente. Și, ceea ce este principal, acolo se hotărăște soarta revoluției.

Învingînd pe Frontul de est, *vom termina războiul, căci albi nu vor mai primi ajutor din străinătate*. În sud sîntem aproape de victorie. Dar nu putem lua forțe de pe Frontul de sud pînă cînd nu vom învinge acolo definitiv.

De aceea, dați *tot ajutorul Frontului de est !*

Atît Sovietul de deputați cît și sindicatele trebuie să-și încordeze toate forțele, să pună totul în mișcare pentru a ajuta pe toate căile Frontul de est.

Sînt convins, tovarăși, că muncitorii din Petrograd vor da o pildă întregii Rusii.

Cu salutări comuniste,

Lenin

Moscova, 10 aprilie 1919

„Petrogradskaia Pravda” nr. 81 din
12 aprilie 1919

Se tipărește după textul
apărut în ziar

TEZELE C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU SITUAȚIA DE PE FRONTUL DE EST

Victoriile lui Kolceak pe Frontul de est constituie o primejdie de moarte pentru Republica sovietică. Trebuie să ne încordăm forțele la maximum ca să-l zdrobim pe Kolceak.

De aceea, Comitetul Central recomandă tuturor organizațiilor de partid ca, în primul rînd, să-și îndrepte toate eforturile spre următoarele măsuri, care trebuie să fie realizate de organizațiile de partid și, mai ales, de sindicate, spre a atrage pături mai largi ale clasei muncitoare să participe activ la apărarea țării.

1. Sprijin multilateral mobilizării declarate la 11 aprilie 1919.

Toate forțele partidului și ale sindicatelor trebuie să fie mobilizate imediat, pentru ca tocmai în zilele ce urmează să se dea neîntîrziat cel mai energic sprijin mobilizării decretate de Consiliul Comisarilor Poporului la 10 aprilie 1919.

Trebuie să facem de la bun început ca cei în curs de mobilizare să vadă participarea activă a sindicatelor și să simtă sprijinul clasei muncitoare.

Trebuie să facem mai ales ca fiecare dintre cei mobilizați să înțeleagă că trimiterea lui imediată pe front îi va asigura o alimentație mai substanțială, în primul rînd, datorită mai buneii aprovizionări a soldaților din zona cerealieră din apropierea frontului; în al doilea rînd, datorită faptului că cerealele aduse în guberniile înfometate se vor distribui la un număr mai mic de per-

Подъём Кубрика на восточном фронте создаёт
привлекательную перспективу опасностей для советской революци-
онеры. Неотходимо самое крайнее камуфажное содействие
раньше Кубрика.

У.К. необходимо организовать среди карьеристов организа-
цию в первую очередь камуфажистов без учета их произ-
ведения сдерживающей силы, которую должны быть осуществлены
как организационным путем, так и в особенности чрез-
вычайно эффективным способом для проверки сего меро-
приятий классов класса к активному участию в
обороне страны.

1. Всеобщая камуфажная организация 11.12.1919
организация.

Камуфажная организация и проф. союз должны быть органи-
зованы немедленно, чтобы иметь в ближайшем будущем, для
неотложного осуществления организации, генерализованной сов-
хозом 10.12.1919, для оказания самой необходимой помощи.

Каждо сразу должен быть, чтобы организация была
для деятельности среди проф. союз и изобретать необходи-
му и рабочим классом.

Каждо в особенности должны быть учтены все
и каждая организация, что камуфажная организация со-
ка должна обеспечить ему продолжительное существование,
в-1-х, в силу бурного производства войны в исключительной
применении, в-2-х, в силу бурного производства войны
в-3-х, в силу бурного производства войны между
Кубрикаем и проф. союзом; в-4-х, в силу бурного производства
войны между Кубрикаем и проф. союзом; в-5-х, в силу бурного
производства войны между Кубрикаем и проф. союзом;
каждо на родную землю красноармейцев.

От каждой организации и от каждой профес-
сиональной организации У.К. необходимо обеспечить, что
была создана организация, для организации, что создана
для организации организации и организации.

soane ; în al treilea rînd, datorită faptului că se va organiza pe scară largă trimiterea de colete cu alimente din localitățile din apropierea frontului familiilor ostașilor roșii rămase acasă.

Comitetul Central cere de la fiecare organizație de partid și de la fiecare organizație sindicală un cît de scurt raport săptămînal asupra acțiunilor întreprinse de organizația respectivă pentru a ajuta mobilizarea și pe cei mobilizați.

2. În localitățile din apropierea frontului, în special în regiunea Volgăi, trebuie să se treacă la înarmarea generală a membrilor de sindicat, iar în caz de lipsă de armament, la mobilizarea lor generală, pentru a da Armatei Roșii ajutor sub toate formele, pentru înlocuirea celor scoși din luptă etc.

Exemplul unor orașe ca Pokrovsk, unde syndicatele au hotărît ele însele să mobilizeze imediat 50% din totalul de membri, trebuie să ne servească drept pildă. Capitalele și marile centre industriale nu trebuie să rămîină în urma Pokrovskului.

Syndicatele trebuie să efectueze pretutindeni, cu forțe și mijloace proprii, o înregistrare de control a tuturor membrilor lor, spre a trimite la luptă pentru regiunea Volgăi și pentru ținutul Uralului pe toți cei a căror prezență în localitățile respective nu este absolut necesară.

3. Să se acorde cea mai mare atenție intensificării agitației, în special printre cei care urmează a fi mobilizați, printre mobilizați și printre ostașii roșii. Să nu ne limităm la metodele de agitație curente — conferințe, mitinguri etc. —, ci să desfășurăm printre ostașii roșii o agitație dusă de muncitori în grupuri sau individual, să repartizăm între aceste grupuri de muncitori de rînd, membri de sindicat, toate cazărmile, unitățile de ostași roșii, fabricile. Syndicatele să organizeze un control spre a veghea ca fiecare membru al lor să participe la agitația prin case, la difuzarea de foi volante și la convorbiri individuale.

4. Toți funcționarii bărbați vor fi înlocuiți cu femei. Se va efectua în acest scop o reînregistrare atât pe linie de partid cât și pe linie sindicală.

Se vor introduce fișe speciale pentru toți membrii de sindicat și pentru toți funcționarii, menționându-se cum a participat personal fiecare la ajutorarea Armatei Roșii.

5. Se vor înființa imediat, prin syndicate, prin comitetele de întreprindere, organizațiile de partid, cooperative etc., *birouri de asistență* sau *comitete de sprijin* locale și centrale, ale căror adrese să fie aduse la cunoștința publică. Populația trebuie să fie informată pe larg asupra lor. Fiecare dintre cei în curs de mobilizare, fiecare ostaș roșu, oricine dorește să plece în sud, în regiunea Donului sau în Ucraina ca să lucreze în domeniul aprovizionării trebuie să știe că la un asemenea birou de asistență sau comitet de sprijin, apropiat și accesibil muncitorului și țăranului, va găsi un sfat, va primi o îndrumare, i se va înlesni contactul cu instituțiile militare etc.

Aceste birouri au ca sarcină specială sprijinirea *aprovizionării Armatei Roșii*. Noi putem mări mult efectivul armatei noastre dacă vom îmbunătăți aprovizionarea ei cu arme, efecte etc. Iar populația posedă încă destule arme, care stau ascunse sau nu sînt folosite pentru armată. Există încă în fabrici suficiente rezerve de bunuri de tot felul necesare armatei și se cere ca ele să fie identificate și trimise imediat armatei. Instituțiile militare care se ocupă cu aprovizionarea armatei trebuie să capete un ajutor imediat, larg și activ din partea populației însăși. Să depunem toate eforturile pentru îndeplinirea acestei sarcini.

6. Să se organizeze prin syndicate o vastă acțiune de atragere a țăranilor, și în special a tineretului țăranesc din guberniile neagricole, în rîndurile Armatei Roșii și la formarea de detașamente de aprovizionare și a unei armate de aprovizionare în regiunea Donului și în Ucraina.

Această activitate poate și trebuie să fie mult extinsă; ea servește în același timp la ajutorarea populației înfometate din capitale și din guberniile neagricole și la întărirea Armatei Roșii.

7. Linia partidului față de menșevici și față de socialiștii-revoluționari este în situația actuală următoarea: la închisoare cu cei care îl ajută pe Kolceak conștient sau inconștient. Nu vom tolera în republica noastră, republică a celor ce muncesc, pe cei care nu ne ajută cu fapta în lupta împotriva lui Kolceak. Sînt însă printre menșevici și printre socialiștii-revoluționari oameni care vor să ne dea ajutor. Ei trebuie încurajați, încredințîndu-li-se munci practice, de preferință pe linia ajutorării tehnice a Armatei Roșii în spatele frontului, și fiind riguros controlați în această muncă.

Comitetul Central cere tuturor organizațiilor de partid și sindicale să pornească la muncă în mod revoluționar și să nu se limiteze la vechile șabloane.

Noi îl putem învinge pe Kolceak. Îl putem învinge repede și definitiv, deoarece victoriile noastre în sud și situația internațională, care se îmbunătățește zi de zi și se schimbă în favoarea noastră, ne garantează triumful definitiv.

Trebuie să ne încordăm toate forțele, să acționăm cu energie revoluționară, și Kolceak va fi zdrobit rapid. Regiunea Volgăi, Uralul și Siberia pot și trebuie să fie apărate și recucerite.

C.C. al P.C. (b) din Rusia

Scris la 11 aprilie 1919

*Publicat la 12 aprilie 1919
în ziarul „Pravda” nr. 79
și „Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 79*

Se tipărește după manuscris

PLENARA CONSILIULUI CENTRAL
AL SINDICATELOR DIN RUSIA

11 APRILIE 1919 **

O scurtă relatare a apărut
în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia”
nr. 80 din 13 aprilie 1919

Publicat pentru prima oară în
înregistrare în 1932, în ed. a 2-a și a 3-a
ale Operele lui V. I. Lenin, vol. XXIV

Se tipărește după textul
stenogramfei

1

RAPORT CU PRIVIRE LA SARCINILE SINDICATELOR ÎN LEGĂTURĂ CU MOBILIZAREA PENTRU FRONTUL DE EST

Tovarăși, cunoașteți, desigur, cu toții decretul cu privire la mobilizarea în guberniile neagricole, dat publicității astăzi, așa încît la o adunare ca aceasta nu e nevoie să insist prea mult asupra cauzelor care au determinat emiterarea lui, deoarece voi, firește, știți foarte bine din ziare că în urma victoriilor lui Kolceak pe Frontul de est situația noastră a devenit, brusc, extrem de gravă.

Știți că, așa stînd lucrurile din punct de vedere militar, toate directivele guvernului au urmărit de mult ca principalele forțe să fie îndreptate spre Frontul de sud. Într-adevăr, pe Frontul de sud au fost concentrate forțe atît de masive ale krasnoviștilor și cuibul căzăcimii vădit contrarevoluționare, care de la 1905 încoace a rămas tot atît de monarhistă ca și înainte, era acolo atît de solid, încît fără o victorie pe Frontul de sud nu putea fi vorba de o consolidare a Puterii proletare sovietice la centru. Frontul de sud avea pentru noi o importanță cu atît mai mare cu cît aliații imperialiști încercau să atace tocmai dinspre sud, dinspre Ucraina, intenționînd să facă din Ucraina un punct de sprijin împotriva Republicii sovietice, și de aceea nu trebuie să regretăm că am stabilit toate sarcinile militare astfel, încît să acordăm principala atenție și principalele forțe Frontului de sud. Cred că aici nu am greșit. Apoi ultimele știri despre luarea Odesei și știrea de astăzi despre luarea Simferopolului și Eupatoriei dovedesc că acolo situația este de așa natură, încît această regiune, care a jucat rolul principal, hotărîtor în întregul război, — această regiune este acum curățată.

Știți prea bine ce eforturi extraordinare ne costă continuarea războiului civil după patru ani de război imperialist, cât de istovite sînt masele, ce nemaipomenite sacrificii fac acum muncitorii care de doi ani duc războiul civil. Știți că ducem războiul printr-o mare încordare de forțe. De aceea, concentrarea tuturor forțelor pe Frontul de sud a dus la o totală slăbire a Frontului de est. Întăriri n-am putut trimite acolo. Pe Frontul de est, armata a trecut prin mari greutăți și a adus jertfe grele. Ea a luptat luni de zile, și o serie întregă de tovarăși activiști ne-au comunicat prin telegrame ca ostașilor roșii aflați în luptă le este foarte greu să mai îndure aceste privațiuni. Rezultatul a fost supraîncordarea forțelor pe Frontul de est. Între timp, Kolceak a mobilizat, recurgînd la disciplina țaristă, adică la bîtă, populația din Siberia — țărănimea. El a exclus din armata sa pe foștii soldați combatanți, avînd posibilitatea să concentreze în armată ofițeri, în calitate de conducători, și întreaga burghezie contrarevoluționară. Sprijinindu-se pe ei, Kolceak a făcut în ultimul timp pe Frontul de est cuceriri care amenință regiunea Volgăi și ne obligă să declarăm că este necesară o uriașă încordare a forțelor pentru a-l respinge. Iar aceste forțe trebuie să le dăm de aici, din sud nu putem da, căci asta ar însemna să lăsăm acolo nerăpus pe inamicul principal.

Situația noastră generală, după victoriile din sud și din regiunea Donului, în legătură cu situația internațională, se îmbunătățește pe zi ce trece. Nu trece zi să nu primim știri despre îmbunătățirea situației noastre internaționale.

Acum trei luni, capitaliștii englezi, francezi și americani nu păreau numai, ci erau cu adevărat o forță uriașă, care, desigur, ne-ar fi putut sugruma dacă ar fi fost pe atunci în stare să folosească împotriva noastră giganticele lor forțe materiale. Și puteau s-o facă. Acum ne dăm limpede seama că n-au făcut-o și n-o pot face. Ultima înfrîngere suferită de ei la Odesa arată clar că, oricît de mare ar fi forța materială a imperialiștilor, sub aspect pur militar ei au suferit un eșec total în campania împotriva Rusiei. Dacă luăm în considerație faptul că există republici sovietice chiar în centrul Europei și că extinderea formei

sovietice nu mai poate fi oprită, nu exagerăm dacă, privind în mod absolut lucid situația, afirmăm că victoria noastră pe scară mondială este pe deplin asigurată.

Dacă ar fi numai atât, am putea vorbi cu calmul cel mai desăvârșit, dar, ținând seama de ultimele victorii ale lui Kolceak, trebuie să spunem că va mai trebui să ne încordăm puternic forțele timp de câteva luni pentru a zdrobi trupele lui. Fără îndoială că vechile metode sînt insuficiente pentru a putea îndeplini această sarcină și că la noi, într-un an și jumătate de existență a Puterii sovietice, s-au statornicit metode cu totul curente, uneori poate chiar rutinare, care au stors în mare măsură energia păturii înaintate a clasei muncitoare. Noi nu închidem ochii la istovirea totală care se simte în rîndurile unor pături ale clasei muncitoare, la faptul că lupta devine aprigă, însă acum socoteala este mult mai simplă și mai clară. Chiar și pentru oameni care nu sînt partizani ai Puterii sovietice și care se consideră personalități importante în politică, chiar și pentru aceștia este limpede că victoria pe scară mondială ne este asigurată.

Trebuie să mai trecem printr-o fază de război civil înverșunat în legătură cu Kolceak. De aceea am hotărît că tocmai Consiliul Central al Sindicatelor din Rusia — organizația cu cea mai mare autoritate, care grupează masele largi ale proletariatului — trebuie să propună din partea sa o serie de măsuri energice cu ajutorul cărora în câteva luni să terminăm definitiv războiul. Este un lucru întru totul posibil, deoarece situația noastră internațională se îmbunătățește, în această privință sîntem pe deplin asigurați. În ceea ce privește Europa și America, situația noastră este cît se poate de bună, așa cum nici nu puteam visa cu cinci luni în urmă. În această privință s-ar putea spune că domnii Wilson și Clemenceau și-au propus să ne ajute: telegramele care ne aduc zilnic știri despre discordiile dintre ei, despre dorința fiecăruia dintre ei de a trînti celuilalt ușa în nas dovedesc că acești domni s-au încăierat în lege.

Dar, cu cît devine mai limpede că victoria cauzei noastre este asigurată pe plan mondial, cu atât luptă mai cu îndrjire și înverșunare moșierii și capitaliștii ruși și chia-

burii care au fugit dincolo de Ural. Toată această clică puțin onorabilă luptă cu desperare. Ați citit, desigur, știrile din ziare din care se vede ce proporții a luat teroarea albgardistă la Ufa ; este în afară de orice îndoială că aceste elemente albgardiste, această burghezie își joacă ultima carte. Și burghezia este îndârjită la culme : ea speră ca printr-o ofensivă desperată să ne silească să retragem o parte din forțele noastre de pe Frontul de sud, frontul decisiv. Noi nu vom face asta, și spunem deschis muncitorilor că asta ne impune o continuă încordare a forțelor noastre în răsărit.

Îmi permit să vă propun o serie de măsuri practice care, după părerea mea, trebuie să ducă la o regrupare a forțelor, să pună noi sarcini precise în fața sindicatelor și pe care le consider necesare în situația descrisă de mine pe scurt pînă acum. Nu e nevoie să insist asupra acestui lucru, cunoscut de toată lumea. Judecînd cît se poate de lucid, vedem că situația ne permite să terminăm în cîteva luni războiul, atît pe plan intern cît și pe plan internațional. Este însă necesară o încordare de forțe în aceste cîteva luni. Prima sarcină care ar trebui să fie pusă în fața sindicatelor este :

„1. Sprijin multilateral mobilizării declarate la 11 aprilie 1919.

Toate forțele partidului și ale sindicatelor trebuie să fie mobilizate imediat, pentru ca tocmai în zilele ce urmează să se dea neîntîrziat cel mai energic sprijin mobilizării decretate de Consiliul Comisarilor Poporului la 10 aprilie 1919.

Trebuie să facem de la bun început ca cei în curs de mobilizare să vadă participarea activă a sindicatelor și să simtă sprijinul clasei muncitoare.

Trebuie să facem mai ales ca fiecare dintre cei în curs de mobilizare să înțeleagă că trimiterea lui imediată pe front îi va asigura o alimentație mai substanțială, în primul rînd, datorită mai buneii aprovizionări a soldaților din zona cerealieră din apropierea frontului ; în al doilea rînd, datorită faptului că cerealele aduse în guberniile înfometate se vor distribui la un număr mai mic de persoane ; în al treilea rînd, datorită faptului că se va orga-

niza pe scară largă trimiterea de colete cu alimente din localitățile din apropierea frontului familiilor ostașilor roșii rămase acasă...”

Desigur, despre situația din domeniul aprovizionării nu am vorbit aici decât pe scurt, însă înțelegeți cu toții că aceasta este principala noastră dificultate pe plan intern și că, dacă n-ar exista posibilitatea de a lega mobilizarea de o înaintare rapidă în regiunile cerealiere din apropierea frontului, de formarea de unități tocmai acolo, și nu aici, dacă n-ar exista această posibilitate, mobilizarea nu ar avea perspective, nu s-ar putea conta pe succesul ei. Acum însă există o asemenea posibilitate. Mobilizarea privește în special guberniile neagricole, regiunile în care muncitorii și țărani au de îndurat cel mai mult de pe urma foametei. Îi putem trimite, în primul rând, în regiunea Donului — în prezent întreaga regiune a Donului se află în mâinile noastre; lupta împotriva căzăcimii a fost dusă mai de mult, acolo există posibilitatea de a îmbunătăți hrana unităților de pe linia întâi nu numai direct, ci și extinzând trimiterea de colete cu alimente. În această direcție s-au și realizat anumiți pași, permițându-se să se trimită colete cu alimente în greutate de 20 de funturi de două ori pe lună. Aici s-a ajuns la o înțelegere. Astfel, de la înlesnirile pe care a trebuit să le acordăm anul trecut, permițând aprovizionarea cu produse alimentare în greutate de un pud și jumătate⁶⁵, vom putea trece la un mijloc mai larg — trimiterea de colete cu alimente pentru a ajutama familiile ostașilor roșii rămase acasă.

Desfășurând o asemenea activitate, vom contribui în același timp la ajutorarea frontului și la îmbunătățirea aprovizionării principalelor regiuni neagricole, care suferă cel mai mult în această privință. Se înțelege că nu vom trimite oameni numai în regiunea Donului, ci și în regiunea Volgăi, unde inamicul ne-a dat acum o grea lovitură: dincolo de Volga, în răsărit, câteva milioane de puduri de cereale gata adunate sînt pierdute. Acolo războiul este în mod direct un război pentru cereale. Sarcina sindicatelor este de a face ca această mobilizare să nu aibă aparența unui fenomen obișnuit, ci să fie însoțită de ajutorarea Sovietelor pe linie sindicală. În teza pe care am

citit-o, această idee nu este expusă suficient de concret. Cred că acest ajutor multilateral ar trebui să se exprime la început printr-o serie de măsuri de ordin general, iar apoi prin elaborarea unor indicații concrete și a unui plan practic în care să se arate cum anume trebuie sindicatele, mobilizând toate forțele, să sprijine această mobilizare, pentru a-i da nu numai un caracter de măsură militară și în domeniul aprovizionării, ci și de importanță măsură politică, pentru a face din ea o cauză a clasei muncitoare, care e conștientă de faptul că putem termina războiul în câteva luni, deoarece e cert că pe scară internațională vom căpăta noi aliați. Asta o pot face numai organizațiile proletare, numai sindicatele. N-aș putea enumera aceste măsuri practice. Cred că asta o pot face numai sindicatele. Ele pot rezolva sarcina ținând seama de condițiile locale, punând chestiunea pe plan practic. Sarcina noastră este de a da indicațiile politice fundamentale clasei muncitoare, care trebuie să-și regrupeze forțele și să înțeleagă acest adevăr amar, deoarece aduce o nouă povară, dar care, totodată, indică calea reală și practică spre a putea birui dificultățile în scurt timp. Trimițând muncitori în număr mare în regiunile cerealiere din sud, vom întări forțele de acolo, și dacă trupele albgardiștilor și ale moșierilor speră că prin victoriile lor în răsărit ne vor sili să retragem forțe din sud, cred că asta n-o să le reușească și sînt ferm convins că nu vom retrage forțe din sud și că vom sprijini răsăritul. Inamicul a mobilizat tineretul din Siberia, evitîndu-i pe foștii combatanți, de care el se teme, și i-a mobilizat pe țăranii din Siberia. Este ultima lui carte, ultima lui resursă. El nu are sprijin, nu dispune de forță vie. Aliații n-au putut să-l sprijine. Asta s-a dovedit a fi peste puterile lor.

Iată de ce rog pe reprezentanții mișcării sindicale să acorde acestei probleme cea mai mare atenție și să facă astfel ca mobilizarea să nu se desfășoare ca în trecut. Ea trebuie să fie o vastă campanie politică a clasei muncitoare, — nu numai o campanie în domeniul militar și în domeniul aprovizionării, ci și o mare campanie politică. Apreciind lucrurile cît se poate de lucid, din punctul de

vedere al factorilor războiului și al relațiilor de clasă, nimeni nu se îndoiește că asta va rezolva chestiunea în următoarele câteva luni. Iată de ce se cere ca sindicatele să nu se limiteze la vechile forme de activitate. Problema nu poate fi rezolvată acționînd după vechile metode. Aici trebuie să dăm o nouă amploare muncii. Activiștii sindicali trebuie să acționeze nu numai ca activiști, ci ca niște revoluționari care rezolvă problema fundamentală a Republicii sovietice, problemă pe care am rezolvat-o în Octombrie — problema terminării războiului imperialist și a trecerii la construcția socialistă. Acum, în rezolvarea problemei practice a terminării războiului civil în Rusia, sindicatele trebuie să acționeze ca niște revoluționari, punînd în mișcare masele, și să nu se limiteze la vechile metode. Terminarea războiului civil este foarte aproape, dar ea este foarte anevoioasă. Mai departe :

„2. În localitățile din apropierea frontului, în special în regiunea Volgăi, trebuie să se treacă la înarmarea generală a membrilor de sindicat, iar în caz de lipsă de armament, la mobilizarea lor generală, pentru a da Armatei Roșii ajutor sub toate formele, pentru înlocuirea celor scoși din luptă etc. ...

3. Să se acorde cea mai mare atenție intensificării agitației, în special printre cei în curs de mobilizare, printre mobilizați și printre ostașii roșii. Să nu ne limităm la metodele de agitație curente — conferințe, mitinguri etc. —, ci să desfășurăm printre ostașii roșii o agitație dusă de muncitori în grupuri sau individual, să repartizăm între aceste grupuri de muncitori de rînd, membri de sindicat, toate cazarmile, unitățile de ostași roșii, fabricile. Sindicatele să organizeze un control spre a veghea ca fiecare membru al lor să participe la agitație prin case, la difuzarea de foi volante și la convorbiri individuale“.

Astăzi ne-am dezobișnuit, desigur, într-o anumită măsură de metodele de agitație din trecut, cînd eram un partid prigonit sau un partid care ducea lupta pentru putere. Puterea de stat ne-a dat în mîna un aparat de stat imens, cu ajutorul căruia agitația a trecut pe un nou făgaș. În acest an și jumătate am desfășurat agitația pe altă scară, dar știți că în dezastrul cumplit pe care ni l-a

lăsat moștenire războiul imperialist și care a fost sporit de războiul civil, în condițiile unor teribile dificultăți, cînd o serie întregă de gubernii din Rusia au fost invadate, știți că în aceste condiții agitația noastră nu a făcut nici pe departe ceea ce trebuia să facă. Ea a făcut minuni față de trecut, dar n-a făcut totul și n-a dus lucrurile pînă la capăt. Astăzi, agitația influențează prea puțin imensele mase de țărani și muncitori. De aceea, aici nu trebuie să ne limităm la vechile metode, nu trebuie în nici un caz să ne bazuim pe faptul că de aceea există acum organele sovietice de stat. Dacă ne-am bizui pe asta, nu am rezolva problema. Aici trebuie să ne amintim de metodele din trecut, să acordăm mai multă atenție inițiativei personale, să spunem că, folosind inițiativa personală pe scară largă, vom realiza astăzi mai mult decît înainte, tocmai pentru că acum clasa muncitoare, deși în rîndurile ei sînt unele elemente istovite, a sesizat instinctiv fondul problemei. Chiar și cei care în ideologia lor politică — menșevicii și socialiștii-revoluționari — n-au vrut să priceapă nici în ruptul capului realitatea, care și-au pus ochelari de cal și n-au înțeles realitatea, — chiar și ei și-au dat seama că aici este vorba de lupta ce se duce în întreaga lume între orînduirea veche, burgheză, și cea nouă, sovietică. O dată ce s-a văzut cum arată revoluția germană în fapt ; o dată ce guvernul ei a dus numai la asasinarea celor mai buni conducători ai proletariatului cu sprijinul social-patrioților care formează majoritatea ; o dată ce Puterea sovietică a învins într-o serie de state europene, — problema este practic rezolvată. Ea se pune în felul următor : ori Puterea sovietică, ori regimul vechi, burghez. Ea a fost practic rezolvată pe scară istorică. Instinctul muncitorilor a rezolvat-o ; trebuie ca acest instinct să se materializeze într-o agitație cu o intensitate înzecită.

Nu putem spori cantitatea de alimente cît timp nu avem de unde, nu putem înzeci numărul agitatorilor de profesie și al intelectualilor cît timp nu avem destui, — asta n-o putem face. Dar putem spune masei largi a muncitorilor : astăzi voi nu mai sînteți cei de pînă ieri. Dacă

veți porni la muncă folosind metodele agitației individuale, veți învinge prin numărul vostru mare.

Vom face ca această mobilizare să nu fie o mobilizare obișnuită, ci să devină o adevărată campanie, care să hotărască definitiv soarta clasei muncitoare, care își dă seama că numai aceste câteva luni ne mai despart de lupta cea mare — nu așa cum spune cântecul și cum se vorbește în poezii, ci în sensul strict literal al cuvântului, deoarece acum ne-am măsurat efectiv forțele nu numai cu alb-gardiștii.

În acest an de război ne-am măsurat efectiv forțele cu imperialismul internațional. A fost o vreme când germanii ne sugrumau, și noi știm că ei sînt încătușați, că imperia-liștii anglo-francezi i-au apucat de o mîină. A fost o vreme când porniseră împotriva noastră englezii și francezii; ei aveau amîndouă mîinile libere. Dacă ei s-ar fi aruncat asupra noastră în decembrie 1918, n-am fi putut rezista, dar acum, cînd am mai avut de furcă cu ei încă câteva luni grele, știm că orînduirea lor burgheză e putredă. Cele mai bune trupe ale lor n-au fost în stare de altceva decît să se retragă chiar și în fața detașamentelor de insurgenți care acționau în Ucraina. Așa că noi judecăm foarte clar lucrurile, și clasa muncitoare a simțit instinctiv că aici va trebui să dăm lupta cea mare, că aceste câteva luni vor hotărî dacă vom învinge aici definitiv sau vom continua să trecem prin noi dificultăți.

Dintre măsurile ce vor urma, le vom citi pe cele indicate aici :

„4. Toți funcționarii bărbați vor fi înlocuiți cu femei. Se va efectua în acest scop o reînregistrare atît pe linie de partid cît și pe linie sindicală...

5. Se vor înființa imediat, prin sindicate, prin comite-tele de întreprinderi, organizațiile de partid, cooperative etc., *birouri de asistență* sau *comitete de sprijin* locale și centrale, ale căror adrese să fie aduse la cunoștința publică. Populația trebuie să fie informată pe larg asupra lor. Fiecare dintre cei în curs de mobilizare, fiecare ostaș roșu, oricine dorește să plece în sud, în regiunea Donului sau în Ucraina ca să lucreze în domeniul aprovizionării trebuie să știe că la un asemenea birou de asistență sau

comitet de sprijin, apropiat și accesibil muncitorului și țăranului, va găsi un sfat, va primi o îndrumare, i se va înlesni contactul cu instituțiile militare etc.

Aceste birouri au ca sarcină specială sprijinirea *aprovizionării Armatei Roșii*. Noi putem mări mult efectivul armatei noastre dacă vom îmbunătăți aprovizionarea ei cu arme, efecte etc. Iar populația posedă încă destule arme, care stau ascunse sau nu sînt folosite pentru armată. Există încă în fabrici suficiente rezerve de bunuri de tot felul necesare armatei și se cere ca ele să fie identificate și trimise imediat armatei. Instituțiile militare care se ocupă cu aprovizionarea armatei trebuie să capete un ajutor imediat, larg și activ din partea populației însăși. Să depunem toate eforturile pentru îndeplinirea acestei sarcini“.

Îmi voi permite să vorbesc despre perioade întrucîtva diferite sub aspectul sarcinilor noastre militare. Prima sarcină militară care ne stătea în față am rezolvat-o printr-o răscoală neregulată de partizani, așa cum o rezolvă acum tovarășii în Ucraina. Acolo avem nu atît un război, cît o mișcare de partizani și o răscoală spontană. Asta asigură asaltului o mare rapiditate și provoacă un haos total, îngreunînd la extrem folosirea rezervelor de alimente. Acolo nu există nici un fel de aparat vechi. Nici măcar unul ca acela care ne-a rămas moștenire din perioada Smolnîi a puterii noastre — un aparat foarte prost, care a lucrat mai mult împotriva noastră decît pentru noi. De ce nu există un asemenea aparat în Ucraina? Pentru că ea n-a trecut de la perioada mișcării de partizani și a răscoalelor spontane la o armată regulată, proprie puterii consolidate a oricărei clase, inclusiv a proletariatului. Noi am realizat asta după cîteva luni de dificultăți fără seamăn.

În domeniul aprovizionării s-au creat la noi instituții speciale. Am ajuns aici folosind într-o anumită măsură specialiștii în materie de aprovizionare, pe care i-am pus sub controlul partidului, și acum avem pretutindeni instituții militare care se ocupă de aprovizionare. Cînd vine momentul unei încordări la maximum a forțelor, noi declaram; nu revenim la vechea mișcare de partizani, am

suferit prea mult de pe urma ei, ci cerem ca în instituțiile organizate existente, în instituțiile regulate pentru aprovizionarea Armatei Roșii să intre reprezentanți ai clasei muncitoare. Clasa muncitoare, în masă, o poate face. Știți ce haos e la noi în ceea ce privește bunurile, depistarea, expedierea lor etc. Aici se impune să sprijinim aprovizionarea Armatei Roșii. Militarii ne spun că, pentru a asigura succesul, e nevoie să fie mobilizați un mare număr de soldați, care vor tranșa imediat și definitiv problema pe Frontul de est. Ceea ce frânează cel mai mult acest lucru este faptul că nu avem provizii suficiente. Și nu e de mirare în starea de dezastru la care ne-a adus războiul imperialist și războiul civil. Asta ne obligă însă să studiem și să înțelegem noua situație, noile sarcini. Și nu e suficient că acum un an am trecut la crearea unor instituții regulate: mai trebuie ca aceste instituții regulate să fie ajutate printr-o mișcare de masă, prin energia de masă a clasei muncitoare. Aici se face o schemă aproximativă în care se arată cum ar putea face sindicatele acest lucru. Și îl pot face numai sindicatele, deoarece ele sînt cel mai aproape de producție și conduc masa cea mai numeroasă, milioane de muncitori. Această sarcină necesită o schimbare a ritmului de muncă și a caracterului ei pe timp de cîteva luni. Pe această cale ne vom asigura în cîteva luni victoria deplină.

„6. Să organizăm prin sindicate o vastă acțiune de atragere a țăranilor, și în special a tineretului țăranesc din guberniile neagricole, în rîndurile Armatei Roșii și la formarea de detașamente de aprovizionare și a unei armate de aprovizionare în regiunea Donului și în Ucraina.

Această activitate poate și trebuie să fie mult extinsă; ea servește în același timp la ajutorarea populației înfometate din capitale și din guberniile neagricole și la întărirea Armatei Roșii“.

Așa cum am mai spus, la noi, sarcinile aprovizionării sînt legate de cele militare, și înțelegeți foarte bine că nu putem să nu legăm aceste sarcini între ele. Trebuie să le legăm neapărat. Nici o sarcină nu poate fi rezolvată izolat de cealaltă.

„7. Linia partidului față de menșevici și față de socialiștii-revoluționari este în situația actuală următoarea : la închisoare cu cei care îl ajută pe Kolceak conștient sau inconștient. Nu vom tolera în republica noastră, republică a celor ce muncesc, pe cei care nu ne ajută cu fapta în lupta împotriva lui Kolceak. Sînt însă printre menșevici și printre socialiștii-revoluționari oameni care vor să ne dea ajutor. Ei trebuie încurajați, încredințându-li-se munci practice, de preferință pe linia ajutorării tehnice a Armatei Roșii în spatele frontului, fiind riguros controlați în această muncă...”

Aici trebuie să spunem că în ultimul timp am trecut prin încercări deosebit de grele și foarte neplăcute. Știți că grupurile conducătoare ale menșevicilor și ale socialiștilor-revoluționari judecau lucrurile cam așa : „Orice s-ar întîmpla, noi rămînem parlamentari și îi vom condamna în aceeași măsură pe bolșevici și pe kolceakiști“. Să ne fie cu iertare — a trebuit să le spunem noi —, acum nu ne arde de parlament. Sîntem strînși de gît și dăm lupta cea mare. N-o să glumim cu voi. Dacă organizați asemenea greve, săvîrșiți cea mai mare crimă împotriva clasei muncitoare. Fiecare grevă ne costă viața a mii și mii de ostași roșii. Vedem asta la fața locului. A opri producția de arme la Tula înseamnă a condamna la pieire mii de țărani și de muncitori ; a ne lipsi de cîteva uzine din Tula înseamnă a lua viața a mii de muncitori. Noi spunem : noi luptăm, ne dăm ultimele forțe, considerăm acest război ca fiind singurul război drept și legitim. Am aprins flacăra socialismului la noi și în întreaga lume. Luptăm fără cruțare împotriva oricui împiedică cîtuși de puțin lupta noastră. Cine nu e cu noi e împotriva noastră. Și dacă există — și știm că printre menșevici există — oameni care, nefiind în stare sau nevrînd să priceapă ce se petrece în Rusia, nu sînt încă convinși că, dacă în Rusia acești „blestemați“ de bolșevici au făcut o asemenea revoluție, în Germania revoluția ia naștere în chinuri mult mai grele. Ce este republica democrată de acolo ? Ce este libertatea în Germania ? Libertatea de a-i ucide pe adevărații conducători ai proletariatului, pe Karl Lieb-

knecht, pe Rosa Luxemburg și pe mulți alții. Așa își amină scheidemanniștii înfrîngerea. E limpede că ei nu pot governa. Au trecut cinci luni de la 9 noiembrie, de cînd există libertate în Republica germană. În această perioadă, reprezentanții puterii au fost fie scheidemanniști, fie complici de-ai lor. Știți însă că la ei dușmănia crește tot mai tare. Acest exemplu arată că nu este posibilă decît ori dictatura burgheziei, ori dictatura proletariatului; că aici nu poate fi cale de mijloc se vede, de pildă, din ceea ce citim astăzi în „Frankfurter Zeitung”⁶⁶. În acest ziar se spune că exemplul Ungariei ne arată că trebuie să mergem spre socialism. Exemplul Ungariei a arătat că burghezia cedează de bunăvoie Sovietelor puterea, văzînd că țara se află într-o situație atît de desperată, încît în afară de Soviete n-are cine s-o salveze, n-are cine să conducă poporul pe calea atît de grea a salvării. Iar celor care, șovăind între vechi și nou, declară: deși nu recunoaștem din punct de vedere ideologic dictatura proletariatului, sîntem gata să ajutăm Puterea sovietică, păstrîndu-ne convingerile, deoarece înțelegem că, atunci cînd te afli într-un război crîncen, trebuie să lupti fără să stai la discuție, — acestor oameni le răspundem: dacă vreți să vă ocupați de politică, înțelegînd prin politică că veți critica liber în fața maselor obosite, extenuate Puterea sovietică, fără să vă dați seama că astfel îl ajutați pe Kolceak, — noi spunem: acestor oameni le declarăm un război necruțător. Nu este ușor să adopți și să aplici din capul locului o asemenea linie. Nu putem urma aceeași linie față de ei. Noi spunem: dacă aveți de gînd să vă ocupați de politica voastră, locul vostru e la închiisoare sau în alte țări, care vor începe să vă primească. Vom servi acestor țări cîteva sute de menșevici. Sau vreți, în sfîrșit, să vă spuneți: vom ajuta Puterea sovietică, căci altminteri vor urma încă cîteva ani de mari calamități, care se vor termina totuși prin victoria Puterii sovietice. Pe acești oameni trebuie să-i ajutăm prin toate mijloacele și să le dăm o muncă practică. Această politică nu poate fi definitivă dintr-o dată și atît de ușor cum poate

fi definită o politică care merge într-o singură direcție, dar sînt convins că fiecare muncitor care a văzut în practică ce înseamnă acest război greu, ce înseamnă aprovizionarea Armatei Roșii, ce înseamnă toate atrocitățile la care e expus orice ostaș roșu pe front va înțelege bine aceste învățăminte politice. De aceea rog ca tezele de față să fie adoptate și ca sindicatele să-și încordeze toate forțele pentru a le transpune în practică cît mai repede și mai energic.

2

RĂSPUNS LA O ÎNTREBARE REFERITOARE
LA GREVA DIN TULA ⁶⁷

Nu dispun de materiale concrete în legătură cu Tula și de aceea nu pot vorbi despre această chestiune cu competența cu care au vorbit tovarășii dinaintea mea. Cunosco însă fizionomia politică a ziarului „Vsegda Vpered!“ : instigare la greve, îngăduință față de dușmanii noștri, menșevicii, care instigă la greve. Cineva mi-a pus întrebarea : e dovedit acest lucru ? Răspund că, dacă aș fi avocat sau apărător sau parlamentar, aș fi obligat să-l dovedesc. Cum nu am nici una din aceste calități, nu mă voi apuca să fac aceasta, n-ar avea nici un rost. Să admitem că C.C. al menșevicilor este mai bun decît menșevicii care au fost demascați direct la Tula ca instigatori, — și nu mă îndoiesc că o parte dintre membrii cei mai apropiați de comitetul menșevic sînt mai buni decît ei ; dar în lupta politică, cînd albgardiștii te iau de gît, mai stai să faci asemenea distincții ? de asta ne arde nouă ? Faptul e fapt. Chiar dacă nu au avut o atitudine de îngăduință, ei au dat dovadă de slăbiciune față de menșevicii de dreapta. Ce să mai discutăm ? Menșevicii de dreapta fac agitație pentru grevă. Martov sau alții îi condamnă în ziarul lor pe menșevicii de dreapta. Ei bine, ce ne arată asta ? Primim o hîrtie în care se scrie : și eu condamn, dar... (O voce : „Și ce să faci ?“) Să faci ceea ce face partidul bolșevic, să ia atitudine nu în vorbe, ci în fapte. Oare agitația care se face în străinătate nu exploatează comportarea tuturor menșevicilor de aici, oare Conferința de la Berna n-a sprijinit pe toți imperialiștii care îi decla-

rau pe bolșevici drept uzurpatori? Noi spunem : v-ați situat pe această poziție într-un moment în care în țara noastră, încolțită de imperialiștii din întreaga lume, bandele lui Kolceak dau lovituri de pe urma cărora au pierit mii de ostași roșii. Poate că peste doi ani, după ce îl vom fi învins pe Kolceak, vom sta să ne deslușim, dar nu acum. Acum trebuie să luptăm ca să învingem în câteva luni un dușman care știți ce soartă le rezervă muncitorilor. O știți din exemplul de la Ivașcenkov⁶⁸, știți ce face Kolceak.

3

CUVÎNT DE ÎNCHEIERE LA RAPORT

Tovarăși ! Unul dintre oratorii desemnați să vorbească din partea opoziției a cerut într-o rezoluție să ținem seama de Constituția noastră. Auzind asta, m-am întreat : nu cumva oratorul confundă Constituția noastră cu Constituția lui Scheidemann ? În Constituția lui Scheidemann și în toate republicile democratice se promit tot felul de libertăți pentru toți cetățenii. Republicile burgheze au promis asta tuturor timp de sute și mii de ani. Știți unde au ajuns aceste republici burgheze și cum s-au prăbușit astăzi pe plan mondial. Imensa majoritate a muncitorilor e de partea comuniștilor ; în întreaga lume a apărut chiar cuvântul „sovietist“, care nu există în Rusia, și putem spune că, în orice țară am merge, ar fi de ajuns să rostim cuvântul „sovietist“ ca toți să ne înțeleagă și să ne urmeze. Articolul 23 din Constituție arată :

„Conducându-se după interesele întregii clase muncitoare, R.S.F.S.R. privează anumite persoane și anumite grupuri de drepturi, pe care acestea le folosesc în dauna intereselor revoluției socialiste“.

Noi n-am promis libertăți în stînga și în dreapta, ci, dimpotrivă, am declarat deschis în Constituție — care este tradusă în toate limbile : în germană, și în engleză, în italiană, și în franceză —, am declarat deschis că îi vom priva pe socialiști de libertate dacă o vor folosi în dauna intereselor revoluției socialiste, dacă ea le va servi de paravan pentru libertatea capitaliștilor. Iată de ce referirea la această Constituție a fost și formal eronată. Noi am declarat deschis că în această perioadă de tran-

ziție, perioadă de luptă înverșunată, nu numai că nu promitem libertăți în stînga și în dreapta, dar spunem dinainte că vom priva de drepturi pe cetățenii care împiedică revoluția socialistă. Și cine va hotărî asupra acestui lucru? — Va hotărî proletariatul.

Unii au căutat aici să deplaseze problema pe tărîmul luptei parlamentare. Eu am spus întotdeauna: parlamentarismul este un lucru foarte frumos, dar vremurile de azi nu-s vremuri de parlamentarism. Văzînd că guvernul declară că situația este grea, tov. Lozovski spune: tocmai de aceea populația trebuie să formuleze zeci de revendicări. Așa procedau toți parlamentarii în „bunele vremuri de altădată“, însă acum acest lucru a devenit anacronic. Știu că avem o grămadă de lipsuri, știu că în Ungaria Puterea sovietică va fi mai bună decît la noi. Cînd însă în cursul mobilizării ni se spune: se propune un lucru, și încă unul, și încă unul — hai să ne toc-mim —, eu declar că asemenea aplicare a vechiului parlamentarism nu este potrivită, că muncitorii conștienți au respins-o. Nu asta ne interesează.

Noi am stabilit că linia fundamentală este lupta de clasă împotriva chiaburilor, împotriva elementelor avute, care sînt împotriva noastră. Acum, cînd a fost asigurat acest lucru, spunem: acum trebuie să căutăm să stabilim o linie mai justă față de țaranul mijlocăș. E un lucru foarte greu. În aceste momente de mare primejdie trebuie să ajutați Puterea sovietică așa cum este. În aceste luni nu ne vom schimba. Aici nu există și nu poate exista cale de mijloc. A crea o asemenea cale de mijloc prin metode parlamentare artificiale înseamnă a te situa pe un teren lunecos. Afirmația oratorului că întreaga țărănime e împotriva noastră constituie una din „micile“ exagerări care în practică instigă pe socialiștii-revoluționari de stînga și pe menșevici. Imensa majoritate știe că țărănimea, în mare majoritate, este cu noi. Ea a căpătat pentru prima oară Puterea sovietică. Chiar și lozincile răscoalei, care a cuprins o parte infimă a maselor țărănești, au fost: „Pentru Puterea sovietică, pentru bolșevici, jos comunia“. Noi spunem: va trebui să ducem o luptă îndârjită împotriva acestui lucru, căci intelectualii ne sabotează. Am fost ne-

voiți să folosim mai mult elemente mai rele decît elemente bune. Dacă elementele mai bune ale intelectualității ne-au întors spatele, am fost nevoiți să le folosim pe cele mai rele.

Tov. Romanov a propus o rezoluție pe care a susținut-o singur, după ce tovarășii săi au fost arestați. Ei declară: „Noi cerem libertate pentru toți...” (Lenin citește rezoluția.) Muncitorii au reluat apoi lucrul, dar asta ne-a costat cîteva mii de zile de muncă pierdute și cîteva mii de vieți de ostași roșii, de muncitori și țărani pe Frontul de est.

Eu pun problema net și categoric: ce e mai bine, să trimitem la închisoare cîteva zeci sau cîteva sute de instigatori, vinovați sau nu, conștienți sau nu, sau să pierdem mii de ostași roșii și de muncitori? — Prima alternativă e mai bună. Orice învinuiri mi s-ar aduce, orice păcate capitale și orice încălcări ale libertății mi s-ar pune în seamă — eu mă voi recunoaște vinovat, dar interesele muncitorilor vor cîștiga. În aceste momente, cînd poporul este istovit, elementele conștiente trebuie să-l ajute să mai reziste aceste cîteva luni. Nu noi am învins la Odesa. Ar fi ridicol să se creadă că noi am învins. Am luat Odesa pentru că soldații lor n-au vrut să lupte. Am primit o telegramă de pe Frontul de nord în care se spune: „Trimiteți prizonieri englezi pe front”. Tovarășii spun aici că englezii plîng și zic: nu vrem să ne întoarcem înapoi în armată. Ce înseamnă asta? Că trupele lor nu vor să lupte. Ei sînt de zece ori mai puternici decît noi, dar nu vor să lupte.

Iată de ce, cînd ni se spune: ați promis multe, dar n-ați îndeplinit nimic, răspundem: am îndeplinit esențialul. Am promis că vom începe revoluția, care va deveni o revoluție mondială, și ea a început și s-a consolidat acum în așa măsură, încît situația noastră pe plan internațional este strălucită; această promisiune esențială a noastră am îndeplinit-o, și evident că imensa majoritate a muncitorilor conștienți au înțeles asta. Ei au înțeles că acum ne mai despart doar cîteva luni de victoria asupra capitaliștilor în întreaga lume. Cum să procedăm în decursul acestor cîtorva luni dacă anumite elemente au

obosit : să ne jucăm cu ele, să le instigăm sau, dimpotrivă, să ajutăm pe cei oboșiți să mai reziste aceste câteva luni care hotărăsc soarta întregului război. Voi vedeți că în câteva luni sau chiar mai curînd vom termina complet în sud și vom elibera armata pentru est ; așa că Antanta — și englezii, și francezii, și americanii au suferit un eșec, asta este un fapt cert. La Odesa au avut flotă și trupe cu un efectiv de 10 000 de oameni — iată cum stăteau lucrurile. Aici nu este vorba de parlamentarism și de concesii — aici noi nu promitem nimic și nu ne luăm nici o obligație —, ci de următorul lucru : cînd poporul este obosit de război, cînd foamea lovește din greu, ce trebuie să facă proletariatul conștient, elementele conștiente din rîndurile muncitorilor ? Să permită ca istovirea maselor să ajungă o miză de joc ? — căci asta devine un joc. Dacă vom spune : să încetăm războiul, — masele inconștiente vor vota pentru, dar elementele conștiente vor spune : putem termina și în câteva luni. Pe cei oboșiți trebuie să-i încurajăm, să-i susținem. să-i ducem după noi. Tovarășii văd ei înșiși că un muncitor conștient duce după sine zeci de elemente obosite. Noi spunem acest lucru și îl cerem. Dictatura proletariatului constă tocmai în faptul că o clasă duce după sine altă clasă, pentru că e mai organizată, mai unită, mai conștientă. Elementele inconștiente se lasă ademenite prin orice înșelăciuni și, din cauza oboselii, sînt gata la orice, pe cînd elementele conștiente spun : trebuie să mai rezistăm, căci peste câteva luni vom învinge în întreaga lume. Iată cum se pune problema. Îmi permit să cred că vremea discuțiilor parlamentare nu a sosit încă : trebuie să ne încordăm din nou forțele ca să învingem în aceste luni, și să învingem de astă dată definitiv.

PREFAȚĂ LA BROȘURA LUI HENRI GUILBEAUX
„SOCIALISMUL ȘI SINDICALISMUL ÎN FRANȚA
ÎN TIMPUL RĂZBOIULUI“

Broșura tov. *Guilbeaux* este cît se poate de actuală. Istoria mișcării socialiste și sindicale din diferite țări în perioada războiului trebuie să fie scrisă pentru fiecare țară în parte. Ea ne arată deosebit de limpede deplasarea lentă, dar sigură a clasei muncitoare spre stînga, trecerea ei la gîndirea și acțiunea revoluționară. Ea ne dezvăluie, pe de o parte, rădăcinile adînci ale Internaționalei a III-a, Comuniste, procesul de pregătire a acesteia, care variază de la națiune la națiune, în funcție de particularitățile lor istorice. Trebuie să cunoaștem rădăcinile adînci ale Internaționalei a III-a pentru a înțelege inevitabilitatea ei și căile deosebite pe care ajung la ea partidele socialiste din diverse țări.

Istoria mișcării socialiste și sindicale în perioada războiului ne arată, pe de altă parte, începutul falimentului democrației burgheze și al parlamentarismului burghez, începutul cotiturii de la democrația burgheză spre democrația sovietică sau proletară. Mulți, foarte mulți socialiști care, încătușați de lanțurile rutinei, de ploconirea filistină în fața zilei de azi și a zilei de ieri, de miopia mic-burgheză în fața a ceea ce naște istoria capitalismului muribund în toate țările, nu pot încă să înțeleagă cu nici un chip această transformare de însemnătate istorică mondială.

Tov. *Guilbeaux* și-a asumat sarcina de a întreprinde un studiu istoric al mișcării socialiste și sindicale din Franța în perioada războiului. Enumerarea clară și precisă

a faptelor demonstrează concret cititorului începutul unei mari cotituri, al unui mare reviriment în istoria socialismului. Putem fi siguri că broșura lui *Guilbeaux* nu numai că se va bucura de o largă răspîndire în rîndurile tuturor muncitorilor conștienți, ci va deschide drum unei serii de broșuri similare, consacrate istoriei socialismului și mișcării muncitorești din alte țări în perioada războiului.

N. Lenin

Moscova, 13. IV. 1919

Publicat în limba franceză în 1919, în : H. Guilbeaux. „Le mouvement socialiste et syndicaliste français pendant la guerre (Esquisse historique). 1914—1918”. Pg.

Publicat pentru prima oară în limba rusă în 1920, în : H. Guilbeaux. „Socialismul și sindicalismul în Franța în timpul războiului. Studiu istoric”. Pg.

*Se tipărește după textul
ediției ruse a broșurii.*

**CUVÎNTARE ROSTITĂ ÎN FAȚA ELEVILOR
 PRIMULUI CURS PENTRU PREGĂTIREA DE
 CADRE DE COMANDĂ SOVIETICE
 DE LA MOSCOVA
 15 APRILIE 1919**

SCURTA RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Lenin amintește de cuvintele unui general german care spunea că, dacă soldații ar ști pentru ce luptă, n-ar mai fi războaie. Altceva e acum. Armata Roșie are în fața ei sarcini precise, sarcini mărețe — eliberarea clasei muncitoare. Armata noastră Roșie, armata muncitorilor și țăranilor, crește și se întărește pe zi ce trece. Ea crește fiindcă muncitorii și țăranii sînt profund conștienți de țelurile lor; și dacă acum avem o serie de insuccese pe Frontul de est, în orice caz, trebuie să-l oprim pe Kolceak și să-l zdrobim, și-l vom zdrobi. Bandele lui Krasnov au pus nu o dată Rusia Sovietică într-o situație grea, dar, cu tot ajutorul pe care l-au primit din partea întregii lumi burgheze, ele au fost înfrînte și în scurt timp vor fi complet lichidate. Am putut ajunge aici numai fiindcă muncitorii și țăranii sînt conștienți. Primind steagul roșu din partea comitetului raional, voi trebuie să-l duceți ferm și sigur înainte. Zilnic ne sosesc știri că ba într-un loc, ba în altul a fost ridicat steagul roșu al eliberării. Sub ochii voștri s-a format Republica Sovietică Ungară, Bavaria Sovietică, Internaționala a III-a, Comunistă, și în scurt timp veți asista la formarea Republicii Federative Mondiale a Sovietelor.

Trăiască Republica Federativă Mondială a Sovietelor!

Trăiască Armata Roșie!

Trăiască comandantii roșii! (Aplauze puternice.)

INTERNAȚIONALĂ A III-A ȘI LOCUL EI ÎN ISTORIE

Imperialiștii țărilor „Antantei“ au instituit blocada împotriva Rusiei, vrînd să izoleze Republica sovietică de lumea capitalistă, ca pe un focar de contagiune. Acești oameni, care se laudă cu „democratismul“ instituțiilor lor, sînt atît de orbiți în ura lor împotriva Republicii sovietice, încît nu-și dau seama că se fac singuri de rîs. Gîndiți-vă numai : niște țări înaintate, dintre cele mai civilizate și mai „democratice“, înarmate pînă-n dinți, țări care, din punct de vedere militar, domină în mod exclusiv întregul glob, se tem ca de foc de molima *ideologică* care vine dintr-o țară ruinată, înfometată, înapoiată și, după cum susțin ei, chiar pe jumătate sălbatică !

Această singură contradicție e de ajuns pentru a deschide ochii maselor muncitoare din toate țările și a contribui la demascarea ipocriziei imperialiștilor Clemenceau, Lloyd George, Wilson și a guvernelor lor.

Nouă ne vin însă în ajutor nu numai orbirea capitaliștilor, provocată de ura lor împotriva Sovietelor, ci și certurile dintre ei, care-i fac să-și pună piedici unul altuia. Capitaliștii au organizat un adevărat complot al tăcerii, căci nu se tem de nimic atît de mult ca de răspîndirea știrilor adevărate despre Republica sovietică, în general, și a documentelor ei oficiale, în special. Totuși, principalul organ al burgheziei franceze, „Le Temps“⁶⁹, a publicat o informație despre înființarea Internaționalei a III-a, Comuniste, la Moscova.

Pentru asta aducem principalului organ al burgheziei franceze, acest campion al șovinismului și al imperialismului francez, respectuoasele noastre mulțumiri. Sîntem gata să trimitem la „Le Temps“ o adresă solemnă în care să-i exprimăm recunoștința noastră pentru ajutorul atît de calificat și atît de izbutit pe care ni-l dă.

Din modul în care ziarul „Le Temps“ și-a redactat informația, pe baza emisiunilor noastre de radio, reies cît se poate de limpede motivele de care a fost călăuzit acest organ al sacului cu bani. El a vrut să arunce o săgeată lui Wilson și să-l înțepe : iată cu cine acceptați să duceți tratative ! Înțelepții care scriu articolele comandate de sacul cu bani nu-și dau seama că încercările lor de a-l speria pe Wilson cu bolșevismul se preschimbă în ochii maselor muncitoare într-o reclamă în favoarea bolșevicilor. Încă o dată : adresăm respectuoase mulțumiri organului milionarilor francezi !

Fondarea Internaționalei a III-a a avut loc într-o situație internațională în care nici o interdicție, nici o manevră meschină a imperialiștilor „Antantei“ sau a lacheilor capitalismului, de-alde Scheidemann în Germania, de-alde Renner în Austria, n-a fost în măsură să împiedice răspîndirea în rîndurile clasei muncitoare din întreaga lume a știrii referitoare la această Internațională și a simpatiei pentru ea. Situația aceasta a fost creată de revoluția proletară, care se dezvoltă pretutindeni văzînd cu ochii, nu zi de zi, ci ceas de ceas. Ea a fost creată de mișcarea maselor muncitoare în *favoarea Sovietelor*, mișcare care a căpătat o asemenea forță, încît a devenit cu adevărat *internațională*.

Internaționala I (1864—1872) a pus bazele unei organizații internaționale muncitorești menite să-i pregătească pe muncitori în vederea asaltului revoluționar împotriva capitalului. Internaționala a II-a (1889—1914) a fost o organizație internațională a mișcării proletare care s-a dezvoltat în *lărgime*, ceea ce nu putea să nu aibă ca urmare o scădere temporară a nivelului revoluționar, o întărire temporară a oportunismului, care a dus, în cele din urmă, la falimentul rușinos al acestei Internaționale.

Internaționala a III-a a fost înființată, de fapt, în 1918, când îndelungatul proces al luptei împotriva oportunismului și social-șovinismului, desfășurată în special în timpul războiului, a dus la formarea de partide comuniste într-o serie întreagă de țări. Formal, Internaționala a III-a a fost întemeiată la primul ei congres, care a avut loc în martie 1919 la Moscova. Trăsătura caracteristică a acestei Internaționale, menirea ei este de a îndeplini, a traduce în fapt preceptele marxismului și a realiza idealurile seculare ale socialismului și ale mișcării muncitorești. Această trăsătură caracteristică a Internaționalei a III-a s-a manifestat de la bun început prin faptul că noua Internațională, a treia „Asociație internațională a muncitorilor“, a început *încă de pe acum să coincidă*, într-o anumită măsură, cu *Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste*.

Internaționala I a pus bazele luptei proletare internaționale pentru socialism.

Internaționala a II-a a constituit o epocă de pregătire a terenului în vederea unei răspândiri largi, de masă, a mișcării într-o serie de țări.

Internaționala a III-a și-a însușit roadele muncii Internaționalei a II-a, a tăiat cangrena oportunistă, social-șovinistă, burgheză și mic-burgheză și *a început să înfăptuiască* dictatura proletariatului.

Uniunea internațională a partidelor care conduc cea mai revoluționară mișcare din lume, mișcarea proletariatului pentru doborârea jugului capitalului, are acum o bază fără precedent de solidă : câteva *Republici sovietice*, care înfăptuiesc pe scară internațională dictatura proletariatului, victoria lui asupra capitalismului.

Insemnătatea istorică-mondială a Internaționalei a III-a, Comuniste, constă în faptul că ea a început să înfăptuiască cea mai măreață lozincă a lui Marx, lozincă care face bilanțul dezvoltării seculare a socialismului și a mișcării muncitorești și care își găsește expresia în noțiunea de dictatură a proletariatului.

Această genială previziune, această genială teorie devine realitate.

Aceste cuvinte latine sînt traduse acum în toate limbile popoarelor din Europa de azi, — mai mult chiar : în toate limbile pămîntului.

A început o nouă epocă în istoria universală.

Omenirea își scutură de pe umeri cea din urmă formă de robie : robia capitalistă, sau robia salariată.

Eliberîndu-se din robie, omenirea trece pentru prima oară la adevărata libertate.

Cum s-a făcut că prima țară care a înfăptuit dictatura proletariatului și a organizat Republica sovietică este una din țările cele mai înapoiate din Europa ? Nu vom greși dacă vom spune că tocmai această contradicție dintre starea de înapoiere a Rusiei și „saltul“ ei la forma superioară de democratism, peste democrația burgheză, la democrația sovietică sau proletară, că tocmai această contradicție a fost (pe lîngă jugul deprinderilor oportuniste și al prejudecăților filistine care apăsă asupra celor mai mulți dintre conducătorii socialismului) una dintre cauzele care au îngreuiat cu deosebire sau au încetinit înțelegerea rolului Sovietelor în Occident.

Masele muncitorești din întreaga lume au sesizat instinctiv însemnătatea Sovietelor ca armă de luptă a proletariatului și ca formă a statului proletar. Dar „liderii“ pervertiți de oportunism au continuat și continuă să se închine în fața democrației burgheze, pe care ei o numesc „democrație“ în general.

Este oare de mirare că înfăptuirea dictaturii proletariatului a dat la iveală în primul rînd „contradicția“ dintre starea de înapoiere a Rusiei și „saltul“ ei peste democrația burgheză ? Ar fi fost de mirare dacă istoria ne-ar fi dăruit *noua* formă de democrație înfăptuită *fără* o serie întreagă de contradicții.

Orice marxist sau chiar orice om inițiat în genere în știința modernă căruia îi veți pune întrebarea : „Este posibilă trecerea diferitelor țări capitaliste la dictatura proletariatului într-un mod uniform sau armonios proporționat ?“ va da, fără îndoială, un răspuns negativ. În lumea capitalistă n-a existat niciodată și nu putea să existe uniformitate, armonie sau proporționalitate. În fiecare țară s-a dezvoltat în mod deosebit de pregnant o anume

latură sau trăsătură sau un anume mănunchi de însușiri ale capitalismului și ale mișcării muncitorești. Procesul evoluției s-a desfășurat în mod inegal.

Atunci cînd Franța săvîrșea marea ei revoluție burgheză, trezind la o viață istoricește nouă întregul continent european, Anglia, deși cu mult mai dezvoltată din punct de vedere capitalist decît Franța, se pusese în fruntea coaliției contrarevoluționare. În schimb, mișcarea muncitorească engleză din acea epocă anticipează în mod genial multe elemente ale marxismului de mai târziu.

Cînd Anglia a dat lumii cartismul, cea dintîi mișcare revoluționară proletară, mișcare largă, cu adevărat de masă, încheată politicește, pe continentul european aveau loc, în majoritatea cazurilor, slabe revoluții burgheze, iar în Franța a izbucnit cel dintîi mare război civil între proletariat și burghezie. Burghezia a zdrobit diferitele detașamente naționale ale proletariatului parte cu parte și în mod diferit în diferitele țări.

Anglia a fost un model de țară în care, după expresia lui Engels, burghezia, alături de aristocrația îmburghezită, a creat cea mai îmburghezită pătură a proletariatului⁷⁰. Din punctul de vedere al luptei revoluționare a proletariatului, această țară capitalistă înaintată a rămas în urmă cu cîteva decenii. Franța părea a fi epuizat forțele proletariatului în cele două eroice insurecții ale clasei muncitoare împotriva burgheziei din 1848 și 1871, care au însemnat foarte mult pe plan istoric mondial. Hegemonia în Internaționala mișcării muncitorești a preluat-o apoi Germania, după 1870, cînd această țară se afla din punct de vedere economic în urma Angliei și a Franței. Iar în momentul în care Germania a depășit sub raport economic aceste două țări, adică pe la începutul deceniului al 2-lea al secolului al XX-lea, cei din fruntea partidului muncitoresc marxist din Germania, partid care putea servi de model întregii lumi, s-au dovedit a fi o mîna de nemernici fără pereche, de canalii ticăloase, vîndute capitaliștilor, de la Scheidemann și Noske pînă la David și Legien, călăi odioși, ieșiți din rîndurile muncitorilor, dar care au trecut în slujba monarhiei și a burgheziei contrarevoluționare.

Istoria universală se îndreaptă ferm spre dictatura proletariatului, dar drumul pe care merge ea nu e nici pe departe neted, simplu, drept.

Pe vremea cînd mai era marxist, și nu un renegeat al marxismului, cum a devenit mai târziu, cînd a luptat pentru unitatea cu Scheidemannii și pentru democrația burgheză, împotriva democrației sovietice sau proletare, Karl Kautsky a scris, la începutul secolului al XX-lea, un articol intitulat: „Slavii și revoluția“. În acest articol, el expunea condițiile istorice care făceau să se întrevadă posibilitatea preluării hegemoniei în mișcarea revoluționară internațională de către slavi.

Ceea ce s-a și întîmplat. Pentru o vreme — bineînțeles că pentru scurtă vreme —, hegemonia în Internaționala proletară revoluționară a fost preluată de ruși, așa cum ea a fost deținută, în diferite perioade ale secolului al XIX-lea, de englezi, apoi de francezi, iar după aceea de germani.

Așa cum am avut prilejul s-o spun în repetate rînduri, în comparație cu țările înaintate, rușilor le-a fost mai ușor să înceapă marea revoluție proletară; le va fi însă mai greu s-o continue și s-o ducă la victoria finală, adică la deplina organizare a societății socialiste.

Nouă ne-a fost mai ușor să începem, în primul rînd, pentru că înapoierea politică a monarhiei țariste — înapoiere neobișnuită pentru Europa secolului al XX-lea — a făcut ca presiunea revoluționară a maselor să capete o forță neobișnuită. În al doilea rînd, starea de înapoiere a Rusiei a contopit într-o manieră originală revoluția proletară împotriva burgheziei cu revoluția țărănească împotriva moșierilor. Astfel am început noi în Octombrie 1917, și n-am fi biruit atunci atît de ușor dacă n-am fi început astfel. Încă în 1856, vorbind despre Prusia, Marx arăta posibilitatea unei îmbinări originale a revoluției proletare cu războiul țărănesc⁷¹. Încă de la începutul anului 1905, bolșevicii au susținut ideea dictaturii democrat-revoluționare a proletariatului și a țărănimii. În al treilea rînd, revoluția din 1905 a făcut extrem de mult pentru instruirea politică a maselor muncitorești și țărănești, atît în sensul că avangarda lor a ajuns să cunoască „ultimul

cuvînt“ al socialismului din Apus, cît și în sensul *acțiunii* revoluționare a maselor. Fără o „repetiție generală“ ca aceea din 1905, revoluția din 1917, atît revoluția burgheză, din februarie, cît și revoluția proletară, din Octombrie, nu ar fi fost cu putință. În al patrulea rînd, condițiile geografice au permis Rusiei să reziste mai multă vreme decît alte țări în fața superiorității militare a țărilor capitaliste înaintate. În al cincilea rînd, atitudinea specifică a proletariatului față de țărănime a înlesnit trecerea de la revoluția burgheză la revoluția socialistă, au înlesnit proletarilor de la orașe exercitarea influenței asupra păturilor sărace, semiproletare ale oamenilor muncii de la sate. În al șaselea rînd, îndelungata școală a luptei greviste și experiența mișcării muncitorești de masă din Europa au înlesnit, în condițiile unei situații profund revoluționare, care se accentua rapid, apariția unei forme de organizație revoluționară proletară cu totul aparte, *Sovietele*.

Această înșiruire nu este, desigur, completă. Ne putem însă mărgini deocamdată la ea.

Democrația sovietică sau proletară a luat naștere în Rusia. Față de Comuna din Paris, s-a făcut al doilea pas istoric de importanță mondială. Republica sovietică proletară-țăărănească s-a dovedit cea dintîi republică socialistă stabilă din lume. Ea nu mai poate dispărea ca *non tip de stat*. Acum ea nu mai este singură.

Pentru a continua operă de construire a socialismului, pentru a o duce la capăt, mai sînt multe, foarte multe de făcut. Republicile sovietice din țările cu un nivel mai ridicat de civilizație, în care proletariatul are o mare greutate și influență, au toate șansele să întreacă Rusia atunci cînd vor pași pe drumul dictaturii proletariatului.

În momentul de față, Internaționala a II-a falită moare, putrezește de vie. Ea joacă de fapt rolul de slugă a burgheziei internaționale. Ea este o adevărată Internațională galbenă. Șefii ei ideologici cei mai de seamă, de teapa lui Kăutsky, proslăvesc democrația *burgheză*, zicîndu-i „democrație“ în general sau, ceea ce e mai stupid și mai cusut cu ață albă, „democrație pură“.

Democrația burgheză și-a trăit traiul, după cum și-a trăit traiul și Internaționala a II-a, care a înfăptuit o

muncă utilă, istoricește necesară, atunci cînd la ordinea zilei era pregătirea maselor muncitorești în cadrul acestei democrații burgheze.

Cea mai democratică republică burgheză n-a fost vreodată și nu putea fi altceva decît o mașină de reprimare a oamenilor muncii de către capital, decît un instrument al puterii politice a capitalului, o dictatură a burgheziei. Republica burgheză democratică a făgăduit că puterea va aparține majorității, a proclamat această putere a majorității; ea n-a putut însă s-o înfăptuiască niciodată cît timp a existat proprietatea privată asupra pămîntului și asupra celorlalte mijloace de producție.

În republica burgheză democratică, „libertatea” era de fapt libertate *pentru cei bogați*. Proletarii și țărănimia muncitoare puteau și trebuiau s-o folosească pentru a-și pregăti forțele în vederea răsturnării capitalului, a desființării democrației burgheze, dar masele muncitoare n-au putut, de regulă, să se folosească *efectiv* de democrație în regimul capitalist.

Pentru prima oară în lume, democrația sovietică, sau proletară, a creat o *democrație* pentru mase, pentru cei ce muncesc, pentru muncitori și pentru micii țărani.

Niciodată n-a existat pe lume o asemenea putere de stat a *majorității* populației, o putere *efectivă* a acestei majorități, cum e Puterea sovietică.

Ea desființează „libertatea” exploatatorilor și a acoliților lor, le ia acestora „libertatea” de a exploata, „libertatea” de a se îmbogăți de pe urma foametei, „libertatea” de a lupta pentru restabilirea puterii capitalului, „libertatea” de a se înțelege cu burghezia străină împotriva muncitorilor și țăranilor din propria lor țară.

Cei de teapa lui Kautsky n-au decît să apere această libertate. Ca să faci asta, trebuie să fii un renegat al marxismului, un renegat al socialismului.

Nimic n-a exprimat în mod atît de pregnant falimentul șefilor ideologici ai Internaționalei a II-a de teapa lui Hilferding și Kautsky ca totala lor incapacitate de a înțelege semnificația democrației sovietice, sau proletare, legătura dintre această democrație și Comuna din Paris, lo-

cul ei în istorie, necesitatea ei ca formă a dictaturii proletariului.

Ziarul „Die Freiheit“⁷², organ al social-democrației germane „independente“ (citește: filistine, mic-burgheze), a publicat în nr. 74 din 11 februarie 1919 un apel: „Către proletariatul revoluționar din Germania“.

Acest apel este semnat de conducerea partidului și de întreaga lui fracțiune din „Adunarea națională“, din „constituanta“ germană.

Acest apel aduce Scheidemannilor acuzația că tind să înlăture *Sovietele*, preconizînd — fără glumă — *îmbinarea* Sovietelor cu constituanta, Sovietelor acordîndu-li-se anumite prerogative de stat, un anumit loc în constituție.

Să împaci, să unești dictatura burgheziei cu dictatura proletariului! Ce simplu! Ce genială idee filistină!

Păcat numai că această idee a și fost experimentată în Rusia, sub guvernul Kerenski, de către menșevici și socialiștii-revoluționari, uniți laolaltă, de acești democrați mic-burghezi care se cred socialiști.

Acela care, citindu-l pe Marx, n-a înțeles că în societatea capitalistă, la fiecare moment de încordare, la fiecare ciocnire serioasă între clase, nu e posibilă decît ori dictatura burgheziei, ori dictatura proletariului n-a înțeles nimic nici din doctrina economică, nici din cea politică a lui Marx.

Dar geniala idee filistină a lui Hilferding, Kautsky & Co. asupra îmbinării pașnice a dictaturii burgheziei cu dictatura proletariului necesită o analiză specială, ca să poți epuiza absurditățile economice și politice îngrămădite în acest remarcabil și teribil de comic apel din 11 februarie. Rămîne să o facem într-un articol viitor*.

Moscova, 15 aprilie 1919

Publicat în mai 1919 în revista
„Kommunisticeskii Internatsional“ nr. 1
Semnat: N. Lenin

• Se tipărește după manuscris

* Vezi volumul de față, p. 389—398. — Nota red.

CUVÎNTARE ROSTITĂ
LA CONFERINȚA FERVIARILOR
DE LA NODUL DE CALE FERATĂ MOSCOVA
16 APRILIE 1919

Tovarăși, după cum știm cu toții, țara noastră trece acum printr-o perioadă grea. A trebuit să decretăm mobilizarea pentru a respinge ultimul asalt al contrarevoluției și al imperialismului internațional. În momentul de față avem nevoie de ajutorul efectiv al masei muncitoare înseși pentru a înfăptui cu succes aceasta mobilizare.

Tovarăși, înțelegeți, desigur, foarte bine ce greutatea colosale ne pune în față războiul și ce jertfe uriașe ne cere el, cu atât mai mult acum, când țara cunoaște dificultăți în domeniul aprovizionării și când transporturile sînt dezorganizate din cauza războiului. De aceea, suferințele pe care masele muncitoare le îndură de pe urma acestui război au devenit acum și mai mari.

Avem însă toate motivele să credem și să afirmăm că situația s-a îmbunătățit la noi și că vom ieși învingători din toate greutățile. Nu ne facem iluzii. Știm că acum dușmanul nostru — capitaliștii din Anglia, Franța și America, care, evident, acționează mîna în mîna cu capitaliștii ruși — face ultimele încercări de a răsturna Puterea sovietică. Noi vedem că reprezentanții moșierilor și ai capitaliștilor se consultă de mult la Paris. Vedem cum cu fiecare zi, cu fiecare ceas le cresc speranțele că Puterea sovietică nu va rezista. Dar noi vedem, în același timp, că nici pînă astăzi, la cinci luni după victoria asupra Germaniei, ei n-au reușit încă să încheie pacea. De ce? Pentru că ei se încaieră cînd e vorba de împărțirea prăzii: cui să revină Turcia, cui Bulgaria, cum să jefuiască Germania, care bucată să revină Angliei,

care Franței și Americii, cîte zeci de miliarde să ia cu titlu de contribuții de la germani. E clar că ei n-o să ia, desigur, nimic de la Germania, deoarece această țară este ruinată de război, iar masele ei muncitoare se ridică tot mai energic împotriva jugului guvernului burghez.

De aceea, tovarăși, avem certitudinea totală că în momentul de față, în urma victoriei lui Kolceak pe Frontul de est, capitaliștii ruși și străini au început să nutrească iarăși oarecare speranțe. Dar, chiar dacă Kolceak ar reuși să obțină unele victorii parțiale, ei nu vor reuși să-și realizeze speranțele în Republica Sovietică Rusă.

Știm că, după victoria asupra Germaniei, aliații au rămas cu capitaluri, cu o armată de multe milioane de oameni, au rămas și cu o flotă fără rival. Imediat după înfrîngerea Germaniei, ei au avut toate posibilitățile de a-și tolosi toate forțele în vederea cuceririi Republicii Sovietice Ruse. Acțiunile întreprinse de ei în sudul Rusiei — debarcarea pe țărmul Mării Negre, ocuparea Odesei —, toate acestea erau îndreptate de către aliații imperialiști împotriva Puterii sovietice.

Dar ce se întîmplă acum, după cinci luni? N-au avut ei forțe armate, o armată de milioane de oameni, n-au avut flotă? Atunci de ce au fost nevoiți să se oprească în fața armatei prost înarmate a muncitorilor și țăranilor ucraineni?

Pentru că în propriile lor trupe are loc un proces de descompunere, lucru dovedit de știrile care ne-au parvenit. Aceste știri au fost confirmate. Capitaliștii nu puteau duce timp de patru ani un război pentru împărțirea profiturilor fără a trage consecințele. Și acum, după ce l-au zdrobit pe Wilhelm, asupra căruia au aruncat toată vina, ei nu mai sînt în stare să continue războiul. Știm că, din punct de vedere militar, țările Antantei s-ar putea să fie — și, strict vorbind, sînt — infinit mai puternice decît noi, dar totuși spunem: ele au pierdut războiul împotriva noastră. Și asta nu e o închipuire a noastră, o dorință a noastră; e un lucru dovedit de evenimentele din Ucraina. Ele nu mai pot lupta acum, cînd toate țările sînt istovite, epuizate de război, cînd devine evident pentru oricine că războiul este continuat numai

pentru a se menține stăpînirea capitalului asupra celor ce muncesc. Aliații continuă să tărăgăneze încheierea păcii cu Rusia, care este inevitabilă și pentru realizarea căreia noi am întreprins o serie de demersuri : noi am propus încheierea păcii chiar pe baza unor condiții cît se poate de împovărătoare pentru noi. Căci noi știm că chiar și condițiile financiare oneroase sînt un lucru infinit mai ușor decît continuarea războiului, care răpește pe cei mai buni fii ai muncitorilor și țărănilor. Statele imperialiste știu că nu pot duce război împotriva noastră. Ele știu ce este mișcarea lui Kolceak, care a mobilizat cîteva zeci de mii de tineri țărani siberieni. El n-a avut curajul să ia în armată foști soldați combatanți — el știe că aceștia nu l-ar fi urmat — și ține în mînă tineretul prin disciplina bîtei și prin înșelătorie.

Iată de ce, deși situația noastră s-a agravat, noi spunem cu toată certitudinea : sîntem în stare să punem capăt acestui război în cîteva luni, iar aliații vor fi siliți să încheie pacea cu noi. Ei se bizuie pe Kolceak, ei speră că dificultățile în aprovizionare vor doborî Puterea sovietică, iar noi spunem : zadarnică le e speranța. Desigur, situația noastră în domeniul aprovizionării nu este ușoară ; știm că ne mai așteaptă mari dificultăți, și totuși spunem : situația noastră nu este nici pe departe atît de proastă cum a fost anul trecut ; atunci, în primăvară, dificultățile legate de criza de alimente și de dezorganizarea transporturilor erau și mai cumplite.

În primul semestru al anului 1918, organele noastre de aprovizionare n-au putut colecta decît 28 000 000 de puduri de cereale, pe cînd în al doilea semestru al anului au colectat 67 000 000 de puduri. În primul semestru e întotdeauna mai greu, lipsa de alimente e mai mare, iar anul trecut, cînd întreaga Ucraină era sub stăpînirea germanilor, cînd în regiunea Donului Krasnov primea de la germani zeci de vagoane cu echipament militar, cînd cehoslovacii cotropiseră regiunea Volgăi, — situația în domeniul aprovizionării era incomparabil mai proastă.

Acum, la Republica Sovietică Socialistă Rusă s-au adăugat alte republici. Republica Letonă și-a consolidat în ultimul timp situația ; în rîndurile trupelor germane,

care înaintaseră atît de rapid, a început descompunerea ; soldații germani spun că nu vor lupta pentru restaurarea puterii baronilor. Iar Ucraina, pe care o cotropiseră, pentru scurtă vreme, petliuriștii, a fost curățată complet de ei, și trupele roșii înaintează spre Basarabia. Știm că situația internațională a Republicii sovietice se consolidează zi de zi, putem spune ceas de ceas. Știți cu toții că și în Ungaria s-a instaurat Puterea sovietică, că acolo s-a creat o Republică sovietică, că burghezia a plecat de la putere și că în locul ei au venit muncitorii cînd s-a văzut că aliații vor să jefuiască țara.

Acum, în urma cuceririi Ucrainei și a consolidării Puterii sovietice în regiunea Donului, forța noastră crește. Noi afirmăm acum că avem surse de cereale și alimente, că avem posibilitatea de a căpăta combustibil din bazinul Donețului. Sîntem convinși că, deși se apropie lunile cele mai grele, deși criza de alimente s-a agravat și mijloacele noastre de transport sînt uzate și distruse, vom face totuși față acestei crize. În Ucraina există imense rezerve, surplusuri de cereale, dar e greu să le luăm dintr-o dată — acolo mai dăinuiește spiritul de partizanat, acolo țărani sînt intimidăți de dominația sălbatică a germanilor și se tem să ia pămînturile moșierești. În Ucraina, primii pași în domeniul construcției sînt anevoioși, cum au fost și la noi în perioada Smolnii a Puterii sovietice.

Trebuie să trimitem în Ucraina nu mai puțin de trei mii de muncitori feroviari, în parte țărani din Rusia de nord, bîntuită de foamete. Guvernul ucrainean a și emis un decret prin care se stabilește repartizarea strictă a cantității de 100 000 000 de puduri de cereale, care poate fi luată acum.

Am fost informați că și în unul din districtele din bazinul Donețului există 1 000 000 de puduri de cereale la o distanță nu mai mare de 10 verste de calea ferată.

Iată rezerve, resurse pe care anul trecut nu le aveam și pe care le avem acum. Asta arată că, dacă ne vom încorda un timp toate forțele, putem termina războiul în cîteva luni. În sud avem o superioritate hotărîtoare. Aliații — francezii și englezii — au pierdut campania, au constatat că efectivul cu totul neînsemnat de trupe de

care dispun nu poate duce război împotriva Republicii sovietice. Minciunile pe care le răspîndesc pe socoteala noastră se dau în vileag ; nimeni nu mai dă crezare poveștilor că bolșevicii au răsturnat guvernul prin violență și se mențin prin violență ; acum toată lumea știe că Republica sovietică se întărește pe zi ce trece.

Vă mobilizăm acum deoarece această mobilizare hotărâște întreaga soartă a războiului. Avem toate temeiurile să afirmăm că ea va hotărî soarta războiului în favoarea noastră și că imperialiștii vor fi nevoiți să accepte pacea pe care le-am propus-o, deoarece ei slăbesc pe zi ce trece.

Tovarăși, iată de ce Puterea sovietică a hotărît să-și încordeze toate forțele, să mobilizeze mai ales muncitorii și țărani din guberniile neagricole. Sperăm că mobilizarea, în condițiile unei înaintări rapide pe fronturi, ne va permite să îmbunătățim și situația în domeniul aprovizionării prin faptul că în guberniile neagricole, cele mai greu lovite de foamete, vor rămîne mai puține guri de hrănit, că pe front — și noi ducem războiul în regiunile cele mai bogate în cereale și mai îndestulate — oamenii trimiși acolo cu zecile de mii vor avea hrană pentru ei și vor putea trimite colete poștale pe scară mai largă, dînd astfel un ajutor imediat familiilor rămase acasă, un ajutor nu mai mic, ci chiar mai mare decît înainte, cînd s-a permis aprovizionarea cu cîte un pud și jumătate de produse alimentare.

De această mobilizare se leagă posibilitatea unei terminări rapide a războiului, de ea se leagă speranțele noastre că mișcarea lui Kolceak va fi oprită și zdrobită definitiv. Nu vrem să ne atingem de trupele noastre care desăvîrșesc în sud victoria asupra rămășițelor bandelor lui Krasnov, pentru a ne asigura regiunile cele mai bogate în cereale. Am cucerit aproape toată regiunea Donului, iar în Caucazul de nord sînt și mai multe cereale, acolo există rezerve și mai însemnate, și ne vom asigura aceste rezerve dacă nu vom slăbi Frontul de sud.

Tovarăși, războiul pe care-l ducem e un război în care, pentru prima oară în lume, muncitorii și țărani, știind, simțind și văzînd cît de grea este povara războiului și îndurînd chinurile foamei într-o țară pe care imperia-

liștii au încercuit-o ca pe o fortăreață asediată, înțeleg că duc războiul pentru pământ, fabrici și uzine. Nici odată nu va fi învins poporul ai cărui muncitori și țărani și-au dat seama, au simțit și au văzut, în majoritatea lor, că își apără propria lor putere, Puterea sovietică, puterea celor ce muncesc, că apără cauza a cărei izbândă le va asigura lor și copiilor lor posibilitatea de a se bucura de toate binefacerile civilizației, de tot ce a creat munca omenească. Și sîntem convinși, tovarăși, că această mobilizare va decurge în condiții incomparabil mai bune decît cele din trecut, că ea va găsi sprijin în rîndurile voastre, că, pe lîngă agitatorii care iau cuvîntul la adunări, fiecare dintre voi și fiecare dintre cunoscuții noștri va deveni el însuși un agitator, va merge el însuși la tovarășii săi, la muncitorii din uzine, la muncitorii feroviari, și le va explica clar și pe înțelesul lor de ce trebuie să ne încordăm acum toate forțele și să terminăm cu dușmanul în cîteva luni. Se vor pune în mișcare înseși masele de muncitori, care, devenind cu toții agitatori, vor crea o forță invincibilă, care va asigura existența Republicii sovietice nu numai în Rusia, ci și în lumea întreagă.

„Pravda” nr. 85 din
23 aprilie 1919

Se tipărește după textul
apărut în ziar

CUVÎNTARE ÎN LEGĂTURĂ CU LUPTA
 ÎMPOTRIVA LUI KOLCEAK ROSTITĂ
 LA CONFERINȚA COMITETELOR
 DE ÎNTREPRINDERE ȘI A SINDICATELOR
 DIN MOSCOVA
 17 APRILIE 1919

RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Tovarășul Lenin a chemat, într-o înflăcărată cuvîntare, proletariatul din Moscova să participe direct la lupta împotriva lui Kolceak. Ultima ofensivă a lui Kolceak, a spus tovarășul Lenin, a fost pusă la cale, fără îndoială, de către puterile imperialiste ale Antantei. Că Antanta este aceea care conduce toate mișcările albgardiștilor în ținuturile mărginașe rezultă din telegrama primită ieri de la tov. Stucika : germanii au oprit ofensiva în Kurlanda, dar guvernul sovietic al Letoniei nu poate să încheie pace cu ei din cauză că Franța, Anglia și America le cer să rămîină în Kurlanda și să continue războiul ; generalii sînt gata să se supună învingătorilor, iar soldații refuză categoric să lupte. Aliații au pierdut ultima carte. Victoriile din sud au dovedit că aliații nu au forțe ca să ducă război împotriva noastră sau, mai precis, că nu mai sînt stăpîni pe propriile lor forțe armate. Aventura aliaților în sud s-a terminat prin rușinosul act de jaf pe care l-au săvîrșit fugind din Odesa. Aliații cei „civilizați“, care ne acuză pe noi de jafuri și violențe, au luat cu ei din apele Odesei, fără nici un drept și fără nici un temei, întreaga noastră flotă comercială, condamînd astfel populația pașnică la foamete. A fost un act de răzbunare pentru năruirea planurilor imperialismului. Am lichidat Frontul de sud și Frontul din Crimeea și sîntem pe punctul de a lichida Frontul din regiunea Donului. După ultimele știri, ne aflăm la o distanță de 40 de verste de Novocerkassk. Victoria ne este asigurată.

Obiectivul ofensivei lui Kolceak, inspirată de aliați, este să ne silească să retragem forțe de pe Frontul de sud pentru a permite rămășițelor detașamentelor albgardiste din sud și petliuriștilor să se refacă ; dar asta n-o să le meargă. Nu vom lua de pe Frontul de sud nici un regiment, nici o companie.

Pentru Frontul de est vom forma noi armate ; în acest scop am decretat mobilizarea. Va fi ultima mobilizare ; ea ne va da posibilitatea să terminăm cu Kolceak, adică să terminăm războiul, de data asta pentru totdeauna.

Mobilizarea decretată acum se extinde asupra guberniilor neagricole, a guberniilor exclusiv industriale. La elaborarea planului de mobilizare s-au luat în considerație nu numai interesele militare, ci și interesele agriculturii și ale aprovizionării. Luăm oameni din gubernule înfometate și-i trimitem în regiuni bogate în cereale. Această mobilizare va ușura în mare măsură situația alimentară în capitale și în guberniile de nord. Acordînd tuturor mobilizaților dreptul de a trimite lunar două colete cu alimente familiilor lor, noi dăm populației muncitoare posibilitatea de a primi cereale de la membrii de familie mobilizați pe front. Coletele cu alimente, după cum ne-a comunicat comisarul poștelor, contribuie în mare măsură la aprovizionarea orașelor ; într-o singură zi au sosit 37 de vagoane cu colete cu alimente. Rezultatele acestei măsuri vor fi, fără îndoială, mai substanțiale, mai palpabile decît rezultatele experienței de anul trecut cu „aprovizionarea cu cîte un pud și jumătate“.

Planul de mobilizare a fost conceput și elaborat just, dar, pentru ca mobilizarea să reușească, ea trebuie să fie înfăptuită nu prin metode birocratice. Trebuie să ținem minte că ea are un rol hotărîtor și că pentru înfăptuirea ei trebuie să ne încordăm toate forțele. Fiecare muncitor conștient și fiecare muncitoare conștientă trebuie să participe în mod direct la ea. Nu trebuie să ne limităm la adunări și mitinguri, trebuie să facem agitație de la om la om, să stăm de vorbă cu fiecare dintre cei în curs de mobilizare, să facem pe fiecare în parte să înțeleagă că de bravura, hotărîrea și devotamentul său depinde terminarea războiului.

Revoluția proletară cuprinde toate țările lumii; dacă aliații au renunțat de fapt la intervenția militară fățișă în treburile Rusiei, au făcut-o pentru că nu mai sînt stăpîni pe armatele lor, care simpatizează instinctiv cu revoluția rusă. Ei se tem de soldații și muncitorii lor și caută să-i ferească de influența revoluției ruse. În ultimul timp, în țările Antantei nu pot pătrunde nici măcar știri de presă cu privire la succesele bolșevismului. În Italia s-a creat o barieră peste care nu trec nici măcar scrisorile particulare venite din Rusia. Tovarășul Lenin relatează că zilele acestea a primit o scrisoare de la cunoscutul socialist italian Morgari, care la Conferința de la Zimmerwald s-a situat pe o poziție cît se poate de moderată. Scrisoarea a fost trimisă în secret și e scrisă pe bucățele de hîrtie, cum se făcea corespondența de partid pe timpul țarismului. În această scrisoare conspirativă, Morgari scrie: „În numele partidului italian, trimit un fierbinte salut tovarășilor ruși și Puterii sovietice”. (A p l a u z e f u r t u n o a s e.) În Ungaria, după cum se știe, guvernul burghez a demisionat de bunăvoie, a eliberat de bunăvoie din închisoare pe Béla Kun, ofițer comunist ungar care a fost prizonier în Rusia, a luptat activ în rîndurile comuniștilor ruși și a participat la înăbușirea rebeliunii socialiștilor-revoluționari de stînga din iulie anul trecut. Acest bolșevic ungar, prigonit, calomniat și batjocorit, este astăzi conducătorul de fapt al guvernului sovietic din Ungaria. Ungaria este o țară mică în comparație cu Rusia, dar revoluția ungară va juca, poate, un rol mai mare în istorie decît revoluția rusă. În această țară civilizată se ține seama de întreaga experiență a revoluției ruse, se înfăptuiește ferm socializarea și, datorită faptului că terenul este mai pregătit, edificiul socialismului se ridică mai sistematic și cu mai mult succes.

Si iată că în acest moment, cînd putem spune cu certitudine că cauza imperialismului internațional este pierdută pentru vecie, ne amenintă o primeidie dinspre răsărit, din partea bandelor albgardiste ale lui Kolceak, întărite și ajunse la desperare. Trebuie să lichidăm această situație. Terminînd cu Kolceak, vom termina războiul pentru totdeauna. Trebuie să ne încordăm toate

forțele, întreg proletariatul conștient trebuie să participe la mobilizare. Orice muncitor conștient și orice muncitoare conștientă trebuie să-și consacre fiecare zi liberă, fiecare ceas liber agitației de la om la om. Încordarea aceasta nu e pentru multă vreme, ci numai pentru câteva luni, poate chiar numai pentru câteva săptămîni, și ea va fi ultima și suprema încordare, deoarece victoria noastră este sigură.

„Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 84
din 18 aprilie 1919

Se tipărește după textul
apărut în ziar

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES
GENERAL AL TINERETULUI STUDIOS COMUNIST
17 APRILIE 1919 ⁷³

Sînt foarte bucuros să vă adresez salutul meu. Nu știu cîte gubernii sînt reprezentate aici și de unde veniți. Important este că tineretul, tineretul comunist se organizează. Important este că tineretul se adună ca să învețe să construiască o școală nouă. Acum aveți în față școala nouă. Școala veche, cazonă, odioasă elevilor și care nu avea nici o legătură cu voi, nu mai există. Avem de dus o muncă de lungă durată. Societatea viitoare spre care năzuim, societate în care vor exista numai oameni ai muncii, în care nu vor exista nici un fel de deosebiri, — această societate va trebui construită timp îndelungat. Acum nu punem decît piatra de temelie a societății viitoare, de construit va trebui s-o construiți voi cînd veți crește mari. Acum însă munciți cît vă stă în puteri, fără a vă apuca de o muncă peste puterile voastre, munciți sub conducerea celor vîrstnici. Salut încă o dată congresul și vă doresc tot succesul în muncă.

*Publicat pentru prima oară în 1923,
în V. I. Lenin (Ulianov). „Cuvîntări
și articole despre tineret”, Moscova-
Petrograd, „Molodaia Gvardiia”*

Se tipărește după textul cărții

MESAJ DE SALUT REPUBLICII SOVIETICE BAVAREZE ⁷⁴

Vă mulțumim pentru salutul vostru și, la rîndul nostru, salutăm din toată inima Republica sovietică din Bavaria. Vă rugăm mult să ne comunicați mai des și mai concret ce măsuri ați luat în vederea luptei împotriva călăilor burghezi, alde Scheidemann & Co., dacă ați creat Soviete ale muncitorilor și ale personalului de deservire în fiecare circumscripție a orașului, dacă ați înarmat pe muncitori, dacă ați dezarmat burghezia, dacă ați folosit depozitele de îmbrăcăminte și de alte produse pentru ajutorarea imediată și pe scară largă a muncitorilor, și mai cu seamă a muncitorilor agricoli și a micilor țărani, dacă ați expropriat fabricile și averile capitaliștilor din München și exploatările agricole capitaliste din împrejurimile orașului, dacă ați anulat ipotecile și arenzile pentru micii țărani, dacă ați dublat sau triplat salariile muncitorilor agricoli și ale muncitorilor necalificați, dacă ați confiscat toate stocurile de hîrtie și toate tipografiile spre a tipări foi și ziare populare pentru mase, dacă ați introdus ziua de muncă de 6 ore, prevăzînd ca două sau trei ore să fie consacrate participării la conducerea statului, dacă ați obligat burghezia din München să se restrîngă pentru a muta imediat pe muncitori în locuințele celor avuți, dacă ați luat în mîinile voastre toate băncile, dacă ați luat ostatici din rîndurile burgheziei, dacă ați stabilit pentru muncitori o rație de alimente mai mare decît pentru burghezie, dacă ați mobilizat pe toți muncitorii atît în vederea apărării cît și în vederea desfășurării propagan-

dei ideologice în satele din împrejurimi. Aplicarea cât mai rapidă și pe scară cât mai largă a acestor măsuri și a altora similare în condițiile activității Sovietelor muncitorilor, muncitorilor agricoli, precum și ale micilor țărani, constituite separat de cele ale muncitorilor agricoli, vă vor întări pozițiile. Trebuie să impuneți burghezia la plata unui impozit extraordinar și să asigurați o îmbunătățire efectivă a situației muncitorilor, muncitorilor agricoli și micilor țărani imediat și cu orice preț.

Cele mai bune salutări și urări de succes,

Lenin

Scris la 27 aprilie 1919

*Publicat pentru prima oară
la 22 aprilie 1930, în ziarul
„Pravda” nr. 111*

Se tipărește după manuscris

TREI CUVÎNTĂRI ROSTITE ÎN PIAȚA ROȘIE LA 1 MAI 1919

Cronici de presă

1

(Apariția tovarășului Lenin în mijlocul demonstrațiilor este întâmpinată cu ovații care nu mai conțin.) După ce adresează un salut proletariatului din Moscova și proletariatului internațional, tovarășul Lenin face o paralelă între sărbătorirea zilei de 1 Mai de anul trecut și cea din anul acesta. În acest an, situația politică s-a schimbat considerabil în favoarea Puterii sovietice. Anul trecut, la 1 Mai ne aflam sub amenințarea imperialismului german. Acum, acesta este zdrobit, praful și pulberea s-a ales de el.

Nu numai la noi se prezintă acum altfel sărbătorirea zilei proletariatului. În toate țările, muncitorii au pășit pe calea luptei împotriva imperialismului. Clasa muncitoare eliberată își sărbătorește victorioasă ziua, liber și în văzul tuturor, nu numai în Rusia Sovietică, ci și în Ungaria Sovietică și în Bavaria Sovietică. Totodată, astăzi putem spune cu certitudine că nu numai în Moscova Roșie, în Petrogradul Roșu și în Budapesta, ci și în toate marile centre proletare, muncitorii, care au ieșit în stradă nu ca să se plimbe, ci pentru a-și demonstra forțele, vorbesc despre însemnătatea Puterii sovietice și despre apropiata victorie a proletariatului.

Trecând la amenințările imperialismului anglo-francez, tovarășul Lenin spune că, dacă imperialismul anglo-francez a fost silit să părăsească câmpul de luptă în Ucraina, unde acționau mici detașamente de insurgenți,

el nu va putea rezista de fel în faţa forţelor unite ale Rusiei Sovietice, Ungariei Sovietice şi Bavariei Sovietice. Părăsirea Odesei şi Crimeii arată că soldaţii anglo-francezi nu vor să lupte împotriva Rusiei Sovietice, şi în asta stă chezaşia victoriei noastre.

V. I. Lenin comunică conţinutul unei telegrame primite de la tov. Kamenev : detaşamentele franceze au fost izgonite cu totul din Sevastopol. Aşadar, spune el, în Sevastopolul eliberat flutură astăzi steagul roşu al proletariatului, care-şi sărbătoreşte ziua eliberării de sub jugul bandelor imperialiste. (O va şii îndelungate. Strigăte de „ura“, care nu mai contenesc.)

În ceea ce priveşte primejdia care ne ameninţă din partea lui Kolceak, spune tovarăşul Lenin, ultimele ştiri de pe front ne permit să afirmăm că victoria asupra lui Kolceak este foarte apropiată. Pe front pleacă zeci şi sute de mii de ostaşi, care vor nimici definitiv bandele lui Kolceak.

În încheiere, tovarăşul Lenin îşi exprimă certitudinea în ceea ce priveşte victoria definitivă a Puterii sovietice în întreaga lume şi exclamă : „Trăiască republica internaţională a Sovietelor ! Trăiască comunismul !“

„Izvestiia C.E.C. din Rusia“
nr. 93 din 3 mai 1919

Se tipăreşte după textul
apărut în ziar

2

Cei mai mulți dintre cei de față, spune tovarășul Lenin, care n-au depășit vârsta de 30—35 de ani, vor apuca înflorirea comunismului, de care deocamdată sîntem încă departe.

Arătînd spre copii, Lenin spune că acești copii, care participă acum la sărbătoarea eliberării muncii, se vor bucura din plin de roadele muncii și ale jertfelor revoluționarilor.

— Nepoții noștri vor privi ca pe o curiozitate documentele și monumentele epocii orînduirii capitaliste. Cu greu își vor putea imagina ei cum a fost posibil ca comerțul cu lucruri de primă necesitate să se afle în mîinile particularilor, ca fabricile și uzinele să aparțină unor persoane particulare, ca un om să exploateze pe altul, ca să existe oameni care să nu muncească. Pînă acum s-a vorbit ca despre un basm despre ceea ce vor vedea copiii noștri, dar astăzi, tovarăși, vedeți limpede că edificiul societății socialiste, căruia noi i-am pus temelie, nu este o utopie. Cu și mai multă rîvnă vor construi acest edificiu copiii noștri. (A p l a u z e f u r t u n o a s e.)

Publicat la 2 mai 1919 în ziarul
„Vecernie Izvestiia Moskovskogo
Soveta” nr. 430

Se tipărește după textul
apărut în ziar

CUVÎNTARE ROSTITĂ LA LOBNOE MESTO *
CU PRILEJUL DEZVELIRII MONUMENTULUI
LUI STEPAN RAZIN

(Aplauze furtunoase.) Sărbătorim astăzi, tovarăși, ziua de 1 Mai împreună cu proletarii din întreaga lume, care ard de dorința de a răsturna capitalul. Acest loc, Lobnoe mesto, ne amintește de îndelungatele veacuri de chinuri și suferințe grele îndurate de masele muncitoare sub jugul asupritorilor, căci niciodată dominația capitalului nu s-a putut menține decît prin violență și prin obișduiri, care chiar și în trecut provocau revoltă. Acest monument înfățișează pe unul dintre reprezentanții țărănimii răzvrătite. În acest loc a pierit el în lupta pentru libertate. Multe jertfe au adus revoluționarii ruși în lupta împotriva capitalului. Au pierit cei mai buni oameni din rîndurile proletariatului și țărănimii, luptători pentru libertate, însă nu pentru libertatea pe care o oferă capitalul, o libertate cu bănci, cu speculă, cu fabrici și uzine aflate în proprietate particulară. Jos cu o asemenea libertate, — nouă ne trebuie o libertate reală, care va fi posibilă atunci cînd societatea va fi alcătuită numai din oameni ai muncii. Înfăptuirea acestei libertăți va cere multă muncă, multe sacrificii. Și noi vom face totul pentru înfăptuirea socialismului. (Aplauze furtunoase.)

Publicat la 2 mai 1919 în ziarul
„Vecernie Izvestiia Moskovskogo
Soveta” nr. 230

Se tipărește după textul
apărut în ziar

* — loc în Piața Roșie unde, pe vremuri, erau proclamate ucazurile și aveau loc execuțiile. — Nota trad.

PRIMUL CONGRES GENERAL
AL CADRELOR
DIN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
EXTRAȘCOLAR ⁷⁵

6—19 MAI 1919

Cuvîntarea de salut a apărut la 7 mai 1919 în ziarul „Pravda” nr. 96 : cuvîntarea despre înșelarea poporului cu lozinca libertății și egalității — în 1919, în : N. Lenin. „Două cuvîntări rostite la primul Congres general al instrucției extrașcolare (6—19 mai 1919)”.

Москва

Se tipărește după textul cărții

1

CUVÎNTARE DE SALUT 6 MAI

Tovarăși, sînt foarte bucuros să salut congresul învățămîntului extrașcolar. Să nu așteptați de la mine o cuvîntare care să pătrundă miezul problemei, așa cum a fost aceea a tov. Lunacearski, care a vorbit înaintea mea și care este competent în problemă și s-a ocupat în mod special de ea. Mie să-mi permiteți să mă limitez la cîteva cuvinte de salut și la mici reflecții și observații pe care am putut să le fac atunci cînd în Consiliul Comisarilor Poporului am avut prilejul să vin într-un contact mai strîns cu activitatea voastră propriu-zisă. Nu cred să se poată găsi un domeniu al activității sovietice în care într-un an și jumătate să se fi obținut succese atît de uriașe ca în domeniul culturalizării și învățămîntului extrașcolar. Fără îndoială că și nouă și vouă ne-a fost mai ușor să lucrăm în acest domeniu decît în celelalte. Aici a trebuit să înlăturăm vechile bariere și vechile obstacole. Aici a fost mai ușor să răspundem la nețărmurita sete de cunoștințe, de instrucție liberă, de liberă dezvoltare, care s-a făcut simțită cel mai mult în masele muncitoare și țărănești, căci dacă, datorită puternicei presiuni a maselor, ne-a fost ușor să înlăturăm piedicile exterioare care stăteau în calea lor, să lichidăm instituțiile istorice burgheze, care ne legau de războiul imperialist și condamnav Rusia la nemaipomenite suferințe de pe urma acestui război, dacă ne-a fost ușor să sfărîmăm piedicile exterioare, în schimb, am simțit cu atît mai acut toată greutatea muncii pe tărîmul reeducării maselor, al organizării și instrucției, al răspîndirii cunoștințelor, al luptei împotriva ignoranței și

inculturii, sălbăticiiei și barbariei pe care le-am moștenit. Aici a trebuit să ducem lupta prin cu totul alte metode. A trebuit să contăm numai pe un succes de lungă durată și pe influența sistematică, perseverentă a păturilor înaintate ale populației, influență pe care masele o primesc în modul cel mai favorabil, și adesea ne facem vinovați de a fi dat mai puțin decît am putea da. Cred că în acești primi pași în domeniul răspîndirii învățămîntului extrașcolar, liber, neîngrădit de limitele și conveniențele de altădată și pe care populația adultă o primește în mod favorabil, cred că în acest domeniu, la început, am avut de luptat cel mai mult împotriva a două feluri de obstacole. Și pe unele și pe altele le-am moștenit de la societatea veche, capitalistă, care pînă astăzi ne ține strîns, ne trage în jos prin mii și milioane de fire, lanțuri și odgoane.

Primul neajuns îl constituie numărul mare de elemente provenite din rîndurile intelectualității burgheze, care de cele mai multe ori considerau instituțiile educative pentru muncitori și țărani, create pe baze noi, ca fiind terenul cel mai propice pentru născocirile lor proprii în domeniul filozofiei sau în domeniul culturii și prezentau de cele mai multe ori drept ceva nou cele mai stupide elucubrații, oferind în chip de cultură și artă pur proletară lucruri supranaturale și absurde⁷⁶. (Aplauze.) La început acest lucru a fost înșă firesc și poate chiar scuzabil; nu se poate face din asta o vină mișcării largi, și sper că, în cele din urmă, vom începe totuși să ieșim din această situație și vom reuși să ieșim cu totul din ea.

Al doilea neajuns este tot o moștenire a capitalismului. Masele largi de oameni ai muncii mic-burghezi, năzuind să dobîndească cunoștințe, dărîmînd vechiul, n-au putut aduce nici un element organizatoric, nici un element de organizare. Cînd în Consiliul Comisarilor Poporului s-a pus problema mobilizării știutorilor de carte și problema secției bibliotecii, am avut prilejul să fac unele observații, și din aceste mici observații am tras concluzia că lucrurile stau prost în acest domeniu. În cuvîntări de salut nu se prea obișnuiește să se vorbească despre ceea ce e rău. Sper că nu țineți la aceste conveniențe și nu-mi veți lua în nume de rău dacă vă voi împărtăși aceste observații

destul de triste. Cînd am pus problema mobilizării știutorilor de carte, ceea ce ne-a surprins cel mai tare a fost faptul că la noi revoluția a repurtat un succes strălucit fără să depășească imediat cadrul revoluției burgheze. Ea a dat libertate de dezvoltare forțelor existente, și aceste forțe existente erau forțe mic-burgheze, avînd aceeași lozincă — „fiecare pentru sine, dumnezeu pentru toți“, aceeași blestemată lozincă capitalistă care nu duce la nimic altceva decît la venirea unui Kolceak și la vechea restaurație burgheză. Cînd vedem ce se face la noi pe tărîmul alfabetizării, cred că trebuie să spunem că s-a făcut prea puțin în această privință și sarcina noastră comună în acest domeniu este de a înțelege necesitatea organizării elementelor proletare. Nu este vorba aici de fraze ridicole care să rămîna pe hîrtie, ci de măsuri de importanță vitală care trebuie luate acum pentru popor și care să facă pe orice om știutor de carte să se socotească dator să instruiască cîtiva analfabeți. Acest lucru a fost proclamat la noi într-un decret ⁷⁷. Totuși, în acest domeniu nu s-a făcut mai nimic.

Cînd în Consiliul Comisarilor Poporului am venit în contact cu o altă problemă, cu problema bibliotecilor, am spus: plîngerile care se aud într-una — că rămînerea noastră în urmă în ceea ce privește producția e de vină, că avem puține cărți și nu putem scoate cărți în cantitate suficientă —, cînd aud aceste plîngerii, îmi zic: e adevărat. Desigur, nu avem combustibil, fabricile stau, hîrtie avem puțină și nu putem scoate cărți. Toate sînt adevărate, dar tot atît de adevărat este că nu putem folosi cărțile pe care le avem. Aici continuăm să suferim de pe urma naivității și a nepriceperii țaranului, care, dacă punea mîna pe biblioteca boierului, și-o căra la el acasă, de teamă să nu i-o ia cineva, căci gîndul că este posibilă o repartiție justă, că statul nu este ceva odios, că ceea ce e al statului este bunul obștesc al muncitorilor și al oamenilor muncii, acest gînd nu putea să-și croiască încă drum în mintea lui. Masa țărănească înapoiată nu este vinovată de acest lucru; din punctul de vedere al dezvoltării revoluției, este un lucru cît se poate de firesc, este un stadiu inevitabil; și dacă țaranul își căra biblio-

teca acasă, ascunzînd-o de ochii celorlalți, el nu putea face altfel, fiindcă nu înțelegea că se pot strînge bibliotecile din Rusia laolaltă și vor fi cărți destule ca cel ce știe carte să-și îmbogățească cunoștințele, iar cel ce nu știe să învețe. Acum trebuie să luptăm împotriva rămășițelor dezorganizării, împotriva haosului, împotriva ridicolelor dispute departamentale. Iată care trebuie să fie principala noastră sarcină. Trebuie să pășim la îndeplinirea unui lucru simplu, vital: mobilizarea știutorilor de carte și lupta împotriva analfabetismului. Să folosim cărțile pe care le avem și să trecem la crearea unei rețele organizate de biblioteci, care să ajute poporul să folosească fiecare carte pe care o avem, să nu creăm organizații paralele, ci o organizație unică, care să lucreze sistematic. În această sarcină mărunță se reflectă sarcina fundamentală a revoluției noastre. Dacă nu o va rezolva, dacă nu va ajunge să creeze o organizație unică, care să lucreze cu adevărat sistematic, înlăturînd haosul absurd și dezordinea rusească, — revoluția va rămîne o revoluție burgheză, căci tocmai asta este particularitatea fundamentală a revoluției proletare, care se îndreaptă spre comunism, pe cîtă vreme burghezia s-a mulțumit să dărîme vechiul și să dea libertate gospodăriei țărănești, care regenerează capitalismul, așa cum s-a întîmplat în toate revoluțiile din trecut.

Dacă ne numim partid al comuniștilor, trebuie să înțelegem că de-abia acum, după ce am înlăturat piedicile exterioare, după ce am lichidat vechile instituții, se pune pentru prima oară efectiv și din plin în fața noastră prima sarcină a revoluției cu adevărat proletare — organizarea a zeci și sute de milioane de oameni. După o experiență de un an și jumătate făcută de noi toți în acest domeniu, trebuie să pășim, în sfîrșit, pe calea cea dreaptă, ca să lichidăm incultura, întunericul și barbaria de pe urma cărora am avut de suferit tot timpul. (A p l a u z e f u r t u n o a s e.)

2

CUVÎNTARE DESPRE ÎNȘELAREA POPORULUI
CU LOZINCA LIBERTĂȚII ȘI EGALITĂȚII
19 MAI

Tovarăși, permiteți-mi ca, în loc să fac o apreciere asupra momentului actual, așa cum pare că se așteptau pentru astăzi unii dintre voi, să dau un răspuns la cele mai esențiale probleme politice, nu numai teoretice, desigur, ci și practice, care se ridică acum în fața noastră, care caracterizează întreaga etapă a revoluției sovietice și care provoacă cele mai multe dispute, cele mai multe atacuri din partea unor oameni care se consideră socialiști, cele mai multe nedumeriri la unii care se consideră democrați și răspîndesc împotriva noastră, cu deosebită satisfacție și pe o scară foarte largă, acuzația că încălcăm democratismul. Cred că aceste probleme politice generale le întîlnim prea adesea, ba chiar mereu, în întreaga propagandă și agitație de astăzi, în întreaga literatură ostilă bolșevismului, — firește, în cazurile cînd această literatură depășește cît de cît nivelul unor minciuni, calomnii și injurii, caracter pe care-l are ea în toate organele burgheziei. Dacă luăm literatura care se situează cît de cît peste acest nivel, cred că problemele fundamentale — raportul dintre democrație și dictatură, sarcinile clasei revoluționare în perioada revoluționară, sarcinile trecerii la socialism în genere, relațiile dintre clasa muncitoare și țărănime — cred că aceste probleme constituie baza esențială a tuturor dezbaterilor politice actuale; lămurirea acestor probleme, deși s-ar putea să vi se pară uneori că ea se îndepărtează întrucîtva de ceea ce este direct la ordinea zilei, — cred că lămurirea lor trebuie să conști-

tuie totuși principala noastră sarcină comună. Firește, nu pot avea cîtuși de puțin pretenția ca într-un referat sumar să cuprind toate problemele. Am ales cîteva dintre aceste probleme, despre care aș vrea să vorbesc.

I

Prima problemă despre care mi-am propus să vorbesc este problema greutăților oricărei revoluții, oricărei treceri la o orînduire nouă. Dacă veți lua aminte la atacurile dezlănțuite împotriva bolșevicilor de către niște oameni care se consideră socialiști și democrați — un exemplu în această privință fiind grupurile de publiciști de la „Vsegda Vpered!” și „Delo Naroda“, ziare suspendate, după părerea mea, pe bună dreptate și în interesul revoluției, ziare ai căror reprezentanți, în atacurile lor, întru totul firești din partea unor organe pe care puterea noastră le consideră contrarevoluționare, recurg de cele mai multe ori la critica teoretică —, dacă veți lua aminte la atacurile pornite din acest lagăr împotriva bolșevismului, veți vedea că printre celelalte acuzații figurează de cele mai multe ori și aceasta: „Oameni ai muncii, bolșevicii v-au făgăduit vouă pîine, pace și libertate; ei nu v-au dat nici pîine, nici pace, nici libertate; ei v-au înșelat, și v-au înșelat fiindcă au abandonat democrația“. Despre abandonarea democrației voi vorbi în alt loc. Acum mă voi ocupa de o altă latură a acestei acuzații: „Bolșevicii au făgăduit pîine, pace și libertate; în realitate însă, bolșevicii ne-au adus prelungirea războiului, ne-au adus o luptă crîncenă, îndîrjită, războiul tuturor imperialiștilor, capitaliștilor din toate țările Antantei, războiul țărilor celor mai civilizate și mai înaintate împotriva unei Rusii vlăguite, istovite, extenuate și înapoiate“. Sînt acuzații pe care, repet, le puteți găsi în oricare dintre ziarele menționate, le puteți auzi în orice discuție a intelectualului burghez, care, desigur, își închipuie că nu e burghez, — le puteți auzi mereu în orice discurs filistin. De aceea vă rog să reflectați asupra acuzațiilor de acest fel.

Da, bolșevicii au pornit pe calea revoluției împotriva burgheziei, a răsturnării guvernului burghez prin violență, a ruperii cu toate deprinderile, promisiunile și preceptele tradiționale ale democrației burgheze, pe calea luptei și războiului celui mai înverșunat și mai violent în vederea reprimării claselor avute, — au pornit pe această cale spre a smulge Rusia, iar apoi întreaga omenire din măcelul imperialist și spre a pune capăt tuturor războaielor. Da, cu acest scop au pornit bolșevicii la revoluție și, desigur, nu s-au gândit vreodată să renunțe la această sarcină principală, fundamentală a lor. Și tot atât de neîndoielnic este faptul că încercările de a ieși din acest măcel imperialist, de a răsturna dominația burgheziei, că aceste încercări au atras asupra Rusiei cruciada tuturor statelor civilizate. Căci acesta este programul politic al Franței, al Angliei și al Americii, oricât ar căuta ele să ne convingă că renunță la intervenție. Oricât ar căuta să ne convingă de aceasta alde Lloyd George, Wilson și Clemenceau, oricât ar căuta să ne convingă că renunță la intervenție, noi știm cu toții că este o minciună. Știm că vasele de război ale aliaților care au părăsit, care au fost silite să părăsească Odesa și Sevastopolul blochează țărmul Mării Negre și trag chiar, lângă Kerci, asupra acelei părți a peninsulei Crimeii în care s-au cuibărit voluntarii. Ei spun: „Asta nu vă putem ceda. Dacă voluntarii nu vor reuși s-o scoată la capăt cu voi, noi totuși nu putem să vă cedăm această parte din peninsula Crimeii, pentru că ați deveni stăpâni pe Marea de Azov, ne-ați tăia drumul spre Denikin și nu ne-ați lăsa să ne aprovizionăm prietenii“. Sau ofensiva care se desfășoară asupra Petrogradului: ieri s-a dat o luptă între un torpilor al nostru și patru torpiloare ale inamicului. Nu e oare evident că asta-i intervenție, nu participă aici flota engleză? Iar la Arhanghelsk și în Siberia nu se petrece același lucru? Fapt este că întreaga lume civilizată a pornit acum împotriva Rusiei.

Se pune întrebarea: nu cumva am căzut într-o contradicție cu noi înșine atunci când, după ce am chemat pe oamenii muncii la revoluție și le-am promis pacea, s-a ajuns la o campanie a întregii lumi civilizate împotriva

unei Rusii slabe, obosite, înapoiate și înfrînte, sau au căzut în contradicție cu noțiunile elementare ale democrației și ale socialismului tocmai cei care au neobrăzarea să ne arunce acest reproș? Iată întrebarea. Ca să vă pun această întrebare într-o formă teoretică generală, voi face o comparație. Noi vorbim de o clasă revoluționară, de o politică revoluționară a poporului; vă propun să luăm un anumit revoluționar. Să luăm, de pildă, pe Cernîșevski, să facem o apreciere a activității lui. Cum o va aprecia un om cu totul ignorant și înapoiat? El va spune, probabil: „Ce mai încolo-încoace, omul și-a distrus viața, a ajuns în Siberia și n-a realizat nimic“. Iată un exemplu. Dacă vom auzi o asemenea apreciere din gura unui necunoscut, vom spune: „În cel mai bun caz, ea vine de la un om cu totul înapoiat, care nu este vinovat că este atît de redus, încît nu poate înțelege însemnătatea activității unui revoluționar anume în înlănțuirea generală a evenimentelor revoluționare; sau această apreciere vine de la un ticălos, de la un partizan al reacțiunii, care în mod conștient vrea să-i sperie pe oamenii muncii ca să-i îndepărteze de revoluție“. Am luat cazul lui Cernîșevski deoarece, indiferent de orientarea de care aparțin cei care-și zic socialiști, aici, în aprecierea activității acestui revoluționar nu pot fi divergențe de fond. Toți vor fi de acord că, dacă cineva ar aprecia pe un revoluționar anume judecînd după sacrificiile în aparență inutile, adesea infructuoase, făcute de el, trecînd cu vederea conținutul activității sale și legătura dintre activitatea sa și activitatea revoluționarilor care l-au precedat și a celor care l-au urmat, — dacă cineva ar aprecia astfel însemnătatea activității lui, ar însemna că dă dovadă de totală ignoranță și înapoiere, sau că apără premeditat și fărnaric interesele reacțiunii, oprimarea, exploatarea și asuprirea de clasă. Aici nu pot fi divergențe.

Vă invit să treceți acum de la cazul unui revoluționar, la revoluția unui întreg popor, a unei țări întregi. A negat vreodată vreunul dintre bolșevici că revoluția nu va putea învinge definitiv decît atunci cînd va cuprinde toate țările înaintate mai importante sau cel puțin cîteva dintre ele? Totdeauna am susținut acest lucru. Am

afirmat noi oare că ieșirea din războiul imperialist este posibilă înfigînd numai baioneta în pămînt? Folosesc înadins această expresie, pe care în perioada Kerenski am folosit-o constant — eu personal și toți tovarășii noștri — în rezoluții, în cuvîntări și în ziare. Noi spunem: nu se poate pune capăt războiului înfigînd baioneta în pămînt; dacă sînt tolstoeni care gîndesc așa, nu putem decît să-i compătîmim ca pe unii care s-au scrînit, — de la ei însă n-ai ce pretinde.

Noi am spus că ieșirea din acest război poate să însemne un război revoluționar. Am spus-o încă din 1915, iar apoi în perioada Kerenski. Și, desigur, războiul revoluționar este tot un război, este un război la fel de greu, de sîngeros și de chinuitor. Iar cînd devine revoluție pe scară mondială, el provoacă inevitabil rezistență tot pe scară mondială. Și de aceea, acum, cînd ne aflăm în situația că toate țările civilizate ale lumii au pornit o campanie împotriva Rusiei, nu trebuie să ne mire dacă, din această cauză, țărani cu totul înapoiți ne aruncă învinuirea că nu ne-am ținut de cuvînt; ce poți pretinde de la ei — spunem noi. Totala lor înapoiere, ignoranța lor nemărginită nu ne îngăduie să le facem o vină din aceasta. Într-adevăr, cum să ceri unui țaran cu totul înapoiat să înțeleagă că sînt războaie și războaie, că sînt războaie drepte și războaie nedrepte, războaie progresiste și războaie reacționare, războaie ale claselor înaintate și războaie ale claselor înapoiate, războaie care servesc la consolidarea asupririi de clasă și războaie care servesc la doborîrea ei? Ca să înțelegi acest lucru trebuie să cunoști lupta de clasă, principiile socialismului, să cunoști cît de cît istoria revoluției. Nu putem cere așa ceva țaranului înapoiat.

Dar dacă un om care își zice democrat, socialist, care vine la tribună și vorbește în public, indiferent ce denumire își dă — menșevic, social-democrat, socialist-revoluționar, adevărat socialist, adept al Internaționalei de la Berna, — denumiri se găsesc cîte vrei, pe toate drumurile, — dacă un asemenea individ ne aruncă acuzația: „Ați promis pacea și ați provocat un război!“ — ce să-i răspunzi? E de crezut că el este tot atît de ignorant ca

și un țăran înapoiat și de aceea nu poate face deosebire între război și război? E de crezut că nu înțelege deosebirea dintre războiul imperialist, care a fost un război de jaf și care acum a fost demascat total — după pacea de la Versailles⁷⁸ trebuie să fii cu totul incapabil să judeci și să gândești sau să fii cu totul orb ca să nu vezi că acest război a fost un război prădalnic de ambele părți —, e de crezut că există știutor de carte care să nu înțeleagă deosebirea dintre acest război, război prădalnic, și războiul nostru, care ia proporții mondiale tocmai pentru că burghezia mondială a înțeles că se dă lupta hotărâtoare împotriva ei? Nu putem crede una ca asta. Și de aceea declarăm: oricine pretinde titlul de democrat sau de socialist, indiferent de ce nuanță, și care, într-un fel sau altul, direct sau indirect, vine în fața poporului cu acuzația că bolșevicii, după ce au promis pacea, prelungesc războiul civil, război greu, chinuitor, — acela este un partizan al burgheziei și-i vom răspunde la fel și vom lua față de el aceeași poziție ca și față de Kolceak, — iată răspunsul nostru. Iată cum stau lucrurile.

Domnii de la „Delo Naroda“ se miră: „Dar noi sîntem împotriva lui Kolceak; ce nedreptate strigătoare la cer că sîntem prigonii“.

E foarte regretabil, domnilor, că nu vreți să gîndiți logic, că nu vreți să înțelegeți un adevăr politic elementar, din care decurg concluzii precise. Ne asigurați că sînteți împotriva lui Kolceak. Mă gîndesc la ziarele „Vsegda Vpered!“ și „Delo Naroda“, la toate raționamentele filistine de soiul acesta, la aceste stări de spirit atît de răspîndite, predominante în rîndurile intelectualilor. Și spun: oricare dintre voi vine în fața poporului cu asemenea acuzații este un kolceakist, pentru că nu pricepe deosebirea elementară, esențială — pe care o înțelege orice om cu știință de carte — dintre războiul imperialist, pe care l-am lichidat, și războiul civil, pe care nu l-am atras asupra-ne. Nu am ascuns niciodată poporului că riscăm acest lucru. Ne încordăm toate forțele pentru a înfrînge burghezia în acest război civil și a lichida orice posibilitate a asupririi de clasă. Nu, n-a fost și nu poate fi revoluție care să nu comporte riscul

unei lupte îndelungate, grele și, poate, pline de jertfele cele mai dureroase. Cine nu știe să facă deosebire între jertfele aduse în cursul luptei revoluționare, pentru victoria ei, când toate clasele avute, contrarevoluționare luptă împotriva revoluției, cine nu știe să facă deosebire între aceste jertfe și jertfele pe care le comportă un război prădalnic și de împilare, — acela este exponentul unei totale înapoieri, și trebuie să spunem: acestui om trebuie să-i punem abecedarul în mână și, înainte de a-l trimite la activitate extrașcolară, să-l trimitem la școala elementară; ori de nu, el se face exponentul celei mai perfide ipocrizii kolceakiste, indiferent cum s-ar intitula el, indiferent sub ce denumire s-ar ascunde. Iar acuzațiile aduse bolșevicilor sînt acuzații dintre cele mai obișnuite și mai „curente“. Există, într-adevăr, o legătură între aceste acuzații și masele largi de oameni ai muncii, căci țăranelui înapoiat îi e greu să înțeleagă acest lucru. Indiferent pentru ce s-ar duce războiul, el suferă tot atît de pe urma lui. Nu mă miră cînd aud de la țărani înapoiți: „Pentru țar am luptat, pentru menșevici am luptat, acu să mai luptăm și pentru bolșevici“. Asta nu mă miră. Într-adevăr, războiul e război și aduce jertfe grele, nesfîrșite. „Țarul spunea că luptăm pentru libertate și pentru ca să ne dezrobim, menșevicii spuneau că luptăm pentru libertate și pentru ca să ne dezrobim, acum bolșevicii spun același lucru. Toți zic la fel, de nu mai știm cum să ne descurcăm!“

Într-adevăr, cum să se descurce țăranul înapoiat? Un astfel de om abia trebuie să învețe, ca să capete cunoștințe politice elementare. Dar ce să spunem despre un om care întrebuițează cuvintele „revoluție“, „democrație“, „socialism“, care pretinde ca cel ce le folosește să le înțeleagă. Lui nu-i este permis să jongleze cu aceste noțiuni dacă nu vrea să fie un escroc politic, căci deosebirea dintre războiul dus de cele două grupuri de tîlhari și războiul pe care-l duce clasa asuprită, care s-a ridicat împotriva oricărui jaf, este o deosebire elementară, esențială, fundamentală. Ceea ce importă nu este că un partid sau altul, o clasă sau alta, un guvern sau altul au justificat

războiul; importă conținutul războiului, importă care este conținutul lui de clasă, ce clasă duce războiul, ce politică se întruchipează în război.

II

De la problema aprecierii perioadei grele și critice prin care trecem și care este inevitabil legată de revoluție, voi trece la o altă problemă politică, care apare și ea mereu în toate dezbaterile și în toate nedumeririle — problema blocului, a alianței, a înțelegerii cu imperialiștii.

Ați întâlnit, probabil, în ziare numele socialistului-revoluționar Volski și al încă unuia, pare-se Sveatiški, care au scris în ultimul timp și în „Izvestiia“, care au scos un manifest și care se consideră niște socialiști-revoluționari ce nu pot fi acuzați în nici un caz de kolceakism: ei l-au părăsit pe Kolceak, au suferit de pe urma lui și, venind la noi, ne-au făcut un serviciu împotriva lui Kolceak. E adevărat. Dar citiți cu luare-aminte raționamentele acestor cetățeni, citiți cum apreciază ei problema blocului, a alianței sau înțelegerii cu imperialiștii. S-a întâmplat să iau cunoștință de raționamentele lor atunci când organele puterii noastre, care luptă împotriva contrarevoluției, le-au confiscat scrierile lor și când a trebuit să le cercetăm documentele pentru a aprecia cum se cuvine legăturile lor cu kolceakismul. Ei sînt, fără îndoială, cei mai buni dintre socialiștii-revoluționari. În scrierile lor însă am întâlnit raționamente de soiul acesta: „Ce ziceți de asta, se așteaptă de la noi un act de penitență; se așteaptă să ne căim. Nici o penitență, niciodată! N-avem de ce ne căi! Sîntem acuzați că am făcut bloc, că am avut o înțelegere cu Antanta, cu imperialiștii. Dar voi, bolșevicii, n-ați avut o înțelegere cu imperialiștii germani? Ce este pacea de la Brest? Pacea de la Brest nu este o înțelegere cu imperialismul? Voi ați încheiat la Brest o înțelegere cu imperialismul german, noi am încheiat o înțelegere cu imperialismul francez, — sîntem chit, n-avem de ce ne căi!“

Raționamentul acesta, pe care l-am găsit în scrierile persoanelor sus-amintite și în ale tovarășilor lor de idei, mi-l amintesc cînd mă gîndesc la ziarele menționate mai

înainte. Când încerc să-mi sintetizez impresiile asupra acestei vorbării filistine. E un raționament pe care îl veți întâlni mereu. Este unul dintre principalele raționamente politice de care ne lovim. Ei bine, vă rog să examinați, să-l analizați și să reflectați din punct de vedere teoretic asupra lui. Care este semnificația lui? Să aibă oare dreptate cei care spun: „Noi, democrații, socialiștii, am fost în bloc cu Antanta, voi ați fost în bloc cu Wilhelm, ați încheiat pacea de la Brest, — nu avem ce ne reproșa unii altora, sîntem chit“? Sau avem dreptate noi cînd spunem că cei care s-au dovedit a fi în înțelegere cu Antanta, nu în vorbe, ci în fapt, împotriva revoluției bolșevice, sînt kolceakiștii? Chiar dacă ar nega de o sută de mii de ori acest lucru, chiar dacă personal au plecat de la Kolceak și au declarat în fața întregului popor că sînt împotriva lui, ei sînt kolceakiști prin toată structura lor, prin tot conținutul și semnificația raționamentelor și faptelor lor. Cine are dreptate? Aceasta este o problemă fundamentală a revoluției și trebuie să reflectăm asupra ei.

Pentru a o lămuri, îmi voi permite să fac o comparație, de data aceasta nu cu un revoluționar oarecare, ci cu un cetățean oarecare. Închipuiți-vă că automobilul în care vă aflați este înconjurat de bandiți, care vă pun revolverul la tîmplă. Închipuiți-vă că după aceasta dați bandiților arma și banii pe care-i aveți, lăsîndu-i să plece cu automobilul cu tot. Ce înseamnă aceasta? Ați dat bandiților arma și banii. Asta e fapt. Închipuiți-vă acum că un alt cetățean a dat bandiților o armă și bani ca să participe la aventurile acestor bandiți împotriva cetățenilor pașnici.

În ambele cazuri avem de-a face cu o înțelegere. Că este o înțelegere scrisă sau nu, expresă sau nu, nu asta-i esențialul. Se poate concepe ca cineva să dea revolverul, să-și dea arma și banii fără să spună un cuvînt. Conținutul înțelegerii e clar. El spune bandiților: „Vă dau revolverul, vă dau arma și banii, iar voi să-mi îngăduiți să scap de plăcuta voastră companie“ (rîs e t e); aici este, evident, o înțelegere. La fel este posibil ca o înțelegere tacită să fie încheiată de un om care dă bandiților arme și bani pentru a le da posibilitatea să jefuiască pe alții

și care apoi primește o parte din pradă. Și aici este tot o înțelegere tacită.

Vă întreb : se poate găsi un om cu carte care să nu fie în stare să vadă deosebirea dintre cele două înțelegeri ? Veți spune : ar trebui să fie cretin, admițând că s-ar găsi într-adevăr unul care să nu fie în stare să deosebească o înțelegere de cealaltă și să spună : „Ai dat bandiților arma și banii, deci nu mai acuza pe nimeni de banditism ; cu ce drept mai vii după aceea cu acuzația de banditism ?” Dacă veți întâlni un asemenea om cu carte, veți fi de acord, sau în orice caz 999 de oameni din 1 000 vor fi de acord că el nu este în toate mințile și că cu un om ca ăsta nu numai că nu poți discuta probleme politice, dar nici măcar probleme de drept penal.

Vă rog acum ca, pornind de la acest exemplu, să faceți o comparație între pacea de la Brest și înțelegerea cu Antanta. Ce a fost pacea de la Brest ? Nu a fost un act de silnicie din partea unor bandiți care au pornit împotriva noastră atunci când noi propuseserăm cinstii pacea, propunând tuturor popoarelor să-și răstoarne burghezia *proprie* ? — Ar fi fost ridicol să fi început cu răsturnarea burgheziei germane ! Am demascat acest tratat în fața întregii lumi ca fiind cel mai tâlhăresc și mai banditesc tratat, l-am înfierat și, la început, am refuzat chiar să-l semnăm, contînd pe sprijinul muncitorilor germani. Când însă agresorii ne-au pus revolverul la tâmplă, am spus : poftiți arma și banii, ne-om socoti noi pe urmă, prin alte mijloace. Noi cunoaștem un alt dușman al imperialismului german — muncitorii germani —, pe care cei ce sînt orbi nu l-au văzut. Se poate oare compara această înțelegere încheiată cu imperialismul cu înțelegerea pe care democrații, socialiștii, socialiștii-revoluționari — nu rîdeți, cu cît denumirea e mai pompoasă, cu atît e mai de efect — au încheiat-o cu Antanta pentru a porni împotriva muncitorilor din propria lor țară ? Căci așa au stat lucrurile și așa stau și pînă astăzi. Menșevicii și socialiștii-revoluționari cei mai influenți, cunoscuți în întreaga Europă, se află și acum în străinătate și se înțeleg și acum cu Antanta. Nu știu dacă a fost semnată vreo înțelegere — probabil că nu, căci oamenii deștepți fac asemenea lu-

cruri pe tăcute. E clar însă că o asemenea înțelegere există, de vreme ce sînt purtați pe brațe, de vreme ce li se eliberează pașapoarte și se anunță prin radio în lumea întregă că azi a vorbit Akselrod, mâine va vorbi Savinkov sau Avksentiev, poimîine Breșkovskaia. Nu este aici o înțelegere, fie și tacită? Și se aseamănă oare această înțelegere cu imperialiștii cu cea pe care am încheiat-o noi? În aparență ea se aseamănă cu înțelegerea încheiată de noi, așa cum în aparență actul omului care dă bandiților arma și banii se aseamănă cu toate actele de același fel, indiferent de scopul sau caracterul lor, — în orice caz, indiferent de motivul pentru care cineva dă bandiților banii și arma. Pentru a scăpa de ei cînd îl atacă și cînd e pus în situația că, dacă nu le dă revolverul, îl omoară? Ori dă banii și arma unor bandiți care se duc după jaf, lucru pe care trebuie să-l știe și de pe urma căruia profită?

„Eu numesc aceasta, firește, eliberarea Rusiei de sub dictatura agresorilor, sînt democrat, desigur, deoarece sprijin democrația din Siberia sau din Arhanghelsk, cunoscută de toată lumea, lupt, fără îndoială, pentru Adunarea constituantă. Să nu mă bănuieți cumva de ceva rău, căci, dacă fac un serviciu bandiților, imperialiștilor englezi, francezi, americani, o fac în interesul democrației, al Adunării constituante, al suveranității poporului, al unității claselor muncitoare ale populației și în interesul răsturnării bolșevicilor asupritori, uzurpatori!“

Scopuri nobile, nimic de zis. Dar n-au auzit toți cei care se ocupă de politică că politica nu se apreciază după declarații, ci după conținutul ei real de clasă? Ce clasă slujești? Dacă ai o înțelegere cu imperialiștii, participi la banditismul imperialiștilor sau nu?

În „Scrisoare către muncitorii americani“ * arătăm, printre altele, că poporul american, poporul revoluționar, în secolul al XVIII-lea, cînd a dus lupta de eliberare de sub dominația Angliei, cînd a dus unul dintre primele și cele mai mari războaie cu adevărat eliberatoare, unul dintre puținele războaie cu adevărat revoluționare din istoria

* V. I. Lenin. Opere complete, vol. 37, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 49—66. — *Notă red.*

omenirii, în cursul luptei duse pentru eliberarea sa, marele popor american revoluționar a încheiat înțelegeri cu bandiții imperialismului spaniol și francez, care pe atunci avea colonii chiar în America, în vecinătatea acestui popor. În alianță cu acești bandiți, el a bătut pe englezi și s-a eliberat de sub dominația lor. Văzut-ați vreodată în lume oameni cu carte, văzut-ați socialiști, socialiști-revoluționari, reprezentanți ai democrației, sau cum le-or mai fi zicînd, inclusiv menșevicii, care să aibă cutezanța să acuze în mod public pentru aceasta poporul american, să spună că el a încălcat principiul democratismului, libertății etc. ? Un asemenea specimen nu s-a născut încă. Acum apar însă la noi oameni care-și dau aceste denumiri și care pretind chiar că trebuie să stea în aceeași Internațională cu noi și că nu e decît o năzbîtie bolșevică — doar se știe că bolșevicii sînt niște zvăpăiați — faptul că ei își organizează o Internațională a lor Comunistă și nu vor să intre în Internaționala de la Berna, vechea și buna Internațională comună și unică !

Și se găsesc oameni care să zică : „N-avem de ce ne căi — voi ați încheiat o înțelegere cu Wilhelm, noi am încheiat o înțelegere cu Antanta, așa că sîntem chit !“

Afirm că acești oameni, dacă au măcar cunoștințe politice elementare, sînt niște kolceakiști, oricît s-ar lepăda ei personal de kolceakism, oricît i-ar dezgusta pe ei personal kolceakismul, oricît ar fi avut personal de suferit de pe urma lui Kolceak și chiar dacă au trecut de partea noastră. Ei sînt kolceakiști, căci nu ne putem imagina că nu înțeleg deosebirea dintre o înțelegere încheiată de nevoie în lupta împotriva exploataților — așa cum clasele exploatare au fost mereu silite să încheie de-a lungul întregii istorii a revoluției — și ceea ce au făcut și fac cei mai influenți reprezentanți ai așa-ziișilor democrați de la noi, reprezentanți ai intelectualilor așa-ziiși „socialiști“, dintre care unii au încheiat ieri, iar alții încheie azi o înțelegere cu bandiții și tîlharii imperialismului internațional împotriva unei părți — cum spun ei —, împotriva unei

părți a claselor de oameni ai muncii din propria lor țară. Acești oameni sînt kolceakiști, și față de ei nu e permisă altă atitudine decît cea pe care trebuie s-o aibă revoluționarii conștienți față de niște kolceakiști.

III

Voi trece acum la problema următoare, problema atitudinii față de democrație în general.

Am mai arătat că cea mai curentă justificare, cea mai curentă apărare a pozițiilor politice pe care le ocupă democrații și socialiștii împotriva noastră o consituie invocarea democrației. Exponentul cel mai intransigent al acestui punct de vedere în literatura europeană este desigur, după cum știți, Kautsky, conducătorul ideologic al Internaționalei a II-a și pînă în prezent membru al Internaționalei de la Berna. „Bolșevicii au ales o metodă care încalcă democrația, au ales metoda dictaturii, și de aceea cauza lor nu este dreaptă“ — așa zice el. Este un argument care a figurat de o mie și de un milion de ori, mereu și peste tot, în întreaga presă și în ziarele pe care le-am menționat. Îl repetă într-una toți intelectualii iar uneori, în mod semiconștient, îl repetă în argumentarea lui și omul de pe stradă. „Democrație înseamnă libertate, înseamnă egalitate, înseamnă că hotărăște majoritatea ; ce poate fi mai presus decît libertatea, egalitatea, mai presus de faptul că hotărăște majoritatea ! Dacă voi, bolșevicii, ați renunțat la toate acestea, ba ați avut chiar neobrăzarea să declarați deschis că sînteți mai presus și decît libertatea și decît egalitatea, și decît hotărîrea majorității, să nu vă mire și să nu vă plîngeți dacă vă numim uzurpatori, asupritori !“

Asta nu ne miră cîtuși de puțin, deoarece noi vrem claritate înainte de toate și nu urmărim decît ca partea înaintată a oamenilor muncii să-și cunoască într-adevăr clar situația. Da, am spus și spunem tot timpul în programul nostru, în programul partidului, că nu ne vom lăsa înșelați de lozincile, care sună atît de frumos, ale libertății, egalității și voinței majorității și că pe cei care se intitulează democrați, adepți ai democrației pure, adepți

ai democrației consecvente, opunându-o direct sau indirect dictaturii proletariatului, îi vom trata ca pe niște complici ai lui Kolceak.

Lămuriți-vă, trebuie să vă lămuriți. Oare vina democrațiilor puri este într-adevăr că propovăduiesc democrația pură, că o apără de uzurpatori, sau vina lor este că se situează de partea claselor avute, de partea lui Kolceak ?

Să începem prin a lămuri ce este libertatea. Libertatea, indiscutabil, este pentru orice revoluție, fie ea socialistă sau democratică, o lozincă cât se poate de importantă. În programul nostru se spune : libertatea este o înșelătorie atunci când vine în contradicție cu eliberarea clasei muncitoare de sub jugul capitalului. Și aceia dintre dv. care au citit pe Marx — cred chiar că și aceia care au citit măcar o lucrare de popularizare a operei lui Marx — știu că Marx și-a consacrat o mare parte din viața și din scrierile sale și o mare parte din cercetările sale științifice tocmai persiflării libertății, egalității, voinței majorității și a diverșilor Benthami care subscriau la ele, precum și demonstrării faptului că îndărătul acestor fraze se află interesele libertății posesorului de mărfuri, libertății capitalului, pe care acesta o folosește pentru a asupra masele muncitoare.

Noi spunem oricărui om care în momentul când s-a ajuns la răsturnarea puterii capitalului în întreaga lume sau chiar și într-o singură țară, care în acest moment istoric, când pe primul plan apare lupta claselor de oameni ai muncii, a claselor asupraite, pentru răsturnarea definitivă a capitalului, pentru desființarea totală a producției de mărfuri, noi spunem că toți aceia care într-un asemenea moment politic folosesc cuvântul „libertate“ în general și care în numele acestei libertăți se ridică împotriva dictaturii proletariatului, toți aceștia nu fac decît să ajute pe exploatare, și nimic mai mult ; ei sînt alături de aceștia, căci libertatea este o înșelătorie când nu este subordonată intereselor eliberării muncii de sub jugul capitalului, așa cum am spus-o răspicat în programul partidului nostru. Acest lucru, care poate părea de prisos din punctul de vedere al structurii formale a programului, este lucrul cel mai esențial din punctul de vedere al în-

tregii noastre propagande și agitații, din punctul de vedere al bazelor luptei proletare și ale puterii proletare. Știm prea bine că trebuie să luptăm împotriva capitalului mondial, știm prea bine că capitalul mondial a avut, la timpul său, misiunea de a făuri libertatea, că el a desființat robia feudală, că a făurit libertatea burgheză, știm prea bine că acesta e un progres de importanță istorică mondială. Și declarăm că mergem împotriva capitalismului în genere, împotriva capitalismului republican, împotriva capitalismului democratic, împotriva capitalismului liber, — știm, desigur, că el va ridica împotriva noastră steagul libertății. Și noi îi dăm un răspuns. Am considerat necesar să dăm acest răspuns în programul nostru : orice libertate este o înșelătorie când vine în contradicție cu interesele eliberării muncii de sub jugul capitalului.

Dar poate că așa ceva nu e cu puțință ? Poate că nu există o contradicție între libertate și eliberarea muncii de sub jugul capitalului ? Priviți la toate țările din Europa occidentală în care ați fost sau despre care, în orice caz, ați citit. Orînduirea din aceste țări era prezentată în toate cărțile ca fiind orînduirea cea mai liberă, iar acum aceste țări civilizate din Occident — Franța, Anglia, America — au ridicat acest steag, ele merg împotriva bolșevicilor „în numele libertății“. Chiar zilele acestea — ziarele franțuzești ne parvin rar acum, deoarece sîntem prinși într-un cerc, însă primim știri prin radio, căci pe văzduh nu poți pune stăpînire și noi interceptăm telegramele posturilor de radio străine —, zilele acestea am putut citi următoarele într-o telegramă transmisă prin radio de către prădalnicul guvern francez : mergînd împotriva bolșevicilor și sprijinind pe dușmanii lor, Franța ține sus, ca și pînă acum, steagul „sublimului ideal al libertății“, care-i este propriu. Întîlnim asta la fiecare pas, aceasta este nota dominantă în polemica lor împotriva noastră.

Dar ce numesc ei libertate ? Acești francezi, englezi și americani civilizați numesc libertate libertatea întrunirilor, de pildă. În constituție trebuie să fie înscris : „Libertatea întrunirilor pentru toți cetățenii“. „Iată — spun ei — unde

este conținutul, expresia fundamentală a libertății. Iar voi, bolșevicii, ați încălcat libertatea întrunirilor“.

Da — răspundem noi —, libertatea voastră, domnilor englezi, francezi, americani, este o înșelătorie cînd vine în contradicție cu eliberarea muncii de sub jugul capitalului. Ați uitat un mic amănunt, o, voi, domni civilizați. Ați uitat că libertatea voastră este înscrisă într-o constituție care *consfințește proprietatea privată*. Iată esența chestiunii.

Alături de libertate — proprietatea, așa scrie în constituția voastră. Faptul că admiteți libertatea întrunirilor este, firește, un imens progres în comparație cu rînduiele feudale, cu rînduiele medievale, cu iobăgia. Toți socialiștii au recunoscut-o atunci cînd au folosit această libertate a societății burgheze pentru a învăța proletariatul cum să răstoarne jugul capitalismului.

Dar libertatea voastră este o libertate pe hîrtie, și nu una reală. Asta înseamnă că dacă în orașele mari există săli mari, cum e cea în care ne aflăm, ele aparțin capitaliștilor și moșierilor și se numesc, de pildă, săli pentru „reuniuni selecte“. Puteți să vă întruniți liber, cetățeni ai Republicii democratice ruse, dar această sală este proprietate particulară; nu vă fie cu supărare, dar trebuie să respectați proprietatea particulară, că doar nu sînteți niște bolșevici, niște criminali, niște tîlhari, niște bandiți, niște derbedei. Iar noi spunem: „Noi vom schimba totul din temelii. Vom face mai întîi din acest local pentru «reuniuni selecte» un local pentru organizațiile muncitorești, și pe urmă stăm de vorbă despre libertatea întrunirilor“. Ne acuzați de încălcarea libertății. Noi însă considerăm că orice libertate care nu este subordonată intereselor eliberării muncii de sub jugul capitalului este o înșelătorie. Libertatea republicanilor burgheze este o înșelătorie, deoarece, pentru a se putea întruni într-o țară civilizată — cum țările civilizate n-au reușit totuși să desființeze iarna, să facă să fie numai vreme bună —, oamenii au nevoie de localuri de întrunire, iar cele mai bune localuri sînt proprietate particulară. Mai întîi vom lua localurile cele mai bune, și pe urmă stăm de vorbă despre libertate.

Noi spunem că libertatea întrunirilor pentru capitaliști

este cea mai mare crimă împotriva oamenilor muncii, este libertatea întrunirilor pentru contrarevoluționari. Domnilor intelectuali burghezi, domnilor adepți ai democrației, noi le spunem : mințiți cînd ne aruncați în față acuzația că încălcăm libertatea ! Cînd marii voștri revoluționari burghezi au săvîrșit revoluția din Anglia în 1649, din Franța în 1792—1793, ei n-au acordat libertatea întrunirilor pentru monarhiști. Toomai de aceea revoluția franceză e denumită marea revoluție, fiindcă ea n-a păcătuit prin vorbărie, n-a dat dovadă de moliciunea și inconsecvența care au caracterizat multe din revoluțiile din 1848, ci a fost o revoluție practică, care, răsturnînd pe monarhiști, i-a zdrobit cu totul. Și noi vom ști să procedăm la fel cu domnii capitaliști, deoarece știm că, pentru a elibera pe oamenii muncii de sub jugul capitalului, trebuie să luăm libertatea de întrunire pentru capitaliști, trebuie să le luăm sau să le îngrădăm „libertatea“. Asta va contribui la eliberarea muncii de sub jugul capitalului, va înlesni instaurarea adevăratei libertăți, cînd nu vor mai exista clădiri în care să locuiască o singură familie și care să fie proprietatea particulară a moșierilor, capitaliștilor sau a cine știe cărei societăți pe acțiuni. Cînd va fi așa, cînd oamenii vor uita că pot exista clădiri publice care să fie proprietatea cuiva, atunci vom fi pentru „libertate“ deplină. Cînd nu vor mai fi pe lume decît oameni ai muncii, cînd oamenilor nici nu le va mai trece prin minte că cineva poate fi membru al societății fără să muncească — asta nu se va întîmpla așa curînd, și vinovați de această întîrziere sînt domnii burghezi și domnii intelectuali burghezi — vom fi pentru libertatea întrunirilor pentru toată lumea ; astăzi însă libertatea întrunirilor înseamnă libertatea întrunirilor pentru capitaliști, pentru contrarevoluționari. Noi luptăm împotriva lor, le dăm riposta cuvenită și declarăm că desființăm această libertate.

Noi pornim la luptă, — iată conținutul dictaturii proletariatului. S-au dus vremurile socialismului naiv, utopic, fantezist, mecanic, intelectualist, cînd lucrurile erau privite astfel : vom convinge majoritatea oamenilor, vom înfățișa un tablou minunat al societății socialiste, și majoritatea va adopta punctul de vedere al socialismului.

S-au dus vremurile cînd oamenii se amăgeau pe ei și pe alții cu asemenea povești bune de adormit copiii. Marxismul, care arată necesitatea luptei de clasă, spune: omenirea nu va ajunge la socialism decît prin dictatura proletariatului. Dictatura este un cuvînt dur, grav, sîngeros, dureros, iar asemenea cuvinte nu se aruncă în vînt. Dacă socialiștii au lansat această lozincă, e pentru că știu că clasa exploatatorilor nu va ceda decît în urma unei lupte înverșunate, necruțătoare și că va căuta să-și camufleze dominația prin tot felul de vorbe frumoase.

Libertatea întrunirilor, — ce poate fi mai presus, mai frumos decît acest cuvînt! Se poate concepe oare dezvoltarea oamenilor muncii și a conștiinței lor, se pot concepe oare principiile umaniste fără libertatea întrunirilor? Ei bine, noi spunem că libertatea întrunirilor prevăzută de constituția Angliei și de cea a Statelor Unite ale Americii de Nord este o înșelătorie, deoarece leagă de mîini masele muncitoare pe toată perioada de trecere la socialism; este o înșelătorie deoarece noi știm prea bine că burghezia va face totul pentru a răsturna această putere atît de neobișnuită, atît de „monstruoasă“ la început. Nu poate vedea altfel lucrurile un om care a reflectat asupra luptei de clasă, care se gîndește cît de cît concret și clar la atitudinea muncitorilor răsculați față de burghezie, care a fost răsturnată într-o țară, dar nu a fost răsturnată în toate țările, și care tocmai pentru că nu a fost răsturnată cu totul se aruncă în luptă cu și mai multă îndrîjire.

Tocmai după răsturnarea burgheziei, lupta de clasă ia formele cele mai acute. Și nu fac doi bani democrații și socialiștii care se înșală pe ei înșiși, iar după aceea înșală și pe alții, spunînd: din moment ce burghezia a fost răsturnată, treaba e terminată. Nu e terminată, ci numai începută, căci pînă acum burghezia n-a vrut să creadă că a fost răsturnată; în ajunul Revoluției din Octombrie, ea glumea foarte amuzant și foarte amabil; glumeau și Miliukov, și Cernov, și cei de la „Novaia Jizn“. Ei spuneau: „Poftiți, domnilor bolșevici, formați guvernul, luați voi înșivă puterea pentru vreo cîteva săptămîni, — ne veți face un excelent serviciu!“ Așa scria Cernov în numele socialiștilor-revoluționari, așa scria Miliukov în

„Reci“⁷⁹, așa scria ziarul semimeneșevic „Novaia Jizn“. Glumeau pentru că nu luau lucrurile în serios. Dar acum și-au dat seama că e vorba de ceva serios; și domnii burghezi englezi, francezi și elvețieni, care credeau că „republicile“ lor „democratice“ sînt un scut de apărare, au văzut și au înțeles că e vorba de ceva serios, și acum se înarmează cu toții. Dacă ați putea vedea ce se întîmplă în libera Elveție, cum burghezii se înarmează acolo pînă la unul și creează gărzi albe, fiindcă știu că acum se pune problema dacă își vor putea păstra privilegiile, care le permit să țină în robia salariată milioane de oameni! Astăzi lupta se desfășoară pe plan mondial și de aceea oricine proferează acum împotriva noastră cuvintele „democrație“, „libertate“ se situează de partea claselor avute, înșală poporul, pentru că nu înțelege că pînă acum libertatea și democrația au fost libertate și democrație *pentru cei avuți*, care aruncau doar fărîmituri din ele celor săraci.

Ce este libertatea întrunirilor atunci cînd oamenii muncii sînt striviți de robia capitalului și de munca pentru capital? E o înșelătorie. Ca să aducem celor ce muncesc libertatea, trebuie mai întîi să înfrîngem împotrivirea exploatatorilor; și dacă avem de înfruntat împotrivirea unei clase întregi, este clar că nu putem promite acestei clase nici libertatea, nici egalitatea, nici hotărîri luate de majoritate.

IV

De la libertate voi trece la egalitate. E o problemă și mai profundă, și mai serioasă, și mai nevralgică, care provoacă mari divergențe.

Revoluția răstoarnă, în mersul ei, o clasă exploatatoare după alta. Întîi ea a răsturnat monarhia, înțelegînd prin egalitate doar atît: să existe o putere electivă, să existe republică. Mergînd mai departe, ea a răsturnat pe moșieri, și știți că întreaga luptă împotriva rînduielilor medievale, împotriva feudalismului, s-a desfășurat sub lozincă „egalității“. Toți oamenii sînt egali, indiferent de stare socială, toți sînt egali, milionarul și golanul — așa spuneau, așa gîndeau, așa credeau sincer marii revolu-

ționari din perioada care a intrat în istorie sub numele de perioada marii revoluții franceze. Revoluția s-a desfășurat împotriva moșierilor, sub lozinca egalității, iar prin egalitate se înțelegea că milionarul și muncitorul trebuie să aibă drepturi egale. Revoluția a mers mai departe. Ea declară că „egalitatea” — n-am spus asta în mod expres în programul nostru, dar nu putem s-o repetăm la infinit, căci este tot atât de limpede ca și ceea ce am spus despre libertate —, că egalitatea este o înșelătorie când vine în contradicție cu eliberarea muncii de sub jugul capitalului. Iată ce spunem noi, și este un lucru perfect adevărat. Noi spunem că republica democratică cu egalitatea ei de astăzi este o minciună, o înșelătorie, că în ea egalitatea nu este respectată și nu poate exista și că ceea ce împiedică înfăptuirea egalității este proprietatea asupra mijloacelor de producție, asupra banilor, asupra capitalului. Se poate desființa dintr-o dată proprietatea asupra clădirilor somptuoase, se poate expropria relativ repede capitalul și uneltele de producție, dar nu e ușor să desființezi proprietatea asupra banilor.

Banii sînt expresia concentrată a avuției sociale, expresia concentrată a muncii sociale, banii sînt un titlu care permite perceperea unui tribut de la toți oamenii muncii, sînt o rămășiță a exploatării de ieri. Iată ce sînt banii. Pot fi ei desființați într-un fel oarecare dintr-o dată? Nu. Încă înainte de revoluția socialistă, socialiștii scriau că banii nu pot fi desființați dintr-o dată, iar noi o putem confirma prin experiența noastră. E nevoie de foarte multe realizări tehnice și, ceea ce este mult mai greu și mai important, de foarte multe realizări pe plan organizatoric pentru a desființa banii, iar pînă atunci ești nevoit să rămîi la o egalitate în vorbe, înscrisă doar în constituție, la o situație în care orice om care are bani are de fapt dreptul de a exploata. Nici noi n-am putut desființa banii dintr-o dată. Noi spunem: deocamdată banii rămîn, și vor rămîne un timp destul de îndelungat în perioada de trecere de la vechea societate capitalistă la societatea nouă, socialistă. Egalitatea este o înșelătorie când e în contradicție cu interesele eliberării muncii de sub jugul capitalului.

Engels a avut de o mie de ori dreptate cînd a scris : revendicarea egalității în afară de desființarea claselor duce în mod necesar la absurd⁸⁰. Profesorii burghezi au încercat să ne acuze că, prin concepția egalității, noi am vrea să facem ca fiecare om să fie egal cu celălalt. Dar este o absurditate, pe care au născocit-o ei singuri, încercînd să-i învinuiască pe socialiști de ea. În ignoranța lor, ei nu știau că socialiștii, și anume întemeietorii socialismului științific contemporan, Marx și Engels, au spus : egalitatea este o vorbă goală dacă prin egalitate nu se înțelege desființarea claselor. Noi vrem să desființăm clasele, în acest sens sîntem pentru egalitate. Dar a pretinde că vom face ca toți oamenii să fie egali între ei este o vorbă goală și o născocire absurdă a intelectualului, care, uneori de bună-credință, jonglează și rătălmăcește cuvintele, golindu-le de orice conținut, — fie că el se numește scriitor, uneori savant sau mai știu eu cum.

Ei bine, noi spunem : ne punem ca scop egalitatea în sensul desființării claselor. Atunci trebuie desființată și deosebirea de clasă dintre muncitori și țărani. Acesta este țelul nostru. O societate în care s-a menținut deosebirea de clasă dintre muncitori și țărani nu este nici societate comunistă, nici societate socialistă. Firește, interpretînd cuvîntul socialism într-un anumit sens, poți numi această societate o societate socialistă, dar asta ar fi cazuistică, o discuție de cuvinte. Socialismul este primul stadiu al comunismului, — dar nu merită să ne angajăm într-o discuție de cuvinte. Un lucru este clar : cît timp se va menține deosebirea de clasă dintre muncitori și țărani, nu putem vorbi despre egalitate, fără a ne teme că vom da apă la moară burgheziei. Țăranii constituie o clasă a epocii patriarhale, clasa educată de zeci și sute de ani în robie ; în decursul tuturor acestor decenii, țăranul a trăit ca *mic proprietar*, la început subordonat altor clase, apoi formal liber și egal, dar fiind *proprietar și posesor de produse alimentare*.

Aici ajungem la problema care ne aduce cele mai numeroase acuzații din partea dușmanilor noștri, care provoacă cele mai multe îndoieli în rîndurile oamenilor care n-au experiență și nu aprofundează lucrurile și care ne

desparte cel mai mult de cei care vor să fie considerați democrați, socialiști și sînt supărați pe noi pentru că nu-i considerăm nici democrați, nici socialiști, ci îi declarăm partizani ai capitaliștilor, poate din ignoranță, dar, în orice caz, partizani ai capitaliștilor.

Situația țaranului — prin felul lui de trai, prin condițiile producției, prin condițiile vieții lui, prin condițiile gospodăriei lui — este de așa natură, încît el este pe jumătate om al muncii, pe jumătate speculant.

Acesta este un fapt incontestabil. E un fapt de care nu veți scăpa atîta timp cît nu veți desființa banii, cît nu veți desființa schimbul. Iar pentru a face acest lucru e nevoie de ani și ani de dominație statornică a proletariatului, căci numai proletariatul e în stare să învingă burghezia. Cînd ni se spune: „Voi încălcați egalitatea, ați încălcat nu numai egalitatea cu exploatatorii — cu asta sînt gata să fiu de acord, dacă vreți — declară cutare sau cutare socialist-revoluționar sau menșevic, fără să-și dea seama ce spune —, ci ați încălcat și egalitatea muncitorilor cu țaranii, ați încălcat egalitatea «democrației muncii», sînteți niște criminali!”, noi răspundem: „Da, am încălcat egalitatea muncitorilor cu țaranii și afirmăm că voi, care vă declarați pentru această egalitate, sînteți partizani ai lui Kolceak“. Am citit de curînd în „Pravda“ un admirabil articol al tov. Ghermanov, articol în care sînt reproduse tezele cetățeanului Șer⁸¹, unul din cei mai „socialiști“ social-democrați menșevici. Tezele au fost propuse într-una din instituțiile noastre cooperatiste. Conținutul lor este de așa natură, încît ele ar trebui să fie gravate pe o placă, să fie expuse la fiecare comitet executiv de plasă și să se scrie dedesubt: „Iată un kolceakist“.

Știu bine că, pentru aceste cuvinte, acest cetățean Șer și tovarășii lui de idei mă vor califica drept calomniator, ba poate și mai rău. Cu toate acestea, rog pe cei care au studiat a.b.c.-ul economiei politice și posedă anumite cunoștințe politice să judece bine cine are dreptate și cine nu. Cetățeanul Șer zice: politica Puterii sovietice în domeniul aprovizionării și politica ei economică în genere nu fac două parale și trebuie să trecem, la început trep-

tat, iar apoi pe scară mai largă, la libertatea comerțului cu produse alimentare și la asigurarea proprietății private.

Afirm că acesta este programul economic, baza economică a lui Kolceak. Afirm că cine a citit pe Marx, în special primul capitol din „Capitalul“, cine a citit o lucrare de popularizare a operei lui Marx, de pildă lucrarea lui Kautsky : „Doctrina economică a lui Karl Marx“, trebuie să ajungă la concluzia că libertatea comerțului cu cereale într-un moment când are loc revoluția proletariatului împotriva burgheziei, când proprietatea capitalistă și moșierească este desființată, când țara, ruinată de patru ani de război imperialist, flămânzește înseamnă într-adevăr o libertate pentru capitalist, libertatea restaurării puterii capitalului. Acesta este programul economic al lui Kolceak, căci Kolceak nu plutește în văzduh.

N-ar fi tocmai inteligent să-l blamezi pe Kolceak numai pentru că a asuprit pe muncitori și a biciuit pe învățătoarele care simpatizau cu bolșevicii. Ar însemna să aperi în chip vulgar democrația, să-i aduci lui Kolceak acuzații stupide. Kolceak acționează cu mijloacele pe care le are la îndemână. Cum se menține el din punct de vedere economic? Se menține prin libertatea comerțului, este pentru libertatea comerțului, iar din acest motiv îl sprijină toți capitaliștii. Iar voi spuneți : „Am plecat de la Kolceak, nu sînt kolceakist“. Asta îți face, fără îndoială, cinste, dar încă nu dovedește că ai un cap în stare să judece. Așa le și răspundem acestor oameni, fără a ne atinge cîtuși de puțin de cinstea socialiștilor-revoluționari și a menșevicilor care au plecat de la Kolceak când și-au dat seama că este un asupritor. Dar când unul dintre ei, într-o țară încleștată într-o luptă pe viață și pe moarte cu Kolceak, continuă să lupte pentru „egalitatea democrației muncii“, pentru libertatea comerțului cu cereale nu este decît un kolceakist, el dovedește numai că nu înțelege chestiunea, că nu știe să gîndească logic.

Kolceak — indiferent dacă se numește Kolceak sau Denikin, uniformele pot diferi, dar esența este aceeași — se menține pentru că, ocupînd o regiune bogată în cereale, îngăduie acolo libertatea comerțului cu cereale și libertatea restaurării capitalismului. Așa a fost în toate

revoluțiile, așa va fi și la noi dacă de la dictatura proletariatului vom trece la această „libertate” și la această „egalitate” a domnilor democrați, socialiști-revoluționari, menșevici de stînga etc., uneori și anarhiști — denumiri sînt multe. În Ucraina, fiecare bandă își alege acum cîte o denumire, care de care mai liberă, care de care mai democratică, și în fiecare județ există cîte o bandă.

Egalitatea între muncitori și țărani ne-o oferă „apărătorii intereselor țăranului muncitor”, în cea mai mare parte socialiștii-revoluționari. Alții, ca de pildă cetățeanul Șer, au studiat marxismul și totuși nu înțeleg că în perioada de trecere de la capitalism la socialism nu poate exista egalitate între muncitor și țăran și că pe cei care promit acest lucru trebuie să-i considerăm ca pe niște oameni care dezvoltă programul lui Kolceak, chiar dacă o fac în mod inconștient. Afirm că oricine reflectează asupra condițiilor concrete în care se află țara noastră, mai ales cînd ea este totalmente ruinată, va înțelege acest lucru.

„Socialiștii” noștri, care susțin că ne aflăm acum în perioada revoluției burgheze, ne acuză într-una că la noi există un comunism de consum. Un comunism de cazarmă, adaugă unii, închipuindu-și că ei sînt mai presus, că s-au ridicat deasupra acestei forme „primitive” de comunism. Aceștia nu sînt decît niște oameni care jonglează cu cuvintele. Ei au citit cărți, au învățat pe dinafară și au repetat, fără să fi înțeles absolut nimic din tot ce scrie în ele. Există asemenea oameni învățați, și chiar foarte învățați. Ei au citit în cărți că socialismul înseamnă un înalt grad de dezvoltare a producției. Chiar și acum Kautsky nu face decît să repete asta. Zilele acestea am avut în mîna un ziar german care ne-a parvenit întîmplător și în care am citit despre ultimul congres al Sovietelor din Germania ⁸². Kautsky, care a fost raportor, a subliniat în raportul său — nu el personal, ci soția sa, căci el fiind bolnav, aceasta a citit raportul lui —, a subliniat în raport că socialismul înseamnă un înalt grad de dezvoltare a producției și că fără producție nu se poate menține nici capitalismul, nici socialismul, dar că muncitorii germani nu înțeleg acest lucru.

Bieții muncitori germani ! Ei luptă împotriva lui Scheidemann și Noske, luptă împotriva acestor călăi, se străduiesc să răstoarne puterea călăilor, a lui Scheidemann și Noske, care continuă să se considere social-democrați, ei cred că se desfășoară un război civil. A fost asasinat Liebknecht, a fost asasinată Rosa Luxemburg. Toți burghezii ruși spun — asta s-a scris într-un ziar din Ekaterinodar : — „Iată cum trebuie să procedăm cu bolșevicii noștri !“ Chiar așa e scris. Cine înțelege cum stau lucrurile știe prea bine că întreaga burghezie internațională se situează pe acest punct de vedere. Trebuie să ne apărăm. Scheidemann și Noske duc un război civil împotriva proletariatului. Războiul este război. Muncitorii germani cred că se află într-un război civil și că toate celelalte probleme sînt de importanță secundară. Înainte de toate trebuie hrănit muncitorul. Kautsky socoate că asta înseamnă comunism de consum sau comunism de cazarmă. Trebuie dezvoltată producția !...

O, prea înțelepților domni ! Dar cum puteți dezvolta producția într-o țară jefuită și ruinată de imperialiști, care nu are cărbune, nu are materii prime, nu are unelte ? „Dezvoltarea producției“ ! Dar la noi nu e ședință a Consiliului Comisarilor Poporului sau a Consiliului Apărării în care să nu împărțim ultimele milioane de puduri de cărbune sau de petrol, aflîndu-ne în situația dureroasă că toți comisarii își iau ultimele rămășițe și nu-i ajunge nici unuia, și trebuie să hotărîm : să închidem fabrici aici sau acolo, să-i lăsăm pe muncitori fără lucru aici sau acolo, — întrebare chinuitoare, dar trebuie s-o facem, căci nu avem cărbune. Cărbune există în bazinul Donețului, dar el a fost distrus în urma invaziei germane. Gîndiți-vă la Belgia, la Polonia — fenomenul este tipic, pretutindeni se petrece același lucru, ca urmare a războiului imperialist. Aceasta înseamnă că șomajul și foametea vor mai dăinui ani de zile, deoarece există mine care, dacă au fost inundate, nu mai pot fi refăcute ani de zile. Și după toate astea ni se spune : „Socialism înseamnă creșterea productivității“. Ați citit cărți, stimați domni, ați scris chiar cărți, dar n-ați înțeles nimic din ele. (A p l a u z e.)

Desigur, în ipoteza unei societăți capitaliste care, în vremuri pașnice, ar fi trecut la socialism pe cale pașnică n-am fi avut sarcini mai urgente decât ridicarea productivității. Trebuie adăugat numai un mic cuvîntel : „Dacă“. *Dacă* socialismul s-ar naște atît de pașnic cum domnii capitaliști n-au binevoit să-i permită să se nască. Lipsește o nimica toată. Chiar dacă n-ar fi fost război, domnii capitaliști ar fi făcut totul pentru a nu permite o asemenea dezvoltare pașnică. Marile revoluții, chiar cînd începeau în mod pașnic, ca marea revoluție franceză, se terminau prin războaie crîncene dezlănțuite de burghezia contrarevoluționară. Nici nu poate fi altfel dacă privim problema din punctul de vedere al luptei de clasă, iar nu din punctul de vedere al frazeologiei mic-burgheze despre libertate, egalitate, despre democrația muncii și voința majorității, al stupidei frazeologii mic-burgheze pe care ne-o servesc menșevicii, socialiștii-revoluționari, toată această „democrație“. O dezvoltare pașnică spre socialism nu este cu putință. Iar în perioada actuală, după războiul imperialist, este ridicol să se vorbească de o dezvoltare pașnică, mai ales într-o țară ruinată. Să luăm Franța. Franța este o țară învingătoare, dar producția de cereale s-a redus acolo la jumătate. În Anglia — am citit asta în ziarele engleze burgheze — se spune : „Acum am sărăcit“. Și să mai acuzi pe comuniști, într-o țară ruinată, de întreruperea producției ! Cine spune asta este ori complet idiot, chiar dacă s-ar intitula de trei ori conducător al Internaționalei de la Berna, ori este un trădător al muncitorilor.

Într-o țară ruinată, prima sarcină este salvarea celui ce muncește. Prima forță de producție a întregii omeniri este muncitorul, cel ce muncește. Dacă el va supraviețui, vom salva și vom reface totul.

Avem de îndurat ani îndelungați de lipsuri, de reînnoire la barbarie. Ne-a aruncat înapoi, spre barbarie, războiul imperialist, și dacă-l vom salva pe cel ce muncește, dacă vom salva principala forță de producție a omenirii — muncitorul —, vom redobîndi totul, iar dacă nu vom ști să-l salvăm, vom pieri ; și de aceea, cine face în momentul de față tapaj pe tema comunis-

mului de cazarmă și a comunismului de consum, privindu-i pe ceilalți de sus, închipuindu-și că el s-a ridicat mai sus decît acești comuniști-bolșevici, acela, repet, nu înțelege absolut nimic în materie de economie politică și se agață de citate din cărți, ca un erudit care are în cap un fel de cutie cu citate, de unde tot scoate; dar dacă survine o combinație nouă, care nu e descrisă în carte, el se pierde și scoate la întîmplare din cutie tocmai citatul care nu trebuie.

În acest moment, cînd țara e ruinată, sarcina noastră principală, fundamentală este de a păstra viața muncitorului, de *a salva pe muncitor*; iar muncitorii pier pentru că fabricile stau, iar fabricile stau pentru că nu avem combustibil și pentru că întreaga noastră producție este artificială, industria este izolată de regiunile furnizoare de materii prime. Așa e în întreaga lume. Materia primă pentru fabricile de bumbac din Rusia trebuie adusă din Egipt, din America, cel mai aproape din Turkestan; dar cum s-o aduci cînd bandele contrarevoluționare și trupele engleze au ocupat acolo orașele Așhabad și Krasnovodsk, cum s-o aduci din Egipt, din America cînd nu poți transporta pe căile ferate, cînd transportul feroviar e dezorganizat, cînd traficul pe căile ferate e întrerupt din lipsă de cărbune?

Trebuie salvat muncitorul chiar dacă nu poate lucra. Dacă în acești cîțiva ani îl vom salva, vom salva țara, societatea și socialismul. Dacă nu-l vom salva, ne vom rostogoli înapoi la robia salariată. Așa se pune problema socialismului, care se naște nu din fantezia unui prostănac pașnic care se intitulează social-democrat, ci din realitatea vie, dintr-o luptă de clasă cumplită, extrem de înverșunată. Acesta este un fapt de netăgăduit. Trebuie jertfit totul pentru a salva existența muncitorului. Și din acest punct de vedere, celor care vin și ne spun: „Noi sîntem pentru egalitatea democrației muncii, pe cînd voi, comuniștii, nu acordați egalitate nici măcar muncitorilor și țăranilor“, le răspundem: muncitorul și țăranul sînt egali ca oameni ai muncii, dar speculantul de cereale, sătulul nu este egal cu omul muncii

flămînd. Numai din acest motiv am înscris în Constituția noastră că muncitorul și țăranul nu sînt egali.

Voi spuneți că ei trebuie să fie egali? Ei bine, să cîntărim lucrurile, să calculăm. Să luăm 60 de țărani și 10 muncitori. Cei 60 de țărani au surplusuri de cereale. Ei umblă în zdrențe, dar au cereale. Să luăm pe cei 10 muncitori. În urma războiului imperialist, ei sînt zdrențaroși, istoviți, nu au pîine, nu au combustibil, nu au materii prime. Fabricile stau. Deci, după părerea voastră, ei sînt egali? Cei 60 de țărani au dreptul să hotărască, în timp ce cei 10 muncitori trebuie să se supună. Mărețul principiu al egalității, al unității democrației muncii și hotărîrii majorității!

Așa ni se spune. Noi răspundem: „Sînteți niște farsori, căci escamotați și cocoloșiți prin vorbe frumoase problema foametei“.

Vă întrebăm: într-o țară ruinată, în care fabricile stau, au muncitorii înfometați dreptul să se supună hotărîrii majorității țăranilor dacă aceștia nu predau surplusurile de cereale? Au ei dreptul să ia aceste surplusuri de cereale, chiar cu forța, dacă altfel nu se poate? Răspundeți răspicat. Cînd se pune problema în fond, ei încep s-o întorcă și să se sucească.

În toate țările, industria este ruinată și va rămîne ruinată timp de cîțiva ani, deoarece nu e mare lucru să prefaci în scrum fabrici sau să inunzi mine, nu e mare lucru să arunci în aer vagoane, să distrugi locomotive, la asta se pricepe foarte bine orice dobitoc, indiferent că e ofițer francez sau ofițer german, mai ales dacă posedă o mașină perfecționată pentru provocarea de explozii, o bună armă de foc etc. — da să le refaci este un lucru foarte greu, pentru asta îți trebuie ani de zile.

Țăranii sînt o clasă deosebită: ca oameni ai muncii, ei sînt dușmani ai exploatării capitaliste, dar în același timp ei sînt proprietari. Țăranul s-a deprins de veacuri cu ideea că cerealele sînt ale lui și că e liber să le vîndă. E dreptul meu, gîndește țăranul, pentru că aici e munca mea, sîngele și sudoarea mea. Nu poți schimba în scurtă vreme psihologia lui, asta presupune un proces de luptă greu și îndelungat. Cine își închipuie că trecerea la socia-

lism se va face fiindcă unul va convinge pe altul, iar acesta, la rîndu-i, va convinge pe altcineva este, în cel mai bun caz, un naiv sau este un fățarnic în materie de politică, iar cei mai mulți dintre cei care vorbesc de la tribuna politică fac parte, firește, din ultima categorie.

Problema se pune astfel : țăranul este deprins cu libertatea comerțului cu cereale. Atunci cînd am lichidat instituțiile capitaliste s-a văzut că mai există o forță prin care se menținea capitalismul, și anume puterea obișnuinței. Cu cît am lichidat mai categoric toate instituțiile care sprijineau capitalismul, cu atît mai clar a apărut o altă forță care sprijinea capitalismul — puterea obișnuinței. O instituție poți s-o lichidezi imediat în caz de reușită, însă obișnuința n-o poți lichida niciodată imediat, oricît de mare ar fi reușita. După ce am dat țărănimii tot pămîntul, după ce am scăpat-o de proprietatea funciară moșierească, după ce i-am sfărîmat toate cătușele, ea continuă să considere că vînzarea liberă a cerealelor înseamnă „libertate“, iar obligația de a da la prețuri fixe surplusurile de cereale înseamnă lipsă de libertate. Cum vine asta, de ce „să dau“, își iese țăranul din sărite, mai ales dacă, în plus, aparatul este prost, și este prost pentru că toți intelectualii burghezi sînt de partea celor din Suharevka⁸³. Se înțelege că acest aparat trebuie să se sprijine pe oameni care învață și care în cel mai bun caz, dacă sînt conștiincioși și devotați cauzei, vor dobîndi în cîțiva ani priceperea necesară, dar pînă atunci aparatul va fi prost, iar uneori se strecoară în el tot felul de escroci care-și zic comuniști. Este o primejdie care amenință orice partid de guvernămînt, orice proletariat biruitor, căci nu poți nici să sfărîmi dintr-o dată împotrivirea burgheziei, nici să organizezi un aparat desăvîrșit. Știm prea bine că aparatul Comisariatului pentru aprovizionare este încă prost. Nu de mult s-au făcut cercetări științifice statistice asupra felului de alimentație a muncitorului în guberniile neagricole. A rezultat că jumătate din întreaga cantitate de produse, el o capătă de la Comisariatul pentru aprovizionare, iar cealaltă jumătate de la speculanți ; pentru prima jumătate plătește o

zecime din totalul cheltuielilor sale pentru aprovizionare, iar pentru a doua nouă zecimi.

Jumătatea colectată și procurată de Comisariatul pentru aprovizionare este colectată, desigur, prost, dar este colectată în chip socialist, și nu capitalist. Ea este colectată în urma unei victorii repurtate asupra speculantului, iar nu pe baza unei tranzacții încheiate cu el, este colectată sacrificînd toate celelalte interese din lume, inclusiv interesele „egalității” formale — de care fac paradă domnii menșevici, socialiști-revoluționari & Co. —, intereselor muncitorilor înfometaji. Rămîneți cu „egalitatea” voastră, domnilor, iar noi vom rămîne cu muncitorii înfometaji, pe care i-am salvat din ghearele foamei. Oricît ne-ar reproșa menșevicii că încalcăm „egalitatea”, fapt este că noi am rezolvat pe jumătate problema aprovizionării în condițiile unor dificultăți nemaipomenite, de necrezut, și noi spunem că, atunci cînd 60 de țărani au surplusuri de cereale în timp ce 10 muncitori flămînzesc, trebuie să vorbim nu de „egalitate” în general și de „egalitatea oamenilor muncii”, ci de obligația categorică a celor 60 de țărani de a se supune hotărîrii celor 10 muncitori și de a le da, fie și cu împrumut, surplusurile de cereale.

Întreaga economie politică, dacă cineva a învățat ceva din ea, întreaga istorie a revoluției, întreaga istorie a dezvoltării politice în tot cursul secolului al XIX-lea ne învață că țăranul urmează sau pe muncitor, sau pe burghez. El nu poate face altfel. Asta, desigur, li se va părea jignitor unora dintre democrați, — unii vor crede că din patimă marxistă calomniez pe țăran. Țăranii constituie majoritatea, sînt oameni ai muncii — și nu pot urma o cale proprie! De ce?

Dacă nu știți de ce, aș spune eu acestor cetățeni, studiați noțiunile elementare ale economiei politice a lui Marx, doctrina sa în expunerea lui Kautsky, reflectați asupra desfășurării oricăreia dintre marile revoluții din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea, asupra istoriei politice a oricărei țări din secolul al XIX-lea. Și veți afla răspunsul. Prin însăși natura economiei societății capita-

liste, forță dominantă nu poate fi decât capitalul sau proletariatul care-l răstoarnă.

Alte forțe nu există în economia acestei societăți.

Țăranul este pe jumătate om al muncii, pe jumătate speculant. Este om al muncii pentru că își agonisește grânele cu sînge și sudoare, el este exploatat de moșieri, de capitaliști, de negustori. El este speculant pentru că vinde cereale, produs de primă necesitate, pentru care, dacă nu-l ai, îți dai tot ce ai. Cu foamea nu-i de glumit; pentru cereale dai și o mie de ruble, dai oricît, dai tot ce ai.

Țăranul nu e vinovat de aceasta, dar condițiile lui economice sînt de așa natură, că el trăiește și a trăit zeci și sute de ani în condițiile economiei de mărfuri și e deprins să-și schimbe cerealele pe bani. Deprinderea nu poți s-o schimbi, banii nu poți să-i desființezi dintr-o dată. Pentru a-i desființa trebuie organizată repartitia produselor pentru sute de milioane de oameni, ceea ce necesită ani îndelungați. Și cît va dăinui economia de mărfuri, cît timp vor fi muncitori flămînzi, iar alături de ei țărani sătui, care dosesc surplusurile de cereale, va dăinui și o anumită opoziție de interese între muncitori și țărani, iar cine vrea să escamoteze această opoziție reală, creată de viață, prin fraze despre „libertate“, „egalitate“ și despre „democrația muncii“ este, în cel mai bun caz, un palavrăgiu, și nimic mai mult, iar în cel mai rău caz un apărător ipocrit al capitalismului. Dacă capitalismul va învinge revoluția, o va învinge exploatînd ignoranța țăranilor, corupîndu-i, încîntîndu-i cu revenirea la comerțul liber. Menșevicii și socialiștii-revoluționari sînt de fapt de partea capitalismului, împotriva socialismului.

Programul economic al lui Kolceak, al lui Denikin și al tuturor albgardiștilor ruși este comerțul liber. Ei înțeleg acest lucru, și nu este vina lor că cetățeanul Șer nu-l înțelege. Faptele economice ale vieții nu se schimbă din cauză că un partid oarecare nu le înțelege. Lozinca burgheziei este comerțul liber. Ea caută să-i înșele pe țărani, spunîndu-le: „N-o duceți mai bine înainte vreme? Nu trăiați mai bine din vînzarea liberă, nesilită a roadelor muncii voastre de plugar? Ce poate fi mai drept decât

asta ?“ Iată cum vorbesc kolceakiștii conștienți, și ei au dreptate din punctul de vedere al intereselor capitalului. Pentru a restaura puterea capitalului în Rusia, trebuie să te sprijini pe tradiții, pe prejudecata țaranului împotriva judecății sale, pe vechea deprindere de a face comerț liber, și trebuie să înăbuși prin forță rezistența muncitorilor. Altă cale nu există. Kolceakiștii au dreptate din punctul de vedere al capitalului ; în programul lor politic și economic, ei știu să fie logici, ei înțeleg unde-i începutul și unde-i sfârșitul, înțeleg legătura dintre comerțul liber al țăranilor și împușcarea samavolnică a muncitorilor. Există o legătură, deși cetățeanul Șer nu o înțelege. Libertatea comerțului de cereale constituie programul economic al kolceakiștilor, împușcarea a zeci de mii de muncitori (cum s-a întâmplat în Finlanda) este mijlocul necesar pentru înlăturarea acestui program, deoarece muncitorul nu va ceda cu una, cu două cele cucerite. E aici o legătură indisolubilă, iar oamenii care nu înțeleg absolut nimic din politică și din știința economică, oameni care în spaima mic-burgheză ce i-a cuprins, au dat uitării principiile fundamentale ale socialismului, și anume menșevicii și „social-revoluționarii“, oamenii aceștia încearcă să ne facă să uităm această legătură prin fraze despre „egalitate“ și „libertate“, urlând că noi încălcăm principiul egalității în cadrul „democrației muncii“, că Constituția noastră este „inechitabilă“.

Votul câtorva țărani este egal cu votul unui singur muncitor. Este acest lucru inechitabil ?

Nu, el este echitabil în epoca în care trebuie răsturnat capitalul. Știu de unde luați concepțiile voastre despre echitate. Le aveți din epoca capitalistă de ieri. Posesorul de mărfuri, egalitatea lui, libertatea lui — iată concepțiile voastre despre echitate. Rămășițe mic-burgheze ale unor prejudecăți mic-burgheze — iată ce sînt echitatea voastră, egalitatea voastră, democrația voastră a muncii. Iar pentru noi, echitatea este subordonată țelului răsturnării capitalului. Capitalul nu poate fi răsturnat decît prin eforturile unite ale proletariatului.

Puteți uni strîns dintr-o dată zecile de milioane de țărani împotriva capitalului, împotriva comerțului liber ?

N-o puteți face din pricina condițiilor economice, chiar dacă țărani ar fi complet liberi și ar avea un nivel de cultură mult mai ridicat. N-o puteți face deoarece pentru aceasta sînt necesare alte condiții economice, sînt necesari ani îndelungați de pregătire. Și cine face această pregătire? Ori proletariatul, ori burghezia.

Datorită situației lui economice în societatea burgheză, țăranul trebuie să urmeze în mod inevitabil sau pe muncitor, sau burghezia. *Cale de mijloc nu există.* El poate să șovăie, să se încurce, să dea frîu liber fanteziei, poate să dezaprobe, să ocărăscă, să blesteme pe reprezentanții „înguști” ai proletariatului, pe reprezentanții „înguști” ai burgheziei. Aștia sînt, vezi bine, o minoritate. Poți să-i blestemi, să debitezi fraze sforăitoare pe tema majorității, despre caracterul larg, general al democrației voastre a muncii, despre democrația pură. Cuvinte se pot înșira cîte vrei. Cuvinte care ascund faptul că, dacă țăranul nu-l urmează pe muncitor, el urmează burghezia. *Cale de mijloc nu există și nu poate exista.* Și oamenii care în acest moment istoric crucial, foarte critic — cînd muncitorii flămînzesc și industria lor stă — *nu ajută pe muncitori* să ia cerealele la un preț mai echitabil, iar *nu la „liber”,* la preț capitalist, la preț de speculă, — acești oameni înfăptuiesc programul kolceakiștilor, oricît ar nega acest lucru în ceea ce-i privește pe ei personal și oricît de sinceră le-ar fi convingerea că își îndeplinesc cinstit programul lor.

V.

Mă voi ocupa acum de ultima problemă despre care mi-am propus să vorbesc, problema victoriei și înfrîngerii revoluției. Kautsky, pe care vi l-am caracterizat ca fiind principalul reprezentant al socialismului vechi, putred, nu a înțeles sarcinile dictaturii proletariatului. El ne-a reproșat că o hotărîre adoptată de majoritate ar fi fost o hotărîre care ar fi putut asigura un deznodămînt pașnic. Să hotărâști în mod dictatorial înseamnă să hotărâști pe calea armelor. Deci, dacă nu veți învinge pe calea armelor, veți fi înfrinți și nimiciți, deoarece răz-

boiul civil nu face prizonieri, el nimicește. Așa ne „speria“ Kautsky cel timorat.

E perfect adevărat. Așa este. Confirmăm justetea acestei observații. Nimic de zis. Războiul civil este mai greu și mai crâncen decît orice alt război. Așa a fost întotdeauna în istorie, începînd cu războaiele civile din Roma antică, deoarece războaiele dintre popoare se terminau totdeauna prin tranzacții între clasele avute, și numai în războiul civil clasa asuprită se străduiește să lichideze cu totul clasa asupritoare, să lichideze condițiile economice ale existenței acestei clase.

Vă întreb : cîte parale fac niște „revoluționari“ care vor să sperie o revoluție care a început cu posibilitatea înfrîngerii ei ? N-au existat, nu există, nu vor exista și nu pot exista revoluții care să nu riște o înfrîngere. Revoluția înseamnă luptă de clasă înverșunată, înseamnă lupta de clasă ajunsă la intensitate maximă. Lupta de clasă este inevitabilă. Ori renunți la revoluție în genere, ori trebuie să recunoști că lupta împotriva claselor avute va fi cea mai îndârjită din toate revoluțiile. Între socialiștii conștienți nu au existat deosebiri de concepții în această privință. Acum un an, analizînd tot substratul acestor teze ale lui Kautsky, îmbibate de spiritul renegării, scriam : chiar dacă — asta a fost în septembrie anul trecut —, chiar dacă mîine imperiaștii ar răsturna puterea bolșevică, n-am regreta nici un moment că am luat puterea *. Și nici unul dintre muncitorii conștienți, care reprezintă interesele maselor muncitoare, nu va regreta, nu se va îndoii că revoluția noastră a învins totuși. Căci revoluția învinge dacă împinge înainte clasa înaintată, care dă lovituri serioase exploatării. Cu această condiție, revoluțiile înving chiar dacă sînt înfrînte. Poate să vi se pară un paradox, dar vom lua un exemplu concret din istorie ca să arătăm că așa stau lucrurile.

Să luăm marea revoluție franceză. Nu degeaba se numește ea marea revoluție. Pentru clasa ei, în favoarea căreia a acționat, pentru burghezie, ea a făcut atît de mult, încît întregul secol al XIX-lea, secol care a adus întregii

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 37, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 325—326. — Nota red.

omeniri civilizația și cultura, s-a desfășurat sub semnul revoluției franceze. În toate colțurile lumii, acest secol n-a făcut decît să promoveze, să înfăptuiască parte cu parte, să desăvîrșească ceea ce au creat marii revoluționari francezi ai burgheziei, care serveau interesele ei, deși nu erau conștienți de acest lucru, drapîndu-se cu cuvintele libertate, egalitate, fraternitate.

Într-un an și jumătate, revoluția noastră a făcut pentru clasa noastră, pe care o slujim, pentru proletariat, incomparabil mai mult decît au făcut marii revoluționari francezi.

Ei s-au menținut în țara lor timp de doi ani și au pierit sub loviturile reacțiunii europene coalizate, au pierit sub loviturile armatelor coalizate din întreaga lume, care au zdrobit pe revoluționarii francezi, au restaurat în Franța pe monarhul legitim, Romanovul de atunci, au restaurat pe moșieri și au înăbușit pentru multe decenii orice mișcare revoluționară în Franța. Și cu toate acestea, marea revoluție franceză a învins.

Oricine judecă în mod conștient istoria spune că revoluția franceză, deși a fost înfrîntă, a învins, pentru că a dat întregii lumi principii ale democrației burgheze, ale libertății burgheze care nu mai puteau fi desființate.

Într-un an și jumătate, revoluția noastră a făcut pentru proletariat, pentru clasa pe care o slujim, pentru scopul pe care îl urmărim, pentru răsturnarea dominației capitalului, infinit mai mult decît a făcut revoluția franceză pentru clasa ei, și de aceea noi spunem că, chiar admițînd cazul ipotetic cel mai rău dintre cazurile posibile — că mîine un Kolceak norocos ar măcelări pe toți bolșevicii pînă la unul, revoluția ar rămîne totuși invincibilă. Și dovada afirmației noastre o găsim în faptul că noua organizație de stat, creată de această revoluție, a și învins moralmente în rîndurile clasei muncitoare din întreaga lume și se bucură de pe acum de sprijinul ei. Cînd marii revoluționari burghezi au pierit în luptă, ei au pierit singuri, neavînd nici un sprijin în alte țări. Împotriva lor s-au ridicat toate statele europene, și în primul rînd Anglia înaintată. Acum, revoluția noastră, numai după un an și jumătate de dominație a puterii bolșevice,

a ajuns în situația ca noua organizație de stat creată de ea, organizația sovietică, să fie înțeleasă, cunoscută de muncitorii din întreaga lume, să devină populară în rîndurile lor, să fie privită de ei ca un bun al lor.

V-am demonstrat că dictatura proletariatului este inevitabilă, necesară și absolut obligatorie pentru a scăpa de capitalism. Dictatura nu înseamnă numai violență, deși ea este imposibilă fără violență; ea înseamnă și o organizare mai înaltă a muncii decît organizarea anterioară. Iată de ce în scurta cuvîntare de salut pe care am rostit-o la deschiderea congresului am subliniat această sarcină fundamentală, elementară, simplă, sarcina *organizării*, și iată de ce nutresc o atît de totală aversiune față de diversele născociri ale intelectualilor, față de diversele „culturi proletare“. Eu opun acestor născociri abc-ul organizării. Repartizați cerealele și cărbunele astfel încît să nu se irosească nici un pud de cărbune, nici un pud de cereale — iată sarcina disciplinei proletare. Nu o disciplină a bîtei, cum a fost în feudalism, sau o disciplină a foamei, cum e disciplina în capitalism, ci o disciplină tovărășească, disciplina sindicatelor muncitorești. Rezolvați această sarcină elementară, simplă, sarcina organizării, și vom învinge. Căci atunci va fi cu totul de partea noastră țăranul, care șovăie între muncitor și capitalist, care nu știe dacă trebuie să se situeze de partea unor oameni în care încă nu are încredere, dar nu poate tăgădui că ei înfăptuiesc o mai dreaptă orînduire, orînduirea muncii, în care nu va exista exploatare, în care comerțul „liber“ cu cereale va fi o crimă împotriva statului, el nu știe dacă să-i urmeze pe aceștia sau pe aceia care promet, ca pe vremuri, libertatea comerțului cu cereale, care înseamnă, chipurile, libertatea muncii. Dacă țăranul va vedea că proletariatul își construiește puterea de stat în așa fel încît dovedește că știe să facă ordine — și țăranul vrea asta, o cere, și aici are dreptate, deși această înclinare a țăranului spre ordine este legată de multe confuzii, multe idei reacționare și multe prejudecăți —, țăranul, în cele din urmă, după o serie de șovăieli, va urma pe muncitor. Țăranul nu poate ieși simplu, ușor, dintr-o dată din vechea societate ca să intre în societatea nouă.

El știe că vechea societate i-a asigurat „ordinea“ cu prețul ruinării oamenilor muncii, cu prețul transformării lor în robi. El nu știe dacă proletariatul îi va asigura ordinea. Așa cum este el, abrutizat, înapoiat, răzleț, nici nu-i poți pretinde mai mult. El nu crede în nici un fel de vorbe, în nici un fel de programe. Și bine face că nu crede în vorbe, căci altfel nu s-ar putea feri de înșelătorie. El n-o să creadă decît în fapte, în experiența practică. Dovediți-i că voi, proletariatul unit, puterea de stat proletară, dictatura proletară, știți să repartizați cerealele și cărbunele astfel încît să nu se irosească nici un pud de cereale și nici un pud de cărbune, că știți să faceți în așa fel încît nici un pud de cereale și nici un pud de cărbune care prisosește să nu încapă în mîna speculanților, să nu servească eroilor din Suharevka, ci să servească la o repartiție echitabilă, la aprovizionarea muncitorilor înfometăți, la sprijinirea lor chiar și în perioadele de șomaj, cînd fabricile și uzinele stau. Dovediți-i asta. Iată sarcina fundamentală a culturii proletare, a organizării proletare. Poți să folosești violența și fără ca ea să aibă rădăcini economice, dar atunci istoria o condamnă la pieire. Dar poți folosi violența sprijinindu-te pe clasa înaintată, pe principiile mai înalte ale orînduirii, ordinii și organizării socialiste. *Atunci această violență poate suferi un eșec temporar, dar este invincibilă.*

Dacă organizarea proletară va dovedi țaranului că orînduirea este dreaptă, că repartiția muncii și a cerealelor este echitabilă, că veghem asupra fiecărui pud de cereale și de cărbune, că noi, ca muncitori, cu ajutorul disciplinei noastre tovărășești, sindicale, putem înfăptui acest lucru, că luptăm, făcînd uz de violență, numai pentru a apăra interesele muncii, luînd cerealele de la speculant, iar nu de la omul care muncește, și că vrem să ajungem la o înțelegere cu țaranul mijlocăș, cu țaranul muncitor, că sîntem gata să-i dăm tot ce-i putem da pe moment, — dacă țaranul va vedea toate astea, alianța lui cu clasa muncitoare, alianța lui cu proletariatul va fi indestructibilă, și noi ne îndreptăm spre asta.

M-am abătut însă întrucîtva de la subiect și trebuie să revin la el. Acum, în toate țările, cuvîntul „bolșevic“ și cuvîntul „Soviet“ au încetat de a mai fi o expresie bizară, cum au fost pînă nu de mult, la fel ca și cuvîntul „boxer“, pe care-l repetam fără să-l înțelegem. Cuvîntul „bolșevic“ și cuvîntul „Soviet“ sînt repetate acum în toate limbile pămîntului. Muncitorii conștienți își dau seama că burghezia din toate țările împroașcă zilnic cu calomnii Puterea sovietică în ziarele ei, tipărite în milioane de exemplare, — și ei trag o învățătură din aceste injurii. Am citit de curînd niște ziare americane. Am citit predica unui preot american care spune că bolșevicii sînt oameni imorali, că introduc naționalizarea femeilor, că sînt niște tâlhari, niște bandiți. Și am văzut și răspunsul socialiștilor americani: ei difuzează, cu 5 cenți exemplarul, Constituția Republicii Sovietice Ruse, a acestei „dictaturi“ care nu acordă „egalitate democrației muncii“. Ei răspund citînd un paragraf din această Constituție a acestor „uzurpatori“, „bandiți“, „asupritori“, care încalcă unitatea democrației muncii. În trecut fie zis, în ziua cînd a sosit acolo Breșkovskaia, cel mai mare ziar capitalist din New York a scris cu litere de-o șchioapă: „Bine ai venit, bunicuțo!“ Socialiștii americani au reproduș salutul, adăugînd: „Ea este pentru democrația politică, — și vă mai mirați, muncitori americani, că o laudă capitaliștii?“ Ea este pentru democrația politică. De ce trebuie s-o laude? Pentru că este împotriva Constituției sovietice. „Iată — spun socialiștii americani — un paragraf din Constituția acestor bandiți“. Ei citează întotdeauna unul și același paragraf, în care se spune: nu poate să aleagă și nu are dreptul să fie ales cel care exploatează munca altuia. Acest paragraf din Constituția noastră este cunoscut în întreaga lume. Tocmai pentru că a spus deschis că totul este subordonat dictaturii proletariatului, că ea este un nou tip de organizație de stat, tocmai de aceea Puterea sovietică și-a cîștigat simpatia muncitorilor din întreaga lume. Această nouă organizație de stat se naște cu greu, căci este foarte greu să vii de hac delăsării, dezorganizării mic-burgheze de la noi, este de un milion de ori mai greu decît să re-

primi pe asupritorul moșier sau pe asupritorul capitalist, dar este și de un milion de ori mai eficace pentru crearea acestei noi organizații, care nu cunoaște exploatarea. Când organizarea proletară va rezolva această sarcină, socialismul va învinge definitiv. Acestui scop trebuie să-și consacre întreaga activitate atît instrucția extrașcolară cît și învățămîntul. Cu toate condițiile deosebit de grele, cu toate că revoluția socialistă se produce pentru prima oară în lume, într-o țară cu un nivel cultural atît de scăzut, cu toate acestea, Puterea sovietică a și ajuns să fie recunoscută de muncitorii din celelalte țări. Expresia „dictatura proletariatului“ este o expresie latinească, și nici un om al muncii care o auzea nu înțelegea ce înseamnă, nu înțelegea cum se înfăptuiește. Acum, această expresie a fost tradusă din limba latină în limbile moderne ale pămîntului, acum am arătat că dictatura proletariatului este Puterea sovietică, o putere în care muncitorii se organizează singuri și declară : „Organizația noastră este mai presus de orice ; nici un om care nu muncește, nici un exploatare nu are dreptul să participe la ea. Această organizație este îndreptată întru totul spre un singur țel — răsturnarea capitalismului. Noi nu ne lăsăm înșelați de nici o lozincă falsă, de nici un fetiș în genul «libertății», «egalității». Noi nu admitem nici libertatea, nici egalitatea, nici democrația muncii dacă ele vin în contradicție cu interesele eliberării muncii de sub jugul capitalului“. Am înscris acest principiu în Constituția sovietică, care și-a cîștigat simpatia muncitorilor din întreaga lume. Ei știu că, oricît de greu s-ar naște noua orînduire, oricît de grele ar fi încercările și chiar înfrîngerile hărăzite unora dintre Republicile sovietice, nici o forță din lume nu poate întoarce omenirea înapoi. (Aplauze puternice.)

PREFAȚĂ LA CUVÎNTAREA „DESPRE ÎNȘELAREA POPORULUI CU LOZINCILE LIBERTĂȚII ȘI EGALITĂȚII“, PUBLICATĂ ÎN BROȘURĂ

Problema pe care am analizat-o în cuvîntarea rostită la 19 mai la Congresul instrucției extrașcolare, și anume problema egalității în general și a egalității între muncitor și țăran în special, este fără îndoială una dintre problemele cele mai acute și mai „nevralgice“ ale zilelor noastre, care atinge prejudecățile cele mai adînc înrădăcinate ale micului burghez, ale micului proprietar, ale micului proprietar de mărfuri, ale oricărui filistin, prejudecăți înrădăcinate la nouă zecimi din intelectualitate (inclusiv intelectualitatea menșevică și socialist-revoluționară).

Negarea egalității între muncitor și țăran ! Ce monstruo-zitate ! De acest lucru vor încerca, desigur, să se agațe toți prietenii capitaliștilor, toți acoliții lor, și în primul rînd menșevicii și socialiștii-revoluționari, pentru „a ațîța“ pe țăran, pentru a-l „pune pe jar“, pentru a-l incita împotriva muncitorilor, împotriva comuniștilor. Asemenea încercări sînt inevitabile, dar, cum ele sînt bazate pe o minciună, eșecul lor rușinos este asigurat.

Țăranii sînt oameni lucizi, practici, oameni ai vieții practice. Lor trebuie să le lămurești lucrurile practic, prin exemple simple, luate din viață. Este drept ca țăranul care are un surplus de cereale să-l dosească, așteptînd ca prețurile să atingă un nivel fabulos, de speculă, fără a ține socoteală de muncitorii înfomețați ? Ori, e drept ca puterea de stat, care se află în mîna muncitorilor, să ia toate surplusurile de cereale nu la prețuri negustorești, de speculă, de jaf, ci la prețuri fixe, stabilite de stat ?

Așa se pune problema. Aici este toată esența chestiunii. Această esență a chestiunii vor „s-o ocolească” prin tot felul de fraze despre „egalitate” și despre „unitatea democrației muncii” tot soiul de impostori, care, asemenea menșevicilor și socialiștilor-revoluționari, uneltesc în favoarea capitaliștilor, în favoarea restaurării atotputerniciei capitaliștilor.

Țăranul trebuie să aleagă :

sau să se declare pentru libertatea comerțului cu cereale, deci pentru specula cu cereale, deci pentru libertatea celor bogăți de a se îmbogăți, pentru libertatea celor săraci de a se ruina și a flămânzi, deci pentru restaurarea atotputerniciei moșierilor și a capitaliștilor, pentru ruperea alianței dintre țărani și muncitori ;

sau să se declare pentru predarea surplusurilor de cereale la prețuri fixe în mâna statului, adică a puterii muncitorești unite, deci pentru alianța dintre țărani și muncitori în vederea lichidării totale a burgheziei, în vederea înlăturării oricărei posibilități de restaurare a puterii ei.

Iată ce are de ales țăranul.

Țăranii bogăți, chiaburii, vor alege prima alternativă, vor voi să-și încerce norocul încheind o alianță cu capitaliștii și moșierii împotriva muncitorilor, împotriva țărănimii sărace ; dar în Rusia acești țărani vor fi o minoritate. Majoritatea țăranilor se va declara însă pentru alianța cu muncitorii, împotriva restaurării dominației capitaliștilor, împotriva „libertății pentru bogătași de a se îmbogăți”, împotriva „libertății pentru cel sărac de a flămânzi”, se va declara împotriva ca această blestemată „libertate” capitalistă (libertatea de a muri de foame) să fie mascată prin înșelătorie, prin cuvinte pompoase despre „egalitate” (egalitate între cel sătul, care are surplusuri de cereale, și cel flămând).

Sarcina noastră este să luptăm împotriva perfidei înșelătorii capitaliste la care se dedau menșevicii și socialiștii-revoluționari debitând vorbe pompoase și sforăitoare despre „libertate” și „egalitate”.

Țărani! Smulgeți masca lupilor în piele de oaie care înalță imnuri duiioase „libertății“, „egalității“, „unității democrației muncii“, iar în realitate apără prin asta „libertatea“ moșierului de a asupra pe țărani, „egalitatea“ bogătaşului capitalist cu muncitorul sau cu țăranul pe jumătate flămînd, „egalitatea“ celui sătul, care dosește surplusurile de cereale, cu muncitorul chinuit de foame și de șomaj fiindcă țara a fost ruinată de război. Acești lupi în piele de oaie sînt cei mai răi dușmani ai oamenilor muncii, sînt, de fapt, chiar dacă se numesc menșevici, socialiști-revoluționari sau fără partid, prietenii capitaliștilor.

„Muncitorul și țăranul sînt egali ca oameni ai muncii, dar speculantul de cereale sătul nu este egal cu omul muncii flămînd“. „Noi luptăm numai pentru a apăra interesele muncii, luînd cerealele de la speculant, iar nu de la cel ce muncește“. „Noi vrem să ajungem la o înțelegere cu țăranul mijlocăș, cu țăranul muncitor“ — iată ce am declarat eu în cuvîntarea mea, iată *esența* chestiunii, iată adevărul adevărat, care *este* încîlcit prin fraze sfărăitoare despre „egalitate“. Și imensa majoritate a țăranilor știe că așa-i adevărul, că *statul muncitoresc* luptă împotriva speculanților și bogătaşilor, ajutînd prin toate mijloacele pe oamenii muncii și pe cei nevoiași, în timp ce *și statul moșieresc* (din vremea țarului) *și statul capitalist* (chiar în cea mai liberă și mai democratică republică), întotdeauna și pretutindenii, în toate țările, *ajută pe bogătași să jefuiască pe oamenii muncii, ajută pe speculanți și bogătași să strîngă averi pe spinarea săracilor care se ruinează*.

Acest adevăr îl știe orice țăran. Și de aceea majoritatea țăranilor, cu cît vor fi mai conștienți, cu atît vor alege mai repede și mai hotărît, declarîndu-se pentru alianța cu muncitorii, pentru înțelegerea cu guvernul muncitoresc, împotriva statului moșieresc sau capitalist; pentru Puterea sovietică, împotriva „Adunării constituante“ sau „republicii democratice“; pentru înțelegerea

cu bolșevicii comuniști, împotriva sprijinirii capitaliștilor, a menșevicilor și a eserilor !

Iar „preaînvățaților” domni, democrați, socialiști, social-democrați, socialiști-revoluționari etc., le vom spune : în vorbă voi recunoașteți cu toții „lupta de clasă”, dar în faptă uitați de ea tocmai atunci când se ascute în mod deosebit. Iar a uita de lupta de clasă înseamnă a trece de partea capitalului, de partea burgheziei, a fi împotriva oamenilor muncii.

Cine admite lupta de clasă trebuie să recunoască că în republica burgheză, fie ea cea mai liberă și mai democratică, „libertatea” și „egalitatea” nu puteau să fie și n-au fost niciodată decât expresia egalității și libertății *proprietarilor de mărfuri*, a egalității și libertății *capitalului*. Marx a explicat de mii de ori acest lucru în toate operele sale și mai ales în „Capitalul” (pe care cu toții îl recunoașteți *în vorbă*), bătându-și joc de noțiunea abstractă de „libertate și egalitate”, de vulgarii Benthami care nu vedeau acest lucru, și dezvăluind rădăcinile materiale ale acestor abstracții.

„Libertatea și egalitatea” în orînduirea burgheză (adică atîta timp cît se menține proprietatea privată asupra pămîntului și asupra mijloacelor de producție) și în democrația burgheză sînt pur formale, însemnînd de fapt *robia salariată* a muncitorilor (formal liberi, formal egali în drepturi) și *atotputernicia capitalului*, oprimarea muncii de către capital. Iată care este abc-ul socialismului, „preaînvățaților” domni, abc pe care voi l-ați uitat.

Din acest abc rezultă că în timpul revoluției proletare, cînd lupta de clasă se ascute ajungînd la război civil, numai proștii și trădătorii pot să se eschiveze prin fraze despre „libertate”, despre „egalitate”, despre „unitatea democrației muncii”. De fapt ceea ce hotărăște totul este deznodămîntul luptei proletariatului împotriva burgheziei, pe cînd clasele intermediare, de mijloc (inclusiv toată

mica burghezie, deci și întreaga „țărănime“) oscilează inevitabil între un lagăr și celălalt.

Este vorba de alăturarea acestor pături intermediare la una dintre forțele principale, la proletariat sau la burghezie. De nimic altceva *nu poate fi vorba*: cine n-a înțeles asta citind „Capitalul“ lui Marx n-a înțeles nimic din Marx, n-a înțeles nimic din socialism și este în fond un filistin și un mic-burghez care se tîrăște orbește în coada burgheziei. Iar cine a înțeles acest lucru nu se va lăsa înșelat cu fraze despre „libertate“ și „egalitate“; el se va gîndi *la fapte* și va vorbi despre *fapte, adică* despre condițiile concrete ale *apropierii* țăranilor de muncitori, ale *alianței* lor împotriva capitaliștilor, ale *înțelegerii* lor împotriva exploataților, bogătașilor și speculanților.

Dictatura proletariatului nu înseamnă sfîrșitul luptei de clasă, ci continuarea ei în forme noi. Dictatura proletariatului este lupta de clasă a proletariatului care a învins și a luat în mîna sa puterea politică împotriva burgheziei înfrînte, dar care n-a fost nimicită, care nu a dispărut și nu a încetat să opună rezistență, care își mărește rezistența. Dictatura proletariatului este o formă specifică de alianță de clasă între proletariat, avangarda celor ce muncesc, și numeroasele pături neproletare de oameni ai muncii (mica burghezie, micii proprietari, țărănimea, intelectualii etc.) sau cu majoritatea lor, alianță îndreptată împotriva capitalului, alianță în scopul răsturnării totale a capitalului, în scopul reprimării totale a împotrivirii burgheziei și a încercărilor ei de restaurare, alianță în scopul înfăptuirii și consolidării definitive a socialismului. Ea este o alianță de un gen deosebit, care ia naștere într-o situație specială, și anume în situația unui război civil înverșunat; este o alianță a partizanilor hotărîți ai socialismului cu aliații lui șovăielnici, uneori cu aliați „neutri“ (atunci, din acord de luptă, alianța devine acord de neutralitate), o alianță între clase diferite din punct de vedere economic, politic, social și ideologic. Numai eroii descompuși ai descompusei Internaționale galbene, „de la Berna“, — alde Kautsky, Martov & Co. —

pot să se eschiveze de la studierea formelor, condițiilor și sarcinilor concrete ale acestei alianțe, prin fraze generale despre „libertate”, despre „egalitate”, despre „unitatea democrației muncii”, adică prin resturi din bagajul ideologic al epocii economiei bazate pe producția de mărfuri.

N. Lenin

23 iunie 1919

*Publicat în 1919 în broșura N. Lenin,
„Două cuvintări roșite la primul
Congres general al instrucției extra-
școlare (6—19 mai 1919)”, Moscova*

*Se tipărește după textul
broșurii*

TELEGRAMĂ ADRESATĂ
CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI
AL UCRAINEI

Racovski. Kiev

Copii lui : Antonov, Podvoiski, Kamenev, Ioffe

C.C. al partidului, luînd în discuție situația critică, aproape catastrofală din Donbass și de la Manîci, cere insistent Consiliului apărării din Kiev să depună toate eforturile pentru a grăbi și a intensifica ajutorul militar pentru Donbass, să desemneze o serie de tovarăși dintre cei mai buni pentru a supraveghea în permanență, zi de zi, realizarea lui și mai ales a mobilizării imediate și generale a muncitorilor din Odesa, Ekaterinoslav, Nikolaev, Harkov și Sevastopol, spre a trimite întăriri pe Frontul de sud și, în sfîrșit, să stabilească răspunderea personală a lui Podvoiski și a lui Antonov pentru grupul Mahno. Trebuie să înțelegeți că, dacă Rostovul nu va fi cucerit rapid, pieirea revoluției este inevitabilă.

În numele C.C.,
*Lenin*⁸⁴

Scris la 8 mai 1919

*Publicat pentru prima oară în 1942
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXIV*

Se tipărește după manuscris

COMPLETARE LA PROIECTUL DE APEL
CĂTRE MUNCITORII GERMANI
ȘI CĂTRE ȚĂRANII GERMANI
CARE NU EXPLOATEAZĂ MUNCA ALTORA ⁸⁵

În întreaga lume crește simpatia proletarilor pentru Puterea sovietică, sporește convingerea lor că numai Puterea sovietică, puterea oamenilor muncii înșiși, și nu parlamentarismul burghez, fie și din cea mai democratică republică, este în stare să elibereze munca de sub jugul capitalului, popoarele de vrăjmășii și războaie, omenirea de dezmățul imperialismului furibund.

Această convingere își va croi drum orice s-ar întâmpla. Muncitorii din toate țările se conving din ce în ce mai mult că nu se pot izbăvi de imperialism și de războaie fără a rupe cu burghezia și fără a o învinge, fără a răsturna puterea ei, fără a reprima necruțător împotrivirea exploatatatorilor. Acest lucru nu poate fi deci început decît în propria-ți țară. Dacă sistemul sovietic rus și-a atras simpatia maselor de muncitori din întreaga lume, dacă toți, în afară de exploatatori și de lacheii lor, văd acum salvarea numai în Puterea sovietică, noi, muncitorii și țăranii ruși, am cîștigat această încredere datorită faptului că am rupt cu burghezia noastră, am răsturnat-o, am zdrobit împotrivirea ei, i-am alungat din rîndurile celor ce muncesc și i-am acoperit de rușine pe conducătorii socialismului trădător, care, ca menșevicii și socialiștii-revoluționari, realizau direct și indirect alianța cu burghezia imperialistă, cu Kerenski etc.

Atîta timp cît muncitorii germani vor răbda ca niște oameni care sînt și ei trădători ai socialismului, niște nemernici și lachei ai burgheziei de-alde Scheidemann și

Întregul lor partid să rămână la putere, nici vorbă nu poate fi de salvarea poporului german: poporul german va rămîne de fapt — cu toate frazele „socialiste“, cu toate zorzoanele „democratice“ și „republicane“ — sclavul burgheziei și complice la crimele ei, — la fel cum rămîn trădători ai socialismului, nemernici și complici la atrocitățile și crimele burgheziei franceze, engleze, americane „socialiștii“ Antantei, care se găsesc în Internaționala galbenă, „de la Berna“, și care la atrocitățile Antantei răspund prin fățarnice urări de bine, prin fraze frumoase și deșarte sau prin complimente adresate lui Wilson etc.

Ruptura muncitorilor germani cu trădătorii socialismului — Scheidemannii și partidul lor — este inevitabilă. Ruptura muncitorilor germani cu moliciunea, inconștiența, lipsa de idei și lipsa de fermitate a așa-numiților „independenți“ — care ieri depindeau de alde Scheidemann, iar astăzi depind de teama lor de a trece hotărît pe poziția cedării întregii puteri în mâna Sovietelor, — această ruptură este inevitabilă. Burghezia poate să masacreze sute de conducători și mii de muncitori, dar ea nu poate împiedica această ruptură.

Scris la 11 mai 1919

*Publicat pentru prima oară în 1949
în revista „Bolșevik“ nr. 1*

Se tipărește după manuscris

CU PRIVIRE LA SALARIZAREA SPECIALIȘTILOR
PROIECT DE HOTĂRIRE

23 mai 1919

*Hotărîri adoptate de Comisia C.C.P.
în ședința din 23. V. 1919.*

1. Propunerile de salarizare cu peste 3 000 de ruble se vor face de colegiul fiecărui Comisariat, iar după ce au fost aduse la cunoștința Comisariatului poporului pentru muncă și Comisariatului poporului pentru controlul de stat, se vor înainta spre aprobare Consiliului Comisarilor Poporului.

2. Fiecare Comisariat al poporului va înainta, în termen de o săptămână, lista completă a funcționarilor care primesc peste 3 000 de ruble pe lună.

3. Fiecare Comisariat al poporului va înainta, în termen de o săptămână, lista cu cei mai mari specialiști și organizatorii remarcabili, cărora urmează să li se plătească peste 3 000 de ruble pe lună.

Colegiul fiecărui Comisariat va atesta pentru fiecare din aceste persoane 1) că este un specialist de prim rang într-un anume domeniu; 2) ce muncă organizatorică deosebită îndeplinește sau poate îndeplini.

4. La 15 iunie salariile de 3 000 de ruble și mai mult se vor plăti numai pe baza aprobărilor date de Consiliul Comisarilor Poporului.

5. Aprobarea salariilor de către Consiliul Comisarilor Poporului se va face în termen de cel mult o săptămână de la înaintarea spre aprobare a propunerii.

6. Raportori : Lenin și Krasin.

7. Avanesov va prezenta mâine, 24 mai, C.C.P. tezele sau principiile cu privire la salariile de peste 3 000 de ruble, dar nu pentru specialiștii de prim rang.

Rog să se bată la mașină în 6—7 exemplare.

*Publicat pentru prima oară în 1945
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXXV*

Se tipărește după manuscris

CUVÎNTAREA ROSTITĂ
LA FESTIVITATEA DIN 25 MAI 1919,
ZIUA INSTRUCȚIEI MILITARE GENERALE ⁸⁶

SCURTĂ RELATARE APĂRUTĂ ÎN PRESĂ

Sărbătorim astăzi ziua instrucției militare generale a oamenilor muncii.

Pînă în prezent armata a fost un instrument de exploatare a proletariatului de către clasa capitaliștilor și moșierilor, și astăzi în întreaga Europă puterea capitaliștilor continuă să fie sprijinită de rămășițele vechii armate, condusă de ofițeri burghezi. Dar acest cel mai solid bastion al burgheziei va cădea atunci cînd muncitorii vor lua în mînă arma, atunci cînd vor porni la crearea uriașei armate a proletariatului, vor începe să educe pe soldați, care vor ști pentru ce luptă, care vor apăra pe muncitori și țărani, fabricile și uzinele pentru ca moșierii și capitaliștii să nu se mai poată reîntoarce la putere.

Festivitatea de astăzi arată ce succese am reperat, ce forță nouă răzbate din adîncurile clasei muncitoare. Privind această paradă căpătăm siguranța că Puterea sovietică și-a cîștigat simpatia muncitorilor din toate țările, că în loc de un război mondial va fi instaurată o uniune frățescă a Republicilor sovietice internaționale.

Vi-l prezint pe Tibor Szamuely, un tovarăș din Ungaria, comisarul pentru problemele militare al Republicii sovietice ungare.

Trăiască proletariatul din Ungaria!

Trăiască revoluția comunistă internațională!

SALUT MUNCITORILOR UNGURI

Tovarăși! Știrile pe care le primim de la militanții sovietici unguri ne umplu inima de entuziasm și de bucurie. N-au trecut decît două luni și ceva de cînd există în Ungaria Puterea sovietică și proletariatul ungar ne-a și întrecut, pe cît se vede, în ceea ce privește organizarea. E un lucru firesc, deoarece în Ungaria nivelul cultural general al populației este mai ridicat, apoi procentul de muncitori industriali în totalul populației este incomparabil mai mare (Budapesta are 3 000 000 de locuitori față de populația de 8 000 000 a Ungariei de astăzi), în sfîrșit și trecerea la orînduirea sovietică, la dictatura proletariatului a fost în Ungaria incomparabil mai ușoară și mai pașnică.

Această ultimă împrejurare este deosebit de importantă. Majoritatea conducătorilor socialiști din Europa, atît de orientare social-șovinistă cît și de orientare kautskistă, s-au împotmolit atît de rău în prejudecățile pur mic-burgheze, generate de deceniile de capitalism relativ „pașnic” și de parlamentarism burghez, încît nu pot înțelege Puterea sovietică și dictatura proletariatului. Proletariatul nu poate să-și îndeplinească misiunea lui eliberatoare de însemnătate istorică mondială fără a înălătura din calea sa pe acești conducători, fără a-i îndepărta. Oamenii aceștia au crezut în totul sau pe jumătate minciunile burgheze despre Puterea sovietică din Rusia și n-au știut să deosebească esența democrației noi, proletare, a democrației pentru oamenii muncii, a demo-

crației socialiste, întruchipate în Puterea sovietică, de democrația burgheză, în fața căreia ei se ploconesc slugarnic, denumind-o „democrație pură” sau „democrație” în general.

Acești oameni orbi, cu capul împuiat de prejudecăți burgheze, n-au înțeles cotitura de importanță istorică mondială de la democrația burgheză la cea proletară, de la dictatura burgheziei la dictatura proletariatului. Ei au confundat cutare sau cutare particularitate a Puterii sovietice în Rusia, a istoriei dezvoltării ei în Rusia, cu însemnătatea internațională a Puterii sovietice.

Revoluția proletară maghiară deschide ochii pînă și orbilor. Forma de trecere la dictatura proletariatului este în Ungaria cu totul alta decît în Rusia: demisia de bunăvoie a guvernului burghez, restabilirea instantanee a unității clasei muncitoare, a unității socialismului *pe baza programului comunist*. Esența Puterii sovietice devine acum cu atît mai clară: nicăieri în lume nu este posibilă astăzi o altă putere susținută de cei ce muncesc, în frunte cu proletariatul, decît Puterea sovietică, decît dictatura proletariatului.

Această dictatură presupune folosirea unei violențe necruțătoare, prompte și categorice pentru a reprimă împotrivirea exploataților, capitaliștilor, moșierilor și slugilor lor. Cine n-a înțeles acest lucru nu este revoluționar; el trebuie să fie scos din postul de conducător sau de sfătuitor al proletariatului.

Dar esența dictaturii proletariatului nu constă numai în violență și nu constă mai ales în violență. Esența ei principală o constituie organizarea și disciplina detașamentului înaintat al oamenilor muncii, proletariatul, avangarda, unicul conducător al celor ce muncesc. Scopul acestuia este să făurească socialismul, să desființeze împărțirea societății în clase, să transforme pe toți membrii societății în oameni ai muncii, să desființeze condițiile care fac posibilă orice exploatare a omului de către om. Acest scop nu poate fi atins dintr-o dată, el necesitînd o perioadă de trecere destul de îndelungată de la capitalism la socialism, și pentru că reorganizarea producției este un lucru greu, pentru că schimbările radicale în toate

domeniile vieții cer timp, și pentru că forța uriașă a deprinderii de a gospodări în mod mic-burghez și burghez nu poate fi învinsă decît printr-o luptă îndelungată și stăruitoare. Tocmai de aceea vorbește Marx de o întregă perioadă a dictaturii proletariatului ca de o perioadă de tranziție de la capitalism la socialism⁸⁷.

În tot cursul acestei perioade de tranziție, revoluția va împingea rezistență atît din partea capitaliștilor și a numeroaselor lor slugi din rîndurile intelectualilor burghezi, care se opun în mod conștient, cît și din partea masei uriașe a celor ce muncesc, inclusiv țărani, prea îmbibați de deprinderi și de tradiții mic-burgheze și care de cele mai multe ori se opun în mod inconștient. Oscilările sînt inevitabile la aceste pături sociale. Ca om al muncii, țărantul trage spre socialism, preferînd dictaturii burgheziei dictatura muncitorilor. Ca vînzător de cereale, el trage spre burghezie, spre comerțul liber, adică înapoi, spre „obișnuitul“, vechiul, „tradiționalul“ capitalism.

Pentru ca proletariatul să poată *duce după sine* țărănimea și în general păturile mic-burgheze este necesară dictatura proletariatului, puterea unei singure clase, forța organizării și disciplinei ei, puterea ei centralizată, care să se bazeze pe toate cuceririle culturii, științei, tehnicii capitalismului, apropierea ei în chip proletar de psihologia fiecărui om al muncii, autoritatea ei față de oamenii muncii de la sate sau din mica producție, răzlețiți, mai puțin ridicați, mai puțin fermi în politică. Aici frazeologia despre „democrație“ în general, despre „unitate“ sau despre „unitatea democrației muncii“, despre „egalitatea“ tuturor „oamenilor muncii“ etc. etc., — frazeologie spre care înclină atît social-șoviniștii și kautskiștii filistinizați —, această frazeologie nu va ajuta la nimic. Frazeologia aruncă doar praf în ochi, întunecă conștiința, mărește vechea obtuzitate, inerția, rutina capitalismului, a parlamentarismului, a democrației burgheze.

Desființarea claselor va fi rezultatul unei *lupte de clasă* îndelungate, grele, înverșunate, care *după* răsturnarea puterii capitalului, *după* distrugerea statului burghez, *după* instaurarea dictaturii proletariatului *nu se stinge* (cum își închipuie reprezentanții vulgari ai

vechiului socialism și ai vechii social-democrații), ci își schimbă doar formele, devenind în multe privințe și mai înverșunată.

Prin lupta de clasă împotriva rezistenței burgheziei, împotriva inerției, rutinei, nehotărârii și oscilărilor micii burghezii trebuie proletariatul să-și apere puterea, să-și întărească influența organizatoare, să obțină „neutralizarea” păturilor care se tem să se depărteze de burghezie și urmează proletariatul cu pași prea nesiguri, să întărească noua disciplină, disciplina tovarășească a celor ce muncesc, legătura lor trainică cu proletariatul, unirea lor în jurul proletariatului, această nouă disciplină, această nouă bază a relațiilor sociale, în locul disciplinei feudale din evul mediu, în locul disciplinei foamei, disciplinei robiei salariate „libere” a capitalismului.

Pentru a desființa clasele e necesară o perioadă de dictatură a unei singure clase, și anume a aceleia dintre clasele asuprite care e în stare nu numai să răstoarne pe exploatare, nu numai să reprime fără cruțare împotrivirea lor, ci să și rupă pe tărîm ideologic cu întreaga ideologie burghezo-democratică, cu toată frazeologia mic-burgheză despre libertate și egalitate în general (de fapt, cum de mult a arătat Marx, această frazeologie înseamnă „libertatea și egalitatea” *proprietarilor de mărfuri*, „libertatea și egalitatea” *capitalistului și a muncitorului*).

Mai mult decît atît. Numai acea dintre clasele asuprite care a fost instruită, unită, educată, oțelită de decenii de luptă grevistă și de luptă politică împotriva capitalului este capabilă să desființeze prin dictatura ei clasele, — numai acea clasă care și-a însușit întreaga civilizație urbană industrială, creată de marele capital, și care este hotărîită și capabilă s-o apere, să păstreze și să dezvolte toate cuceririle ei, să le facă accesibile întregului popor, tuturor oamenilor muncii, — numai acea clasă care va ști să suporte toate greutățile, vicisitudinile, încercările și marile sacrificii pe care istoria le impune în mod inevitabil celui ce rupe cu trecutul și-și croiește cu curaj drumul spre un nou viitor, — numai acea clasă în care oamenii cei mai buni nutresc o puternică ură și un profund dispreț pentru tot ce e mic-burghez și filistin,

pentru aceste însușiri atît de înfloritoare în rîndurile micii burghezii, ale micilor funcționari, ale „intelectualilor“, — numai acea clasă care „s-a călit la școala muncii“ și știe să inspire respect pentru capacitatea ei de muncă oricărui om al muncii, oricărui om cinstit.

Tovarăși muncitori unguri! Voi ați dat lumii o și mai bună pildă decît aceea dată de Rusia Sovietică fiindcă ați reușit să-i uniți din capul locului pe toți socialiștii pe platforma unei adevărate dictaturi proletare. Vă stă acum în față o sarcină grea și nobilă, aceea de a rezista în războiul greu împotriva Antantei. Fiți tari. Dacă vor apare șovăieli în rîndurile socialiștilor, care vi s-au alăturat ieri vouă, dictaturii proletariatului, sau în rîndurile micii burghezii, lichidați șovăielile fără cruțare. Împușcarea — iată soarta pe care o merită cel laș în război.

Voi duceți singurul război legitim, drept, cu adevărat revoluționar, războiul celor asupriți împotriva asupritorilor, războiul celor ce muncesc împotriva exploatatorilor, războiul pentru victoria socialismului. Tot ce este cinstit în clasa muncitoare din întreaga lume este de partea voastră. Revoluția proletară mondială se apropie cu fiecare lună.

Fiți tari! Victoria va fi a voastră!

Lenin

27.V.1919

„Pravda“ nr. 115 din 29 mai 1919

Se tipărește după manuscris

EROII INTERNAȚIONALEI DE LA BERNA

În articolul „Internaționala a III-a și locul ei în istorie“ * („Kommunisticeskii Internațional“⁸⁸ nr. 1, 1.V.1919, ed. rusă, p. 38) relevam una din manifestările cele mai importante ale falimentului ideologic al reprezentanților vechii, descompusei Internaționale „de la Berna“. Acest faliment al teoreticienilor socialismului reacționar, care nu înțeleg dictatura proletariatului, și-a găsit expresia în propunerea social-democraților germani „independenți“ de a îmbina, a uni, a pune laolaltă parlamentul burghez și Puterea sovietică.

Cei mai de seamă teoreticieni ai vechii Internaționale, Kautsky, Hilferding, Otto Bauer & Co., n-au înțeles că ei propun îmbinarea dictaturii burgheziei cu dictatura proletariatului! Acești oameni, care și-au făcut un nume și și-au câștigat simpatia muncitorilor propagând lupta de clasă, explicând necesitatea ei, n-au înțeles — în clipa hotărâtoare a luptei pentru socialism — că trădează pe de-a-ntregul învățătura despre lupta de clasă, că o reneagă complet și trec de fapt în lagărul burgheziei, încercând să îmbine dictatura burgheziei cu dictatura proletariatului. Pare neverosimil, dar asta-i realitatea.

Ca o rară excepție, am reușit să căpătăm acum la Moscova un număr destul de mare de ziare străine, deși disparate, așa că avem posibilitatea să reconstituim ceva mai amănunțit — deși, firește, cu totul incomplet — istoria oscilărilor domnilor „independenți“ în principala

* Vezi volumul de față, p. 300—308. — *Nota red.*

problemă teoretică și practică a zilelor noastre. Este problema raportului dintre dictatură (*dictatura proletariatului*) și democrație (*democrația burghezii*) sau dintre Puterea sovietică și parlamentarismul burghez.

În broșura sa „Dictatura proletariatului“ (Wien. 1918), domnul Kautsky scria că „organizația sovietică este unul din cele mai importante fenomene ale timpului nostru. Ea promite să capete o însemnătate hotărâtoare în marile lupte decisive dintre capital și muncă, spre care ne îndreptăm“ (p. 33 din broșura lui Kautsky). Și el adăuga că bolșevicii au făcut o greșeală transformând Societele dintr-o „organizație de luptă a unei singure clase“ într-o „organizație de stat“, „suprimând“ astfel „democrația“ (ibid.).

În broșura „Revoluția proletară și renegatul Kautsky“ (Petrograd și Moscova. 1918) am analizat în amănunțime acest raționament al lui Kautsky și am arătat că el dă uitării cu totul înseși bazele învățăturii marxiste despre stat*. Căci statul (orice stat, inclusiv republica cea mai democratică) nu este altceva decît o mașină de reprimare a unei clase de către alta. A denumi Societele organizația de luptă a unei clase și a le tăgădui dreptul de a se transforma într-o „organizație de stat“ înseamnă de fapt a renega abc-ul socialismului, a proclama sau a susține inviolabilitatea mașinii burgheze de reprimare a proletariatului (adică inviolabilitatea republicii burghezo-democratice, a statului burghez), înseamnă de fapt a trece în lagărul burgheziei.

Absurditatea poziției lui Kautsky este atît de vizibilă, presiunea maselor muncitoare, care cer instaurarea Puterii sovietice, este atît de puternică, încît Kautsky și kautskiștii au fost nevoiți să bată în retragere în mod rușinos, să bîlmăjească, pentru că nu erau în stare să-și recunoască cinstit greșeala.

În ziarul „Die Freiheit“, organul social-democraților „independenți“ (independenți de marxism, dar cu totul dependenți de democrația mic-burgheză) din Germania, apare la 9 februarie 1919 un articol al domnului Hilfer-

* Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 37, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 243—349. — Nota red.

ding, care *de astă dată* cere transformarea Sovietelor în organizații de stat, care să ființeze însă *alături* de parlamentul burghez, de „Adunarea națională”, laolaltă cu ea. La 11 februarie 1919, în apelul adresat proletariatului din Germania, *întregul* partid „independent” adoptă această lozincă (prin urmare și domnul Kautsky, care anulează declarațiile făcute de el în toamna anului 1918).

Această încercare de a îmbina dictatura burgheziei cu dictatura proletariatului este o renegare totală și a marxismului și a socialismului în genere, este o nesocotire a experienței menșevicilor și „socialiștilor-revoluționari” ruși, care de la 6 mai 1917 și pînă la 25 octombrie 1917 (stil vechi) au făcut „experiența” îmbinării Sovietelor ca „organizație de stat”, cu statul *burghez*, suferind un eșec rușinos cu această experiență.

La congresul partidului „independenților” (care a avut loc la începutul lunii martie 1919), *întregul* partid s-a situat pe această poziție a prea înțeleptei îmbinări a Sovietelor cu parlamentarismul burghez. Iată însă că în nr. 178 al ziarului „Die Freiheit” din 13 aprilie 1919 („Supliment”) se anunță că fracțiunea „independenților” a propus la Congresul al II-lea al Sovietelor următoarea rezoluție :

„Congresul al II-lea al Sovietelor se situează pe terenul sistemului sovietic. În consecință, orînduirea politică și economică a Germaniei trebuie să se bazeze pe organizația Sovietelor. Sovietele de deputați ai muncitorilor constituie reprezentanța legitimă a populației muncitoare în toate domeniile vieții politice și economice”.

Și, o dată cu aceasta, aceeași fracțiune a propus congresului un proiect de „directive” (Richtlinien), în care citim :

„Întreaga putere politică aparține congresului Sovietelor... Dreptul de a alege și de a fi ales în Soviete îl au, fără deosebire de sex, toți cei care îndeplinesc o muncă socialmente necesară și utilă, fără a exploata forța de muncă a altora...”

Vedem, prin urmare, că conducătorii „independenți” s-au dovedit a fi niște mic-burghezi jalnici, dependenți cu totul de prejudecățile filistine ale celei mai înapoiate părți a proletariatului. În toamna anului 1918, acești conducători, prin gura lui Kautsky, au respins orice transformare a Sovietelor în organizații de stat. În martie 1919

ei părăsesc această poziție, tîrîndu-se în coada masei muncitorești. În aprilie 1919 ei răstoarnă hotărîrea congresului lor, trecînd cu totul pe poziția comuniștilor: „Toată puterea în mîna Sovietelor“.

Asemenea conducători nu fac multe parale. Nu avem nevoie de conducători care să fie exponenții stării de spirit a celei mai înapoiate părți a proletariatului, a părții care merge în urmă, și nu ai stării de spirit a avangărzii, care merge în frunte. Iar acești conducători care își schimbă lozincile cu atîta lipsă de caracter nu fac două parale. Nu se poate avea încredere în ei. Ei vor fi *întotdeauna* un balast, o mărime negativă în mișcarea muncitorească.

Cel mai „de stînga“ dintre ei, un oarecare domn Däumig, raționează în felul următor la congresul partidului (vezi „Die Freiheit“ din 9 martie):

„...Däumig declară că nu-l desparte nimic de revendicarea comuniștilor: «Toată puterea în mîna Sovietelor de deputați ai muncitorilor». Dar el trebuie să se ridice împotriva tacticii puciurilor promovate în practică de partidul comuniștilor și împotriva bizantinismului de care dau dovadă față de mase, în loc să le educe. Tactica puciurilor, a acțiunilor izolate nu poate duce înainte...“

Germanii numesc tactică a puciurilor ceea ce acum 50 de ani vechii revoluționari din Rusia numeau „focuri de artificii“, „foc de paie“ — organizarea unor mici comploturi, atentate, răscoale etc.

Acuzînd pe comuniști de „tactică a puciurilor“, domnul Däumig nu face decît să-și dovedească propriul „bizantinism“, slugărnicia de lacheu față de prejudecățile filistine ale micii burghezii. „Stîngismul“ acestui domn, care, de teama masei, repetă o lozincă „la modă“, *fără să înțeleagă mișcarea revoluționară de masă*, nu face o para chioară.

În Germania se ridică un val puternic de mișcări greviste spontane. Se observă o creștere și un avînt nemai-pomenit al luptei proletare, care întrece, pe cît se vede, ceea ce a fost în Rusia în 1905, cînd mișcarea grevistă a atins un nivel nemaiîntîlnit pînă atunci în lume. A vorbi de o „tactică a puciurilor“ atunci cînd există o asemenea mișcare înseamnă a fi un flecar de duzină incorrigibil și un lacheu al prejudecăților filistine.

Domnii filistini, în frunte cu Däumig, visează, probabil, la o revoluție (dacă în capetele lor există în genere vreo idee de revoluție) în care masele să se ridice *dintr-o dată și în mod perfect organizat*.

Astfel de revoluții nu există și nu pot exista. Capitalismul n-ar mai fi capitalism dacă n-ar ține mase de milioane de oameni ai muncii, imensa majoritate a acestora, într-o stare de asuprire, de abrutizare, de mizerie și înapoiere. Capitalismul nu poate fi răsturnat decât prin revoluție, care ridică în focul luptei mase neantrenate pînă atunci. În perioada de maturizare a revoluției exploziile spontane sînt inevitabile. N-a existat și nu poate exista nici o revoluție în care lucrurile să nu se petreacă așa.

Afirmația că comuniștii încurajează acțiunile spontane este o minciună a domnului Däumig, o minciună de același soi cu cea pe care am auzit-o în repetate rînduri de la menșevici și de la socialiștii-revoluționari. Comuniștii *nu* încurajează acțiunile spontane, *nu* sînt pentru izbucniri răzlețe. Comuniștii învață masele să acționeze în chip organizat, unitar, solidar, matur, la timp. Calomniile filistine ale domnilor Däumig, Kautsky & Co. nu pot răsturna acest fapt.

Dar filistinii nu sînt în stare să înțeleagă că comuniștii consideră — și pe bună dreptate — de datoria lor *să fie alături de masele luptătoare* ale celor asupriți, iar nu alături de eroii micii burghezii, care, temători, se țin deoparte, în espectativă. Cînd masele luptă, e inevitabil ca ele să facă greșeli; dîndu-și seama de aceste greșeli și explicîndu-le maselor, luptînd pentru îndreptarea lor și susținînd ferm victoria conștiinței asupra spontaneității, comuniștii *rămîn alături de mase*. Mai bine să fii alături de masele care luptă și care în cursul luptei se debarasează treptat de greșeli, decât alături de intelectuali, filistini, kautskiști, care stau în espectativă, în așteptarea „victoriei depline” — iată un adevăr pe care domnilor Däumig nu le e dat să-l înțeleagă.

Cu atît mai rău pentru ei. Ei au și intrat în istoria revoluției proletare mondiale cu stigmatul de mic-burghezi lași, de plîngăreți reacționari, ieri slugi ale Schei-

demannilor, astăzi propovăduitori ai „păcii civile“, indiferent dacă această propagandă se camuflează prin îmbinarea Constituantei cu Sovietele sau prin condamnarea sentențioasă a „tacticii puciurilor“.

Cel care a bătut recordul în materie de înlocuire a marxismului prin văicăreli mic-burgheze reacționare este domnul Kautsky. El o ține una și bună: deplînge cele ce se petrec, se lamentează, plînge, se îngrozește, propovăduiește o împăcare! Acest cavaler al tristei figuri a scris o viață întreagă despre lupta de clasă și despre socialism, dar cînd s-a ajuns la ascuțirea la maximum a luptei de clasă și cînd a sosit ajunul socialismului, înțeleptul nostru și-a pierdut cumpătul, s-a pus pe plîns și s-a dovedit un filistin de duzină. În nr. 98 al ziarului trădătorilor socialismului de la Viena, alde Austerlitz, Renner, Bauer („Arbeiter Zeitung“ din 9 aprilie 1919, Viena, ediția de dimineață), Kautsky își expune lamentațiile pentru a suta, dacă nu pentru a mia oară.

„...Tuturor claselor le-au ieșit din minte — se vaită el — gîndirea economică și înțelegerea economiei... Războiul îndelungat a deprins păturile largi ale proletariatului să nescocotească cu totul condițiile economice și să creadă cu tărie în atotputernicia violenței...“

Acestea sînt cele două „puncte“ ale „marelui“ nostru „învățat“! „Cultul violenței“ și falimentul producției — iată ce-l face ca, în loc să analizeze condițiile reale ale luptei de clasă, să ajungă la vechea, obișnuita, tradiționala văicăreală mic-burgheză. „Noi ne așteptam — scrie el — ca revoluția să vină ca un produs al luptei de clasă proletare..., dar revoluția a venit în urma crahului militar al sistemului dominant, atît în Rusia cît și în Germania...“

Cu alte cuvinte acest înțelept „se aștepta“ la o revoluție pașnică! Admirabil!

Dar domnul Kautsky și-a pierdut atît de tare cumpătul, încît a uitat că mai înainte, pe cînd era marxist, scria el însuși că e foarte probabil că războiul va prilejui revoluția. Acum, în loc să analizeze lucid, fără teamă, ce schimbări ale formelor revoluției sînt inevitabile în urma războiului, „teoreticianul“ nostru își deplînge „așteptările“ neîmplinite!

„...Păturile largi ale proletariatului nesocotesc condițiile economice“ !

Ce absurditate ridicolă ! Cît de bine cunoaștem acest refren mic-burghez din ziarele menșevice din perioada Kerenski !

Economistul Kautsky a uitat că atunci cînd țara este ruinată de război și adusă la marginea prăpastiei, „condiția economică“ principală, fundamentală, esențială este *salvarea muncitorului*. Dacă clasa muncitoare va fi salvată de la primejdia de a muri de foame, dacă va fi salvată de la pieire, producția dezorganizată va putea fi refăcută. Iar pentru a salva clasa muncitoare este nevoie de dictatura proletariatului, singurul mijloc de a împiedica ca povara și urmările războiului să fie aruncate pe spinarea muncitorilor.

Economistul Kautsky „a uitat“ că problema repartizării poverii înfrîngerii o rezolvă *lupta de clasă* și că lupta de clasă într-o țară cu totul epuizată, ruinată, înfometată, în pragul pieirii își schimbă *inevitabil* formele. Aici nu mai e vorba de luptă de clasă pentru o parte din produse, pentru conducerea producției (căci producția s-a oprit, nu este cărbune, căile ferate sînt complet deteriorate, războiul a scos oamenii de pe făgașul normal al vieții, mașinile sînt uzate etc. etc.), ci *pentru a scăpa de foamete*. Numai niște proști, fie ei foarte „învățați“, pot „să condamne“ într-o asemenea situație comunismul „de consum“, comunismul „de cazarmă“ și să vorbească cu înfumurare muncitorilor despre însemnătatea producției.

În primul rînd și înainte de orice trebuie să salvăm pe muncitor. Burghezia vrea să-și păstreze privilegiile, să arunce toate urmările războiului pe spinarea muncitorului, iar asta ar însemna ca muncitorii să moară de foame.

Clasa muncitoare vrea să scape de foamete și pentru aceasta ea trebuie să zdrobească complet burghezia, să asigure *mai întîi* consumul, chiar și cel mai sărăcăcios, căci altfel *n-o va scoate la capăt* în condițiile unei existențe de foame, *nu va rezista* pînă producția va putea porni din nou.

„Gîndește-te la producție !“, spune burghezul sătul muncitorului flămînd, sfîrșit de foame, iar Kautsky, re-

luînd acest refren al capitaliștilor sub forma așa-zisei „științe economice“, se transformă total în lacheu al burgheziei.

Iar muncitorul spune : să se mulțumească și burghezia cu o rație de foame, pentru ca oamenii muncii să-și poată reveni, pentru ca ei să nu piară. „Comunismul de consum“ este condiția salvării muncitorului. Nu trebuie să ne dăm în lături de la nici un sacrificiu pentru a salva pe muncitor ! O jumătate de funt capitalistului și un funt muncitorului — iată cum trebuie să procedăm ca s-o scoatem la capăt cu perioada de foamete, cu ruina. Asigurarea consumului muncitorului înfometat este baza și condiția refacerii producției.

Clara Zetkin i-a declarat pe bună dreptate lui Kautsky că el

„alunecă spre economia politică burgheză. Producția e pentru om, și nu invers...“

De aceeași dependență față de prejudecățile mic-burgheze dă dovadă independentul domn Kautsky deplîngînd „cultul violenței“. Cînd bolșevicii au arătat, încă în 1914, că războiul imperialist se va transforma în război civil, domnul Kautsky a tăcut, rămînînd în același partid cu David & Co., care au calificat această previziune (și această lozincă) drept „o nebunie“. Kautsky nu a înțeles de loc inevitabilitatea transformării războiului imperialist în război civil, iar acum atribuie propria sa neînțelegere celor două părți care luptă în războiul civil. Ce-i asta dacă nu o mostră de obtuzitate mic-burgheză reacționară ?

Dar dacă în 1914 neînțelegerea faptului că războiul imperialist se va transforma inevitabil în război civil era numai o dovadă de obtuzitate mic-burgheză, astăzi, în 1919, ea este ceva mai rău. Este o trădare față de clasa muncitoare. Căci războiul civil este un fapt în Rusia și în Finlanda, în Letonia și în Germania, și în Ungaria. De sute și sute de ori a recunoscut Kautsky în scrierile lui anterioare că există perioade istorice în care lupta de clasă se transformă inevitabil în război civil. Așa s-a și întîmplat, iar Kautsky a trecut în lagărul micii burghezii șovăielnice și lașe.

„...*Spiritul care animă organizația Spartacus este în fond spiritul lui Ludendorff... Spartacus nu duce la pieire numai propria sa cauză, ci face și să se înăsprescă politica de violență a socialiștilor din majoritate. Noske este antipodul lui Spartacus...*“

Aceste cuvinte ale lui Kautsky (din articolul publicat de el în „Arbeiter Zeitung“ din Viena) ating un asemenea grad de stupiditate, de josnicie și de mîrșăvie, încît e suficient să le arăți cu degetul. Partidul care tolerează în rîndurile lui asemenea conducători este un partid descompus. Internaționala de la Berna, din care face parte domnul Kautsky, trebuie să fie apreciată de noi așa cum merită, judecînd după aceste cuvinte ale lui Kautsky, ca o Internațională galbenă.

Ca o curiozitate, vom mai reproduce și o idee a domnului Haase din articolul despre „Internaționala de la Amsterdam“ („Die Freiheit“ din 4 mai 1919). Domnul Haase se laudă că în problema coloniilor a propus o rezoluție potrivit căreia „uniunii popoarelor, organizată după propunerea Internaționalei... îi revine misiunea ca *pînă la înfăptuirea socialismului...*“ (luați aminte!) „...să administreze coloniile, în primul rînd în interesul indigenilor, iar apoi în interesul tuturor popoarelor grupate în uniune...“

O perlă, nu-i așa? Potrivit rezoluției acestui înțelept, *pînă la înfăptuirea socialismului*, nu burghezia *va administra coloniile*, ci o bună, dreaptă și dulce „uniune a popoarelor“ !! Prin ce se deosebește asta în practică de o sulemenire a celei mai odioase fățarnicii capitaliste? Și aceștia sînt membri „de stînga“ ai Internaționalei de la Berna...

Pentru ca cititorul să poată compara mai concret toată stupiditatea, josnicia și mîrșăvia celor scrise de Haase, Kautsky & Co. cu situația reală din Germania, voi prezenta încă un mic citat.

Cunoscutul capitalist Walther Rathenau a publicat o cărțuie : „Statul nou“ (Der neue Staat). Data de apariție

a acestei cărțului este 24 martie 1919. Valoarea ei teoretică este egală cu zero. Dar, ca observator, Walther Rathenau este nevoit să recunoască următoarele :

„...Noi, popor de poeți și de gânditori, avem îndeletnicirea accesorie (im Nebenberuf) de a fi filistini...”

„...Idealism nu găsim acum decît la monarhiștii extremiști și la spartachiști...”

„Adevărul gol-goluț este acesta : ne îndreptăm spre o dictatură, proletară sau pretoriană” (p. 29, 52, 65).

Acest burghez se crede, pe cît se vede, tot atît de „independent” față de burghezie pe cît domnii Kautsky și Haase se cred „independenți” de mica burghezie și de filistinism.

Dar Walther Rathenau este cu cîteva capete mai sus decît Karl Kautsky, căci acesta din urmă scîncește, ferindu-se cu teamă de „adevărul gol”, pe cînd primul îl recunoaște deschis.

28. V. 1919

*Publicat în iunie 1919 în revista
„Kommunisteskiij Internațional” nr. 2
Semnat : L e n i n*

Se tipărește după manuscris

FERIȚI-VĂ DE SPIONI !

Moarte spionilor !

Ofensiva albgardiștilor asupra Petrogradului a dovedit în mod evident că albiî întrețin în toată zona din imediata apropiere a frontului, în fiecare oraș mai important o vastă organizație de spionaj, de trădători, care aruncă în aer podurile, pun la cale răscoale în spatele frontului, asasinează pe comuniști și pe fruntașii organizațiilor muncitorești.

Toată lumea să se afle la postul său !

Pretutindeni vigilența trebuie dublată ; trebuie luate și o serie de măsuri pentru urmărirea și prinderea spionilor și conspiratorilor albi, măsuri care să fie bine chibzuite și aplicate cu strictețe.

Toți muncitorii de la căile ferate, ca și lucrătorii politici din toate unitățile militare, fără excepție, sînt îndeosebi datori să sporească măsurile de precauție.

Toți muncitorii și țăraniî conștienți trebuie să facă zid în jurul Puterii sovietice pentru a o apăra, să pornească la luptă împotriva spionilor și a trădătorilor albgardiști. Fiecare să fie la postul său de veghe, ținînd o legătură permanentă, organizată militarăște cu comitetele de partid, cu Comisia extraordinară, cu tovarășii cei mai încercați și mai experimentați dintre activiștii sovietici.

Președintele Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești,

V. Ulianov (Lenin)

Comisarul Afacerilor Interne, *F. Dzerjinski*

PROIECT DE DIRECTIVĂ A C.C. CU PRIVIRE LA UNITATEA PE PLAN MILITAR ⁸⁹

Luînd în considerație :

1) că R.S.F.S.R. este nevoită ca, în alianță cu Republicile sovietice frățești Ucraina, Letonia, Estonia, Lituania și Bielorusia, să ducă o luptă de apărare împotriva dușmanului comun — imperialismul mondial și contrarevoluția sutelor negre și a albgardiștilor, pe care acesta o sprijină ;

2) că o condiție indispensabilă pentru succesul acestui război o constituie un comandament unic pentru toate detașamentele Armatei Roșii și cea mai strictă centralizare în ceea ce privește folosirea tuturor forțelor și resurselor republicilor socialiste, în special a întregului aparat de aprovizionare a armatei, precum și a transportului feroviar, ca foarte important factor material al războiului, de însemnătate primordială nu numai pentru efectuarea operațiilor militare, ci și pentru aprovizionarea Armatei Roșii cu muniții, efecte și alimente ;

C.C. al P.C.(b) din Rusia a hotărât :

1) să se considere absolut necesară, pentru toată perioada războiului socialist de apărare, unificarea întregii munci de aprovizionare a Armatei Roșii, sub conducerea unică a Consiliului Apărării și a altor instituții centrale din R.S.F.S.R. ;

2) să se considere absolut necesară, pentru toată perioada războiului socialist de apărare, unificarea transportului feroviar și a administrației rețelei de cale ferată, pe tot cuprinsul republicilor socialiste frățești, sub con-

ducerea și administrarea Comisariatului poporului pentru căile de comunicație al R.S.F.S.R. ;

3) să se considere incompatibilă cu interesele apărării existența în Republicile sovietice frățești a unor organe separate de aprovizionare a Armatei Roșii și a unor comisariate separate pentru căile de comunicație și să se insiste asupra necesității transformării acestora, pentru perioada războiului, în secții ale organelor de aprovizionare a Armatei Roșii a R.S.F.S.R. și ale Comisariatului poporului pentru căile de comunicație al R.S.F.S.R., urmînd ca ele să fie conduse direct de către organele centrale pentru aprovizionarea Armatei Roșii a R.S.F.S.R. și de Comisariatul poporului pentru căile de comunicație al R.S.F.S.R. și să fie subordonate în întregime acestora ;

4) toate decretelor privitoare la aprovizionarea Armatei Roșii și la transportul feroviar sau la administrarea rețelei de cale ferată care contravin hotărîrilor și decretelor ce reglementează aprovizionarea Armatei Roșii a R.S.F.S.R. și administrarea transportului feroviar și a rețelei de cale ferată a R.S.F.S.R. urmează să fie anulate.

Lenin. Stalin

Scris în mai 1919

*Publicat pentru prima oară în 1941
în : „Documente referitoare la eroica
apărare a Petrogradului în 1919”,
Moscova*

*Se tipărește după copia
dactilografiată*

PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C.(b) DIN
RUSIA CU PRIVIRE LA FRONTUL
PETROGRADULUI

C.C. hotărăște :

1. Frontul Petrogradului să fie considerat ca cel mai important. Se va avea în vedere acest lucru la repartizarea trupelor etc.

2. Din divizia retrasă de pe Frontul de est să se trimită $\frac{2}{3}$ Petrogradului și $\frac{1}{3}$ Frontului de sud.

3. Biroul Organizatoric este însărcinat să ia o serie de măsuri cât mai energice și mai urgente pentru a grăbi trecerea comuniștilor de la munca în aparatul sovietic (central și local) la munca în armată, îndeosebi în spațele îndepărtat și în cel apropiat al frontului (lupta împotriva dezertărilor, aprovizionarea armatei, depozitele, accelerarea mobilizării etc.).

4. Aceeași însărcinare se dă Consiliului Apărării și Consiliului Comisarilor Poporului.

Scris la 10 iunie 1919

Primele două puncte au fost publicate pentru prima oară în 1941 în : „Documente referitoare la eroica apărare a Petrogradului în 1919”, Moscova

Publicat pentru prima oară în întregime în 1950, în ed. a 4-a a Opereleor lui V. I. Lenin, vol. 29

Se tipărește după manuscris

MATERIALE
PREGĂTITOARE

MATERIALE PENTRU PROIECTUL DE PROGRAM
AL P.C.(b) DIN RUSIA *

1

ÎNSEMNARE CUPRINZÎND PUNCTELE DIN
PARTEA ECONOMICĂ A PROGRAMULUI
ELABORATE DEFINITIV DE COMISIE ȘI
PROBLEMELE CARE URMEAZĂ SĂ FIE
ELABORATE

38	1) Exproprierea și socializarea	Au mai rămas: agri-
39	2) forțele de producție	cultura
40	3) centralizarea, planul	repartiția produselor
41	4) mica industrie și industria meșteșugărească	banii și băncile
42	5) sindicatele ca organe de conducere	finanțele
43	6) repartizarea forței de muncă	protecția muncii.
44	7) disciplina în muncă	
45	8) „specialiștii“.	

Scris la 23—25 februarie 1919

Se tipărește după manuscris

Publicat pentru prima oară în 1930,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XIII

* Vezi volumul de față, p. 81—124. — Nota red.

2

PLANUL PUNCTULUI DOI DIN PARTEA
ECONOMICĂ A PROGRAMULUI

PRIMA SCHIȚĂ

- 1) Sindicatele, rolul lor principal
- 2) transformarea lor în organe de conducere
- 3) educarea maselor.

A DOUA SCHIȚĂ

- 1) Dezvoltarea disciplinei tovărășești
- 2) biruirea deprinderilor capitalismului
- 3) reeducarea maselor
- 4) experiența practică a maselor
- 5) sindicatele ca organe principale
- 6) participarea lor la conducerea producției
- 7) educația lor prin muncă.

Scris la 23—25 februarie 1919

*Publicat pentru prima oară în 1930,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XIII*

Se tipărește după manuscris

3

PLANUL PUNCTULUI AGRAR DIN PROGRAM

-
-
- 1) Desființarea *proprietății private*, legea cu privire la socializare și 3 — colectivizarea
 - 2) orientarea spre socialism la sate
 - 3) dezvoltarea forțelor de producție
+, (3) orașul și satul
 - 4) reazemul și cele trei grupuri de la sate.
-
-

Scris în jurul datei de 25 februarie 1919

Se tipărește după manuscris

Publicat pentru prima oară în 1930,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XII!

4

CONSPECTUL SECȚIUNII CU PRIVIRE LA
PEDEPSE DIN PUNCTUL PROGRAMULUI
REFERITOR LA JUSTIȚIE

- 1) > 0% condamnarea cu suspendarea pedepsei
- 2) „ „ blam public
- 3) Înlocuirea privării de libertate prin muncă obligatorie cu domiciliul forțat
- 4) Înlocuirea condamnării la închisoare prin instituții educative
- 5) introducerea unor consilii de judecată tovarășească (pentru anumite categorii, atât în armată cât și în rândurile muncitorilor).

*Scriș în iurul datei de 25 februarie
1919*

Se tipărește după manuscris

*Publicat pentru prima oară în 1930.
în „Culegeri din Lenin“, vol XIII*

5

PROIECT DE ADĂUGIRI LA PUNCTUL DIN
PROGRAM ÎN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI
PUBLIC

- Se va adăuga:
- 1) cu privire la învățămîntul politehnic pentru tineri și adulți
 - 2) activitatea (copiilor) în afara clasei
-
- 3) creșe etc.
- 4) la § 6 + sindicatele
- 5) cu predare în limba maternă.

Scris la 20 martie 1919

Se tipărește după manuscris

*Publicat pentru prima oară în 1930,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XIII*

6

PARTICULARITĂȚILE NOULUI PROGRAM
AL PARTIDULUI

Complexitatea muncii.

Un nou tip.

§§ nu pentru program.

Nedefinitivat.

Apel...

Experiența (noi s-o aprofundăm) și s-o
facem cunoscută Europei.

Scris în februarie 1919

*Publicat pentru prima oară în 1930,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XIII*

Se tipărește după manuscris

ÎNSEMNĂRI CU PRIVIRE LA COOPERAȚIE

N-ar fi cazul să fie omis § 1 ?

Observația la § 2 și § 3 să fie omisă.

Cel puțin $\frac{2}{3}$ din membrii fiecărei cooperative trebuie să fie proletari sau semiproletari (adică persoane care trăiesc exclusiv sau în proporție nu mai mică de jumătate din vânzarea forței lor de muncă).

Organele cooperației muncitorești trimit comisari în cooperativele în care peste 10% din membri aparțin claselor avute. Comisarii au dreptul de supraveghere și control, precum și dreptul de „veto“, transmițând hotărârile contestate spre rezolvarea definitivă organelor C.E.S.

Cum poate fi exprimată colaborarea practică dintre sindicatele funcționarilor din comerț și industrie ?

Nu s-ar putea institui o serie de premii și avantaje substanțiale pentru cooperativele care au cuprins întreaga populație ?

Municipalități, care să unească întreaga populație în jurul magazinelor municipale.

Scris în jurul datei de 16 martie 1919

Publicat pentru prima oară în 1959, în „Culegeri din Lenin“, vol. XXXVI

Se tipărește după manuscris

PROIECT DE HOTĂRÎRE A CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA APROVIZIONAREA CU CEREALE A FEROVIARIILOR

Comitetul pentru aprovizionarea feroviarilor declară muncitorilor că, pe baza unor calcule exacte, primirea a 25 de funturi este garantată în mod absolut în condițiile transportării a 6 000 000 de puduri lunar. Dar se poate transporta și mult mai mult. Trebuie să ne încordăm toate forțele pentru a mări numărul locomotivelor reparate. În plus, pentru ridicarea productivității muncii se acordă *premiu* potrivit normelor Consiliului sindicatelor din Rusia.

Scris la 31 martie 1919

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

ÎN PROBLEMA RELAȚIILOR CU ȚĂRĂNIMEA MIJLOCAȘĂ

În legătură cu *planul* de măsuri urgente
pentru atragerea mijlocașului :

- 1) Impozitul extraordinar perceput *de la mijlocași* să fie redus imediat.
- 2) Din partea partidului să se trimită (cîte 3 persoane din fiecare comitet gubernial) în mod special la munca *pentru atragerea mijlocașului*.
- 3) Vor fi alcătuite de la centru comisii (o serie dintre ele) care să fie trimise pe teren *pentru apărarea mijlocașului*.
- 4) Planul călătoriilor lui Kalinin va fi elaborat și confirmat. Vor fi publicate datele, localitățile, primirile în audiență etc.
- 5) Participarea la călătoriile (prevăzute la punctele 4 și 5) a unor reprezentanți din partea Comisariatelor poporului pentru *justiție, afaceri interne, agricultură* etc.
- 6) O campanie de presă.
- 7) Un „Manifest“ cu privire la apărarea țaranului mijlocaș.
- 8) Verificarea (și abolirea) măsurilor *de constrîngere* în legătură cu intrarea în comune.
- 9) Verificarea măsurilor *de aprovizionare*, în sensul reducerii rechizițiilor, urmăririlor etc. la care este impus *mijlocașul* etc.

- 10) Amnistia.
- 11) „Recunoașterea chiaburului“.
- 12) Predarea obligatorie a surplusurilor de cereale și furaje.
- 13) Meșteșugarii și meseriașii să fie recunoscuți.

*Scris la sfârșitul lunii martie —
inceputul lunii aprilie 1919*

*Publicat pentru prima oară în 1933,
în „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV*

Se tipărește după manuscris

ANEXE

Исчерпано 28/III Ленин

ПРОГРАММА

Российской Коммунистической партии (большевиков).

Принята 8-ым съездом партии 18—23 марта 1919 г.

Октябрьская революция (25 окт., 7 ноября, 1917 г.) в России осуществила диктатуру пролетариата, начавшего при поддержке беднейшего крестьянства или полупролетариата, содвигать основы коммунистического общества. Ход развития революции в Германии и Австро-Венгрии, рост революционного движения пролетариата во всех передовых странах, распространение советской формы этого движения, т. е. такой, которая направлена прямо к осуществлению диктатуры пролетариата, все это показало, что началась эра всемирной пролетарской, коммунистической революции.

Эта революция явилась неизбежным результатом развития капитализма, господствующего пока в большинстве цивилизованных стран. Природу капитализма и буржуазного общества наша старая программа правильно, если не считать неточного названия партии социал-демократической, охарактеризовала в следующих положениях: «Главную» особенность такого общества составляет товарное производство на основе капиталистических производственных отношений, при которых самая важная и значительная часть средств производства и обращения товаров принадлежит небольшому по своей численности классу лиц, между тем как огромное большинство населения состоит из пролетариев и полупролетариев, вынужденных своим экономическим положением постоянно или периодически продавать свою рабочую силу, т. е. поступать в наемники к капиталистам, и своим трудом создавать доход высших классов

** Наблюдения: должно быть: с капитализмом пролетарийской пролетарской конкуренцией.*

ственно-производительного процесса для обеспечения благосостояния и всестороннего развития всех членов общества, социальная революция пролетариата уничтожит деление общества на классы и тем освободит все угнетенное человечество, так как положит конец всем видам эксплуатации одной части общества другою.

«Необходимое условие этой социальной революции составляет диктатура пролетариата, т. е. завоевание пролетариатом такой политической власти, которая позволит ему подавить всякое сопротивление эксплуататоров. Ставя себе задачу сделать пролетариат способным выполнить свою великую историческую миссию, международная коммунистическая партия организует его в самостоятельную политическую партию, противостоящую всем буржуазным партиям, руководит всеми проявлениями его классовой борьбы, разоблачает перед ним непримиримую противоположность интересов эксплуататоров интересам эксплуатируемых и выясняет ему историческое значение и необходимые условия предстоящей социальной революции. Вместе с тем, она обнаруживает перед всей остальной трудящейся и эксплуатируемой массой безнадёжность ее положения в капиталистическом обществе и необходимость социальной революции в интересах ее собственного освобождения от гнета капитала. Партия рабочего класса, коммунистическая партия, вовет в свои ряды все слои трудящегося и эксплуатируемого населения, поскольку они переходят на точку зрения пролетариата».

Процесс концентрации и централизации капитала, уничтожая свободную конкуренцию, привел в начале XX века к созданию могучих монополистических союзов капиталистов, — синдикатов, картелей, трестов, — получивших решающее значение во всей экономической жизни, к слиянию банкового капитала с громадной концентрацией капитала промышленности и к усиленному вывозу капитала в чужие страны. Тресты, охватывая целые группы капиталистических держав, начали экономический раздел мира, поделенного уже территориально между богатейшими странами. Эта эпоха финансового капитала, неизбежно обостряющая борьбу между капиталистическими государствами, есть эпоха империализма.

Отсюда неизбежно вытекают империалистические войны, войны за рынки сбыта, за сферу приложения капитала, за сырье и за рабочую силу, т. е. за мировое господство и за власть над малыми и слабыми народностями. Именно такова первая великая империалистическая война 1914—1918 гг.

И чрезвычайно высокая степень развития мирового капитализма вообще; и смена свободной конкуренции государственно-монополистическим капитализмом; и подготовка бабками, а равно союзами капиталистов, аппарата для общественного регулирования процесса производства и распределения продуктов; и стоящий в связи с ростом капиталистических монополий рост дороговизны и гнета

** Варшавы, др. во ошибаются. И первый курсив, как в старой программе писалось: Эксплуатация. Слово французское: exploitation, глгггг Эксплуатация 28. III. 1919. Ленин.*

*12
12
12
12
12*

12
12
12*

12

12

дарства, грабя колониальные и слабые народы, дают возможность буржуазии, за счет добытой этим грабежом сверхприбыли, ставить в привилегированное положение и таким образом подкупать верхушки пролетариата, обеспечивать им в мирное время сносное мелкобуржуазное существование и брать на службу себе вождей этого слоя. Оппортунисты и социал-шовинисты, будучи слугами буржуазии, являются прямыми классовыми врагами пролетариата, особенно теперь, когда они в союзе с капиталистами вооруженной рукой подавляют революционное движение пролетариата, как в своих, так и в чужих странах.

С другой стороны, буржуазным извращением социализма является течение «центра», наблюдаемое равным образом во всех капиталистических странах, которое колеблется между социал-шовинизмом и коммунизмом, отстаивая единство с первыми и пытаясь возродить обанкротившийся II Интернационал. Руководителем борьбы пролетариата за его освобождение является лишь новый, третий, коммунистический интернационал, одним из отрядов которого является Р. К. П. Этот Интернационал фактически создан образованием коммунистических партий из действительно пролетарских элементов прежних социалистических партий в ряде стран, а особенно в Германии, и формально основан в марте 1919 года на его первом Съезде в Москве. Коммунистический Интернационал, приобретающий все большее сочувствие в массах пролетариата всех стран не только в своем наваании возвращается к марксизму, но и своим идейно-политическим содержанием, всеми своими действиями осуществляет революционное учение Маркса, очищенное от буржуазно-оппортунистических извращений.

Равнявая конкретнее задачи пролетарской диктатуры применительно к России, главной особенностью которой является численное преобладание мелко-буржуазных слоев населения, Р. К. П. определяет эти задачи следующим образом:

Наблюдения: Не курсив, а Империализм! Империализм какой? Или в первой редакции?

1. Буржуазная республика, даже самая демократическая, ослепленная доунами всенародной, общенациональной или внеклассовой воли, неизбежно оставалась на деле — в силу того, что существовала частная собственность на землю и другие средства производства, — диктатурой буржуазии, машиной для эксплуатации и подавления громадного большинства трудящихся горсткой капиталистов. В противоположность этому, пролетарская или советская демократия превратила массовые организации, именно угнетенных капиталистическим классом, пролетариев и беднейших крестьян — полупролетариев, т. е. громадного большинства населения, в постоянную и единственную основу всего государственного аппарата, местного

xx Наблюдения: Малое число, как на строк 6-ой сверху.

12

Paginile întâi, a cincea și a șaptea a celei de - a doua corecturi
a „Programului Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia”
cu notele și corecturile lui V. I. Lenin. — 1919

Micșorai

PROGRAMUL PARTIDULUI COMUNIST (BOLȘEVIC) DIN RUSIA

Revoluția din Octombrie (25 octombrie, 7 noiembrie 1917) din Rusia a înlăptuit dictatura proletariatului, care cu sprijinul țărănimii sărace sau al semiproletariatului a început să făurească societatea comunistă. Dezvoltarea revoluției în Germania și Austro-Ungaria, creșterea mișcării revoluționare a proletariatului în toate țările înaintate, extinderea formei sovietice a acestei mișcări, formă care urmărește direct înlăptuirea dictaturii proletariatului, — toate acestea dovedesc că era revoluției proletare, comuniste mondiale a început.

Această revoluție este un rezultat inevitabil al dezvoltării capitalismului, încă dominant în majoritatea țărilor civilizate. Natura capitalismului și a societății burgheze a fost caracterizată just — făcând abstracție de faptul că partidul era denumit în mod inexact partid social-democrat — în vechiul nostru program prin tezele care urmează :

„Particularitatea principală a acestei societăți o constituie producția de mărfuri pe baza relațiilor de producție capitaliste, când partea cea mai importantă a mijloacelor de producție și a circulației de mărfuri aparține unei clase restrânse numericeste, în timp ce imensa majoritate a populației este formată din proletari și semiproletari, pe care situația lor economică îi obligă să-și vîndă permanent sau periodic forța de muncă, adică să se angajeze ca salariați la capitaliști și să creeze prin munca lor veniturile claselor de sus ale societății.

Sfera în care domină relațiile de producție capitaliste se lărgeste pe măsură ce continua perfecționare a tehnicii, sporind importanța economică a marilor întreprinderi, duce la înlăturarea micilor producători independenți, transformând pe unii dintre ei în proletari, micșorând rolul celorlalți în viața social-economică și punându-i uneori într-o dependență mai mult sau mai puțin totală, mai mult sau mai puțin evidentă, mai mult sau mai puțin apăsătoare față de capital.

În afară de aceasta, progresul tehnic permite întreprinzătorilor să folosească pe o scară din ce în ce mai largă munca femeilor și a copiilor în procesul de producție și de circulație a mărfurilor. Dar întrucât acest progres face, pe de altă parte, ca întreprinzătorii să aibă nevoie de relativ mai puțină muncă vie a muncitorilor, cererea de forță de muncă rămîne în mod necesar în urma ofertei ei, ceea ce face să crească dependența muncii salariate față de capital și gradul de exploatare a acesteia.

Această stare de lucruri din țările burgheze, precum și rivalitatea lor pe piața mondială, rivalitate care devine din ce în ce mai acerbă, fac ca desfacerea mărfurilor produse în cantități din ce în ce mai mari să se realizeze din ce în ce mai greu. Supraproducția, care se manifestă prin crize industriale mai mult sau mai puțin grave, urmate de perioade mai mult sau mai puțin îndelungate de stagnare industrială, este o consecință inevitabilă a dezvoltării forțelor de producție în societatea burgheză. Crizele și perioadele de stagnare industrială ruinează la rîndul lor în și mai mare măsură pe micii producători, accentuează dependența muncii salariate față de capital, accelerează înrăutățirea relativă, iar uneori și absolută a situației clasei muncitoare.

Așadar, perfecționarea tehnicii, care înseamnă ridicarea productivității muncii și sporirea avuției sociale, determină în societatea burgheză creșterea inegalității sociale, mărirea distanței dintre avuți și neavuți, precum și continua înrăutățire a situației materiale, creșterea șomajului și condamnarea unor pături din ce în ce mai largi ale maselor muncitoare la tot felul de privațiuni.

Pe măsură însă ce toate aceste contradicții inerente societății burgheze se accentuează și se dezvoltă, sporește și nemulțumirea masei muncitoare și exploatate față de ordinea existentă, crește numărul și coeziunea proletarilor și se ascute lupta lor împotriva exploatatorilor lor. În același timp, perfecționarea tehnicii, concentrând mijloacele de producție și de circulație și socializând procesul muncii în întreprinderile capitaliste, creează în ritm din ce în ce mai accelerat posibilitatea materială a înlocuirii relațiilor de producție capitaliste prin relații comuniste, adică posibilitatea materială a revoluției sociale, care constituie scopul final al întregii activități a partidului comunist internațional, exponent conștient al mișcării de clasă a proletariatului.

Înlocuind proprietatea privată asupra mijloacelor de producție și de circulație prin proprietatea socială și introducând organizarea planificată a procesului de producție socială pentru asigurarea bunăstării tuturor membrilor societății și a dezvoltării lor multilaterale, revoluția socială a proletariatului va desființa împărțirea societății în clase și va elibera astfel întreaga omenire asupra, deoarece va pune capăt oricăror forme de exploatare a unei părți a societății de către cealaltă.

O condiție necesară a acestei revoluții sociale este dictatura proletariatului, adică cucerirea de către proletariat a unei puteri politice, care să-i permită reprimarea oricărei împotriviri a exploatatorilor. Asumându-și sarcina de a face proletariatul capabil să îndeplinească marea lui misiune istorică, partidul comunist internațional îl organizează într-un partid politic independent, opus tuturor partidelor burgheze, conduce lupta de clasă a proletariatului în toate manifestările ei și îi dezvoltă antagonismul ireductibil dintre interesele exploatatorilor și interesele celor exploatați și-i arată care este însemnătatea istorică și care sînt condițiile necesare ale viitoarei revoluții sociale. El arată în același timp tuturor celorlalte mase muncitoare și exploatate că în societatea capitalistă situația lor este fără ieșire și că revoluția socială este necesară în interesul propriei lor eliberări de sub jugul capitalului. Partidul clasei muncitoare, partidul comunist, cheamă în

rîndurile sale toate păturile populației muncitoare și exploatate, în măsura în care ele își însușesc punctul de vedere al proletariatului“.

Procesul de concentrare și centralizare a capitalului, desființînd libera concurență, a dus la începutul secolului al XX-lea la formarea unor puternice uniuni monopoliste ale capitaliștilor — sindicate, carteluri, trusturi —, care au căpătat o importanță hotărîtoare în întreaga viață economică, la contopirea capitalului bancar cu capitalul industrial de o colosală concentrare, la un intens export de capital în țări străine. Cuprinzînd grupuri întregi de state capitaliste, trusturile au trecut la împărțirea economică a lumii, deja împărțită din punct de vedere teritorial, între cele mai bogate țări. Această epocă a capitalului financiar, epocă a unei lupte nemaipomenit de înverșunate între statele capitaliste, este epoca imperialismului.

De aici decurg inevitabil războaiele imperialiste, războaiele pentru piețe de desfacere, pentru sfere de investiții de capital, pentru materii prime și pentru mînă de lucru, adică pentru dominația mondială și pentru dominarea popoarelor mici și slabe. Un astfel de război este primul mare război imperialist din 1914—1918.

Înaltul grad de dezvoltare a capitalismului mondial în general; înlocuirea liberei concurențe prin capitalismul monopolist de stat; pregătirea de către bănci, precum și de către uniunile capitaliștilor a unui aparat pentru reglementarea socială a procesului de producție și de repartitie a produselor; creșterea scumpetei și a asuprii clasei muncitoare de către sindicate, legată de creșterea monopolurilor capitaliste, înrobirea clasei muncitoare de către statul imperialist, îngreuierea enormă a luptei economice și politice a proletariatului; ororile, urgiile, dezastrul adus de războiul imperialist, — toate acestea au făcut inevitabilă prăbușirea capitalismului și trecerea la un tip superior de economie socială.

Războiul imperialist nu numai că nu se putea termina printr-o pace dreaptă, dar în genere nu se putea termina prin încheierea unei păci durabile de către guvernele bur-

gheze. Pe treapta de dezvoltare pe care a atins-o capitalismul, el se transformă, se transformă inevitabil sub ochii noștri într-un război civil al maselor muncitoare exploatare, în frunte cu proletariatul, împotriva burgheziei.

Ofensiva crescîndă a proletariatului și mai ales victoriile obținute de el în diferite țări fac să crească împotrivirea exploatare și-i determină pe aceștia să creeze noi forme de unire internațională a capitaliștilor (Liga națiunilor etc.), care, organizînd exploatarea sistematică a tuturor popoarelor de pe glob pe scară mondială, își îndreaptă eforturile imediate spre înăbușirea directă a mișcărilor revoluționare ale proletariatului din toate țările.

Toate acestea îmbină în mod inevitabil războiul civil dinăuntrul unor anumite state cu războaiele revoluționare duse atît de țările proletare care se apără, cît și de popoarele asuprite împotriva jugului puterilor imperialiste.

În aceste condiții, lozinca pacifismului, a dezarmării internaționale în condițiile capitalismului, a tribunalelor de arbitraj etc. nu sînt numai o utopie reacționară, ci și o înșelare directă a oamenilor muncii, ele urmărind dezarmarea proletariatului și abaterea lui de la sarcina dezarmării exploatare.

Numai revoluția proletară, comunistă, poate scoate omenirea din impasul la care au adus-o imperialismul și războaiele imperialiste. Oricît de mari ar fi dificultățile revoluției și eventualele ei insuccese temporare sau valorile de contrarevoluție, victoria finală a proletariatului este inevitabilă.

Victoria revoluției proletare mondiale necesită o încredere totală, o alianță frățescă cît mai strînsă și o cît mai mare unitate de acțiune revoluționară a clasei muncitoare din țările înaintate.

Aceste condiții nu pot fi realizate fără o ruptură hotărîtă, principială cu denaturarea burgheză a socialismului și fără desfășurarea unei lupte intransigente împotriva acestei denaturări, care a triumfat în conducerea partidelor social-democrate și socialiste oficiale.

O astfel de denaturare este reprezentată, pe de o parte, de curentul oportunismului și social-șovinismului, socialism în vorbe și șovinism în fapte, — de apărarea intereselor prădălnice ale propriei burghezii naționale sub masca lozincii „apărării patriei“, în general și în cursul războiului imperialist din 1914—1918 în special. Acest curent a luat naștere datorită faptului că țările capitaliste înaintate, jefuind popoarele coloniale și slab dezvoltate, au dat burgheziei posibilitatea ca din supraprofitul obținut de pe urma acestui jaf să creeze o situație privilegiată pentru vîrfurile proletariatului, corupîndu-le, să le asigure în timp de pace o existență mic-burgheză comodă și să ia în solda ei pe conducătorii acestei pături. Slugi ale burgheziei, oportuniștii și social-șoviniștii sînt dușmanii de clasă direcți ai proletariatului, în special astăzi, cînd în alianță cu capitaliștii ei reprimă cu forța armată mișcarea revoluționară a proletariatului atît în țările lor, cît și în alte țări.

O altă denaturare burgheză a socialismului este curentul „centrist“, care se manifestă în egală măsură în toate țările capitaliste și care oscilează între social-șoviniști și comuniști, preconizînd unitatea cu cei dintîi și încercînd să reînvie Internaționala a II-a, falită. Unicul conducător al luptei proletariatului pentru eliberarea sa este noua Internațională, Internaționala a III-a, Comunistă, iar Partidul Comunist din Rusia este unul din detașamentele ei. Această Internațională a fost creată de fapt prin formarea de partide comuniste într-o serie de țări, și în special în Germania, din elementele cu adevărat proletare din vechile partide socialiste. Întemeiată formal în martie 1919 la primul său Congres de la Moscova, Internaționala Comunistă, care cîștigă tot mai multe simpatii în sînul maselor proletariatului din toate țările, se reîntoarce la marxism nu numai prin denumirea pe care și-a luat-o, ci și prin întregul ei conținut ideologic și politic; ea aplică în toate acțiunile sale doctrina revoluționară a lui Marx, purificată de denaturările burgheze-oportuniste.

Dezvoltînd sarcinile concrete ale dictaturii proletare potrivit condițiilor din Rusia, a cărei particularitate princi-

pală o constituie predominarea numerică a păturilor mic-burgheze ale populației, Partidul Comunist din Rusia definește aceste sarcini în modul următor :

În domeniul politicii generale

1. Republica burgheză, chiar și cea mai democratică, consfințită prin lozincă voinței întregului popor, a voinței naționale sau a unei voințe în afara claselor — datorită existenței proprietății private asupra pământului și asupra celorlalte mijloace de producție — rămâne în realitate inevitabil o dictatură a burgheziei, o mașină de exploatare și de reprimare a imensei majorități a oamenilor muncii de către un pumn de capitaliști. În opoziție cu ea, democrația proletară sau sovietică a făcut tocmai din organizațiile de masă ale claselor asuprite de capitalism, ale proletarilor și țăranilor săraci semiproletari, care formează imensa majoritate a populației, baza unică și permanentă a întregului aparat de stat, local și central, de sus pînă jos. Astfel, Statul sovietic a realizat, între altele, pe un plan mai vast decît oriunde, autoadministrarea locală și regională, fără vreo autoritate numită de sus. Sarcina partidului este de a duce o muncă neobosită pentru a înfăptui cu adevărat și total acest tip superior de democratism, care pentru justa sa funcționare reclamă o continuă ridicare a nivelului de cultură, de organizare și de autoactivitate a maselor.

2. Spre deosebire de democrația burgheză, care ascunde caracterul de clasă al statului ei, Puterea sovietică recunoaște deschis că, atîta timp cît n-a fost desființată cu totul împărțirea societății în clase — și o dată cu ea orice putere de stat —, orice stat va avea în mod inevitabil un caracter de clasă. Statul sovietic are prin însăși natura lui drept sarcină reprimarea împotrivirii exploatare, și Constituția sovietică, pornind de la principiul că orice libertate este o înșelătorie dacă contravine eliberării muncii de sub jugul capitalului, nu ezită cînd e vorba să priveze pe exploatare de drepturi politice. Sarcina partidului proletariatului este ca, reprimînd fără cruțare împotrivirea exploatare și luptînd pe plan ideologic împotriva prejudecăților adînc înrădăcinate cu

privire la caracterul absolut al drepturilor și libertăților burgheze, să explice în același timp că privarea de drepturi politice, ca și orice fel de îngrădiri ale libertății sînt necesare exclusiv ca măsuri temporare de luptă împotriva încercărilor exploatatorilor de a-și apăra sau restabili privilegiile. Pe măsură ce va dispărea posibilitatea obiectivă a exploatării omului de către om, va dispărea și necesitatea acestor măsuri temporare, iar partidul va căuta să le restrîngă și să le anuleze cu totul.

3. Democrația burgheză se limita la o extindere formală a drepturilor și libertăților politice, ca : libertatea întrunirilor, libertatea de asociere, libertatea presei, în egală măsură asupra tuturor cetățenilor. În realitate însă, atît practica administrativă, cît și, mai ales, robia economică a oamenilor muncii i-au pus întotdeauna pe aceștia, în condițiile democrației burgheze, în imposibilitatea de a se folosi într-un mod substanțial de aceste drepturi și libertăți.

Dimpotrivă, democrația proletară nu se mulțumește să proclame formal drepturi și libertăți, ci le acordă efectiv în primul rînd și în cea mai mare măsură claselor care au fost asuprite de capitalism, proletariatul și țărănimia. În acest scop, Puterea sovietică expropriază burghezia de localuri, tipografii, depozite de hîrtie etc., punîndu-le în întregime la dispoziția oamenilor muncii și organizațiilor lor.

Sarcina Partidului Comunist din Rusia este de a atrage mase din ce în ce mai largi ale populației muncitoare la folosirea drepturilor și libertăților democratice și de a extinde posibilitățile materiale de folosire a lor.

4. Democrația burgheză a proclamat timp de secole egalitate între oameni fără deosebire de sex, religie, rasă și naționalitate, dar capitalismul n-a permis nicăieri înfăptuirea acestei egalități în drepturi, iar în stadiul său imperialist, el a dus la o mare creștere a asupririi naționale și rasiale. Numai pentru că Puterea sovietică este o putere a oamenilor muncii, ea a putut să înfăptuiască pînă la capăt și în toate domeniile, pentru prima oară în lume, această egalitate în drepturi, ajungînd să lichideze complet ultimele rămășițe de inegalitate a femeii în do-

meniul dreptului matrimonial și în general al dreptului familial. În momentul de față sarcina partidului este în primul rînd de a duce o muncă ideologică și educativă spre a lichida pînă la capăt orice urmă de inegalitate sau de vechi prejudecăți, mai ales în păturile înapoiate ale proletariatului și țărănimii.

Nelimitîndu-se la egalitatea formală în drepturi a femeilor, partidul își propune să le elibereze de greutatele materiale ale menajului, care au apăsător pînă astăzi asupra lor, punîndu-le la dispoziție case-comune, cantine publice, spălătorii centrale, creșe etc.

5. Asigurînd maselor muncitoare posibilități incomparabil mai mari decît în condițiile democrației burgheze și ale parlamentarismului de a efectua alegeri și de a revoca pe deputați printr-o procedură cît se poate de simplă și de accesibilă muncitorilor și țărănilor, Puterea sovietică lichidează în același timp laturile negative ale parlamentarismului, în special separarea puterii legislative de puterea executivă, izolarea de mase a instituțiilor reprezentative etc.

Statul sovietic apropie de mase aparatul de stat și prin faptul că unitatea electorală și nucleul de bază al statului nu mai este circumscripția teritorială, ci unitatea de producție (uzina, fabrica).

Sarcina partidului este ca, ducîndu-și întreaga activitate în această direcție, să realizeze o și mai mare apropiere între organele puterii și masele muncitoare prin realizarea cît mai riguroasă și mai completă de către aceste mase a democratismului în practică, mai ales prin introducerea responsabilității persoanelor oficiale, care vor fi obligate să dea seamă de activitatea lor.

6. În timp ce democrația burgheză, contrar declarațiilor ei, transforma armata într-un instrument al claselor avute, separînd-o de masele muncitoare și opunînd-o acestora, nepermițînd soldaților să-și exercite drepturile politice sau îngreuiind această exercitare, Statul sovietic unește în organele sale, în Soviete, pe muncitori și soldați pe baza unei depline egalități în drepturi și a unității de interese. Sarcina partidului este de a apăra și dezvolta această unitate a muncitorilor și soldaților în Soviete, în-

tărind legătura indisolubilă dintre forța armată și organizațiile proletariatului și semiproletariatului.

7. Rolul conducător în decursul întregii revoluții al proletariatului industrial orășenesc, partea cea mai concentrată, mai unită, mai luminată și mai călită în luptă a maselor muncitoare, s-a manifestat atît prin însăși apariția Sovietelor, cît și în întreaga lor dezvoltare în organe ale puterii de stat. Constituția noastră sovietică a reflectat acest lucru, avântajînd întrucîtva proletariatul industrial în comparație cu masele mic-burgheze mai fărîmițate de la sate.

Explicînd caracterul temporar al acestor avantaje, legate istoricește de dificultățile organizării socialiste a satului, P.C. din Rusia trebuie să caute să folosească ferm și sistematic această situație a proletariatului industrial, pentru ca, în opoziție cu interesele înguste de breaslă și îngust profesionale pe care capitalismul le cultiva în rîndurile muncitorilor, să stabilească o mai strînsă uniune între muncitorii înaintați și masele cele mai înapoiate și mai fărîmițate ale proletarilor și semiproletarilor de la sate, precum și ale țărănimii mijlocașe.

8. Numai datorită organizării de stat sovietice, revoluția proletariatului a putut să lichideze dintr-o dată și să dărîme din temelii vechiul aparat de stat burghez, aparatul birocratic și judecătoresc. Dar nivelul cultural nu îndeajuns de ridicat al maselor largi, faptul că activității pe care masa îi promova în posturi de răspundere n-aveau experiența necesară în domeniul administrativ, necesitatea de a atrage în grabă, în condiții grele, specialiștii de școală veche și faptul că pătura cea mai dezvoltată a muncitorilor de la orașe a trebuit să fie trimisă în armată au dus la o anumită reînviere a birocratismului în cadrul orînduirii sovietice.

Ducînd o luptă hotărîtă împotriva birocratismului, P.C. din Rusia preconizează în vederea lichidării complete a acestei plăgi următoarele măsuri :

1. Atragerea obligatorie a fiecărui membru al Sovietelor la îndeplinirea unei munci în domeniul conducerii statului.

2. Schimbarea succesivă a muncilor pentru ca oamenii să cuprindă treptat toate domeniile conducerii statului.

3. Atragerea treptată a absolut întregii populații muncitoare la munca de conducere a statului.

Aplicarea întocmai sub toate aspectele a tuturor acestor măsuri, reprezentând un pas înainte pe calea pe care pășise Comuna din Paris, și simplificarea funcțiilor administrative concomitent cu ridicarea nivelului cultural al oamenilor muncii duc la desființarea puterii de stat.

În domeniul relațiilor naționale

9. În problema națională, P.C. din Rusia se călăuzește după următoarele principii :

1) Pe primul plan se pune politica de apropiere între proletariatii și semiproletarii de diferite naționalități în scopul luptei revoluționare comune pentru răsturnarea moșierimii și burgheziei.

2) Pentru a face să dispară neîncrederea maselor muncitoare din țările asupra fațadei de proletariat din statele care le-au asupra, e necesară desființarea oricăror privilegii ale oricărui grup național, egalitatea deplină în drepturi a națiunilor și recunoașterea dreptului la despărțire și la formarea de state independente pentru colonii și națiunile lipsite de egalitate în drepturi.

3) În același scop partidul preconizează — ca una dintre formele de trecere pe calea spre o unitate deplină — o uniune federativă de state, organizate după tipul sovietic.

4) În problema : cine este exponentul voinței unei națiuni de a se despărți, P.C. din Rusia se situează pe punctul de vedere istoric și de clasă, ținând seama de treapta de dezvoltare istorică pe care se află națiunea respectivă : pe calea trecerii de la orînduirea feudală la democrația burgheză sau de la democrația burgheză spre democrația sovietică sau proletară etc.

În orice caz, din partea proletariatului națiunilor care au fost națiuni asupra se cere multă precauție și o deosebită atenție față de rămășițele sentimentelor naționale la masele muncitoare ale națiunilor asupra sau lipsite de drepturi depline. Numai ducînd o asemenea

politică se pot crea — după cum o dovedește experiența unirii unei serii de Republici sovietice naționale în jurul Rusiei Sovietice — condițiile pentru o unitate trainică și liber consimțită a elementelor eterogene din punct de vedere național ale proletariatului internațional.

În domeniul militar

10. În domeniul militar sarcinile partidului pornesc de la următoarele principii fundamentale :

1) În epoca descompunerii imperialismului, precum și a războiului civil care ia amploare, nu e cu putință nici menținerea vechii armate, nici organizarea unei armate noi pe o așa-zisă bază general națională sau a unei armate care să se situeze în afara claselor. Armata Roșie, ca instrument al dictaturii proletare, trebuie să aibă în mod necesar un caracter de clasă fățiș, adică să fie formată exclusiv din proletariat și din păturile semiproletare ale țărănimii apropiate de proletariat. Numai ca urmare a desființării claselor această armată de clasă se va transforma într-o miliție socialistă a întregului popor.

2) Toți proletarii și semiproletarii trebuie să capete cunoștințe militare cât mai temeinice și să se introducă predarea obiectelor respective în școli.

3) Instruirea militară și educația Armatei Roșii se face pe baza unității de clasă și educației socialiste. De aceea este nevoie ca, în afară de comandanții efectivi, să existe comisari politici recrutați dintre comuniștii de nădejde și plini de abnegație și să se creeze în fiecare unitate celule comuniste în vederea stabilirii unei legături ideologice interne și a unei discipline conștiente.

4) Spre deosebire de regimul din vechea armată, e nevoie ca durata instrucției de cazarmă propriu-zisă să fie cât mai scurtă, cazarmile să se apropie de tipul școlii militare și militare-politice, să se stabilească o cât mai strânsă legătură între formațiile militare și fabrici, uzine, sindicate și organizațiile sărăcimii de la sate.

5) Nu se poate stabili legătura organizatorică cu tînăra armată revoluționară și nu-i poate fi imprimată stabilitatea necesară decît cu ajutorul unor cadre de comandă, la început chiar inferioare, recrutate din rîndurile muncito-

rilor și țăranilor conștienți. De aceea pregătirea pentru posturi de comandă a ostașilor celor mai capabili, celor mai energici și mai devotați cauzei socialismului este una din sarcinile cele mai importante în ceea ce privește crearea armatei.

6) Experiența operativă și tehnică a ultimului război mondial trebuie folosită și aplicată pe o scară cât mai largă. Aici este necesar să fie atrași în cât mai mare măsură la munca de organizare a armatei și la conducerea ei operativă specialiștii militari care au trecut prin școala vechii armate. O condiție indispensabilă în vederea acestei atrageri este de asemenea concentrarea conducerii politice a armatei și a controlului multilateral asupra cadrelor de comandă în mîna clasei muncitoare.

7) Revendicarea eligibilității cadrelor de comandă, care a avut o mare importanță principială cînd era vorba de armata burgheză, unde cadrele de comandă erau alese și educate în așa fel încît să fie un aparat de subordonare de clasă a soldaților și prin ei a maselor muncitoare, își pierde total această importanță cînd este vorba de Armata Roșie, armată de clasă a muncitorilor și țăranilor. O eventuală îmbinare a principiului eligibilității cu numirile este dictată armatei revoluționare de clasă de considerente exclusiv de ordin practic și este în funcție de nivelul pe care l-a atins organizarea ei, de gradul de coeziune a unităților armatei, de existența cadrelor de comandă etc.

În domeniul justiției

11. Luînd toată puterea în mîna sa și desființînd complet organele dominației burgheze — vechile instanțe judecătorești —, democrația proletară înlocuiește formula democrației burgheze: „judecătorii trebuie să fie aleși de popor” prin lozinca de clasă: „judecătorii trebuie să fie aleși dintre oamenii muncii și numai de oamenii muncii”, pe care o aplică în toată organizarea judecătorească, stabilind totodată egalitatea în drepturi a ambelor sexe atît în ceea ce privește alegerea judecătorilor, cît și în ceea ce privește exercitarea funcției de judecător.

Pentru a atrage masele cele mai largi ale proletariatului și ale țăranimii sărace la exercitarea funcției de jude-

cător, a fost introdusă participarea la instanțele judecătorești a judecătorilor-asesori temporari și revocabili ori-cînd, urmînd ca la întocmirea listelor de asesori să fie atrase organizațiile muncitorești de masă, syndicatele etc.

Creînd un sistem unic de justiție populară în locul și-rului nesfîrșit de vechi instanțe judiciare bazate pe diferite grade și forme de organizare, Puterea sovietică a simplificat organizarea judecătorească, făcînd justiția absolut accesibilă populației și lichidînd orice tărăgăneală în judecarea proceselor.

Abrogînd legile guvernelor răsturnate de la putere, Puterea sovietică cere judecătorilor aleși de Soviete să înfăptuiască voința proletariatului, aplicînd decretele lui, iar atunci cînd acestea nu există sau sînt incomplete, să se conducă după conștiința socialistă a dreptății.

În domeniul pedepselor, tribunalele organizate în felul acesta au și dus la o schimbare radicală a caracterului pedepsei, aplicînd pe larg condamnarea cu suspendarea pedepsei, introducînd ca pedeapsă admonestarea publică, înlocuind privarea de libertate prin munca obligatorie cu păstrarea libertății, închisorile prin instituții de educație și creînd posibilitatea de a se aplica practica judecării to-vărășești.

Preconizînd dezvoltarea continuă a justiției pe această cale, P.C. din Rusia trebuie să urmărească ca absolut toată populația muncitoare să fie atrasă la exercitarea funcțiilor judecătorești și ca sistemul pedepselor să fie înlocuit în mod definitiv printr-un sistem de măsuri cu caracter educativ.

În domeniul învățămîntului public

12. În domeniul învățămîntului public, P.C. din Rusia își pune ca sarcină să desăvîrșească opera de transformare a școlii dintr-un instrument de dominație de clasă a burgheziei într-un instrument de desființare totală a împărțirii societății în clase, într-un instrument de regenerare comunistă a societății, operă începută de Revoluția din Octombrie 1917.

În perioada dictaturii proletariatului, perioadă de pregătire a condițiilor care fac posibilă înfăptuirea deplină

a comunismului, școala trebuie să fie nu numai un promotor al principiilor comunismului în general, ci și un promotor al influenței ideologice, organizatorice și educative a proletariatului asupra păturilor semiproletare și neproletare ale maselor muncitoare, în scopul educării unei generații capabile să instaureze în mod definitiv comunismul. O sarcină imediată pe această cale o constituie în momentul de față dezvoltarea următoarelor principii de educație și învățământ, stabilite de Puterea sovietică :

1) Introducerea învățământului general și politehnic (care să dea cunoștințe teoretice și practice în toate ramurile principale de producție), gratuit și obligatoriu, pentru toți copiii de ambele sexe pînă la vîrsta de 17 ani.

2) Crearea unei rețele de instituții preșcolare : creșe, grădinițe de copii, cămine etc., în vederea îmbunătățirii educației sociale și dezrobirii femeii.

3) Înfăptuirea deplină a principiilor școlii unice a muncii, cu predarea în limba maternă, școală mixtă, cu desăvîrșire laică, adică liberă de orice influență religioasă, care să realizeze o strînsă legătură a învățământului cu munca socială-productivă, să pregătească membri ai societății comuniste dezvoltați multilateral.

4) Asigurarea tuturor școlărilor cu alimente, îmbrăcăminte, încălțăminte, cărți și rechizite școlare pe cheltuiala statului.

5) Pregătirea de noi cadre didactice, pătrunse de ideile comunismului.

6) Atragerea populației muncitoare la o participare activă la rezolvarea problemelor legate de învățământul public (dezvoltarea „comitetelor de părinți“, mobilizarea știutorilor de carte etc.).

7) Statul va sprijini prin toate mijloacele studiul individual și ridicarea nivelului cultural al muncitorilor și țăranilor prin crearea unei rețele de instituții de educație extrașcolară : biblioteci, școli pentru adulți, cămine culturale și universități populare, cicluri de conferințe, cinematografe, studiouri teatrale etc.

8) Dezvoltarea pe scară largă a învățământului profesional pentru persoanele de la vîrsta de 17 ani în sus, care să dea cunoștințe politehnice generale.

9) Asigurarea unui larg acces în incinta instituțiilor de învățămînt superior tuturor celor dornici să studieze, și în primul rînd muncitorilor; atragerea la activitatea didactică în învățămîntul superior a tuturor celor capabili să predea acolo; înlăturarea tuturor piedicilor artificiale de orice natură dintre forțele științifice proaspete și catedre; asigurarea materială a studenților pentru a da proletarilor și țăranilor posibilitatea reală de a se folosi de învățămîntul superior.

10) Este necesar în același timp să se deschidă pentru oamenii muncii și să li se facă accesibile toate tezaurele de artă, create prin exploatarea muncii lor și aflate pînă acum la dispoziția exclusivă a exploatatatorilor.

11) Propagarea pe o scară cît mai largă a ideilor comuniste și folosirea în acest scop a aparatului și a mijloacelor puterii de stat.

În domeniul relațiilor religioase

13. În ceea ce privește religia, P.C. din Rusia nu se limitează la separarea ȃisericii de stat și a școlii de biserică — decretată deja —, măsuri pe care democrația burgheză le preconizează în programele ei, dar pe care nicăieri în lume ea nu le-a dus pînă la capăt din cauza legăturilor multiforme care există de fapt între capital și propaganda religioasă.

P.C. din Rusia are convingerea că numai introducerea planificării și a unui înalt grad de conștiință în întreaga activitate social-economică a maselor va atrage după sine dispariția totală a prejudecăților religioase. Partidul urmărește distrugerea totală a legăturii dintre clasele exploatatoare și organizarea propagandei religioase, contribuind la eliberarea efectivă a maselor muncitoare de prejudecățile religioase și organizînd o cît mai largă propagandă științifică-educativă și antireligioasă. Trebuie evitată însă cu grijă orice lezare a sentimentelor credincioșilor, care nu ar duce decît la creșterea fanatismului religios.

În domeniul economic

1. Să se continue consecvent și să se ducă pînă la capăt exproprierea burgheziei, expropriere începută și, în linii

mari, deja realizată, trecerea mijloacelor de producție și de circulație în proprietatea Republicii sovietice, adică în proprietatea comună a tuturor oamenilor muncii.

2. Sarcina principală și esențială care determină întreaga politică economică a Puterii sovietice va fi ridicarea pe toate căile a forțelor de producție ale țării. Avînd în vedere marea ruină economică din țară, totul trebuie să fie subordonat următorului scop practic : sporirea imediată și cu orice preț a cantității produselor de primă necesitate pentru populație. Rezultatele practice obținute în această direcție trebuie să fie criteriul de apreciere a succesului activității oricărei instituții sovietice legate de economie.

Totodată trebuie să dăm în primul rînd atenție celor ce urmează :

3. Descompunerea economiei imperialiste a lăsat moștenire primei perioade a construcției sovietice un anumit haos în ceea ce privește organizarea producției și dirijarea ei. De aceea se impune cu atît mai mare necesitate — aceasta fiind una dintre sarcinile fundamentale — coordonarea maximă a întregii activități economice a țării după un plan general unic de stat ; o cît mai strictă centralizare a producției în sensul grupării ei pe ramuri și uniuni de ramuri și al concentrării ei în cele mai bune unități de producție și în sensul îndeplinirii rapide a sarcinilor economice ; funcționarea în condiții optime a întregului aparat de producție, folosirea rațională și economicoasă a tuturor resurselor materiale ale țării.

Trebuie să ne preocupăm totodată de extinderea colaborării economice și a relațiilor politice cu alte popoare, tinzînd în același timp la stabilirea unui plan economic unic cu acelea dintre ele care au și trecut la orînduirea sovietică.

4. În ceea ce privește industria mică și meșteșugărească este necesară folosirea ei pe scară largă, dîndu-se comenzi de stat meșteșugarilor ; includerea industriei mici și meșteșugărești în planul general de aprovizionare cu materii prime și combustibil, precum și sprijinirea ei financiară, cu condiția unirii meșteșugarilor, a artelurilor meșteșugărești, a cooperativelor de producție și a micilor întreprin-

deri în unități industriale și de producție mai mari ; încurajarea acestor uniuni prin avantaje economice menite, paralel cu celelalte măsuri, să paralizeze tendința meșteșugarilor de a se transforma în mici industriași și să creeze posibilitatea unei treceri nedureroase a acestor forme înapoiate de producție la forme superioare, la marea industrie mecanizată.

5. Aparatul organizatoric al industriei socializate trebuie să se sprijine în primul rând pe sindicate. Ele trebuie să se elibereze din ce în ce mai mult de spiritul îngust de breaslă și să se transforme în mari uniuni de producție care să cuprindă majoritatea, iar cu timpul totalitatea oamenilor muncii din ramura respectivă de producție.

Participînd încă de pe acum, potrivit legilor Republicii sovietice și practicii statornicite, la toate organele locale și centrale de conducere a industriei, sindicatele trebuie să ajungă să concentreze de fapt în mâinile lor conducerea întregii economii naționale ca un tot economic. Asigurînd astfel o legătură indisolubilă între administrația centrală de stat, economia națională și masele largi ale oamenilor muncii, sindicatele trebuie să atragă pe o scară cît mai largă aceste mase la munca directă de conducere a economiei. Participarea sindicatelor la conducerea economiei și atragerea de către ele a maselor largi la această conducere este totodată principalul mijloc de luptă împotriva birocratizării aparatului economic al Puterii sovietice și permite să se organizeze un control efectiv al poporului asupra rezultatelor producției.

6. Utilizarea la maximum a întregii forțe de muncă existente în stat, necesară în scopul dezvoltării planificate a economiei naționale, justa repartizare și redistribuire a acestei forțe de muncă atît între diferitele regiuni teritoriale, cît și între diferitele ramuri ale economiei naționale, trebuie să constituie o sarcină imediată a politicii economice a Puterii sovietice, sarcină pe care aceasta o poate duce la îndeplinire numai în strînsă unire cu sindicatele. Mobilizarea întregii populații apte de muncă, fără excepție, de către Puterea sovietică, cu participarea sindicatelor, în vederea executării unor anumite lucrări publice, trebuie

să se facă pe o scară incomparabil mai largă și incomparabil mai sistematic decît pînă acum.

7. În condițiile destrămării organizării capitaliste a muncii, forțele de producție ale țării pot fi refăcute și dezvoltate, iar modul de producție socialist se poate consolida numai pe baza disciplinei tovărășești a oamenilor muncii, a activității lor proprii cît mai susținute, a simțului de răspundere și a unui cît mai strict control reciproc asupra productivității muncii.

Atingerea acestui scop reclamă o muncă sistematică și perseverentă de reeducare a maselor, care este înlesnită acum tocmai datorită faptului că masele văd în realitate înlăturarea capitalistului, a moșierului și a negustorului și ajung prin proprie experiență practică la convingerea că nivelul bunăstării lor depinde exclusiv de disciplina de care vor da dovadă în propria lor muncă.

În această muncă de făurire a unei discipline noi, socialiste, rolul principal revine sindicatelor. În vederea realizării acestui scop, rupînd cu vechiul șablon, ele trebuie să aplice și să experimenteze în practică diverse măsuri, ca : organizarea evidenței, stabilirea normelor de producție, introducerea răspunderii în fața unor comisii speciale de judecată tovărășească formate din muncitori etc.

8. Sarcina dezvoltării forțelor de producție reclamă utilizarea imediată, multilaterală și pe scară largă a specialiștilor din domeniul științei și tehnicii care ne-au fost lăsați moștenire de capitalism, deși ei sînt în mod inevitabil îmbibați în majoritatea cazurilor de concepții și deprinderi burgheze. Partidul socotește că perioada de luptă ascuțită împotriva acestei păhuri, luptă determinată de sabotajul organizat de ea, a luat sfîrșit, deoarece acest sabotaj a fost în linii generale lichidat. În strînsă legătură cu uniunile sindicale, partidul trebuie să urmeze aceeași linie pe care a mers pînă acum : pe de o parte, să nu facă nici cea mai mică concesie politică acestei păhuri burgheze și să reprime fără cruțare orice tentativă contra-revoluționară a ei, iar pe de altă parte să combată cu aceeași intransigență ideea prezumțioasă, pseudoradicală, izvorîtă în realitate din ignoranță, că oamenii muncii ar fi în stare să lichideze capitalismul și orînduirea burgheză

fără a învăța de la specialiștii burghezi, fără a-i folosi, fără a face o îndelungată școală a muncii alături de ei.

Tinzînd la retribuirea egală a oricărei munci și la comunismul deplin, Puterea sovietică nu-și poate pune drept sarcină îmfăptuirea imediată a acestei egalități astăzi, cînd abia se fac primii pași spre trecerea de la capitalism la comunism. De aceea e nevoie să menținem pentru un anumit timp o retribuție mai ridicată pentru specialiști, astfel încît ei să lucreze mai bine, iar nu mai rău ca înainte, și din aceleași motive nu putem renunța nici la sistemul premiilor pentru succese deosebite în muncă, mai ales în munca organizatorică.

Trebuie să creăm în același timp în jurul specialiștilor burghezi o atmosferă de muncă tovarășească în comun, dusă umăr la umăr cu masa muncitorilor simpli, conduși de comuniștii conștienți, contribuind prin aceasta la înțelegerea și apropierea reciprocă a oamenilor muncii fizice și intelectuale pe care capitalismul i-a separat.

9. Puterea sovietică a și luat o serie întregă de măsuri, urmărind dezvoltarea științei și apropierea ei de producție: crearea unei întregi rețele de noi institute de științe aplicate, laboratoare, stațiuni experimentale, industrii experimentale pentru verificarea noilor metode tehnice, a perfecționărilor și invențiilor, evidența și organizarea tuturor forțelor și mijloacelor științifice etc. Sprijinind toate aceste măsuri, P.C. din Rusia urmărește dezvoltarea lor și crearea unor condiții cît mai favorabile pentru munca științifică legată de dezvoltarea forțelor de producție ale țării.

In domeniul agriculturii

10. Realizînd desființarea totală a proprietății private asupra pămîntului, Puterea sovietică a și trecut la îmfăptuirea unei serii de măsuri în vederea organizării marii agriculturi socialiste. Cele mai importante dintre aceste măsuri sînt: 1) organizarea de gospodării de stat, adică de mari exploatari agricole socialiste; 2) sprijinirea asociațiilor, precum și a întovărășirilor pentru lucrarea pămîntului în comun; 3) organizarea însămînțării de către stat a tuturor terenurilor neînsămînțate, oricui ar aparține

ele ; 4) mobilizarea de către stat a tuturor forțelor economice pentru a lua măsuri energice în vederea îmbunătățirii culturii plantelor agricole ; 5) stimularea comunelor agricole, uniuni de agricultori organizate exclusiv pe baza liberului consimțământ pentru a cultiva în comun o mare gospodărie agricolă.

Considerînd că aceste măsuri constituie singura cale de ridicare, absolut necesară, a productivității muncii agricole, P.C. din Rusia tinde spre înfăptuirea cît mai deplină a acestor măsuri, spre extinderea lor asupra regiunilor mai înapoiate ale țării și-și propune să ia și alte măsuri în aceeași direcție.

P.C. din Rusia preconizează îndeosebi :

1) sprijinirea de către stat prin toate mijloacele a operației agricole care se ocupă cu prelucrarea produselor agricole ;

2) aplicarea pe scară largă a unui sistem de lucrări de ameliorare ;

3) aprovizionarea sistematică și pe scară largă a țăranimii sărace și mijlocașe cu inventar agricol prin centrele de închiriat mașini agricole.

Ținînd seama de faptul că mica gospodărie țărănească va mai exista multă vreme, P.C. din Rusia urmărește aplicarea unei serii de măsuri menite să ridice productivitatea gospodăriei țărănești. Aceste măsuri sînt : 1) îmbunătățirea condițiilor de folosire a pămîntului de către țărani (desființarea fîșiilor intercalate, a sforilor de pămînt etc.) ; 2) aprovizionarea țăranilor cu semințe selecționate și îngrășăminte chimice ; 3) îmbunătățirea rasei vitelor țărănești ; 4) răspîndirea cunoștințelor agronomice ; 5) ajutor agronomic pentru țărani ; 6) repararea inventarului agricol al țăranilor în atelierile de reparații ale statului ; 7) organizarea de centre de închiriat mașini agricole, de stațiuni experimentale, de ogoare model etc. ; 8) ameliorarea pămînturilor țărănești.

11. Avînd în vedere că opoziția dintre oraș și sat constituie una dintre sursele cele mai profunde ale înapoierii economice și culturale a satului și că în perioada unei crize atît de serioase ca cea de astăzi ea pune atît orașul cît și satul în fața primejdiei iminente de a degenera și

a pieri, P.C. din Rusia consideră că desființarea acestei opoziții este una dintre sarcinile fundamentale ale construcției comuniste și că, paralel cu înfăptuirea măsurilor de ordin general, este necesară atragerea sistematică și pe scară largă a muncitorilor industriali la construcția comunistă în agricultura, dezvoltarea activității „Comitetului muncitoresc de sprijin“, comitet pe întreaga țară constituit în acest scop de Puterea sovietică etc.

12. În întreaga sa activitate la sate, P.C. din Rusia se sprijină, ca și pînă acum, pe păturile proletare și semiproletare ale satului, le organizează, în primul rînd, într-o forță independentă, organizînd celule de partid la sate, asociații ale țăranilor săraci, syndicate de tip special ale proletarilor și semiproletarilor de la sate etc., apropiindu-i pe aceștia prin toate mijloacele de proletariatul orășenesc și smulgîndu-i de sub influența burgheziei sătești și a intereselor de mic proprietar.

Politica P.C. din Rusia față de chiaburime, față de burghezia satelor, este aceea a unei lupte hotărîte împotriva tentativelor lor de exploatare, a reprimării împotrivirii lor față de politica sovietică.

Politica P.C. din Rusia față de țăranimea mijlocașă constă în atragerea ei treptată și sistematică la munca de construire a socialismului. Partidul își pune ca sarcină să delimiteze țăranimea mijlocașă de chiaburi, s-o atragă de partea clasei muncitoare printr-o atitudine atentă față de nevoile ei, combătînd înapoierea ei prin măsuri de influențare ideologică, și nicidecum prin măsuri represive, căutînd să ajungă la o înțelegere practică cu ea ori de cîte ori este vorba de interesele ei vitale, făcîndu-i concesii în ceea ce privește alegerea mijloacelor de înfăptuire a transformărilor socialiste.

În domeniul repartiției

13. În domeniul repartiției, sarcina Puterii sovietice în momentul de față este să continue neabătut înlocuirea comerțului printr-o repartiție planificată a produselor, organizată pe planul întregului stat. Obiectivul ei este organizarea întregii populații într-o rețea unică de comune de consum, capabile să repartizeze cît mai rapid, cît mai

planificat, cît mai economicos și cu o cît mai mică cheltuială de muncă toate produsele necesare, centralizînd strict întregul aparat de repartitie.

Baza comunelor de consum și a uniunilor lor trebuie să fie cooperăția cetățenească și muncitorească existentă, care este cea mai mare organizație a consumatorilor, și un aparat de repartitie de masă pe care istoria capitalismului l-a pregătit cel mai bine.

Considerînd că o asemenea dezvoltare comunistă a aparatului cooperatist, și nu lichidarea lui, este principial singura dezvoltare justă a lui, P.C. din Rusia trebuie să-și continue în mod sistematic politica: să oblige pe toți membrii de partid să activeze în cooperative, să le îndrumeze în spirit comunist, recurgînd și la ajutorul sindicatelor, să dezvolte autoactivitatea și disciplina populației muncitoare reunite în cooperative, să facă astfel ca întreaga populație să fie cuprinsă în cooperative și ca aceste cooperative să se contopească într-o cooperativă unică, care să cuprindă întreaga Republică sovietică în lung și în lat, în sfîrșit — și acesta e lucrul esențial — ca influența preponderentă a proletariatului asupra celorlalte pături ale oamenilor muncii să fie în permanență asigurată și ca pretutindeni să se experimenteze în practică diverse măsuri menite să înlesnească realizarea trecerii de la cooperativele mic-burghize de tip vechi, capitalist, la comune de consum conduse de proletari și semiproletari.

În domeniul monetar și bancar

14. Evitînd greșelile Comunei din Paris, Puterea sovietică din Rusia a pus stăpînire din capul locului pe banca de stat, a trecut apoi la naționalizarea băncilor comerciale particulare, a început contopirea băncilor naționalizate, a caselor de economii și a administrațiilor financiare cu banca de stat, creînd astfel scheletul unei bănci naționale unice a Republicii sovietice și transformînd banca dintr-un centru al dominației economice a capitalului financiar și instrument al dominației politice a exploataților într-un instrument al puterii muncitorești și într-o pîrghie a revoluției economice. Propunîndu-și să ducă

consecvent, pînă la capăt, munca începută de Puterea sovietică, P.C. din Rusia pune pe primul plan următoarele principii :

1) monopolizarea tuturor băncilor în mîna Statului sovietic ;

2) modificarea și simplificarea radicală a operațiilor bancare prin transformarea aparatului bancar într-un aparat de evidență uniformă și de contabilitate generală a Republicii sovietice. Pe măsura organizării unei economii sociale planificate se va trece la desființarea băncii și la transformarea ei într-o contabilitate centrală a societății comuniste.

15. În prima perioadă de trecere de la capitalism la comunism, atîta timp cît producția și repartiția comunistă a produselor nu sînt încă pe deplin organizate, desființarea banilor nu este cu putință. În aceste condiții, elementele burgheze ale populației continuă să folosească în scopuri de speculă, de profit și de frustrare a oamenilor muncii banii rămași proprietate particulară. Sprijinindu-se pe naționalizarea băncilor, P.C. din Rusia urmărește înfăptuirea unei serii de măsuri menite să lărgescă domeniul decontărilor prin virament și să pregătească desființarea banilor : tezaurizarea obligatorie a banilor la banca națională ; introducerea carnetelor bugetare, înlocuirea banilor prin cecuri, prin bonuri pe termen scurt care dau dreptul de a primi produse etc.

În domeniul finanțelor

16. Într-o epocă în care a început socializarea mijloacelor de producție expropriate de la capitaliști, puterea de stat încetează de a mai fi un aparat parazitar situat deasupra procesului de producție ; ea începe să se transforme într-o organizație care îndeplinește direct funcțiile de conducere a economiei țării, iar bugetul statului devine în aceeași măsură un buget al întregii economii naționale.

În aceste condiții echilibrarea veniturilor și a cheltuielilor nu se poate realiza decît cu condiția unei juste organizări a producției și a repartiției planificate a produselor de către stat. Cît despre acoperirea cheltuielilor directe ale statului în epoca de tranziție, P.C. din Rusia

va susține trecerea de la sistemul contribuțiilor plătite de capitaliști, sistem necesar și justificat istoricește în prima perioadă a revoluției socialiste, la impozitul progresiv pe venit și avere, și, întrucît acest impozit dispăre de la sine în urma exproprierii pe scară largă a claselor avute, acoperirea cheltuielilor statului trebuie să se facă prin trecerea directă a unei părți din veniturile realizate de diversele monopoluri de stat în venituri ale statului.

În problema locuințelor

17. Urmărind rezolvarea problemei locuințelor, care s-a agravat îndeosebi în perioada războiului, Puterea sovietică a expropriat toate imobilele proprietarilor capitaliști, punîndu-le la dispoziția Sovietelor orășenești; a procedat la mutarea masivă a muncitorilor din periferii în imobile ale burghezilor; a predat organizațiilor muncitorești cele mai bune dintre aceste imobile, luînd întreținerea acestor clădiri pe seama statului; a început să asigure cu mobilier familiile muncitorilor etc.

Sarcina P.C. din Rusia este ca, urmînd calea arătată mai sus, dar fără a atinge cîtuși de puțin interesele proprietății imobiliare necapitaliste, să depună toate eforturile pentru a îmbunătăți condițiile de locuit ale maselor muncitoare, pentru a lichida aglomerația și condițiile antiigienice din vechile cartiere, a demola locuințele impropii, a repara locuințele vechi și a construi noi locuințe, care să corespundă noilor condiții de viață ale maselor muncitoare, pentru a repartiza în mod rațional locuințe oamenilor muncii.

În domeniul protecției muncii și al asistenței sociale

Prin instaurarea dictaturii proletariatului s-a creat pentru prima oară posibilitatea realizării integrale a programului-minimum al partidelor socialiste în domeniul protecției muncii.

Puterea sovietică a legiferat și a consfințit în „Codul muncii”: ziua de muncă de 8 ore ca timp maxim de muncă pentru toți cei ce muncesc, iar în cazul persoanelor care nu au împlinit vîrsta de 18 ani, în ramurile de producție deosebit de dăunătoare sănătății, precum și

pentru minerii care lucrează în subteran, ziua de muncă nu va depăși 6 ore; repaus săptămînal neîntrerupt de 42 de ore pentru toți cei ce muncesc; interzicerea orelor de muncă suplimentare, ca regulă generală; interzicerea folosirii muncii copiilor și a adolescenților pînă la vîrsta de 16 ani; interzicerea muncii de noapte și a muncii în ramurile deosebit de dăunătoare sănătății, precum și a orelor de muncă suplimentare pentru toate persoanele de sex feminin și pentru persoanele de sex masculin care nu au împlinit vîrsta de 18 ani; în ramurile de producție deosebit de dăunătoare sănătății, precum și pentru minerii care lucrează sub pămînt, ziua de lucru nu poate depăși 6 ore; scutirea de muncă a femeilor timp de 8 săptămîni înainte și 8 săptămîni după naștere, cu păstrarea întregului salariu pe toată această durată, asigurîndu-li-se totodată asistență medicală și medicamente gratuite și acordîndu-se mamelor care alăptează cîte o jumătate de oră, din 3 în 3 ore, pentru alăptarea copilului, precum și un ajutor suplimentar în bani; o inspecție a muncii și o inspecție sanitară, care se aleg de către consiliile sindicale.

Puterea sovietică a introdus pe cale legislativă asistență socială completă pentru toți oamenii muncii care nu exploatează munca altuia, în toate cazurile de pierdere a capacității de muncă și — pentru prima oară în lume — în caz de șomaj, pe socoteala patronilor și a statului, prevăzînd o deplină autonomie administrativă a celor care au drept la asistență socială și participarea largă a sindicatelor la această operă.

Mai mult decît atît, în unele privințe Puterea sovietică a depășit prevederile înscrise în programul-minimum și a instituit în același „Cod al muncii” participarea organizațiilor muncitorești la rezolvarea problemelor legate de angajări și concedieri, concediu plătit de o lună pentru toți oamenii muncii care au lucrat fără întrerupere un an de zile; reglementarea de către stat a sistemului de salarizare pe baza unor tarife instituite de sindicate; crearea unor organe, secții de evidență și repartizare a brațelor de muncă pe lîngă Soviete și sindicate, secții cărorora le revine obligația de a da de lucru șomerilor.

Dezastrul cumplit adus de război și asaltul imperialismului mondial au silit Puterea sovietică să facă următoarele derogări: să admită în cazuri excepționale ore de muncă suplimentare, limitându-se la 50 de zile pe an; să îngăduie munca adolescenților între 15 și 16 ani, limitând ziua lor de lucru la 4 ore; să acorde în mod provizoriu, în locul concediului de o lună, un concediu de numai două săptămîni; să mărească durata muncii de noapte la 7 ore.

P.C. din Rusia trebuie să desfășoare o vastă propagandă pentru participarea activă a oamenilor muncii înșiși la aplicarea energică a tuturor măsurilor în domeniul protecției muncii, în care scop este necesar:

1) să se intensifice munca de organizare și de extindere a organelor de inspecție a muncii prin alegerea și pregătirea în acest scop a unor elemente energice din rândurile muncitorilor, să se intensifice munca în direcția extinderii acestei inspecții asupra micii industrie și asupra industriei casnice;

2) să se extindă protecția muncii asupra tuturor categoriilor de muncă (muncitorii din construcții și din transporturile terestre și pe apă, personalul casnic și muncitorii agricoli);

3) să fie scoși definitiv din câmpul muncii copiii și să se reducă și mai mult ziua de lucru pentru adolescenți.

În afară de aceasta, P.C. din Rusia trebuie să-și propună ca sarcină:

1) să stabilească în viitor, în urma creșterii generale a productivității muncii, ziua de lucru de cel mult 6 ore, fără reducerea salariului, iar oamenii muncii să aibă totodată obligația să consacre în plus două ore, fără nici o retribuție specială, teoriei meseriei și producției, însușirii practice a tehnicii conducerii statului și însușirii artei militare;

2) să introducă în scopuri stimulatorii un sistem de prime pentru ridicarea productivității muncii.

În domeniul asistenței sociale, P.C. din Rusia preconizează organizarea unui vast sistem de ajutorare de către stat nu numai a victimelor de pe urma războiului și calamităților naturale, ci și a victimelor de pe urma unor

anomalii în relațiile sociale. Partidul duce o luptă necruțătoare împotriva parazitismului și a oricărei trândăvii și-și propune să readucă la o viață de muncă pe oricine a fost smuls din făgașul muncii.

În domeniul ocrotirii sănătății publice

La baza întregii sale activități în domeniul ocrotirii sănătății publice, P.C. din Rusia pune în primul rând aplicarea pe scară largă a unor măsuri profilactice și sanitare, urmărind prevenirea răspîndirii bolilor. Dictatura proletariatului a dat posibilitatea aplicării unei serii întregi de măsuri de ocrotire a sănătății publice, irealizabile în cadrul societății burgheze: naționalizarea farmaciilor, a marilor sanatorii particulare, a stațiunilor balneo-climaterice, obligativitatea muncii pentru personalul medical etc.

Potrivit cu aceasta, P.C. din Rusia își pune ca sarcină imediată :

1) aplicarea consecventă a unor vaste măsuri sanitare în interesul celor ce muncesc, ca :

a) asanarea localităților (protecția solului, a apei și a aerului) ;

b) organizarea alimentației publice pe baze științifice, igienice ;

c) luarea de măsuri menite să prevină extinderea și răspîndirea bolilor infecțioase ;

d) crearea unei legislații sanitare ;

2) combaterea bolilor sociale (tuberculoza, bolile venerice, alcoolismul etc.) ;

3) asigurarea unei asistențe medicale calificate, gratuite, accesibile tuturor, precum și a medicamentelor gratuite.

LISTA DOCUMENTELOR
LA A CĂROR REDACTARE
A LUAT PARTE
V. I. LENIN

—
ADNOTĂRI

—
INDICI

—
DATE DIN
VIAȚA ȘI ACTIVITATEA LUI
V. I. LENIN

LISTA DOCUMENTELOR
LA A CĂROR REDACTARE A LUAT PARTE
V. I. LENIN

PROGRAMUL PARTIDULUI COMUNIST (BOLȘEVIC)
DIN RUSIA, ADOPTAT DE CONGRESUL AL VIII-LEA
AL P.C. (b) DIN RUSIA

Proiectul de program al P.C. (b) din Rusia a fost elaborat sub conducerea lui V. I. Lenin, de o comisie instituită de Congresul al VII-lea al partidului. V. I. Lenin a fost președintele comisiei pentru elaborarea programului desemnată de congres. La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectele unor secțiuni din program scrise de V. I. Lenin, precum și proiecte ale altor secțiuni avînd completările și corecturile lui, și corectura a doua a „Programului Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia” cu o însemnare și corectările făcute de mîna sa.

REZOLUȚIA CONGRESULUI AL VIII-LEA al P.C. (b)
DIN RUSIA CU PRIVIRE LA PROPAGANDA POLITICĂ ȘI
MUNCA CULTURAL-EDUCATIVĂ LA SATE

A. V. Lunacearski relatează în amintirile sale că V. I. Lenin a participat la redactarea acestei rezoluții adoptate de congres la 23 martie 1919 (A. V. Lunacearski. „Na putiah k noiui škole” 1924, nr. 1, p. 7—14 ; „Marea revoluție”, partea I, 1919, p. 72).

PROIECTE DE APELURI ȘI DE HOTĂRÎRI
ALE C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA

PROIECT DE APEL AL PARTIDULUI COMUNIST (BOLȘEVIC) DIN RUSIA CĂTRE ȚĂRANII DIN RUSIA SOVIETICĂ. *scris în jurul datei de 7 aprilie 1919.*

PROIECT DE HOTĂRIRE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA NECESITATEA CONCENTRĂRII APROVIZIONĂRII ARMATEI ROȘII ȘI A CONDUCERII TRANSPORTURILOR DIN RUSIA SOVIETICĂ ȘI UCRAINA ÎN MINA COMANDAMENTULUI ARMATEI ROȘII. *8 aprilie 1919.*

PROIECT DE HOTĂRIRE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA MOBILIZAREA COMUNIȘTILOR ȘI A MUNCITORILOR DIN GUBERNIILE DE NORD-EST PENTRU FRONTUL PETROGRADULUI. *21 mai 1919.*

La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectele de ape-uri și de hotărâri enumerate mai sus cu corecturile făcute de V. I. Lenin.

DECRETE ȘI HOTĂRIRI ALE C.E.C. DIN RUSIA, ALE CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI ȘI ALE CONSILIULUI APĂRĂRII MUNCITOREȘTI-ȚĂRĂNEȘTI

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA COMUNELE DE CONSUM. *16 martie 1919.*

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA MOBILIZAREA SPECIALIȘTILOR DIN AGRICULTURĂ. *20 martie 1919.*

HOTĂRIREA C.C.P. PRIN CARE SE FIXEAZĂ O PENSIE LUI V. I. TANNEEV. *25 martie 1919.*

HOTĂRIREA C.C.P. PRIN CARE SE ALOCĂ CONSILIULUI ECONOMIC SUPERIOR FONDURI PENTRU ORGANIZAREA DE CĂTRE MUNCITORII FINLANDEZI A UNOR ÎNTREPRINDERI INDUSTRIALE ÎN GUBERNIILE KOSTROMA, VLADIMIR, PETROGRAD ȘI ÎN ALTE GUBERNII. *1 aprilie 1919.*

HOTĂRIREA CONSILIULUI APĂRĂRII PRIN CARE SE ACORDĂ SOCIETĂȚII DE CRUCE ROȘIE DIN RUSIA DREPTUL DE A FACE ACHIZIȚII PE CONT PROPRIU. *7 aprilie 1919.*

HOTĂRIREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA RECENSĂMINȚUL CAILOR. *7 aprilie 1919.*

DECRETUL C.E.C. DIN RUSIA CU PRIVIRE LA CONTROLUL DE STAT. *9 aprilie 1919.*

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA MĂSURILE DE LUPTĂ ÎMPOTRIVA EPIDEMIILOR. *10 aprilie 1919.*

HOTĂRIREA C.C.P. CU PRIVIRE LA ACORDAREA DE PREMII MUNCITORILOR ȘI FUNCȚIONARILOR DE LA PLUTĂRIT. *10 aprilie 1919.*

HOTĂRIREA C.C.P. CU PRIVIRE LA STABILIREA UNUI REGIM PREFERENȚIAL PENTRU TRANSPORTUL MĂRFURILOR ALIMENTARE ȘI A ALTOR MĂRFURI DESTINATE LUCRĂTORILOR DE LA PLUTĂRIT. *10 aprilie 1919.*

HOTĂRIREA C.C.P. CU PRIVIRE LA MĂSURILE EXTRAORDINARE LUATE ÎN VEDEREA MĂRIRII TRANSPORTULUI DE CEREALE ȘI CU PRIVIRE LA PERSPECTIVELE DE ÎNDEPLINIRE A PLANURILOR DE APROVIZIONARE. *12 aprilie 1919.*

DECRETUL CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA MOBILIZAREA FEMEILOR MEDICI ÎN ARMATA. *14 aprilie 1919.*

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA ÎNFIINȚAREA ACADEMIEI PENTRU ISTORIA CULTURII MATERIALE DIN RUSIA. *18 aprilie 1919.*

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA STRĂMUTĂRIILOR DE POPULAȚIE ÎN GUBERNIILE PRODUCĂTOARE ȘI ÎN REGIUNEA DONULUI. *24 aprilie 1919.*

HOTĂRIREA C.E.C. DIN RUSIA CU PRIVIRE LA ELIBERAREA UNOR CATEGORII DE AREȘTAȚI ȘI CONDAMNAȚI *25 aprilie 1919.*

DECRETUL C.E.C. DIN RUSIA CU PRIVIRE LA MOBILIZAREA ȚĂRANIMI SĂRACE ȘI MIJLOCAȘE LA LUPTA ÎMPOTRIVA CONTRA-REVOLUȚIEI. 25 aprilie 1919.

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA MICȘORAREA FORMATULUI ZIARELOR ȘI SUSPENDAREA UNOR ZIARE. 26 aprilie 1919.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA RIDICAREA DIN DEPOZITE A PRODUSELOR NECESARE PENTRU APROVIZIONAREA ARMATEI. 28 aprilie 1919.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA NORMELE PENTRU VERIFICAREA DEPOZITELOR DIN MOSCOVA ȘI A CELOR SUBURBANE DE CĂTRE REPREZENTANȚII DIRECȚIEI CENTRALE A APROVIZIONĂRII. 29 aprilie 1919.

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA MĂSURILE DE EFECTUARE A NAȚIONALIZĂRII COMERȚULUI EXTERIOR. 30 aprilie 1919.

HOTĂRÎREA C.C.P. CU PRIVIRE LA RIDICAREA ȘINELOR DE PE UNEIE CĂI FERATE. 6 mai 1919.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA ORGANIZAREA ÎNCĂLZIRILOR PENTRU ARMATĂ. 7 mai 1919.

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA LICHIDAREA SOCIETĂȚILOR DE CREDIT ORĂȘENEȘTI ȘI GUBERNIALE. 17 mai 1919.

HOTĂRÎREA CONSILIULUI APĂRĂRII CU PRIVIRE LA NORMELE DE APROVIZIONARE A MUNCITORILOR DE LA EXPLOATĂRILE DE TURBĂ. 20 mai 1919.

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA REGULILE DE ÎNTOCMIRE A BUGETELOR. 24 mai 1919.

DECRETUL C.C.P. CU PRIVIRE LA NORMELE DE REPARTIZARE A HÎRTIEI ȘI CARTONULUI. 27 mai 1919.

HOTĂRÎREA C.C.P. PRIN CARE SE ACORDĂ MUNCITORILOR DIN MOSCOVA ȘI PETROGRAD DREPTUL DE A LUA ÎN STĂPINIRE BUNURILE PĂRĂSITE DE BURGHEZIE. 12 iunie 1919.

La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează proiectele de hotărîre enumerate mai sus cu corecturi făcute de V. I. Lenin.

TELEGRAME

TELEGRAMA CĂTRE H. G. RACOVSKI, PREȘEDINTELE C.C.P. AL UCRAINEI. 6 mai 1919.

TELEGRAMA ADRESATĂ PREȘEDINTELUI SOVIETULUI DIN PETROGRAD G. E. ZINOVIEV. 7 mai 1919.

TELEGRAMA ADRESATĂ DIRECȚIEI CENTRALE A COMUNICAȚIILOR MILITARE, BIROULUI CENTRAL PENTRU EVACUĂRI ȘI COMISARIATULUI POPORULUI PENTRU CAILE DE COMUNICAȚIE. 12 mai 1919.

TELEGRAMA ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL TULA. 19 mai 1919.

TELEGRAMA CĂTRE COMISARUL POPORULUI PENTRU APROVIZIONARE AL UCRAINEI A G. ȘLIHTER. 19 mai 1919.

TELEGRAMA ADRESATĂ SECȚIILOR AGRARE GUBERNIALE DIN SMOLENSK, TVER, MOSCOVA, REAZAN. 20 mai 1919.

TELEGRAMA ADRESATĂ COMITETULUI CENTRAL AL P.C. (b) DIN UCRAINA. 22 mai 1919.

TELEGRAMA ADRESATĂ COMITETULUI APĂRĂRII DIN PETROGRAD. 26 mai 1919.

TELEGRAMA ADRESATĂ COMISARULUI POPORULUI PENTRU ARMATA N. I. PODVOISKI. 31 mai 1919.

TELEGRAMA ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI DIN SUD. 3 iunie 1919.

TELEGRAMA ADRESATĂ COMITETULUI EXECUTIV GUBERNIAL DIN TVER. 17 iunie 1919.

TELEGRAMA ADRESATĂ CONSILIULUI MILITAR-REVOLUȚIONAR AL FRONTULUI DIN SUD. 25 iunie 1919.

La Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S. se păstrează textele telegramelor enumerate mai sus cu corecturi făcute de V. I. Lenin. O parte din ele au fost publicate (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXIV, p. 127—128, 178; vol. XXXIV, p. 131, 132—133, 144—145, 146, 156—157, 158—159, 182—183).

ADNOTĂRI

¹ Este vorba de rapoartele ținute de V.I. Lenin la 4 aprilie 1917, a doua zi după înapoierea sa din emigrație, la palatul Tavriceski, la adunarea bolșevicilor și la adunarea comună a bolșevicilor și menșevicilor delegați la Consfătuirea generală a Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților din Rusia. La aceste adunări Lenin a dat citire celebrelor sale Teze din aprilie „Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluție“ (vezi Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 115—120). — 1.

² Este vorba de comisia desemnată de Conferința partidelor din Internaționala a II-a, care s-a ținut la Berna între 3 și 10 februarie 1919, să viziteze Rusia Sovietică. În radiograma din 19 februarie 1919 a guvernului german, care a acționat ca intermediar în această chestiune, se preciza că această comisie va veni cu scopul „de a studia situația socială și politică din Rusia“. Din comisie făceau parte: F. Adler sau O. Bauer, K. Kautsky, R. Hilferding, J. Longuet, A. Henderson, Tomaso (Argentina), un reprezentant al Finlandei și unul al Italiei.

În aceeași zi, într-o radiogramă de răspuns întocmită de V. I. Lenin, guvernul sovietic a declarat că, „deși considerăm că Conferința de la Berna nu este nici socialistă, și nici nu reprezintă cituși de puțin clasa muncitoare, acordăm totuși comisiei la care vă referiți permisiunea de a veni în Rusia și-i garantăm posibilitatea de a se informa în toate privințele, așa după cum vom acorda o astfel de permisiune oricărei comisii burgheze care își propune să se informeze“. În radiograma sa, guvernul sovietic se informa dacă reprezentanți ai Republicii sovietice ar putea să viziteze țările care și-au trimis reprezentanți în comisie (vezi Opere complete, vol. 37, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 502).

Vizita în Rusia a „înălților revizori de la Berna“ n-a mai avut loc. — 3.

- 3 *Țările Triplei Înțelegeri*, sau *Antanta* — bloc de state imperialiste (Anglia, Franța și Rusia) care a fost creat la începutul secolului al XX-lea; blocul era îndreptat împotriva imperia-liștilor Triplei Alianțe (Germania, Austro-Ungaria, Italia). Și-a luat numele de la înțelegerea anglo-franceză — „Entente cordiale” — încheiată în 1904. În timpul războiului imperialist mondial (1914—1918) au aderat la Antantă S.U.A., Japonia și o serie de alte țări. După Marea Revoluție Socialistă din Octombrie, principalii participanți la acest bloc — Anglia, Franța, S.U.A. și Japonia — au fost inspiratorii și organizatorii intervenției militare împotriva Țării Sovietelor și au participat efectiv la această intervenție. — 4.
- 4 Este vorba de *Conferința de pace de la Paris*, convocată după terminarea războiului imperialist mondial (1914—1918) de puterile învingătoare în vederea încheierii tratatelor de pace cu țările învinse. Rolul principal în organizarea și desfășurarea Conferinței de pace de la Paris l-au avut Marea Britanie, S.U.A., Franța, Italia și Japonia. Conferința s-a deschis la 18 ianuarie 1919.
- Între participanții la conferință s-a dus o luptă înverșunată pentru împărțirea prăzii, adică pentru jefuirea țărilor învinse. Problema împărțirii coloniilor care aparțineau Germaniei a provocat divergențe acute. O luptă acerbă s-a dus și în jurul ideii de a crea o Ligă a națiunilor, idee lansată de Wilson. Conferința a fost unanimă numai în ceea ce privește năzuința de a sugruma Republica sovietică și de a reprimă mișcarea revoluționară internațională.
- Conferința de pace de la Paris s-a încheiat prin semnarea unei serii de tratate: cu Germania — Tratatul de la Versailles — la 28 iunie 1919; cu Austria — la 10 septembrie 1919; cu Bulgaria — la 28 noiembrie 1919; cu Ungaria — la 4 iunie 1920; cu Turcia — la 10 august 1920. — 5.
- 5 „*The Times*” — cotidian fondat în 1785 la Londra; unul din marile ziare conservatoare ale burgheziei engleze. — 5.
- 6 Problema construirii Marii căi de nord — cale ferată care urma să lege fluviul Obi, prin Kotlas, cu Petrogradul și Murmanskul — a fost dezbătută în presă și în cadrul unor societăți științifice încă înainte de Revoluția Socialistă din Octombrie. Ținând seama de marea importanță economică a deschiderii unei noi căi de comunicație care avea să lege Obi cu porturile Căii maritime de nord și să facă posibilă exploatarea terenurilor forestiere și a zăcămintelor minerale, precum și de faptul că construirea ei nu era posibilă cu forțe proprii, deoarece Țara Sovietelor se afla atunci într-o stare de ruină economică, convocată de războiul imperialist mondial și de intervenția militară străină, guvernul sovietic considera că, în interesul dezvoltării forțelor de producție ale țării, este admisibilă atragerea

capitalului particular la această lucrare, prin acordarea de concesiuni. Cei care au făcut oferta pentru construirea ei au fost pictorul A. A. Borisov împreună cu cetățeanul norvegian E. Hannevig, care au cerut să li se acorde această concesiune în 1918.

Proiectul de hotărîre a Consiliului Comisarilor Poporului în problema acordării concesiunii pentru construirea Marii căi ferate de nord, propus de Lenin, a fost adoptat de Consiliu în urma dezbaterii problemei la 4 februarie 1919. Contractul de concesionare n-a mai fost încheiat. — 12.

- 7 Vezi „Rezoluțiile și hotărîrile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 438. — 15.
- 8 Este vorba de cuvîntarea lui M. M. Kejuț în care acesta rețata despre dificultățile prin care trecea flota din Marea Baltică în urma încheierii Tratatului de la Brest: potrivit clauzelor cuprinse în tratat, flota din Marea Baltică staționa inactiv la gura Nevei. — 15.
- 9 Este vorba de *impozitul revoluționar extraordinar forțetar în sumă de zece miliarde de ruble* instituit prin decretul adoptat în ședința din 30 octombrie 1918 a C.E.C. din Rusia. La plata impozitului extraordinar forțetar erau impuși în primul rînd chiaburii și burghezia orașenească. Erau scutite de plata impozitului sărăcimea orașelor și a satelor, precum și persoanele care nu aveau altă sursă de existență decît salariul sau o pensie pînă la 1500 de ruble. La 9 aprilie 1919 Comitetul Executiv Central din Rusia a adoptat un decret suplimentar, prin care se acordau țărănimii mijlocașe înlesniri în ceea ce privește perceperea impozitului extraordinar. — 16.
- 10 Problema pregătirii reformei monetare a fost pusă de V. I. Lenin în decembrie 1917 în proiectul de decret cu privire la înfăptuirea naționalizării băncilor (vezi Opere complete, vol. 35, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 185). În primăvara anului 1918, Lenin a elaborat un plan de reformă monetară, prin care se urmărea crearea unei valute sovietice stabile. Pregătirile pentru înfăptuirea reformei au început din primele luni ale anului 1918. Aceste lucrări se desfășurau sub conducerea directă a lui Lenin, care cerea insistent să fie grăbită pregătirea și punerea în circulație a banilor noi, sovietici, și se ocupa îndeaproape de toate amănunțele confecționării respectivelor modele (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XXI, p. 179—180; vol. XXXV, p. 31—32). Bani tipăriți în vederea reformei n-au fost puși în circulație în cursul anului 1918: în acest timp a avut loc acumularea de bani de tip nou pentru schimb și s-a elaborat latura tehnică a reformei. În 1919, pentru o mai bună organizare a circulației banilor, au fost emise noi semne mone-

tare sovietică — „bilete de bancă de stat din 1918“. În același an s-a procedat la emiterea de „semne monetare ale R.S.F.S.R.“. Aceste semne monetare au devenit curînd principalele tipuri de bani de hîrtie în Uniunea Sovietică. Războiul împotriva intervenționiștilor străini și a contrarevoluției interne, precum și trecerea la politica „comunismului de război“ au împiedicat înapoierea reformei monetare în acea perioadă. Prima reformă monetară sovietică a fost efectuată, pe baza principiilor precizate de Lenin, în 1922—1924. — 17.

- 11 *Comitetul pentru însămințări* a fost înființat pe lângă Comisariatul poporului pentru agricultură prin decretul Consiliului Comisarilor Poporului din 28 ianuarie 1919. Conform acestui decret, toate terenurile cultivabile, dar nefolosite, erau puse la dispoziția statului pentru a fi cultivate cu cereale; Comisariatul poporului pentru aprovizionare dispunea de întreaga recoltă de pe aceste terenuri, urmînd s-o distribuie cu prioritate muncitorilor industriali. Conducerea muncii și îndeplinirea măsurilor în vederea organizării suprafețelor cultivabile au fost încredințate Comitetului pentru însămințări, din care făceau parte reprezentanți ai Comisariatului poporului pentru agricultură, ai Consiliului economic superior, ai Comisariatului poporului pentru aprovizionare și ai Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia. Comitetul avea dreptul să invite la ședințele lui reprezentanți ai departamentelor, organizațiilor interesate și experți. — 18.
- 12 *Comitetul muncitoresc de sprijin*, a cărui menire era să sprijine organizarea producției agricole socialiste, a fost instituit în februarie 1919 pe lângă Comisariatul poporului pentru agricultură, în baza „Legii cu privire la organizarea teritoriului pe baze socialiste și la măsurile de trecere la agricultura socialistă“, confirmată de C.E.C. din Rusia. Comitetul avea următoarele atribuții: trimiterea de organizatori experimentați, din rîndurile muncitorilor, la direcțiile guberniale și regionale ale gospodăriilor de stat și în diferite gospodării de stat, sprijinirea organizării de syndicate ale muncitorilor agricoli, atragerea proletariatului industrial la muncile agricole, amenajarea de instalații tehnice de tot felul pentru uzul gospodăriilor de stat și al populației rurale din împrejurimi etc. Comitetul era alcătuit din reprezentanți ai Comisariatului poporului pentru agricultură și ai Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia. În 1921 Comitetul muncitoresc de sprijin și Biroul militar de aprovizionare al C.C.S. din Rusia au fuzionat într-un organ unic — Biroul agricol de aprovizionare al C.C.S. din Rusia. — 18.
- 13 Hotărîrea Consiliului Comisarilor Poporului „Cu privire la suspendarea circulației trenurilor de călători în vederea transportării la centre a produselor alimentare și a cărbunilor“ a fost adoptată la 8 martie 1919 și publicată la 11 martie 1919 în ziarul „Pravda“. — 20.

- 14 *Primul Congres al muncitorilor agricoli din gubernia Petrograd* a avut loc la Petrograd între 11 și 13 martie 1919. La congres au participat 200 de delegați din partea diverselor organizații agricole. Congresul a ascultat rapoarte cu privire la momentul actual, rapoarte din partea organizațiilor locale și raportul de activitate al biroului organizatoric, a discutat raportul cu privire la politica agrară. Congresul s-a încheiat prin adoptarea unei rezoluții și a statutului sindicatului muncitorilor agricoli și prin alegerea conducerii acestuia. — 22.
- 15 Este vorba de Uniunea națională a muncitorilor agricoli (National Agricultural Labourers Union), înființată în 1872 de muncitorul agricol Joseph Arch. La sfârșitul anului 1872 uniunea număra circa 100 000 de membri; ea a reușit să obțină mărirea salariilor muncitorilor agricoli. Dar, sub influența unei depresiuni în producția agricolă, la jumătatea deceniului al 8-lea al secolului al XIX-lea importanța uniunii a scăzut simțitor; în 1894 ea s-a destrămat definitiv. — 23.
- 16 V. I. Lenin a acordat o mare importanță organizării de gospodării colective încă din primele zile ale Puterii sovietice. Faptul este confirmat de o serie întreagă de hotărâri adoptate în primii ani ai Puterii sovietice. O mărturie în acest sens este și „Hotărârea cu privire la organizarea socialistă a teritoriului și la măsurile de trecere la agricultura socialistă”, la a cărei elaborare V. I. Lenin a participat în mod direct. El a fost raportor în comisia creată de C.E.C. din Rusia pentru această problemă. V. I. Lenin a făcut observații la proiectul de hotărâre cu privire la lucrarea în comun a pământului, pe baza căreia proiectul a fost refăcut de colegiul Comisariatului poporului pentru agricultură, devenind capitolul al 8-lea al hotărârii. Aceste observații au fost publicate în „Culegeri din Lenin”, vol. XXIV, p. 39—41. Hotărârea a fost adoptată de C.E.C. din Rusia în februarie 1919 și publicată la 14 februarie 1919 în „Izvestiia C.E.C. din Rusia”. — 27.
- 17 Lenin și-a rostit cuvântarea în fața a 10 000 de muncitori, marinari și ostași roșii din Petrograd, în cadrul unui miting organizat la 13 martie 1919 în sala de operă a Casei poporului. În cuvântarea sa el a prezentat ascultătorilor situația internă și externă a Republicii sovietice. Întrucât sala era neîncăpătoare pentru toți cei ce doreau să-l asculte, Lenin a mai vorbit o dată în foaierea Casei poporului. — 31.
- 18 *Republica Sovietică Ucraineană* a fost proclamată în decembrie 1917. În februarie 1918, Ucraina a fost invadată de trupele austro-germane, care au ocupat la sfârșitul lui aprilie întreg teritoriul țării. După alungarea cotropitorilor și a complicilor lor, în Ucraina a fost restabilită Puterea sovietică. Cel de-al III-lea Congres general al Sovietelor din Ucraina, ținut la Harkov în

- martie 1919, a adoptat prima Constituție a R.S.S. Ucraina, conștințind prin lege cuceririle poporului ucrainean. — 31.
- 19 Este vorba de cuvântările unor delegați la primul Congres al Internaționalei Comuniste. La 8 martie 1919 unii delegați la congres au sosit la Petrograd, unde oamenii muncii le-au făcut o primire sărbătorească. În aceeași zi, la orele 6 seara s-a deschis ședința celei de-a IX-a Conferințe orășenești a P.C. (b), la care au participat și au luat cuvântul F. Platten, H. Guilbeaux, O. Grimlund și alții, delegați la congres. La 9 martie a avut loc o ședință festivă a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Petrograd, organizată în cinstea primului Congres al Internaționalei Comuniste; la ședință au rostit cuvântări delegații la congres din partea Germaniei, Franței, Austriei, Serbiei, Finlandei, Suediei și Elveției. — 36.
- 20 Lenin se referă la cuvântarea rostită de el la 6 martie 1919 la ședința festivă comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului din Moscova, a Comitetului din Moscova al P.C. (b) din Rusia, a Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia, a sindicatelor și a comitetelor de întreprindere din orașul Moscova, închinată sărbătoririi întemeierii Internaționalei Comuniste (vezi Opere complete, vol. 37, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 535—540). — 37.
- 21 Lucrarea lui V. I. Lenin „*Succesele Puterii sovietice și dificultățile ei*” a fost editată în broșură în 1919.
- În prima ediție broșura purta următorul subtitlu: „Cuvântare rostită la mitingul din Petersburg la 13 martie 1919”. În edițiile a doua și a treia acest subtitlu a fost omis, deoarece în broșură au mai fost incluse două cuvântări ale lui Lenin: „Raport cu privire la politica internă și externă a Consiliului Comisarilor Poporului”, prezentat la 12 martie 1919, și „Cuvântare rostită la mitingul de la Casa poporului din Petrograd la 13 martie 1919”. — 39.
- 22 *Comitetele sărăcimii* au fost înființate prin decretul C.E.C. din Rusia din 11 iunie 1918 „Cu privire la organizarea și aprovizionarea sărăcimii satelor”. Decretul prevedea că în sarcina acestor comitete intră: evidența rezervelor de produse alimentare ale gospodăriilor țărănești, stabilirea rezervelor și a surplusurilor de produse alimentare ale gospodăriilor chiaburești, acordarea de ajutor organelor sovietice de aprovizionare în confiscarea acestor surplusuri, aprovizionarea sărăcimii cu produse alimentare confiscate de la gospodăriile chiaburești, distribuirea uneltor agricole și a mărfurilor industriale etc. În practică însă, munca desfășurată de comitetele sărăcimii îmbrățișa toate aspectele activității la sate. În fapt, ele au fost puncte de sprijin, organe ale dictaturii proletarietului la sate; organizarea acestor comitete a însemnat dezvoltarea în continuare a revoluției socialiste la sate. La sfârșitul anului 1918, comitetele sărăcimii, ducându-și la

îndeplinire sarcinile care le reveneau, au fost contopite cu Sovietele de plasă și sătești.

Schimbul de mărfuri organizat cu satul a început în primăvara anului 1918, pe baza decretului Consiliului Comisarilor Poporului din 26 martie 1918. Potrivit decretului, organelor Comisariatului poporului pentru aprovizionare le revenea sarcina organizării schimbului de mărfuri industriale pe cereale; decretul obliga organele respective să atragă la schimbul de mărfuri sărăcimea satelor, iar fondurile de mărfuri destinate schimbului pe cereale să fie puse la dispoziția organizațiilor de plasă sau raionale „pentru a fi distribuite mai departe populației nevoiașe” („Decretele Puterii sovietice”, vol. II, 1959, p. 24).

Decretul C.E.C. din Rusia din 11 iunie 1918 „Cu privire la organizarea și aprovizionarea sărăcimii satelor” și decretul Consiliului Comisarilor Poporului din 5 august 1918 „Cu privire la obligativitatea schimbului de mărfuri în regiunile cerealiere” prevedeau ca repartizarea mărfurilor industriale pe care le primea satul în schimbul cerealelor să se facă pe principiul de clasă: sărăcimea satelor era aprovizionată cu mărfuri în primul rând și în condiții avantajoase. — 62.

23 *Postfața* a fost trimisă de V. I. Lenin lui G. E. Zinoviev, la Petrograd, unde se tipărea broșura „Succesele Puterii sovietice și dificultățile ei”. Cu toată rugămintea lui Lenin ca postfața să fie tipărită „chiar și cu petitele cele mai mici”, ea n-a apărut. La 7 august 1919 Lenin trimite lui Zinoviev un bilețel în care-l roagă să pună „să se caute cu atenție” și să se găsească „neapărat postfața”. În 1921, în „Prefață la broșura: «Cu privire la problema noii politici economice (Două articole vechi și o postfață și mai veche)»”, Lenin reproduce integral postfața și scrie că „cei din Piter”, în frunte cu Zinoviev, „l-au dus cu vorba” pe autor și nu i-au îndeplinit voința. Postfața n-a fost publicată nici în 1921, în broșura conținând două articole ale lui Lenin: „La a patra aniversare a Revoluției din Octombrie” și „Despre importanța aurului acum și după victoria deplină a socialismului”, care a apărut la Moscova sub titlul: „Cu privire la problema noii politici economice (Două articole vechi)”. Ea a apărut pentru prima oară în 1922, în ediția I a Operelor lui V. I. Lenin, vol. XVI. — 73.

24 Problema revizuirii programului partidului a fost pusă de V. I. Lenin după revoluția burghezo-democratică din februarie. În „Ciorna celei de-a cincea «Scrisori din depărtare»”, Lenin a indicat principalele direcții în care urma să fie modificat programul, arătând că „trebuie să ne apucăm *imediat* de această treabă” (Opere complete, vol. 31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 59—60). Tezele schițate în această ciornă au fost dezvoltate de Lenin în Tezele din Aprilie, în raportul cu privire la revizuirea programului partidului, prezentat la Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din

Rusia, precum și în alte documente (vezi Opere complete, vol.31, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 118, 415—418). Pentru Conferința din aprilie, Lenin a scris lucrarea intitulată „Proiect de modificare a părții teoretice și politice, precum și a altor părți ale programului“, care conținea o serie de propuneri de modificare a programului din 1903 al P.M.S.D.R. (vezi Opere complete, vol. 32, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 149—154). Acest proiect a fost împărțit în șpalturi delegaților la conferință. Conferința din aprilie a însărcinat Comitetul Central să întocmească în termen de două luni un proiect de program, care să fie discutat la Congresul al VI-lea al partidului.

Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia, care a avut loc între 26 iulie și 3 august (8—16 august) 1917, a confirmat hotărârea Conferinței din aprilie cu privire la necesitatea revizuirii programului și a însărcinat C.C. să organizeze o discuție largă în jurul problemelor programatice (vezi „Rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 399—400). Încă înainte de congres, în iunie 1917, a fost editată o broșură intitulată „Materiale cu privire la revizuirea programului partidului“, care a fost pregătită de Lenin din însărcinarea Comitetului Central și în care au fost incluse toate materialele programatice de care dispunea C.C. În aceeași vreme Biroul regional P.M.S.D.R. al regiunii industriale Moscova a editat un volum intitulat „Materiale cu privire la revizuirea programului partidului. Culegere de articole scrise de V. Miliutin, V. Sokolnikov, A. Lomov și V. Smirnov“. În vara și toamna anului 1917 s-a desfășurat în cadrul partidului o discuție teoretică. În articolul său „Cu privire la revizuirea programului partidului“, publicat în octombrie 1917 în revista „Prosvetzenie“ nr. 1—2 (vezi Opere complete, vol. 34, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 367—398), Lenin a analizat și a supus unui examen critic articolele apărute în presa periodică și cele din culegerea editată la Moscova.

După ce a dezbătut de câteva ori problema programului partidului, C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia a instituit în ședința sa din 5 (18) octombrie 1917 o comisie, în frunte cu Lenin, pentru elaborarea propunerilor de modificare a programului partidului la congresul partidului care urma să fie convocat în toamna aceleiași an. În sfârșit, prin hotărârea C.C. din 24 ianuarie (6 februarie) 1918, elaborarea proiectului de program a fost încredințată unei noi comisii, sub conducerea lui Lenin. Lenin a scris un „Concept de proiect de program“, care a fost împărțit delegaților la Congresul al VII-lea ca material de discuție. Congresul nu a procedat însă la discutarea amănunțită a programului; o comisie aleasă de congres și formată din 7 membri, în frunte cu Lenin, a fost însărcinată cu elaborarea definitivă a proiectului de program. Congresul a prescris comisiei ca la revizuirea programului să se călăuzească după indicațiile cu-

prinse în rezoluția prezentată de Lenin, care fusese adoptată în unanimitate. Noul program, al doilea, al partidului a fost adoptat abia în martie 1919, la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia.

În cursul lucrărilor comisiei pentru elaborarea programului au apărut divergențe în legătură cu unele probleme din partea generală a programului și cu punctul din program privind relațiile naționale; împotriva tezelor lui Lenin s-au ridicat N. I. Buharin și G. L. Peatakov. În februarie 1919 comisia pentru întocmirea programului a terminat elaborarea „Proiectului de program al P.C. (b) din Rusia“, ale cărui teze fundamentale au fost formulate de V. I. Lenin; proiectul a fost publicat în „Pravda“ din 25—27 februarie. În prefața la proiect scrisă de comisie se arăta că noul program se deosebește considerabil de cel vechi, că în el se reflectă „nu numai rezultatele studierii marxiste a fazei noi, imperialiste, a capitalismului, ci și noua experiență a războiului mondial și practica de un an a proletariatului care a cucerit puterea de stat“. După ce proiectul de program al P.C. (b) din Rusia a fost dat publicității, organizațiile locale ale partidului au trecut la dezbaterile lui. Dezbaterile au arătat că majoritatea organizațiilor de partid aprobă proiectul de program și recomandă să fie adoptat, cu unele completări și modificări.

În volumul de față se publică, în anexă, Programul P.C. (b) din Rusia adoptat de Congresul al VIII-lea. — 81.

- 25 Programul partidului adoptat la Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., în 1903, a fost elaborat de redacția ziarului „Iskra“ la sfârșitul anului 1901 — prima jumătate a anului 1902. La propunerea lui Lenin, proiectul inițial al părții teoretice a programului a fost elaborat de G. V. Plehanov. Lenin a făcut critica acestui proiect la Consfătuirea redacției ziarului „Iskra“ care a avut loc la München în ianuarie 1902 (vezi Opere complete, vol. 6, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 193—200). Cu prilejul discutării proiectului lui Plehanov au apărut grave divergențe în cadrul redacției ziarului „Iskra“. Concomitent cu proiectul părții teoretice a programului, la Consfătuirea de la München a redacției ziarului „Iskra“ au fost discutate și problemele legate de elaborarea proiectului părții practice a programului (ibid., p. 401—402). La sfârșitul lunii ianuarie—începutul lunii februarie 1902 a fost scrisă varianta inițială a părții practice a proiectului de program al P.M.S.D.R.; autorul părții agrare și al încheierii acestei variante a fost Lenin (ibid., p. 415—416).

Convingându-se că proiectul părții teoretice a programului scris de Plehanov este inacceptabil, V. I. Lenin a trecut la întocmirea unui alt proiect (ibid., p. 201—207, 208, 408—413). În același timp a lucrat și Plehanov la cel de-al doilea proiect al său de program al P.M.S.D.R. Lenin a supus și acest proiect unei serioase analize critice (ibid., p. 209—232 și 233—235).

Pentru a pune de acord proiectul de program al lui Lenin cu cel al lui Plehanov și a întocmi un proiect comun de program al P.M.S.D.R., redacția ziarului „Iskra” a instituit o comisie „de conciliere”. În urma insistențelor lui Lenin, în programul comisiei, care a adoptat ca bază proiectul lui Plehanov, au fost incluse o serie de teze de cea mai mare importanță: teza cu privire la înlăturarea micii producții de către marea producție, s-a dat o definiție mai precisă caracterului pur proletar al partidului; un punct dintre cele mai importante din program a devenit teza cu privire la dictatura proletariatului ca o condiție necesară a revoluției socialiste. Luînd cunoștință de proiectul de program al comisiei, Lenin și-a scris observațiile la acest proiect (ibid., p. 238—249). La Consfătuirea redacției ziarului „Iskra” care a avut loc la Zürich la 14 aprilie (st. n.) 1902 și la care Lenin nu a participat a fost aprobat proiectul de program al întregii redacții: partea lui teoretică (proiectul comisiei) și partea practică (pusă de acord cu toți membrii redacției ziarului „Iskra” încă la începutul lunii martie 1902). În cadrul discutării proiectului de program la consfătuirea de la Zürich, cei care l-au întocmit au ținut seama în cea mai mare parte de observațiile, îndreptările și completările propuse de Lenin.

Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., care s-a ținut între 17 iulie și 10 august (30 iulie—23 august) 1903, a adoptat, cu mici modificări, proiectul iskrist de program al partidului. Partea teoretică a programului P.M.S.D.R., care definea caracterul legic general și tendințele dezvoltării capitalismului, a fost inclusă, potrivit propunerii făcute de V. I. Lenin, în noul Program al P.C. (b) din Rusia adoptat la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. — 83.

- 26 Vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 32, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 149—154 și vol. 36, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 76—82. — 83.
- 27 Dreptul de vot universal, fără nici un fel de îngrădiri, potrivit căruia la alegerile pentru organele reprezentative ale statului poate participa întreaga populație adultă, indiferent de apartenența rasială și națională, de sex etc., a fost instituit pentru prima oară în istoria omenirii de Constituția U.R.S.S. în 1936. Pînă atunci de dreptul de a alege și de a fi ales în Uniunea Sovietică se bucurau numai oamenii muncii; clasele nemuncitoare și exploatoarele erau lipsite de acest drept. Cu toate acestea, în comparație cu țările burgheze, dreptul de vot legiferat în U.R.S.S. era cel mai democratic și mai larg, deoarece majoritatea covârșitoare a populației adulte participa la alegeri. Victoria socialismului în U.R.S.S., lichidarea claselor exploatoarele au creat posibilitatea de a introduce votul universal și secret. — 109.
- 28 Acest text, cu unele modificări, a fost inclus în Programul P.C. (b) din Rusia adoptat la Congresul al VIII-lea, și anume

- la punctul 5 al capitolului „În domeniul politicii generale“ (vezi „Rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 428). — 110.
- 29 Această completare a fost inclusă în întregime în Programul P.C. (b) din Rusia adoptat la Congresul al VIII-lea, și anume la punctul 4 al capitolului „În domeniul relațiilor naționale“ (vezi „Rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 429—430). — 112.
- 30 În prima variantă, acest punct al proiectului părții economice a programului a figurat ca punctul al treilea; ulterior Lenin l-a refăcut și l-a notat cu cifra 8. El a fost inclus ca atare, cu unele mici modificări, în partea economică a Programului adoptat la Congresul al VIII-lea al partidului (vezi „Rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 436). — 120.
- 31 *Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia* a avut loc la Moscova între 18 și 23 martie 1919. La lucrările lui au participat 301 delegați cu vot deliberativ și 102 cu vot consultativ, reprezentând 313 766 de membri de partid. Pe ordinea de zi a congresului au figurat următoarele probleme: 1) Raportul de activitate al Comitetului Central; 2) Programul P.C. (b) din Rusia; 3) Crearea Internaționalei Comuniste; 4) Situația militară și politica militară; 5) Munca la sate; 6) Probleme organizatorice; 7) Alegerea Comitetului Central. În prima ședință, la propunerea președintelui congresului, au fost organizate trei comisii: agrară, militară și organizatorică.
- V. I. Lenin a rostit cuvântări la deschiderea și la închiderea congresului, a prezentat raportul de activitate al C.C. al P.C. (b) din Rusia, rapoarte cu privire la programul partidului și despre munca la sate, a ținut o cuvântare în legătură cu problema militară.
- Problema centrală de pe ordinea de zi a congresului a fost dezbaterea și adoptarea noului program al partidului, elaborat sub conducerea și cu participarea directă a lui V. I. Lenin.
- În cursul dezbaterii programului partidului au avut loc dispute aprinse în legătură cu propunerea lui Buharin de a scoate din program punctele cu privire la capitalism, la mica producție de mărfuri și de a se limita la caracterizarea imperialismului, pe care el îl considera o formațiune social-economică aparte. Obiectînd împotriva acestor propuneri, Lenin a demonstrat inconsistența lor teoretică și caracterul lor dăunător din punct de vedere politic. Ignorarea micii producții de mărfuri ducea la negarea rolului țărănimii mijlocașe ca aliat al pro-

letariatului, a rolului ei în construcția socialistă. Totodată, în felul acesta era disimulată apariția și creșterea elementelor capitaliste din mica producție de mărfuri, ceea ce l-a adus ulterior pe Buharin la teoria oportunistă a „integrării chiaburului“ în socialism. Congresul a respins propunerile antibolșevice ale lui Buharin și a aprobat tezele lui Lenin.

Lenin a nimicit și concepțiile greșite ale lui Peatakov și Buharin, care s-au ridicat împotriva includerii în program a punctului cu privire la dreptul națiunilor la autodeterminare. Lenin a demonstrat că această propunere aduce un mare prejudiciu Statului sovietic și solidarității proletariatului internațional. Congresul a adoptat programul leninist în problema națională.

După cuvîntul de încheiere al lui V. I. Lenin la raportul asupra programului partidului, congresul a hotărît „să adopte proiectul de program drept bază“ și să-l predea comisiei spre redactare definitivă. La propunerea comisiei pentru elaborarea programului, V. I. Lenin a scris un „Proiect al celui de-al treilea punct din partea politică generală a programului (Pentru comisia de întocmire a programului instituită de Congresul al VIII-lea al partidului)“, proiect adoptat de comisie (vezi volumul de față, p. 184). La 22 martie congresul a aprobat textul definitiv al programului.

O problemă dintre cele mai importante dezbătute la congres a fost problema atitudinii față de țărănimea mijlocașă. În toate cuvîntările lui și mai cu seamă în raportul asupra muncii la sate, Lenin a fundamentat noua politică a partidului față de țărănimea mijlocașă, trecerea de la politica de neutralizare a țărânimii mijlocașe la stabilirea unei alianțe trainice între ea și clasa muncitoare, proletariatul fiind dator să se sprijine pe sărăcime și să ducă lupta împotriva chiaburului, păstrîndu-și în această alianță rolul conducător. Această lozincă a fost formulată de Lenin încă la sfîrșitul lunii noiembrie 1918. Congresul a adoptat „Rezoluția cu privire la atitudinea față de țărănimea mijlocașă“, scrisă de Lenin. Politica leninistă a contribuit la întărirea alianței militare și politice dintre clasa muncitoare și țărănime și a avut un rol hotărîtor în victoria repurtată asupra intervenționiștilor și albgardiștilor, asigurînd construirea socialismului prin eforturile comune ale muncitorilor și țărănilor.

Un loc important în lucrările congresului a ocupat problema situației militare, a politicii militare a partidului și a organizării Armatei Roșii. Principalele teze ale politicii militare a partidului au fost elaborate de Lenin. În practica organizării militare au ieșit însă la iveală o seamă de greșeli și de serioase denaturări ale politicii partidului: a fost încălcată linia C.C. al P.C. (b) din Rusia în ceea ce privește folosirea vechilor specialiști militari, în ceea ce privește necesitatea de a păstra cea mai severă disciplină și cea mai strictă centralizare. Troțki, care deținea funcția de președinte al Consiliului militar-revoluționar al republicii, minimaliza rolul cadrelor de partid în armată, se ploconea în

fața vechilor specialiști militari, încălca principiul bolșevic al selecției după criteriul de clasă în mobilizările în armată.

La congresul partidului s-a ridicat împotriva tezelor Comitetului Central așa-zisa „opoziție militară“, din care făceau parte foștii „comuniști de stînga“ (V. M. Smirnov, G. I. Safarov, G. L. Peatakov și alții), precum și unele persoane care nu aderaseră la nici una din grupările opoziționiste. „Opoziția militară“ sprijinea rămășițele partizanatului, contesta necesitatea atragerii vechilor specialiști militari și se ridica împotriva introducerii unei discipline de fier în armată. Luînd cuvîntul la 21 martie 1919, în cadrul unei ședințe plenare închise a congresului, în apărarea tezelor C.C., Lenin a fundamentat necesitatea creării unei armate regulate, pătrunsă de spiritul unei discipline severe, a folosirii realizărilor științei militare burgheze, a atragerii specialiștilor militari, care să fie puși sub controlul comisarilor și al celulelor de partid. Majoritatea delegaților care au luat cuvîntul au condamnat „opoziția militară“. Totodată au fost criticate cu asprime greșelile și lipsurile în activitatea Consiliului militar-revoluționar al republicii și în special acțiunile președintelui său, Troțki. Indicațiile lui V. I. Lenin au intrat în programul partidului cu privire la problema militară și au devenit o călăuză în domeniul construcției militare.

După o îndelungată dezbateră a problemei militare, congresul a adoptat ca bază, cu majoritate de voturi (174 contra 95), tezele C.C. Rezoluția în problema militară elaborată de comisia de coordonare, care a luat drept bază tezele lui Lenin, a fost aprobată în unanimitate (cu o singură abținere) de congresul partidului.

În rezoluția cu privire la problema organizatorică congresul a dat o ripostă grupului oportunist Saprnov-Osinski, care nega rolul conducător al partidului în sistemul dictaturii proletariului.

În hotărîrea congresului cu privire la construcția de partid se sublinia necesitatea de a spori exigențele la primirea în rîndurile partidului a elementelor nemuncitorești și nețăărănești, de a nu permite înrăutățirea compoziției sociale a partidului. Congresul a hotărît ca pînă la 1 mai 1919 să fie efectuată o reînregistrare generală a membrilor de partid.

Congresul a respins principiul federativ în construcția de partid, considerînd că trebuie să existe un partid comunist centralizat unic, cu un Comitet Central unic, care să conducă întreaga activitate a partidului. Congresul a stabilit structura internă a Comitetului Central: C.C. organizează Biroul politic, Biroul Organizatoric și Secretariatul.

Congresul a ales Comitetul Central, în frunte cu V. I. Lenin.

Congresul a salutat crearea Internaționalei a III-a, Comunistă, și a aderat fără rezerve la platforma ei.

Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia a fost un congres de importanță crucială: el a adoptat noul Program al partidului, care a trasat sarcinile fundamentale ale construirii socialismu-

lui în țara noastră, a însuflețit pe oamenii muncii de la orașe și sate în lupta pentru victoria socialismului. — 125.

- 32 *Conferința de pe insulele Prinkipo* (Marea de Marmara) a fost convocată din inițiativa lui Lloyd George și Wilson, urmînd ca la ea să participe reprezentanții tuturor guvernelor existente pe teritoriul Rusiei, în vederea elaborării măsurilor prin care să se pună capăt războiului civil.

Deși nu invitaseră guvernul sovietic să participe la conferință, imperialiștii au căutat să acrediteze în fața opiniei publice din toate țările ideea că guvernul sovietic nu dorește să participe și să depună eforturi pentru restabilirea păcii.

Guvernul sovietic a hotărît să smulgă imperialiștilor masca de „pacificatori” și să înlăture orice posibilitate de răstălmăcire a acțiunilor lui. Cu toate că nu fusese invitat la conferință, la 4 februarie 1919 guvernul sovietic a răspuns că este de acord să participe la ea. În radiograma Comisariatului poporului pentru afacerile externe al R.S.F.S.R. au fost formulate concesiile pe care guvernul sovietic era dispus să le facă în numele păcii. Guvernul sovietic declara că este dispus „să înceapă imediat tratative fie pe insulele Prinkipo, fie în orice alt loc” și a cerut să i se comunice imediat unde să-și trimită reprezentanții, cînd anume și pe ce cale. Imperialiștii Antantei au lăsat fără răspuns radiograma Comisariatului poporului pentru afacerile externe. Sperînd să sugrume Republica sovietică prin forța armelor, Denikin, Kolceak și celelalte guverne contrarevoluționare au refuzat să participe la conferință. Conferința n-a avut loc. — 132.

- 33 *Partidul social-democrat independent din Germania* — partid centrist, creat în aprilie 1917 la congresul de constituire. „Independenții” propagau unitatea cu social-șoviniștii, se situau pe poziții care în fond însemnau renunțarea la lupta de clasă. Nucleul acestui partid îl constituia organizația kautskistă „Arbeiterverein” din Reichstag. În octombrie 1920, la Congresul său de la Halle, Partidul social-democrat independent s-a scindat: o parte considerabilă din membrii lui s-au alăturat în decembrie 1920 Partidului Comunist din Germania, în timp ce elementele de dreapta au format un partid separat, care sub vechea denumire de Partid social-democrat independent din Germania a existat pînă în 1922. — 135.

- 34 Vezi K. Marx și F. Engels. Opere alese în două volume, vol. I, București, E.S.P.L.P. 1955, ed. a II-a, p. 506—507. — 137.

- 35 La Congresul de constituire al Partidului Comunist din Germania, care a avut loc la Berlin între 30 decembrie 1918 și 1 ianuarie 1919, influențată de politica trădătoare a conducătorilor de dreapta ai sindicatelor, Rosa Luxemburg a sprijinit părerea greșită exprimate de mai mulți delegați la congres în legătură cu problema lichidării sindicatelor. După părerea ei, sarcinile

sindicatelor trebuiau să treacă asupra Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților și a comitetelor de întreprindere. Această poziție greșită a congresului de constituire a continuat vreme îndelungată să fie o piedică în calea luptei pe care au dus-o comuniștii germani pentru cucerirea maselor. Indicațiile lui Lenin cu privire la necesitatea ca revoluționarii să activeze în sindicatele reacționare sînt expuse în cartea „Stîngismul — boala copilăriei comunismului“ (vezi Opere, vol. 31, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 30—39). — 141.

36 La 11 martie 1919 Vladimir Ilici a plecat la Petrograd pentru a participa la funeraliile lui M. T. Elizarov.

În timpul șederii lui la Petrograd, el a rostit la primul Congres al muncitorilor agricoli din gubernia Petrograd o cuvîntare cu privire la organizarea sindicatului muncitorilor agricoli (vezi volumul de față, p. 22—26). — 143.

37 V. I. Lenin se referă la cele două cuvîntări pe care le-a ținut la 27 noiembrie 1918 la adunarea activiștilor de partid din Moscova: raportul cu privire la atitudinea proletariatului față de democrația mic-burgheză și cuvîntul de încheiere a discuțiilor pe marginea acestui raport (vezi Opere complete, vol. 37, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 213—241). — 145.

38 *Federația grupurilor de străini de pe lângă C.C. al P.C. (b) din Rusia* a fost organizată în mai 1918, ca organ conducător al comuniștilor străini, cu scopul de a desfășura munca în rîndurile foștilor prizonieri de război în Rusia. Primul președinte al federației a fost Béla Kun.

Mișcarea revoluționară a început să se manifeste în rîndurile prizonierilor de război în Rusia încă înainte de Revoluția Socialistă din Octombrie; după victoria revoluției prizonierii de război au început să-și creeze organizații revoluționare proprii, care la începutul lunii decembrie 1917 au început să scoată ziare în limbile respective. În 1918 în rîndurile prizonierilor de război au fost create grupuri comuniste de străini, care au recunoscut fără rezerve programul P.C. (b) din Rusia și lupta pentru dictatura proletariatului. La Consfătuirea socialiștilor internaționaliști din martie 1918 a fost creat un Birou central al grupurilor comuniste de străini, care trebuia să conducă activitatea acestora, să țină legătura cu C.C. al P.C. (b) din Rusia și cu organizațiile comuniste din țările respective, au fost create secții străine pe lângă C.C. al P.C. (b) din Rusia. Din federație făceau parte 9 grupuri comuniste: cehoslovac, englez, francez, român, german, maghiar, iugoslav, polonez și bulgar. Principala sarcină a grupurilor era aceea de a desfășura munca de propagandă și agitație printre prizonierii de război și în rîndurile trupelor intervenționistilor care au atacat Republica sovietică. Ziarul „Pravda“ publica în mod regulat dările de seamă ale grupurilor. Federația a fost desființată la începutul anului 1920. — 147.

- 39 *Editura „Kommunist“* — editură a C.C. al P.C. (b) din Rusia, care a luat ființă în 1918 în urma fuzionării editurii „Volna“ cu editura cooperatistă „Jizn i znanie“; curînd după aceea ea a fuzionat și cu editura „Priboi“. Editura publică în special literatură de popularizare pentru mase. În mai 1919, printr-o hotărîre a C.E.C. din Rusia, a fost creată Editura de stat, în care a intrat și editura „Kommunist“. — 149.
- 40 *„Bednota“* — ziar pentru țărani; a apărut la Moscova de la 27 martie 1918 pînă la 31 ianuarie 1931. Ziarul a fost înființat, în baza unei hotărîri a C.C. al P.C. (b) din Rusia, în locul ziarelor „Derevenskaia Bednota“, „Derevenskaia Pravda“ și „Soldatskaia Pravda“. El a militat activ pentru întărirea alianței clasei muncitoare cu țărănimia, pentru organizarea și unirea maselor de țărani săraci și mijlocași în jurul partidului comunist și al Puterii sovietice. „Bednota“ a jucat un rol important în educarea politică și ridicarea culturală a păturilor muncitoare ale țărănimii, în promovarea de activiști pe tărîm obștesc din rîndurile țărănimii sărace și mijlocașe, în educarea unei numeroase armate de corespondenți țărani. La 1 februarie 1931 „Bednota“ a fuzionat cu ziarul „Sozialisticeskoe Zemledelie“. — 149.
- 41 *Vezi F. Engels. „Introducere la broșura lui Borkheim «În amintirea patrioților de paradă germani din anii 1806—1807»“ (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 21, București, Editura politică, 1965, p. 348). — 152.*
- 42 *Vezi K. Marx. „Capitalul“, vol. I, București, Editura politică, 1960, ed. a IV-a, p. 385. — 154.*
- 43 *„Spartachiștii“* — membri ai organizației revoluționare a social-democraților de stînga din Germania; grupul „Spartacus“ a luat ființă la începutul războiului mondial imperialist, fiind creat de K. Liebknecht, R. Luxemburg, F. Mehring, C. Zetkin, J. Marchlewsky, L. Jogihies (Tyszko) și W. Pieck. Spartachiștii au desfășurat o activitate de propagandă revoluționară în mase, au organizat acțiuni de masă împotriva războiului, au condus o serie de greve, au demascat caracterul imperialist al războiului mondial și tradarea comisă de liderii oportuniști ai social-democrației. În același timp însă, spartachiștii au manifestat greșeli serioase într-o serie de probleme teoretice și politice. Ei contestau posibilitatea războaielor de eliberare națională în epoca imperialismului, dădeau dovadă de inconsecvență în ceea ce privește lozincă transformării războiului imperialist în război civil, subapreciau rolul partidului proletar ca avangardă a clasei muncitoare, subapreciau țărănimia ca aliat al proletariatului, se temeau de o ruptură definitivă cu oportuniștii. Lenin a criticat în repetate rînduri aceste greșeli ale social-democraților de stînga din Germania, ajutîndu-i să adopte o poziție justă (vezi, de pildă, lucrările: „Broșura lui Junius“, „Despre o caricatură de marxism și despre «economismul imperialist»“, „Programul militar al revoluției proletare“ ș.a. — Opere

complete, vol. 30, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 1—16, 133—145).

În aprilie 1917 spartachiștii au intrat în Partidul social-democrat independent din Germania, de orientare centristă, păstrându-și însă independența organizatorică. În noiembrie 1918, în timpul revoluției din Germania, spartachiștii au constituit „Uniunea Spartacus” și, publicînd la 14 decembrie 1918 un program propriu, au rupt cu „independenții”. La Congresul de constituire, care a avut loc între 30 decembrie 1918 și 1 ianuarie 1919, spartachiștii au creat Partidul Comunist din Germania. — 156.

- 41 Este vorba de înmînarea la 18 (31) decembrie 1917 de către V. I. Lenin a decretului Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la recunoașterea independenței Finlandei lui Svinhufvud, șeful guvernului burghez finlandez, și K. Enkel, secretar de stat. Decretul a fost confirmat de C.E.C. din Rusia la 22 decembrie 1917 (4 ianuarie 1918). — 157.
- 45 Lenin se referă la tratativele duse în martie 1919 la Moscova cu o delegație bașkiră în legătură cu crearea unei Republici sovietice bașkire autonome. La 20 martie 1919 a fost semnat „Acordul între Puterea sovietică centrală și guvernul bașkir cu privire la crearea unei Bașkirii sovietice autonome”. Acordul a fost aprobat de Lenin, președintele Consiliului Comisarilor Poporului, și de președintele C.E.C. din Rusia. Acordul prevedea crearea unei Republici sovietice bașkire autonome pe baza Constituției sovietice și stabilirea granițelor republicii și împărțirea ei administrativă. Acordul a fost publicat la 23 martie 1919 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 63. — 158.
- 46 *Sovietul de deputați ai muncitorilor din Varșovia* a fost creat la 11 noiembrie 1918 din inițiativa Social-democrației din Regatul Poloniei și din Lituania (S.D.R.P. și L.), a „leviței” P.P.S. și a Consiliului sindicatelor din Varșovia. Rolul conducător al S.D.R.P. și L. și al „leviței” P.P.S. în crearea Sovietelor de deputați ai muncitorilor le-a imprimat acestora un caracter revoluționar. Printre primele hotărîri ale Sovietului din Varșovia au fost cele cu privire la introducerea zilei de muncă de 8 ore, la crearea comitetelor de întreprindere, la lupta împotriva sabotajului fabricanților și altele. Sub influența Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, în momentul retragerii trupelor de ocupație austro-germane, Polonia a fost acoperită de o întreagă rețea de Soviete de deputați ai muncitorilor la orașe, iar în mai multe localități au luat ființă și Soviete de deputați ai țăranilor. Pe teritoriul fostului Regat al Poloniei s-au format în total peste 100 de Soviete orășenești.
- Liderii partidelor conciliatoare — „fracțiunea” P.P.S., Uniunea națională a muncitorilor și Bundul —, neliniștiți de activitatea revoluționară și creșterea prestigiului Sovietului de deputați ai muncitorilor din Varșovia, au înființat Soviete proprii, pe care

le-au opus Sovietului revoluționar. Crearea acestor Soviete paralele făcea să slăbească lupta proletariatului din Varșovia. Chiar din primele zile ale creării acestor Soviete, Sovietul din Varșovia a preluat conducerea luptei muncitorilor din Varșovia pentru crearea unui Soviet unic.

La 12 decembrie 1918 au început alegerile pentru noul Soviet unic, iar la 5 ianuarie 1919 a avut loc prima ședință a Sovietului. Majoritatea deputaților din Soviet s-au dovedit însă a fi de partea social-conciliatorilor, fapt care se datora stării de spirit naționaliste mic-burgeze în rândurile unei părți a proletariatului din Varșovia și greșelilor comise de S.D.R.P. și L. într-o serie de probleme ale revoluției. Între comuniști și liderii conciliatorilor au început să aibă loc ciocniri violente. Conciliatorii au încercat să scindeze Sovietele, să atenueze lupta lor, să facă să scadă importanța lor. În iunie 1919 s-a produs sciziunea definitivă, reprezentanții P.P.S. ieșind din Sovietul din Varșovia și din Sovietele din alte orașe. În vara anului 1919 Sovietele au fost lichidate de forțele unite ale reacțiunii burgeze și ale liderilor partidelor conciliatoriste. — 161.

- 47 Acest proiect a fost adoptat de congres în aceeași zi cu „Apelul Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia către organizațiile de partid“, publicat a doua zi, la 20 martie, în ziarul „Pravda“ (vezi „Rezoluțiile și hotărârile congreselor, conferințelor Partidului Comunist al Uniunii Sovietice și ale plenarelor C.C.“, partea I, București, Editura pentru literatură politică, 1954, p. 468—469). — 162.
- 48 *Decretul cu privire la comunele de consum* a fost adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 16 martie 1919 și publicat la 20 martie 1919 în ziarul „Izvestia C.E.C. din Rusia“. V. I. Lenin a urmărit îndeaproape elaborarea decretului (vezi „Culegeri din Lenin“, vol. XVIII, p. 293—298). Prin acest decret toate cooperativele din orașe și sate se uneau într-o singură comună de consum, care cuprindea întreaga populație a localității respective; fiecare cetățean era obligat să devină membru al comunei și să se înscrie la unul din centrele ei de distribuire. Toate comunele de consum locale se grupau în uniuni guberniale; centrul unic al tuturor comunelor de consum era Uniunea centrală a cooperativei de consum (Тентросиуэ). — 163.
- 49 *Grupul de la „Novaia Jizn“* — menșevicii-internaționaliști care se grupaseră în jurul ziarului „Novaia Jizn“.

„Novaia Jizn“ — cotidian; a apărut la Petrograd de la 18 aprilie (1 mai) 1917 până în iulie 1918. Inițiatorii înființării acestui ziar au fost menșevicii-internaționaliști și publiciștii grupați în jurul revistei „Letopis“. Caracterizându-i pe cei de la „Novaia Jizn“, Lenin a arătat că „starea lor de spirit predominantă este scepticismul intelectualist, care ascunde și exprimă lipsa de principialitate“ (Opere complete, vol. 34, București, Edi-

tura politică, 1965, ed. a doua, p. 112), și i-a numit în mod ironic „pretinși internaționaliști“, „cvasimarxiști“. Ziarul a întâmpinat cu ostilitate Revoluția Socialistă din Octombrie și instaurarea Puterii sovietice. Începînd de la 1 iunie 1918, el a apărut în două ediții: una la Petrograd și alta la Moscova. Ambele ediții au fost interzise în iulie 1918. — 168.

- 50 *Programul de la Erfurt* — Programul Partidului social-democrat din Germania, adoptat în octombrie 1891 la Congresul de la Erfurt. Programul de la Erfurt a reprezentat un pas înainte în comparație cu Programul de la Gotha (1875). La baza lui a fost pusă teoria marxistă a pieirii inevitabile a modului de producție capitalist și a înlocuirii lui cu modul de producție socialist; programul sublinia necesitatea pentru clasa muncitoare de a duce lupta politică, arăta rolul partidului ca conducător al acestei lupte etc. Dar și Programul de la Erfurt conținea concesiuni serioase făcute oportunistului. F. Engels a făcut o critică amplă a proiectului de Program de la Erfurt în lucrarea sa „Observații critice pe marginea proiectului de program social-democrat din 1891“ (vezi K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 22, București, Editura politică, 1965, p. 220—234); aceasta era de fapt o critică la adresa oportunistului întregii Internaționale a II-a. Dar conducerea social-democrației germane a ascuns maseselor de partid critica făcută de Engels, iar principalele lui observații n-au fost luate în considerare la elaborarea textului definitiv al programului. V. I. Lenin considera că principala lipsă a Programului de la Erfurt, o concesie lașă făcută oportunistului, este faptul că în program nu se spune nimic despre dictatura proletariatului. — 177.
- 51 Este vorba de „*Tratatul de întărire a prieteniei și frăției dintre R.S.F.S.R. și Republica muncitorească socialistă finlandeză*“, încheiat la Petrograd la 1 martie 1918. Acesta a fost primul tratat din istorie încheiat între două republici socialiste. — 182.
- 52 La 22 martie 1919 s-a primit prin radio știrea că în Ungaria a fost proclamată Republica sovietică. Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia a însărcinat pe V. I. Lenin să trimită în numele congresului o radiogramă de salut guvernului Republicii Sovietice Ungare.

Republica Sovietică Ungară a luat ființă la 21 martie 1919. Revoluția socialistă din Ungaria a avut un caracter pașnic; întrucît nu dispunea de suficiente posibilități de a lupta, burghezia din Ungaria nu s-a putut hotărî în momentul acela să opună împotriva instaurării Puterii sovietice.

Neputînd face față dificultăților de ordin intern și extern, burghezia maghiară intenționa să cedeze pentru un timp puterea social-democraților de dreapta, spre a împiedica dezvoltarea revoluției. Dar prestigiul de care se bucura Partidul Comunist din Ungaria în rîndurile maseselor era în acea perioadă atît de

mare și cererile membrilor de rînd ai partidului social-democrat de a se alia cu comuniștii erau atît de categorice, încît conducerea partidului social-democrat a adresat conducătorilor arestați ai partidului comunist propunerea de a forma împreună guvernul. Liderii social-democraților s-au văzut nevoiți să accepte condițiile puse de comuniști în timpul tratativelor : formarea unui guvern sovietic, dezarmarea burgheziei, crearea unei Armate Roșii și a unității poporului, confiscarea pămînturilor moșierești, naționalizarea industriei, încheierea unei alianțe cu Rusia Sovietică și altele. Concomitent a fost semnat un acord cu privire la unificarea celor două partide într-un partid unic, Partidul socialist din Ungaria. La înfăptuirea unificării celor două partide au fost comise unele greșeli, care s-au resimțit mai tîrziu ; unificarea a fost înfăptuită printr-o fuzionare mecanică, fără să fi fost excluse elementele reformiste.

Chiar la prima sa ședință, Consiliul revoluționar de stat a adoptat o hotărîre cu privire la crearea Armatei Roșii. La 26 martie guvernul sovietic a emis decrete cu privire la naționalizarea întreprinderilor industriale, a transporturilor și a băncilor ; la 2 aprilie a fost adoptat decretul cu privire la monopolul comerțului exterior. Au fost majorate salariile muncitorilor în medie cu 25%, a fost introdusă ziua de muncă de 8 ore ; la 3 aprilie a fost adoptată legea reformei agrare, potrivit căreia toate moștile de peste 100 de holzi (57 ha) au fost confiscate și transformate în mari gospodării de stat, care au rămas de fapt în mîinile vechilor administratori. Țărănimea săracă, care spera să primească pămînt de la Puterea sovietică, a fost înșelată în speranțele ei. Acest fapt a constituit o piedică în calea stabilirii unei trainice alianțe între proletariat și țărănime, ducînd la slăbirea Puterii sovietice în Ungaria.

Imperialiștii Antantei au întîmpinat cu ostilitate instaurarea dictaturii proletariatului în Ungaria ; Republica sovietică a fost supusă unei blocade economice. Împotriva Republicii Sovietice Ungare a fost organizată o intervenție militară. În Ungaria a fost trimis corpul expediționar francez care fusese pregătit ca să fie trimis în Rusia Sovietică. Antanta a folosit în acest scop și trupele statelor vecine — România, Cehoslovacia și Iugoslavia. Fostiva trupelor intervenționiste a activizat contrarevoluția ungară. Trădarea săvîrșită de social-democrații de dreapta, care au intrat în alianță cu imperialismul internațional, a constituit de asemenea una din cauzele pieirii Republicii Sovietice Ungare.

Un rol negativ a avut și conjunctura internațională nefavorabilă care s-a creat în vara anului 1919, cînd Rusia Sovietică, asediată din toate părțile de dușmani, n-a putut da ajutor Republicii Sovietice Ungare. La 1 august 1919, ca urmare a acțiunilor unite ale intervenției imperialiste din afară și ale contrarevoluției interne, Puterea sovietică din Ungaria a fost răsturnată. — 185.

- 53 *Comisia pentru problema muncii la sate* a fost creată la 18 martie 1919, la prima ședință a Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. Comisia agrară a ținut trei ședințe (20, 21 și 22 martie), la care au fost ascultate rapoarte despre politica agrară, despre munca la țară și a fost aleasă o comisie pentru examinarea tezelor. Rezoluția cu privire la atitudinea față de țăranul mijlocăș, scrisă de V. I. Lenin, și tezele „Despre propaganda politică și despre munca cultural-educativă la sate”, scrise de A. V. Lunacearski și redactate de V. I. Lenin, au fost aprobate de congres. — 186.
- 54 *Vezi F. Engels. „Problema țărănească în Franța și Germania“* (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 22, București, Editura politică, 1965, p. 479—501). — 193.
- 55 *Delegații din partea organizației de partid din Nijni Novgorod* (astăzi Gorki) au prezentat prezidiului Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia o declarație în legătură cu pasajul citat de Lenin din broșura „Instrucțiuni și dispoziții cu privire la organizarea muncii de partid în gubernia Nijni Novgorod”. În declarație se spunea: „Noi declarăm că organizația gubernială Nijni Novgorod se situează fără rezerve pe punctul de vedere expus de tov. Lenin în problema atitudinii față de țăranul mijlocăș și-l traduce în fapt”. — 196.
- 56 În rezoluția Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia „Cu privire la problema organizatorică”, la capitolul „Construcția de partid” se spune: „Congresul hotărăște ca pînă la 1 mai să se efectueze în întreaga Rusie reînregistrarea generală a tuturor membrilor de partid”. În instrucțiunile C.C. publicate la 24 aprilie 1919 în ziarul „Pravda” se arăta că e necesar să se facă o verificare temeinică a întregului efectiv al organizațiilor de partid și se sublinia scopul reînregistrării: acela „de a curăți rîndurile partidului de elementul necomunist și în primul rînd de persoanele care s-au strecurat în partid, dată fiind situația lui de partid dominant, și folosesc în interesul lor personal titlul de membru de partid”. Reînregistrarea a fost efectuată în mai-octombrie 1919. — 220.
- 57 Înregistrarea pe plăci de gramofon a cuvîntărilor lui Lenin a fost organizată de Țentropeceat (Agenția centrală a C.E.C. din Rusia pentru difuzarea presei). Încă de la primele lucrări de refacere a singurei fabrici de plăci de gramofon din Rusia, Lenin a manifestat un deosebit interes pentru propaganda prin plăcile de gramofon și a ajutat pe toate căile organizarea acestei întreprinderi complexe. Primele cuvîntări ale lui V. I. Lenin au fost înregistrate la Kremlin, într-o încăpere special amenajată în acest scop; ultima înregistrare s-a făcut la Țentropeceat. Greutatea înregistrării a constat în faptul că cuvîntarea trebuia să se încadreze exact în 3 minute. Lenin se bucura mult cînd cuvîntarea rostită se încadra în timpul fixat. Cuvîntările înre-

gistrate pe plăci de gramofon s-au vîndut în zeci de mii de exemplare. De o mare popularitate s-au bucurat îndeosebi cuvîntările : „Despre țărani mijlocași“, „Ce este Puterea sovietică ?“ și „Despre impozitul în natură“. — 225.

- 58 *La ședința extraordinară a plenarei Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova din 3 aprilie 1919* au participat și reprezentanții Sovietelor raionale, ai comitetelor de întreprindere și ai conducerilor sindicatelor. Ea a fost convocată în legătură cu agravarea situației alimentare la Moscova și cu agitația desfășurată pe acest tărîm de menșevici și socialiștii-revoluționari în rîndurile feroviarilor. Menșevicii și socialiștii-revoluționari chemau pe feroviar la grevă și sabotaj în atelierele de cale ferată. Această agitație contrarevoluționară a dus la greva de la atelierele de la calea ferată Aleksandrovskaja, ceea ce a avut drept urmare închiderea la 31 martie, conform unei hotărîri a Comisariatului poporului pentru căile de comunicație, a atelierelor principale, unde lucrul a fost reluat abia la 3 aprilie, după ce au fost concesionate în prealabil elementele chiaburești.

La ședință V. I. Lenin a prezentat un raport cu privire la situația externă și internă a Republicii sovietice; raportul cu privire la starea transportului feroviar a fost prezentat de L. B. Krasin, cel cu privire la politica în domeniul aprovizionării — de A. I. Sviderski. Participanții la discuție au condamnat în cuvîntările lor agitația contrarevoluționară a menșevicilor și socialiștilor-revoluționari. Cuvîntul de încheiere a fost rostit de A. V. Lunacearski, care a propus rezoluția cu privire la situația externă și internă a Republicii sovietice întocmită de Lenin.

În volumul de față se publică pentru prima oară proiectul inițial de rezoluție (p. 261—263). Plenara Sovietului din Moscova a adoptat o rezoluție specială prin care înfiera agitația contrarevoluționară și aproba măsurile luate de Comisariatul poporului pentru căile de comunicație față de atelierele de la calea ferată Aleksandrovskaja. — 243.

- 59 Este vorba de ședințele comisiilor Conferinței de pace de la Paris; inițial, lucrările conferinței au fost concentrate în „Consiliul celor zece“, din care făceau parte prim-ministrul și ministrul afacerilor externe a cinci puteri: din partea S.U.A. — președintele Wilson și secretarul de stat Lansing, din partea Franței — primul ministru Clémenceau și ministrul afacerilor externe Pichon, din partea Angliei — primul ministru Lloyd George și ministrul afacerilor externe Balfour, din partea Italiei — primul ministru Orlando și ministrul afacerilor externe Sonnino, din partea Japoniei — Makino și Shinda. Ulterior, lucrările conferinței au continuat în „Consiliul celor cinci“ (ministrii afacerilor externe al S.U.A., al Marii Britanii, al Italiei și reprezentantul Japoniei). Comisia a fost restrînsă apoi la patru oameni — președintele S.U.A., prim-ministrul ai Marii Britanii, Franței și Italiei. — 256.

- 60 În decretul asupra păcii, adoptat de Congresul al II-lea al Sovietelor la 8 noiembrie (26 octombrie) 1917, se propunea tuturor popoarelor și guvernelor statelor beligerante să înceapă tratativele în vederea încheierii unei păci democratice, fără anexiuni și fără contribuții (vezi V. I. Lenin. Opere complete, vol. 35, București, Editura politică, 1965, ed. a doua, p. 228). Fidelității sale de pace, guvernul sovietic a continuat cu perseverență să ducă lupta pentru pace. La 15 martie 1918 Congresul general al Sovietelor din Rusia a ratificat tratatul de pace de la Brest. La 3 noiembrie Comisariatul poporului pentru afacerile străine a adresat, prin reprezentanții unor țări neutre, tuturor guvernelor Antantei propunerea de a încheia pace. La 6 noiembrie, la cel de-al VI-lea Congres extraordinar al Sovietelor a fost adoptată o rezoluție care propunea guvernelor Angliei, Franței, S.U.A. și Japoniei să înceteze intervenția și să înceapă tratativele de pace. La 23 decembrie reprezentantul Comisariatului poporului pentru afacerile străine, aflându-se la Stockholm, din însărcinarea guvernului sovietic a propus ambasadorilor țărilor Antantei să înceapă tratativele de pace. În ianuarie 1919 guvernul sovietic a făcut în două rânduri (la 12 și 17) propuneri de pace. La 4 februarie el a adresat prin radio guvernelor Marii Britanii, Franței, Italiei, Japoniei și S.U.A. o declarație că este de acord să participe la conferința de pace de pe insulele Prinkipo, preconizată de ele. — 261.
- 61 „*Vsegda Vpered!*” — ziar menșevic; a apărut la Moscova; în 1918 a apărut un singur număr, iar în 1919 a apărut de la 22 ianuarie pînă la 25 februarie. — 262.
- 62 „*Delo Naroda*” — organ al partidului socialist-revoluționar; ziarul a apărut, cu întreruperi și sub diferite denumiri, la Petrograd, apoi la Samara și Moscova, din martie 1917 pînă în martie 1919. După Revoluția Socialistă din Octombrie s-a situat pe o poziție antisovietică, ostilă; a fost suspendat pentru activitate contrarevoluționară. — 262.
- 63 În legătură cu situația extrem de periculoasă care s-a creat în acest timp pe Frontul de est și care reprezenta o gravă amenințare pentru Republica sovietică, V. I. Lenin, partidul comunist, guvernul sovietic au luat măsuri pentru întărirea frontului. Consiliul Comisarilor Poporului a adoptat la 10 aprilie 1919 decretul cu privire la mobilizarea în Armata Roșie a muncitorilor și țăranilor născuți în anii 1886—1890 din Petrograd, Moscova și o serie de gubernii neagricole. Decretul a fost publicat la 11 aprilie 1919 în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia”. — 267.
- 64 *Plenara Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia* a avut loc la Moscova la 11 aprilie 1919; pe ordinea de zi a plenarei au figurat următoarele probleme: sarcinile sindicatelor în legătură

cu mobilizarea pentru Frontul de est; politica tarifară; problema aprovizionării și problema sindicatului funcționarilor.

La prima problemă a luat cuvîntul Lenin. Aceasta era problema centrală a plenarei, în primul rînd, din cauza situației grele de pe Frontul de est, care devenise atunci frontul principal, hotărîtor, și, în al doilea rînd, în legătură cu decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la mobilizarea în Armata Roșie a muncitorilor și țărănilor, adoptat la 10 aprilie 1919. Plenara Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia a adoptat „Tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu situația de pe Frontul de est” (vezi volumul de față, p. 268—273). La plenară a fost aleasă o comisie din care făceau parte membrii prezidiului și cîte un reprezentant din partea sindicatului metalurgiștilor, al textiliștilor și al feroviarilor, în vederea elaborării unui plan de mobilizare a sindicatelor în conformitate cu tezele adoptate și a înfăptuirii acestui plan. — 275.

- 65 Lenin se referă la decizia din 24 august a Sovietului din Moscova și la cea din 5 septembrie 1918 a Sovietului din Petrograd, prin care se acorda muncitorilor din Moscova și Petrograd dreptul de liberă transportare a unei cantități de cel mult un pud și jumătate de produse alimentare exclusiv pentru consumul propriu. Această măsură excepțională fusese determinată de situația alimentară deosebit de grea. Printr-o dispoziție a Consiliului Comisarilor Poporului, valabilitatea sus-menționatei decizii a fost limitată, stabilindu-se că ele expiră la 1 octombrie 1918. — 281.
- 66 „*Frankfurter Zeitung*” — cotidian, organ de presă al mării finanțe din Germania; a apărut la Frankfurt pe Main din 1856 pînă în 1943. A reapărut în 1949 sub denumirea de „*Frankfurter Allgemeine Zeitung*”; e purtătorul de cuvînt al monopolizatorilor vest-germani. — 289.
- 67 Folosindu-se situația grea din domeniul aprovizionării și faptul că nu existau bani suficienți pentru plata salariilor, menșevicii și socialiștii-revoluționari au organizat o grevă a muncitorilor de la fabrica de armament și cea de cartușe din Tula. Guvernul a luat măsuri pentru înlăturarea neajunsurilor. La 12 aprilie 1919 greva a fost lichidată. — 291.
- 68 V. I. Lenin se referă la represaliile sălbatice ale albgardiștilor împotriva muncitorilor de la Uzinele Serghievski și de la depozitul de artilerie Tomilovski, care au avut loc la stația Ivașcenkov, lîngă Samara, la 1 și 2 octombrie 1918. La apropierea unităților Armatei Roșii, muncitorii au hotărît să împiedice evacuarea utilajului uzinelor de către albgardiști. Cu ajutorul unităților contrarevoluționare cehoslovace, albgardiștii au înfrînt împotrivirea muncitorilor și au împușcat peste 1000 de oameni. — 292.

- 69 „*Le Temps*“ — cotidian ; a apărut la Paris din 1861 pînă în 1942 ; ziarul a reflectat interesele cercurilor guvernante din Franța și a fost de fapt organul oficial de presă al Ministerului Afacerilor Externe. — 300.
- 70 Vezi K. Marx și F. Engels. *Ausgewählte Briefe*, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 131—132. — 304.
- 71 Vezi K. Marx și F. Engels. *Ausgewählte Briefe*, Dietz Verlag, Berlin, 1953, p. 112. — 305.
- 72 „*Die Freiheit*“ („Libertatea“) — cotidian, organul de presă al Partidului social-democrat independent din Germania ; a apărut la Berlin de la 15 noiembrie 1918 pînă la 30 septembrie 1922. — 308.
- 73 *Primul Congres general al tineretului studios comunist* a avut loc la Moscova între 15 și 21 aprilie 1919. La congres au participat circa 200 de delegați, reprezentînd 8 000 de membri ai Uniunii elevilor și studenților comuniști. Congresul a adoptat hotărîrea ca Uniunea elevilor și studenților comuniști să intre în Uniunea Tineretului Comunist. Conform hotărîrii din 11 mai 1919, confirmată de C.C. al P.C. (b) din Rusia, Uniunea Tineretului Comunist din Rusia avea sarcina de a duce întreaga muncă în rîndurile tineretului muncitoresc-țărănesc, ca și în rîndurile tineretului studios. — 319.
- 74 *Republica Sovietică Bavareză* a ființat de la 13 aprilie pînă la începutul lunii mai 1919. La 13 aprilie contrarevoluția bavareză a făcut o încercare de a răsturna guvernul condus de unul dintre liderii partidului „social-democraților independenți“ ; pe străzile Münchenului s-a încins o luptă înverșunată, care s-a soldat cu victoria proletariatului. În seara zilei de 13 aprilie, la adunarea comitetelor de întreprindere revoluționare și a Sovietelor de deputați ai soldaților a fost format un comitet de acțiune compus din 15 persoane, care a ales un consiliu executiv format din 4 membri, în frunte cu Eugen Lewin, liderul comuniștilor bavarezi. Guvernul Republicii Sovietice Bavareze a trecut la înfăptuirea sarcinii dictaturii proletariatului — înarmarea proletariatului și dezarmarea burgheziei, crearea Armatei Roșii, naționalizarea băncilor, instituirea controlului muncitoresc în întreprinderile industriale, introducerea zilei de muncă de 8 ore, organizarea aprovizionării populației cu produse alimentare etc. Situația internă și externă a republicii era grea. Măsurile revoluționare întreprinse de guvernul sovietic al Bavariei au stîrnit ura sălbatică a tuturor forțelor contrarevoluționare. Chiar de la primele dificultăți întîmpinate de Republica sovietică, reprezentanții „social-democraților independenți“ au început să ducă față o politică trădătoare. La 27 aprilie „independenții“ au reușit să determine pe comuniști să părăsească postul de conducere. Profitînd de această situație, contrarevoluția,

sprizinită de o armată de 120 000 de oameni trimisă de călăii clasei muncitoare din Germania, Scheidemann și Noske, a trecut la ofensivă. La 1 mai unitățile albgardiste au intrat în München. Dar abia după lupte înverșunate de trei zile muncitorii care opuneau rezistență au fost învinși. — 320.

- 75 *Primul Congres general al cadrelor din domeniul învățământului extrașcolar* s-a ținut la Moscova între 6 și 19 mai 1919. La congres au participat circa 800 de delegați. În ziua deschiderii congresului V. I. Lenin a rostit o cuvântare de salut, iar A. V. Lunacearski a vorbit despre sarcinile învățământului extrașcolar. Raportul despre momentul actual și învățământul extrașcolar a fost prezentat de N. K. Krupskaia. Congresul a ascultat, de asemenea, rapoartele : cu privire la situația din domeniul învățământului extrașcolar în republică și cu privire la unificarea muncii educative extrașcolare în republică și altele. După ce a ascultat, la primele lui ședințe, principalele rapoarte, congresul și-a continuat la 8 mai lucrările în secții și comisii. Raportul cu privire la Organizația cultural-educativă (Proletcult) a fost prezentat în cadrul uneia dintre comisii de A. A. Bogdanov.

Congresul a adoptat o serie de rezoluții care defineau activitatea de viitor pe tărîmul învățământului extrașcolar ; a fost adoptată o rezoluție specială cu privire la necesitatea de a se emite un decret pentru lichidarea analfabetismului, la crearea unui sistem de stat de instituții extrașcolare, la necesitatea contopirii pe plan organizatoric a activității Proletcultului cu cea a Secției pentru învățământul extrașcolar ; a fost adoptată o rezoluție specială cu privire la momentul actual.

La ședința de închidere a congresului V. I. Lenin a rostit o cuvântare despre înșelarea poporului cu lozinca libertății și egalității. — 327.

- 76 Lenin se referă la concepțiile străine marxismului care erau promovate sub denumirea de „cultură proletară“. Organizația cultural-educativă (Proletcult) a fost creată pe lângă Comisariatul poporului pentru învățămînt ca organizație voluntară proletară pentru activitatea artistică de amatori în diversele domenii ale artei. Proletcultul s-a constituit din punct de vedere organizatoric în septembrie 1917. Proletcultul, a cărui conducere s-a concentrat în mîinile lui A. A. Bogdanov și ale adepților lui, a continuat să-și susțină „independența“ și după Revoluția din Octombrie, opunîndu-se partidului comunist și statului proletar. Aceasta a făcut ca în Proletcult să pătrundă intelectuali burghezi, care au început să exercite o influență dominantă în ceea ce privește poziția sa. Proletculțiștii negau de fapt importanța moștenirii culturale a trecutului, căutau să se delimiteze de sarcinile muncii cultural-educative de masă și să creeze „prin metode de laborator“ o „cultură proletară“ ruptă de viață. Recunoscînd în vorbe marxismul, Bogdanov, principalul ideolog al Proletcultului, propaga de fapt o filozofie su-

biectivă idealistă, machistă. Proletcultul nu era o organizație omogenă. Pe lângă intelectualii burghezi, care aveau un rol conducător în numeroase organizații ale Proletcultului, intra aici și tineretul muncitoresc, pătruns de dorința sinceră să sprijine opera de construcție culturală a Statului sovietic. Organizațiile proletcultiste au ajuns la cea mai mare dezvoltare în 1919. La începutul deceniului al 3-lea ele au început să se destrame; în 1932 Proletcultul și-a încetat existența.

În proiectul de rezoluție „Despre cultura proletară” (vezi Opere, vol. 31, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 299—300), ca și într-o serie de alte lucrări ale sale, V. I. Lenin a supus unei critici hotărâte orientarea Proletcultului. — 330.

77 Este vorba de decretul „*Cu privire la mobilizarea știutorilor de carte și la organizarea propagandei în favoarea regimului sovietic*”, adoptat de Consiliul Comisarilor Poporului la 10 decembrie 1918 și publicat la 12 decembrie în ziarul „Izvestiia C.E.C. din Rusia” nr. 272. Decretul cerea să se facă evidența întregii populații știutoare de carte, alegându-se din rândurile ei un număr de buni cititori, pentru a-i organiza în grupe, care trebuiau „...în primul rând: să informeze populația neștiutoare de carte despre toate măsurile adoptate de guvern, iar în al doilea rând să contribuie la dezvoltarea politică a întregii populații în general...”. — 331.

78 *Pacea de la Versailles* — sistem de tratate de pace elaborate de Conferința de pace de la Paris în 1919, după terminarea războiului imperialist mondial din 1914—1918, între Germania și adversarii ei — S.U.A., Imperiul britanic, Franța, Italia, Japonia și statele care li s-au alăturat acestora.

Făcînd o caracterizare a Tratatului de pace de la Versailles, Lenin spunea la 15 octombrie: „Este o pace fără precedent, o pace tâlhărească, care pune într-o situație de sclavi zeci de milioane de oameni, chiar și dintre cei mai civilizați” (Opere, vol. 31, București, E.S.P.L.P. 1956, p. 309). Tratatul de pace de la Versailles avea drept scop consfințirea reîmpărțirii lumii capitaliste în folosul puterilor învingătoare, precum și crearea unui sistem de relații între țări care să fie orientat spre sugrumarea Rusiei Sovietice și reprimarea mișcării revoluționare din întreaga lume. — 338.

79 „*Reci*” — organul central al partidului burghez contrarevoluționar al cadeților, care, după ce fusese suspendat pe baza hotărîrii Comitetului militar-revoluționar din Petrograd din 26 octombrie (8 noiembrie) 1917, a continuat să apară pînă în august 1918 sub denumirile „*Nașa Recî*”, „*Svobodnaia Recî*”, „*Vek*”, „*Novaia Recî*”, „*Naș Vek*”. — 351.

80 Vezi F. Engels. „*Anti-Dühring*” (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 20, București, Editura politică, 1964, p. 104—106). — 353.

- 81 Tezele lui V. Șer „Rolul cooperăției în domeniul aprovizionării în legătură cu problema alimentară“ sînt citate în articolul lui L. Ghermanov „Înapoi de la Kerenski“, publicat în ziarul „Pravda“ nr. 101 din 13 mai 1919, p. 2. — 354.
- 82 Pe cît se pare, este vorba de ziarul „Freiheit“, care a publicat în nr. 181 din 15 aprilie 1919 raportul lui K. Kautsky pentru Congresul al II-lea general al Sovietelor din Germania, care a fost citit la congres de soția acestuia, Luisa Kautsky. — 356.
- 83 „Suharevka“ — tîrg din piața Suharevskaia din Moscova, situat în jurul turnului Suharev, construit de Petru I în 1692. În anii intervenției militare străine și ai războiului civil Suharevka a fost un centru de speculă. De atunci Suharevka a devenit un sinonim al comerțului particular „liber“. În 1932 piața Suharevka a fost închisă definitiv, iar în 1934 a fost demolat turnul Suharev, care împiedica circulația. Astăzi pe teritoriul fostei piețe Suharevka se află Piața colhoznică. — 361.
- 84 În manuscris se mai află două semnături scrise de mîna lui V. I. Lenin : Stalin, Krestinski. — 378.
- 85 Apelul către „Poporul german“ a fost scris în legătură cu Tratatul de pace de la Versailles. În apel se arăta că acest tratat, impus cu forța poporului german, înseamnă o jefuire și o înrobire a lui fără precedent.
Lenin a înlocuit titlul apelului cu următorul titlu : „Către muncitorii germani și către țărani germani care nu exploatează munca altora“ și a scris ultima parte a apelului. — 379.
- 86 La 25 mai 1919 s-a sărbătorit prima aniversare a introducerii instrucției militare generale, instituită prin decretul C.E.C. din Rusia „Cu privire la instrucția militară obligatorie“ din 22 aprilie 1918. De la emiterea decretului, sute de mii de oameni ai muncii făcuseră instrucția militară și completaseră rîndurile Armatei Roșii. V. I. Lenin, primind în Piața Roșie parada regimentului Centrului de instrucție militară generală, a trecut în revistă, însoțit de statul-major al Centrului de instrucție, regimentele muncitorești, batalioanele comuniste, detașamentele raionale și pe elevii școlilor militare din Moscova. — 383.
- 87 Vezi K. Marx. „Critica Programului de la Gotha“ (K. Marx și F. Engels. Opere, vol. 19, București, Editura politică, 1964, p. 29). — 386.
- 88 „*Internaționala Comunistă*“ — revistă, organul de presă al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste, editat în limbile rusă, germană, franceză, engleză, spaniolă și chineză. Primul număr a apărut la 1 mai 1919. În revistă se tipăreau articole teoretice și documentele Internaționalei Comuniste. Revista a publicat o serie de articole ale lui Lenin. În paginile ei se tratau problemele fundamentale ale teoriei marxist-leniniste în legă-

tură cu problemele mișcării muncitorești și comuniste internaționale; revista punea în lumină experiența construirii socialismului în Uniunea Sovietică; a dus lupta împotriva diverselor curente antileniniste. Revista și-a încetat apariția în iunie 1943 în legătură cu hotărîrea Prezidiului C.E.C. din Rusia din 15 mai 1943 cu privire la dizolvarea Internaționalei Comuniste. — 389.

- 89 *Proiectul de directivă a C.C. cu privire la unitatea pe plan militar* oglindește vasta activitate desfășurată de Comitetul Central al P.C. (b) din Rusia și de V. I. Lenin pentru crearea și consolidarea alianței militare a Republicilor sovietice frățești: R.S.F.S.R., Ucraina, Letonia, Lituania și Bielorusia. Guvernele sovietice ale republicilor frățești au adoptat în unanimitate hotărîrea de a-și uni toate forțele și mijloacele materiale în vederea războiului defensiv comun împotriva intervenționiștilor străini și a armatelor contrarevoluționare albgardiste. În conformitate cu această hotărîre, C.E.C. din Rusia a adoptat la 1 iunie 1919 decretul „Cu privire la unirea Republicilor sovietice Rusia, Ucraina, Letonia, Lituania, Bielorusia în vederea luptei împotriva imperialismului mondial“. În urma unui acord încheiat între guvernele tuturor republicilor se unificau: comandamentul militar, consiliile economice, conducerea transportului feroviar, finanțele, comisariatul muncii (Culegerea de legi, 1919, nr. 21, art. 264). La 30 septembrie 1920 între R.S.F.S.R. și R.S.S. Azerbaidjană a fost încheiat un tratat de alianță economică și financiară; la 28 decembrie 1920 R.S.F.S.R. și R.S.S. Ucraineană au încheiat un tratat muncitoresc-țărănesc unional de alianță militară și economică; la 16 ianuarie 1921 un tratat muncitoresc-țărănesc unional analog a fost încheiat între R.S.F.S.R. și R.S.S. Bieloruscă. Uniunea militară și economică a Republicilor sovietice frățești, care a asigurat victoria asupra intervenționiștilor străini și a contrarevoluției albgardiste, a reprezentat o etapă importantă în unirea Republicilor sovietice într-un singur stat unional, în constituirea, după planul genial al lui Lenin, a marii Uniuni a Republicilor Sovietice Socialiste.

Documentul poartă în afară de semnătura lui V. I. Lenin și pe cea a lui I. V. Stalin. — 400.

INDICE DE LUCRĂRI ȘI IZVOARE
CITATE SAU MENȚIONATE
DE V. I. LENIN

- Activitatea criminală a eserilor de stînga.* — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 72 (624), 3 aprilie, p. 2, la rubrica : De pe întinsul Rusiei. — 253.
- [Apelul Congresului al VIII-lea al P.C.(b) din Rusia către organizațiile de partid].* — În : Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist“, 1919, p. 55—56. (P.C.(b) din Rusia). — 162.
- Apelul guvernului revoluționar al Ungariei.* Apel lansat prin radio către toți cetățenii. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 63 (615), 23 martie, p. 3. Sub titlul comun : Revoluția socialistă din Ungaria. — 230.
- Asasinarea muncitorului Kalinin de către un eser de stînga.* — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 72, 3 aprilie, p. 3. Sub titlul comun : Petersburg. — 253.
- „Bednota“, Moscova. — 149.
- Buharin, N. I. Cu privire la revizuirea programului partidului.* — „Spartak“, Moscova, 1917, nr. 4, 10 august, p. 4—7. — 157.
- Către toți membrii partidului socialiștilor-revoluționari. Chemarea unui grup de membri ai partidului socialiștilor-revoluționari.* 20 aprilie 1919. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai munci-

torilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 93 (645), 3 mai, p. 2. — 340.

Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Note stenografice. Moscova, „Kommunist“, 1919. 415 p. (P.C. (b) din Rusia.). — 134, 139, 141, 151, 152, 153, 154, 156, 157, 159, 160, 161, 162—164, 165, 168, 171, 172, 173—174, 176—178, 179, 180—181, 183, 186, 193—194, 195, 199—200, 202, 203, 204, 205, 208, 210—211, 220, 221, 223, 224, 253, 346, 347, 351.

Congresul educației extrașcolare. Ziua întâi. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 97 (649), 8 mai, p. 2, la rubrica : Congrese. — 329.

Constituția (Legea fundamentală) a Republicii Sovietice Federative Socialiste Ruse. Hotărîrea celui de-al V-lea Congres general al Sovietelor, adoptată la ședința din 10 iulie 1918. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor și cazacilor din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1918, nr. 151 (415), 19 iulie, p. 3. — 110, 171—172, 293—294, 360, 364, 370, 371.

Cu privire la Internaționala Comunistă. [Rezoluție adoptată de Congresul al VIII-lea al P.C.(b) din Rusia]. — În : Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist“, 1919, p. 355 (P.C.(b) din Rusia). — 210.

Decizia dată de Sovietul de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii prin care se acorda dreptul de a aduce liber la Moscova produse alimentare. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor, soldaților și cazacilor din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1918, nr. 183 (447), 25 august, p. 1. — 281.

Decret cu privire la impozitul revoluționar extraordinar forfetar, adoptat la ședința din 30 octombrie 1918 a Comitetului Executiv Central. Nr. 2813. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1918, nr. 240 (504), 2 noiembrie, p. 3, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 207.

- Decretul [C.C.P. și al C.E.C. din Rusia] cu privire la căsătoria civilă, regimul juridic al copiilor și ținerea registrelor de stare civilă.* [18 (31) decembrie 1917]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 256, 20 decembrie, p. 7, la rubrica : Acte guvernamentale. — 158.
- Decretul [C.C.P.] cu privire la extinderea suprafețelor însămințate* [28 ianuarie 1919]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 21, 30 ianuarie, p. 5, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 18.
- Decretul [C.C.P.] cu privire la libertatea conștiinței, a asociațiilor bisericăști și religioase.* [20 ianuarie (2 februarie) 1918]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor și soldaților și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1918, nr. 16 (280), 21 ianuarie, p. 2, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 95, 118.
- Decretul Consiliului Comisarilor Poporului [cu privire la mobilizare.* 10 aprilie 1919]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 78 (630), 11 aprilie, p. 3, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 271, 277, 280—281, 282, 309, 316.
- Decretul [C.C.P.] cu privire la mobilizarea științitorilor de carte.* — 10 decembrie 1918. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1918, nr. 272 (536), 12 decembrie, p. 4—5, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 331.
- Decretul [C.C.P.] cu privire la suspendarea circulației trenurilor de călători în vederea transportării la centre a produselor alimentare și a cărbunilor.* 8 martie 1919. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 54 (606), 11 martie, p. 1. — 20, 32—33, 65—67, 247.
- Decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la comunele de consum* [16 martie 1919]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 60

(612), 20 martie, p. 3, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 163.

[*Decretul Consiliului Revoluționar al Ungariei cu privire la conducerea provizorie și controlul muncitoresc în întreprinderile industriale, miniere și de transporturi*]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 68 (620), 29 martie, p. 2, la rubrica : Evenimentele din Ungaria. Sub titlul comun : Socializarea industriei. — 231.

Decretul cu privire la organizarea sărăcimii satelor și aprovizionarea ei, adoptat de Comitetul Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și cazacilor din Rusia în ședința din 11 iunie 1918. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor, soldaților și cazacilor din Rusia“, Moscova, 1918, nr. 119 (383), 12 iunie, p. 3, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 142, 143.

„*Delo Naroda*“, Petrograd—Samara—Moscova. — 262, 265, 334, 338, 341, 345.

— Petrograd, 1917, nr. 160, 21 septembrie, p. 1. — 350—351.

Despre alianța dintre țărani și muncitori. [Circulara C.C.P. și a Comisariatului poporului pentru aprovizionare către toate Sovietele guberniale și comitetele de aprovizionare]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor, soldaților și cazacilor din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1918, nr. 177 (441), 18 august, p. 4. — 208.

Engels, F. Anti-Dühring. Domnul Eugen Dühring revoluționează știința. Septembrie 1876—iunie 1878. — 353.

— *Introducere la broșura lui Sigismund Borkheim „În amintirea patrioților de paradă germani din 1806—1807“.* 15 decembrie 1887. — 152.

— *Problema țărănească în Franța și în Germania.* 15—22 noiembrie 1894. — 145, 193.

— *Scrisoare către K. Marx.* 7 octombrie 1858. — 304.

Ghermanov, L. Înapoi de la Kerenski. — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 101, 13 mai, p. 2. — 354, 363, 364.

Hotărâre cu privire la organizarea socialistă a teritoriului și cu privire la măsurile pentru trecerea la agricultura socialistă. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de de-

- putați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova", 1919, nr. 34 (586), 14 februarie, p. 5, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 18, 27—28, 30, 191—192, 205, 207.
- Hotărârea cu privire la transportul produselor alimentare.* — „Severnaia Kommuna“, Petrograd, 1918, nr. 98, 6 septembrie, p. 1. — 281.
- Instrucțiuni și dispoziții cu privire la organizarea muncii de partid în gubernia Nijni Novgorod.* Nijni Novgorod, tip. comisariatului poporului pentru treburile militare, [1919]. 64 p. (P.C. (b) din Rusia). — 195—196.
- Die Internationale.* — 23, 285.
- „Iskra“, [München], 1902, nr. 18, 10 martie, p. 1. — 305.
- „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 208. 27 octombrie, p. 1. — 261, 264.
- 1917, nr. 209, 28 octombrie, p. 1. — 30, 177.
- 1917, nr. 256, 20 decembrie, p. 7. — 158.
- „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor și soldaților și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1918, nr. 16 (280), 21 ianuarie, p. 2. — 95, 118.
- 1918, nr. 28 (292), 19 (6) februarie, p. 3. — 89, 101, 407.
- „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor, soldaților și cazacilor din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1918, nr. 45 (309), 10 martie, p. 3. — 182.
- „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor, soldaților și cazacilor din Rusia“, Moscova, 1918, nr. 119 (383), 12 iunie, p. 3. — 142—143, 144.
- „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor, soldaților și cazacilor din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1918, nr. 151 (415), 19 iulie, p. 3. — 110, 170—172, 293—294, 359—360, 364, 369, 370, 371.
- 1918, nr. 177 (441), 18 august, p. 4. — 208.
- 1918, nr. 183 (447), 25 august, p. 1. — 280—281.

„Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova”. — 216, 218, 340.

— 1918, nr. 240 (504), 2 noiembrie, p. 3. — 207.

— 1918, nr. 245 (509), 10 noiembrie, p. 2—3. — 208.

„Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova”, 1918, nr. 272 (536), 12 decembrie, p. 4—5. — 331.

— 1919, nr. 21, 30 ianuarie, p. 5. — 18.

— 1919, nr. 26 (578), 5 februarie, p. 1. — 131—132, 134.

— 1919, nr. 34 (586), 14 februarie, p. 5. — 18, 27—28, 30, 191—192, 205, 207.

— 1919, nr. 46 (598), 28 februarie, p. 2. — 5, 49.

— 1919, nr. 54 (606), 11 martie, p. 1. — 20, 32—33, 66—67, 247.

— 1919, nr. 59 (611), 18 martie, p. 5. — 135—136.

— 1919, nr. 60 (612), 20 martie, p. 3. — 163—164.

— 1919, nr. 63 (615), 23 martie, p. 2—3. — 230.

— 1919, nr. 68 (620), 29 martie, p. 2. — 231, 258.

— 1919, nr. 71 (623), 2 aprilie, p. 1. — 247.

— 1919, nr. 72 (624), 3 aprilie, p. 2. — 253.

— 1919, nr. 78 (630), 11 aprilie, p. 3. — 271, 277, 280—281, 282, 316.

— 1919, nr. 93 (645), 3 mai, p. 2. — 340.

— 1919, nr. 97 (649), 8 mai, p. 2. — 329.

In mângineea puterii. — „Novaia Jizn”, Petrograd, 1917, nr. 135 (129), 23 septembrie (6 octombrie), p. 1. — 350—351.

In problema militară. [Rezoluție adoptată la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia]. — În: Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist”, 1919, p. 356—365 (P.C. (b) din Rusia). — 210.

In problema organizatorică. [Rezoluție adoptată la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia]. — În: Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist”, 1919, p. 365—370 (P.C. (b) din Rusia). — 210—211, 220, 223.

- Kautsky, K. Slavii și revoluția.* — „Iskra“, [München], 1902, nr. 18, 10 martie, p. 1. — 305.
- Kerjenșev, V. Campania pentru transportul cerealelor.* — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Moscova“, 1919, nr. 71 (623), 2 aprilie, p. 1. — 247.
- „*Kommunist*“, Petrograd, 1918, nr. 5, 9 martie, p. 3. — 83.
- „*Kommunisticeskii Internațional*“, Petrograd, 1919, nr. 1, 1 mai, col. 31—38. — 389.
- 1919, nr. 2, 1 iunie, col. 175—180. — 308.
- Krîlov, I. A. Cvartetul.* — 43.
- La Sovietul din Petersburg.* — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 69, 30 martie, p. 2, la rubrica : Petersburg. — 222.
- Lege fundamentală cu privire la socializarea pământului.* [27 ianuarie (9 februarie) 1918]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor și soldaților și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1918, nr. 28 (292), 19 (6) februarie, p. 3, la rubrica : Acte și dispoziții ale guvernului. — 89, 100—101, 407.
- [*Lenin, V. I.*] *Conceptul proiectului de program prezentat de tov. Lenin.* — „Kommunist“, Petrograd, 1918, nr. 5, 9 martie, p. 3. — 83.
- *Cu privire la atitudinea față de țăranimea mijlocașă.* [Rezoluție adoptată la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia]. — În : Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist“, 1919, p. 370—372. (P.C. (b) din Rusia). — 186, 194—195, 199—200, 201—202, 203, 211, 221, 253.
- *Cu privire la întemeierea Internaționalei Comuniste.* Cuvîntare rostită la ședința festivă comună a C.E.C. din Rusia, a Sovietului din Moscova, a Comitetului din Moscova al P.C. (b) din Rusia, a C.C.S. din Rusia, a sindicatelor și a comitetelor de întreprindere din Moscova, închinată sărbătoririi întemeierii Internaționalei Comuniste. 6 martie 1919 — vezi Lenin, V. I. Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la deschiderea Congresului Internaționalei a III-a, Comuniste, 6 martie 1919.
- *Cu privire la revizuirea programului partidului.* — „Prosvetșenie“, Petrograd, 1917, nr. 1—2, septembrie—octombrie, p. 81—99. Semnat : N. Lenin. — 156—157.

- *Cuvîntarea [de salut] rostită de tov. Lenin [la primul congres general al educației extrașcolare. 6 mai 1919].* — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 96, 7 mai, p. 2, la rubrica : Congrese. — 367—368.
- *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin în ședința Sovietului din Petrograd, 12 martie [1919].* — „Severnaia Kommuna“, Petrograd, 1919, nr. 58 (251), 14 martie, p. 1. — 165.
- *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin în ziua de 3 aprilie 1919 la adunarea lărgită a Sovietului din Moscova.* — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 76, 9 aprilie, p. 2—3 ; nr. 77, 10 aprilie, p. 2—3. Pe ziar data este indicată greșit : 4 aprilie. — 261, 264.
- *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la adunarea activiștilor de partid. 27 noiembrie 1918.* — „Pravda“, Moscova, 1918, nr. 264, 5 decembrie, p. 2—3 ; nr. 265, 6 decembrie, p. 2—3. — 145.
- *Cuvîntarea rostită de tov. Lenin [la deschiderea Congresului Internațional a III-a, Comuniste. 6 martie 1919].* — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 52, 7 martie, p. 3. Sub titlul comun : Ședința festivă în cinstea Internaționala III-a. 6 martie 1919. — 37.
- *Decret asupra păcii, adoptat în unanimitate la ședința din 26 octombrie 1917 a Congresului general al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, soldaților și țăranilor din Rusia.* — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 208, 27 octombrie, p. 1. — 261, 264.
- *Decret asupra pămîntului, adoptat de Congresul Sovietelor de deputați ai muncitorilor și soldaților.* (Adoptat în ședința din 26 octombrie, ora 2 noaptea). — „Izvestiia Comitetului Executiv Central și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1917, nr. 209, 28 octombrie, p. 1. — 30, 177.
- *Despre înșelarea poporului cu lozincile libertății și egalității.* (Cuvîntare rostită la Congresul educației extrașcolare). [19 mai 1919]. — În : [Lenin, V. I.] Două cuvîntări rostite la primul congres general al educației extrașcolare. (6—19 mai 1919). Moscova, Gosizdat, 1919 p. 10—32. (R.S.F.S.R. Ziua propagandei sovietice). Înaintea titlului autor : N. Lenin. — 372, 374.
- *Despre sarcinile proletariatului în actuala revoluție.* — „Pravda“, Petrograd, 1917, nr. 26, 7 aprilie, p. 1—2. Semnat : N. Lenin. — 1.
- *Eroii „Internaționala“ de la Berna.* — „Kommunisticeskii Internațional“, Petrograd, 1919, nr. 2, 1 iunie, col. 175—180. Semnat : N. Lenin. — 308.

- *Internaționala a III-a și locul ei în istorie.* — „Kommunisteskiĭ Internațional“, Petrograd, 1919, nr. 1, 1 mai, col. 31—38. Semnat: N. Lenin. — 389.
- *Proiect de modificare a părții teoretice și politice, precum și a altor părți ale programului, întocmit de N. Lenin.* — În: Materiale pentru revizuirea programului partidului. Redactate și prefațate de N. Lenin. Petrograd, „Priboi“, 1917, p. 4—8. (P.M.S.D.R.). — 83.
- *Radiotelegramă trimisă lui Béla Kun. 23 martie 1919.* — 230.
- *[Raport asupra programului partidului prezentat în ședința din 19 martie 1919 a Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia].* — În: Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist“, 1919, p. 41—55. (P.C. (b) din Rusia). — 173, 174.
- *Raport cu privire la atitudinea proletariatului față de democrația mic-burgheză* — vezi Lenin, V. I. Cuvîntarea rostită de tov. Lenin la adunarea activiștilor de partid. 27 noiembrie 1918.
- *Raport cu privire la politica externă și internă a Consiliului Comisarilor Poporului* — vezi Lenin, V. I. Cuvîntarea rostită de tov. Lenin în ședința Sovietului din Petrograd. 12 martie 1919.
- *Raport cu privire la sarcinile sindicatelor în legătură cu mobilizarea pentru Frontul de est.* 11 aprilie 1919. — 293.
- *Raport cu privire la situația externă și internă a Republicii sovietice* — vezi Lenin, V. I. Cuvîntarea rostită de tov. Lenin în ziua de 3 aprilie 1919 la adunarea lărgită a Sovietului din Moscova.
- *Răspuns la bilețele [ședința din 12 martie 1919 a Sovietului din Petrograd].* — 164.
- *Războiul și social-democrația din Rusia.* — „Soșial-Demokrat“, Geneva, 1914, nr. 33, 1 noiembrie, p. 1. Semnat: Comitetul Central al Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia. — 396.
- * — *Revoluția proletară și renegatul Kautsky.* Moscova-Petrograd, „Kommunist“, 1918. 135 p. (P.C. (b) din Rusia). Înaintea titlului autor: N. Lenin (Vl. Ulianov). — 366, 390.
- *Rezoluția cu privire la atitudinea față de țărănimea mijlocașă* — vezi Lenin, V. I. Cu privire la atitudinea față de țărănimea mijlocașă.

* Cu asterisc sînt notate cărțile, ziarele, articolele și documentele pe care se află însemnări făcute de V. I. Lenin și care se păstrează la Arhiva centrală de partid a Institutului de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.

- [*Rezoluția la raportul cu privire la situația externă și internă a Republicii sovietice, adoptată la ședința extraordinară a plenaryi Sovietului de deputați ai muncitorilor și ai ostașilor roșii din Moscova*. 3 aprilie 1919]. — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 73, 4 aprilie, p. 3. Sub titlul comun: Adunarea extraordinară a Sovietului de deputați ai muncitorilor din Moscova. — 253.
- *Scrisoare către muncitorii americani*. — „Pravda“, Moscova, 1918, nr. 178, 22 august, p. 2—3. Semnat: N. Lenin. — 343.
- *Tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu situația de pe Frontul de est*. — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 79, 12 aprilie, p. 2. Semnat: Comitetul Central al P.C. (b) din Rusia. — 280—281, 282, 283—284, 285—286, 287—288, 289—290.
- Manifestul partidului comunist către proletarii din lumea întreagă*. — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 52, 7 martie, p. 1. — 179.
- Manifestul socialiștilor-revoluționari Volski și Sveatiški* — *vezi* Către toți membrii partidului socialiștilor-revoluționari. Chemarea unui grup de membri ai partidului socialiștilor-revoluționari.
- Marx, K. Capitalul*. Critica economiei politice, vol. I—III. 1867—1894. — 187, 375.
- *Capitalul*. Critica economiei politice, vol. I, 1867. — 154, 355.
- *Critica Programului de la Gotha*. Note marginale la programul partidului muncitoresc german. Aprilie—începutul lunii mai 1875. — 386.
- *Războiul civil din Franța*. Adresa Consiliului General al Asociației Internaționale a Muncitorilor. Aprilie—mai 1871. — 137—138.
- *Scrisoare către F. Engels*. 16 aprilie 1856. — 305.
- Noul program al independenților*. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 59 (611), 18 martie, p. 5. Sub titlul comun: *Revoluția în Germania*. — 135.
- „*Novaia Jizn*“, Petrograd—Moscova. — 168.
- Petrograd, 1917, nr. 135 (129), 23 septembrie (6 octombrie), p. 1. — 351.
- Petrograd, 16 septembrie*. — „Reci“, Petrograd, 1917, nr. 218 (3 960), 16 (29) septembrie, p. 2. — 351.

- Petrograd, 21 septembrie (3 oct.)*. Căile de înțelegere. — „Delo Naroda“, Petrograd, 1917, nr. 160, 21 septembrie, p. 1. — 351.
- Pichon despre Rusia*. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 68 (620), 29 martie, p. 2, la rubrica : De peste hotare. — 258.
- Pomealovski, N. G. Fericirea mic-burghezului*. — 218.
- „*Pravda*“, Petrograd—Moscova. — 149.
- Petrograd, 1917, nr. 26, 7 aprilie, p. 1—2. — 1.
 - Moscova, 1918, nr. 178, 22 august, p. 2—3. — 344.
 - 1918, nr. 264, 5 decembrie, p. 2—3 ; nr. 265, 6 decembrie, p. 2—3. — 144—145.
 - 1919, nr. 43, 25 februarie, p. 1 ; nr. 44, 26 februarie, p. 1 ; nr. 45, 27 februarie, p. 1. — 14—15.
 - 1919, nr. 52, 7 martie, p. 1, 3 — 37, 179.
 - 1919, nr. 69, 30 martie, p. 2. — 222.
 - 1919, nr. 71, 2 aprilie, p. 2. — 244.
 - 1919, nr. 72, 3 aprilie, p. 2, 3 — 253, 256, 257.
 - 1919, nr. 73, 4 aprilie, p. 3. — 253.
 - 1919, nr. 76, 9 aprilie, p. 2—3 ; nr. 77, 10 aprilie, p. 2—3. — 261, 264.
 - 1919, nr. 79, 12 aprilie, p. 2. — 280—281, 282, 283—284, 285—286, 287—288, 289—290.
 - 1919, nr. 96, 7 mai, p. 2. — 367—368.
 - 1919, nr. 101, 13 mai, p. 2 — 354, 363, 364.
- Probleme insolubile*. — „*Pravda*“, Moscova, 1919, nr. 72, 3 aprilie, p. 2, la rubrica : Telegrama. — 256, 257.
- Programul Partidului muncitoresc social-democrat din Rusia adoptat la Congresul al doilea al partidului*. — În : Cel de-al doilea Congres ordinar al P.M.S.D.R. Textul integral al proceselor-verbale. Editat de C.C. Genève, tip. partidului, [1904], p. 1—6. (P.M.S.D.R.). — 83, 84—86, 103—106, 153—154, 175, 180.
- Programul P.C. (b) din Rusia*. — În : Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „*Kommunist*“, 1919, p. 337—355. (P.C. (b) din Rusia). — 193—194, 205, 208, 210, 220, 345—346, 347, 352.

Proiectul de program al P.C. (b) din Rusia. — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 43, 25 februarie, p. 1.; nr. 44, 26 februarie, p. 1; nr. 45, 27 februarie, p. 1. — 14—15.

Proiectul de program al P.C. (b) din Rusia. — În: Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist“, 1919, p. 319—336. (P.C. (b) din Rusia). — 134, 139, 141, 151, 152, 153—154, 156, 157, 158, 160, 162—164, 165, 168, 171, 172, 173—174, 176, 177, 178, 179, 180, 183.

„*Prosvetșenie*“, Petrograd, 1917, nr. 1—2, septembrie-octombrie, 81—99. — 157.

Radiotelegrama comisarului poporului pentru afacerile externe adresată guvernelor Marii Britanii, Franței, Italiei, Japoniei și Statelor Unite ale Americii. 4 februarie 1919. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 26 (578), 5 februarie, p. 1. Sub titlul comun: Rusia și aliații. — 131—132, 134.

Raport operativ. 30 martie, ora 1 noaptea. — „Pravda“, Moscova, 1919, nr. 71, 2 aprilie, p. 2. Sub titlul comun: Ucraina Sovietică. — 244.

„*Reči*“, Petrograd, 1917, nr. 218 (3960), 16 (29) septembrie, p. 2. — 351.

Rezoluția [Congresului al VI-lea general extraordinar al Sovietelor cu privire la comitetele sărăcimii, comitetele de plasă și cele guberniale. 9 noiembrie 1918]. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1918, nr. 245 (509), 10 noiembrie, p. 2—3. Sub titlul comun: Congresul al VI-lea general extraordinar al Sovietelor din Rusia. — 208.

Rezoluțiile și hotărârile [adoptate la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia. 18—23 martie 1919]. — În: Congresul al VIII-lea al Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia. Moscova, 18—23 martie 1919. Dare de seamă stenografică. Moscova, „Kommunist“, 1919, p. 319—379. (P.C. (b) din Rusia). — 204, 210, 224.

„*Severnaia Kommuna*“, Petrograd, 1918, nr. 98, 6 septembrie, p. 1. — 281.

— 1919, nr. 58 (251), 14 martie, p. 1. — 165.

- „Sozial-Demokrat“, Geneva, 1914, nr. 33, 1 noiembrie, p. 1. — 396.
- „Spartak“, Moscova, 1917, nr. 4, 10 august, p. 4—7. — 156.
- „The Times“ despre Lenin și Armata Roșie. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai muncitorilor, țăranilor, cazacilor și ostașilor roșii din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și ostașilor roșii din Moscova“, 1919, nr. 46 (598), 28 februarie, p. 2, la rubrica : Știri externe. — 5, 49.
- Tratat încheiat de Republicile Socialiste Rusă și Finlandeză. — „Izvestiia Comitetului Executiv Central al Sovietelor de deputați ai țăranilor, muncitorilor, soldaților și cazacilor din Rusia și a Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Petrograd“, 1918, nr. 45 (309), 10 martie, p. 3. — 182.
- Tratatul de pace încheiat între Rusia, de o parte, și Germania, Austro-Ungaria, Bulgaria și Turcia, de altă parte. Moscova, tip. Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Moscova, 1918, 150 p. ; 1 hartă. — 13—14.
- „Vsegda Vpered !“, Moscova. — 262, 265, 291, 334, 338, 340, 345.
-
- An das revolutionäre Proletariat Deutschlands ! — „Die Freiheit“. Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 74, 11. Februar, S. 1. — 307—308, 391.
- „Arbeiter Zeitung“. Morgenblatt, Wien, 1919, Nr. 98, 9. April, S. 1—2. — 394, 395—396, 397.
- Der Bolschewismus in Ungarn. — „Frankfurter Zeitung und Handelsblatt“. Zweites Morgenblatt, 1919, Nr. 222, 23. März, S. 1. — 289.
- David, E. Die Sozialdemokratie im Weltkrieg. Berlin, Singer, 1915. 192 S. — 396.
- „Frankfurter Zeitung und Handelsblatt“. Zweites Morgenblatt, 1919, Nr. 222, 23. März, S. 1. — 289.
- „Die Freiheit“. Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 71, 9. Februar, S. 1. — 391.
- Morgen-Ausgabe, 1919, Nr. 74, 11. Februar, S. 1. — 307—308, 391.
- Abend-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 75, 11. Februar, S. 3. — 139.

- Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 114, 9. März. Beilage zur „Freiheit“, S. 1—3. — 392—393, 396.
- Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 178, 13. April. Beilage zur „Freiheit“, S. 1—2. — 390—391, 392.
- Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 181, 15. April. Beilage zur „Freiheit“, S. 1—2. — 356—357.
- Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 211, 4. Mai, S. 1—2. — 397.
- Guilbeaux, H. Le mouvement socialiste et syndicaliste français pendant la guerre.* (Esquisse historique). 1914—1918. Préface de N. Lénine. Petrograd, ed. de L'Internationale communiste, 1919, 68 p. — 297—298.
- Haase, H. Die Internationale in Amsterdam.* — „Die Freiheit“. Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 211, 4. Mai, S. 1—2. — 397.
- Hilferding, R. Die Einigung des Proletariats.* — „Die Freiheit“. Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 71, 9. Februar, S. 1. — 391.
- L'Internationale communiste.* — „Le Temps“, Paris, 1919, N 21070, 15 mars, p. 3. Sub titlul comun : Questions sociales. — 300—301.
- Internationale Sozialistenkonferenz. Demokratie und Diktatur. Schluss des Kongresses.* Bern, 10. Februar. — „Die Freiheit“. Abend-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 75, 11. Februar, S. 3. — 139.
- **Kautsky, K. Die Agrarfrage.* Eine Übersicht über die Tendenzen der modernen Landwirtschaft und die Agrarpolitik der Sozialdemokratie. Stuttgart, Dietz, 1899. VIII, 451 S. — 192—193.
- *Aussichten der Revolution.* — „Arbeiter Zeitung“. Morgenblatt, Wien, 1919, Nr. 98, 9. April, S. 1—2. — 394, 395—396, 397.
- *Die Diktatur des Proletariats.* Wien, Brand, 1918. 63 S. — 8, 365—366, 390, 391—392.
- *Karl Marx's Ökonomische Lehren.* Stuttgart, Dietz, 1887. X, 259 S. — 355, 362.
- *Die soziale Revolution. I. Sozialreform und soziale Revolution.* Berlin, Exped. der Buchh. „Vorwärts“, 1902. 56 S. — 394.
- *Die soziale Revolution. II. Am Tage nach der sozialen Revolution.* Berlin, Exped. der Buchh. „Vorwärts“, 1902. 48 S. — 394.
- Organized Bolshevism.* — „The Times“, London, 1919, No. 41, 994, January 10, p. 9. — 5, 49.

- Programm der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands, beschlossen auf dem Parteitag zu Erfurt 1891.* — In: Protokoll über die Verhandlungen des Parteitages der Sozialdemokratischen Partei Deutschlands. Abgehalten zu Erfurt vom 14. bis. 20. Oktober 1891. Berlin, „Vorwärts“, 1891, S. 3—6. — 177.
- Rathenau, W. Der neue Staat.* Berlin, Fischer, 1919. 74, 5 S. — 397—398.
- Der Revolutions-Parteitag.* — „Die Freiheit“. Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 114, 9 März. Beilage zur „Freiheit“, S. 1—3. — 392—393, 396.
- „*Le Temps*“, Paris. — 300—301.
— 1919, N 21070, 15 mars, p. 3. — 300—301.
- „*The Times*“, London, 1919, No. 41, 994, January 10, p. 9. — 5, 49.
- Zweiter Rätekongress.* — „Die Freiheit“. Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 178, 13. April. Beilage zur „Freiheit“, S. 1—2. — 391, 392.
- Zweiter Rätekongress.* — „Die Freiheit“. Morgen-Ausgabe, Berlin, 1919, Nr. 181, 15. April. Beilage zur „Freiheit“, S. 1—2. — 356.
-

INDICE DE NUME

A

Akselrod, P. B. (1850—1928) — unul dintre liderii menșevismului. În anii reacțiunii și ai noului avânt revoluționar a fost lichidator. În timpul primului război mondial, camuflându-se îndărătul unei frazeologii centriste, s-a situat de fapt pe pozițiile social-șovinismului. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului executiv al Sovietului din Petrograd; a sprijinit guvernul provizoriu. Față de Revoluția Socialistă din Octombrie a avut o atitudine ostilă; în emigrație a făcut propagandă pentru intervenție armată împotriva Rusiei Sovietice. — 343.

Antonov — vezi Antonov-Ovseenko, V. A.

Antonov-Ovseenko (1884—1939) — participant activ la Revoluția Socialistă din Octombrie, conducător militar sovietic de seamă. A intrat în mișcarea revoluționară în 1901. În 1910 a emigrat la Paris, unde a aderat la menșevici. La sfârșitul anului 1914 a rupt cu menșevismul. În primul război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. Întorcându-se din emigrație, în iunie 1917 a intrat în partidul bolșevic. În zilele lui Octombrie 1917 a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd și unul dintre cei ce au condus asaltul Palatului de iarnă. La cel de-al II-lea Congres general al Sovietelor din Rusia a fost ales în Consiliul Comisarilor Poporului, ca membru al Comitetului pentru problemele militare și maritime. La sfârșitul anului 1917 și începutul anului 1918 a comandat trupele sovietice care luptau împotriva kalediniștilor și a Radei centrale. Din martie pînă în mai 1918 a fost comandant al trupelor sovietice din sudul Rusiei; din ianuarie pînă în iunie 1919 — comandant al Frontului ucrainean. În anii 1922—1924 a fost șeful Direcției politice a Consiliului militar-revoluționar al republicii. Ulterior a lucrat în aparatul de stat, în domeniul militar și în diplomatie. În anii 1923—1927 a aderat la opoziția troțkistă. — 378.

Austerlitz, Friedrich (1862—1931) — unul dintre liderii Partidului social-democrat austriac, redactor-șef al ziarului „Arbeiter-Zeitung”, organul central al acestui partid; deputat de Viena. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții social-șoviste. — 394.

Avanesov, V. A. (1884—1930) — om de stat sovietic; membru al P.M.S.D.R. din 1903; în 1914 a aderat la bolșevici. A dus muncă de partid în Caucazul de nord. A participat la revoluția din 1905—1907; după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al fracțiunii bolșevice a Sovietului de deputați ai muncitorilor din Moscova și membru al Prezidiului acestuia. În Octombrie 1917 a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd. După Revoluția Socialistă din Octombrie — membru al Prezidiului și secretar al C.E.C. din Rusia. Din 1920 pînă în 1924 a fost locțiitor al comisarului poporului pentru Inspecția muncitorească-tărănească, apoi locțiitor al comisarului pentru comerțul exterior. Din 1925 — membru al Prezidiului Consiliului economic superior din Rusia. În anii 1922—1927 — membru al C.E.C. al U.R.S.S. — 382.

Avksentiev, N. D. (1878—1943) — unul dintre liderii partidului socialist-revoluționar, membru al Comitetului Central al acestui partid. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost președintele Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai țăranilor din Rusia; ministru de interne în cel de-al doilea guvern provizoriu de coaliție, prezidat de Kerenski, iar apoi președintele „Consiliului provizoriu al Republicii ruse” (Preparlament), instituție contrarevoluționară. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii a o serie de rebeliuni contrarevoluționare. În 1918 a fost președintele așa-numitului „Directorat de la Ufa”; a emigrat, continuînd în străinătate lupta activă împotriva Puterii sovietice. — 343.

B

Bauer, Otto (1882—1938) — unul dintre liderii social-democrației austriece și ai Internaționalei a II-a, ideolog al așa-numitului „austro-marxism”. A avut o atitudine ostilă față de Revoluția Socialistă din Octombrie. În anii 1918—1919 a fost ministru de externe al republicii burgheze austriece. În 1919, 1927 și 1934 a participat activ la reprimarea acțiunilor revoluționare ale clasei muncitoare din Austria. În manifestările lui anticomuniste se apropia de fascism; a sprijinit propaganda pangermană. — 389, 394.

Bentham, Jeremy (1748—1832) — jurist și filozof englez, ideolog al liberalismului burghez, teoretician al utilitarismului. Societatea, potrivit teoriei emise de el, nu este altceva decît totalitatea indivizilor legați între ei numai prin tendința de a realiza folosul personal. Marx a făcut o apreciere nimicitoare teoriei lui Bentham,

calificându-l drept „geniu al prostiei burgheze“ (K. Marx. „Capitalul“, vol. I, București, Editura politică, 1960, ed. a IV-a, p. 612). — 346, 375

Breșko-Breșkovskaia, E. K. (1844—1934) — unul dintre organizatorii și conducătorii partidului socialiștilor-revoluționari, reprezentând aripa de extremă dreaptă a acestui partid. Și-a început activitatea politică în deceniul al 8-lea, „mergînd în popor“. A fost arestată și deportată în repetate rînduri. După revoluția din februarie 1917 a sprijinit guvernul provizoriu burghez. Adeptă a războiului imperialist „pînă la victoria finală“. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice. În 1919 a emigrat în S.U.A. Ulterior s-a stabilit în Franța. În străinătate a dus o campanie de calomniere a Rusiei Sovietice. A colaborat la „Dni“, organul emigranților albgardiști din Paris. — 343, 370.

Briuhanov, N. P. (1878—1942) — om de stat sovietic, membru al P.M.S.D.R. din 1902, din 1904 — bolșevic. Munca de partid a desfășurat-o la Kazan, Simbirsk, Ufa și în alte orașe din Rusia. A fost supus în repetate rînduri măsurilor de represiune ale guvernului țarist. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului unificat al P.M.S.D.R. din Ufa, președintele Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților din Ufa. În octombrie 1917 — membru al Comitetului revoluționar gubernial Ufa. După Revoluția Socialistă din Octombrie a deținut funcția de locțiitor al comisarului poporului, apoi de comisar al poporului pentru problemele alimentației, precum și o serie de alte funcții în aparatul de stat sovietic. La congresele al XV-lea și al XVI-lea a fost ales membru supleant al C.C. al P.C. (b) din Rusia. — 33, 67.

Buharin, N. I. (1888—1938) — din 1906 membru al P.M.S.D.R. ; a activat ca propagandist în diferite raioane ale Moscovei. În 1911 a emigrat în străinătate. În 1915 a colaborat la revista „Kommunist“ ; s-a situat pe poziții nemarxiste în problema statului, a dictaturii proletarietului, a dreptului națiunilor la autodeterminare etc. La Congresul al VI-lea al partidului a prezentat o schemă antileninistă de dezvoltare a revoluției, care pornea de la negarea alianței dintre clasa muncitoare și țărănimea săracă.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost redactor al ziarului „Pravda“, membru al Biroului Politic al C.C., membru al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. S-a pronunțat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului : în 1918 se afla în fruntea grupului antipartinic al „comuniștilor de stînga“ ; în timpul discuției din partid cu privire la sindicate (1920—1921) s-a situat mai întîi pe o poziție „tampon“, iar apoi a aderat la grupul lui Troțki ; începînd din 1928, a condus opoziția de dreapta din partid. În 1929 a fost scos din Biroul Politic al C.C. În 1937, ca urmare a activității sale antipartinice, a fost

exclus din rîndurile partidului. — 151, 152, 153, 154, 156, 157, 158, 159, 173, 182.

C

Cernîșevski, N. G. (1828—1889) — mare democrat-revoluționar și socialist utopist rus, om de știință, scriitor și critic literar; unul dintre precursorii de seamă ai social-democrației ruse. Cernîșevski a fost inspiratorul și conducătorul ideologic al mișcării democrat-revoluționare din deceniul al 7-lea din Rusia. — 336.

Cernov, V. M. (1876—1952) — unul dintre liderii și teoreticienii partidului socialist-revoluționar. Din mai pînă în august 1917 a fost ministru al agriculturii în guvernul provizoriu burghez; a dus o politică de crunte represiuni împotriva țăranilor care trecuseră la ocuparea pămînturilor moșierești. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii rebeliunilor antisovietice. În 1920 a emigrat. În străinătate a continuat să desfășoare activitate antisovietică. — 350.

Clemenceau, Georges Benjamin (1841—1929) — om de stat și om politic reacționar francez; a fost timp îndelungat liderul partidului radical. Din 1876 — membru al Camerei deputaților din Franța. În anii 1906—1909 a fost șeful guvernului francez. Apărînd interesele marelui capital, a promovat o politică de crunte represiuni împotriva clasei muncitoare. În timpul războiului mondial s-a manifestat ca un șovinist inveterat. Din noiembrie 1917, Clemenceau a venit din nou în fruntea guvernului francez, instaurînd în țară un regim de dictatură militară. A fost unul dintre organizatorii și inspiratorii blocadei și intervenției armate împotriva Rusiei Sovietice. Fiind înfrînt în alegerile prezidențiale din 1920, s-a retras din viața politică. — 256, 279, 300, 335.

D

David, Eduard (1863—1930) — unul dintre liderii aripii de dreapta a social-democrației germane, revizionist, de profesiune economist. Începînd din 1903 a fost deputat în Reichstag. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții social-șoviniiste. În 1919 a făcut parte din primul guvern de coaliție al Republicii germane. În anii 1919—1920 a fost ministru de interne, iar în anii 1922—1927 — reprezentant al guvernului la Hessen. A sprijinit tendințele revanșarde ale imperialismului german și a avut o atitudine ostilă față de U.R.S.S. — 304, 396.

Däumig, Ernst (1866—1922) — ziarist și om politic german, social-democrat. Unul dintre întemeietorii „Partidului social-democrat independent din Germania“, iar din august 1919 președintele lui. În decembrie 1920, împreună cu aripa stîngă a „independenți-

lor^a, a intrat în rândurile Partidului Comunist din Germania, dar în 1922 a revenit în partidul social-democrat. — 392, 393.

Denikin, A. I. (1872—1947) — general țarist; în timpul războiului civil a fost unul dintre căpeteniile mișcării albigardiste. După moartea generalului Kornilov a fost comandantul-șef al forțelor armate din sudul Rusiei. După înfrângerea armatelor sale de către trupele sovietice a emigrat. — 242, 335, 355, 363.

Dridzo, S. A. — vezi Lozovski, S. A.

Dukelski, M. P. (n. 1875) — profesor la Institutul agricol din Voronej. — 217—221.

Dzerjinski, F. E. (1877—1926) — eminent militant al partidului comunist și al Statului sovietic, membru de partid din 1895. Unul dintre organizatorii social-democrației din Polonia și Lituania. A desfășurat muncă de partid în Polonia și în Rusia. Participant activ și conducător al luptei proletariatului polonez în anii primei revoluții ruse. În repetate rânduri a fost victima represiunilor guvernului țarist: a stat peste 11 ani în închisori, la ocnă și în deportare. La Congresul al IV-lea al partidului a fost ales membru al C.C. al P.M.S.D.R. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a desfășurat muncă de partid la Moscova. În perioada pregătirii și desfășurării Revoluției Socialiste din Octombrie a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd și al Centrului militar-revoluționar de partid pentru conducerea insurecției, creat de Comitetul Central al partidului. După victoria revoluției a fost președintele Comisiei extraordinare din Rusia pentru lupta împotriva speculei, sabotajului și contrarevoluției (Ceka). La începutul anului 1918 a avut o poziție greșită în problema încheierii păcii de la Brest. În 1921 a fost numit comisar al poporului pentru căile de comunicație, rămânând și în funcțiile de președinte al Ceka și de comisar al poporului pentru afacerile interne; din 1924 — președintele Consiliului economic superior. Începând din iunie 1924 a fost membru supleant al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia și membru al Biroului Organizatoric. — 136, 399.

E

Engels, Friedrich (1820—1895) — unul dintre întemeietorii comunismului științific, conducător și învățător al proletariatului internațional, prieten și tovarăș de luptă al lui K. Marx (vezi articolul lui V. I. Lenin „Friedrich Engels”. Opere complete, vol. 2, București, Editura politică, 1963, ed. a doua, p. 1—14). — 145.

F

Frumkin, M. I. (Ghermanov, L.) (1878—1939) — a făcut parte din P.M.S.D.R. din 1898. După revoluția burghezo-democratică din

februarie 1917 a lucrat la comitetul executiv gubernial și Comitetul gubernial de partid Krasnojarsk. După Revoluția Socialistă din Octombrie a activat pe linie de partid și în aparatul de stat. Participant activ la opoziția de dreapta, a fost exclus din partid în 1937 pentru activitatea sa antipartinică. — 354.

G

Ghermanov, L. — vezi Frumkin, M. I.

Guilbeaux, Henri (1885—1938) — socialist francez, ziarist. În timpul primului război mondial a editat revista „Demain“, s-a pronunțat pentru restabilirea legăturilor internaționale. În 1916 a participat la Conferința de la Kiental. În primii ani ai deceniului al 3-lea a fost corespondentul ziarului „L'Humanité“ în Germania. Ulterior a trecut pe poziția troțkiste, a avut o atitudine ostilă față de U.R.S.S. — 297, 298.

H

Haase, Hugo (1863—1919) — unul dintre liderii social-democrației germane, oportunist. În 1911 a fost ales președinte al conducerii Partidului social-democrat german. Din 1912 președinte al fracțiunii social-democrate din Reichstag. În aprilie 1917 a fost unul dintre întemeietorii „Partidului social-democrat independent din Germania“. Lenin califica pe Haase și pe alți lideri ai partidului „independenților“ germani drept „lachei, demagogi, lași, complici lipsiți de voință ai burgheziei și reformiști în fapt“. (Opere, vol. 29, București, Editura politică, 1959, p. 548). În timpul revoluției din noiembrie 1918 din Germania, Haase a făcut parte din așa-numitul Consiliu al împuterniciților poporului, care a dus o politică de înăbușire a mișcării revoluționare. — 397, 398.

Hilferding, Rudolf (1877—1941) — unul dintre liderii oportuniști ai social-democrației germane și ai Internaționalei a II-a; teoretician al așa-numitului „austro-marxism“. Din 1907 pînă în 1915 a fost redactor al ziarului „Vorwärts“, organ central al Partidului social-democrat din Germania. În 1910 a publicat lucrarea „Capitalul financiar“, care a avut un anumit rol pozitiv în studierea capitalismului monopolist, dar care conține grave greșeli teoretice și teze oportuniste. În anii primului război mondial s-a situat pe poziții centriste, a apărat unitatea cu social-imperialiștii. După război a lansat teoria „capitalismului organizat“, devenind un apologet al capitalismului monopolist de stat. Din 1917 — lider al „Partidului social-democrat independent din Germania“, dușman declarat al Puterii sovietice și al dictaturii proletariatului. A făcut parte în repetate rînduri din guvernul burghez al Republicii de la Weimar. După instaurarea fascismului a emigrat în Franța. — 8—9, 135, 307, 308, 389, 390—391.

Hindenburg, Paul (1847—1934) — om politic german, general-feldmareșal, reprezentant al elementelor reacționare și șovine ale imperialismului german. În timpul primului război mondial a fost comandant de armată pe Frontul de est, iar apoi comandantul suprem al armatei germane. Unul dintre organizatorii intervenției militare împotriva Rusiei Sovietice. A participat la înăbușirea revoluției din noiembrie 1918 din Germania. În 1925—1934 a fost președintele Republicii de la Weimar. În 1933 l-a însărcinat pe Hitler cu formarea guvernului, trecând astfel oficial întreaga putere în mâna fasciștilor. — 244, 245.

I

Ioffe, A. A. (1883—1927) — diplomat sovietic de seamă. A intrat în mișcarea social-democrată la sfârșitul ultimului deceniu al secolului trecut; la Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia a fost primit, împreună cu interraioniștii, în partidul bolșevic și ales în C.C. În octombrie 1917 a fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd. În 1918 s-a situat pe pozițiile „comuniștilor de stînga”. În timpul tratatelor de pace de la Brest a făcut parte din delegația sovietică. Din aprilie pînă în noiembrie 1918 a fost reprezentant plenipotențiar al R.S.F.S.R. la Berlin. În anii următori a participat la tratativele dintre Rusia Sovietică și guvernele mai multor țări capitaliste. În anii 1925—1927 a aderat la opoziția troțkistă. — 378.

K

Kalinin, I. A. (1880—1919) — muncitor la fabrica de încălzăminte „Skorohod” din Petersburg. În timpul evenimentelor din octombrie 1917 a participat îndeaproape la activitatea Comitetului revoluționar-militar al raionului Moskovski din Petrograd. Începînd din ianuarie 1918 a fost membru al controlului muncitoresc la fabrica „Skorohod”. La 1 aprilie a fost ucis pe cînd voia să aresteze un grup de socialiști-revoluționari de stînga care împrăștia-seră manifeste antisovietice. — 253.

Kalinin, M. I. (1875—1946) — eminent activist al partidului comunist și al Statului sovietic, membru de partid din 1898. A activat în primele cercuri marxiste ilegale muncitorești și în „Uniunea de luptă pentru eliberarea clasei muncitoare”, întemeiată de V. I. Lenin la Petersburg. A participat activ la prima revoluție rusă. A desfășurat muncă de partid la Petersburg, Tiflis, Revel, Moscova și în alte orașe din Rusia. A fost supus, în repetate rînduri, măsurilor de represiune ale guvernului țarist. În 1912, la Conferința a VI-a (de la Praga), a fost ales membru supleant al C.C., iar apoi a fost cooptat în Biroul din Rusia al C.C. al P.M.S.D.R. A fost unul dintre organizatorii ziarului „Pravda”. În timpul revoluției burghezo-democratice din februarie 1917 a fost

unul din conducătorii acțiunilor de luptă ale muncitorilor și soldaților din Petrograd, membru al comisiei executive a Comitetului din Petrograd. A participat activ la insurecția armată din octombrie 1917 din Petrograd. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost primar, apoi comisar pentru problemele administrative ale orașului Petrograd. Din 1919 a fost președintele Comitetului Executiv Central din Rusia, din 1922 președintele Comitetului Executiv Central al U.R.S.S., iar din 1938 președintele Prezidiului Sovietului Suprem al U.R.S.S. Din 1919 membru al C.C., iar din 1926 membru al Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. În 1944 i s-a conferit titlul de Erou al Muncii Socialiste. A scris o serie de lucrări cu privire la construcția socialistă și educația comunistă. — 221—224, 253, 255, 413.

Kamenev (Rozenfeld)*, L. B. (1883—1936) — membru al partidului bolșevic din 1901. A făcut parte din redacția ziarelor „Proletarii” și „Pravda”. La Conferința a VII-a generală (din aprilie) a P.M.S.D. (b) din Rusia a fost ales în C.C. al partidului. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, orientată spre revoluția socialistă. În octombrie 1917, în numele lui și al lui Zinoviev, a publicat în ziarul semimeneșevic „Novaia Jizn” o declarație în care își exprima dezacordul față de hotărîrea Comitetului Central cu privire la insurecția armată, ceea ce însemna divulgarea unei hotărîri secrete a partidului, trădarea revoluției.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al Sovietului din Moscova, vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului, membru în Biroul Politic al C.C. În repetate rânduri s-a ridicat împotriva politicii leniniste a partidului: în noiembrie 1917 s-a pronunțat pentru crearea unui guvern de coaliție în care să intre și menșevicii și socialiștii-revoluționari, în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziții”, iar în 1926 unul dintre liderii blocului antipartinic troțkisto-zinovievist. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid ca militant activ al opoziției troțkiste. În 1928 a declarat că-și recunoaște greșelile și a fost reprimat în partid, dar, întrucît nu și-a încetat activitatea antipartinică, în 1932 a fost din nou exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. În 1933 a fost din nou reprimat în partid. În 1934, pentru activitate antipartinică a fost pentru a treia oară exclus din partid. — 323, 378.

Károlyi, Mihály (1875—1955) — conte, om politic burghez ungar. După descompunerea Austro-Ungariei și proclamarea, la 16 noiembrie 1918, a Republicii ungare, Károlyi a fost ales președinte al acesteia. Creșterea mișcării revoluționare în țară și înrăutățirea situației internaționale l-au silit în martie 1919 să demisioneze. După victoria Puterii sovietice în Ungaria a emigrat; în străinătate a colaborat cu comuniștii unguri, luînd parte activă

* În paranteze sînt scrise cu litere cursive adevăratele nume de familie.

la mișcarea antifascistă și antirăzboinică. În 1946 s-a înapoiat în Ungaria; în 1947 e numit ministru plenipotențiar al Ungariei în Franța. În 1949 s-a retras din activitatea politică. — 258.

Kautsky, Karl (1854—1938) — unul dintre liderii social-democrației germane și ai Internaționalei a II-a; la început marxist, mai târziu renegat al marxismului, ideolog al centrismului (kautskismului), una dintre cele mai periculoase și mai dăunătoare variante ale oportunismului. A fost redactorul revistei „Die Neue Zeit“, publicație teoretică a social-democrației germane.

Kautsky a intrat în mișcarea socialistă în 1874. Concepțiile sale din acea vreme reprezentau un amestec de lassalleianism, neomalthusianism și anarhism. În 1881 a făcut cunoștință cu K. Marx și F. Engels și, sub influența lor, a aderat la marxism. În această perioadă a activității sale, el a publicat o serie de lucrări valoroase, ca „Doctrina economică a lui Karl Marx“ (1887), „Problema agrară“ (1899) ș.a., contribuind la popularizarea teoriei marxiste în Germania și în alte țări. Totuși, încă atunci a manifestat inconsecvențe ideologice, a făcut concesii revizionismului. La începutul secolului al XX-lea, inconsecvențele ideologice ale lui Kautsky s-au accentuat pe linia renunțării treptate la esența revoluționară a marxismului. El a devenit ideologul centrismului. În timpul primului război mondial s-a situat în esență pe pozițiile social-șovinismului. A formulat teoria antimarxistă a „ultraimperialismului“, care estompa contradicțiile imperialismului.

În 1918, Kautsky a luat atitudine împotriva revoluției din Germania, intrând în guvernul contrarevoluționar Ebert-Scheidemann. După victoria Revoluției Socialiste din Octombrie, Kautsky și-a manifestat deschis adversitatea față de ea. El s-a opus dictaturii proletariatului, formulând teoria utopică, neștiințifică a democrației „pure“, situată deasupra claselor. Concepțiile antimarxiste ale lui Kautsky au fost combătute de Engels, ca și de frunzașii aripii de stînga a social-democrației germane, și supuse unei aspre critici de către V. I. Lenin, mai ales în lucrarea „Revoluția proletară și renegatul Kautsky“ (1918). — 8, 135, 138, 192—193, 305, 306, 307, 308, 345, 355, 356, 357, 362, 365—366, 376, 389, 390, 391—392, 393, 394, 395—396, 397, 398.

Kejuț, M. M. (n. 1892) — membru al partidului bolșevic din 1917. Din 1913 a fost marinar al flotei din Marea Baltică, lucrînd ca specialist-galvanotehnician. În aprilie 1919 a fost numit instructor al Direcției politice a flotei din Marea Baltică; a luat parte la zdrobirea trupelor lui Iudenici lîngă Petrograd din iunie 1919 și la reprimarea rebeliunii din Kronstadt din martie 1921. A deținut o serie de posturi de comandă în marina militară. — 15

Kerenski, A. F. (n. 1881) — socialist-revoluționar. În anii primului război mondial a fost un social-șovinist inveterat. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ministru al justiției, ministru de război și ministru al marinei, iar apoi

prim-ministru în guvernul provizoriu burghez și comandant suprem. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luptat împotriva Puterii sovietice; în 1918 a fugit peste graniță. Trăiește în S.U.A., unde desfășoară o propagandă antisovietică. — 13, 34, 35, 43, 132, 258, 259, 308, 337, 379, 395.

Kolceak, A. V. (1873—1920) — amiral al flotei țariste, monarhist, unul dintre principalii conducători ai contrarevoluției ruse în anii 1918—1919, omul Antantei. După Revoluția Socialistă din Octombrie, cu sprijinul imperialiștilor din S.U.A., Anglia și Franța, s-a proclamat cîrmuitor suprem al Rusiei și a trecut în fruntea dictaturii militare burghezo-moșierești din Ural, Siberia și Extremul Orient. Loviturile date de Armata Roșie și creșterea mișcării partizanilor revoluționari au grăbit sfîrșitul dictaturii lui Kolceak. Luat prizonier la 7 februarie 1920, el a fost împușcat în baza unei hotărîri a Comitetului revoluționar din Irkuțk. — 190, 242, 245, 246, 251, 252, 253, 267, 268, 273—274, 277, 278, 279, 288, 289, 292, 299, 310, 311, 313, 315, 316, 317, 323, 331, 338, 340, 341, 344, 346, 353—354, 355, 363, 367.

Krasin, L. B. (1870—1926) — revoluționar de profesie, eminent om de stat sovietic. Începînd din 1890 a participat la mișcarea social-democrată. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R. a aderat la bolșevici. A participat activ la prima revoluție rusă. La congresele al III-lea și al IV-lea ale P.M.S.D.R. a fost ales membru al C.C., iar la Congresul al V-lea membru supleant al C.C. al P.M.S.D.R. În 1908 a emigrat. Cîțva timp a făcut parte din grupul antipartinic „Vpered”; ulterior s-a retras din activitatea politică și a lucrat ca inginer în străinătate și în Rusia. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost unul dintre organizatorii aprovizionării Armatei Roșii, apoi membru al Prezidiului Consiliului economic superior și comisar al poporului pentru comerț și industrie, pentru căile de comunicație. În 1919 a intrat în diplomatie. În 1921 a fost numit comisar al poporului pentru comerțul exterior. În 1924 a fost trimis ca reprezentant plenipotențiar al U.R.S.S. în Franța, iar în 1925 în Anglia. — 382.

Krasnov, P. N. (1869—1947) — general în armata țaristă, participant activ la rebeliunea lui Kornilov din august 1917. La sfîrșitul lunii octombrie 1917 a comandat detașamentele de cazaci trimise de Kerenski împotriva Petrogradului în timpul unei rebeliuni antisovietice. În 1918—1919 a condus o armată albgardistă de cazaci pe Don. În 1919 a fugit în străinătate, unde și-a continuat activitatea antisovietică. A colaborat cu hitleriștii. Luat prizonier, a fost judecat și executat în baza unei sentințe a Colegiului militar al Tribunalului suprem al U.R.S.S. — 34, 67, 69, 244, 311.

Kun, Béla (1886—1939) — militant de vază al mișcării muncitorești ungare și internaționale; unul dintre întemeietorii și conducătorii Partidului Comunist din Ungaria. În timpul războiului imperialist mondial, aflîndu-se ca prizonier de război la Tomsk, a

desfășurat o muncă de propagandă revoluționară în rîndurile prizonierilor. În 1916 a stabilit legătura cu organizația locală a P.M.S.D. (b) din Rusia și a intrat în rîndurile partidului bolșevic. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost ales membru în Comitetul gubernial de partid Tomsk. În 1918 a fost președintele Federației grupurilor de străini ale P.C. (b) din Rusia. În toamna anului 1918 s-a înapoiat în Ungaria. Arestat în februarie 1919, a fost eliberat în martie, cînd a primit sarcina de a forma guvernul. La instaurarea Republicii Sovietice Ungare, Béla Kun a fost conducătorul efectiv al guvernului sovietic al acesteia, ocupînd posturile de comisar al poporului pentru afacerile externe și de membru al colegiului Comisariatului poporului pentru problemele militare. După înăbușirea Puterii sovietice din Ungaria, a plecat în Austria, apoi în Rusia. În 1920 a fost membru al Consiliului revoluționar militar al Frontului de sud, mai tîrziu — președinte al Comitetului Revoluționar din Crimeea. Începînd din 1921 a dus activitate de partid în Ural, a fost membru al Prezidiului C.E.C. al sindicatelor din Rusia, împruternicit al C.C. al P.C. (b) din Rusia în C.C. al Uniunii Tineretului Comunist din Rusia, membru al Prezidiului Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. — 214, 215, 230—231, 258, 317.

L

Legien, Karl (1861—1920) — social-democrat de dreapta german, unul dintre liderii sindicatelor germane, revizionist. În 1890 a fost ales președinte al Comisiei generale a sindicatelor germane. În 1903 a fost secretar, iar în 1913 președinte al Secretariatului internațional al sindicatelor. Din 1893 pînă în 1920 (cu unele întreruperi) a fost deputat în Reichstag din partea social-democrației germane. În anii 1919—1920 a fost membru al Adunării naționale a Republicii de la Weimar. A luptat împotriva mișcării revoluționare a proletariatului. — 304.

Lenin, V. I. (Ulianov, V. I., Lenin, N.) (1870—1924) — vezi date biografice. — 1, 4, 12, 15, 18, 22, 23—24, 27, 31—32, 37, 45, 55, 61, 63, 73, 77, 135, 136, 137, 139, 141, 144, 145—146, 149—150, 152, 152—153, 157, 158, 162, 165, 168, 169—170, 173—174, 176, 178, 181—182, 186, 194—195, 208, 214, 215, 216, 217—218, 220, 230, 242, 250, 256—257, 258, 267, 281—282, 291, 294, 298, 308, 317, 321, 330—331, 336—337, 339—340, 343—344, 347—348, 356—357, 358—359, 365—366, 367—368, 369—370, 372, 374, 376—377, 378, 382, 387—388, 389, 390, 399.

Liebknecht, Karl (1871—1919) — militant de seamă al mișcării muncitorești germane și internaționale, unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Germania. Aderînd la mișcarea socialistă, încă din anii studenției a participat la lupta împotriva oportunistului. Apărător fervent al cauzei păcii și al ideilor internaționalismu-

lui proletar, el a demascăat cu vigoare militarismul, mai ales pe cel german, considerându-l instrument de expansiune a capitalismului. În cursul luptei împotriva revizionismului și războiului, concepțiile politice și ideologice ale lui Liebknecht se apropiau, treptat, de leninism. În activitatea sa practică revoluționară s-a relevat ca un conducător devotat intereselor proletariatului. A fost unul dintre creatorii grupului revoluționar internaționalist „Spartacus” din social-democrația germană, care a constituit nucleul Partidului Comunist din Germania, creat în decembrie 1918, și a avut un rol de seamă în organizarea luptei proletariatului german în timpul revoluției din noiembrie 1918. A fost unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Germania și unul dintre conducătorii insurecției muncitorilor berlinezi din ianuarie 1919, când a fost ucis de contrarevoluționari. Apreciind activitatea lui K. Liebknecht, Lenin scria: „Acest nume este... simbolul conducătorului devotat intereselor proletariatului, simbolul devotamentului față de revoluția socialistă”. El simbolizează „lupta neîmpăcată împotriva imperialismului, nu în vorbe, ci în fapte”. (Opere, vol. 28, București, Editura politică, 1959, p. 433—434). — 56, 71, 284—285, 288—289, 356—357.

Lloyd George, David (1863—1945) — om de stat și om politic și diplomat englez, lider al partidului liberal. În 1916—1922 a fost șeful guvernului englez. După Revoluția Socialistă din Octombrie din Rusia — unul dintre inspiratorii și organizatorii intervenției militare și ai blocadei împotriva Statului sovietic. Suferind o serie de eșecuri pe plan politic, și-a dat demisia în 1922, dar a continuat să aibă pînă la sfîrșitul vieții o anumită influență politică. — 256, 300, 335.

Lozovski (Dridzo), S. A. (1878—1952) — membru al P.M.S.D.R. din 1901. Participant la prima revoluție rusă. A fost de mai multe ori arestat și deportat. Din 1909 pînă în 1917 a trăit în emigrație, unde a aderat la grupul bolșevicilor-conciliatoriști. În iunie 1917 s-a înapoiat în Rusia; la Conferința a III-a generală a sindicatelor din Rusia (iulie 1917) a fost ales secretar al C.C.S. din Rusia. În decembrie 1917 a fost exclus din rîndurile P.M.S.D. (b) din Rusia pentru acțiunile sale îndreptate împotriva politicii partidului. Ulterior a condus grupul social-democraților internaționaliști; în decembrie 1919 a fost reprimat în P.C. (b) din Rusia împreună cu membrii acestei grupări. Din 1921 pînă în 1937 a fost secretar general al Internaționalei Sindicale Roșii, apoi director al Editurii de stat pentru literatură. În 1939—1946 a fost locțiitor al comisariului poporului (apoi al ministrului) pentru afacerile externe al U.R.S.S. Începînd de la Congresul al XV-lea al partidului, membru supleant al C.C., iar de la Congresul al XVIII-lea membru al C.C. al P.C. (b) al U.R.S.S. — 294.

Lunacearski, A. V. (1875—1933) — revoluționar de profesie și remarcabil om de stat sovietic. A înțrat în mișcarea revoluționară

la începutul ultimului deceniu al secolului trecut. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., bolșevic. A făcut parte din redacțiile ziarelor bolșevice „Vpered“, „Proletarii“ și „Novaia Jizn“. În anii reacțiunii s-a îndepărtat de marxism, a făcut parte din grupul antipartinic „Vpered“ și a propagat ideea îmbinării marxismului cu religia. În timpul primului război mondial s-a situat pe poziții internaționaliste. Înapoiindu-se în Rusia în 1917, Lunacearski a aderat la grupul interraioniștilor, împreună cu care, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia, a fost primit în partidul bolșevic. După Revoluția Socialistă din Octombrie, comisar al poporului pentru învățământul public, iar apoi președinte al Comitetului pentru problemele științifice de pe lângă C.E.C. al U.R.S.S. În 1930 a devenit academician. În august 1933 a fost numit reprezentant plenipotențiar al U.R.S.S. în Spania. Publicist și dramaturg, Lunacearski este autorul unor lucrări de teorie a artei și literaturii. — 329.

Luxemburg, Rosa (1871—1919) — militantă de seamă a mișcării muncitorești internaționale, unul dintre liderii aripii de stînga a Internaționalei a II-a. A fost unul dintre întemeietorii și conducătorii Partidului social-democrat din Polonia. Începînd din 1897 a participat activ la mișcarea social-democrată germană, a luptat împotriva bernsteinismului și millerandismului. A luat parte la prima revoluție rusă (la Varșovia).

De la începutul primului război mondial s-a situat pe o poziție internaționalistă. A fost unul dintre inițiatorii creării în Germania a grupului „Die Internationale“, care ulterior și-a schimbat denumirea în „Spartacus“, iar mai tîrziu în „Uniunea Spartacus“. După revoluția din noiembrie 1918 din Germania a participat la Congresul de constituire a Partidului Comunist din Germania, congres la care a avut un rol conducător. În ianuarie 1919 a fost arestată și ucisă în mod bestial de contrarevoluționari. — 56, 71, 141, 284—285, 289, 357.

M

Mahno, N. I. (1884—1934) — căpetenie a detașamentelor anarhiste-chiaburești contrarevoluționare din Ucraina, care au dus lupta împotriva Puterii sovietice în 1918—1921. Dîndu-se drept apărători ai intereselor țărănimii, Mahno și adepții lui căutau să atragă de partea lor masele țărănești și să le ridice la luptă împotriva Puterii sovietice. Ținînd seama de schimbările în situația politică și militară, Mahno a recurs la o tactică de manevrare: ducea operații militare cînd împotriva albgardiștilor, cînd împotriva Armatei Roșii. Statul său major se afla în satul Guleai-Pole (gubernia Ekaterinoslav). Bandle anarhiste-chiaburești ale lui Mahno se îndeletniceau cu banditismul politic, atacau organizațiile sovietice, săvîrșeau pogromuri, jefuiau populația, ucideau pe activiștii de partid și sovietici. Ele au fost zdrobite definitiv în primăvara anului 1921. Mahno a fugit în străinătate. — 378.

Martov, L. (Tederbaum, I. O.) (1873—1923) — unul dintre liderii menșevismului. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar s-a situat pe poziții lichidatoriste. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. În 1917 a condus grupul menșevicilor-internaționaliști. După Revoluția Socialistă din Octombrie a luat atitudine împotriva Puterii sovietice. În 1920 a emigrat în Germania și a editat la Berlin revista menșevică contra-revoluționară „Sozialisticeskii Vestnik”. — 291, 376.

Marx, Karl (1818—1883) — întemeietor al comunismului științific, gînditor genial, conducător și învățător al proletariatului internațional (vezi articolul lui V. I. Lenin „Karl Marx [Scurtă schiță biografică și expunere a marxismului]”, Opere complete, vol. 26, București, Editura politică, 1964, ed. a doua, p. 43—92). — 108, 137—138, 154, 187—188, 190, 192, 193, 228, 302, 306, 308, 346, 353, 355, 362, 375, 376, 387, 422.

Miliukov, P. N. (1859—1943) — lider al partidului cadet, ideolog al burgheziei imperialiste ruse, istoric și publicist. În octombrie 1905 a fost unul dintre întemeietorii partidului cadet, iar apoi președinte al Comitetului Central al acestui partid și redactor al ziarului „Revi”, organul central al cadeților. În 1917 a fost ministru de externe în primul guvern provizoriu burhez; a promovat politica de continuare a războiului imperialist „pînă la victoria finală”. În august 1917 a fost unul dintre inspiratorii rebeliunii lui Kornilov. După Revoluția Socialistă din Octombrie a participat la organizarea intervenției militare străine împotriva Rusiei Sovietice; militant activ al emigrației albe. — 43, 350.

Morgari, Odino (1865—1929) — socialist italian, ziarist. A luat parte la înființarea Partidului socialist italian și la activitatea lui; s-a situat pe poziții centriste. În timpul primului război mondial a militat pentru reluarea legăturilor socialiste internaționale. A participat la Conferința de la Zimmerwald, unde s-a situat pe poziții centriste. În 1919—1921 a fost secretar al grupului parlamentar socialist. — 317.

Muraviev, M. A. (1880—1918) — ofițer în armata țaristă. După Revoluția Socialistă din Octombrie a aderat la socialiștii-revoluționari de stînga. În iulie 1918, fiind comandant al trupelor de pe Frontul de răsărit, a trădat Puterea sovietică și a încercat să provoace o rebeliune în armată. Această provocare a fost descoperită și lichidată, iar Muraviev, opunînd împotrivire în momentul arestării, a fost împușcat. — 32, 65.

N

Nicolaie al II-lea (Romanov) (1868—1918) — ultimul împărat al Rusiei; a domnit de la 1894 pînă la revoluția burghezo-democratică din februarie 1917. La 17 iulie 1918 a fost executat la

Ekaterinburg (Sverdlovsk), în baza unei hotărâri a Sovietului regional de deputați ai muncitorilor și soldaților din Ural. — 3, 54, 367.

Noske, Gustav (1868—1946) — unul dintre liderii oportuniști ai Partidului social-democrat din Germania. În timpul războiului s-a situat pe poziții social-șovine. În 1918, în timpul revoluției din noiembrie din Germania, a fost unul dintre conducătorii acțiunii de înăbușire a mișcării revoluționare a marinarilor din Kiel. În 1919—1920 a fost ministru de război; a organizat represiunile împotriva muncitorilor din Berlin și a pus la cale asasinarea lui K. Liebknecht și a Rosei Luxemburg, ceea ce i-a atras apelativul de „câine sîngeros”. Mai târziu a fost președinte al provinciei prusiene Hanovra. În perioada dictaturii fasciste guvernul hitlerist i-a acordat o pensie de stat. — 304, 357.

O

Orlando, Vittorio Emanuele (1860—1952) — om de stat italian, unul din liderii liberalilor burghezi. În 1917—1919 a deținut funcția de prim-ministru al Italiei, a condus delegația italiană la Conferința de pace de la Paris. În 1919—1920 a fost președinte al parlamentului. După instaurarea în țară a dictaturii fasciste a lui Mussolini, n-a mai desfășurat o activitate politică importantă. — 256.

P

Peatakov, G. L. (1890—1937) — membru al partidului bolșevic din 1910. A dus muncă de partid în Ucraina și în străinătate; a colaborat la revista „Kommunist”. În 1915—1917 s-a situat pe o poziție antileninistă în problema dreptului națiunilor la autodeterminare și în alte probleme importante ale politicii partidului. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost președinte al Comitetului din Kiev al P.M.S.D. (b) din Rusia și membru al Comitetului executiv al Sovietului de deputați ai muncitorilor din Kiev; s-a ridicat împotriva liniei partidului, orientată spre revoluția socialistă.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a făcut parte din guvernul sovietic al Ucrainei. Începînd din 1920, a lucrat în domeniul economic și în aparatul de stat ca locțiitor al președintelui Comitetului de Stat al Planificării și al Consiliului economic superior, reprezentant comercial în Franța, președinte al Consiliului de conducere al Băncii de Stat, locțiitor al comisarului poporului pentru industria grea. La congresele al XII-lea, al XIII-lea, al XIV-lea și al XVI-lea ale partidului a fost ales membru al C.C. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului: în 1918 s-a aflat în fruntea grupului antipartinic al „comuniștilor de stînga” din Ucraina, în timpul discuției din partid cu privire la

sindicate (1920—1921) a fost adept al platformei lui Troțki, iar din 1923 militant activ al opoziției troțkiste. În 1927, Congresul al XV-lea al P.C. (b) al U.R.S.S. l-a exclus din partid pentru activitatea sa fracționistă. În 1928 a declarat că-și recunoaște greșelile și a fost reprimat în partid, dar, întrucât nu și-a încetat activitatea antipartinică, în 1936 a fost din nou exclus din P.C. (b) al U.R.S.S. — 174, 180, 181, 183.

Pichon, Stephan Jean Marie (1857—1933) — om politic și diplomat francez. Cu începere din 1917, ministru al afacerilor externe în cabinetul Clémenceau. După căderea cabinetului (ianuarie 1920), s-a retras din viața politică. — 258.

Plehanov, G. V. (1856—1918) — revoluționar și teoretician marxist rus, fondatorul mișcării social-democrate din Rusia. La începutul activității sale a condus pe rînd organizațiile narodnice „Zemlea i volea” și „Ciornîi peredel”. În 1880 a fost nevoit să emigreze în Elveția, unde a rămas pînă în 1917. În contact cu mișcarea muncitorească din Apus, a aprofundat operele lui K. Marx și F. Engels și s-a eliberat treptat de sub influența narodnicismului. În a doua perioadă a activității sale (1883—1903), el s-a afirmat ca unul dintre cei mai mari teoreticieni marxiști. În 1883 a înființat la Geneva grupul „Eliberarea muncii”. Plehanov a dezvoltat creator marxismul în opere ca: „Socialismul și lupta politică” (1883), „Divergențele noastre” (1894), „Contribuții la problema dezvoltării concepției moniste a istoriei” (1895), „Contribuții la istoria materialismului” (1896), „Despre concepția materialistă a istoriei” (1897), „Rolul personalității în istorie” (1898) etc. El a adus contribuții importante îndeosebi în problema corelației complexe a formelor ideologiei, a rolului istoric al maseilor și personalității și a rolului ideilor în dezvoltarea socială. Plehanov a dezvoltat concepția marxistă despre artă, a opus cu fermitate realismul concepțiilor decadente ale esteticii burgheze și a adus contribuții prețioase la valorificarea moștenirii culturale progresiste a literaturii ruse și universale. Plehanov a luptat împotriva revizionismului în mișcarea muncitorească internațională. El a făcut parte din redacția ziarului „Iskra” și a revistei „Zarea”. Dar, încă în această perioadă, el a început să manifeste greșeli serioase, care au constituit germele concepțiilor sale menșevice de mai târziu. După Congresul al II-lea al P.M.S.D.R., Plehanov s-a situat pe o poziție împăciuitoare față de oportunism, iar mai târziu s-a alăturat menșevicilor. În revoluția rusă din 1905—1907, el s-a situat în toate problemele fundamentale pe poziții menșevice. În anii reacțiunii și ai noului avînt revoluționar, Plehanov a luat atitudine împotriva revizuirii marxismului de către machiști și împotriva lichidatorismului, situîndu-se în fruntea grupului menșevicilor-partiți. În timpul primului război mondial a trecut pe poziții social-șoviniste.

Criticînd în mod principal greșelile oportuniste ale lui Plehanov, V. I. Lenin a dat o înaltă apreciere lucrărilor sale filozofice, con-

siderînd că acestea trebuie incluse printre „manualele obligatorii ale comunismului”. — 83.

Podbelski, V. N. (1887—1920) — activist al partidului comunist și al Statului sovietic. Membru al partidului bolșevic din 1905. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului din Moscova al P.M.S.D. (b) din Rusia, a lucrat în redacția ziarului „Soțial-Demokrat”. Participant activ la insurecția armată din Octombrie la Moscova și membru al Comitetului militar-revoluționar din Moscova. În mai 1918 a fost numit comisar al poporului pentru poștă și telegraf al R.S.F.S.R. — 173—174, 180.

Podvoiski, N. I. (1880—1948) — activist de seamă de partid și militar. Membru al partidului bolșevic din 1901, participant activ la prima revoluție rusă. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost membru al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia, în perioada de pregătire și de desfășurare a Revoluției din Octombrie — președinte al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd și unul dintre conducătorii asaltului asupra Palatului de iarnă. După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost membru al Comitetului pentru problemele militare și maritime, comandant al districtului militar Petrograd. În 1919 a fost numit comisar al poporului pentru problemele militare și maritime din Ucraina. A fost ales în repetate rânduri membru al Comisiei Centrale de Control al P.C. (b) al U.R.S.S. În ultimii ani ai vieții a dus activitate propagandistică și publicistică. — 378.

Popov, P. I. (1872—1950) — statistician. Membru al partidului bolșevic din 1924. Din 1918 a condus Direcția generală de statistică și a fost membru al prezidiului Comitetului de Stat al Planificării al U.R.S.S. În 1929—1949 — membru al prezidiului Comitetului de Stat al Planificării al R.S.F.S.R. și al Academiei unionale de științe agricole „V. I. Lenin”, șeful secției agricole al Comitetului de Stat al Planificării al R.S.F.S.R. Membru al Consiliului științific-metodologic de pe lângă Direcția generală de statistică a U.R.S.S. A scris lucrări de statistică. — 17.

R

Racovski, C. (1873—1941) — a participat de la sfîrșitul secolului trecut la mișcarea social-democrată din Bulgaria, România, Elveția, Franța. În timpul primului război mondial — centrist. A intrat în partidul bolșevic în 1917.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a deținut funcții de răspundere în aparatul de partid și de stat. Din 1918 — președinte al Consiliului economic al Ucrainei. Din 1923 a lucrat în diplomație în Anglia și în Franța. Fiind unul dintre participanții activi ai opoziției troțkiste, în 1927 a fost exclus din partid la Congresul

al XV-lea al P.C.(b) al U.R.S.S. Reprimit în 1935, în 1938 a fost exclus din nou din partid pentru activitate antipartinică. — 34.

Rathenau, Walter (1867—1922) — mare industriaș și om politic german. Din 1915 a ocupat postul de director al trustului „Allgemeine Electricität Gesellschaft“ (A.E.G.). În 1921 a fost numit ministru al refacerii economice a Germaniei, iar în 1922 ministru al afacerilor externe. A fost asasinat la sfârșitul lunii iunie 1922 de un membru al uneia dintre organizațiile teroriste naționaliste. A scris lucrări tratând diverse probleme economice și politice. — 397—398.

Razin, S. T. (m. 1671) — cazac de pe Don, unul dintre reprezentanții țărănimii răzvrățite, cum l-a numit V. I. Lenin; conducător al celui mai mare război țărănesc din statul rus, război care în 1667—1671 a luat o mare extindere (cuprinzând guberniile Voronej, Tambov, Arzamas, Nijni Novgorod, Kostroma, Simbirsk, bazinele Volgăi și al Donului). După înfrângerea principalelor forțe ale răsculaților, Razin a fost prins în aprilie 1671 de niște trădători și dat pe mâna cîrmuirii țariste, care în iunie același an l-a executat la Moscova (sfîșindu-l în patru bucăți). — 325.

Renner, Karl (1870—1950) — om politic austriac, lider și teoretician al social-democraților de dreapta din Austria. Unul dintre ideologii așa-zimutului „austro-marxism“ și dintre autorii teoriei burghezo-naționaliste a „autonomiei cultural-naționale“. În 1919—1920 a fost cancelar al Austriei, iar în 1945—1950 a ocupat postul de președinte al statului austriac. — 301, 394.

Rîkov, A. I. (1881—1938) — membru al partidului bolșevic din 1899. A dus muncă de partid la Saratov, în guberniile Iaroslavl, Kostroma și Nijni Novgorod, la Moscova și Petersburg; în repetate rînduri a avut de suferit de pe urma represiunilor. La Congresul al III-lea al P.M.S.D.R. a fost ales membru al C.C. al partidului. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 s-a ridicat împotriva liniei leniniste a partidului, orientată spre revoluția socialistă.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru afacerile interne, președinte al Consiliului economic superior, vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului și al Consiliului Muncii și Apărării, președinte al Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S. și al R.S.F.S.R., a fost membru al Biroului Politic al C.C. S-a ridicat în repetate rînduri împotriva politicii leniniste a partidului; în noiembrie 1917 s-a pronunțat pentru crearea unui guvern de coaliție în care să intre și menșevicii și socialiștii-revoluționari; a declarat că nu este de acord cu politica partidului și s-a retras din C.C. și din guvern; în 1928 a fost unul dintre liderii devierii oportuniste de dreapta din partid. În 1937, pentru activitatea sa antipartinică, a fost exclus din partid. — 176.

Romanov, A. B. (n. 1885) — muncitor tipograf, menșevic, militant al mișcării sindicale. În 1917—1919 — membru al comitetului menșevic din Moscova. — 295.

S

Savinkov, B. V. (1879—1925) — unul dintre liderii partidului socialiștilor-revoluționari. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost adjunct al ministrului de război, iar apoi guvernator general militar al Petrogradului. După Revoluția Socialistă din Octombrie a participat la organizarea mai multor rebeliuni contrarevoluționare și a intervenției militare împotriva Republicii sovietice; emigrant alb. În 1924 a venit clandestin în U.R.S.S. și a fost arestat. Colegiul militar al Tribunalului suprem al U.R.S.S. l-a condamnat la moarte prin împușcare, dar printr-o hotărâre a C.E.C. al U.R.S.S. pedeapsa capitală i-a fost comutată în 10 ani închisoare. În 1925 s-a sinucis în închisoare. — 343.

Scheidemann, Philipp (1865—1939) — unul dintre liderii aripii oportuniste de extremă dreaptă a social-democrației germane. În timpul revoluției din noiembrie 1918 din Germania a făcut parte din așa-zisul Consiliu al împuterniciților poporului, a cărui activitate era dictată de interesele burgheziei. Din februarie pînă în iunie 1919 s-a aflat în fruntea guvernului de coaliție al Republicii de la Weimar; a fost unul dintre organizatorii reprimării sîngeroase a mișcării muncitorești germane din 1918—1921. Ulterior s-a retras din viața politică. — 13, 293, 301, 304, 305, 308, 320, 357, 379—380, 393—394.

Stucika, P. I. (1865—1932) — unul dintre cei mai vechi activiști ai mișcării social-democrate, ulterior cunoscut om de stat sovietic. Membru al partidului din 1903, a fost președintele C.C. al Partidului muncitoresc social-democrat leton; a avut de suferit represiuni din partea guvernului țarist. După revoluția burghezo-democratică din 1917 — membru al fracțiunii bolșevice din Comitetul executiv al Sovietului din Petrograd și de atunci, fără întrerupere, membru în C.E.C. După Revoluția Socialistă din Octombrie — comisar al poporului pentru justiție; în 1918—1919 — președintele guvernului sovietic al Letoniei; după aceea — adjunct al comisarului poporului pentru justiție al R.S.F.S.R.; începînd din 1923 — președintele Tribunalului suprem al R.S.F.S.R. Autorul unor lucrări în problemele statului și dreptului. — 315.

Sunița, L. B. (n. 1887) — membru al partidului bolșevic din 1905. În timpul războiului civil a fost lucrător politic al Armatei 1, al Armatei din Turkestan și al Armatei a 5-a. Ulterior a activat pe linie de partid și în domeniul pedagogic. — 174.

Sveatișki, N. V. (n. 1887) — socialist-revoluționar, membru al Adunării constituante; în 1918 a fost secretar al Comitetului contra-

revoluționar al membrilor Adunării constituante de la Samara. După lovitura de stat a lui Kolceak și arestarea unui mare număr de membri ai Adunării constituante, a intrat în grupul eserist „Narod”, care a renunțat la lupta armată împotriva Puterii sovietice. Ulterior a lucrat în instituții sovietice. — 340—341.

Sverdlov, I. M. (1885—1919) — militant de vază al partidului comunist și al Statului sovietic. Membru de partid din 1901. A desfășurat activitate revoluționară la Nijni Novgorod, Sormovo, Kostroma, Kazan, Moscova, Petersburg și în alte orașe din Rusia. În timpul revoluției din 1905—1907 a condus organizațiile bolșevice din Ural. După Conferința a VI-a (de la Praga) a P.M.S.D.R. (ianuarie 1912) a fost cooptat ca membru al C.C. al P.M.S.D.R. și a făcut parte din Biroul din Rusia al C.C. Colaborator al redacției ziarului „Pravda”. Pentru activitatea sa revoluționară, în repetate rânduri a avut de suferit de pe urma măsurilor de represiuni ale guvernului țarist, stînd 12 ani în închisoare și în deportare. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost unul dintre conducătorii organizației de partid din Ural. La Conferința a VII-a generală (din aprilie) a fost ales membru al C.C. al P.M.S.D. (b) din Rusia; a condus secretariatul C.C. Sverdlov a participat activ la pregătirea și înlăptuirea Revoluției Socialiste din Octombrie. A fost membru al Comitetului militar-revoluționar din Petrograd și al Centrului militar-revoluționar pentru conducerea insurecției creat de Comitetul Central al partidului. La 8 (21) noiembrie 1917 a fost ales președinte al C.E.C. din Rusia. V. I. Lenin l-a caracterizat pe I. M. Sverdlov ca un organizator talentat al maselor și eminent revoluționar proletar — 74—78, 79, 127, 141, 146, 147, 209, 221, 227, 253.

Svinhufvud, Per Evind (1861—1944) — om politic finlandez. În 1917—1918 a fost șeful guvernului burghez al Finlandei, care a dezlănțuit o teroare sîngeroasă împotriva revoluției muncitorești finlandeze. Din 1931 și pînă în 1937 a fost președintele Republicii finlandeze. Căzînd la alegeri prezidențiale, s-a retras din viața politică. — 157.

Szamuely, Tibor (1890—1919) — militant de seamă al mișcării muncitorești ungare, unul dintre conducătorii Republicii sovietice ungare (1919); de profesiune ziarist. În 1915—1917 a fost prizonier de război în Rusia, unde a intrat în rândurile partidului bolșevic. A fost unul dintre organizatorii brigăzilor formate din foști prizonieri de război care au luptat în Rusia Sovietică împotriva forțelor contrarevoluției. Unul dintre întemeietorii Partidului Comunist din Ungaria, membru al Comitetului lui Central. După proclamarea Puterii sovietice în Ungaria a fost unul dintre conducătorii Comisariatului poporului pentru problemele militare, apoi comisar al poporului pentru învățămîntul public, conducător al comitetului pentru asigurarea securității spatelui frontului.

În mai 1919 a venit la Moscova pentru a discuta problemele legate de lupta comună a Statului sovietic și a Republicii Sovietice Ungare

împotriva intervenției imperialiste. După căderea Puterii sovietice în Ungaria a fost ucis la granița austriacă. — 383.

Ș

Șer, V. V. (1886—1940) — social-democrat menșevic. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost secretar al Sovietului de deputați ai soldaților la Moscova; după evenimentele din iulie a fost numit comandant militar adjunct al circumscripției militare Moscova, iar apoi șef al direcției politice din Ministerul de Război. În anii Puterii sovietice a lucrat la Centrala cooperativelor, la Consiliul economic superior și la Banca de Stat. Ulterior și-a reluat activitatea ostilă împotriva Statului sovietic, fapt pentru care a fost arestat și în 1931 condamnat de către Tribunalul suprem al U.R.S.S. — 354, 356, 363, 364.

Șmidt, V. V. (1886—1940) — membru al partidului bolșevic din 1905. A dus muncă de partid la Petersburg și Ekaterinoslav. În anii 1915—1917 a fost secretar al sindicatului metalurgiștilor din Petrograd și al Comitetului din Petersburg al P.M.S.D. (b) din Rusia. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917 a fost secretar al Consiliului sindical din Petrograd. În anii 1918—1928 a fost secretar al C.C.S. din U.R.S.S., apoi comisar al poporului pentru problemele muncii. Din 1928 — vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S. S-a alăturat pentru scurt timp opoziției de dreapta din P.C. (b) al Uniunii Sovietice. La congresele al VII-lea, al XIV-lea și al XV-lea ale partidului a fost ales membru în C.C. al P.C. (b) al Uniunii Sovietice. — 18, 22, 83, 167.

T

Troțki (Bronștein), L. D. (1879—1940) — membru al P.M.S.D.R. din 1897, menșevic. În anii reacțiunii și ai noului avânt revoluționar, camuflându-se sub masca „nefracționismului“, s-a situat de fapt pe pozițiile lichidatorilor. În 1912 a organizat Blocul antipartinic din august. În perioada primului război mondial s-a situat pe poziții centriste. Înapoiindu-se din emigrație după revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, a aderat la grupul interraioniștilor și, împreună cu ei, la Congresul al VI-lea al P.M.S.D. (b) din Rusia a fost primit în partidul bolșevic. Dar Troțki nu a trecut pe pozițiile bolșevismului și a dus o luptă fățișă și camuflată împotriva leninismului, împotriva politicii partidului.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost comisar al poporului pentru afacerile externe, comisar al poporului pentru problemele militare și maritime, președinte al Consiliului militar-revoluționar al republicii, membru în Biroul Politic al C.C. și membru în Comitetul Executiv al Internaționalei Comuniste. În 1918 s-a opus încheierii păcii de la Brest, în 1920—1921 s-a situat în fruntea opoziției în discuția cu privire la sindicate, iar începând din 1923 a dus o înverșunată luptă fracționistă împotriva liniei generale a partidului,

împotriva programului leninist de construire a socialismului; a propagat ideea imposibilității victoriei socialismului în U.R.S.S. Partidul comunist, demascînd troțkismul ca o deviere mic-burgeză în partid, l-a zdrobit din punct de vedere ideologic și organizatoric. În 1927, Troțki a fost exclus din partid, în 1929 a fost expulzat din U.R.S.S. pentru activitatea sa antisovietică, iar în 1932 i s-a retras cetățenia sovietică. În străinătate, Troțki, dușman înrăit al leninismului, a continuat lupta împotriva Statului sovietic și a partidului comunist, împotriva mișcării comuniste internaționale. — 55, 138.

T

Țederbaum, I. O. — vezi Martov, L.

Țiurupa, A. D. (1870—1928) — revoluționar de profesie, eminent militant al partidului comunist și al Statului sovietic. A intrat în mișcarea revoluționară în 1891. Membru de partid din 1898. A dus muncă de partid la Ufa, Harkov, Tula și în alte orașe ale Rusiei. A fost deseori victima represiunilor din partea guvernului țarist. După revoluția burghezo-democratică din februarie 1917, a fost membru al Comitetului unificat din Ufa, apoi membru al Comitetului P.M.S.D.R.(b) și al Sovietului de deputați ai muncitorilor și soldaților, președinte al comitetului gubernial pentru aprovizionare și al Dumei orășenești. În timpul insurecției armate din Octombrie a fost membru al Comitetului militar revoluționar din Ufa. Din noiembrie 1917 a trecut la Petrograd, unde a fost locțiitor al comisariului poporului pentru aprovizionare, iar din 1918 comisar al poporului la același departament. De la sfîrșitul anului 1921 — vicepreședinte al Consiliului Comisarilor Poporului și al Consiliului Muncii și al Apărării. În 1922—1923 — comisar al poporului pentru Inspekția Muncitorească-Țărănească, în 1923—1925 — președintele Comisiei de Stat a Planificării a U.R.S.S. În 1925 — comisar al poporului pentru comerțul interior și exterior. La congresele al XII-lea — al XV-lea ale partidului a fost ales membru al C.C.; a fost membru al Prezidiului C.E.C. din Rusia și al C.E.C. al U.R.S.S. — 143, 208.

U

Uspenski, G. I. (1843—1902) — scriitor și publicist rus, democrat-revoluționar. A colaborat la revistele „Sovremennik” și „Otecestvennîe Zapiski”. — 10—11.

V

Volski, V. K. (n. 1877) — socialist-revoluționar, membru al Adunării constituante, președintele Comitetului membrilor Constituantei (Komuci) instalat la Samara, comitet contrarevoluționar care, cu ajutorul intervenționiștilor străini, și-a instaurat în vara anului 1918

puterea în regiunea Volgăi și a Uralului. După lovitura de stat a lui Kolceak și arestarea unui mare număr de membri ai Adunării constituante și după ce, prin ofensiva Armatei Roșii, a fost curățit aproape întregul teritoriu controlat de Comitet, Volski, cu un mic grup de socialiști-revoluționari, a încetat lupta împotriva Puterii sovietice; el a intrat în Biroul organizatoric central al minorității din partidul eserilor, care edita revista „Narod”. — 340—341.

W

Wilhelm al II-lea (Hohenzollern) (1859—1941) — împărat al Germaniei și rege al Prusiei (1888—1918). — 3—4, 310.

Wilson, Woodrow (1856—1924) — președinte al S.U.A. în 1913—1921, unul din principalii organizatori ai intervenției statelor imperialiste împotriva Rusiei Sovietice. — 54, 160, 182, 256, 279, 300, 301, 335, 380.

Z

Zetkin, Clara (1857—1933) — militantă de seamă a mișcării muncitorești și comuniste germane și internaționale, scriitoare de talent, orator și tribun înflăcărat. Împreună cu R. Luxemburg, F. Mehring și K. Liebknecht a participat activ la lupta împotriva lui Bernstein și a celorlalți oportuniști. În anii primului război mondial s-a situat pe pozițiile internaționalismului revoluționar și a luptat împotriva social-șovinismului. În 1916 a intrat în grupul „Die Internaționale”, care în curînd și-a schimbat denumirea în „Spartacus”, iar apoi în „Uniunea Spartacus”. A fost unul dintre fondatorii Partidului Comunist din Germania. La Congresul al III-lea al Internaționalei Comuniste a fost aleasă în Comitetul Executiv al Internaționalei, în cadrul căruia a condus Secretariatul internațional pentru problemele femeilor. Din 1924 pînă la sfîrșitul vieții a fost președintă a Comitetului Executiv al Organizației internaționale pentru ajutoarea luptătorilor revoluției (Ajutorul Roșu). — 396.

Zinoviev (Radomîlski), G. E. (1883—1936) — a făcut parte din partidul bolșevic din 1901. Din 1908 pînă în aprilie 1917 s-a aflat în emigrație, a făcut parte din redacția ziarelor „Proletarii” și „Soțial-Demokrat”, Organul Central al partidului. La Congresul al V-lea al P.M.S.D.R. a fost ales membru al C.C. al partidului. În perioada de pregătire și de îmfăptuire a Revoluției Socialiste din Octombrie a avut o atitudine șovăitoare. S-a pronunțat împotriva insurecției armate. Declarația publicată de Kamenev, în numele lui și al lui Zinoviev, în ziarul semimeșevic „Novaia Jizn”, în care era exprimat dezacordul lor cu rezoluția Comitetului Central cu privire la insurecția armată, a constituit o divulgare a unei hotărîri secrete a partidului, o trădare a revoluției.

După Revoluția Socialistă din Octombrie a fost președinte al Sovietului din Petrograd, membru al Biroului Politic al Comitetului

Central, președinte al Comitetului Executiv al Internaționalei Comuniste. S-a ridicat în repetate rânduri împotriva politicii leniniste a partidului : în noiembrie 1917 s-a declarat pentru crearea unui guvern de coaliție din care să facă parte și menșevicii și socialiștii-revoluționari ; în 1925 a fost unul dintre organizatorii „noii opoziții“, iar în 1926 unul dintre conducătorii blocului antipartinic troțkist-zinovievist. În noiembrie 1927 a fost exclus din partid pentru activitate fracționistă. În 1928 a declarat că-și recunoaște greșelile și a fost reprimat în partid, dar, întrucât nu și-a încetat activitatea antipartinică, în 1932 a fost din nou exclus din P.C.(b) al U.R.S.S. În 1933 a fost din nou reprimat în partid. În 1934 a fost pentru a treia oară exclus din partid pentru activitatea lui antipartinică. — 147.

DATE DIN VIAȚA ȘI ACTIVITATEA LUI V. I. LENIN

(12 martie — 27 iunie 1919)

- Martie, 12* Lenin sosește la Petrograd, discută cu activiștii de partid și de stat, prezintă, la cererea lor, un raport în ședința Sovietului din Petrograd în palatul Tavricieski. După raport și discuții răspunde la numeroase întrebări ce i s-au pus în scris.
- Martie, 13* Lenin participă la funeraliile lui M. T. Elizarov la cimitirul Volkovo.
- Lenin vizitează Palatul muncii, sediul Consiliului sindical din gubernia Petrograd. La orele 16,50 ține o cuvântare la ședința primului Congres al muncitorilor agricoli din gubernia Petrograd și răspunde la întrebări, apoi discută cu activiștii sindicali.
- Lenin vorbește de două ori la Casa poporului : la mitingul din sala mare, la care au participat 10 000 de persoane, și încă o dată în hol.
- Martie, 14* Lenin se întoarce de la Petrograd la Moscova.
- Lenin participă la ședința C.C. al P.C. (b) din Rusia ; vorbește în legătură cu problema tratativelor cu W. Bullitt, reprezentantul guvernului S.U.A. În ședință se aprobă ordinea de zi și modul de desfășurare a Congresului al VIII-lea al partidului. C.C. îl însărcinează pe Lenin să prezinte la congres raportul politic și organizatoric și raportul cu privire la programul partidului. Se discută de asemenea ; situația militară ; întărirea organelor locale ale Cekăi ; suspendarea unor ziare menșevice și eseriste ; majorarea rației de alimente pentru muncitorii din Moscova etc.
- Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului. Se discută : proiectul de decret cu

privire la predarea obligatorie a surplusurilor de in ; neexecutarea de către Comisariatul Poporului pentru finanțe a hotărîrii Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la prelungirea creditelor pentru colectările de in și de lînă și deschiderea de credite pentru exploatările forestiere ; tezele Comisariatului Poporului pentru afacerile interne cu privire la relațiile dintre comitetele executive guberniale, orașenești și județene și alte probleme.

Martie, 15

Lenin semnează o telegramă către toate Sovietele guberniale și județene, în care cere să se acorde sprijin administrației căilor ferate în refacerea liniilor și podurilor feroviare.

Lenin semnează telegrama către Ceka din stația Șaria, cerînd să i se comunice cauza confiscării cerealelor de la muncitorii I. Kulikov și E. Grigorieva.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului ; completează ordinea de zi cu punctul referitor la proiectul de hotărîre a C.C.P. cu privire la editarea unor crestomații ; pune rezoluția de aprobare pe proiectul de decret cu privire la schimbarea orei oficiale în conformitate cu fusul orar. În timpul discutării raportului cu privire la secția poligrafie a Consiliului economic superior scrie ciorna hotărîrii guvernului în această problemă ; luînd cunoștința de proiectul decretului cu privire la comunele de consum prezentat de comisia guvernamentală, face observații în scris și schimbă cu N. N. Krestinski bilețele în legătură cu fondul proiectului. La ședința s-a mai discutat proiectul de decret cu privire la înființarea Direcției generale a geodeziei și alte probleme.

Martie, 16

Lenin discută cu S. I. Aralov, membru al Consiliului militar-revoluționar al republicii, și îi propune să prezinte la Congresul al VIII-lea al P.C.(b) din Rusia un raport cu privire la situația de pe fronturi, dîndu-i indicații pentru întocmirea raportului.

Lenin participă la ședința C.C. al P.C.(b) din Rusia ; ia cuvîntul în cursul dezbaterilor cu privire la reorganizarea Comisariatului Poporului pentru controlul de stat ; cu privire la componența colegiului Comisariatului Poporului pentru căile de comunicație ; cu privire la admiterea la Congresul al VIII-lea al partidului a

reprezentaților colegiilor comisariatelor. În ședință se mai discută problema atitudinii față de căzăcimea de pe Don și din Orenburg; a acțiunilor contrarevoluționare ale eserilor de stînga din Petrograd; a presei de partid și de stat; a tratatului cu Republica Sovietică Autonomă Bașkiră și altele.

Aflînd că I. M. Sverdlov, care era bolnav, se află într-o stare gravă, Lenin îi face o vizită.

Lenin participă la ședința de doliu a C.C. al P.C.(b) din Rusia convocată cu prilejul morții lui I. M. Sverdlov. La această ședință se discută problema conducerii activității C.E.C. din Rusia.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; ia cuvîntul în legătură cu proiectul decretului cu privire la comunele de consum, căruia îi aduce unele completări și îndreptări.

Martie, 17

Lenin scrie un bilet Prezidiului C.E.C. din Rusia, cu rugămintea să fie instituită o comisie de anchetă pentru a cerceta activitatea organizațiilor de partid și sovietice din gubernia Simbirsk, dat fiind că de la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est au sosit știri că în gubernia Simbirsk au loc tulburări țărănești provocate de instigațiile eserilor de stînga și de acțiunile ilegale ale autorităților locale.

Lenin scrie un bilet lui D. I. Kurski, comisarul poporului pentru justiție, cerîndu-i să deschidă față de martori racla cu moaște de la mănăstirea Ciudovo.

Lenin participă la ședința C.C. al P.C.(b) din Rusia. C.C. îl însărcinează să ia cuvîntul la funeraliile lui I. M. Sverdlov și la deschiderea Congresului al VIII-lea al partidului. Se mai discută problema federației grupurilor de străini; activitatea comisiei trimise în Turkestan; raportul lui A. D. Ţiurupa cu privire la situația aprovizionării etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești, ia cuvîntul la problemele puse în discuție. În cursul discutării raportului lui S. D. Markov cu privire la organizarea circulației trenurilor marșrutizate întocmește un grafic de sosiri la Moscova a vagoanelor cu cărbune și alimente. Se mai discută problema intervenției

autorităților militare în activitatea întreprinderilor și organizațiilor Consiliului economic superior; a ajutorului pe care comitetele executive și comitetele sărăcimii trebuie să-l dea în lupta împotriva înzăpezirii căilor ferate; a trecerii muncitorilor din unele uzine la rația de ostaș roșu; a trimiterii de alimente din Ucraina pentru minierii din bazinul carbonifer din regiunea Moscovei; a aprovizionării cu alimente a muncitorilor din Borovici etc.

Martie, 18

Lenin ia cuvîntul la ședința C.E.C. din Rusia consacrată memoriei lui I. M. Sverdlov. După terminarea ședinței se îndreaptă împreună cu membrii C.E.C. din Rusia spre Sala coloanelor din Casa sindicatelor, face de gardă la catafalcă, apoi împreună cu procesiunea funebră pleacă spre Piața Roșie, unde ține o cuvîntare în fața mormîntului lui I. M. Sverdlov.

Lenin discută cu L. S. Sosnovski, redactor al ziarului „Bednota“, și cu alți redactori ai ziarelor centrale despre sarcinile presei și atitudinea partidului față de țărănimea mijlocașă.

Lenin deschide Congresul al VIII-lea al partidului, este ales în prezidiul congresului, la început prezidează ședința, iar apoi prezintă raportul de activitate al Comitetului Central al P.C.(b) din Rusia.

Martie, 19

Lenin prezidează ședința a doua a Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia și prezintă raportul asupra programului partidului.

Lenin participă la ședința a treia a congresului, rostește cuvîntul de încheiere la raportul asupra programului partidului. Este ales în comisia pentru întocmirea programului.

Martie, 20

Lenin prezidează prima ședință a comisiei pentru întocmirea programului, în care se discută proiectele prezentate congresului. Proiectul de program elaborat de Lenin este luat drept bază. În timpul discutării completărilor și îndreptărilor la proiect, Lenin ia cuvîntul în legătură cu punctele din program care definesc principalele sarcini ale dictaturii proletarietului și în legătură cu alte probleme. Comisia îl însărcinează să scrie un punct suplimentar la partea politică generală a programului.

Lenin participă la ședința C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema candidaturilor pentru noul Comitet Central; semnează lista de candidați propuși; ia cuvîntul în legătură cu problema componenței colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicație.

Lenin prezidează a doua ședință a comisiei pentru întocmirea programului, prezintă proiectul punctului suplimentar la partea politică generală a programului. În timpul discutării „Proiectului de program în domeniul învățămîntului public”, prezentat de fracțiunea comunistă din Comisariatul poporului pentru învățămînt, Lenin schițează un proiect de completări la acest capitol din program.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, pune rezoluție de aprobare pe proiectul de hotărîre a guvernului cu privire la componența colegiului Comisariatului poporului pentru căile de comunicație și pe proiectul de decret cu privire la mobilizarea specialiștilor în agricultură. Se mai discută problema confirmării Bașkiriei ca republică autonomă; proiectul de decret cu privire la lucrarea ogoarelor ostașilor roșii chemați sub arme; proiectul de hotărîre cu privire la dreptul comisiilor de aprovizionare din zona frontului de a interzice înstrăinarea produselor alimentare și alte probleme.

Lenin semnează acordul încheiat de guvernul muncitoresc-țărănesc al Rusiei cu guvernul bașkir cu privire la proclamarea Bașkiriei ca republică sovietică autonomă.

*In jurul datei
de 21 martie*

Lenin discută cu un grup de delegați la Congresul al VIII-lea, membri ai „opozității militare”, și cu alți lucrători din armată despre situația din Armata Roșie.

Murtie, 21

Lenin discută cu A. V. Lunacearski, președintele secției agrare a Congresului al VIII-lea al partidului, despre munca secției, despre elaborarea rezoluției cu privire la atitudinea față de țărănimea mijlocașă. În cursul discuției aduce îndreptări la proiectul de rezoluție „Cu privire la propaganda politică și munca cultural-educativă la sate”, scris de Lunacearski.

Lenin prezidează a treia ședință a comisiei pentru întocmirea programului, în care este adoptat

proiectul lui Lenin al punctului 3 din partea de politică generală a programului. La propunerea lui Lenin, este inclusă în proiectul de program completarea prezentată de N. P. Gorbunov cu privire la sarcinile partidului în domeniul organizării activității științifice-tehnice.

Lenin participă la cea de-a cincea ședință a Congresului al VIII-lea, ia cuvântul la problema militară.

*Martie, nu mai
târziu de 22*

Lenin scrie un bilet lui G. I. Petrovski, comisarul poporului pentru afacerile interne, despre necesitatea de a se verifica activitatea Sovietului din Korbang, județul Kadnikov, gubernia Vologda, și a unor noi alegeri, în legătură cu o scrisoare primită de la țărani din partea locului despre atitudinea nejustă față de mijlocași a comitetului sărăcimii de acolo.

Martie, 22

Lenin este informat că de la Budapesta s-au primit radiotelegrame în care se spune că în Ungaria a izbucnit revoluția. El transmite această știre prezidiului Congresului al VIII-lea, care o aduce la cunoștința congresului în ședința a șaptea. Congresul însărcinează pe Lenin să trimită o telegramă de salut guvernului sovietic ungar. Lenin transmite prin telefon stației de radio din Moscova textul telegramei de salut din partea sa personal, iar apoi întocmește textul telegramei de salut din partea Congresului al VIII-lea al partidului. Lenin cere să se mențină tot timpul legătura prin radio cu Budapesta.

Martie, 23

Lenin scrie (în limba germană) textul unei radiotelegrame adresate lui Béla Kun la Budapesta, în care cere relații despre componența guvernului sovietic ungar și despre tactica comuniștilor unguri.

În ședința comisiei agrare a Congresului al VIII-lea, care se ocupă cu întocmirea proiectului de rezoluție cu privire la atitudinea față de țărănimia mijlocașă, Lenin propune ca Lunacearski și el să fie însărcinați cu elaborarea variantei definitive a proiectului, iar apoi scrie textul rezoluției, care este adoptată de comisie.

Lenin participă la cea de-a opta ședință a congresului partidului, prezintă raportul cu privire la munca la sate și participă la discuții. Congresul adoptă rezoluția lui Lenin cu privire la atitudinea

față de țărănimea mijlocașă, iar apoi îl alege în C.C. al P.C. (b) din Rusia.

Lenin comunică rezultatele alegerilor pentru C.C. și pentru Comisia de revizie și rostește cuvîntul de încheiere la închiderea Congresului al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia.

Martie, 24

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești. În cursul ședinței semnează proiectul de hotărîre cu privire la scutirea de mobilizare a unor categorii de medici veterinari. Se mai dezbate următoarele : planul de folosire a suspendării circulației trenurilor de călători în scopul intensificării transportului de mărfuri ; organizarea sanitară pe Frontul de sud ; demersul Comitetului executiv al guberniei Tver cu privire la asigurarea cu specialiști, bani și alimente a lucrărilor de plutărit ; mobilizarea artiștilor pentru nevoile Armatei Roșii ; trimiterea de împuterniciți pe teren pentru intensificarea activității de aprovizionare și transporturi etc.

*Martie, 24
sau 25*

Lenin îi primește pe delegații Partidului Comunist din Turkestan, sosiți cu întârziere la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia, discută cu ei despre lucrările congresului și despre situația din Turkestan, le recomandă să studieze organizarea comisariatelor poporului din Moscova.

Martie, 25

Lenin prezidează ședința noului Comitet Central al P.C. (b) din Rusia, comunică ce hotărîri au fost adoptate în ultimele ședințe ale vechiului C.C. cu privire la tratativele cu W. Bullitt, cu privire la Internaționala a III-a, cu privire la conducerea C.E.C. din Rusia. Lenin e ales în Biroul Politic al C.C., ia cuvîntul la dezbaterile problemei rezultatelor activității secției militare a Congresului al VIII-lea și a reorganizării departamentului militar. Se mai discută : rezoluțiile Congresului al III-lea al Partidului Comunist din Ucraina cu privire la atitudinea față de mica burghezie ; directivele C.C. al P.C. (b) din Ucraina în problema aprovizionării ; manifestul către țărănimea mijlocașă etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, face completări la proiectul de hotărîre a C.C.P. cu privire la fixarea unei pensii lui V. I. Taneev, scrie proiectul de reguli practice cu privire la controlul financiar preliminar asu-

pra alocațiilor. Se mai discută problema aprovizionării cu alimente a garnizoanei din Breansk; proiectul de decret cu privire la evidența și mobilizarea lucrătorilor din domeniul statisticii; revizuirea și reducerea schemelor de organizare ale comisariatelor poporului; finanțarea industriei zahărului în Ucraina etc.

Martie, 26

Lenin semnează proiectul de hotărîre a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la rezultatele lucrărilor secției militare și la îndeplinirea hotărîrilor Congresului al VIII-lea al partidului în problema militară.

Lenin semnează o telegramă către Comitetul gubernial de aprovizionare a Comunei germane și una către V. A. Rădus-Zenkoviți, președintele Comitetului revoluționar al guberniei Saratov, despre necesitatea aducerii urgente la Astrahan și Moscova a cerealelor care se găesc pe malul stîng al Volgăi, în județul Golii Karamiș.

Martie, 27

Ca urmare la scrisoarea deschisă a prof. M. Dukelski, Lenin scrie pentru „Pravda” articolul „Răspuns la scrisoarea deschisă a unui specialist”.

Ca răspuns la telegrama lui V. I. Kaiurov, adjunctul șefului secției politice a Armatei a 5-a, cu privire la cauzele retragerii din Ufa, Lenin scrie o telegramă, cerînd să i se comunice măsurile luate pentru îmbunătățirea muncii politice în unități.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul pe marginea problemelor care se dezbate. În timpul discutării problemei desființării direcției regionale a căii ferate Varșovia—Viena și a celor din regiunea Vistulei și a direcției generale din Comisariatul poporului pentru căile de comunicație, Lenin face o schiță a proiectului de hotărîre a guvernului în această problemă. Pune rezoluția „Aprobat de C.C.P.” pe următoarele proiecte de hotărîre: cu privire la colegiul Cekăi; cu privire la declararea grădini zoologice din Moscova proprietate a R.S.F.S.R.; cu privire la modul în care urmează să fie evacuate bunurile și valorile etc. Se mai discută proiectul de hotărîre cu privire la întocmirea unei evidențe și mobilizarea forțelor statistice din R.S.F.S.R.; cu privire la trimiterea în Letonia a unui reprezentant al R.S.F.S.R. pentru reglementarea relațiilor econo-

mice; reevacuarea în Letonia, Lituania și Bielorusia etc.

*Martie, nu mai
tîrziu de 27*

Lenin scrie un bilet lui G. I. Petrovski, comisarul poporului pentru afacerile interne, în care recomandă să i se pună în vedere lui A. G. Pravdin, membru al colegiului Comisariatului poporului pentru afacerile interne, că are „tendența stupidă de a folosi metode de «comandă» și că a avut o atitudine formală față de plîngerea unor țărani din Vologda.

Martie, 28

Lenin lucrează la a doua corectură a broșurii „Programul Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia“, face corecturi, îndreptări și notează: „Corectat 28/III. Lenin“.

Lenin primește un grup de delegați la consfătuirea pe șară a Cooperăției muncitorești, discută cu ei problema aplicării decretului guvernului cu privire la comunele de consum.

Martie, 29

Primind telegrama țăranei E. A. Efimova din satul Novoselo, plasa Pokrovsk, județul Belozersk, în care aceasta reclama că i s-au rechiziționat cerealele, Lenin scrie o telegramă Comitetului executiv gubernial din Cerepoveț, cerînd să se controleze dacă plîngerea este îndreptățită și să i se comunice rezultatul cercetărilor.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul pe marginea problemelor puse în discuție; pune rezoluția: „Aprobat de C.C.P.“ pe două proiecte de hotărîri, semnează proiectul de decret cu privire la chemarea sub arme a medicilor și a felcerilor. În ședință se mai discută proiectul de decret cu privire la controlul de stat, proiectul unei hotărîri provizorii cu privire la salariile funcționarilor din Consiliul economic superior și alte probleme.

Martie, 30

Fînd informat că „Comitetul pentru ocrotirea copiilor înfometați din capitalele roșii“ din Saratov strînge daruri în alimente, Lenin adresează o telegramă președintelui comitetului, S. Korolev, și Comitetului executiv gubernial din Saratov, în care îi comunică că este necesar ca aceste daruri să fie trimise la Moscova și ca activitatea comitetului să fie sprijinită.

Lenin rostește în ședința C.E.C. din Rusia o cuvîntare pentru susținerea candidaturii lui M. I. Kalinin la președinția C.E.C.

Martie, 31

Lenin îi telegrafiază lui C. Racovski, președintele guvernului Ucrainei, că trebuie organizate comitete de ajutorare a Rusiei înfometate, care să fie subordonate Comisariatului poporului pentru aprovizionare din Ucraina.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești. În timpul discutării problemei aprovizionării cu cereale a muncitorilor din transportul feroviar, el scrie un proiect de hotărâre; semnează proiectul de hotărâre cu privire la acordarea de urgență a titlului de medic studenților din anul V la medicină și încorporarea lor; cu privire la măsurile pentru preîntâmpinarea suspendării traficului pe diverse căi de comunicație din cauza inundațiilor care se prevăd; cu privire la aducerea produselor petroliere de la locurile de extracție aflate pe teritoriul vremelnic ocupat de dușmani. Se mai discută problema trecerii lucrătorilor de la uzinele de armament din Tula la rația de ostaș roșu; a lichidării unor comploturi antisovietice de către Ceka; informarea cu privire la situația din Ucraina; problema Uzinei de armament din Ijevsk etc.

*Sfârșitul lunii
martie*

Lenin rostește opt cuvântări pentru a fi înregistrate pe plăci de gramfon.

Aprilie, 1

Fiind informat că contrarevoluționarii au încercat să arunce în aer stația de alimentare cu apă și podurile de cale ferată din Petrograd, Lenin trimite o telefonogramă Cekăi cu indicația de a se lua măsuri urgente pentru preîntâmpinarea oricăror încercări de aruncare în aer și de deteriorare a căilor ferate și pentru reprimarea agitației antisovietice desfășurate de eseri și menșevici.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului. Face completări la proiectul de hotărâre cu privire la deschiderea de credite pentru Consiliul economic superior în vederea organizării de către muncitorii finlandezi a unor întreprinderi industriale în guberniile Kostroma, Vladimir, Petrograd și altele. Se mai discută problema aducerii în cantități nesatisfăcătoare a cerealelor; a modalității de a obține fonduri necesare asigurărilor sociale ale oamenilor muncii; numirea prof. I. V. Lomonosov ca împrumutător principal în misiunea căilor de comunicație în America etc.

Aprilie, 2

Lenin discută cu A. T. Sevastianihin, președintele primului Congres general al țăranilor din Rusia, care lucrează la culturile agricole pentru industria zahărului, despre lucrările congresului, își notează dezideratele exprimate la congres, apoi scrie un bilet către Comisariatul poporului pentru căile de comunicație, cerându-i să asigure delegaților călătoria de înapoiere în localitățile respective.

În legătură cu plîngerea reprezentanților județului Putivl din gubernia Kursk, Lenin scrie un bilet comisarului poporului pentru afacerile interne că este necesară instituirea unei anchete asupra activității Sovietului din Putivl și organizarea alegerii unui Soviet nou.

Aprilie, 3

Lenin semnează o telegramă pentru Astrahan și Țarițin cu privire la necesitatea întocmirii unei evidențe riguroase a tuturor materialelor utile industriei petroliere.

Lenin prezintă un raport la plenara extraordinară comună a Sovietului din Moscova și a reprezentanților Sovietelor raionale, ai comitetelor de întreprindere și ai sindicatelor. În timpul discuțiilor scrie un proiect de rezoluție.

Primind o telegramă din Orehovo-Zuevo cu privire la posibilitatea izbucnirii unei greve din cauza lipsei de pâine în oraș, Lenin se înțelege cu N. P. Briuhanov și cu Comisariatul pentru căile de comunicație asupra trimerii de alimente, iar apoi expediază o telegramă Comitetului executiv din Orehovo-Zuevo, în care îl anunță că a fost trimis un transport de șapte vagoane cu alimente.

Lenin cere să se accelereze plecarea lui F. E. Dzerjinski la Tula în legătură cu primirea unor știri că menșevicii încearcă să organizeze o grevă la uzinele militare.

Lenin dă dispoziții să se dea posibilitate împuțernicitului țăranilor hutoreni din Buhanovka, plasa Galkino, județul Medîn, gubernia Kaluga, să vină la Moscova pentru a sta de vorbă cu el.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, în cursul căreia semnează proiectul de decret cu privire la miliția muncitorească-țăranască sovietică, proiectul de hotărîre cu privire la reorganizarea conducerii Uniunii centrale a cooperativelor de consum, face îndreptări redac-

ționale în proiectul de decret cu privire la controlul de stat. Se discută, de asemenea, problema măsurilor necesare pentru intensificarea transportului de cereale; a componentei colegiului controlului de stat și alte probleme.

Aprilie, 4

Lenin discută prin fir direct cu G. N. Kaminski, președintele Comitetului executiv gubernial din Tula, despre aprovizionarea cu alimente a muncitorilor din Tula.

Lenin trimite o radiogramă lui Béla Kun, în care redă conținutul notei de la 4 aprilie 1919 a Comisariatului poporului pentru afacerile externe al R.S.F.S.R. către ministrul afacerilor externe al Franței referitoare la schimbul de prizonieri de război ruși și francezi și îl roagă să o transmită guvernului S.U.A. prin reprezentantul american la Budapesta.

*Aprilie, 4
sau 5*

După ce a luat cunoștință de conținutul proiectelor de radiograme pe care Societatea rusă de Cruce Roșie intenționa să le trimită Crucii Roșii din America de Nord și din Marea Britanie pentru a le ruga să intervină pe lângă guvernul lui Kolceak ca acesta să permită Crucii Roșii din Rusia să achiziționeze în Siberia alimente pentru coloniile de copii înfometați, iar pe lângă guvernul englez ca acesta să permită achiziționarea în regiunea Baku a petrolului necesar transportului acestor alimente, Lenin introduce în proiectul de hotărâre al Consiliului Apărării un punct prin care se dă dreptul Crucii Roșii din Rusia să facă achiziții pe cont propriu în regiunile vremelnice ocupate de inamic.

Aprilie, 5

La scrisoarea Comisariatului poporului pentru aprovizionare adresată Comitetului executiv gubernial și comitetului de aprovizionare al guberniei Saratov, Lenin face o completare, cerînd să fie sprijinit „Comitetul de ocrotire a copiilor înfometați din capitalele roșii”, iar pe dovada eliberată de Consiliul Comisarilor Poporului lui S. Korolev, președintele acestui comitet, Lenin face o completare, cerînd să se dea tot concursul activității acestui comitet.

Lenin face însemnări pe plîngerea țăranilor din județul Skopin, gubernia Reazan, și scrie un răspuns țăranilor, în care spune că perceperea impozitului excepțional de la mijlocași este ilegală,

iar apoi vorbește la telefon cu A. I. Sviderski și îi scrie un bilețel cu rugămintea de a-i primi pe delegații țăranilor din Skopin și a le satisface cererea.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, semnează hotărîrea C.C.P. cu privire la protecția stupăritului, decretul cu privire la măsurile pentru aplicarea riguroasă a unității de casă și a regulamentului ședințelor C.C.P. Se mai discută problema componenței comisiei guvernamentale pentru studierea modalității de a obține fonduri necesare asigurărilor sociale; a majorării diferențiate a salariului funcționarilor și muncitorilor industriali; proiectul de hotărîre cu privire la munca minorilor etc.

Aprilie, 7

Lenin îi trimite lui Béla Kun o telegramă prin care îl roagă să transmită mesajul său de salut Republicii Sovietice Bavareze și să-i comunice amănunte cu privire la evenimentele din Bavaria.

Primind o telegramă din gubernia Tambov că expedierea cerealelor întîrzie din cauza lipsei de vagoane, Lenin dă dispoziție ca problema să fie pusă în discuția Consiliului Apărării.

Lenin discută cu F. I. Bodrov, administratorul școlii silvice din Sokolniki, fost muncitor în Petrograd, despre situația aprovizionării, despre viața satului, apoi scrie lui S. P. Sereda și A. D. Țiurupa că propunerea lui Bodrov ca cerealele să fie aduse din gubernia Tula la Moscova cu tracțiune animală să fie studiată cu atenție.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești; semnează hotărîrea cu privire la paza căilor ferate împotriva deteriorărilor, cu privire la interzicerea de a părăsi lucrul cu de la sine putere pentru muncitorii și funcționarii din întreprinderile carbonifere naționalizate, cu privire la mobilizarea foștilor ofițeri în Armata Roșie. Se mai discută problema organizării sanitare pe Frontul de sud; măsurile de luptă împotriva scăderii productivității uzinelor de armament din Tula; acapararea locomotivelor de către departamentul militar și amestecul în treburile transporturilor; munca plină de abnegație a muncitorilor pentru ridicarea bacurilor scufundate la Saratov; aprobarea listelor de uniți militare, uzine și fabrici ai căror lucrători

urmează să primească rația de ostaș roșu ; situația celor evacuați din Ufa și altele.

Aprilie, înainte de 8

Lenin întocmește un plan de măsuri ale guvernului pentru întărirea alianței cu țărănimea mijlocașă.

Aprilie, 8

Lenin trimite lui Béla Kun o telegramă în care-l roagă să-l informeze amănunțit despre revoluția din Bavaria și despre programul guvernului Republicii Sovietice Bavareze.

Lenin semnează o telegramă către secția agrară județeană Kneaghinin, gubernia Nijni Novgorod, în care se spune că nu este permis să fie folosită constrângerea pentru a determina trecerea țărănilor la cultivarea în comun a pământului.

Lenin dă dispoziție ca problema situației alimentare din Donbass să fie pusă în discuția Consiliului Comisarilor Poporului.

Lenin trimite o telegramă lui N. Kuzmin, comisarul militar al Armatei a 6-a, cu privire la necesitatea continuării ofensivei și a măririi vigilenței în timpul tratativelor cu comandamentul militar englez.

Lenin face corecturi și semnează hotărârea C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la necesitatea respectării stricte a principiului conducerii unice în comanda și aprovizionarea Armatei Roșii și în dirijarea transporturilor ; recomandă ca această hotărâre să fie aprobată ca directivă pentru Comitetul Central al P.C. (b) din Ucraina.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, semnează hotărârea cu privire la reducerea de către organele locale ale puterii a rațiilor alimentare stabilite la centru și cu privire la deschiderea unui credit la dispoziția Comisariatului poporului pentru căile de comunicație pentru acordarea unui împrumut căilor ferate din Ucraina. Se mai discută programarea unor date cu privire la gradul de participare a populației proletare și semiproletare la cooperare ; raportul cu privire la măsurile de reducere a transporturilor militare ; proiectul de decret cu privire la unele înlesniri pentru țărani mijlocași la perceperea impozitului revoluționar excepțional forțat și alte probleme.

Aprilie, 9

Lenin semnează o telegramă circulară către toate secțiile agrare guberniale și comitetele executive guberniale cu privire la inadmisibilitatea folosirii constrîngerii față de țărani în organizarea comunelor și a altor unități colective.

Lenin îi dă dispoziții lui E. M. Skleanski să trimită o telegramă cifrată cu privire la evacuarea urgentă a flotei de pe Volga aflată în golful Spassk, întrucît exista pericolul înaintării lui Kolceak în această direcție.

Lenin scrie o telegramă Comitetului executiv al guberniei Kazan cu indicația de a verifica urgent o reclamație primită din Iadrin cu privire la o serie de persoane deținute acolo în închisoare fără a fi anchetate.

Lenin îi primește pe reprezentanții guberniilor Oloneț și Tver sosiți la Moscova.

Aprilie, 10

Lenin dă dispoziții secretarei Consiliului Comisarilor Poporului, L. A. Fotieva, să comunice conducerii artelului meșteșugăresc din Pavlovski-Posad că Consiliul economic superior nu intenționează să naționalizeze atelierele meșteșugărești.

Lenin scrie muncitorilor din Petrograd că este necesar să fie mobilizate toate forțele în ajutorul Frontului de est.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul pe marginea problemelor ce se dezbat. În cursul ședinței, Lenin semnează decretul cu privire la chemarea sub arme a muncitorilor și țăranilor născuți între anii 1886 și 1890; cu privire la măsurile de luptă împotriva epidemiilor; cu privire la vaccinarea obligatorie împotriva variolei; cu privire la fuzionarea caselor de economii cu banca populară; hotărîrea cu privire la plutăritul în 1919. Se dezbat, de asemenea, problema transportului produselor alimentare etc.

Aprilie, 11

Lenin scrie un bilet în care se spune că se permite transportul a șapte puduri de alimente pentru vechiul revoluționar P. A. Kropotkin.

Lenin scrie „Tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu situația de pe Frontul de est”.

Lenin prezintă un raport la plenara Consiliului Central al Sindicatelor din Rusia. În cursul dezbaterilor răspunde la o întrebare cu privire la

greva din Tula, apoi rostește cuvîntul de încheiere. Vorbind despre modul cum trebuie să se desfășoare adunările, Lenin a declarat : „Orice propunere trebuie pusă la vot. Au fost prezentate trei propuneri... Prezidiul este obligat să pună la vot orice propunere prezentată“. Plenara adoptă „Tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu situația de pe Frontul de est“, prezentate de Lenin.

Aprilie, 12

Lenin dă indicația să fie pusă în discuția Consiliului Comisarilor Poporului problema repartizării uneltelor agricole fabricate la Uzina din Breansk.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului și ia cuvîntul pe marginea problemelor puse în discuție. În cursul ședinței face complețiuni și semnează hotărîrea C.C.P. cu privire la măsurile urgente pentru intensificarea transportului de cereale și perspectivele îndeplinirii planurilor de aprovizionare. Se mai discută problema ca muncitorii de la întreprinderile textile să fie plătiți în țesături; problema efectuării unui recensămînt al întreprinderilor industriale în republică; a situației din Donbass și altele.

Primind de la P. A. Krasikov un bilet cu privire la deschiderea raclei cu moaște de la lavra Troițe-Serghievskaia și filmarea acestei acțiuni, Lenin scrie : „Trebuie urmărit și controlat ca acest film să fie rulat cît mai curînd în întreaga Moscova“.

Aprilie, 13

Lenin participă la ședința plenară a C.C. al P.C. (b) din Rusia; face cunoscute tezele lui E. M. Skleanski cu privire la efectuarea mobilizării și prezintă un raport cu privire la sarcinile muncii de partid legate de mobilizare; ia cuvîntul pe marginea raportului lui A. D. Ţiurupa cu privire la situația aprovizionării și cu privire la alte probleme. Se discută, de asemenea, problema convocării unui congres al Sovietelor; a îmbunătățirii situației muncitorilor din Petrograd și Moscova; a schimbului de prizonieri cu englezii pe Frontul de nord; a crizei de hîrtie și apariției ziarelor etc.

Lenin scrie un bilet lui I. I. Ionov, directorul editurii Sovietului din Petrograd, rugîndu-l ca suma de 15 000 de ruble care-i revenea pentru

broșura „Succesele Puterii sovietice și greutățile ei” să fie vărsată în fondul editurii.

Lenin scrie prefața la broșura lui Henri Guilbeaux „Socialismul și sindicalismul în Franța în timpul războiului”.

Aprilie, 14

Lenin scrie lui M. I. Kalinin un bilet în care îl roagă să-i ajute pe țăranii din satul Kartașiha, județul Kneaghînin, gubernia Nijni Novgorod, care cer să fie scutiți de predarea cotelor suplimentare de produse agricole, dată fiind situația lor economică grea.

Lenin semnează o telegramă către șeful aprovizionării Armatei a 10-a, în care i se dă dispoziții să livreze grâu pentru însămintarea ogoarelor țăranilor săraci din plasa Șirokinskoe, județul Nikolaev, gubernia Astrahan.

Lenin scrie planul articolului „Sarcinile Internaționalei a III-a”.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești, completează ordinea de zi cu punctul privitor la livrarea pentru organizațiile sovietice din Turkestan a materialelor militare necesare armatei ținutului și alte puncte, semnează proiectul de decret cu privire la mobilizarea femeilor medici în cadrele armatei și proiectul de hotărâre cu privire la militarizarea muncitorilor și funcționarilor de pe șantierul centralei electrice de la Șatura și al celei de la Kașira. Se mai discută problema măsurilor adoptate pentru îmbunătățirea organizării sanitare pe Frontul de sud ; a reparării locomotivelor ; dispoziția ca organele militare de colectare din regiunea Volgăi și a Uralului să satisfacă necesitățile Frontului de est fără a aștepta aprobări de la centru ; problema trimiterii unor unități militare pentru încărcarea lemnului ; a cizmelor pentru Armata a 7-a și unitățile în curs de formare la Petrograd etc.

Aprilie, 15

Lenin semnează o telegramă către C. Racovski, președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, cu privire la paza localităților balneare din sudul Rusiei.

Lenin ține o cuvântare la ședința festivă a elevilor primelor cursuri de pregătire a cadrelor de comandă pentru artileria grea de la Moscova, consacrată înmînării drapelului Comitetului raio-

nal Rogojsk al P.C. (b) din Rusia. El stă de vorbă cu cursanții și se fotografiază cu ei.

Lenin îi scrie lui E. D. Stasova un bilet în care-i spune că este necesar ca Biroul Organizatoric al C.C. al P.C. (b) din Rusia să hotărască trimiterea în regiunea Donului a unor lucrători din aparatul de partid și de stat, precum și a unor specialiști în agricultură.

Lenin discută cu delegații Partidului Comunist din Turkestan la Congresul al VIII-lea al P.C. (b) din Rusia despre sarcinile muncii în Turkestan și le recomandă să se întoarcă urgent.

Lenin scrie articolul „Internaționala a III-a și rolul ei în istorie” pentru primul număr al revistei „Internaționala Comunistă”.

Aprilie, 16

Lenin îi dă lui F. E. Dzerjinski indicația să elibereze pe cauțiune un grup de ingineri din cadrul Direcției căii ferate a Chinei răsăritene arestați de Ceka din Petrograd.

Lenin dă indicații să i se ceară lui A. I. Sereda să explice ce este cu fondul de semințe pentru județul Samara, în legătură cu telegrama primită de la Comitetul executiv județean de acolo.

Lenin telegrafiază lui Orehov, comisarul militar al Armatei a 6-a, că i se permite să trimită în dispozitivul inamicului prizonieri purtând materiale de agitație.

Lenin scrie o telegramă Comitetului executiv județean din Tula, în care cere urgent date în legătură cu componența consfătuirii județene a țăranilor pentru organizarea înșămînțărilor și cauzele dizolvării ei.

Lenin trimite o scrisoare Comitetului raional Iceal-kovsk al P.C. (b) din Rusia, județul Kneaghinin, gubernia Nijni Novgorod, cerînd date amănunțite cu privire la hotărîrea adoptată de congresul județean al comuniștilor cu privire la lucrarea în comun a pămîntului.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, în cursul căreia își notează problemele discutate: rezoluția din 12 aprilie a Comitetului din Moscova al P.C. (b) din Rusia cu privire la îmbunătățirea situației economice a muncitorilor; conflictul din colegiul Comisariatului poporului pentru învățămînt în problema pre-

dării după lecții a religiei în școli ; interpelarea lui C. Racovski cu privire la tratativele cu social-democrații ucraineni independenți de stînga ; proiectul de directive al C.C. cu privire la situația economică din Ucraina ; deplasarea pe teren a lui M. I. Kalinin etc.

Lenin rostește o cuvîntare la conferința feroviarilor de la nodul de cale ferată Moscova.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești, ia cuvîntul pe marginea problemelor puse în discuție. În legătură cu discutarea raportului lui L. B. Kamenev cu privire la transportul produselor alimentare, Lenin întocmește un concept de propuneri care au stat la baza rezoluției adoptate. Se discută, de asemenea, problema aprovizionării armatei și a situației producției de mijloace de transport ; a modului de a asigura transportul de alimente pentru muncitorii de la exploatarea de turbă ; a efectuării unei operații pentru obținerea petrolului de la Guriev ; a plîngerii Uzinei din Ijevsk că nu are suficient combustibil ; a detașării unui număr de 20 de strungari la Uzina Neftegaz ; a situației aprovizionării la Serpuhov și alte probleme.

Aprilie, 17

Lenin rostește o cuvîntare de salut la primul Congres general al tineretului studios comunist din Rușă.

Lenin rostește o cuvîntare la conferința comitetelor de întreprindere și a sindicatelor din Moscova

Lenin scrie postfața la broșura „Succesele Puterii sovietice și greutățile ei“.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, prezintă un raport cu privire la ajutorarea meșteșugarilor, ia cuvîntul în legătură cu alte probleme puse în discuție ; este ales în comisia pentru elaborarea proiectului de hotărîre cu privire la coletele de alimente. Se mai discută problema activității bibliotecilor ; proiectul de decret cu privire la acordarea dreptului populației muncitoare de a primi lemne ; problema Comisiei extraordinare pentru aprovizionarea Armatei Roșii ; a evacuării instituțiilor sovietice și a familiilor muncitorilor de pe Frontul de est ; a proiectului de hotărîre cu privire la asigurările sociale pentru invalizii de război etc.

Aprilie, 18

Lenin citește raportul comandantului-șef I. I. Vațetis despre situația pe fronturi.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, care discută problema Consiliului militar-revoluționar al Frontului de est; a comandamentului Grupului de armate din sud de pe Frontul de est; a necesității intensificării muncii politice în Divizia a 3-a de infanterie și a 2-a de cavalerie etc.

Lenin scrie o telegramă (ca răspuns la comunicarea lui G. E. Zinoviev că muncitorii din Petrograd au primit cu căldură decretul de mobilizare), în care cere ca, dată fiind situația de pe fronturi, să se urgenceze trimiterea celor mobilizați pe front și să fie atras la această activitate M. I. Kalinin, care se afla la Petrograd.

Lenin semnează o telegramă către C. Racovski, președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, N. I. Podvoiski, comisar al poporului pentru treburile militare, și V. A. Antonov-Ovseenko, comandantul frontului, cu privire la necesitatea concentrării tuturor forțelor armatei ucrainene în direcția Donețului și a Bucovinei și a trimiterii de cai pe Frontul de est.

Lenin scrie o telegramă lui C. Racovski, președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, cu privire la necesitatea luării Rostovului și ruperii frontului în Bucovina pentru a trece în Ungaria Sovietică, ca și cu privire la tratativele cu eserii ucraineni și la includerea lor în guvernul sovietic al Ucrainei.

Lenin scrie un bilet lui F. E. Dzerjinski despre necesitatea efectuării unei anchete riguroase a cauzelor arestării țăranilor N. D. Gorelov și P. I. Novikov din Cernigov, care fuseseră prișiți în audiență de Lenin.

Aprilie, 19

Lenin semnează o telegramă către Comitetul executiv gubernial din Kaluga cu indicația de a se cerceta cauzele pentru care au fost confiscate bunurile aparținând părinților învățătorului Burkin din Spas-Demensk.

Lenin face următoarea însemnare: „Lui Sereda *urgent*“ pe telegrama trimisă de E. B. Boș din Gomel, în care se spunea că este necesar pentru însămintările de primăvară ca țăranii să poată transporta liber cerealele de sămânță.

Lenin ține o cuvîntare la Academia militară a Armatei Roșii, în fața promoției speciale de comandanți roșii, și stă de vorbă cu elevii Academiei.

Aprilie, 20

Lenin trimite o telegramă lui G. I. Sokolnikov, membru al Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud, cerînd să se urgenteze operațiile de eliberare a Donbassului și Rostovului și de înăbușire a rebeliunii cazacilor albi din spatele Frontului de sud.

Lenin telegrafiază lui C. Racovski, N. I. Podvoiski și V. A. Antonov-Ovscenko că este necesar să fie trimise urgent pe Frontul de est camioane și cîteva baterii de artilerie.

Ca răspuns la telegrama adunării generale a membrilor asociației de consum din Tambov, Lenin scrie Comitetului executiv gubernial din Tambov o scrisoare în care explică decretul Consiliului Comisarilor Poporului cu privire la comuncle de consum.

Aprilie, 21

Lenin trimite o telegramă la Serpuhov lui I. I. Vațetis, comandantul-șef, și S. I. Aralov, membru al Consiliului militar-revoluționar al republicii, cu privire la principalele sarcini operative care stau în fața armatei ucrainene: eliberarea cît mai grabnică a Donbassului și stabilirea de legături cu Ungaria Sovietică prin Galiția și Bucovina.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești; prezintă la această ședință raportul „Cu privire la intensificarea activității în domeniul apărării militare” și scrie ciorna părții finale a rezoluției în această problemă. Se mai discută problema trimerii pe front a medicilor din Saratov; a transportului alimentelor pentru muncitorii de la exploatările de turbă; a asigurării cu alimente a funcționarilor de la căile ferate Murmansk, Perm și a celor de la calea ferată de nord; a surplusului de sare de care dispune armata de pe Frontul de sud; a cererii fortăreței Kronstadt de a i se permite să-și aducă cartofii colectați în Voronej; a minării unor instalații din Petrograd; problema combustibilului etc.

Aprilie, 22

Lenin prezidează ședința comisiei Consiliului Apărării pentru cercetarea organizării evidenței bunurilor militare.

Lenin scrie o telegramă lui V. A. Antonov-Ovseenko, comandantul Frontului ucrainean, în legătură cu necesitatea eliberării Donbassului și a formării unor noi unități pentru cucerirea orașelor Rostov și Taganrog.

Lenin citește raportul întocmit la cererea sa de A. V. Vinter cu privire la construcția centralelor electrice de pe Volhov, Svir, de la Kașira și Șatura.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului și ia cuvântul pe marginea problemelor aflate în dezbatere. În cursul ședinței, Lenin aduce îndreptări proiectului de hotărîre a C.C.P. cu privire la eliberarea din detențiune a muncitorilor și țăranilor care au participat la acțiunile antisovietice din cauza nivelului scăzut de conștiință; Consiliul Comisarilor Poporului îl însărcinează pe Lenin să redacteze proiectul, să-l semneze și să-l înainteze C.E.C. din Rusia spre aprobare. Se mai discută: proiectul de hotărîre cu privire la ajutorarea meșteșugarilor; cu privire la salarizare; cu privire la asigurarea întreținerii pensionarilor; proiectul de decret cu privire la arhive; cu privire la deschiderea unui credit pentru construirea conductei de apă la Ivanovo-Voznesensk etc.

Aprilie, 23

Lenin întocmește textul unei radiograme cifrate către Béla Kun pentru a fi transmisă conducătorilor Partidului Comunist din Austria și celui din Bavaria în legătură cu tactica comuniștilor austrieci și bavarezi.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se debate problema mersului mobilizării și a sarcinilor muncii politice de agitație, a directivelor pentru comandamentul militar și C.C. al Partidului Comunist din Ucraina, crearea Republicii Sovietice Autonome Crimeea.

Aprilie, 24

Lenin scrie un bilet lui E. M. Skleanski, cerîndu-i să pregătească grabnic proiectul de directivă al C.C. cu privire la unitatea pe plan militar a republicilor sovietice și proiectul de decret cu

privire la mobilizarea cadrelor de comandă afectate instrucției militare generale.

Lenin trimite o telegramă comandantului Frontului de vest și Consiliului militar-revoluționar de pe acest front, cerându-le să accelereze operațiile de eliberare a orașului Vilno.

Lenin trimite o telegramă Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 9-a și guvernului sovietic al Ucrainei, cerându-le să înăbușe cât mai repede rebeliunea contrarevoluționară a cazacilor din spatele Frontului de sud.

Lenin trimite o telegramă lui K. A. Mehanșin la Astrahan, cerându-i să elaboreze un plan de cucerire a orașului Petrovsk, a regiunii gurii fluviului Ural și a orașului Guriev, pentru a se putea aduce petrol în Rusia Sovietică.

Lenin scrie un bilet lui D. I. Kurski cu rugămintea să instituie o anchetă pentru a cerceta cazul lui V. K. Kliucearev, judecător la tribunalul popular din Veatka, arestat în urma unui denunț fals.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, completează ordinea de zi, ia cuvântul pe marginea problemelor puse în dezbatere, semnează proiectul de decret cu privire la organizarea de strămutări în guberniile producătoare și în regiunea Donului, cu privire la măsurile de sprijinire a industriei meșteșugărești, precum și la derogări și la măsurile de percepere a impozitului în natură. Se mai discută problema activității bibliotecilor; proiectul de decret prin care se interzice Sovietelor locale eliberarea de pașapoarte pentru străinătate etc.

Aprilie, 25

Lenin supune spre dezbatere Biroului Organizatoric al C.C. propunerea lui E. M. Skleanski cu privire la necesitatea de a organiza o campanie politică de masă în legătură cu mobilizarea extraordinară.

Lenin telegrafiază lui V. A. Antonov-Ovseenko, comandantul Frontului ucrainean, arătându-i că proiectul lui de delimitare a Frontului de sud de cel ucrainean este inacceptabil și că trebuie să se trimită de urgență trupe ucrainene în direcția Taganrog.

Luînd cunoștință de rezoluția organizației din Ekaterinoslav a eserilor ucraineni, Lenin trimite

un bilet lui N. I. Buharin, la redacția „Pravdei”, și o telegramă lui C. Racovski, președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, în care arată că este necesară demascarea în presă a eserilor ucraineni, dat fiind că sînt adversari ai unirii Ucrainei cu Rusia Sovietică și apărători ai chiaburimii.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Tărănești; semnează proiectul de decret cu privire la mobilizarea țărânimii sărace și mijloace în unitățile de rezervă, proiectul de hotărîre cu privire la sechestrarea de către comisariatele militare guberniale a tuturor obiectelor de uz militar din toate depozitele din R.S.F.S.R. Se mai discută problema confirmării unei comisii pentru cercetarea rezervelor de combustibil ale departamentului marinei, a numirii unei comisii pentru anchetarea cauzelor cedării orașului Vilno și altele.

Aprilie, 26

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia; face o informare despre situația de pe Frontul Petrogradului. Se mai discută despre aruncarea în aer de către albgardiști a podurilor de la răsărit de Minsk; despre atitudinea față de grupul internaționalistilor etc.

Lenin scrie un bilet lui E. M. Skleanski și trimite o telegramă lui S. I. Gusev, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est, cerîndu-le să ia de urgență măsuri pentru a împiedica cucerirea orașului Cistopol de către Kolceak.

Lenin dă indicații Comisariatului poporului pentru justiție să întreprindă o anchetă amănunțită în legătură cu sesizările cu privire la abuzurile săvîrșite la Tribunalul popular gubernial din Kaluga.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; ia cuvîntul pe marginea problemelor puse în discuție; semnează proiectul de hotărîre cu privire la micșorarea formatului ziarelor și suspendarea unor ziare, dată fiind lipsa de hîrtie; o telegramă către toate comitetele executive, consiliile economice și consiliile militare-revoluționare din regiunea Volgăi cu privire la interzicerea de a consuma și livra combustibil lichid fără aprobarea Direcției generale a petrolului. Se mai discută problema

proiectului de decret cu privire la buget pe perioada ianuarie-iunie 1919; proiectul de hotărâre cu privire la recensământul agricol și altele.

*Sfârșitul lunii
aprilie, nu mai
târziu de 27*

Lenin discută cu comunistul german A. Kurell, conducătorul organizației tineretului comunist din München, situația din Bavaria.

Aprilie, 27

Lenin scrie un mesaj de salut adresat Republicii Sovietice Bavareze.

Aprilie, 28

Lenin îl primește pe țăranul I. A. Cekunov din satul Fominki, județul Gorohoveț, gubernia Vladimir, și discută cu el despre situația de la sate.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia, la care se discută problema reorganizării Marelui stat-major și a altor instituții ale Comisariatului poporului pentru treburile militare; a Comisariatului poporului pentru aprovizionare din Ucraina; a guvernului Republicii Sovietice Autonome Crimeea; a componenței Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 6-a; a tirajului ziarelor din Petrograd; a deplasării lui M. I. Kalinin în gubernia Saratov etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești, semnează proiectele de hotărâri cu privire la rechiziționarea din depozite a obiectelor de uz militar; cu privire la ordinea de plecare a eșaloanelor militare trimise pe front; cu privire la acordarea unei rații mărite ostașului roșu în ziua de 1 Mai; cu privire la anularea ordinelor de rechiziție ale departamentului militar pentru cămilele și caii necesari exploatărilor de sare de la Bas-kunceaak. Se mai discută problema formării unor unități ale Armatei Roșii și a unor batalioane de rezervă în legătură cu mobilizarea extraordinară pentru Frontul de est; a măsurilor urgente pentru economii de combustibil; a mobilizării muncitorilor și funcționarilor de la uzinele din Sormovo, Kolomna, Vîksa și Kulebaki; a obligării populației de a munci la încărcarea lemnelor etc.

Aprilie, 29

Lenin participă la ședința comună a Biroului Politic și Biroului Organizatoric ale C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută modalitatea efectuării mobilizării generale și a

voluntarilor și proiectul unei scrisori circulare a C.C.; problema necesității respectării stricte a principiului conducerii unice în comanda armatelor republicilor sovietice; a activității comisiei pentru îmbunătățirea condițiilor de locuit ale muncitorilor; a confirmării conducerii Secției centrale a cooperației muncitorești etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești; semnează următoarele proiecte de hotărâre: cu privire la normele pentru verificarea depozitelor din Moscova și a celor suburbane de către reprezentanții Direcției centrale a aprovizionării; cu privire la declararea uzinelor de material rulant din Moscova și a uzinelor de reparat locomotive din Podolsk întreprinderi de importanță excepțională; cu privire la chemarea sub arme a foștilor ofițeri întorși din prizonierat și a tuturor specialiștilor și tehnicienilor militari eliberați mai înainte. Se mai discută problema numărului de medici trimiși pe front; a organizării activității în instituțiile și secțiile Consiliului economic superior și ale Comisariatelor poporului pentru aprovizionare corespunzător cu nevoile departamentului militar; a trimiterii de textile în Ucraina; a situației alimentare la Uzina din Breansk; a aprovizionării cu alimente a celor care încarcă și transportă lemnele la și de la gară; a aprovizionării cu cărbuni a șantierelor navale de la Nikolaev etc.

Aprilie, 30

Lenin scrie o telegramă adresată Comitetului gubernial de aprovizionare din Reazan, în care întreabă de ce a fost respinsă cererea cetățenei Burgova, în vîrstă de 62 de ani, de a i se da o rație alimentară de categoria întâi.

Lenin discută cu muncitorul N. A. Emelianov din Petrograd despre situația din oraș și despre necesitatea trimiterii celor mai buni muncitori din Petrograd pentru munca sovietică la sate.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, semnează decretul cu privire la bugetul pe perioada ianuarie-iunie 1919, proiectul de decret cu privire la normele de încheiere a acordurilor de import-export. În cursul dezbaterilor la raportul cu privire la organizarea editării ziarelor, Lenin face însemnări cu privire la raport și la măsurile pentru organizarea di-

fuzării presei periodice. Se mai discută punerea în circulație a semnelor monetare etc.

Mai, 1

Lenin participă la parada și demonstrația de 1 Mai în Piața Roșie și ia de trei ori cuvântul în fața demonstranților: de două ori vorbește despre 1 Mai, iar a treia oară ia cuvântul cu prilejul dezvelirii monumentului lui Stepan Razin.

Mai, 2

Lenin discută cu P. M. Kerjentev, directorul agenției ROSTA, despre necesitatea mobilizării forțelor literare și a întăririi conducerii activității ROSTA de către C.C. al P.C. (b) din Rusia.

Lenin scrie un bilet lui E. M. Skleanski că este necesar ca o parte din Divizia a 33-a, dislocată pe Frontul de sud, să rămână la Astrahan.

Lenin prezidează ședința Comisiei economice de pe lângă Consiliul Comisarilor Poporului. În cursul discutării măsurilor de îmbunătățire a situației muncitorilor (organizarea alimentației, problema locuințelor, asigurarea cu textile, ajutorarea copiilor), Lenin scrie proiectul de hotărâre a comisiei. Se mai discută problema reglementării comerțului liber, a lipsei de bani și a perspectivei de a se emite noi bani de hîrtie.

Mai, 3

Lenin prezintă în fața cursanților de la cursul de agitație al C.E.C. din Rusia și de la Universitatea proletară un referat despre politica partidului față de țărănime. După referat răspunde la întrebări și stă de vorbă cu cursanții.

Primind o telegramă de salut cu prilejul zilei de 1 Mai din partea unui grup de muncitori și funcționari de la exploatarea forestieră Kirski de pe linia ferată Moscova-Kazan, Lenin scrie lui V. N. Podbelski, comisarul poporului pentru poștă și telegraf, un bilet cu privire la interzicerea telegramelor de salut.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, semnează proiectul de decret cu privire la tăierile anuale din pădurile republicii. Se mai discută problema consiliilor alimentației publice; a alimentației populației de la orașe; a alocațiilor pentru instrucția extrașcolară de la căile ferate; a repartizării biletelor de teatru în rîndurile populației; a evidenței și repartizării forței de muncă etc.

Mai, 4

Lenin participă la ședința plenară a C.C. al P.C. (b) din Rusia; în timpul dezbaterii ultimatumului guvernului finlandez își înseamnă amendamentele adoptate de C.C. la proiectul notei de răspuns a guvernului sovietic. În legătură cu răspunsul la scrisoarea lui F. Nansen, relativ la posibilitatea de a da ajutor în alimente Rusiei, Lenin îi scrie lui G. V. Cicerin un bilet în care-l informează despre hotărârea adoptată de C.C. și îl roagă să pregătească proiectul răspunsului către F. Nansen. După discutarea hotărârii comisiei C.C., sub președinția lui F. E. Dzerjinski, cu privire la distribuirea de alimente pentru copii și a cerealelor și textilelor pentru muncitori, Lenin face pe procesul-verbal al ședinței comisiei următoarea însemnare: „Să mi se amintească la C.C.P. de rația alimentară pentru minori”. Se mai discută problema măsurilor de întărire a apărării Petrogradului; darea de seamă a Biroului Organizatoric al C.C. asupra măsurilor de înfăptuire a hotărârii C.C. cu privire la mobilizare; întărirea comandamentului militar unic; situația din Lituania; problema locuințelor la Moscova; a componenței Comitetului revoluționar al regiunii Donului; a relațiilor dintre consiliile militare-revoluționare și organizațiile locale; a pregătirii unui decret cu privire la lupta împotriva infracțiunilor comise în exercițiul funcțiunii etc.

Mai, 5

În numele C.C. al P.C. (b) din Rusia, Lenin trimite lui V. A. Antonov-Ovseenko și M. I. Podvoiski o telegramă de admonestare pentru neexecutarea indicațiilor C.C. cu privire la măsurile pentru eliberarea Donbassului.

Lenin dă prin telegraf indicații lucrătorilor din aparatul de stat și militar din Ucraina să grăbească dislocarea unităților militare pentru ajutorarea Donbassului.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Tărănești; semnează proiectul de hotărâre cu privire la sistarea rechizițiilor de combustibil și la asigurarea uzinelor constructoare de mașini cu forță de muncă, cu privire la mobilizarea tuturor funcționarilor departamentului poștelor și telegrafului. Se mai discută următoarele probleme: aducerea de mărfuri în regiunea Veatka; trimiterea medicilor pe front; rezultatele controlului efectuat la instituțiile de

stat și măsurile luate pentru reducerea personalului; reducerea transporturilor de călători; îmbunătățirea transporturilor militare; aprovizionarea cu alimente a uzinelor din Breansk; livrarea cartofilor de sămânță pentru feroviar etc.

Mai, 6

Lenin rostește o cuvîntare de salut la primul Congres general al instrucției extrașcolare.

Lenin scrie lui G. V. Cicerin și M. M. Litvinov o scrisoare în care-și expune observațiile pe marginea proiectelor de scrisoare de răspuns la propunerile lui F. Nansen de ajutorare a Rusiei în aprovizionarea cu alimente și de încheiere a armistițiului, recomandă ca răspunsul să fie folosit pentru demascarea politicii lui Wilson, Lloyd George și Clemenceau.

Lenin trimite telegrame lui G. I. Sokolnikov și A. L. Kolegaev, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de sud, și lui A. G. Beloborodov, împuternicitul Consiliului Apărării, la statul-major al Armatei a 9-a, cerînd să se ia cele mai energice măsuri pentru înăbușirea rebeliunii contrarevoluționare a cazacilor din spatele Frontului de sud.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul la problemele puse în discuție, semnează proiectul de hotărîre cu privire la demontarea șinelor pe unele dintre liniile de cale ferată, proiectul de decret cu privire la înregistrarea tuturor funcționarilor din Moscova. Se mai discută problema activității Organului unic de descărcare; a difuzării ziarelor la țară și pe front și a presei de agitație; raportul Institutului științific pentru industria alimentară etc.

Mai, 7

Lenin primește pe prof. Barakatullu, membru al Congresului național indian, sosit în vizită neoficială din însărcinarea emirului Afganistanului, și discută cu el situația din Orient și posibilitatea ajutorării Afganistanului în lupta împotriva imperialismului englez.

Lenin stă de vorbă cu comunistă finlandeză L. P. Parviainen, la care a stat ascuns în august 1917.

Lenin îi trimite lui V. I. Mejlauk, adjunctul comisarului poporului pentru treburile militare

al Ucrainei, o telegramă cu privire la necesitatea de a trimite urgent de la Harkov în Donbass toate unitățile militare și pe muncitorii mobilizați.

Lenin telegrafiază la Kiev lui C. Racovski, pentru a fi transmis lui L. B. Kamenev, împruternicitul Consiliului Apărării, un mesaj cu privire la răspunderea lui personală pentru organizarea dizlocării imediate a unor întăriri spre Lugansk și cu privire la necesitatea eliberării grabnice a Donbassului.

Lenin prezidează ședința Comisiei economice de pe lângă Consiliul Comisarilor Poporului, care dezbate problema unor măsuri de ordin financiar.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Tărănești; completează proiectul hotărîrii cu privire la drepturile organelor locale pentru colectarea produselor necesare armatei; semnează proiectele de hotărîre cu privire la chemarea sub arme a muncitorilor din Donbass născuți în 1886—1891; cu privire la trimiterea în judecată a lucrătorilor medicali care se eschivează de la trimiterea pe front. Se mai discută problema formării unei flotile pe Don; a transportului preferențial al îngărășmintelor.

Mai, 8

Lenin trimite în numele C.C. al P.C. (b) din Rusia o telegramă lui C. Racovski, președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, cerînd să se treacă la mobilizarea imediată a muncitorilor din Odesa, Ekaterinoslav, Nikolaev, Harkov, Sevastopol în vederea sporirii ajutorului militar dat Frontului de sud și a cuceririi Rostovului.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, semnează proiectul de decret cu privire la declararea drept voluntari a celor mobilizați în Armata Roșie prin hotărîri ale organizațiilor de partid, sindicale și de stat. Se mai discută problema rației alimentare pentru copii; a desfășurării lucrărilor de organizare a terenurilor arabile și a strămutării populației în regiunea Donului; a presei periodice; a asigurării cu mijloace de trai a familiilor ostașilor roșii; a alocării de fonduri Comitetului executiv al orașului Târițin pentru refacere în

urma distrugerilor cauzate de rebeliunea albgardistă etc.

Mai, 9

Într-o telegramă trimisă la Kiev lui L. B. Kamenev, împuternicitul Consiliului Apărării, A. A. Ioffe și C. Racovski, Lenin comunică directivele C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la sarcinile muncii de partid și la modalitatea îmfăptuirii în două săptămîni a mobilizării a 20 000 de muncitori din centrele industriale ale Ucrainei pentru întărirea Frontului de sud.

Lenin discută cu vechiul revoluționar și teoretician al anarhismului P. A. Kropotkin despre rolul statului și al cooperăției în construcția socialistă.

Mai, 10

Lenin studiază raportul comandantului-șef I. I. Vațetis cu privire la efectivul de luptă, la înzestrarea Armatei Roșii cu echipament, armament și muniții.

Lenin semnează o telegramă către N. I. Podvoiski, comisarul poporului pentru treburile militare al Ucrainei, cu privire la mobilizarea, înarmarea și echiparea celor 20 000 de muncitori ucraineni care urmează să fie trimiși pentru a întări Frontul de sud.

Lenin primește o delegație a Congresului cooperativelor din Regiunea de nord și discută despre activitatea cooperatistă.

Mai, 11

Lenin scrie o completare la proiectul apelului către muncitorii germani și către țărani care nu exploatează munca străină.

Mai, 12

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia. În cursul ședinței face propunerea să se pună în vedere tuturor împuterniciților trimiși pe teren pentru efectuarea mobilizării să nu se întoarcă fără aprobarea prealabilă a Biroului Organizatoric al C.C. Se mai discută : proiectul de acord cu republicile sovietice socialiste prietene cu privire la o politică economică externă unică ; punerea în circulație a unor bilete de credit de tip nou ; confirmarea proiectului de raport al C.C. al P.C. (b) din Rusia și altele.

Lenin adresează o telegramă lui I. N. Smirnov, la Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 5-a, cerînd să-i răspundă dacă sînt adevărate

știrile că trupele lui Kolceak se descompun și arată că ofensiva trebuie accelerată.

Lenin îi telegrafiază lui M. V. Frunze, comandantul Grupului de sud al Frontului de est, că este necesar să fie trimise întăriri orașului Orenburg, asediat de cazacii albi.

Lenin trimite o telegramă Direcției generale a căilor de comunicații militare, Biroului central de evacuare și Comisariatului poporului pentru căile de comunicație în legătură cu trimiterea copiilor în tabere de vară în sud.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești; el prezintă un raport cu privire la dizolvarea tuturor comitetelor locale ale apărării și comitetelor de sprijinire a apărării; semnează hotărârea cu privire la chemarea sub arme a soldaților din vechea armată întorși din prizonierat și cu privire la aprovizionarea cu combustibil a Uzinei de prelucrare a cuprului din Kolciughino. Se mai discută despre numărul medicilor mobilizați și trimiși pe front; trimiterea de colete cu alimente de către ostașii roșii; îmbunătățirea transporturilor militare; despre combustibil; ridicarea stării de asediu la Petrograd; mobilizarea muncitorilor și funcționarilor de la uzinele din Breansk și de la Uzina „Dinamo” etc.

Mai, 13

Lenin scrie o telegramă lui Béla Kun, în care confirmă primirea scrisorii din 22 aprilie a acestuia. El adresează un salut Armatei Roșii ungare și informează că unitățile sovietice ucrainene au trecut Nistrul.

În numele Biroului Politic al C.C., Lenin trimite o telegramă lui M. I. Kalinin pe adresa trenului de agitație „Revoluția din Octombrie”, cerînd să se respecte în mod riguros politica generală de aprovizionare și să se acorde principala atenție muncii de agitație în rîndurile țărănimii.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești; prezintă raportul despre producția de cartușe și cu privire la instituirea unei comisii speciale de inspecție din partea organelor departamentului militar și forțelor armate ale republicii; ia cuvîntul pe marginea problemelor de pe ordinea de zi. În timp ce se discută problema producției de cartușe, Lenin

scrie ciorna unor recomandări concrete, care sînt incluse apoi în rezoluție, semnează proiectul de hotărîre cu privire la organizarea punctelor de agitație și culturalizare la nodurile de cale ferată și la locurile de îmbarcare a trupelor. Se mai discută datele cu privire la numărul de locomotive reparate; problema creării unor secții speciale ale Cekăi în cadrul armatelor și fronturilor; problema pazei Fabricii de cartușe din Tula; a intrării în Rusia a refugiaților din Finlanda și ținutul Murmansk etc.

Lenin trimite o telegramă lui G. E. Zinoviev, la Comitetul de apărare a Petrogradului, cerînd să i se comunice motivele evacuării din oraș a unor uzine și arătînd că măsurile luate de Comitetul de apărare a Petrogradului trebuie să fie aprobate de către Consiliul Apărării.

*Mai, nu
înainte de 13*

În legătură cu plîngerea vechiului bolșevic P. I. Voevodin cu privire la faptul că I. V. Stalin refuzase grosolan să-i satisfacă rugămîntea de a fi mutat la muncă în sud dată fiind starea sănătății, Lenin scrie un bilet Biroului Politic al C.C., recomandînd să i se acorde lui P. I. Voevodin un concediu plătit de două luni și un ajutor bănesc.

Mai, 14

Lenin semnează telegramele pentru Petrograd și Dorogobuj, în care cere să fie respectat cu strictețe decretul Consiliului Comisarilor Poporului prin care se acorda o amîinare în ce privește mobilizarea lucrătorilor de la aprovizionarea cu combustibil.

Lenin trimite o telegramă lui L. D. Troțki, președintele Consiliului militar-revoluționar al republicii, în care întrebă cum se desfășoară înăbușirea rebeliunii contrarevoluționare a cazacilor și îl informează despre repartizarea pe fronturile de sud și de est a comuniștilor mobilizați.

Lenin telegrafiază lui G. I. Sokolnikov, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de sud, despre necesitatea lichidării cît mai rapide a rebeliunii contrarevoluționare a cazacilor și despre folosirea comuniștilor mobilizați în scopul întăririi unităților Armatei Roșii.

Mai, 15

Lenin îi telegrafiază lui G. E. Zinoviev că Consiliul Apărării anulează ordinul de evacuare a Petrogradului.

Lenin telegrafiază prin fir direct lui L. D. Troțki despre trimiterea Diviziei a 33-a, sosită din Astrahan, pentru înăbușirea rebeliunii cazacilor albi și despre necesitatea accelerării ofensivei în Donbass și a cuceririi Rostovului.

Lenin telegrafiază la Kostroma lui A. V. Lunacearski, împruternicitul C.E.C. din Rusia, că orașul Kostroma va fi ajutat cu alimente și că trebuie organizată strămutarea în masă a muncitorilor și țăranilor în regiunea Donului.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; completează ordinea de zi cu probleme referitoare la finanțarea construcției centralelor electrice de la Șatura și Kașira, la deschiderea unui credit pentru căile ferate ucrainene, la împrumutul pentru guvernele sovietice ale Letoniei, Lituaniei și Bielorusiei; ia cuvântul în legătură cu problemele aflate în dezbateră. În cursul ședinței, Lenin semnează proiectele de decrete cu privire la organele raionale de aprovizionare și cu privire la punerea în circulație a noilor bilete de credit tip 1918. Se mai discută: proiectele de decrete cu privire la naționalizarea comunicațiilor telefonice în R.S.F.S.R.; cu privire la Direcția generală a apelor; cu privire la interzicerea muncii minorilor în fabrici și uzine; cu privire la organizarea lucrărilor de irigații în Turkestan etc.

Mai, 16

Lenin telegrafiază Direcției generale a cărbunelui din Harkov că sînt scutiți de mobilizare muncitorii din abataj de la minele de cărbuni și că nu se admite scutirea de mobilizare a tuturor muncitorilor din Donbass.

Mai, 17

Lenin ia cuvântul în ședința celui de-al V-lea Congres extraordinar județean al Sovietelor din Moscova.

Lenin trimite o telegramă lui A. L. Kolegaev, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de sud, despre necesitatea mării numărului de muncitori ce urmează să fie strămuțați în regiunea Donului.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești. În care se dezbate pro-

blema evacuării Petrogradului și a regiunii Petrograd în legătură cu ofensiva trupelor generalului Rodzeanko. Lenin semnează o telegramă către Consiliul militar-revoluționar al Frontului de vest, prin care se comunică hotărîrea Consiliului Apărării de revenire asupra dispoziției de evacuare generală a Petrogradului.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului; ia cuvîntul la problemele puse în discuție; semnează proiectul de hotărîre cu privire la Editura de stat și proiectul de decret cu privire la alimentația gratuită a copiilor. Se mai discută problema repartizării între muncitori a bunurilor lăsate în părăsire de burghezie etc.

Mai, 18

Lenin trimite o telegramă comandantului Armatei a 10-a, la Țarițin, și Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 11-a, la Astrahan, cerînd să i se comunice măsurile luate împotriva ofensivei inamicului.

Lenin participă la serata organizată de cursanții de la Kremlin.

Mai, 19

Lenin scrie o telegramă lui G. I. Sokolnikov, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de sud, în legătură cu ofensiva albgardiștilor împotriva Petrogradului, și cu necesitatea de a înăbuși imediat rebeliunea cazacilor albi și de a folosi în acest scop Divizia a 33-a și pe comuniștii mobilizați.

Lenin rostește cuvîntarea „Despre înșelarea poporului cu lozincile libertății și egalității“ la primul Congres general al instrucției extrașcolare.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești. După discutarea situației de la Fabrica de cartușe din Tula, el semnează o telegramă către Comitetul executiv gubernial Tula, în care-i trasează sarcina să ia măsuri pentru a asigura urgent locuințe pentru cei 3 000 de muncitori care urmează să vină la Tula; în cursul ședinței semnează proiectul de hotărîre cu privire la efectuarea unor lucrări urgente de reparații la vasele de război din Flota Balticii, în legătură cu situația militară creată în Golful Finic, și cu privire la măsurile pentru procurarea și transportul combustibilului. Se mai discută problema punerii în valoare a armamentului nefolosit în scopuri militare; a trecerii refugiaților

peste Frontul de vest ; a aprovizionării cu alimente și furaje a țăranilor din Veliki-Ustiug ; a transportului sării din regiunea Volgăi inferioare ; a îmbunătățirii aprovizionării cu alimente a muncitorilor de la uzinele din Podolsk ; a măsurilor urgente pentru colectarea tuburilor de cartușe și cu privire la posibilitatea producerii cartușelor de către meșteșugari ; a construcției centralei electrice de la Kașira ; a aducerii muncitorilor de la Uzina din Ijevsk la cea din Simbirsk etc.

A doua jumătate a lunii mai, nu mai târziu de 20

Lenin discută cu S. S. Kamenev, comandantul Frontului de est, scos temporar din această funcție, despre situația de pe front și despre planurile operative pentru ofensiva împotriva lui Kolceak.

Lenin discută cu V. Vilenski-Sibireakov, membru al C.E.C. al Sovietelor din Siberia, care a trecut linia frontului, despre situația din spatele armatei lui Kolceak, adică în Siberia și în Orientul Îndepărtat.

Mai, 20

Lenin scrie o telegramă lui L. D. Troțki, recomandând ca S. S. Kamenev să fie numit din nou comandant al Frontului de est.

Lenin trimite o telegramă la Harkov lui V. I. Mejlaur, adjunct al comisarului poporului pentru treburile militare al Ucrainei, cerînd să fie informat asupra măsurilor luate pentru eliberarea Donbassului.

Lenin scrie lui G. I. Sokolnikov, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de sud, cerînd să i se comunice care este situația unităților Armatei Roșii care reprimă rebeliunea cazacilor albi și dacă este cazul să se trimită în ajutorul lor cursanți și comuniști mobilizați.

Lenin trimite o telegramă Comitetului executiv gubernial Novgorod, atrăgînd atenția ca cei ce s-au făcut vinovați de arestarea delegaților la congresul cooperatist din regiunea de nord care s-au plîns lui Lenin să fie aspru sancționați.

Lenin scrie un bilet lui V. A. Avanesov, secretarul C.E.C. din Rusia, cerînd ca un membru al Comisiei speciale pentru problemele capitalei să fie arestat pentru atitudine birocratică formală față de plîngerile țăranilor.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești, ia cuvântul pe marginea problemelor de pe ordinea de zi. În cursul discutării raportului cu privire la măsurile urgente pentru efectuarea mobilizării, Lenin scrie ciorna propunerilor practice cu privire la mobilizarea cazacilor de la Don și din Orenburg; în timpul discutării problemei cauzelor neaducerii cerealelor la stațiile de cale ferată, face calcule cu privire la rezervele de cereale. După discutarea raportului cu privire la organizarea strămutării populației în regiunea Donului, Lenin semnează telegrame către secțiile agricole ale guberniilor Smolensk, Tver, Moscova, Reazan și către Direcția civilă a Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud — cu privire la modalitatea strămutării țăranilor și muncitorilor în regiunea Donului. Se discută, de asemenea, problema livrării de cărbuni pentru Departamentul marinei; a distrugerii liniilor de cale ferată care rămân în mâna inamicului; a mișcării întăririlor; a înlesnirilor acordate la mobilizare din cauze familiale; a uzinelor din Lugansk etc.

Lenin scrie bilete lui E. M. Skleanski despre necesitatea de a se lua măsuri urgente pentru stăvilirea ofensivei albardaștilor împotriva Țariștinului și întărirea apărării Minskului.

Lenin scrie o telegramă la Petrograd lui I. V. Stalin cu privire la trimiterea de întăriri și mobilizarea muncitorilor din Petrograd pentru a sprijini Frontul Petrogradului.

Mai, 21

Lenin face completări și îndreptări la proiectul de hotărâre a C.C. al P.C. (b) din Rusia cu privire la mobilizarea comuniștilor și muncitorilor din guberniile de nord-vest pentru Frontul Petrogradului.

Lenin îi trimite lui A. L. Kolegaev, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de sud, o telegramă cu privire la trimiterea de întăriri și necesitatea lichidării cu hotărâre a tăragănelilor în reprimarea rebeliunii cazacilor albi.

Mai, 22

Lenin dă lui L. D. Troțki directiva ca rebeliunea contrarevoluționară a cazacilor de pe Don să fie lichidată imediat, dată fiind ofensiva trupelor albardiste pe Frontul de vest și agravarea situației la Astrahan.

Lenin trimite lui M. V. Frunze, comandantul grupului de sud al Frontului de est, o telegramă cu privire la necesitatea ajutorării Orenburgului asediat.

Lenin semnează o telegramă către directorul și comisarul politic de la Fabrica de cartușe din Lugansk, cu directiva de a reface urgent producția de cartușe.

Lenin participă la ședința comună a Biroului Politic și Biroului Organizatoric ale C.C. al P.C. (b) din Rusia, în care se discută problema situației de pe Frontul de vest în legătură cu ruperea frontului la Riga și a comandamentului Frontului de est.

Lenin completează și semnează o telegramă către Comitetul Central al Partidului Comunist (bolșevic) al Ucrainei conținând directiva ca în prealabil să pună de acord cu C.C. al P.C. (b) din Rusia măsurile de ordin financiar ale guvernului sovietic al Ucrainei:

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvântul pe marginea problemelor de pe ordinea de zi. În timpul discutării raportului comisiei pentru aprobarea schemelor, guvernul adoptă hotărârea de a crea o comisie specială, în frunte cu Lenin, pentru stabilirea principiilor politicii tarifare și de salarizare a specialiștilor. Se mai dezbate: proiectul de decret cu privire la organizarea lucrărilor de irigare în Turkestan; închiderea unor tipografii pentru a face economie de energie electrică, proiectul de decret cu privire la ajutorarea familiilor ostașilor roșii etc.

Mai, 23

Lenin prezidează ședința Comisiei speciale a Consiliului Comisarilor Poporului pentru stabilirea principiilor politicii tarifare și de salarizare a specialiștilor, întocmește proiectul de hotărâre cu privire la salarizarea specialiștilor, care e adoptat de comisie. Lenin este numit raportor în această problemă pentru ședința C.C.P. din 24 mai.

Mai, 24

Lenin trimite o telegramă de felicitare C.C.P. din Ucraina cu prilejul reprimării rebeliunii contrarevoluționare a atamanului Grigoriev cu indicația ca trupele rămase disponibile să fie dislocate spre Donbass.

Lenin telegrafiază comitetelor militare guberniale din Voronej și Tambov, cerându-le să grăbească trimiterea pe Frontul de sud a comuniștilor mobilizați.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, prezintă un referat cu privire la salarizarea specialiștilor și cu privire la proiectul de decret referitor la stabilirea pentru cazaci de drepturi egale cu ale întregii populații muncitoare a R.S.F.S.R.; semnează proiectele de decrete cu privire la regulile de întocmire a bugetelor și cu privire la trecerea Comisiei centrale pentru problemele prizonierilor și refugiaților în subordinea Comisariatului poporului pentru afacerile interne. Se mai discută problema ajutorării victimelor pogromurilor împotriva populației evreiești, proiectul de decret cu privire la livrarea de material demnos populației muncitoare etc.

Mai, 25

Lenin asistă la parada unităților Centrului de instrucție militară generală din Piața Roșie, însoțit de statul-major al Centrului, trece în revistă batalioanele muncitorești, apoi le ține o cuvîntare. După aceea, Lenin primește parada acestor unități.

Mai, 26

Lenin scrie o telegramă lui C. Racovski, președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, și lui V. I. Mejlauk, adjunctul comisarului poporului pentru treburile militare, în care le dă directiva de a se confisca armele de la populație și de a disloca spre Donbas unitățile care au reprimat rebeliunea atamanului Grigoriev.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești. După dezbateri semnează o telegramă către Comitetul Apărării din Petrograd cu privire la evacuarea fabricii de timbre și proiectul de hotărîre cu privire la chemarea sub arme a funcționarilor din Comisariatul poporului pentru căile de comunicație. Se discută, de asemenea, problema trecerii refugiaților peste Frontul de vest; a aprovizionării cu oțel a Fabricii de cartușe din Tula; problema centralei electrice de la Kașira; a planului de chemare sub arme a cazacilor de pe Don și din Orenburg; a desfășurării strămutării populației

în regiunea Donului ; a restrîngerii transportului de călători ; a apărării orașului Lugansk etc.

Mai, 27

Lenin semnează mesajul către regele Afganistanului Amanulla-han.

Lenin discută despre situația din Ungaria cu Tibor Szamuely, unul dintre conducătorii Comisariatului poporului pentru treburile militare al Republicii Sovietice Ungare, sosit cu avionul de la Budapesta.

Lenin scrie articolul „Salut muncitorilor unguri” și îl înmînează lui Tibor Szamuely.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului. În cursul dezbaterilor asupra raportului lui A. V. Ţiurupa cu privire la situația colectărilor de cereale și la planurile concrete pentru campania de aprovizionare pînă la noua recoltă, Lenin își însemnează date comparative cu privire la colectarea cerealelor din 1916 pînă în mai 1919. Lenin face o serie de propuneri în cadrul dezbaterii raportului lui I. M. Anikst cu privire la folosirea rațională a funcționarilor de stat concediați cu prilejul reducerilor de personal ; semnează decretul cu privire la majorarea alocației bănești pentru familiile ostașilor roșii. Se mai discută următoarele probleme : proiectul de hotărîre cu privire la avutul personal lăsat în părăsire de burghezie, proiectul de decret cu privire la introducerea cărților de muncă la Moscova și Petrograd etc.

Mai, 28

Lenin dă indicații să se discute în Consiliul Apărării raportul lui F. E. Dzerjinski cu privire la situația grea a gospodăriei orașului Simbirsk, fiind supraaglomerat de unitățile Armatei Roșii.

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C. (b) din Rusia ; după discutarea situației de pe Frontul de sud, semnează directiva C.C. către C. Racovski, președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, cu privire la necesitatea concentrării tuturor forțelor pentru eliberarea Donbassului și efectuarea mobilizării totale a muncitorilor din Harkov și Ekaterinoslav. Se mai discută problema uniunii militare și economice cu Ucraina ; a Republicii Crimeea și a Comitetului regional din Crimeea al P.C. (b) din Rusia ; a notei guvernului polonez ; a ne-

cesităţii de a intensifica munca de partid în guberniile Novgorod, Pskov și Vitebsk și altele.

Lenin scrie un bilet pentru a fi transmis prin fir direct președintelui Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, C. Racovski, cu privire la situația de pe frontul de sud și hotărârea adoptată de C.C. al P.C. (b) din Rusia de a concentra toate forțele pentru eliberarea Donbassului.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești; semnează proiectul de hotărâre cu privire la trecerea tuturor trupelor auxiliare în subordinea Comisariatului poporului pentru afacerile interne, cu privire la normele de folosire a trenurilor de călători, cu privire la distrugerea liniilor de cale ferată care rămân la inamic în urma retragerii, cu privire la asigurarea lucrărilor de fortificare a pozițiilor Frontului de pe Don. Se mai discută despre: inadmisibilitatea rechiziționării avutului și alimentelor în trenurile sanitare; escortarea eșaloanelor militare; organizarea producției tunurilor de 6 țoli la Uzina de armament din Țarițin; reclamația făcută de Comisariatul poporului pentru aprovizionare împotriva Centralei textilelor care întârzie trimiterea țesăturilor în Ucraina; chemarea sub arme a studenților; mersul lucrărilor de stocare a lemnului de foc; explozia de la stația Veazma și Novosokolniki; ridicarea productivității muncii la Uzina din Tula; mobilizarea muncitoarelor comuniste pentru Uzina din Tula; strângerea tuburilor de cartușe; scutițiile de mobilizare din motive familiale; mersul mobilizării la sate; folosirea amestecului de produse petroliere în calitate de carburanți pentru autovehicule etc.

Lenin scrie articolul „Eroii Internaționalei de la Berna” pentru nr. 2 al revistei „Internaționala Comunistă”.

Mai, 29

Într-o telegramă către V. A. Antonov-Ovseenko, comandantul frontului, și N. I. Podvoiski, comisarul poporului pentru treburile militare al Ucrainei, Lenin recomandă ca, dat fiind că Bahmutul și Slaveanskul sînt amenințate, să se urgenceze trimiterea de întăriri în Donbass.

Lenin scrie o telegramă membrilor Consiliului militar-revoluționar și activului de partid al Frontului de est, în care comunică că S. S. Ka-

menev a fost numit comandant al frontului, că trebuie intensificată munca politică în unități și să fie mobilizați cazacii din Orenburg și populația din zona frontului pentru eliberarea Uralului.

Mai, 30

Intr-o telegramă adresată lui L. D. Troțki, Lenin cere să se comunice măsurile luate pentru lichidarea breșei făcute de trupele lui Denikin în direcția Millerovo.

Lenin trimite o telegramă la Harkov lui V. I. Mejlaur și K. E. Voroișilov cu directiva de a trimite oameni imediat pentru completări pe Frontul de sud, fără să mai aștepte sosirea efectelor și a armelor.

Lenin scrie un bilet către Biroul Organizatoric al C.C., în care spune că trebuie excluși din partid comuniștii care participă la ceremoniile religioase și au prejudecăți religioase.

Mai, 31

Sub semnătura lui V. I. Lenin și F. E. Dzerjinski, în „Pravda“ apare apelul către populație „Feriți-vă de spioni!“

Lenin discută cu E. B. Boș, membru al Consiliului Apărării al Republicii Lituaniano-Bieloruse, despre situația de pe Frontul de vest și organizarea apărării Minskului, apoi scrie un bilet către Marele stat-major, în care roagă să se dea arme și să se trimită instructori batalioanelor muncitorești din Minsk.

Lenin completează și semnează o telegramă către N. I. Podvoiski, comisarul poporului pentru treburile militare al Ucrainei, în care îi cere să trimită cai și tancuri la Petrograd și Moscova, iar muncitorii mobilizați și convoaiele să fie dirijate spre Frontul de sud.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești. În cursul discutării problemelor legate de efectuarea mobilizării, el scrie proiectul decretului cu privire la chemarea sub arme a muncitorilor și funcționarilor din comerț, industrie și transporturi și apoi îl semnează. Se mai discută problema aprovizionării armatei cu arme, proiectul de hotărâre cu privire la măsurile de luptă împotriva dezertărilor; chemarea sub arme a muncitorilor pe ramuri ale industriei, a tinerilor de 19 ani, a ofițerilor și subofițerilor din unitățile instrucției militare; „Zilele apă-

rării"; anchetarea cauzelor aruncării în aer a podurilor din Petrograd etc.

Iunie, 1

Lenin participă la ședința Biroului Politic al C.C. al P.C.(b) din Rusia, în care se discută problema unirii militare și economice a Republicilor sovietice socialiste. Din însărcinarea Biroului Politic al C.C., Lenin scrie textul telegramelor trimise la Harkov lui V. I. Mejlaur, K. E. Vorșilov, F. A. Artem și altor activiști ucraineni, cerându-le să renunțe la încercările de a restabili Frontul ucrainean de sine stătător și să ia măsuri hotărâte pentru întărirea armatei ucrainene.

Lenin scrie o telegramă lui L. D. Troțki, în legătură cu faptul că el nu executase directiva C.C. al P.C.(b) din Rusia de a lichida Comisariatul poporului pentru treburile militare al Ucrainei și de a lua măsuri hotărâte pentru ajutorarea Donbassului.

Iunie, 2

Lenin participă la ședința comună a Biroului Politic și Biroului Organizatoric ale C.C. al P.C.(b) din Rusia, la care se dezbat următoarele probleme: reorganizarea conducerii militare și a comandamentului în Ucraina, situația de pe Frontul de vest; reglementarea comerțului cu amănuntul; probleme financiare și de aprovizionare; lupta împotriva antisemitismului etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării. Muncitorești-Țărănești, prezintă un raport cu privire la normele de trimitere a comisarilor și împuterniciților în Ucraina, semnează proiectul de hotărâre cu privire la repararea și înlocuirea puștilor, cu privire la comisiile pentru mobilizarea muncitorilor și funcționarilor din comerț, industrie și transporturi; cu privire la descongestionarea Petrogradului. Se discută, de asemenea problema instrucțiunilor pentru ridicarea armelor de la populație; a cantității de lemne stocate; a pazei podurilor; a măsurilor pentru mobilizarea rapidă a tinerilor de 19 ani; a îmbunătățirii muncii la uzinele din Sormovo; a proiectului de decret cu privire la lupta împotriva dezertărilor; a trimiterii de muncitori la uzinele din Simbirsk și Podolsk etc.

Iunie, 3

Lenin adresează lui S. I. Gusev, M. M. Lașevici și K. K. Iurenev, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est, o telegramă cu privire la

mobilizarea bașkirilor, a cazacilor din Orenburg și a populației din zona frontului și confiscarea armelor de la populație.

Intr-o telegramă adresată lui L. D. Troțki la Harkov, Lenin îi dă directiva de a aplica hotărîrea C.C. al P.C.(b) din Rusia de la 1 iunie cu privire la comandamentul armatelor Frontului ucrainean.

Lenin trimite o telegramă lui A. G. Șlihter, comisarul poporului pentru aprovizionare al Ucrainei, cerîndu-i să urgenteze expedierea de alimente la Minsk și Petrograd. Lenin discută cu Kolesnikov și Nekliudov, membri ai Comitetului revoluționar din raionul Kotelnikovo, regiunea Donului, despre situația din regiunea Donului și atitudinea față de căzăcime, iar apoi telegrafiază la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de sud că nu este permis să fie schimbat cu forța felul de viață al cazacilor.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul pe marginea problemelor puse în discuție, semnează proiectul de hotărîre cu privire la normele de eliberare a pașapoartelor și cu privire la efectuarea lucrărilor de construcții și reparații la Moscova. Se mai discută : raportul cu privire la rezultatele aplicării decretului de interzicere a achizițiilor libere de cartofi ; cu privire la reducerea personalului ; proiectul de decret cu privire la livrarea materialului lemnos pentru populația muncitoare, la producția suplimentară de zahăr și deschiderea de credite pentru industria zahărului din Ucraina ; raportul cu privire la reducerea cheltuielilor realizată în semestrul al II-lea al anului 1918 ; despre mersul strămutărilor în regiunea Donului, despre trecerea obligației de a înzestra agricultura cu unelte și mașini de la Comisariatul poporului pentru aprovizionare la Comisariatul poporului pentru agricultură.

Iunie, 4

Lenin scrie o telegramă lui S. I. Gusev și M. M. Lașevici, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est, în care cere să fie informat despre situația Armatei a 3-a și cauzele cedării localităților Glazov și Agrîz.

Lenin îi telegrafiază lui I. V. Stalin, dîndu-i directiva de a întări Frontul de vest cu comisari și de a zdrobi cît mai repede pe albgardiști

lângă Petrograd, pentru a putea disloca trupe pe alte fronturi.

Lenin scrie lui M. I. Lațis, președintele Comisiei extraordinare a Ucrainei, că este necesară epurarea aparatului Cekăi din Ucraina.

Iunie, 5

Lenin dă indicații lui D. I. Kurski să ancheteze cu multă grijă cazul unor acțiuni ilegale săvârșite cu prilejul perceperii impozitului excepțional în județul Eleț, gubernia Orel.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului și ia cuvântul pe marginea problemelor dezbătute. La discutarea problemei confirmării listelor de specialiști care primesc un salariu de peste 3 000 de ruble, C.C.P. adoptă următoarea hotărâre: în cazul când lista este aprobată în unanimitate de comisia specială, Lenin să o semneze în numele C.C.P. Se mai discută: proiectul de hotărâre cu privire la distribuirea bunurilor personale părăsite de burghezie; proiectul de decret cu privire la normele de concediere a funcționarilor din instituțiile de stat în urma reducerilor de personal; proiectul de regulament pentru amenajarea și exploatarea instalațiilor de transmisiune electrică; proiectul de hotărâre cu privire la numirea colegiului de redacție al Editurii de stat; proiectul de organizare a unui muzeu al trofeelor din războiul din 1914—1918 etc.

Lenin telegrafiază lui G. E. Zinoviev, președintele Sovietului din Petrograd, date cu privire la trimiterea de alimente la Petrograd.

Iunie 6

Lenin discută cu A. Validov, comisarul militar al Republicii Sovietice Bașkire, și cu reprezentanții Comitetului revoluționar bașkir despre folosirea trupelor bașkire pe Frontul de est și despre situația din Turkestan.

Lenin telegrafiază lui Efremov, la Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 10-a, arătând că trebuie să se procedeze la curățirea spatelui frontului și la efectuarea mobilizării totale a muncitorilor pentru apărarea Țăriștinului.

Lenin telegrafiază lui S. I. Gusev și M. M. Lașevici, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est, arătând că situația pe Frontul de sud s-a agravat, că există pericolul ca Kolceak să străpungă frontul la Veatka pentru a se îndrepta

spre Petrograd și că este necesar ca unitățile de pe front să fie completate prin mobilizarea efectuată în rîndurile populației din zona frontului.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești, ia cuvîntul pe marginea problemelor aflate în dezbateri, semnează proiectul de hotărîre cu privire la trecerea stațiilor de radio în subordinea autorităților militare și cu privire la chemarea sub arme a specialiștilor radiofoniști, mandatele celor trimiși pe teren pentru intensificarea colectărilor de produse alimentare. Se mai discută de asemenea : trecerea prizonierilor ruși din Germania peste granița de vest, situația gospodăriei orășenești a Simbirskului, producția de benzină, raportul cu privire la organizarea de puncte de agitație și culturalizare în gările mari și în locurile de îmbarcare a trupelor ; organizarea unor detașamente de aprovizionare speciale care să se ocupe de colectarea produselor alimentare pentru feroviari ; amenajarea unor ateliere pentru confecționarea tuburilor de cartușe la Uzina din Simbirsk ; atragerea feroviarilor comuniști la paza podurilor ; mersul mobilizării a 10% din membrii sindicatelor ; starea drumurilor de țară etc.

Lenin stă de vorbă cu inginerul Maim și cu muncitorul I. Gostiuşkin, veniți de la Țariîm ca să obțină aprobarea de combustibil pentru Uzina metalurgică Diumo.

Hunie, 9

Lenin scrie un bilet lui E. M. Skleanski cu privire la agravarea situației pe Frontul Petrogradului și la necesitatea dislocării imediate a unităților militare de pe Frontul de la Arhanghelsk și de pe cel de est pentru apărarea Petrogradului.

Lenin telegrafiază Consiliului militar-revoluționar al frontului comunicîndu-i că, dată fiind agravarea situației pe Frontul Petrogradului și pe Frontul de sud, este necesar ca unități militare de pe Frontul de est să fie dislocate spre Frontul de sud ; în telegramă se trasează sarcinile muncii politice de agitație și sarcina de a efectua mobilizarea în rîndurile populației din zona frontului.

Lenin trimite o telegramă la Harkov împuternicitului Consiliului Apărării G. N. Melniceanski

cu directiva de a lua măsuri excepționale în vederea încheierii mobilizării pentru front.

Iunie, 10

Lenin participă la ședința plenară a C.C. al P.C.(b) din Rusia ; în cursul discuției situației de pe Frontul Petrogradului scrie un proiect de hotărâre a C.C. Se discută, de asemenea, despre comemorarea Rosei Luxemburg la 13 iunie etc.

Lenin scrie o ciornă a prefeței la cuvântarea „Despre înșelarea poporului cu lozincile libertății și egalității“ în vederea editării ei.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvântul pe marginea problemelor aflate în discuție. În ședință se discută : asigurarea industriei zahărului din Ucraina cu mijloace bănești ; proiectul de hotărâre cu privire la ostașii roșii căzuți prizonieri și la asigurarea materială a familiilor lor ; normele de transportare pe calea ferată a tuturor tipurilor de combustibil ; proiectul de regulament pentru remunerarea inventatorilor etc.

Iunie, 11

Lenin participă la ședința plenară a C.C. al P.C.(b) din Rusia la care se discută problemele : aplicarea pedepsei capitale ; activitatea ilegală în localitățile ocupate de inamic ; salutul adresat Congresului Sovietelor din Ungaria și Partidului Comunist Ungar ; convocarea conferinței comuniștilor din Transcaucazia ; cauzele întâzierii trimiterii întăririlor pe Frontul Petrogradului etc.

Lenin trimite patru telegrame Consiliului militar-revoluționar al Frontului de est dînd directiva de a se efectua mobilizarea totală a populației din zona frontului, de a reprima rebeliunile contrarevoluționare din regiunea Orenburg și Uralului și de a trimite unități militare pe Frontul Petrogradului.

Lenin telegrafiază lui C. Racovski, președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Ucrainei, cerînd să se ia măsuri urgente pentru ajutorarea cu alimente a Petrogradului.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești ; semnează proiectul de hotărâre cu privire la chemarea sub arme a adju-tanților și subofițerilor sub 40 de ani. Se mai discută : raportul comisiei pentru cercetarea bazi-

nului carbonifer din regiunea Moscovei ; trecerea refugiaților peste Frontul de vest ; transportul peștelui din Astrahan ; problema alimentelor și furajelor pentru Armatele a 6-a și a 3-a ; acordarea în mod greșit a rației de ostaș roșu militarilor din spatele frontului ; trimiterea de muncitori la uzinele din Tula, Podolsk și Simbirsk ; instrucțiunile pentru confiscarea armelor de la populație etc.

Iunie, 12

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvântul pe marginea problemelor puse în discuție. În timp ce se discută problema cartofilor de sămânță și a grădinilor de zarzavat, Lenin face calcule. În cursul ședinței, el semnează proiectul de hotărâre prin care decretul cu privire la alimentația gratuită a copiilor este extins asupra tuturor copiilor sub 16 ani, proiectul de hotărâre cu privire la acordarea muncitorilor din Moscova și Petrograd a dreptului de a lua în stăpânire bunurile părăsite de burghezie ; proiectul de decret cu privire la regiunile de colectare de către stat a produselor neraționalizate. Se mai discută proiectul de decret cu privire la asigurarea materială a familiilor oamenilor muncii, problema conducerii provizorii a ținutului Kirghiziei etc.

Iunie, 13

Lenin comunică la Petrograd lui I. V. Stalin că s-au trimis Frontului Petrogradului trenuri blindate și comuniști mobilizați.

Lenin îi telegrafiază lui Averin, președintele Sovietului din Ekaterinoslav, să ia măsuri energice pentru terminarea mobilizării muncitorilor.

Lenin semnează o telegramă către Consiliul militar-revoluționar al Armatei a 5-a, prin care se dă directiva ca cerealele rămase pe cheiurile râului Belaia, în urma retragerii kolceakiștilor, să fie transportate urgent la Nijni Novgorod.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești la care se discută : aprovizionarea armatei cu alimente și cereale furajere ; normele de introducere a stării de război la căile ferate ; rezultatele cercetării bazinului carbonifer din regiunea Moscova ; normele de mobilizare a muncitorilor și funcționarilor din comerț, industrie și transporturi ; mobilizarea feroviarilor care au împlinit 19 ani ; introducerea stării de război în gubernia Vladimir. Este

aprobat tabelul de urgență a evacuării încărcăturilor, semnat de Lenin la 11 iunie.

Iunie, 14

Lenin trimite telegrame Consiliului militar-revoluționar al Frontului de sud și al Armatei a 10-a recomandând măsuri urgente pentru menținerea Țariștinului.

Lenin ține o cuvântare la mitingul-concert al cursanților de la școala militară de mitraliori din Moscova.

Iunie, 15

Lenin primește parada școlii militare din Kremlin cu prilejul absolvirii primei promoții a comandanților-mitraliori roșii.

Lenin participă la ședința plenară a C.C. al P.C.(b) din Rusia, la care se discută : mișcările de cadre superioare de comandă și întărirea consiliilor militare-revoluționare ; controlul asupra specialiștilor militari ; problema Frontului de est ; dislocările de unități militare ; propunerea comuniștilor unguri de a se convoca la Budapesta o conferință internațională a uniunilor tineretului comunist ; aplicarea pedepsei capitale etc.

iunie, 16

Lenin discută cu I. I. Ulianov și alți reprezentanți ai căzăcimii revoluționare din Ural despre posibilitatea creării unui detașament de cazaci pentru acțiunile de partizani în spatele frontului trupelor kolceakiste, iar apoi scrie un bilet către Biroul Organizatoric al C.C. al P.C.(b) din Rusia și Consiliului militar-revoluționar al republicii în care roagă să fie examinate propunerile lui I. I. Ulianov.

Iunie, 17

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvântul pe marginea problemelor de pe ordinea de zi ; în cursul dezbaterii cererii Comisariatului poporului pentru învățământ de a se deschide un credit pentru școala unică a muncii face diferite calcule ; semnează proiectul de hotărâre cu privire la reorganizarea Conducerii centrale a prăvăliilor pentru ostașii roșii. Se mai discută problema naționalizării teatrelor și a circurilor, precum și a atelierelor și magazinelor care produc și vînd instrumente muzicale ; proiectul de decret cu privire la controlul sanitar al locuințelor etc.

Lune, 18

Lenin participă la ședința comună a Biroului Politic și Biroului Organizatoric ale C.C. al P.C.(b) din Rusia, ia cuvîntul în legătură cu problemele puse în discuție. Se discută problema Uniunii centrale a cooperativelor și a cooperăției muncitorești ; a grevelor muncitorilor textiliști în legătură cu dificultățile de aprovizionare ; a trimerii de întăriri pentru fronturile de sud și de vest.

Primind în timpul ședinței știrea că la Kustanai, în spatele armatei lui Kolceak, s-a produs o răscoală și că răsculații se îndreaptă spre Celeabinsk, Lenin scrie o telegramă lui M. M. Lașevici, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est, în care arată că este nevoie să se stabilească legătura cu răsculații. Primind știrea că Armata a 10-a se află într-o situație grea, Lenin trimite o telegramă Consiliului militar-revoluționar al acestei armate în care spune că Țariștinul trebuie apărat cu orice preț.

Lenin scrie textul telegramii către Béla Kun, în care îi comunică hotărîrea C.C. al P.C.(b) din Rusia de a trimite un reprezentant sovietic în Ungaria și-i atrage atenția că este nevoie de multă precauție la ducerea tratativilor de armistițiu cu țările Antantei.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești ; ia cuvîntul pe marginea problemelor de pe ordinea de zi, semnează proiectul de hotărîre cu privire la escortarea obligatorie a eșaloanelor militare cu completări pentru front. Se discută : situația militară și sanitară de pe Frontul de sud ; repartizarea celor mobilizați de syndicate și numărul textiliștilor mobilizați ; internarea cetățenilor străini apti pentru serviciul militar ; confiscarea armelor de vîntoare ; transmiterea a trei vapoare Flotei Caspicii pentru apărarea Țariștinului ; producția de benzină ; mersul reparațiilor și al înlocuirii puștilor ; mersul real al mobilizării etc.

În timpul ședinței, Lenin scrie un bilețel lui F. E. Dzerjinski despre necesitatea participării Cekăi la organizarea mobilizării totale pentru

lucrările de întărire a pozițiilor în guberniile Voronej, Tambov și Saratov și despre efectuarea unor percheziții masive pentru descoperirea armelor ascunse.

Iunie 19

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Țărănești ; se discută : măsurile pentru sporirea armatei de aprovizionare ; măsurile pentru reînceperea construcțiilor de apărare de pe Frontul de vest ; formarea unor unități de marș compuse din cazaci ; rezultatele anchetei cu privire la explozia din Novosokolniki ; mobilizarea muncitoarelor comuniste pentru Uzina din Tula ; efectuarea mobilizării tinerilor de 19 ani ; lupta împotriva dezertorilor ; internarea cetățenilor străini apți pentru serviciul militar ; transportul cărbunelui din Crimeea și punerea lui la dispoziția Armatei a 14-a ; anchetarea evenimentelor de la Krasnaia Gorka ; mobilizarea kalmîcilor etc.

Iunie, 20

Lenin trimite o telegramă lui M. M. Lașevici și K. K. Iurenev, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est, cu directiva de a continua ofensiva împotriva Uralului și de a lua măsuri pentru creșterea capacității de luptă a unităților. Lenin telegrafiază comisarului pentru aprovizionare din Crimeea, dându-i dispoziția să trimită toate rezervele de conserve de fructe și de brânzeturi pentru organizarea alimentației copiilor bolnavi din nordul Rusiei.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisariatelor Poporului, ia cuvântul pe marginea problemelor de pe ordinea de zi, semnează diferite proiecte de hotărâri. Se discută : proiectul de decret cu privire la cărțile de muncă ; componența colegiului Comisariatului poporului pentru aprovizionare ; proiectul de hotărâre cu privire la organizarea și exploatarea întreprinderii „Electroperedacea“ ; regulamentul de folosire a automobilelor etc.

Iunie, 21

Lenin îi telegrafiază lui L. D. Troțki să ia măsuri urgente pentru întărirea apărării Țăriștinului.

Lenin telegrafiază șefului aprovizionării Frontului de est că nu se admite ca Grupul de sud să aibă

un aparat propriu de aprovizionare, că trebuie menținut un aparat de aprovizionare unic pentru întregul front.

Lenin îi scrie lui C. Racovski o telegramă cu privire la necesitatea expedierii urgente a trei eșaloane de cereale Frontului de vest.

Iunie, 23

Lenin scrie prefața la cuvîntarea „Despre înșelarea poporului cu lozincile libertății și egalității”, care urma să apară în broșură.

Iunie, 24

Intr-o telegramă adresată Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 5-a, Lenin îi interzice să consume fără aprobarea Comisariatului poporului pentru aprovizionare stocurile de cereale capturate pe teritoriul eliberat de sub ocupația trupelor lui Kolceak.

Lenin cere Consiliului militar-revoluționar al republicii să-i confirme autenticitatea datelor prezentate de Comisariatul poporului pentru treburile militare al Ucrainei cu privire la numărul muncitorilor mobilizați și trimiși pe front.

Lenin participă la ședința comună a Biroului Politic și Biroului Organizatoric ale C.C. al P.C.(b) din Rusia, la care se discută problema completării Marelui stat-major și a Departamentului marinei cu comisari, a dreptului comuniștilor de a purta arme, a situației alimentare etc.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvîntul pe marginea problemelor de pe ordinea de zi, semnează proiectul de hotărîre cu privire la introducerea orei Moscovei la căile ferate și la serviciul telegrafic. Se mai dezbate problema acordării unor avansuri instituțiilor pentru achiziționarea de produse neraționalizate; problema activității bibliotecilor; raportul cu privire la activitatea comisiei pentru cercetarea schemelor de organizare; proiectul de decret cu privire la stabilirea unor norme unice de repartizare, rechiziționare și confiscare a tuturor tipurilor de combustibil; problema elaborării unor tarife unice pentru lucrătorii de pe tărîmul literar; proiectul de hotărîre cu privire la controlul

pentru preîntâmpinarea umflării schemelor de organizare etc.

Iunie, 25

Lenin completează și semnează o telegramă către Consiliul militar-revoluționar al Frontului de sud în care recomandă ca textiliștii din Ivanovo-Voznesensk care au fost trimiși pentru evacuarea Donbassului să fie vărsați la armata de aprovizionare.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Tărănești; în timpul discutării problemei trecerii lucrătorilor de la atelierele de artilerie grea și de asalt din Moscova la rația de ostaș roșu, calculează cantitatea de cereale necesare; semnează proiectul de hotărâre cu privire la normele de chemare sub arme a muncitorilor și funcționarilor din comerț, industrie și transporturi și hotărârea cu privire la suspendarea din aceste motive a mobilizărilor efectuate pînă acum de sindicate; la exprimarea de mulțumiri Armatei a 2-a și a 5-a și Armatei din Turkestan pentru deosebitul curaj de care au dat dovadă în luptele împotriva kolceakștilor. Se mai discută: instituirea unei comisii pe lângă Consiliul Apărării; repartizarea pe profesii și direcții regionale de căi ferate a numărului de feroviari care urmează să fie chemați sub arme; escortarea eșaloanelor militare care transportă completări pentru front; evacuarea populației din Kronstadt; elaborarea unor măsuri de îmbunătățire a situației sanitare a armatei; organizarea plutăritului din sistemul Marininski în bazinul Volgăi; organizarea unei comisii speciale de aprovizionare a Frontului de vest; mersul lucrărilor de reparare a puștilor; livrarea către Ucraina a materialelor de război și muniții; despre prizonierii de război — muncitori calificați; majorarea soldei ostașilor roșii etc.

Lenin semnează o telegramă către organizațiile din Țarițin în legătură cu transportarea produselelor petroliere la Saratov.

Lenin îl întreabă pe A. I. Sviderski despre mersul transportului cerealelor de la râul Belaia și arată

Iunie, 26

că trebuie luate măsuri urgente pentru aprovizionarea cu alimente a Petrogradului.

Lenin semnează o telegramă către Consiliul Comisarilor Poporului din Crimeea cu rugămintea de a se anula ordinul de expulzare a familiei savantului geolog D. I. Mușketov, care locuia la Alupka.

Lenin trimite o telegramă Consiliului militar-revoluționar al Armatei a 5-a, cerînd să se pună capăt acaparării samavolnice de către organele de aprovizionare a armatei a alimentelor stocate de Comisariatul poporului pentru aprovizionare în județul Menzelinsk, gubernia Simbirsk.

Lenin prezidează ședința Consiliului Apărării Muncitorești-Tărănești; prezintă un raport cu privire la producția și rezervele de închizitoare de tunuri; completează ordinea de zi cu o serie de probleme.

Primind o telegramă din Sarapul de la lucrătorii flotei fluviale cu rugămintea de a-i sprijini în curățirea cursului navigabil al Kamei de minele puse de albgardiști, Lenin pune această problemă în dezbaterea Consiliului Apărării; apoi semnează o telegramă către statul-major al Flotei militare de pe Volga în care i se dă dispoziția să dea ajutor lucrătorilor din transportul fluvial.

În cursul ședinței, Lenin semnează proiectul de hotărîre cu privire la ordinea de desconggestionare și evacuare a instituțiilor din Petrograd, la mobilizarea de către Comitetul executiv gubernial Reazan a țăranilor dulgheri pentru construcția unor depozite la Fabrica de praf de pușcă din Vladimir, cu privire la militarizarea tuturor instituțiilor și întreprinderilor aparținînd Direcției generale silvice și Direcției generale a cărbunelui, Direcției generale a petrolului, Direcției generale a combustibilului. Se mai discută aprovizionarea cu alimente și cereale furajere a armatei; întărirea disciplinei în muncă la întreprinderea „Elektroperedacea” și la întreprinderile de turbă; mersul lucrărilor de curățire de refugiați a Frontului de vest; trecerea tuturor uzinelor de arma-

ment în subordinea Consiliului economic superior ; raportul Comisiei Controlului de stat cu privire la mersul lucrărilor pentru înlocuirea în instituții a bărbaților mobilizați cu femei ; aducerea muncitorilor la uzinele din Podolsk, Tula și Simbirsk ; revizuirea planului lucrărilor de apărare în raionul fortificat nr. 6 ; mersul mobilizării ; mărirea rațiilor alimentare la fabricile de îngrășăminte ; confiscarea armelor de la populație etc.

Iunie, 27

Intr-o convorbire cu N. K. Krupskaja, care pleca la Nijni Novgorod cu un grup de agitatori și instructori pentru o călătorie pe Volga și Kama cu vasul de agitație „Krasnaia Zvezda“ al C.E.C. din Rusia, Lenin dă indicații cu privire la sarcinile muncii brigăzilor de agitație, apoi îi conduce pe agitatori la gara Kursk.

Lenin semnează o telegramă către comitetele guberniale de aprovizionare din Kazan, Saratov, Samara și Ufa, despre situația alimentară critică din Moscova și Petrograd, cerându-le totodată să îndeplinească imediat planul de trimitere a cerealelor în iunie pentru aprovizionarea muncitorilor și unităților militare.

Lenin telegrafiază lui M. M. Lașevici și K. K. Iurevici, la Consiliul militar-revoluționar al Frontului de est, despre folosirea transfugilor din armata lui Kolceak ca agitatori și despre necesitatea înăbușirii rebeliunii cazacilor albi din regiunea Nikolaevsk.

Lenin discută cu V. V. Adoratski despre necesitatea strângerii și studierii materialelor referitoare la istoria Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

Lenin prezidează ședința Consiliului Comisarilor Poporului, ia cuvântul pe marginea problemelor de pe ordinea de zi, semnează proiectul de decret cu privire la instituirea unor reguli unice de repartizare, rechiziționare și confiscare a tuturor tipurilor de combustibil. În cursul discuției principalelor prevederi ale noului decret cu privire la aprovizionare, Lenin este ales în Comisia pentru aprovizionare a C.C.P. Se dis-

cută, de asemenea, problema transmiterii funcției Organului unic de descongestionare Comisariatului poporului pentru căile de comunicație; proiectul decretului cu privire la răspunderea căilor ferate pentru pierderea sau deteriorarea bagajelor călătorilor; proiectul de decret cu privire la prețurile fixe etc.

CUPRINS

Prefață	VII
-------------------	-----

1919

*ȘEDINȚA SOVIETULUI DIN PETROGRAD. 12 martie 1919	1—21
*1. RAPORT CU PRIVIRE LA POLITICA EXTERNĂ ȘI INTERNĂ A CONSILIULUI COMISARIILOR POPORULUI. <i>Scurtă relatare apărută în presă</i>	1
*2. RĂSPUNS LA BILEȚELE	8
*ȘEDINȚA PRIMULUI CONGRES AL MUNCITORILOR AGRICOLI DIN GUBERNIA PETROGRAD. 13 martie 1919	22—30
*1. CUVINTARE ÎN LEGĂTURĂ CU ORGANIZAREA UNUI SINDICAT AL MUNCITORILOR AGRICOLI	22
*2. RĂSPUNS LA BILEȚELE	27
*CUVINTARE ROSTITĂ LA MITINGUL DE LA CASA POPORULUI DIN PETROGRAD 13 MARTIE 1919. <i>Relatare apărută în presă</i>	31—38
SUCCESELE PUTERII SOVIETICE ȘI DIFICULTĂȚILE EI	39—73
Postfață	73
*CUVINTARE ÎN MEMORIA LUI I. M. SVERDLOV ROSTITĂ LA ȘEDINȚA EXTRAORDINARĂ A COMITETULUI EXECUTIV CENTRAL DIN RUSIA. 18 MARTIE 1919	74—79

* Cu asterisc sînt notate titlurile date de Institutul de marxism-leninism de pe lângă C.C. al P.C.U.S.

*CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ÎNMORMÎNTAREA LUI I. M. SVERDLOV. 18 MARTIE 1919. <i>Relatare apărută în presă</i>	80
*PROIECT DE PROGRAM AL P.C. (b) DIN RUSIA	81—124
1. CONCEPTUL PROIECTULUI DE PROGRAM AL P.C. DIN RUSIA	83
Sarcinile fundamentale ale dictaturii proletariatului în Rusia	89
2. PROIECT DE PROGRAM AL P.C. (BOLȘEVIC) DIN RUSIA	103
*3. COMPLETARE LA PARTEA POLITICĂ A PROGRAMULUI	109
*4. FRAGMENT DIN PARTEA POLITICĂ A PROGRAMULUI	110
*5. PUNCTUL DIN PROGRAM CU PRIVIRE LA RELAȚIILE NAȚIONALE	111
*6. COMPLETARE LA PROIECTUL DEFINITIV AL PUNCTULUI DIN PROGRAM REFERITOR LA PROBLEMA NAȚIONALĂ	112
*7. INTRODUCERE LA PUNCTUL DIN PROGRAM REFERITOR LA DOMENIUL MILITAR	113
*8. PRIMUL ALINEAT AL PUNCTULUI DIN PROGRAM REFERITOR LA JUSTIȚIE	115
*9. PUNCTUL DIN PROGRAM CU PRIVIRE LA ÎNVĂȚĂMÎNTUL PUBLIC	116
*10. PUNCTUL DIN PROGRAM CU PRIVIRE LA RELAȚIILE RELIGIOASE	118
*11. PUNCTELE PĂRȚII ECONOMICE A PROGRAMULUI	119
*12. PUNCTUL AGRAR DIN PROGRAM	123
*CONGRESUL AL VIII-LEA AL P.C. (b) DIN RUSIA. 18—23 martie 1919	125—213
*1. CUVÎNTARE ROSTITĂ LA DESCHIDEREA CONGRESULUI. 18 MARTIE	127
*2. RAPORTUL DE ACTIVITATE AL COMITETULUI CENTRAL. 18 MARTIE	131

*3. RAPORT ASUPRA PROGRAMULUI PARTIDULUI. 19 MARTIE	151
*4. CUVINT DE ÎNCHEIERE LA RAPORTUL ASUPRA PROGRAMULUI PARTIDULUI. 19 MARTIE	173
*5. PROIECTUL CELUI DE-AL TREILEA PUNCT DIN PARTEA POLITICĂ GENERALĂ A PROGRAMULUI. (<i>Pentru comisia de întocmire a programului instituită de Congresul al VIII-lea al partidului</i>)	184
*6. RADIOTELEGRAMA DE SALUT ADRESATĂ GUVERNULUI REPUBLICII SOVIETICE UNGARE ÎN NUMELE CONGRESULUI	185
*7. RAPORT ASUPRA MUNCII LA SATE. 23 MARTIE	186
*8. INTERVENȚIE ÎMPOTRIVA PROPUNERII DE A SUSPENDA DEZBATERILE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA MUNCA LA SATE. 23 MARTIE	204
*9. REZOLUȚIE CŪ PRIVIRE LA ATITUDINEA FAȚĂ DE ȚĂRÂNIMEA MIJLOCAȘĂ	205
*10. CUVÎNTARE ROSTITĂ LA ÎNCHIDEREA CONGRESULUI. 23 MARTIE	209
*SALUT ADRESAT PRIN RADIO GUVERNULUI REPUBLICII SOVIETICE UNGARE	214
*RADIOTELEGRAMĂ TRIMISĂ LUI BÉLA KUN	215
RĂSPUNS LA SCRISOAREA DESCHISĂ A UNUI SPECIALIST	216—220
*ÎN LEGĂTURĂ CU CANDIDATURA LUI M. I. KALININ LA POSTUL DE PREȘEDINTE AL C.E.C. DIN RUSIA. <i>Cuvîntare rostită la cea de-a XII-a ședință a C.E.C din Rusia la 30 martie 1919</i>	221—224
*CUVÎNTĂRI ÎNREGISTRATE PE PLĂCI DE GRAMOFON	225—241
1. ÎN MEMORIA TOVARĂȘULUI IAKOV MIHAILOVICI SVERDLOV, PREȘEDINTELE COMITULUI EXECUTIV CENTRAL DIN RUSIA	227
2. INTERNAȚIONALĂ A III-A, COMUNISTĂ	228
3. COMUNICARE CU PRIVIRE LA CONVORBIREA AVUTĂ PRIN RADIO CU BÉLA KUN	230

4. APEL CĂTRE ARMATA ROȘIE	232
5. DESPRE ȚĂRANII MIJLOCAȘI	234
6. CE ESTE PUTEREA SOVIETICĂ ?	236
7. CUM ÎI VOM IZBĂVI PENTRU TOTDEAUNA PE OAMENII MUNCII DE ASUPRIREA MOȘIERI- LOR ȘI CAPITALIȘTILOR	238
8. DESPRE INCITĂRILE POGROMISTE ÎMPOTRIVA EVREILOR	240
TELEFONOGRAMĂ CĂTRE COMISIA EXTRAORDI- NARĂ DIN RUSIA	242
<i>*ȘEDIȚA EXTRAORDINARĂ A PLENAREI SOVIE- TULUI DE DEPUTAȚI AI MUNCITORILOR ȘI OSTA- ȘILOR ROȘII DIN MOSCOVA. 3 APRILIE 1919</i>	<i>243—266</i>
*1. RAPORT CU PRIVIRE LA SITUAȚIA EXTERNĂ ȘI INTERNĂ A REPUBLICII SOVIETICE	243
*2. PROIECT DE REZOLUȚIE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA SITUAȚIA EXTERNĂ ȘI IN- TERNĂ A REPUBLICII SOVIETICE	261
*3. REZOLUȚIE LA RAPORTUL CU PRIVIRE LA SITUAȚIA EXTERNĂ ȘI INTERNĂ A REPU- BLICII SOVIETICE	264
SCRISOARE CĂTRE MUNCITORII DIN PETROGRAD ÎN LEGĂTURĂ CU AJUTORAREA FRONTULUI DE EST	267
*TEZELE C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA ÎN LEGĂTURĂ CU SITUAȚIA DE PE FRONTUL DE EST	268—273
<i>*PLENARA CONSILIULUI CENTRAL AL SINDICATE- LOR DIN RUSIA. 11 APRILIE 1919</i>	<i>275—296</i>
*1. RAPORT CU PRIVIRE LA SARCINILE SINDI- CATELOR ÎN LEGĂTURĂ CU MOBILIZAREA PENTRU FRONTUL DE EST	277
*2. RĂSPUNS LA O ÎNTREBARE REFERITOARE LA GREVA DIN TULA	291
*3. CUVINT DE ÎNCHEIERE LA RAPORT	293
*PREFAȚĂ LA BROȘURA LUI HENRI GUILBEAUX „SOCIALISMUL ȘI SINDICALISMUL ÎN FRANȚA ÎN TIMPUL RĂZBOIULUI“	297—298

*CUVINTARE ROSTITĂ ÎN FAȚA ELEVILOR PRIMULUI CURS PENTRU PREGĂTIREA DE CADRE DE COMANDĂ SOVIETICE DE LA MOSCOVA. 15 APRILIE 1919. <i>Scurtă relatare apărută în presă</i>	299
INTERNAȚIONALĂ A III-A ȘI LOCUL EI ÎN ISTORIE	300—308
*CUVINTARE ROSTITĂ LA CONFERINȚA FEROVIA-RILOR DE LA NODUL DE CALE FERATĂ MOSCOVA. 16 APRILIE 1919	309—314
*CUVINTARE ÎN LEGĂTURĂ CU LUPTA ÎMPOTRIVA LUI KOLCEAK ROSTITĂ LA CONFERINȚA COMITELOR DE ÎNTREPRINDERE ȘI A SINDICATELOR DIN MOSCOVA. 17 APRILIE 1919. <i>Relatare apărută în presă</i>	315—318
*CUVINTARE ROSTITĂ LA PRIMUL CONGRES GENERAL AL TINERETULUI STUDIOS COMUNIST. 17 APRILIE 1919	319
*MESAJ DE SALUT REPUBLICII SOVIETICE BAVAREZE	320—321
*TREI CUVINTĂRI ROSTITE ÎN PIAȚA ROȘIE LA 1 MAI 1919. <i>Cronici de presă</i>	322—325
*1.	322
*2.	324
*3. CUVINTARE ROSTITĂ LA LOBNOE MESTO CU PRILEJUL DEZVELIRII MONUMENTULUI LUI STEPAN RAZIN	325
*PRIMUL CONGRES GENERAL AL CADRELOR DIN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI EXTRAȘCOLAR. 6—19 MAI 1919	327—371
1. CUVINTARE DE SALUT. 6 MAI	329
2. CUVINTARE DESPRE ÎNȘELAREA POPORULUI CU LOZINCA LIBERTĂȚII ȘI EGALITĂȚII. 19 MAI	333
I	334
II	340
III	345
IV	351
V	365
*PREFAȚĂ LA CUVINTAREA „DESPRE ÎNȘELAREA POPORULUI CU LOZINCILE LIBERTĂȚII ȘI EGALITĂȚII“, PUBLICATĂ ÎN BROȘURĂ	372—377

*TELEGRAMĂ ADRESATĂ CONSILIULUI COMISARILOR POPORULUI AL UCRAINEI	378
*COMPLETARE LA PROIECTUL DE APEL CĂTRE MUNCITORII GERMANI ȘI CĂTRE ȚĂRANII GERMANI CARE NU EXPLOATEAZĂ MUNCA ALTORA	379—380
*CU PRIVIRE LA SALARIZAREA SPECIALIȘTILOR. <i>Proiect de hotărîre</i>	381—382
*CUVÎNTAREA ROSTITĂ LA FESTIVITATEA DIN 25 MAI 1919, ZIUA INSTRUCȚIEI MILITARE GENERALE. <i>Scurtă relatare apărută în presă</i>	383
SALUT MUNCITORILOR UNGURI	384—388
EROII INTERNAȚIONALEI DE LA BERNA	389—398
FERIȚI-VĂ DE SPIONI!	399
*PROIECT DE DIRECTIVĂ A C.C. CU PRIVIRE LA UNITATEA PE PLAN MILITAR	400—401
*PROIECT DE HOTĂRÎRE A C.C. AL P.C. (b) DIN RUSIA CU PRIVIRE LA FRONTUL PETROGRADULUI	402

MATERIALE PREGĂTITOARE

*MATERIALE PENTRU PROIECTUL DE PROGRAM AL P.C. (b) DIN RUSIA	405—410
*1. ÎNSEMNARE CUPRINZIND PUNCTELE DIN PARTEA ECONOMICĂ A PROGRAMULUI ELABORATE DEFINITIV DE COMISIE ȘI PROBLEMELE CARE URMEAZĂ SĂ FIE ELABORATE	405
*2. PLANUL PUNCTULUI DOI DIN PARTEA ECONOMICĂ A PROGRAMULUI	406
*prima schiță	—
*a doua schiță	—
*3. PLANUL PUNCTULUI AGRAR DIN PROGRAM	407
*4. CONSPECTUL SECȚIUNII CU PRIVIRE LA PEDEPSE DIN PUNCTUL PROGRAMULUI REFERITOR LA JUSTIȚIE	408
*5. PROIECT DE ADĂUGIRI LA PUNCTUL DIN PROGRAM ÎN DOMENIUL ÎNVĂȚĂMÎNTULUI PUBLIC	409

*6. PARTICULARITĂȚILE NOULUI PROGRAM AL PARTIDULUI	410
*INSEMĂNĂRI CU PRIVIRE LA COOPERAȚIE	411
*PROIECT DE HOTĂRIRE A CONSILIULUI APĂ- RĂRII CU PRIVIRE LA APROVIZIONAREA CU CE- REALE A FEROVIAŘILOR	412
*ÎN PROBLEMA RELAȚIILOR CU ȚĂRĂNIMEA MIJ- LOCAȘĂ	413—414

ANEXE

PROGRAMUL PARTIDULUI COMUNIST (BOLȘEVIC) DIN RUSIA	417—444
---	---------

Lista documentelor la a căror redactare a luat parte V. I. Lenin	447—450
Adnotări	451—479
Indice de lucrări și izvoare citate sau menționate de V. I. Lenin	480—494
Indice de nume	495—518
Date din viața și activitatea lui V. I. Lenin	519—574

ILUSTRĂȚII

Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Punctul agrar din program”. — 1919	122—123
Prima pagină a manuscrisului lui V. I. Lenin „Tezele C.C. al P.C. (b) din Rusia în legătură cu situația de pe frontul de est”. — 1919	269
Paginile întâi, a cincea și a șaptea ale celei de-a doua co- recrii a „Programului Partidului Comunist (bolșevic) din Rusia” cu notele și corecturile lui V. I. Lenin. — 1919	416—417

*Dat la cules 28.09.1965. Bun de tipar 11.12.1965.
Apărut 1966. Hirtie tipar înalt tip A mată de 63
g/m², 540×840/16. Coli editoriale 33,66. Coli de
tipar 38. 2 planşe offset. A. 13471/1965. C.Z. pen-
tru bibliotecă 3C23=R*

Tiparul executat sub comanda nr. 50740/6062 la Com-
binatul Poligrafic „Casa Scintei”, Piaşa Scintei
nr. 1, Bucureşti — Republica Socialistă România

